Sfântul cuvios Simeon, noul teolog (949-1022) - văzător al Luminii celei dumnezeieşti

(12 martie / 12 octombrie)

Cuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Simeon, noul teolog este unul din cei trei sfinţi ai Ortodoxiei care poartă titlul de „cuvântător de Dumnezeu” (ceilalţi doi fiind Sfântul apostol şi evanghelist Ioan şi Sfântul Grigorie Teologul). Dacă 12 martie cade în perioada Postului mare, prăznuirea Sfântului Simeon se mută pe data de 12 octombrie.

Index

Slujba prea cuviosului părintelui nostru Simeon, noul cuvântător de Dumnezeu 6

Acatistul Sfântului Simeon, noul teolog (I) 31
Acatistul cuviosului şi de Dumnezeu purtătorului părintelui nostru Simeon, noul teolog (II) 43
Acatistul românesc al Sfântului prea cuviosului părintelui nostru Simeon, noul teolog (12 martie) 55
Acatistul Sfântului Simeon, noul teolog 74
Sfântul Simeon, noul teolog – Rugăciune înainte de Sfânta Împărtăşanie 85
Rugăciunea a VII-a, pe versuri, a Sfântului Simeon, noul teolog înainte de Împărtăşanie 87
Rugăciune la Împărtăşanie, a Sfântului Simeon noul teolog 92
Sfântul Simeon, noul teolog - Rugăciune către Sfântul Duh 95
Sfântul Simeon, noul teolog - Rugăciune către Preasfântul Duh - Vino Lumină adevărată 97
Imnografie 98
Sinaxar - Pomenirea cuviosului părintelui nostru Simeon, noul teolog 99
Sfântul Nichita Stithatul - Viaţa Sfântului Simeon, noul teolog (pdf) 103
Sinaxar - Sfântul cuvios Simeon, noul teolog - 12 martie 107
Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul cuvios Teofan, mărturisitorul; Sfântul ierarh Grigorie Dialogul, episcopul Romei; Sfântul cuvios Simeon, noul teolog 110
Prof. dr Remus Rus - Sfântul Simeon, noul Teolog 115
Învăţăturile duhovniceşti ale Sfântului Simeon, noul teolog 120
Cele 225 de capete teologice şi practice 121
Ale celui între sfinţi părintelui nostru Simeon noul teolog egumenul Mânăstirii Sfântul Mamas de Xirokerkos, una sută capete făptuitoare şi de Dumnezeu cuvântătoare (practice şi teologice) 121
Ale aceluiaşi, 25 de alte capete ale cunoştinţei şi ale cuvântării de Dumnezeu (gnostice şi teologice) 147
Ale aceluiaşi, una sută capete de Dumnezeu cuvântătoare şi făptuitoare (teologice şi practice) 156
Capetele morale ale lui Simeon evlaviosul 183
Cuvântări morale 198
Întâia cuvântare morală a Sfântului Simeon, noul teolog 198
1. Puţină învăţătură despre fire, privind creaţia lumii şi zidirea lui Adam .. 199
2. Despre căderea şi alungarea lui Adam din Rai 201
3. Despre întruparea Cuvântului şi în ce chip s-a întrupat El pentru noi 205

4. Cum va fi reînnoită toată zidirea şi cum se va face «ceruri noi şi pământ nou», cum zice dumnezeiescul apostol 208
5. Care va fi cea din urmă strălucire a zidirii şi despre înger şi suflet..... 210
6. Cum se unesc toţi sfinţii cu Hristos şi Dumnezeu 214
7. Cum trebuie să se plinească lumea de sus şi ce este ea şi în ce fel se va plini 218
8. Dacă nu se vor naşte toţi cei mai înainte rânduiţi din neam în neam până la ziua de apoi şi nu vor ajunge la plinire, nici lumea de sus nu se va plini . 220
9. La cuvintele Evangheliei: «Asemănatu-s-a Împărăţia Cerurilor» (Matei XXII, 1-14) şi care este nunta de taină a lui Dumnezeu 222
10. Că toţi sfinţii zămislesc în ei pe Cuvântul lui Dumnezeu în chip apropiat Născătoarei de Dumnezeu şi-L nasc pe El şi El se naşte în ei şi ei se nasc din El şi cum sunt fii şi fraţi şi mamă ai Lui 224
11. La cuvântul Evangheliei: «Şi a trimis pe slujitorii săi să cheme pe cei invitaţi la nuntă şi nu au voit să vină» (Matei XXII, 3-14) 229
12. Nu trebuie ca cineva din cei nedeprinşi să cerceteze tainele ascunse ale Împărăţiei Cerurilor, înainte de lucrarea poruncilor şi de înaintarea în virtuţi şi de desăvârşire şi că la a doua venire a Domnului toţi sfinţii se vor cunoaşte unii pe alţii 231
A cincea cuvântare morală 243
Sfântul Simeon, noul teolog - Scrieri II - Cateheze 256
Cateheza 24 - Duhul Sfânt, cheia ce deschide comoara Scripturii 258
Cateheza 31 - Cercetarea conştiinţei după Fericirile Evangheliei - Despre cum trebuie fiecare să se supravegheze pe sine însuşi şi să caute cu sârguinţă cele ale sale. Şi cum trebuie să pună faţă în faţă cele ale sale cu poruncile lui Hristos 262
Cateheza 33 - Duhul Sfânt, cheia Uşii prin care se intră în Casa de lumină a Treimii - Despre împărtăşirea Sfântului Duh. Şi că este cu neputinţă ca faptele virtuţii să fie întărite altfel decât prin venirea Duhului, fără de care nimeni nu se îndreaptă spre virtute, nici nu poate folosi pe alţii sau primi gânduri străine. Şi despre egalitatea şi identitatea întru toate a Dumnezeirii Cele întreit-ipostatice 267
Sfântul Simeon, noul teolog - Imnele iubirii dumnezeieşti..... 273
XIII - Îndemn la pocăinţă; şi cum voinţa trupului unită cu voinţa duhului face pe om în chipul lui Dumnezeu 273

XXIX - Despre descoperirea spirituală a lucrărilor sfintei lumini. Bunătăţile dumnezeieşti li se fac vădite numai acelora cu care s-a unit Dumnezeu prin împărtăşirea Sfântului Duh 277
XXXIV - Prea Sfântul Duh se uneşte cu sufletele curăţite într-o simţire clară sau conştientă şi face sufletele cu care se uneşte, luminoase, asemenea lui şi pe ele înseşi lumină..... 286
XXXV - Toţi sfinţii luminaţi se umplu de strălucire şi văd slava lui Dumnezeu pe cât e cu putinţă firii omeneşti să-o vadă 291
XLI - Mulţumire către Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El şi cerere de-a afla pentru ce cei ce-au ajuns desăvârşiţi sunt lăsaţi să fie ispitiţi de demoni; şi învăţătura şi rânduiala dată prin gura lui Dumnezeu despre cei ce s-au lepădat de lume 295
XLVI - Mărturisire împreunată cu rugăciunea; şi despre unirea între Duhul Sfânt şi nepătimire..... 304
XLVII - Tâlcurile pătrunzătoare a raiului spiritual; şi despre pomul vieţii din el 306
LIII - Cuvânt în formă de dialog între Dumnezeu şi părintele autor al imnelor; şi cum acest dumnezeiesc părinte luminat de Sfântul Duh grăia cu Dumnezeu şi era iniţiat de Acela în tainele dumnezeieşti şi omeneşti 309
LVI - Rugăciune către Dumnezeu pentru toate cele ce s-au întâmplat autorului, unită cu o cerere şi cu o mulţumire..... 317
Sfântul Simeon, noul teolog - Schimbarea la Faţă a Domnului arată slava la care este chemat omul..... 319
Sfântul Simeon, noul teolog – Despre credinţă..... 320
Sfântul Simeon, noul teolog - Îndemn la luptă şi dorirea luminii lui Dumnezeu 324
Sfântul Simeon, noul teolog - „Adevărul nu stă în feţe, înfăţişări şi cuvinte” 328
Filocalia - Din viaţa Sfântului Simeon, noul teolog..... 330
Sfântul Simeon, noul teolog – Predici şi editoriale 341
Sfântul Ioan Iacob (Hozevitul) - Din Ierihon către Sion - Cuvântul 71 (din cartea Sfântului Simeon, noul teolog) - Despre călugării începători 342
Sfântul Ioan Iacob (Hozevitul) - Din Ierihon către Sion - Cuvântul 72 (din cartea Sfântului Simeon, noul teolog) 349
Sfântul Ioan Iacob (Hozevitul) - Din Ierihon către Sion - Cuvântul 73 (din cartea Sfântului Simeon, noul teolog) - Că trebuie ca să ne supunem de bună voie şi să nu uităm făgăduinţele cele către Dumnezeu, nici să nu cârtim întru slujbe 355

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruş - Predică la pomenirea Sfântului Simeon, noul teolog 361
Sfântul Simeon, noul teolog - un isihast înainte de isihasm 364
Arhiepiscopul Basile Krivocheine - Învăţătura despre rugăciune a Sfântului Simeon, noul teolog 367
Sfântul Simeon, noul teolog - Metoda sfintei rugăciuni şi atenţiuni 376
Iulian Predescu - Teologia lacrimilor la Sfântul Simeon, noul teolog 385
Diac. Liviu Petcu - Sfântul Simeon, noul teolog şi experierea luminii dumnezeieşti 391
Sfântul Simeon noul teolog, colosală figură a misticii noastre ortodoxe 399
Bogdan Cândea – Filocalia 403
Orthodoxwiki - Simeon, noul teolog 411
Icoane 415

Slujba prea cuviosului părintelui nostru Simeon, noul cuvântător de Dumnezeu

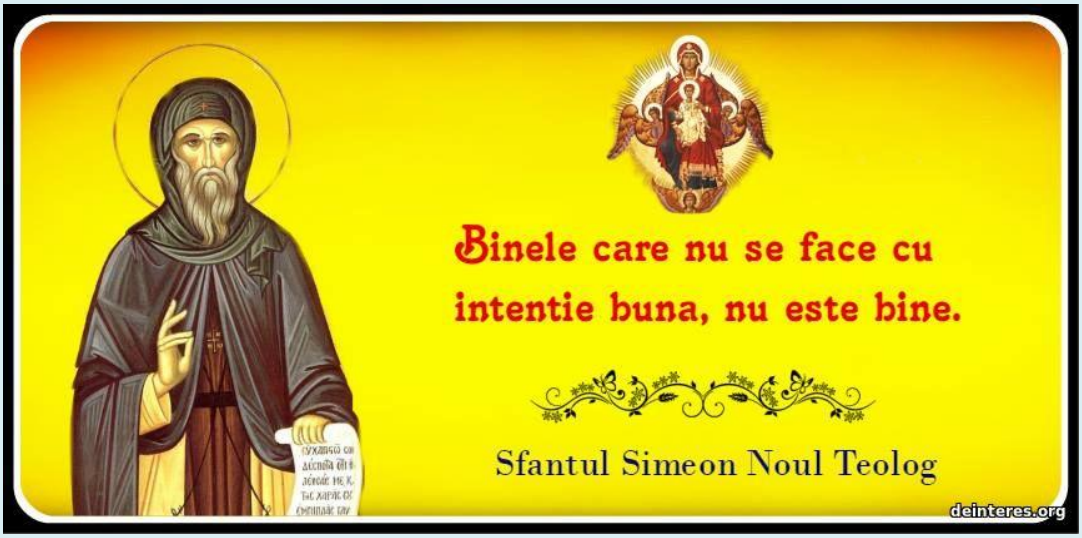

facerea lui Nicodim Aghioritul

În luna lui octombrie, în 12 zile prăznuim pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Simeon, noul cuvântător de Dumnezeu

La Vecernia cea mică

Punem **stihiri** şi cântăm stihurile podobnice:

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Când te-ai rănit cu săgeata cea dulce a dragostei celei dumnezeieşti, Simeoane prea cuvioase, atunci ai defăimat trupul şi sângele şi dorul părinţilor l-ai lepădat, de Dumnezeu cugetătorule, împătimirea cea către rudenii, bogăţia şi slava cea deşartă. Pentru aceea omorându-te dinspre cele din lume, viaţa cea ascunsă în Hristos ai vieţuit vrednicule de minune.

Când de conştiinţa ta, părinte, purtare de grijă ai avut, şi pe toate le-ai lucrat, câte ea te-a sfătuit, fericite, citind, rugându-te, plângând, şi postindu-te; atunci lumină

cerească, împrejur te-a strălucit, care întru înălţimea cerului, ţi-a arătat ţie nor al luminii, care pe povăţuitorul tău ţi-l arăta.

Când părintelui tău celui duhovnicesc, cu totul te-ai dat pe sineţi Simeoane, şi tot cugetul, şi toată voia ta o ai supus acestuia; atunci cu smerenia cea desăvârşită, te-ai îmbogăţit, părinte, şi din smerenie pe dumnezeiasca socoteală şi dumnezeiasca privire ai aflat, care cearcă pricinile cele ascunse ale zidirilor celor văzute.

Când suişuri sfinţite întru inima ta ai pus şi din putere la mai mare putere, părinte, te-ai suit; atunci lumină cerească pe tine te-a strălucit tot, şi dar bogat al înţelepciunii ţi-a dat. Pentru aceea cei mulţi neştiind ziceau, de unde îi este atâta înţelepciune, de minune spăimântându-se.

Slavă... glas 4,

Praznic al cerului şi al pământului se săvârşeşte, întru pomenirea ta, Simeoane, de Dumnezeu proslăvite, că astăzi prăznuiesc îngerii, şi toată biserica celor întâi născuţi, în ceruri cu pompă se adună, având în mijlocul ei duhul tău, cu totul strălucit şi cu totul luminat. Dar prăznuieşte şi Biserica drept-slăvitorilor ceea ce pe pământ se ostăşeşte, ca pe o bogăţie nefurată şi ca pe o comoară cu mulţi talanţi având, scrisorile tale cele de Dumnezeu insuflate, de al căror rod, care este întru noi înşine, avuţie lucrătoare a darului celui dumnezeiesc a ne împărtăşi, roagă pe Hristos Mântuitorul sufletelor noastre.

Şi acum…

Bogorodicina: Din toate primejdiile. . .

La Stihoavnă

Stihurile, glas 2:

Podobie: Casa Efratei, cetate sfântă, a proorocilor mărire; împodobeşte-ţi casa întru care Cel dumnezeiesc se naşte.

Căruţă a faptelor bune, împodobită gătind te-ai suit întru aceasta, părinte, şi întru descoperirile Domnului te-ai suit.

Stih: Gura dreptului va deprinde înţelepciune şi limba lui va grăi judecată.

Propovăduitor te-ai arătat tu al rugăciunii, dreptar al dumnezeieştii trezviri, organ al înţelepciunii şi trâmbiţă a îndumnezeirii.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune.

Har îţi mărturiseşte ţie toată Biserica, căci prin cuvintele tale, spre aflarea dumnezeiescului dar se deşteaptă, prea cuvioase.

Slavă… asemenea.

Slavă Ţie, o, Treime Sfântă: Părinte, Fiule şi Duhule, că în toată lumea, pe Simeon, robul Tău, cu darul Tău l-ai proslăvit.

Şi acum...

O, Marie, lucrul şi numele cel dulce, roagă-te Fiului tău, împreună cu Simeon pentru noi robii tăi.

Tropar, glas 3: Dumnezeiască strălucire, părinte Simeoane, primind în sufletul tău, luminător al lumii, prea strălucit te-a arătat, risipind întunecarea cea mai dinainte şi pe toţi plecându-i să caute pe darul Duhului, care l-au pierdut. Însuţi cu de-adinsul roagă-te să se dăruiască nouă mare milă.

Slavă... Şi acum...

Pe tine ceea ce ai fost solitoare mântuirii neamului nostru, te lăudăm Născătoare de Dumnezeu Fecioară; că cu trupul cel luat din tine, Fiul tău şi Dumnezeul nostru, prin cruce luând patimă ne-a izbăvit pe noi de stricăciune ca un iubitor de oameni.

Şi otpustul.

La Vecernia cea mare

Citim Fericit bărbatul...Slavă. La Doamne strigat-am... Punem stihirile pe 8 şi cântăm **stihiri** podobnice, glas 4: Ca pe un viteaz între mucenici...

Însoţirea teologilor, şi adunarea cuvioşilor adunându-ne astăzi, să lăudăm pe Simeon prea cuviosul, care este nou teolog cu adevărat. Că acesta primind întru sineşi toată raza Treimii a tunat lumii dogmele cele mai presus de minte ale Teologiei celei tainice.

Psaltirea Tatălui, chimvalul cel veselitor al Fiului, dumnezeiescul organ al Sfântului Duh, pe propovăduitorul întregii Treimi, tabla cea cinstită a descoperirilor, pe scriitorul de taine al darului cel de Dumnezeu grăitor cu cântări dumnezeieşti să-l lăudăm, pe Simeon de Dumnezeu purtătorul, lauda teologilor.

Mare şi prea slăvită pogorâre a darului, peste tine s-a săvârşit Simeoane dumnezeiescule. Că tu, neînvăţat fiind din înţelepciunea cea dinafară, te-ai arătat cu adevărat teolog şi dascăl de Dumnezeu insuflat, şi de Dumnezeu înţelepţit lumii te-ai cunoscut, şi luminător al celei de sub cer prin sfinţitele tale scripturi.

Cerul cel prea stelos, cu darurile cele împiestrite, care povesteşte tuturor oamenilor tainele dumnezeiescului dar, şi chipurile strălucirilor şi măsurile şi treptele desăvârşirii nerătăcite, cu dumnezeieşti cântări de la toţi după vrednicie să se laude teologul Simeon, îndulcirea Bisericii.

Alte **Stihiri** podobnice, glas 8:

O, prea slăvită minune! Cum în vremile cele de pe urmă acelaşi Duh Sfânt, care de demult a luminat pe apostoli cu darul, şi dascăli ai lumii i-a arătat, acesta şi pe tine te-a luminat de trei ori fericite, şi întocmai apostol te-a arătat marginilor, şi povăţuitor şi dascăl al multora, de Dumnezeu prea luminat.

O, prea slăvită minune! Cum pe tine Duhul lui Dumnezeu, Simeoane prea fericite, de departe mai înainte cunoscându-te, din lume te-a despărţit, ca să plinească acelea care mai înainte a hotărât, şi cu bogate darurile Sale, cu totul luminându-te, a toată lumea te-a arătat luminător de Dumnezeu strălucit cuvântul vieţii avându-l, cuvioase.

Părinte, Simeoane fericite, tu pe Hristos cel frumos iubindu-l prea fierbinte, în urma dumnezeiescului lui dor ai alergat, până când tot pe Dânsul, în sufletul tău şi în inima ta L-ai adus. Ferice de dorul tău, prin care ai trăit totdeauna tu întru Hristos şi întru tine împotrivă învârtejit a înviat de-a pururea Hristos.

De cărbunele cel dumnezeiesc, cuvioase, buzele şi mintea apropiindu-ţi, cu duhul te-ai schimbat şi foc tot te-ai făcut, şi cuvinte cu minte de foc ai gândit, şi înalt le-ai propovăduit, de Dumnezeu înţelepţite, şi cu mâna ta pe acestea le-ai scris, la care cei ce iau aminte şi ei foc se fac, şi cu taină în suflet primesc dumnezeiască schimbare.

Slavă... glas 6.

Strălucit-a astăzi Bisericii lui Hristos, ca un luceafăr de dimineaţă, prea cinstitul praznic al lui Simeon, de Dumnezeu cuvântătorul. Deci veniţi îndrăgitorii cuvintelor lui întru una adunându-ne, cu cântări bogosloveşti lăudându-l pe dânsul să zicem: Bucură-te, cel după Ioan întâiul Teolog şi pe piept rezemător! Bucură-te, cel ce pe noul Israil ca un stâlp de foc, prin fapta cea lucrătoare a poruncilor, la pământul nepătimirii prea cu întemeiere l-ai povăţuit! Bucură-te, cel ce ca un stâlp de nor, prin privirea cea duhovnicească la desăvârşirea cea încăpută oamenilor l-ai suit! Roagă-te pentru noi, cei ce cu dragoste săvârşim pomenirea ta.

Şi acum…

Bogorodicina: Cine nu te va ferici...

Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul zilei şi Paremiile caută-le la Sfântul Nicolae.

La Stihoavnă

Stihirile podobnice, glas 5: Bucură-te, cămară...

Bucură-te, mintea cea de Dumnezeu luminată, dreptarul cuvântării de Dumnezeu cel prea drept, cel ce pe treptele şi măsurile de la Treime bine le-ai izgonit, pe „întâiul" şi „al doilea" ale Dumnezeirii: că Tatăl pricinuitor este adică, al Fiului, dar nu mai întâi, şi Fiul iarăşi este din Tatăl, dar nu al doilea. Că de o fiinţă este Treimea, şi de un scaun, negrăită, neajunsă, împreună fără de început, netăiată, şi împreună de-a pururea vecuitoare toată: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, pe care acum roag-O, să dea sufletelor noastre mare milă.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.

Bucură-te, sfinţite cărturar al dumnezeieştii înţelepciuni celei înalte ale Duhului, cămara privirilor celor tainice ale lui Dumnezeu, limba Bisericii cea dulce grăitoare, cel ce ai cunoscut taina răpirii cea negrăită şi ascunsă, lungimea şi lăţimea, adâncul şi înălţimea cunoştinţei. Închipuirea sfinţeniei cea cu greu de clătit, chipul

darului, icoană a lui Hristos însufleţită, rază a luminii celei dintâi, strănepot al „fiului tunetului", pe Hristos roagă-L să se dăruiască sufletelor noastre mare milă.

Stih: Gura dreptului izvorăşte înţelepciune şi limba lui va grăi judecată.

Bucură-te, podoaba pustnicilor, fală a preoţilor cea prea slăvită, casa dumnezeieştilor daruri, vistieria faptelor bune, a dragostei celei îndoite sălăşluirea, lăcaşul blândeţilor, prăvălie a rugăciunii, încăperea privirii şi a lucrării, a smereniei veselitoare sălăşluire, făclie a socotelii, luceafăr al vedeniei, şi mare a mai înainte vederii, soare care străluceşti marginile, pe Hristos roagă-l să se dăruiască sufletelor noastre mare milă.

Slavă... glas 8

Veniţi toate mulţimile credincioşilor, întru pomenirea lui Simeon, de Dumnezeu cuvântătorul adunându-ne, laudă de mulţumire şi slavă lui Dumnezeu să-i aducem zicând: Slavă iubirii tale de oameni celei către noi, iubitorule de suflete, Doamne. Că pe Simeon sluga Ta, cu bogatele Tale daruri cu totul luminându-l şi cu dumnezeiască lumina Ta strălucindu-l, l-ai dăruit nouă luminător al celor întunecaţi, povăţuitor al celor rătăciţi, îndemnător al monahilor, şi bold al lenevoşilor. Prin care ne învăţăm a căuta de-a pururea prin întoarcerea înăuntru a minţii, cu cunoştinţă întru însine a câştiga darul Sfântului Tău Duh, şi pe arvuna de aicea a o lua, a desfătării celei desăvârşite în ceruri. Căreia şi pe noi învredniceşte-ne, Dumnezeule, pentru mare mila Ta.

Şi acum…

Stăpână, primeşte rugăciunile robilor tăi şi ne izbăveşte pe noi de toată nevoia şi necazul.

Tropar, glas 3: Dumnezeiască strălucire, părinte Simeoane, primind în sufletul tău, luminător al lumii, prea strălucit te-a arătat, risipind întunecarea cea mai dinainte şi pe toţi plecându-i să caute pe darul Duhului, care l-au pierdut. Însuţi cu de-adinsul roagă-te să se dăruiască nouă mare milă.

La Utrenie

La Dumnezeu e Domnul..., troparul sfântului de 2 ori.

Slavă... Şi acum. Bogorodicina glasului: Pe tine ceea ce ai solit...

După întâia stihologie, **Sedealna**, glas 1:

Podobie: Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-l, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, care a vestit femeilor Învierea. Pe Tine Te mărim, Pierzătorul stricăciunii, la Tine cădem, Cel ce ai înviat din mormânt la Unul Dumnezeul nostru.

Pomenirea ta înţelepte Simeoane săvârşindu-se cu cuvioşie de noi fiii tăi, cei ce te iubim pe tine, luminează mintea noastră, şi inima ridică-o spre mai mult dorul cuvintelor tale celor de Dumnezeu insuflate şi înfierbânteaz-o către desăvârşirea pe care prin acestea o înveţi arătat. (de 2 ori).

Maică a lui Dumnezeu pe tine te ştim toţi, ceea ce fecioară cu adevărat şi după naştere te-ai arătat, noi cei ce cu dragoste scăpăm la a ta bunătate. Că pe tine te avem păcătoşii folositoare, pe tine te-am câştigat întru ispite mântuire, ceea ce una eşti cu totul fără prihană.

După a doua stihologie, **Sedealna**, glas 4:

Podobie: Spăimântatu-s-a Iosif, lucru mai presus de fire văzând şi în minte a avut ploaia cea de pe lână, la zămislirea ta cea fără de sămânţă, de Dumnezeu Născătoare, rugul cel nears în foc, toiagul lui Aaron ce a odrăslit şi mărturisind logodnicul şi ocrotitorul tău preoţilor, a grăit: Fecioara naşte şi după naştere rămâne iarăşi fecioară.

Ceea ce s-a făcut întru tine spăimântează toată mintea, Simeoane de Dumnezeu cuvântătorule. Că tu te-ai văzut pe pământ când te rugai de patru coţi stând în văzduh ridicat sfinte, ca un nematerialnic, şi fără de trup înger, purtând încă trupul cel pământesc şi jos atârnător. O, de ce slavă, o, de ce laudă te-ai învrednicit cu totul fericite. (de 2 ori).

Slavă... Şi acum… Bogorodicina, asemenea.

Spăimântatu-s-a Iosif, cea mai pe sus de fire văzând şi cu mintea a socotit de ploaia cea de pe lână, întru zămislirea ta cea fără de sămânţă, Născătoare de Dumnezeu, de rugul cel nears în foc, de toiagul lui Aaron ce a odrăslit. Şi mărturisind logodnicul tău şi păzitorul, preoţilor a strigat: Fecioara naşte şi după naştere iarăşi rămâne Fecioară.

Glas 5, **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Cartea Scripturilor tale, părinte, este doctorie duhovnicească, pom al vieţii nestricăcios, dulceaţă de nectar, care untdelemn şi miere din piatră a curs. Rouă a Ermonului, rai al desfătării, corn al Amalthiei, Cântarea cântărilor, vistierie nefurată a înţelepciunii şi a cunoştinţei. Pentru aceasta strigăm ţie: Dăruieşte-ne nouă gânditor, îndulcirile acestora, Teologule, celor ce cu dragoste o cinstim pe dânsa. (de 2 ori).

Slavă... Şi acum... Bogorodicina.

Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislindu-l fără de ardere, Maica lui Dumnezeu, lumii ai născut, pe cel ce ţine lumea, şi în braţe ai avut pe cel ce cuprinde toate, pe Dătătorul de hrană al tuturor şi Făcătorul făpturii. Pentru aceasta te rog pe tine Preasfântă Fecioară şi cu credinţă te slăvesc, ca să mă izbăveşti de greşale, când voi vrea să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, al tău ajutor atunci să-mi dăruieşti, că poţi câte voieşti.

Antifonul 1 al glasului 4.

Prochimen, glas 4. Gura mea va grăi înţelepciune, şi cugetul inimii mele ştiinţă.

Stih: Auziţi acestea toate neamurile, ascultaţi toţi cei ce locuiţi în lume.

Toată suflarea... Şi Evanghelia cuvioşilor.

Slavă…

Pentru rugăciunile cuviosului Tău, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Şi acum…

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Stih: ***Miluieşte-mă Dumnezeule după mare mila ta şi după mulţimea îndurărilor Tale curăţeşte fărădelegea mea.***

Şi **Stihira**, glas 7: Pomenirea ta cea de peste an astăzi o prăznuim teologule Simeoane. Că tu focul pe care a venit Hristos să-l arunce pe pământ, întru inima ta primindu-l, chipul cel ce era mai înainte de tină, de foc tot te-ai făcut ca nişte fier înfocat. De unde şi grosimea cea grea a trupului tău, prefăcându-se prin dumnezeiescul foc, întru cel mai subţire, şi mai dumnezeiesc. Şi după foc, de vântul cel subţire al dumnezeieştii luminări mintea ta învrednicindu-se, şi către trupul tău cel unit cu tine, multe semne ale dumnezeieştii frumuseţi au trecut. Pentru aceea şi când slujeai lui Dumnezeu, ca un soare celor ce te vedeau te-ai arătat. O minune! De ce fel de daruri se învredniceşte firea cea de ţărână a oamenilor, cu darul lui Hristos, celui ce mântuieşte sufletele noastre!

Apoi Mântuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvântează moştenirea Ta, biruinţă binecredincioşilor creştini asupra celor potrivnici dăruieşte şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu cu Irmosul pe 7. Şi ale Sfântului două canoane pe 8.

Canonul cel dintâi

Al cărui **acrostih** este: Pe Simeon Teologul îl cinstim...

Pesna 1, glas 4,

Irmos: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul, şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei bucurându-mă.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Organ al Duhului, arătându-te prea sfinţite, şi a darului Simeoane alăută cu multe strune, fă-mă şi pe mine alăută a darului, ca prin dar să cânt darurile tale.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mintea cea cu totul luminată a Teologiei s-a arătat: Tunet ceresc astăzi a răsunat, învăţăturile cele cu glas de tunet ale înţelepciunii ascultaţi-le toţi şi luminaţi-vă.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cine poate a înţelege înălţimea cea cu anevoie de suit a dumnezeieştii cunoştinţei tale prea înţelepte, adâncul cel neajuns, şi cu greu de văzut, lăţimea împreună şi lungimea, căreia te-ai învrednicit cel prea cu chip dumnezeiesc?

Bogorodicina

Ceea ce te-ai făcut îmbrăcăminte a Cuvântului lui Dumnezeu prea curată, a Împăratului celui ce s-a făcut om, cu haina dumnezeiescului dar cea de Dumnezeu împiestrită, pe care o am pierdut, iarăşi îmbracă-mă prin mijlocirea ta.

Alt canon

Pesna 1

Irmos: Pe căruţaşul faraon...

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Treime Sfântă şi Unime de-a pururea vecuitoare, izvorule de lumină lucrătorule, dintru care toată darea cea bună se pogoară, luminează-mi inima mea ca să cânt după vrednicie, pe cel ce drept Te-a dogmatisit şi prea bine Te-a teologhisit.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe toate adâncurile Duhului prin Dumnezeiescul Duh cercându-le părinte, întru acestea nu te-ai prăpăstuit, de-a pururea pomenite, ci aflând mărgăritare de mult preţ le- ai scos, adică dogmele Teologiei.

Slavă...

Oglindă prea văzătoare părinte, din nou amestecată, lucrându-ţi mintea şi inima, bogate pe fulgerele Duhului înăuntru le-ai primit şi fericit te-ai arătat că pe Dumnezeu întru inima ta L-ai văzut precum El a hotărât.

Şi acum. Bogorodicina.

Tu, Fecioară te-ai arătat chip de Dumnezeu lucrat şi înfăţişare a zidirii, minune a îngerilor, închipuire asemănată a frumuseţii celei începătoare, materie prea întocmită a întrupării Cuvântului şi a lui Dumnezeu neurmată urmare.

Canonul cel dintâi

Pesna 3

Irmos: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti izvor viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i, în dumnezeiască mărirea ta, de cununile măririi învrednicindu-i.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Biserică sfinţită a lui Dumnezeu ai fost ca un jertfitor curat pe mintea ta având-o sfinte, iar pe rugăciune ca pe o jertfă, şi ca pe un altar pe inima ta cea prea dreaptă.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Precum faţa lui Moisi celui ce a fost împreună cu Dumnezeu s-a proslăvit, aşa părinte şi faţa ta, petrecând întru cele neumblate, cu dumnezeiască lumină s-a proslăvit toată strălucită ca un soare.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Scară s-a arătat în vremile cele mai de pe urmă cartea ta, părinte Simeoane, care ne suie pe noi de la pământ la cele cereşti şi clopot prea sfinţit care pe cei adormiţi îi deşteaptă.

Bogorodicina

Ca o lume în lume te-ai arătat prea mare Doamnă întru cea mică a Celui ce dintru nefiinţă pe toată lumea o a fiinţat, ca Cel ce este în lume neîncăput, întru tine tot încăput S-a făcut.

Alt canon

Pesna 3

Irmos: Doamne, Cel ce ai făcut cele de deasupra Crugului Ceresc şi ai zidit Biserica, Tu pe mine mă întăreşte întru dragostea Ta, Cel ce eşti marginea doririlor şi credincioşilor întărire, unule Iubitorule de oameni.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase =ărinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Rândunea mult cântătoare, tu te-ai arătat, prea înţelepte, care prin cartea ta glăsuieşte şi pe chemarea înapoi a dumnezeiescului dar, ca pe o dulce primăvară o arată pe care după botez, vai, o am pierdut.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ţie lumea s-a răstignit, o, Simeoane cuvioase, prin fapta cea lucrătoare, şi tu părinte lumii te-ai răstignit, prin gând cu mintea, că îndoită este fapta crucii, precum cuvioşii Părinţi aceasta o cuvântează.

Slavă...

Cu dumnezeieşti raze împreunându-te cuvioase întru care fireşte se află descoperirea tuturor, pe cele departe ca pe nişte de faţă le vedeai, de trei ori fericite, şi ca pe cele ce acum ar fi fost iarăşi pe cele ce vor să fie.

Şi acum. Bogorodicina.

Graiurile dumnezeieştilor prooroci, şi proorocirile lor le-ai pecetluit, născând pe Cuvântul, Cel ce a grăit printr-înşii şi dumnezeieştile lor graiuri le-a împlinit, ceea ce una eşti bine cuvântată, prea lăudată.

Catavasia: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti izvor viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i, în dumnezeiască mărirea ta, de cununile măririi învrednicindu-i.

Sedealna, glas 8, **Podobie:** Pe înţelepciunea...

Prin livada faptelor bune preumblându-te şi a Scripturilor Duhului, Simeoane, şi florile cele prea bune dintru acestea culegându-le, ca o albină, părinte, înţeleaptă şi de osteneală iubitoare, şi pe faptă ca pe nişte faguri ai câştigat prea înţelepte, şi ca cu nişte mursă şi dulceaţă, cu mierea te-ai îmbogăţit, prea fericite, adică cu privirea cea lucrătoare, cea pricinuitoare de vederea lui Dumnezeu. Roagă-te lui Hristos

Dumnezeu, iertare de greşeale să ne dăruiască nouă, celor ce cu dragoste cinstim sfântă pomenirea ta. (de 2 ori).

Slavă... Şi acum... Bogorodicina.

Îmi aduc aminte de Judecată şi mă tem că lucruri vrednice de ruşine am lucrat eu păcătosul şi mă rog Născătoare de Dumnezeu prea lăudată mai înainte de a mă apuca noaptea morţii întoarce-mă şi la calea pocăinţei povăţuieşte-mă, ca cu mulţumită închinându-mă să laud puterea ta cea nemăsurată şi dumnezeiasca sprijineală, Preasfântă dumnezeiască mireasă. Roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru cel ce se roagă ţie, să se dăruiască mie curăţire de păcate şi mare milă.

Canonul cel dintâi

Pesna 4

Irmos: Sfatul cel neurmat şi dumnezeiesc al Întrupării Tale, celei de sus, celei din Fecioară, proorocul Avacum avându-l în minte, a strigat: Slavă puterii Tale, Doamne.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Legilor Stăpânului supunându-te, înţelepte, poruncile toate le-ai împlinit, întru care ai şi aflat ascuns pe Hristos, Cel ce pe acestea le-a poruncit şi cu darul Lui te-ai îmbogăţit.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Limba cea îmbelşugată, cu meşteşuguri şi măiestrii ritoriceşti nu poate să laude darurile tale, pe care mai presus de fire le-ai luat, părinte Simeoane, asemănătorule lui Dumnezeu.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Aflat-ai lucrul cel de demult şi acum cu greu de aflat, Simeoane de Dumnezeu proslăvite, adică a se îndumnezei şi a se răpi mintea ta de pe pământ la cele cereşti, o, auzire străină.

Bogorodicina.

Graiurile tale Preacurată urmând toate neamurile, te fericim, ca pe ceea ce ai născut pe fericitul Dumnezeu, Cel ce a arătat fericiţi pe sfinţi şi pe muritori cu dumnezeiescul dar.

Alt canon

Pesna 4

Irmos: Tu eşti tăria mea, Doamne, Tu, şi puterea mea, Tu, Dumnezeul meu, Tu, bucuria mea, Cel ce n-ai părăsit sânurile părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat-o. Pentru aceasta, cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Tu aflând întru inima ta alt soare gândit şi pe lumina lui ca pe o cale uneltind-o, te-ai suit, înţelepte, cu puterea Duhului în munţii cei mai presus de lume şi ai auzit şi ai văzut cele pe care nu este cu putinţă a le auzi şi a le vedea nici un om pătimaş.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Iisus singur era ţie îndeletnicirea, desfătare a limbii, gândire a inimii, răsuflare, viaţă, lumină şi dulceaţă, fierbinţeală prea dulce, care lumina pe mintea ta, şi veselea inima şi ardea patimile şi curgeri de lacrimi izvora.

Slavă...

Ce-mi trebuie mie aurul? Ce-mi trebuie piatra safirului? Ce-mi trebuie celelalte lucruri iubite ale lumii? Mie desfătare, slavă, şi bucurie îmi sunt scripturile tale părinte, cele de Dumnezeu insuflate, întru care mă desfătez şi mă bucur, şi arzându-mă izvorăsc din ochi lacrimi prea dulci.

Şi acum. Bogorodicina.

O, Maria, numele cel dorit lumii, tu Fecioară între Dumnezeu şi între oameni ai stat mijlocitoare şi pe Dumnezeu om l-ai făcut, iar pe oameni dumnezei după dar. Mulţumim, Doamnă, mijlocirii tale acesteia, prin care toată lumea o ai mântuit.

Canonul cel dintâi

Pesna 5

Irmos: Spăimântatu-s-au toate de dumnezeiască mărirea ta; că tu, Fecioară, neispitită de nuntă, ai avut în pântece pe Dumnezeu Cel peste toate şi ai născut pe Fiul Cel fără de ani, Cel ce dăruieşte pace tuturor celor ce te laudă pe tine.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu focul dragostei arzându-te în mijlocul inimii tale, tot dintru sineţi tot ai ieşit şi cu singur Dumnezeu tot te-ai amestecat cel iubit de tine cât un Duh cu dânsul te-ai făcut, prea sfinţite.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Iată acum a răsărit lumina dumnezeiescului dar. Iată hrana cea dumnezeiască a manei celei de viaţă izvorâtoare tuturor, înainte o pune, Simeon, dumnezeiescul părinte. Veniţi, desfătaţi-vă, cei ce viaţă poftiţi.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Decât ritorii mai grăitor te-ai arătat prin Duhul, pe cuvintele cele pentru Dumnezeu şi pentru cele dumnezeieşti şi socotelile prea cu dumnezeiască cuviinţă tu le-ai teologhisit nouă. De unde şi nou teolog te-ai numit, cel ce eşti din lucrare numit.

Bogorodicina

O, Maică cu totul luminată a Luminii celei dintâi, luminează sufletul meu cel ne-luminat cu lumina ta ca să văd iarăşi pe Lumina cea prea dintâi care din tine ne-a luminat nouă, şi pe tine, ceea ce ne-ai luminat, că aceasta-i osebirea luminii.

Alt canon

Pesna 5

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti lumină neapusă? Că m-a acoperit întunericul cel vrăjmaş pe mine, ticălosul. Ci, Te rog, întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

O, ce multă îndrăzneală cu care către Stăpânul tuturor te- ai îmbogăţit! Că tu ca un prieten grăiai cu Dânsul întru inima ta, şi ca un fiu cu părintele său îmbrăţişându-te strigai: Iisuse, Iisuse al meu prea dulce.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Gură a lui Dumnezeu te-ai făcut căci cuvintele cele dumnezeieşti le grăieşti, fericite. Că tu cu dumnezeieştile tale învăţături şi cuvinte, ai scos din nevrednici pe mulţi cinstiţi, şi vrednici de Împărăţia Cerurilor i-ai arătat.

Slavă...

Cum voi spune minunea cea mare a darului, care s-a făcut la tine? Că tu lumină fiind şi lumină văzând şi cu lumină împreunându-te, întru lumină şi grăieşti, şi gândeşti, şi bine scrii scripturile tale cele luminate.

Şi acum. Bogorodicina.

Ai, Stăpâna lumii, ai, împreună cu voirea ta, putere împreună alergătoare, ca ceea ce singură ai născut pe Cuvântul cel atotputernic şi Dumnezeu. Pentru aceea tu numai dacă vei voi să mă mântuiesc eu, cu lesnire, Fecioară, mă voi mântui.

Canonul cel dintâi

Pesna 6

Irmos: Înţelepţii lui Dumnezeu, care faceţi acest praznic dumnezeiesc şi cu totul cinstit, al Maicii lui Dumnezeu, veniţi să batem din palme, slăvind pe Dumnezeu, Cel ce S-a născut dintr-însa.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe râul cel de-a pururea curgător care din Edenul cel gândit izvorăşte al dumnezeiescului dar, veniţi să-l cinstim cu cântări, şi pe curgerile lui cele de viaţă să le bem.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dascălul pocăinţei, propovăduitorul luminării darului, prea sfinţitul acum Simeon se fericeşte cel ce a vieţuit în lume viaţă întocmai cu îngerii.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Biruind cu tăria Duhului şi cu ostenelile înfrânării şi cu lacrimile, Simeoane cuvioase, patimile sufletului şi ale trupului, la desăvârşirea nepătimirii ai alergat.

Bogorodicina

Pe Dumnezeu fără de sământă L-ai zămislit, Fecioară, şi fără de osteneală L-ai purtat în pântecele tău şi fără de stricăciune pe acesta L-ai născut.

Alt canon

Pesna 6

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune mâhnirile mele; că sufletul meu s-a umplut de răutăţi şi viaţa mea s-a apropiat de iad. Dar ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dumnezeiescul dar al Duhului, şi apă vie care saltă având întru inima ta ca un izvor, cuvioase, ai izvorât, părinte, apele dumnezeieştii înţelepciuni şi brazdele cele sufleteşti, care se topeau de sete, le-ai îmbătat.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Datu-ţi-s-au ţie şi putere de minuni şi dar de tămăduiri, o, părinte, ca nimic să nu fii lipsit din darurile sfinţilor. De unde şi viu fiind şi după moarte multe minuni ai săvârşit, înţelepte, şi tămăduiri, cu puterea Duhului.

Slavă...

Spăimântatu-s-au noroadele auzind înţelepciunea cuvintelor tale, o, părinte. Şi precum oarecând iudeii strigau pentru Hristos, aşa aceştia strigau: De unde s-a dat lui darul cuvintelor cel mult şi înţelepciunea?

Şi acum. Bogorodicina.

Braţele tale şi sânurile, o, Stăpână, mijlocind, arată-le Fiului tău. Amestecă cu ale tale, pe ale aceluia, Fecioară, Crucea şi suliţa, şi piroanele şi trestia şi aşa milostiveşte-L pe Dânsul asupra noastră, celor ce mult am păcătuit.

Condacul, glas 3:

Podobie: Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de fiinţă naşte şi pământul peştera Celui Neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc şi magii cu Steaua călătoresc. Că pentru noi s-a născut Prunc Tânăr, Dumnezeu, Cel mai înainte de veci.

Cu lumina cea cu trei sori strălucindu-te de Dumnezeu înţelepţite, te-ai făcut teolog al Treimii celei prea dumnezeieşti, de sus cu înţelepciunea cuvintelor îmbogăţindu-te, ai izvorât dumnezeieşti curgeri ale dumnezeieştii înţelepciuni, dintru care bând noi strigăm: Bucură-te, de trei ori fericite Simeoane, de Dumnezeu învăţate.

Icosul: Preasfântul Duh, care mai înainte pe pescari şi pe cărturari i-a înţelepţit şi ritori de Dumnezeu grăitori pe dânşii i-a arătat, acesta şi în vremile cele de mai de pe urmă sălăşluindu-se în curat sufletul tău Simeoane prea sfinţite, ritor al ritorilor, şi decât cei cuvântăreţi, prea cuvântăreţ, şi teolog prea înţelept, pe tine cel neînvăţat şi înţelept te-a lucrat, binescriind şi minunat alcătuind dogmele Teologiei celei mai presus de fire, şi tainele dumnezeieştii lumini, şi lucrurile cele de multe feluri care cu taină se lucrează în suflet ale dumnezeiescului dar al Sfântului Duh. De a căror citire şi noi îndulcindu-ne te fericim pe tine vrednicule de fericire părinte, ca pe un om mai presus de fire şi ceresc. Şi praznicul tău sfânt cu dragoste săvârşindu-l cu un glas strigăm ţie: Bucură-te, de trei ori fericite Simeoane, de Dumnezeu învăţate.

Sinaxar

Întru această lună în 12 zile pomenirea prea cuviosului şi de Dumnezeu purtătorului părintelui nostru Simeon Noul Teolog (care s-a mutat din 12 ale lunii lui martie, întru care s-a săvârşit, pentru că ziua aceea cade în Postul Patruzecimii celei mari).

Stihuri: Mai înainte aveai limba în loc de carte, iar acum în locul limbii ai cartea. Păşeşti în douăsprezece Simeoane, polul cel stelos.

Canonul cel dintâi

Pesna 7

Irmos: N-au slujit făpturii înţelepţii lui Dumnezeu, ci numai Făcătorului şi groaza focului bărbăteşte călcând-o, se bucurau, cântând: Prea lăudate Dumnezeul părinţilor noştri şi Doamne, bine eşti cuvântat.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Vărsatu-s-a de sus dar în buzele tale bogat, o, sfinţite Simeoane, şi lăţime a inimii s-a dat ţie ca nisipul mării, de la Cela ce te-a înţelepţit pe tine, ca oarecând lui Solomon.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Soarele cel cu multă lumină şi cu totul de aur al darului şi luminătorul cel strălucit al Bisericii lui Hristos, care trece toată cinstita tărie şi cu strălucirile trezvirii o luminează, Simeon, să se laude.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Prea cuvântăreţ şi întru cuvinte de Dumnezeu învăţat şi de Duh purtător şi plin, şi teolog al lui Hristos tu te-ai arătat marginilor, Simeoane cuvioase, al doilea rezematule pe piept şi Grigorie Teologule cel cu foc insuflat.

Bogorodicina

Scaunul cel în chipul focului şi prea arzător al lui Hristos Împăratul a toate, cerul cel înalt, de toată pofta care mă batjocoreşte şi de împătimirea cea de jos râvnitoare, slobozeşte-mă, pururea Fecioară.

Alt canon

Pesna 7

Irmos: Pruncii care veniseră din Iudeea...

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Nepomenitor de rău te-ai arătat şi următor lui Hristos tot prea liniştit că vrăjmaşilor tăi, părinte, care căutau să te ucidă pe tine, binele făceai totdeauna, până ce prieteni pe dânşii cu darurile i-ai făcut.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Tu cu cheia Scripturilor, adică cu darul Duhului te-ai îmbogăţit, cuvioase, şi când voiai, părinte, le deschideai fără de osteneală şi cu cuvântul arătai comoara Scripturilor cea ascunsă.

Slavă...

Tu curăţindu-ţi trupul de împătimire, de trei ori fericite, şi de dulcea împătimire pe suflet slobozindu-l, şi mintea de împătimire, mort te-ai făcut cu trupul, şi mai înainte de moartea trupului cu duhul ai înviat.

Şi acum. Bogorodicina.

A dumnezeieştilor raze fântână nedeşertată tu, Fecioară, te-ai făcut, adânc al tainelor, a neînţelegerii şi a neajungerii lui Dumnezeu arătarea, scopul cel gândit de Dumnezeu mai înainte de veci.

Canonul cel dintâi

Pesna 8

Irmos: Pe tinerii cei bine credincioşi, în cuptor, naşterea Născătoarei de Dumnezeu i-a mântuit, atunci fiind închipuită, iar acum lucrată; pe toată lumea ridică să-ţi cânte ţie: pe Domnul lucrurile lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Rai gândit te-ai făcut prea fericite, în Eden de Dumnezeu răsădit, având pe Hristos odrăslind în mijlocul tău ca un pom al vieţii, cuvioase, înflorind rod dulce, şi împrejur ca nişte copaci ce înfrunzesc, prin roade şi prin frunze pe toate faptele bune.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Asemenea ai fost neguţătorului care a zis Hristos, Simeoane cuvioase, că tu acelea care ai avut pe toate le- ai vândut şi pe mărgăritarul cel scump l-ai cumpărat pe care l-ai şi ascuns în mijlocul inimii tale şi negrăit pentru acesta te-ai bucurat.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cer nou, părinte, te-ai văzut, pe Domnul ca pe un soare prea mare, luminos prea strălucit cu raze de aur avându-l întru cele dinlăuntru ale tale şi ca pe o lună prea luminoasă, ca nişte argint strălucind, pe darul Duhului câştigându-l, şi ca pe nişte stele luminoase pe cinstitele tale scripturi.

Bogorodicina

Ca ceea ce pe Sfântul Sfinţilor L-ai născut, care peste sfinţi de-a pururea se odihneşte, şi ca ceea ce singură ai oprit toată lupta cea împotriva vrăjmaşilor celor nevăzuţi, prea curată, pe mintea ta păzind-o, mai înaltă decât cugetele cele necuvioase, de la toţi după dreptate Preasfântă te numeşti.

Alt canon

Pesna 8

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Doriri dumnezeieşti ai avut întru inima ta, sfinte, care sunt ale lui Dumnezeu, Lumina cea negrăită. Şi de aici de Dumnezeu primitor şi uimit tot te-ai făcut, tot ducându-te la Cel de tine îndrăgit şi patimi pătimind ale dumnezeieştii uimiri şi îmbătări şi în stihuri laude de dragoste scriind.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Treimic pe Treimea cea nezidită, o ai văzut Minte, Cuvânt şi Duh, prin Minte, prin Cuvântul, prin Duhul. Şi pe Unime iarăşi, unic o ai cântat unind-o întru una mintea ta şi cuvântul şi duhul. Şi cu firea adică te-ai făcut după chipul lui Dumnezeu, iar cu voia după asemănare te-ai arătat, părinte.

Slavă...

Întru adâncul smereniei ajungând de-a pururea pomenite, pe care însuşi Duhul o a zidit întru măruntaiele tale. De aicea te-ai învrednicit la înălţimea desăvârşirii celei după puterea oamenilor a te sui, înţelepte, şi de împiestrite daruri ale Duhului a te umplea şi înger a te arăta nematerialnic întru materie.

Şi acum. Bogorodicina.

Noaptea păcatului dinspre toate părţile m-a cuprins pe mine ticălosul că luminare am socotit că este desfătarea şi de aicea m-am schimbat cu cea bună şi întru faptele cele întunecate m-am pogorât. Ceea ce ai născut Lumina, luminează-mă, Fecioară, şi cu dumnezeiască schimbare tot pe mine schimbă-mă.

Canonul cel dintâi

Pesna 9

Irmos: Tot neamul pământesc...

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Acum te bucuri cu bucuria cea cu adevărat nemărginită şi negrăită, Simeoane, de trei ori fericite, unde este locul cel vesel al bucuriei că plângând aici vremelnic întru cele cereşti te mângâi şi râzi veşnic cu râsul cel veşnic şi fericit.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Acum vezi pe prea dulcele Iisus în faţă, pe care mai înainte a-L vedea te-ai învrednicit însă ca printr-o oglindă şi umbros. Deci desfătează-te, sfinte, saltă şi dănţuieşte, îndulcindu-te acum de Cel dorit de tine şi pe noi care te cinstim pe tine pomeneşte-ne.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Primeşte cântarea aceasta pe care o aducem ţie, Simeoane cuvioase, ca un dar prea mic pentru datoria cea multă pe care o avem către tine, şi răsplătire cerem să ni se dăruiască darul Sfântului Duh, şi nouă cu rugăciunile tale, pe care prin multe răutăţi l-am pierdut.

Bogorodicina

Hotar între zidire şi între Ziditorul fără de mijlocire te-ai făcut, curată. Pentru aceea şi plinirea tuturor darurilor ai primit, ceea ce eşti cu totul fără prihană şi le împărţeşti tuturor oamenilor şi îngerilor. Drept aceea de aceasta împărtăşeşte-ne şi pe noi, netrebnicii robii tăi, o, Stăpână.

Alt canon

Pesna 9

Irmos: Spăimântatu-s-au toate de dumnezeiască mărirea ta; că tu, Fecioară, neispitită de nuntă, ai avut în pântece pe Dumnezeu Cel peste toate şi ai născut pe Fiul Cel fără de ani, Cel ce dăruieşte pace tuturor celor ce te laudă pe tine.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Bisericii miresei Împăratului Hristos, înţelepte, ca o podoabă de mireasă şi ca o îmbrăcăminte împiestrită şi ca o cunună cu piatră de mărgăritar aurit cuvintele tale i-ai lăsat şi ca un vas şi chivot, şi ca o salbă, ca nişte brăţări, şi haine, şi inele, şi cercei.

Pripeală: ***Sfinte cuvioase părinte Simeoane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Starea robilor o ai trecut, şi pe însuşi argaţii i-ai covârşit şi ca un fiu, acum, părinte, stai înaintea lui Hristos, lămurit şi adevărat văzându-L şi văzut fiind de Dânsul şi fără de mijlocire îndumnezeindu-te, şi lui Hristos împreună moştenitor fiind şi moştenitor al lui Dumnezeu fiind, Sfinte.

Slavă...

Ştiu că nu poate limba, Simeoane, să te laude pe tine, cel ce te-ai făcut dumnezeu după dar, dar iar ştiu că iubirea ta de oameni primeşte şi goală voirea sufletului. Pentru aceasta primeşte cântările acestea ca un părinte, gângăviile fiului.

Şi acum. Bogorodicina.

Rugătoare te punem înainte către Dumnezeu pe tine, Fecioară, noi toţi robii tăi. Pentru aceea, curată, du rugăciunile noastre la Fiul tău şi la Tatăl şi la Duhul, la

unul Ziditorul tuturor, la Treimea cea sfântă ca pe noi să ne mântuiască Mântuitorul lumii.

Luminânda

Podobie: Muieri ascultaţi...

Pe Teologul Simeon toţi să-l lăudăm, lauda monahilor şi slava preoţilor, fala teologilor şi înfrumuseţarea credincioşilor, trâmbiţa darului şi al Bisericii lui Hristos luminătorul de viaţă purtător.

Alta: Cu ucenicii să ne suim în muntele Galileei, prin credinţă să vedem pe Hristos zicând: Că a luat putere a celor de sus şi a celor de jos; să ne învăţăm cum învaţă, a boteza toate neamurile în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh şi a petrece cu tăinuitorii, precum S-a făgăduit până în sfârşitul veacului.

Soarele cel simţit, dimineaţa răsărind luminează lumea toată, dar la apus ajungând, razele sale îşi ascunde; iar tu, cuvioase părinte, soare neapus te-ai arătat, noaptea şi ziua, cu sfinţitele tale cuvinte luminând toată lumea. Drept aceea cu mult mai bun te-ai făcut decât soarele cel simţit.

La Laude

Punem **stihirile** pe 4. Şi cântăm stihiri podobnice, glas 1:

Podobie: Ceea ce eşti bucuria cetelor cereşti şi pe pământ oamenilor tare folositoare, prea curată Fecioară miluieşte-ne pe noi cei ce scăpăm la tine. Că nădejdile noastre, după Dumnezeu, întru tine le-am pus, Născătoare de Dumnezeu.

Veniţi adunările credincioşilor să prăznuim pomenirea lui Simeon Noul Teolog. Şi icoanei celei sfinţite a acestuia cu evlavie să ne închinăm, şi printr-însa la întâiul chip să aducem cinstea şi închinăciunea.

Noroadele celor fericiţi acum se bucură împreună cu duhul tău, părinte, în cerul cel fără materie. Iar noi, robii tăi, sfinţitele tale scripturi avându-le şi dintr-însele sufleteşte folosindu-ne, pe pământ ne bucurăm.

Părţile cele trei ale sufletului tău curăţindu-le, sfinte, de toată întinăciunea prin treimea faptelor bune, adică prin post, şi prin dragoste, şi prin rugăciune, a Treimii celei prea dumnezeieşti sfinţită casă te-ai făcut, Simeoane, de-a pururea fericite.

Cu bogatele raze ale Treimii celei începătoare de lumină, acum fulgerându-te, Simeoane de Dumnezeu cuvântătorule, roagă-te neîncetat pentru noi, cei ce cu credinţă te cinstim pe tine, şi sfântă pomenirea ta cu bucurie o săvârşim de-a pururea pomenite.

Slavă... glas 8.

Cine va grăi lăţimea dragostei pe care către aproapele o ai avut, Simeoane prea sfinte? Că tu nu numai trăind, prin cuvinte şi prin lucruri către staulul ceresc o ai povăţuit turma lui Hristos, ci şi după moarte ca un părinte iubitor de fii, sân crescător şi hrană vârtoasă, cartea ta cea de Dumnezeu înţelepţită nouă ne-o ai lăsat. Prin care hrănindu-ne, întru bărbat desăvârşit şi la măsura vârstei lui Hristos ne suim. Cu adevărat foarte s-a înfrumuseţat după cântări, sânul tău din vinul cel îmbătător al îndumnezeiri. Pe care şi noi ca să o dobândim învredniceşte-ne, cu solirile tale cele către Domnul.

Şi acum...

Stăpână, primeşte rugăciunile robilor tăi şi ne izbăveşte pe noi de toată nevoia şi necazul.

Slavoslovia cea mare. Şi otpust.

La Liturghie

Fericirile. Din canonul Sfântului Pesna 3 şi 6. Prochimenul şi Apostolul şi Evanghelia de la Sfântul Sava.

Acatistul Sfântului Simeon, noul teolog (I)

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;

Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacele şi Icoasele

Condac 1

Lumină lumii şi mărturisitor al Luminii neînserate, păstor şi învăţător al Bisericii te-ai arătat, Sfinte Simeon. Prin suirea pe scara virtuţilor ai odrăslit rodul desă-vârşitei iubiri de Hristos, din care izvorăşti vrednică cuvântare de Dumnezeu. Pentru aceasta îţi cântăm: ***Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!***

Icos 1

Născut în Galateea, ai fost adus de tatăl tău la Constantinopol pentru studii şi urmai să intri în slujba împăratului. Dar tu, rănit de dragostea lui Hristos, din al Cărui cuvânt te hrăneai, smerindu-ţi inima, ai refuzat această cinste. Atunci ai pornit în căutarea unei călăuze nemincinoase, care să te nască în duh la cunoaşterea de Dumnezeu şi viaţa adevărată.
Bucură-te, scârbire de viaţa risipită în pofte şi închipuiri trecătoare,
Bucură-te, dar şi lepădare a cugetelor pătimaşe,
Bucură-te, inimă sprijinită în chip nevăzut de mâna dumnezeiască,
Bucură-te, pogorâre prin smerenie în adâncurile milostivirii divine,
Bucură-te, rod al rugăciunii şi citirilor evlavioase,
Bucură-te, ieşire prin credinţă pe puntea peste prăpastia resemnării,
Bucură-te, căutare de fiu risipitor a Părintelui duhovnicesc,
Bucură-te, dorire de hrană nestricăcioasă şi înstrăinare de dorinţa cea rea,
Bucură-te, plâns la picioarele Crucii,
Bucură-te, neţărmurită încredere în Cuvântul lui Dumnezeu,

Bucură-te, suflet mişcat de dumnezeiasca dragoste,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 2

Pescuit în chip minunat de Hristos, ai fost Sfinte Simeon, dăruit de Sus cu un sfânt călăuzitor, Simeon evlaviosul, călugăr al mănăstirii Studion. Atunci te-ai îmbrăcat în ascultare ca într-un veşmânt de har, cercetându-ţi adeseori părintele şi urmându-i cu râvnă sfaturile, pentru care neîncetat mulţumeai lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icos 2

Cufărul plin de nestemate al cuvintelor părintelui tău l-ai deschis prin evlavioasa lor urmare. căci ai dorit din suflet tămăduirea şi împlinind cu atenţie îndemnurile conştiinţei, ai înmulţit rugăciunea, plânsul şi nevoinţele. Iar în privegheri ostenindu-te, ai fost curând învrednicit de vederea Luminii neapropiate şi auzirea cuvintelor vieţii veşnice, răpit nopţii acestei lumi întru bucuria cântării de Aliluia!
Bucură-te, lucrare de taină a inimii peste grijile slujirii de la palat,
Bucură-te, neodihnită stare de închinare înaintea Domnului,
Bucură-te, chemare cu tărie în ajutor a Maicii Domnului,
Bucură-te, dezgropare a comorii duhovniceşti din adâncurile firii,
Bucură-te, căutare prin nădejde a frumuseţii suprafireşti,
Bucură-te, conştiinţă de sine adâncită de entuziasmul iubirii,
Bucură-te, izvor de lacrimi ce stingi flacăra patimilor,
Bucură-te, jertfire a nopţilor pe altarul Luminii neînserate,
Bucură-te, spălare cu apa ritualului de taină,
Bucură-te, floare a fericitei întristări, înrourată de har,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 3

Retrăgându-se harul şi slăbindu-ţi râvna, ai fost încercat de războiul gândurilor şi întunecarea conştiinţei vreme de mai mulţi ani. Aşa ai cunoscut neputinţa firii şi nevoia ei de ajutor dumnezeiesc. Iar neorânduiala simţurilor, alipite prin patimi de cele ale lumii, împreună cu faptele neascultării le-ai urât, şi ai fost smuls cu mână tare de Însuşi Hristos, înlăuntrul slavei Sale. De atunci nu te-ai mai despărţit, Sfinte Simeon, de îngerească cântare: ***Aliluia!***

Icos 3

Ales ai fost de Dumnezeu, şi mulţumită rugăciunilor părintelui tău ţi-ai luat crucea şi ai urmat lui Hristos pe calea desăvârşitei lepădări de lume. Aşa ai intrat ca

începător la mânăstirea Studion şi ucenic al Sfântului Simeon evlaviosul, întru pocăinţă şi ascultare. Pentru aceasta strigăm ţie :
Bucură-te, suflet smuls de bunul Samarinean din mâna tâlharilor nevăzuţi,
Bucură-te, răsădire în inimă a fricii curate de Domnul,
Bucură-te, omorâre a patimilor prin ascultare,
Bucură-te, curăţire prin lacrimi şi înnoire a simţurilor,
Bucură-te, mâini întinse cu umilinţă spre Dumnezeu,
Bucură-te, stăpânire a limbii năvalnice,
Bucură-te, mărturisire a gândurilor înaintea părintelui ca lui Hristos,
Bucură-te, năvod al rugăciunii plin de cuvintele vieţii,
Bucură-te, amintire a morţii ce pricinuieşte smerenia,
Bucură-te, lepădare a slavei deşarte pentru slava de Sus,
Bucură-te, ieşire din iadul deznădejdii şi intrare în focul sfintelor nevoinţe,
Bucură-te, lumină a iubirii netăiată de războiri,
Bucură-te, martor prin conştiinţă al slavei dumnezeieşti,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Prea-curatei Treimi!

Condac 4

Prin legarea cu sfinţenie de cuvântul părintelui duhovnicesc, te-ai izbăvit din legăturile patimilor. Nici măcar sub pretextul respectării rânduielilor, nu ai vrut a-l părăsi pe cel ce te-a născut întru Hristos, pentru care ai suferit izgonire. Dar ai intrat în mânăstirea vecină, închinată Sfântului Mamas şi ai rămas sub ascultarea lui Simeon evlaviosul. Curând ai depus făgăduinţă şi ai fost hirotonit preot, iar după trei ani ai fost ales stareţ, căci viaţa ta strălucea de taina cântării îngereşti: ***Aliluia!***

Icos 4

Fără să-ţi mai întorci paşii de pe calea cea strâmtă, te-ai nevoit, Părinte, prin patimile de bunăvoie pentru dragostea lui Hristos şi de razele ei fiind străpuns, ai păzit-o de înşelarea nevăzuţilor vrăjmaşi şi potrivnicia oamenilor străini de înţelegerea duhovnicească. Pentru aceasta ai dobândit tămăduire sufletului şi har călăuzitor, iar noi îţi cântăm:
Bucură-te, plecăciune în adâncul fără hotar al Luminii,
Bucură-te, părăsire fără de ură a celor trecătoare,
Bucură-te, risipire a ceţii patimilor,
Bucură-te, izgonire a închipuirii cunoştinţei mincinoase,
Bucură-te, oprire a iscodirii şi făuririi gândurilor deşarte,
Bucură-te, răbdare a suferinţelor curăţitoare,
Bucură-te, inimă apărată de cercul virtuţilor,

Bucură-te, minte urcată în cerul nepătimirii,
Bucură-te, adunare a comorilor Duhului,
Bucură-te, supunere a trupului curgător, voii Duhului,
Bucură-te, pecetluire a cărţii cunoştinţei cu Lumina lui Hristos,
Bucură-te, ascultare de fiu şi purtare de grijă de părinte,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 5

Îl căutai fără încetare pe Hristos şi Îi urmai prin fapte dumnezeieştile cuvinte, iar El îţi călăuzea în taină paşii, prin împărtăşiri şi retrageri repetate ale harului. Dar când ai deprins tăria neclintită a privirii spre Cele de Sus, Domnul Însuşi ţi-a vorbit ca unui prieten şi frate, iar tu ai strigat cu cutremur: ***Aliluia!***

Icos 5

Ca un sărac plin de dragoste frăţească, care ai primit de la Hristos moneda de aur a harului, te-ai arătat apostol al iubirii Sale nebune pentru oameni. Căci ai descoperit milostivirea şi slava cu care îi învredniceşte pe cei ce Îl caută din toată inima. Pentru aceasta şi noi strigăm:
Bucură-te, pământ al inimii, luminat de Soarele dreptăţii,
Bucură-te, prindere prin pocăinţă de veşmântul iubirii,
Bucură-te, cunoaştere prin experienţă a minunilor lui Dumnezeu,
Bucură-te, reînnoire a icoanei vieţii evanghelice,
Bucură-te, conştiinţă clară a răspunderii duhovniceşti,
Bucură-te, bucurie a împărtăşirii cu aproapele a milei de Sus,
Bucură-te, silire a firii de a iubi dincolo de fire,
Bucură-te, rod al morţii dătătoare de viaţă a lui Hristos,
Bucură-te, pământ din care izvorăşte viaţa veşnică,
Bucură-te, îndestulare din potirul tainei,
Bucură-te, părtaş al nunţii duhovniceşti,
Bucură-te, alergare până la capătul puterilor după Hristos,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 6

Primind sărutarea iubirii, te-ai sălăşluit în cortul Luminii, de unde chemarea lui Hristos s-a făcut prin tine auzită tuturor. Căci cu limbă de foc adunai oile risipite şi purtai cu bărbăţie crucea fraţilor tăi, pururi cântând: ***Aliluia!***

Icos 6

Te-ai luptat, Sfinte Părinte, să-i faci pe toţi să înţeleagă că vederea lui Dumnezeu şi îndumnezeirea omului sunt cu putinţă în orice vreme. Căci bunăvoirea fiinţei create este întâmpinată de puterea curăţitoare şi desăvârşitoare a harului şi atunci nimic nu poate opri unirea omului cu Ziditorul său.
Bucură-te, limpezime a vederii duhovniceşti,
Bucură-te, memorie neclătinată a luminii neapropiate,
Bucură-te, pecete a învăţăturii de Dumnezeu insuflate,
Bucură-te, adunare prin iubire a mădularelor împrăştiate ale Bisericii,
Bucură-te, pârgă a zidirii duhovniceşti,
Bucură-te, plâns şi rugă de foc la hotarul veşniciei,
Bucură-te, cuvânt cu putere multă, născut din cunoaşterea lui Dumnezeu,
Bucură-te, ruşinare a cunoştinţei care îngâmfă,
Bucură-te, mustrare a făţărniciei şi necăutare la faţa omului,
Bucură-te, zdrobire a sămânţei ascunse a iubirii de arginţi,
Bucură-te, inimă străbătută de fulgerul iubirii dumnezeieşti,
Bucură-te, inimă ce naşti perla luminoasă a iubirii de Dumnezeu,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Prea-curatei Treimi!

Condac 7

Pentru fiii duhovniceşti îţi puneai sufletul, Sfinte Simion, pătimind dureri lăuntrice ca să-i naşti întru Hristos, căci pe toţi îi iubeai deopotrivă şi îi zoreai să intre în focul iubirii. Fiindcă în el stau începutul şi sfârşitul şi el este haina de nuntă a celor ce cântă cu lacrimi de bucurie: ***Aliluia!***

Icos 7

Te nevoiai ca pe toţi să-i scoţi din iadul patimilor şi-i îmboldeai spre suirea pe scara virtuţilor. Pentru aceasta ai pătimit împotrivirea celor împietriţi, întru răbdare şi desăvârşită iubire de vrăjmaşi. Odată, au vrut să te alunge din biserică, dar ai rămas netulburat, iar harul lui Dumnezeu nu i-a lăsat să se apropie. Atunci au fugit la patriarh, care i-a izgonit, însă tu le-ai mijlocit iertarea.
Bucură-te, păzire a dragostei de orice tulburare sau micşorare,
Bucură-te, umblare în lumină şi mântuire din groapa neiubirii,
Bucură-te, purtare înlăuntru a rănilor Domnului,
Bucură-te, vedere a patimilor ascunse şi mijlocire a milostivirii de sus,
Bucură-te, săgeată a Cuvântului ce nimereşti ţinta,
Bucură-te, lucrare a poruncilor din iubire pentru Hristos,
Bucură-te, lucrare întru cunoştinţă a darului Sfântului Duh,
Bucură-te, călăuză izbăvitoare de lanţurile trufiei,
Bucură-te, îndrăzneală ce zgudui pe cei nepăsători,

Bucură-te, vedere înfricoşată a dreptăţii dumnezeieşti,
Bucură-te, alai al virtuţilor ce porţi iubirea ca într-un car de heruvimi,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 8

După un sfert de veac de stăreţie, te-ai retras la isihia mult dorită. Atunci vrăjmaşul a asmuţit asupra ta pizma celor ce luau lumina drept întuneric şi întunericul drept lumină. Iar tu primeai toate cu mulţumire ca din mâna Domnului, cântând întru nerăutate: ***Aliluia!***

Icos 8

Ca o trâmbiţă a teologiei ai răspuns la întrebările puse în chip viclean de singhelul Ştefan, fost episcop al Nicomidiei şi fără să cauţi la rangul înalt, ai mustrat vorbirea de Dumnezeu a celor ce nu au în ei pe Duhul Sfânt. Apoi, sfătuindu-l să nu se bizuie pe înţelepciunea ruptă de viaţa duhovnicească, l-ai îndemnat spre căutarea Duhului prin pocăinţă şi lupta cu patimile.
Bucură-te, odihnă în spaţiul negrăit al plinătăţii,
Bucură-te, vrednic închinător al tronului înfricoşător,
Bucură-te, slujire cu cutremur a tainelor dumnezeieşti,
Bucură-te, conglăsuire cu ceata dumnezeieştilor Părinţi,
Bucură-te, casă a înţelepciunii zidită pe Hristos,
Bucură-te, surpare a înălţării cu mintea asupra aproapelui,
Bucură-te, vedere a întunecării inimii,
Bucură-te, întrupare de taină a adevărului dumnezeiesc,
Bucură-te, sabie de foc ce păzeşti pomul vieţii,
Bucură-te, sfială înaintea unirii negrăite,
Bucură-te, frică ce odrăsleşti floarea străină a iubirii,
Bucură-te, uitare a fricii în contemplarea rodului iubirii,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 9

Orbit de duşmănie, singhelul Ştefan a început a defăima scrierile şi viaţa părintelui tău duhovnicesc. Apoi te-a acuzat înaintea Sinodului pentru prăznuirea aleasă a adormirii Sfântului Simeon, care întru cereştile lăcaşuri se învrednicise a cânta: ***Aliluia!***

Icos 9

Fericita nebunie întru Hristos a călăuzitorului tău ai arătat-o ca pe un vlăstar al dragostei şi nepătimirii. Iar minciunii care tulburase Sinodul te-ai împotrivit cu tărie, socotind lepădarea mai rea decât moartea, căci chipul părintelui tău strălucea în veşnicie de slava lui Hristos !
Bucură-te, purtare în inimă a icoanei părintelui duhovnicesc,
Bucură-te, mucenicească mărturisire pentru adevăr,
Bucură-te, alergare pe drumul Crucii,
Bucură-te, închinare de fiu,
Bucură-te, îndelungă răbdare în necazuri şi prigoane,
Bucură-te, slujire jertfelnică a voii lui Dumnezeu,
Bucură-te, osândire a faptelor întunericului,
Bucură-te, blândeţe neclintită ce stăvileşti furia înşelării,
Bucură-te, îmbrăcare cu armele lui Dumnezeu,
Bucură-te, alipire cu duhul de sfintele mădulare ale Bisericii,
Bucură-te, cucerire cu asalt a Împărăţiei,
Bucură-te, vedere înlăuntrul cămării de nuntă a Mirelui,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Prea-curatei Treimi!

Condac 10

Patriarhul, înşelat de uneltirile singhelului, a lăsat să fie distruse icoanele zugrăvite cu chipul Sfântului Simeon evlaviosul. Şi adus înaintea sinodului, ai amuţit prin cuvântul de apărare cel de Dumnezeu insuflat pe judecătorii nedrepţi. Condamnat apoi la surghiun, ai binecuvântat pe Hristos cântând: ***Aliluia!***

Icos 10

Exilat într-un pustiu, în mijlocul iernii, lipsit de hrană, ai mulţumit lui Dumnezeu şi ai binecuvântat pe prigonitori. În acel loc ai aflat paraclisul Sfintei muceniţe Marina, unde prin voia de sus ai întemeiat o mânăstire.
Bucură-te, slavă şi mulţumire lui Dumnezeu pentru toate,
Bucură-te, flămânzire şi însetoşare de dreptate,
Bucură-te, neîngrijire de cele vremelnice,
Bucură-te, pironire a păcatului pe Cruce,
Bucură-te, închinare, leagăn de naştere al iubirii,
Bucură-te, crin al isihiei în pământul bunei pătimiri,
Bucură-te, colţ de Rai în pustie,
Bucură-te, iubire roditoare de fii duhovniceşti,
Bucură-te, rodire a înţelesurilor tainice ale teologiei,
Bucură-te, vedere de icoană peste zidul păcatului,
Bucură-te, mireasmă a ungerii duhovniceşti,

Bucură-te, naştere pe pământ a duhului mântuirii,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 11

Înaintea mulţimii fiilor duhovniceşti ce sufereau pentru prigonirea păstorului, patriarhul s-a hotârât să asculte în Sinod cuvântul tău. Apoi a mărturisit buna ta credinţă şi cedarea în faţa hărţuielilor singhelului, drept pentru care te-a chemat cu cinste, să te sfinţească arhiepiscop. Atunci cei bine credincioşi au strigat într-un cuget: ***Aliluia!***

Icos 11

Nu te-ai plecat, sfinte, întru a micşora strălucirea prăznuirii părintelui tău, şi nu te-ai mai întors în locul unde fusesei prigonit pentru dreptate. Însuşi patriarhul, lăudându-ţi râvna, te-a slobozit cu pace, ca să săvârşeşti cele ale lui Dumnezeu în locul şi felul în care vei găsi că este voia Lui.
Bucură-te, că năvălind în chilia ta, prigonitorii s-au uimit de desăvârşita-ţi sărăcie,
Bucură-te, cel frânt ca pâinea de dinţii lor, pentru slava de Sus,
Bucură-te, că ai păzit neatinsă icoana iubirii de părintele duhovnicesc,
Bucură-te, că în ea strălucea cu tărie însuşi chipul lui Hristos,
Bucură-te, lumină strălucind în întunericul lumii,
Bucură-te, privire neîntoarsă spre cele dinapoi,
Bucură-te, alăută ce viersuieşti imne dumnezeieşti,
Bucură-te, răsturnarea învăţăturii făţarnice,
Bucură-te, ajutătorule al celor din nevoi,
Bucură-te, iubire ce prin încercări, mai tare străluceşti,
Bucură-te, iubire ce îl încapi pe Cel neîncăput,
Bucură-te, iubire ce acoperi întreaga creaţie,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 12

Harul de sus îl revărsai prin mijlocirile tale, peste mulţimile care te cercetau spre tămăduire. Către sfârşitul vieţii, ai primit cu bucurie crucea suferinţei trupeşti şi ai descoperit dinainte ziua adormirii tale şi cea a mutării sfintelor tale moaşte. Iar pe când trupul tău era măcinat de neputinţă, ucenicul Nichifor te-a văzut noaptea în chilie, înălţat la patru coţi în aer, cum te rugai negrăit: ***Aliluia!***

Icos 12

În ziua de pe urmă, te-ai împărtăşit cu Preacuratele Taine şi după ce ai spus „Amin!”, ai poruncit ucenicilor să cânte cântarea de îngropare. Spre mijlocul ei ţi-ai adunat puterile şi ai grăit cu dulceaţă şi linişte: „O, Hristoase Împărate, în mâinile Tale îmi dau duhul", şi ai primit de la Dânsul cununa vieţii. Iar aşa precum ai proorocit, după treizeci de ani moaştele tale pline de tot harul şi mireasmă s-au mutat spre sfinţirea credincioşilor şi slava Bisericii.
Bucură-te, făcătorule de minuni, întru bucuria Domnului tău,
Bucură-te, nume binecuvântat de Tatăl Ceresc,
Bucură-te, lemn înmiresmat al Crucii iubirii,
Bucură-te, vas sfinţit în care Fiul varsă din Duhul său,
Bucură-te, revărsare de har peste lumea deznădăjduită,
Bucură-te, hrănire a mulţimilor cu pâinea dumnezeieştilor descoperiri,
Bucură-te, pas liniştit şi împăcat pe calea vieţii,
Bucură-te, urcare în veşnica nepăcătuire,
Bucură-te, că aprins de focul ceresc, îl treci în multe sfeşnice,
Bucură-te, pom al iubirii răsădit în grădini de Rai,
Bucură-te, că eşti întru Hristos şi El întru tine,
Bucură-te, chip făcut icoană, vrednic de închinare,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 13 *(de 3 ori)*
O, Sfinte prea cuvioase Simeon, nu ne lăsa pe noi, cei prea mici, ci precum ai făgăduit fii pururi cu noi pe calea mântuirii. Roagă-te Preasfintei Treimi să strălucească peste noi raza dumnezeirii, ca de ea călăuziţi să ieşim din adâncul patimilor, şi prin crucea pătimirii de bunăvoie pentru dragostea lui Hristos să ne împărtăşim şi de Învierea lui. Aşa, Sfinte Simeon, mijloceşte iertare sufletelor noastre şi milă de la Cel Preaînalt, căruia împreună cu tine Îi cântăm: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăşi:

Icos 1
Născut în Galateea, ai fost adus de tatăl tău la Constantinopol pentru studii şi urmai să intri în slujba împăratului. Dar tu, rănit de dragostea lui Hristos, din al Cărui cuvânt te hrăneai, smerindu-ţi inima, ai refuzat această cinste. Atunci ai pornit în căutarea unei călăuze nemincinoase, care să te nască în duh la cunoaşterea de Dumnezeu şi viaţa adevărată.
Bucură-te, scârbire de viaţa risipită în pofte şi închipuiri trecătoare,
Bucură-te, dar şi lepădare a cugetelor pătimaşe,
Bucură-te, inimă sprijinită în chip nevăzut de mâna dumnezeiască,

Bucură-te, pogorâre prin smerenie în adâncurile milostivirii divine,
Bucură-te, rod al rugăciunii şi citirilor evlavioase,
Bucură-te, ieşire prin credinţă pe puntea peste prăpastia resemnării,
Bucură-te, căutare de fiu risipitor a Părintelui duhovnicesc,
Bucură-te, dorire de hrană nestricăcioasă şi înstrăinare de dorinţa cea rea,
Bucură-te, plâns la picioarele Crucii,
Bucură-te, neţărmurită încredere în Cuvântul lui Dumnezeu,
Bucură-te, suflet mişcat de dumnezeiasca dragoste,
Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!

Condac 1

Lumină lumii şi mărturisitor al Luminii neînserate, păstor şi învăţător al Bisericii te-ai arătat, Sfinte Simeon. Prin suirea pe scara virtuţilor ai odrăslit rodul desăvârşitei iubiri de Hristos, din care izvorăşti vrednică cuvântare de Dumnezeu. Pentru aceasta îţi cântăm: ***Bucură-te, Sfinte Simeon, noule teolog, fiu al Luminii şi liturghisitor al Preacuratei Treimi!***

Acatistul cuviosului şi de Dumnezeu purtătorului părintelui nostru Simeon, noul teolog (II)

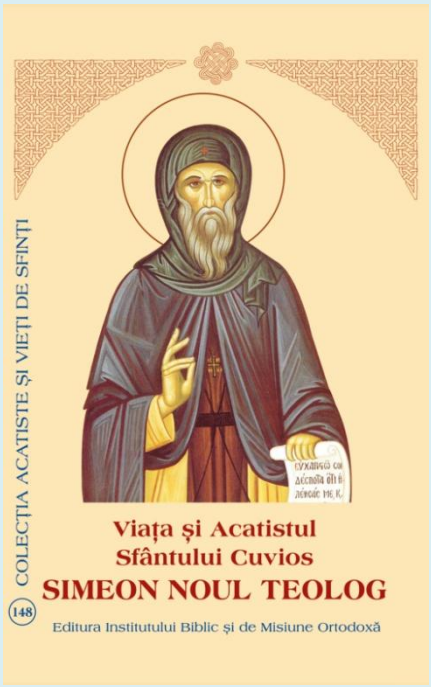

(12/25 martie)

facerea monahului Gherasim Mikraiananitul

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacele şi Icoasele

Condacul 1

Ca un organ dumnezeiesc al teologiei tainice şi sălaş al Luminii celei în trei sori, te lăudăm pe tine, Simeoane teologule. Ci ca unul ce eşti plin de luminările Duhului, luminează cu razele harurilor tale pe cei ce strigă ţie: ***Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.***

Icosul 1

Un alt înger te-ai arătat prin dăruirea virtuţilor, de Dumnezeu cugetătorule, Simeoane teologule (de trei ori) şi prin glasul tău îngeresc teologhiseşti tainele cele mai presus de minte; de aceea minunându-ne de strălucirea ta strigăm toţi:
Bucură-te, cel prin care se cântă în imne Treimea;
Bucură-te, prin care se calcă în picioare stricăciunea.
Bucură-te, sălaşul Luminii celei în Trei străluciri;
Bucură-te, postul de observaţie al vieţii cereşti.
Bucură-te, înălţime a cunoştinţei dumnezeieşti cu anevoie de atins de mulţi;
Bucură-te, adânc al vieţii mai bune prin toată virtutea.
Bucură-te, că te-ai arătat strălucirea Bisericii;
Bucură-te, că te-ai arătat strălucirea teologilor.
Bucură-te, raza luminărilor imateriale;

Bucură-te, incendiul chipurilor materiale.
Bucură-te, cel prin care se iniţiază cuvântătorii de Dumnezeu;
Bucură-te, cel prin care tac cuvântătorii de cele deşarte;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 2

Privirea sufletului tău curăţind-o prin viaţa cea mai bună, ai văzut în chip minunat arătările curate Luminii imateriale, şi luând jugul lui Hristos, cuvioase şi întraripându-te prin Duhul, dumnezeiescule Simeoane, ai strigat: ***Aliluia!***

Icosul 2

Gând dumnezeiesc având, ai tăgăduit din tot sufletul demnităţile lumeşti şi trecând cu vederea afecţiunea părinţilor ai alergat la mănăstirea Studion bucurându-te, că ai urmat lui Hristos auzind de la toţi unele ca acestea:
Bucură-te, vistieria iubirii lui Hristos;
Bucură-te, vasul luminii imateriale.
Bucură-te, cel ce ai imitat viaţa îngerilor;
Bucură-te, cel ce ai întors îndrăznelile demonilor.
Bucură-te, vas de mult preţ al cugetării dumnezeieşti;
Bucură-te, sabie de Dumnezeu făurită ce retează afecţiunea materială.
Bucură-te, că ai primit în suflet focul cel dumnezeiesc;
Bucură-te, că în chip atotînţelept ai ales cele mai bune.
Bucură-te, cel ce ai smuls mărăcinii patimilor;
Bucură-te, cel ce ai înnoit ogorul sufletului.
Bucură-te, cel ce lucrezi roadele nemuritoare;
Bucură-te, cel umplut de bunătăţile nestricăcioase;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 3

Luând din cer, Simeoane, putere întru nevoinţă şi multă chibzuinţă şi săvârşind ascultare faţă de bătrânul tău, ai supus cugetul trupului şi te-ai umplut de înţelepciunea mai bună, strigând Treimii: ***Aliluia!***

Icosul 3

Har bogat s-a revărsat din buzele tale şi curgere de înţelepciune ţi s-a dat, de unde teologie ai izvorât Bisericii, cuvioase şi adapi cu cuvintele tale cugetele celor ce strigă:
Bucură-te, ţâşnirea teologiei;
Bucură-te, flacăra teosofiei.
Bucură-te, râule al curgerilor harului;

Bucură-te, comoara învăţăturilor Duhului.
Bucură-te, iniţiatul de Dumnezeu luminat în contemplaţiile mai înalte;
Bucură-te, buze de Dumnezeu purtătoare ale cugetărilor cereşti.
Bucură-te, că ai trecut dincolo de munţii materiei;
Bucură-te, că desfăşori cuvintele dogmelor.
Bucură-te, învăţătorul vieţii sfinte;
Bucură-te, egalul cinstiţilor îngeri.
Bucură-te, templu tainic al Treimii;
Bucură-te, scânteiere a candelabrului ceresc;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 4

Mană a vieţii dumnezeieşti, nectar de ambrozie şi miere scursă din piatră, tăbliţa învăţăturilor tale îndumnezeitoare curăţeşte sufletele şi povăţuieşte spre desăvârşirea dumnezeiască pe cei ce strigă: ***Aliluia!***

Icosul 4

Răpit ai fost la contemplaţii înalte ca şi Pavel şi prin Duhul ai văzut cele negrăite şi de aici te-ai arătat, Simeoane, teolog înţelept, teologhisind tuturor cele mai presus de ceruri cu limbă de Dumnezeu grăitoare, celor ce strigă:
Bucură-te, teologul cel dumnezeiesc;
Bucură-te, grăitorul cel prea înţelept de cele dumnezeieşti.
Bucură-te, întipărirea marelui Ioan;
Bucură-te, asemănarea lui Grigorie cel dumnezeiesc.
Bucură-te, organul cel mult grăitor al contemplaţiilor mai înalte;
Bucură-te, psaltire însufleţită a povăţuirilor luminoase.
Bucură-te, că a intrat în întunericul cel nepătruns;
Bucură-te, că vezi lumea cerească.
Bucură-te, că uimeşti pe credincioşi cu cuvintele tale;
Bucură-te, că bine orânduieşti sufletele cu purtările tale.
Bucură-te, arătătorule vieţii cereşti;
Bucură-te, arătătorule minunat al lui Dumnezeu;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 5

Rănit fiind cu dulceaţă de dragostea dumnezeiască, părinte ai fost supus cu voia cerească ispitelor, necazurilor şi prigoanelor prin care te-ai lămurit ca şi aurul în foc, şi te-ai arătat tuturor sfinte, ca un înger cântând în Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 5

Ai îndreptat mişcările minţii tale, de Dumnezeu cugetătorule, spre slava dumnezeiască a Mântuitorului şi plin de înţelepciune dumnezeiască prin Duhul dumnezeiesc te-ai arătat, Simeoane, sculând spre pocăinţă pe cei ce strigă ţie cu dragoste:
Bucură-te, stâlpul înfrânării;
Bucură-te, pilda îndurării.
Bucură-te, iniţiatorul înţelept al îndumnezeirii;
Bucură-te, surpătorul învârtoşării celei prea rele.
Bucură-te, gură curgătoare de miere ce revarsă iubire dumnezeiască;
Bucură-te, nor dumnezeiesc ce se revarsă roua vieţii.
Bucură-te, că arăţi harul apostolilor;
Bucură-te, că luminezi luminare mântuitoare.
Bucură-te, luminătorul harului celui prea luminos;
Bucură-te, steaua nepătrunsului mai bun.
Bucură-te, izvorul revărsărilor purtătoare de viaţă;
Bucură-te, luminătorul cuvintelor de Dumnezeu insuflate;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 6

Curăţindu-ţi inima prin nevoinţă dumnezeiască te-ai umplut de luminări dumnezeieşti şi te-ai arătat liturghisitor cu totul luminos ucenicilor tăi fericite, căci îndumnezeit fiind prin împărtăşire, dumnezeiescule Simeoane ai strigat: ***Aliluia!***

Icosul 6

Strălucind cu contemplaţiile, ca unul ce vieţuia afară de lume şi unit numai cu Dumnezeu, cu chip de foc şi dumnezeiesc, cu faţă veselă şi modestă te-ai arătat, părinte, tuturor celor ce strigă ţie cu evlavie:
Bucură-te, trestia Mângâietorului;
Bucură-te, pomul Raiului.
Bucură-te, cel fără trup în materie şi trup;
Bucură-te, cel întocmai cu îngerii la vedere şi în purtări.
Bucură-te, astru mult luminos al răsăritului celui tainic;
Bucură-te, car aurit al lucrării dumnezeieşti.
Bucură-te, trâmbiţă ce sună melodia mântuirii;
Bucură-te, limbă ce dă vigoarea de Dumnezeu răsplătită.
Bucură-te, vas al luminii dumnezeieşti;
Bucură-te, stingătorule al înclinării aprinse.
Bucură-te, văzătorule al tainelor cinstite;
Bucură-te, slujitorul Dumnezeului celui în trei Sori;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 7

Mare în contemplaţii şi cinstitei vederi ale lui Dumnezeu te-ai arătat Simeoane teologule, căci prin rugăciunea minţii ai cunoscut taina răpirii în Dumnezeu, fericite, strigând ca un alt Moise: ***Aliluia!***

Icosul 7

Nectar viu al nestricăciunii, oferă credincioşilor cartea cuvintelor tale Teologule, căci prin tine Mângâietorul însuşi vorbeşte şi grăieşte Bisericii şi îi scoală pe toţi să-ţi strige ţie, Simeoane, unele ca acestea:
Bucură-te, slava Bisericii;
Bucură-te, retorul Tearhiei.
Bucură-te, cel ce cureţi întinăciunile sufletelor;
Bucură-te, cel ce luminezi înţelesurile minţii.
Bucură-te, flacără care mistuie spinii patimilor;
Bucură-te, minte ce desfăşori şi priveşti cele gândite.
Bucură-te, că ai dezlegat nodurile materiei;
Bucură-te, că te-ai umplut cu curgerile de Dumnezeu revărsate.
Bucură-te, că vezi strălucirile lui Dumnezeu;
Bucură-te, că urăşti răutăţile vrăjmaşului.
Bucură-te, mulţimea învăţăturilor înţelepte;
Bucură-te, harfa cinstitelor daruri;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 8

Minune străină s-a văzut, Simeoane întru tine părinte uimind şi veselind pe toţi, căci agonisindu-ţi luminarea dumnezeiască, te-ai arătat mai înţelept decât înţelepţii şi pricepuţii, cel ce ai fost mai întâi simplu şi acum cânţi lui Dumnezeu cu toată înţelepciunea: ***Aliluia!***

Icosul 8

Cu totul schimbat şi ieşind cu totul spre Dumnezeu în extaz prea dumnezeiesc, cugetătorule de cele dumnezeieşti, îndumnezeindu-te prin împărtăşire, spre dorita îndumnezeire îi scoli, Simeoane de Dumnezeu slăvite, pe cei ce strigă ţie cu dragoste:
Bucură-te, cărbunele focului imaterial;
Bucură-te, strălucirea focului dumnezeiesc.
Bucură-te, caligraful preaînţelept al îndumnezeirii;
Bucură-te, surpătorul cel puternic al trândăviei.
Bucură-te, cel ce arăţi cu fapta frumuseţea îndumnezeirii;
Bucură-te, cel ce înveţi cu povăţuire trezvia mântuitoare.

Bucură-te, că povăţuieşti cetele monahilor;
Bucură-te, că răstorni adunările vrăjmaşilor.
Bucură-te, cel ce luminezi cugetul nostru;
Bucură-te, cel ce desfaci pornirile patimilor.
Bucură-te, cel ce dai harul dumnezeiesc credincioşilor;
Bucură-te, cel ce mijloceşti la Dumnezeu mai presus decât toţi;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 9

Curăţind patimile sufletului cu învăţăturile tale sfinte ne scoli părinte spre găsirea prin trezvie şi rugăciune a pietrei scumpe a vieţii pe care am pierdut-o odinioară, iar acum împreună cu tine strigăm lui Hristos: ***Aliluia!***

Icosul 9

Retor al teologiei tainice te-ai arătat, dobândind cunoaşterea de sus căci întreg te-a atras părinte la Sine Mângâietorul precum bine a voit şi ai grăit lucruri străine şi uimitoare celor ce strigă:
Bucură-te, glasul sfânt al lui Dumnezeu;
Bucură-te, tăcerea desăvârşită a vrăjmaşului.
Bucură-te, plinirea iniţieri cereşti;
Bucură-te, tâlcuitorul dragostei celei mai bune.
Bucură-te, retorul de Dumnezeu învăţat al înţelepciunii lui Dumnezeu;
Bucură-te, sabie cu două tăişuri care retează amăgirea vrăjmaşului.
Bucură-te, că înveţi urcuşurile dumnezeieşti;
Bucură-te, că îndrepţi spre calea mântuirii.
Bucură-te, că porţi omorârea lui Hristos;
Bucură-te, că ne dai luminarea dumnezeiască;
Bucură-te, cel ce ai agonisit darul cuvântului;
Bucură-te, cel ce ai grăit tuturor cele dumnezeieşti;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 10

Gură dumnezeiască te-ai arătat şi nou teolog Bisericii lui Hristos, de Dumnezeu cugetătorule, în care ai găsit din comoara inimii tale lucruri noi şi vechi ca un cărturar prins de Dumnezeu, cum spune Mântuitorul, căreia îi cânţi: ***Aliluia!***

Icosul 10

Oglindă dumnezeiască te-ai arătat a Luminii cele imateriale, venind la descoperirile dumnezeieşti, părinte teologule Simeoane şi pe toţi credincioşii îi

chemi la împărtăşirea bunătăţilor pe care le-ai găsit, de aceea strigăm ţie cu dragoste:
Bucură-te, gura celor negrăite;
Bucură-te, ochiul celor cereşti.
Bucură-te, vistieria scânteierii luminii dumnezeieşti;
Bucură-te, sălaşul harismelor sfinte.
Bucură-te, vlăstarul mult purtător a Viţei vieţii;
Bucură-te, strugurele cel bogat al vieţuirii deopotrivă cu îngerii.
Bucură-te, că arzi de dorul ceresc.
Bucură-te, că arăţi legea harului.
Bucură-te, că pe Hristos L-ai slăvit prin viaţa ta;
Bucură-te, că pe credincioşi îi orânduieşti prin cuvântul tău.
Bucură-te, icoană a încordării sfinte;
Bucură-te, pajişte a nepătimirii minunate;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 11

Intrând, teologule, în norul cel supraluminos, ai primit în Duhul pe tăbliţele inimii tablele cele întipărite de Dumnezeu ale teologiei mistice, prin care suntem iniţiaţi în dumnezeiasca dragoste strigând: ***Aliluia!***

Icosul 11

Lumină pe lângă Lumina în trei Sori te-ai arătat lumii, precum spune Stăpânul, şi luminezi sufletele noastre cu învăţăturile tale făcătoare de lumină sfinte prin care suntem izbăviţi din întunericul patimilor cei ce strigăm ţie cu dragoste:
Bucură-te, cel ce străluceşti ca o lumină în lume;
Bucură-te, cel ce dai tărie prin cuvântul tău.
Bucură-te, învăţătorul lucrării dumnezeieşti;
Bucură-te, omule ceresc întru nevoinţă.
Bucură-te, sălaşul vestit al harului celui în trei Sori;
Bucură-te, organul dumnezeiesc al darurilor Duhului.
Bucură-te, că ai suferit neabătut ispitirile;
Bucură-te, că dai de la Dumnezeu luminările.
Bucură-te, dreptarul vieţuirii cuvioase;
Bucură-te, sfeşnicul îndumnezeirii negrăite.
Bucură-te, cel ce luminezi mişcările minţii;
Bucură-te, cel ce străluceşti inimile;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 12

Tăbliţa învăţăturilor tale părinte revarsă apă dumnezeiască care curge neîncetat spre viaţă veşnică şi bună mireasmă a vieţii, veselind cugetele noastre care cugetând la ele strigăm: ***Aliluia!***

Icosul 12

Cunună împletită din psalmi aducem frunţii tale cinstite copiii tăi, părinte pe care primind-o părinteşte încununează-ne pe noi cu razele luminii dumnezeieşti căci alergăm cu credinţă şi nu încetăm strigând:
Bucură-te, frumuseţea părinţilor;
Bucură-te, podoaba cuvioşilor.
Bucură-te, dreptarul preasfinţit al preoţilor;
Bucură-te, părintele prea dumnezeiesc al monahilor.
Bucură-te, lauda teologilor, teologule minunate;
Bucură-te, întărirea drept credincioşilor, mistagogule slăvite.
Bucură-te, prea dumnezeiească scânteiere a Bisericii;
Bucură-te, sfeşnicul cu lumină cerească al ortodocşilor.
Bucură-te, cel prin care ne umplem de lumină;
Bucură-te, cel prin care ne izbăvim de patimi.
Bucură-te, călăuză înţeleaptă a copiilor tăi;
Bucură-te, cel ce mă ocroteşti şi pe mine pururea;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 13 (de 3 ori)

O, dumnezeiescule părinte, Simeoane teologule, luminătorule al Bisericii lui Hristos primind glasurile noastre luminează cu lumina harului din tine pe cei ce îţi cântă ţie cu evlavie şi strigă Treimii: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăşi:

Icosul 1

Un alt înger te-ai arătat prin dăruirea virtuţilor, de Dumnezeu cugetătorule, Simeoane teologule (de trei ori) şi prin glasul tău îngeresc teologhiseşti tainele cele mai presus de minte; de aceea minunându-ne de strălucirea ta strigăm toţi:
Bucură-te, cel prin care se cântă în imne Treimea;
Bucură-te, prin care se calcă în picioare stricăciunea.
Bucură-te, sălaşul Luminii celei în Trei străluciri;
Bucură-te, postul de observaţie al vieţii cereşti.
Bucură-te, înălţime a cunoştinţei dumnezeieşti cu anevoie de atins de mulţi;
Bucură-te, adânc al vieţii mai bune prin toată virtutea.
Bucură-te, că te-ai arătat strălucirea Bisericii;

Bucură-te, că te-ai arătat strălucirea teologilor.
Bucură-te, raza luminărilor imateriale;
Bucură-te, incendiul chipurilor materiale.
Bucură-te, cel prin care se iniţiază cuvântătorii de Dumnezeu;
Bucură-te, cel prin care tac cuvântătorii de cele deşarte;
Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.

Condacul 1

Ca un organ dumnezeiesc al teologiei tainice şi sălaş al Luminii celei în trei sori, te lăudăm pe tine, Simeoane teologule. Ci ca unul ce eşti plin de luminările Duhului, luminează cu razele harurilor tale pe cei ce strigă ţie: ***Bucură-te, părinte de Dumnezeu înţelepţite.***

„Dumnezeiască strălucire primind în sufletul tău, Părinte Simeon, luminător preastrălucit în lume te-ai arătat, alungând întunericul înşelăciunii şi pe toţi îndemnând să caute harul Duhului Sfânt. Pentru aceasta, roagă-te cu dinadinsul să se dăruiască nouă mare milă."

Troparul Sfântului Cuvios Simeon Noul Teolog

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-447-7

Sursa: http://logos.md/rugaciuni/acatiste/simeon-teolog/

Acatistul românesc al Sfântului prea cuviosului părintelui nostru Simeon, noul teolog (12 martie)

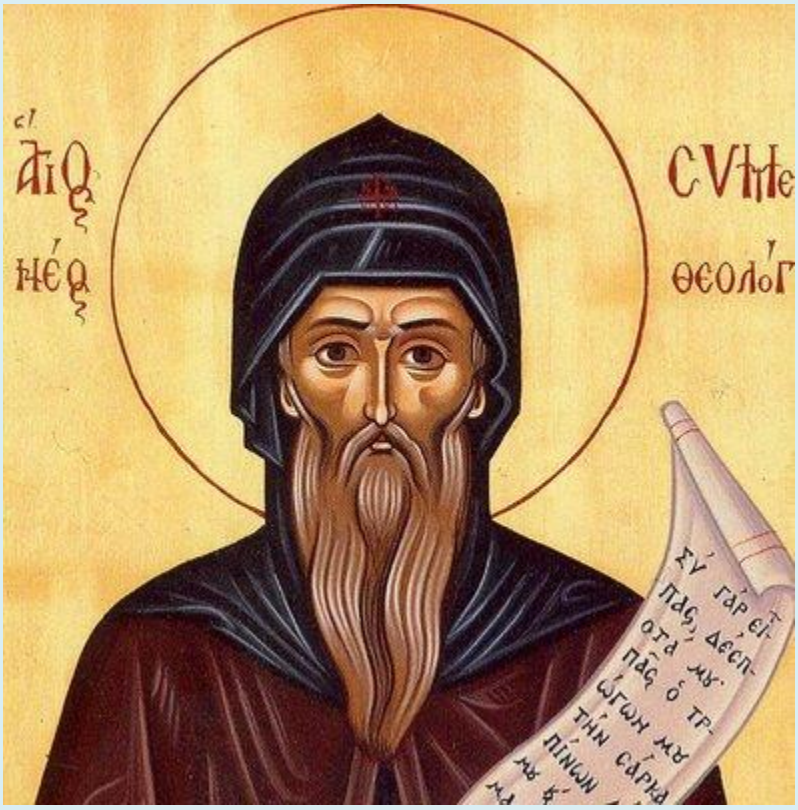

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.

Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

După obişnuitul început se zic:

Condacele şi Icoasele

Condacul 1

Veniţi să ne bucurăm cu bucurie dumnezeiască de teologul Bisericii lui Hristos, de cel plin de lumină dumnezeiască, de Simeon, noul teolog, de cel prigonit pentru dreapta credinţă şi pentru sfinţenia lui cea prea mare, de cel care a arătat că Biserica lui Dumnezeu e Biserica Treimii, cea care naşte Sfinţi prea minunaţi şi care a tăiat de la ochii credincioşilor reaua şi deşarta filosofie a ereticilor şi acestuia să-i strigăm: ***Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a orto-docşilor!***

Icosul 1

Odraslă ai fost Sfinte Simeoane unor părinţi de bun neam şi bogaţi, Vasile şi Teo-fana, şi satul Galata al Paflagoniei ţi-a fost ţie casă, fiind crescut de bunicii tăi în Constantinopol şi fiind sârguincios spre învăţătură, o, tu, cel ce de mic copil ai fost cărunt la minte! Căci ai învăţat desăvârşit scrisul frumos şi adâncul cuvintelor, dar nu ai vrut să te murdăreşti cu cultura păgână a timpului tău, ci slujind împă-ratului pământesc, ai ajuns să îl cunoşti pe părintele vieţii tale, pe Sfântul Simeon evlaviosul şi de la 14 ani ai devenit ucenic al aceluia în lume, învăţându-te prin harul lui Dumnezeu cele ale despătimirii de la marii Părinţi ai pustiei, ca astăzi să îţi zicem ţie, lumina Bisericii:

Bucură-te, că Simeon cel nepătimitor te-a învăţat să doreşti prin curăţie viaţa monahilor;
Bucură-te, cel ce ţi-ai clădit viaţa pe povaţa conştiinţei şi ai făcut din rugăciune respiraţia ta;
Bucură-te, rugătorule până în zori, cel care contemplai cu mintea măreţiile lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce adolescent fiind, a strălucit peste tine lumina dumnezeiască în rugăciune;
Bucură-te, cel ce ai văzut pe părintele tău în lumină şi mai mare încredinţare ai luat;
Bucură-te, cel ce ai ieşit din lumină cu trupul uşor şi cu bucurie dumnezeiască ai cerut mantia monahului;
Bucură-te, că părintele tău te-a lăsat să te coci ca spicul de grâu pentru virtute;
Bucură-te, că după 6 ani Sfântul Simeon te-a chemat pe tine în arena mănăstirii;
Bucură-te, că tu, ca un copil al Duhului ai ascultat şi ai mers la tatăl tău în Galata ca să rânduieşti toate, citind Scara nevoinţelor;
Bucură-te, că ai luptat împotriva insensibilităţii inimii, priveghind la morminte şi întipărindu-ţi în minte moartea;
Bucură-te, că ai învins pe demonii fricii şi ai lâncezelii care te asaltau cu răutate;
Bucură-te, cel ce ai ales slujba Domnului în locul tatălui tău şi al averii tale;
Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 2-lea

Depăşind legile firii prin dragostea ta, prea cuvioase, ai lăsat pe tatăl tău pentru Tatăl tuturor, şi renunţând la averea pământească ţi-ai luat puţine lucruri şi câţiva slujitori şi te îndreptai cu sârg şi cu dor spre părintele inimii tale de la Studion. Dar mergând pe cale, ca pe un alt Pavel te-a învăluit ca un foc lumina Treimii şi te-ai umplut de bucurie şi dulceaţă negrăită. Căci aceasta a crescut iubirea ta de Dumnezeu şi credinţa în părintele inimii tale, fapt pentru care ai strigat lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Plin de adâncă smerenie şi credinţă văzându-te părintele tău, Sfinte Simeoane, a dat cele aduse de tine săracilor iar stareţul Petru te-a îmbrăcat pe tine în sacul nevoinţelor şi ai locuit, învăţându-te ascultarea cea sfinţitoare, sub scara Sfântului Simeon evlaviosul. Căci de acolo, de la cele mai umile lucruri şi de la ascultarea cea întru toate, de la dragostea fără saţiu pentru părintele tău a venit înălţarea ta cea întru Duhul, părintele nostru, căruia îţi strigăm cu inimă iubitoare acestea:
Bucură-te, cel ce ai înfrânt demonii lâncezelii şi ai desfrânării cu dorul tău de nevoinţă;

Bucură-te, cel ce ai primit har, ca şi în somn să te baţi şi să birui pe demoni ca şi când ai fi treaz;
Bucură-te, cel ce ai fost invidiat pe nedrept de fraţii tăi şi de egumenul Petru;
Bucură-te, că nimeni nu te odihnea pe pământ decât părintele inimii tale;
Bucură-te, că viaţa ta era o mustrare a celor leneşi dar bucuria celor evlavioşi;
Bucură-te, că erai o stâncă a credinţei şi a iubirii ce nu a fost biruită de nimeni;
Bucură-te, tânărule mai înţelept decât bătrânii, care stăteai neclintit la slujbe şi plin de lacrimi;
Bucură-te, că nu L-ai nesocotit pe Dumnezeu prin delăsare, nici n-ai tăgăduit sfinţenia Părintelui tău cum doreau vrăjmaşii tăi;
Bucură-te, cel ce ai dorit nerăutatea, simplitatea, smerenia, blândeţea şi cuviinţa, care sunt casa Duhului Sfânt;
Bucură-te, că ai primit prorocia părintelui tău cu toată inima ta, aceea că tu vei avea de două ori mai mult har decât el;
Bucură-te, că lumina s-a pogorât peste tine şi ţi-a micşorat, sfinte al lui Dumnezeu, grosimea cugetului pământesc;
Bucură-te, că inima ta atârna, de dorul vederii prea dulci a slavei celei veşnice a PreaSfintei Treimi;
Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 3-lea

Şi dorind să vezi dulceaţa luminii, dumnezeiescule teolog, ai dobândit străpungere neîncetată şi cuvânt cu putere multă, şi pentru că smerenia şi asceza ta încordată te-au făcut să ajungi în scurt timp la o înălţime copleşitoare, egumenul Petru şi fraţii de la Studion invidiindu-te, te-au alungat pe tine din mănăstire, ca să te despartă de dumnezeiescul tău părinte şi să facă de ruşine viaţa ta. Dar părintele tău luându-te pe tine, bucuria lui, te-a dus pe tine la stareţul Antonie la Sfântul Mamas şi aici ai învins pe tatăl tău şi pe senatorii ce te doreau în lume, i-ai învins cu focul dragostei de Dumnezeu care era întru tine şi ai strigat frumos şi cu bucurie negrăită: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Căci Însuşi Stăpânul firii ţi-a lăudat pe apostolul şi mijlocitorul pentru lume, pe părintele tău, când te-a strălucit pe tine cu slava, Sa iar stareţul Antonie te-a îmbrăcat pe tine în haina veseliei, pe tine, cel prea plin de curăţie, care te hrăneai numai cu Sfintele Taine, cu ierburi şi seminţe. Şi pentru aceasta, ca unul care stăteai în picioare la rugăciune în chilia ta şi dormeai pe pământ, care privegheai în toate duminicile şi sărbătorile toată noaptea şi doreai să împlineşti toate poruncile lui Dumnezeu, auzi de la noi aceste laude:
Bucură-te, cel în întregime atenţie, în întregime plin de căldura Duhului, cel plin de descoperiri şi luminări dumnezeieşti;

Bucură-te, cel ce ai învăţat folosul statului în chilie, al citirii, al lacrimilor şi al slujbelor sfinte din lucrare;
Bucură-te, cel care transcriai Sfânta Scriptură, scriind-o frumos şi te împărtăşeai cu Dulceaţa lumii cu mare dorire;
Bucură-te, că numărul extazelor tale e mare şi neştiut iar măreţia scrierilor tale e hrana noastră;
Bucură-te, cel ce posteai desăvârşit Postul mare şi doar sâmbăta şi duminica mâncai;
Bucură-te, cel care ai dormit doar un ceas, un somn chinuit, nu o zi, ci doi ani, căci Domnul te pregătea pe tine;
Bucură-te, cel ce ai întrecut neputinţa firii, şi după adormirea stareţului Antonie, te-a hirotonit preot, patriarhul Nicolae;
Bucură-te, că nu fără împotrivire te-ai lăsat hirotonit şi când ierarhul a pus mâinile peste tine, ai văzut pogorându-se pe Duhul ca o lumină infinită;
Bucură-te, că 48 de ani de aici încolo, slujire ta ca preot, a fost plină de vederea Sfântului Duh la Sfintele Liturghii slujite de tine;
Bucură-te, că te ascundeai în smerenie, tu, cel înalt şi slujeai lui Dumnezeu ca o fiinţă parcă fără de trup;
Bucură-te, cel a cărui faţă era ca a unui Înger când slujea şi oameni duhovniceşti te vedeau plin de slava Dumnezeirii;
Bucură-te, că întru tine Dumnezeu ne-a arătat cum arată adevăratul preot şi adevăratul teolog;
Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 4-lea

Fiind ales stareţ la Sfântul Mamas, părintele Bisericii, ai refăcut mănăstirea din temelii şi ai hrănit cu cuvintele vieţii turma ta cea duhovnicească, fără ca acestea toate să te despartă de lumina curăţitoare a Treimii. Şi prin vedenie prea dumnezeiască, tu, cel care nu ai vrut să cunoşti învăţătura omenească, ai primit harisma teologhisirii de la Însuşi Dumnezeu şi ai început să teologhiseşti ca ucenicul ce şi-a pus capul său pe pieptul Stăpânului, strigând, plin de veselie dumnezeiască: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Tu, chitară a Duhului, părintele nostru, cel ce ne-ai lăsat imne şi învăţături pline de dor şi de râvnă pentru viaţa cea sfântă, ai fost mereu tulburat şi îndurerat de răutatea şi nimicnicia oamenilor. Căci 30 de monahi din turma ta se smintesc din invidie şi te pârăsc patriarhului Sisinie şi fiind ei izgoniţi, tu, ca păstorul cel bun îi readuci pe ei în staulul tău, căci te-ai făcut tuturor folositor după măsura lor, trăind ca un mucenic al conştiinţei şi suferind nedreptăţi de tot felul. Iar noi, văzând

mucenicia duhului tău şi iubirea ta cea prea fierbinte, prea frumosule Părinte, te lăudăm pe tine şi îţi zicem:
Bucură-te, cel ce ai fost părintele Sfântului Arsenie, ce s-a învăţat de la tine să fie nebiruit de dragostea pentru cele trecătoare;
Bucură-te, cel ce l-ai învăţat pe el smerenia şi înţelepciunea cerească cea de multe feluri, lăsându-l stareţ în locul tău;
Bucură-te, că pe episcopul latin ce păcătuise şi care a devenit Sfântul monah Ierotei, l-ai alinat şi l-ai ajutat să devină nebun pentru Hristos;
Bucură-te, părintele părinţilor, al lui Leon, Antonie, Ioanichie, Sotirih, Vasile, Simeon şi Nichita Stithatul, o, tu, părintele Sfinţilor;
Bucură-te, că lăsând pe Arsenie stareţ te-ai umplut cu totul de rugăciune şi de vederile cele înalte;
Bucură-te, că lumina lui Dumnezeu te-a umplut cu totul şi trupul tău părea o umbră în lumină;
Bucură-te, că Domnul ţi-a descoperit ţie că aşa vor sta Sfinţii în Împărăţia lui Dumnezeu;
Bucură-te, că ai început să vezi vedenii şi descoperiri înfricoşător de înalte ca prorocii din vechime;
Bucură-te, că ai văzut cum părintele tău, după 45 de ani de nevoinţă, s-a învrednicit de harul apostolic al vindecărilor şi al minunilor;
Bucură-te, că ai îngropat pe părintele tău cu lacrimi şi i-ai scris viaţa şi slujba, i-ai făcut icoană şi praznic, cinstindu-l ca pe un Sfânt ce era;
Bucură-te, că şi patriarhul vine la prăznuirea Sfântului Simeon evlaviosul, cinstind pe Sfântul Bisericii;
Bucură-te, că după 16 ani de pomenire prea slăvită a părintelui tău, satana ridică pe fostul mitropolit al Nicomidiei împotriva ta;
Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 5-lea

Căci cine putea să te dispreţuiască pe tine, decât unul care te invidia? Şi cine putea să te calomnieze, teologule al Bisericii, decât cel ce nu putea să te ajungă cu mintea? Căci Ştefan, uitând demnitatea sa episcopală, doi ani de intrigi continue a ţesut pentru Simeon al nostru, arătând, el, cel întunecat de ură şi nesimţire, pe Simeon ca om păcătos şi aducându-l în faţa sinodului fără vină. Căci toţi din sinod, închizându-şi urechile, nu auzeau pe teologul Treimii vorbind şi 6 ani de zile e târât prin judecăţi şi insulte, el, cel care cânta cu Sfinţii şi cu Îngerii: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Şi cum să nu te doară inima fără alinare, Lumina lumii, când patriarhul Constantinopolului a îngăduit să fie furată icoana părintelui tău? Şi fiind adusă în faţa

sinodului, sfânta icoană a părintelui tău, căreia tu te închinai a fost batjocorită de către ei, care au pus să se răzuiască numele de sfânt însemnat pe ea. Şi după ce ţi-au dat icoana înapoi, diavolul nu s-a astâmpărat nicidecum, căci oameni au fost trimişi să strângă toate icoanele părintelui tău şi ele, o, nelegiuire iconomahă!, au fost sparte cu securea şi făcute praf sau unse cu funingine şi cu var, strângându-şi astfel mânie în vremea judecăţii Stăpânului tuturor. Dar de la noi, nevrednicii robii Săi, de la fiii Bisericii, auzi acestea, luceafărule al teologilor, auzi cântarea dragostei noastre:

Bucură-te, că tu asemenea cu apostolii l-ai mărturisit pe Simeon, părintele tău, în faţa lor;

Bucură-te, că tu nu te-ai răzbunat ca păgânii, ci ai scris cuvânt de apărare a adevărului;

Bucură-te, că citindu-se apologia ta în sinod, toţi cei prezenţi au fost loviţi de tunetul minţii tale dumnezeieşti;

Bucură-te, că sinodalii au amuţit, nemaiştiind ce să spună şi te-au condamnat pe tine, cel sfânt şi drept la exil;

Bucură-te, că tu ai preferat mai bine singurătatea şi suferinţa exilului decât să te lepezi de părintele tău şi să nu îl mai cinsteşti ca pe un sfânt;

Bucură-te, că ai acceptat nedreptatea şi ai fost exilat la Palukiton, iarna, fără ajutor şi fără mâncare nici pentru o zi;

Bucură-te, că cei ce te-au izgonit şi-au atras ocara tuturor veacurilor, pe când tu ai intrat în paraclisul Sfintei Marina şi ai dat slavă lui Dumnezeu;

Bucură-te, că i-ai scris scrisoare de mulţumire lui Ştefan, cel cu inimă de ucigaş şi nu de părinte;

Bucură-te, că scrisoarea ta l-a amuţit pe Ştefan dar l-a împins la un satanism şi mai mare;

Bucură-te, că Ştefan a venit să caute „aurul tău” în chilia ta, dar a găsit în loc de nălucirile minţii sale doar veşmintele tale şi ţi-a luat cărţile;

Bucură-te, că viaţa ta este icoana vie a răutăţii pe care demonii şi oamenii perverşi o au împotriva celor sfinţi;

Bucură-te, că iarăşi i-ai scris lui Ştefan şi iarăşi i-ai mulţumit pentru bucuria durerilor pe care nu mai înceta să ţi le provoace;

Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 6-lea

Dar Domnul nu lasă pe sfinţii Săi fără alinare ci întotdeauna trimite oameni care vin să îi aline. Căci Hristofor, cel care avea stăpânire asupra paraclisului Sfintei Marina, fiind ucenicul tău, auzind că tu eşti izgonit acolo, în pământul său, a venit numaidecât la tine, sfinte mult răbdătorule, şi ţi-a dat hrană şi mănăstirea în stă-

pânirea ta, ca să o faci pe ea grădină plină de roade duhovniceşti şi lumină sfinţitoare celor care ştiu să strige smerit: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Bucură-te, cel urgisit pe nedrept, ca Stăpânul tău şi al nostru, că oamenii au început să vină la mănăstirea ta ca să vadă şi să se încredinţeze de omul lui Dumnezeu. Şi văzând că tu nu pentru păcatele tale ci pentru dreptatea şi sfinţenia ta eşti urgisit de demoni şi de oameni necuviincioşi au înţeles taina iconomiei lui Dumnezeu cu tine, cel ce ai scris apologie patriarhului Serghie şi carte despre adevărul suferinţelor tale, fapt pentru care noi îţi zicem:

Bucură-te, că pe tine te-au apărat patriciul Genesios şi arhonţii Constantinopolului în faţa patriarhului;

Bucură-te, că patriarhul Serghie s-a temut de ei şi de cuvintele tale şi a discutat iarăşi cazul tău în sinod;

Bucură-te, că de această dată, sinodalii s-au smerit în faţa lui Dumnezeu şi au văzut pe adevăratul teolog şi mărturisitor al Bisericii;

Bucură-te, că ei ţi-au anulat exilul şi au vrut să te facă mitropolit, spre alinarea suferinţelor tale;

Bucură-te, că te-au adus din exil, pe tine, frumuseţea şi podoaba Bisericii şi toţi te-au primit cu bucurie;

Bucură-te că ai fost primit de patriarh la sine şi ţi-a încuviinţat să prăznuieşti pe Părintele tău cu anumite condiţii;

Bucură-te, că tu ai vorbit cu tărie despre cauza care te-a dus în exil şi despre faptul că ai suferit pentru dreptatea credinţei;

Bucură-te, că nu te-ai lepădat de părintele tău nici acum şi nici de prăznuirea lui cu multă bogăţie de frumuseţe;

Bucură-te, că patriarhul a lăudat iubirea ta de părinţi şi a încuviinţat prăznuirea oriunde a părintelui tău;

Bucură-te, că plin de bucurie ai mers în casa lui Hristofor şi ai umplut pe locuitorii capitalei de bogăţii duhovniceşti;

Bucură-te, că ai primit bani mulţi de la cei bogaţi pentru zidirea mănăstirii tale, a chiliei tale de isihie;

Bucură-te, că te-ai întors la locul tău de exil, unde oamenii te prigoneau iar demonii zdruncinau în chip nevăzut clădirile;

Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 7-lea

Şi ai ales, prea cuvioase părinte, locul urgisirii tale mai degrabă decât mitropolia şi scrisul Imnelor iubirii dumnezeieşti şi insultele decât lauda lumii. Căci scriind cuvintele inimii tale şi adevărul descoperirilor tale celor prea mari, ai lăsat comoară

Bisericii ecumenice minunile vieţii tale şi teologia ta, ca să fie îndreptar al vieţii noastre şi îndemn spre toată împlinirea poruncilor dumnezeieşti. De aceea, auzi de la fiii tăi, părinte al Părinţilor, de la fiii tăi duhovniceşti laude de bucurie, de la cei care cântă: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Iar Domnul Atotţiitorul, care păzeşte întreaga suflare dar cu osârdie Se îngrijeşte de prietenii Săi, te-a scăpat pe tine, cel ce scriai, de piatra cea aducătoare de moarte. Căci bărbatul cel ce a dat cu piatra în tine să te omoare, abia te-a atins şi lui i-ai răsplătit răul cu bine, ca apostolii Domnului şi ca Însuşi Domnul, învăţându-ne să iertăm şi să îndurăm toate, cu dragoste dumnezeiască faţă de toţi. Şi pentru aceasta, ţie îţi strigăm, bărbatule al doririlor dumnezeieşti, viteazule în lupte şi mintea cea curată a teologiei, unele ca acestea:

Bucură-te, înger pământesc şi om ceresc, frumuseţea făpturii şi dragostea celor evlavioşi;

Bucură-te, cel ce ai învins oameni reci la inimă cu iubirea pentru părintele tău;

Bucură-te, că ai câştigat bucuria de a-l cinsti cu ardoarea inimii tale de fiu prea credincios;

Bucură-te, că opt zile te veseleai în prăznuirile pentru părintele inimii tale, dumnezeiescule;

Bucură-te, că sfinţenia părintelui tău s-a văzut în sfinţenia ta şi a ucenicilor tăi, Părinte prea minunate;

Bucură-te, cel ce luminai pe toţi cu dreapta credinţă şi cu sfaturile tale curăţitoare de patimi;

Bucură-te, că ai primit darul prorociei şi vesteai pe cele care aveau să vină;

Bucură-te, că i-ai prorocit lui Ioan, cu zece ani înainte, pedeapsa ce va veni asupra lui;

Bucură-te, că cea mai mare minune a fost însăşi viaţa ta, deşi multe minuni ai făcut şi faci;

Bucură-te, că Sfântul Nichita, ucenicul tău, a însemnat toate cele ale tale spre minunarea şi veselia noastră;

Bucură-te, că nemaiputând să mergi, fiind purtat în litieră, ai arătat locul izvorului de apă;

Bucură-te, că Domnul îţi descoperise ţie de unde trebuie să ţâşnească izvorul apei pentru mănăstirea ta;

Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 8-lea

Cine să înţeleagă prea dumnezeiasca ta viaţă, o, mintea teologiei celei de sus? Căci nu filosofii şi nici întrebătorii fără credinţă te pot înţelege, ci cei care, smerindu-se

ca şi tine, urcă din treaptă în treaptă darurile harului, care îi copleşesc deplin, ca pe tine; cei ce nu doresc înţelepciunea cea după mintea omului, ci înţelepciunea cea prin descoperire dumnezeiască şi continua simţire a harului în noi, întru care strigă: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Şi cum să nu te fericim pe tine, ochiul cel curat al Ortodoxiei, când săpătorii au ajuns la piatra ce acoperea izvorul, iar tu, în timp ce îţi scriai testamentul plecării tale de la noi, le-ai spus lor că sub ea este apa care îi va înveseli. Şi cuvintele tale s-au adeverit! Căci tu ne eşti ajutor şi grabnic păzitor în nevoi, iar când strigăm către tine rugăciunile noastre sunt ascultate de iubitoarea ta milostivire, căci te rogi neîncetat pentru noi PreaSfintei Treimi. Fapt pentru care îţi strigăm acestea:

Bucură-te, că te-ai arătat în vedenie stareţei Ana şi ai hrănit-o dumnezeieşte spre vindecarea ei;

Bucură-te, că în vedenie te-ai arătat împreună cu părintele tău, care ţi-a spus să o hrăneşti cu hrana vindecării;

Bucură-te, că fiind încă în această viaţă, Dumnezeu te-a arătat împreună sfânt cu părintele tău;

Bucură-te, cel ce ai fost părintele lui Nichifor de la vârsta de 14 ani şi l-ai învăţat tainele lui Dumnezeu;

Bucură-te, că acestui fiu al tău, lui Nichifor, i-ai dat să nu mai aibă aversiune de peştele fript;

Bucură-te, că doar Nichifor te-a îngrijit în neputinţele bolii tale, sfinte al lui Dumnezeu, pentru neră̆utatea sa;

Bucură-te, că Nichifor te-a văzut pe tine, cel întins în pat şi bolnav, rugându-te la patru coţi de podea, stând în aer;

Bucură-te, că stând în harul lui Dumnezeu, ridicat de la pământ, erai numai lumină şi strălucire, o, minunile Tale, Doamne!;

Bucură-te, că Nichifor, fiul duhovnicesc al bătrâneţilor tale, ţi-a spus a doua zi ce a văzut;

Bucură-te, că tu l-ai certat şi i-ai poruncit să nu spună nimănui ceea ce a văzut la tine, prea sfinţite;

Bucură-te, că Dumnezeu nu te-a lăsat pe tine ascuns până la sfârşit şi a arătat puterea Duhului din tine;

Bucură-te, că El a făcut un bun prilej pentru aceasta, cu femeia săracă care avea un copil uscat în mădularele sale;

Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 9-lea

Şi în aceasta s-a văzut mila ta şi iubirea ta neţărmurită, părinte prea drepte! Căci văzând copilul acesta atât de bolnav, această privelişte înfricoşătoare a bolii şi neputinţei lui, deşi tot grav bolnav erai şi tu, ai venit şi l-ai uns pe el din candela Sfintei muceniţe Marina şi l-ai pus în scaunul tău de odihnă la slujbe şi, o, mari şi prea slăvite sunt minunile Tale, Doamne!, copilul nu numai că s-a făcut sănătos, el, cel atât de bolnav, dar a început să umble şi să se joace prin Biserică ca un copil de 4 ani ce era şi pe el l-ai dat mamei sale, care a cântat: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Şi iarăşi, părintele nostru cel prea bun, când a venit femeia cu copilul ei demonizat, care scuipa nebuneşte, când a dat duhul necurat ochii de tine, l-a aruncat la pământ pe copil şi acesta scrâşnea din dinţi, scuipând şi behăind ca un ţap. Dar tu, certând pe demonul cel rău şi necurat din copil, şi ungându-l pe acesta cu untdelemn din candelă l-ai dat sănătos mamei sale, care s-a bucurat nespus şi s-a veselit pentru aceasta, cântând din toată inima, ca şi noi cei care îţi zicem:

Bucură-te, că pescarul cel lacom, care a vrut să te înşele la preţ, după ce a prins peştele iarăşi l-a pierdut în apă;

Bucură-te, cel ce ai blestemat invidia şi nerecunoştinţa lui, adică pe cele care ne pierd minţile;

Bucură-te, că l-ai vindecat pe Oreste, prietenul tău, care avusese un atac cerebral;

Bucură-te, că tu l-ai vindecat pe Oreste, căruia i se sucise gura şi nu mai putea vorbi;

Bucură-te, că bolnav fiind tu, ai mers în toiag, cu Nichifor, până la el şi pecetluindu-l cu semnul Crucii, Oreste a început să vorbească;

Bucură-te, că nu te precupeţeai pe tine pentru iubirea de aproapele, părinte, bucuria noastră;

Bucură-te, că Oreste, din acea clipă, până la adormirea ta, ţi-a făcut danii şi binefaceri fără de număr;

Bucură-te, că îl învăţai pe Oreste că minunile sunt ale lui Dumnezeu şi că nu trebuie să îi greşim Lui;

Bucură-te, că tu te arătai ca un prieten iertător celor doi fraţi care te ocărau tot timpul;

Bucură-te, că văzând că ei nu se îndreaptă cu binele şi cu sfătuirea, le-ai dat mărturie despre judecata lui Dumnezeu;

Bucură-te, că unul dintre ei, Damian, te-a împins la pământ şi tu ai căzut, dar el temându-se de pedeapsa lui Dumnezeu te-a ridicat în grabă;

Bucură-te, că nu blestem ci iertare a auzit din gura ta, el, cel nemilostiv cu bătrâneţile tale cele prea sfinte;

Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 10-lea

Pildă prea slăvită ne este nouă viaţa ta, stâlpule cel neclintit al Bisericii, comoara evlaviei şi a vederilor celor înalte, că minunea vieţii tale şi minunile tale cele multe sunt luminarea şi întărirea noastră, a celor ce ne bucurăm în Biserica mântuirii Domnului nostru de minunile cele prea mari ale purtării Sale de grijă. Căci dacă Damian a primit iertare de la tine, pentru fapta lui cea rea, Antes, fratele lui, batjocuri nenumărate a vărsat asupra ta, el, care nu ştia să cânte cu credinţă: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

O, prea marea răbdarea ta şi iertarea ta copleşitoare, părinte al inimilor noastre! Că Antes îţi striga ţie că eşti făţarnic, fum de paie şi un înşelător al oamenilor, lăfăindu-se în neruşinarea sa cea mare. Şi văzând că el nu insultă numai fiinţa ta, dar şi lucrarea lui Dumnezeu din tine, l-ai blestemat pe el, spre îndreptare, cu râvna lui Elisei, ca să i se umfle pântecele şi să fie şi el un amăgitor, după cum spunea el despre tine. Căci Dumnezeu l-a făcut pe Antes să se îmbolnăvească în patul său deodată şi şi-a dat sufletul din cauza bolii aduse de mânia înfricoşătoare a lui Dumnezeu, fapt pentru care noi îţi zicem ţie, dulceaţa inimii celor credincioşi:

Bucură-te, că tu îndrepţi pe cei smeriţi prin rugăciunile tale şi mustri, spre îndreptare, pe hulitorii evlaviei şi ai sfinţeniei;

Bucură-te, că tu ai arătat că Dumnezeu e prea bun dar şi drept, că e prea milostiv dar că mustră pe cei care nu se îndreaptă nicidecum;

Bucură-te, că Domnul te-a prea slăvit pe tine pe pământ în multe feluri înainte de mutarea ta de la noi;

Bucură-te, că El ţi-a descoperit clipa mutării tale de aici de la noi, la Sfinţii Părinţi ai Bisericii;

Bucură-te, că Domnul a îngăduit o ultimă boală asupra ta, ca să ţi se scurgă din pântece substanţa trupului tău;

Bucură-te, că ai cunoscut neputinţa şi ţintuirea în pat cea de multe zile, timp în care ţi se topea carnea şi erai mişcat cu mâinile;

Bucură-te, că tu care ai vindecat pe alţii de boli ai fost îngrijit în neputinţele tale de Nichifor, fiul tău cel prea iubit;

Bucură-te, că în această imensă neputinţă, l-ai vindecat pe Nichifor de patima somnului mult;

Bucură-te, că l-ai făcut pe Nichifor să privegheze şi nouă ne spui că somnul şi mâncarea multă sunt piedici pentru suflet;

Bucură-te, că deşi nu te puteai mişca singur şi necesităţile le făceai cu ajutor, Nichifor iarăşi te-a văzut în văzduh, prea dumnezeiescule!

Bucură-te, că Dumnezeu, Cel ce ţi-a îngăduit boala, te arăta mai presus de legă-turile trupului cu fapta şi cu viaţa ta plină de rugăciune;

Bucură-te, că Nichifor te-a văzut, ca şi prima dată, în văzduh, plin de lumină negrăită;
Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 11-lea

Şi cum să nu se înspăimânte şi să se cutremure dumnezeieşte de tine, fiul tău întru Domnul, Nichifor, când tu, părintele celor sfinţi, întreceai cele ale firii şi te arătai atât de copleşitor asupra neputinţei, când el te îngrijea ca pe un bolnav fără putere şi noaptea te vedea în slavă rugându-te, asemenea celor netrupeşti? Şi cum să se mai îndoiască de sfinţenia ta cea prea mare şi cum să nu te laude cu înfrigurare şi să te iubească dumnezeieşte, când vedea aceste minuni prea slăvite la tine şi cum să nu strige: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Căci de marea minune, Nichifor a obosit deodată şi a adormit puţin şi când s-a trezit te-a văzut pe tine stând în pat şi acoperindu-te singur, tu, cel ce nu te mişcai nicidecum şi aveai nevoie de ajutorul braţelor sale. Cum să nu se minuneze, dumnezeiescule om? Cum să nu ne minunăm de tine, cel ce ai înfrânt trupul deplin şi l-ai făcut să troneze în el raţiunea ta cea prea luminată de har? Căci harul Duhului Sfânt era din belşug în tine. Şi cum să nu venim astăzi, la prăznuirea ta cea peste an şi să nu îţi strigăm ţie acestea:
Bucură-te, că cel ce ai vindecat pe alţii şi ai învins cu duhul trupul, ai lăsat durerea şi neputinţa să te înveţe cele ale răbdării şi ale smereniei;
Bucură-te, cel ce ai fost slujit cu iubire şi cu curăţie de fericitul Nichifor, ucenicul bătrâneţilor tale;
Bucură-te, că ne-ai arătat că toate sunt folositoare nouă şi că nimic nu este nemântuitor în viaţa noastră;
Bucură-te, căci după 13 ani de exil la Sfânta Marina ai cerut dezlegarea de trupul tău cel prea muncit ca să fii cu Domnul;
Bucură-te, că ai cerut să fii cu Cel pe care mai presus de toate L-ai iubit şi despre care ai scris cărţi pline de viaţă veşnică;
Bucură-te, că ţi-ai chemat pe ucenicii tăi iubiţi şi i-ai mângâiat mai înainte de mutarea ta;
Bucură-te, că le-ai spus să nu te plângă fără înţelepciune ci să se bucure ca unii care au nădejde;
Bucură-te, că i-ai uimit pe toţi cu prorocia ta înfricoşătoare, spunându-le lor cele despre mutarea ta şi despre prea slăvirea ta;
Bucură-te, că le-ai spus că în anul al 5-lea al indictionului vor îngropa trupul tău şi tot în al cincilea va şi ieşi din mormânt spre închinare;

Bucură-te, că tu ţi-ai cunoscut, prea cinstite, nu numai clipa adormirii dar şi pe cea a scoaterii din pământ a sfintelor tale moaşte;
Bucură-te, că tu ai dat nădejde şi bucurie înfricoşată celor pe care îi mângâiai pentru despărţirea de tine;
Bucură-te, că în ziua adormirii noastre, ţie ne rugăm ca să fii cu noi, şi cu prea curata Stăpână şi cu toţi Sfinţii, părinte;
Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 12-lea

Mare e bucuria noastră pentru tine, părinte al tuturor, că după cum ai zis aşa s-a şi făcut, ca unul care eşti gura Stăpânului şi ne-ai vestit nouă cele ale mântuirii cu mărime de inimă. Căci în ziua pe care de mai înainte o ştiai, pe 12 martie, când ştiai că atunci se va face mutarea ta la cei de sus, la Părinţii Bisericii, te-ai împărtăşit cu Sfintele Taine ale Domnului, după cum ai făcut-o în toate zilele nevoinţelor tale celor prea slăvite şi ai poruncit ucenicilor tăi, să înceapă, de acum să înceapă slujba îngropării tale celei cuvioase, când toţi au strigat: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Şi cum toate ale tale sunt prea slăvite, cum toate ale tale, prea frumosule domn al inimii noastre, sunt pline de slavă, pe când ucenicii tăi, cu lumânări aprinse şi cu lacrimi în ochi te prohodeau ca pe un mort când tu erai viu, tu te-ai rugat puţin cu mâinile tale cele prea sfinte ridicate şi făcându-ţi semnul Crucii celei mântuitoare, te-ai adunat în tine cu cinste şi ai spus: „În mâinile Tale, Hristoase Împărate, îmi dau duhul meu!”, ieşind cu bucurie spre întâlnirea cu Dumnezeul inimii tale. Iar noi, cei ce te cinstim ca pe un viu şi ca pe un neadormit păzitor al vieţii noastre şi al credinţei Bisericii, îţi strigăm, bucuria noastră, unele ca acestea:
Bucură-te, dreptule între drepţi, teologul Teologilor, mucenicule cel sfinţit, mărturisitorule şi dascălule al Bisericii;
Bucură-te, că atunci când ai prorocit, în 1052, sfintele tale moaşte, pline de tot harul şi de toată mireasma, au fost scoase din mormânt;
Bucură-te, că hainele tale miroseau a mir de mult preţ şi produceau voioşie şi veselie duhovnicească;
Bucură-te, că pe Sfântul Nichita, cel ce a povestit viaţa ta, l-ai văzut ca pe tine însuţi şi lui i-ai spus tainele tale;
Bucură-te, că după 16 ani de la adormirea ta i-ai apărut în vedenie lui Nichita şi i-ai spus să scrie viaţa ta şi să publice scrierile tale;
Bucură-te, că te-ai arătat lui iarăşi în vedenie ca un împărat slăvit şi i-ai spus că te-a odihnit pe tine prin scrierile şi munca sa pentru el;
Bucură-te, că ne-ai arătat că sfinţii se bucură şi se veselesc de cărţile şi de cântările noastre pentru ei;

Bucură-te, că Nichita ţi-a aşezat în cărţi cuvintele tale şi ni le-a dat nouă şi ne bucurăm de ele până astăzi;
Bucură-te, că ai mustrat pe preotul care se îndoia de sfinţenia ta cu uscarea mâinii şi el s-a vindecat prin ungerea cu ulei de la candela ta;
Bucură-te, că pe monahul Ignatie l-ai înfricoşat prin focul ce l-a văzut în icoana ta şi pe Manase l-ai vindecat prin uleiul candelei tale de constipaţie;
Bucură-te, că fericitului Filotei Zăvorâtul i-ai dat darul înfrânării, iar Ioan te-a văzut cum îl sfătuiai pe Nichita să scrie despre tine;
Bucură-te, că cel ce fură icoana ta se demonizează dar tot tu îl vindeci şi pe el, bucuria tuturor celor necăjiţi;
Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, mari şi prea mari sunt minunile şi faptele tale, dumnezeiescule părinte al ortodocşilor şi cine le poate spune pe toate ale tale? Căci noi ne plecăm măreţiei tale şi slăvim Începătoarea de viaţă Treime pentru iconomia vieţii tale şi ne rugăm cu fierbinţeala inimii, ca să ne ajuţi pe noi în tot gândul, fapta şi cuvântul, să ne curăţeşti prin rugăciunile tale, să ne alini suferinţele şi necazurile noastre cele multe şi să ne umpli de lumina lui Dumnezeu prin mijlocirile tale, pe noi, cei care te pomenim pe tine cu evlavie şi strigăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăşi:

Icosul 1
Odraslă ai fost Sfinte Simeoane unor părinţi de bun neam şi bogaţi, Vasile şi Teofana, şi satul Galata al Paflagoniei ţi-a fost ţie casă, fiind crescut de bunicii tăi în Constantinopol şi fiind sârguincios spre învăţătură, o, tu, cel ce de mic copil ai fost cărunt la minte! Căci ai învăţat desăvârşit scrisul frumos şi adâncul cuvintelor, dar nu ai vrut să te murdăreşti cu cultura păgână a timpului tău, ci slujind împăratului pământesc, ai ajuns să îl cunoşti pe părintele vieţii tale, pe Sfântul Simeon evlaviosul şi de la 14 ani ai devenit ucenic al aceluia în lume, învăţându-te prin harul lui Dumnezeu cele ale despătimirii de la marii Părinţi ai pustiei, ca astăzi să îţi zicem ţie, lumina Bisericii:
Bucură-te, că Simeon cel nepătimitor te-a învăţat să doreşti prin curăţie viaţa monahilor;
Bucură-te, cel ce ţi-ai clădit viaţa pe povaţa conştiinţei şi ai făcut din rugăciune respiraţia ta;
Bucură-te, rugătorule până în zori, cel care contemplai cu mintea măreţiile lui Dumnezeu;

Bucură-te, cel ce adolescent fiind, a strălucit peste tine lumina dumnezeiască în rugăciune;
Bucură-te, cel ce ai văzut pe părintele tău în lumină şi mai mare încredinţare ai luat;
Bucură-te, cel ce ai ieşit din lumină cu trupul uşor şi cu bucurie dumnezeiască ai cerut mantia monahului;
Bucură-te, că părintele tău te-a lăsat să te coci ca spicul de grâu pentru virtute;
Bucură-te, că după 6 ani Sfântul Simeon te-a chemat pe tine în arena mănăstirii;
Bucură-te, că tu, ca un copil al Duhului ai ascultat şi ai mers la tatăl tău în Galata ca să rânduieşti toate, citind Scara nevoinţelor;
Bucură-te, că ai luptat împotriva insensibilităţii inimii, priveghind la morminte şi întipărindu-ţi în minte moartea;
Bucură-te, că ai învins pe demonii fricii şi ai lâncezelii care te asaltau cu răutate;
Bucură-te, cel ce ai ales slujba Domnului în locul tatălui tău şi al averii tale;
Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a ortodocşilor!

Condacul 1

Veniţi să ne bucurăm cu bucurie dumnezeiască de teologul Bisericii lui Hristos, de cel plin de lumină dumnezeiască, de Simeon, noul teolog, de cel prigonit pentru dreapta credinţă şi pentru sfinţenia lui cea prea mare, de cel care a arătat că Biserica lui Dumnezeu e Biserica Treimii, cea care naşte Sfinţi prea minunaţi şi care a tăiat de la ochii credincioşilor reaua şi deşarta filosofie a ereticilor şi acestuia să-i strigăm: ***Bucură-te, Sfinte Simeoane, râvna cea dumnezeiască a orto-docşilor!***

Apoi se citeşte rugăciunea aceasta:

Rugăciune de obşte către Sfântul Simeon, noul teolog

Prea dumnezeiescule părinte al nostru şi teologule cel prea slăvit al Bisericii, Sfinte Simeoane, părintele nostru, cel ce ştii neputinţa noastră cea prea mare, dar şi dorul nostru după curăţie şi sfinţenie, alină viaţa noastră şi o înfrumuseţează cu rugăciunile tale, ca să avem viaţă întru noi şi să ne bucurăm de milostivirea Stăpânului. Căci tu eşti puternic rugător în faţa PreaSfintei Treimi pentru tot omul care îşi vede păcatele sale şi vine cu căinţă la tine şi îţi cere ajutorul.

Tu ajuţi pe cei ce sunt în necazuri şi în neorânduială, pe cei cuprinşi de ispite şi de patimi şi pe toţi îi izbăveşti de demonii pe care i-ai înfrânt desăvârşit toată viaţa.

Ai milă şi de noi, sfinte al lui Dumnezeu şi nu ne lăsa singuri şi ne izbăveşte şi acum şi la sfârşitul vieţii noastre de demonii cei prea răi şi vicleni, pentru ca să mergem la Stăpânul cu pace şi să Îl găsim milostiv nouă păcătoşilor.

Şi aşa, bucurându-ne şi veselindu-ne dumnezeieşte, să strigăm în veci Treimii celei de o fiinţă cântare de bucurie, căci tu ne-ai fost mijlocitor nouă şi apărător întru toate. Amin.

[1] Am scris acest acatist între 23-26 mai 2007 într-un mod minunat şi cu mult har.

[2] Rugăciune făcută pe 27 mai 2007, de praznicul Pogorârii Sfântului Duh.

Sursa:
https://www.teologiepentruazi.ro/2012/03/12/acatistul-romanesc-al-sfantului-prea-cuviosului-parintelui-nostru-simeon-noul-teolog-12-martie/

Acatistul Sfântului Simeon, noul teolog

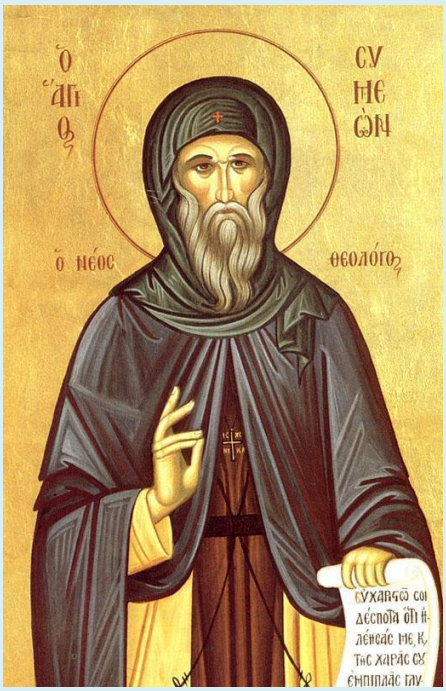

prăznuire la 12 martie şi 12 octombrie

Născut în Basileion, provincia Galateea, a fost dus la Constantinopol pentru studii înalte, urmând să intre în slujba Împăratului. Părăseşte însă totul şi se face ucenicul iscusitului părinte duhovnicesc, Simeon evlaviosul din Mânăstirea Studion. După ani de nevoinţe călugăreşti ajunge la trăiri deosebite mistice. Este alungat din mânăstire, nefiind înţeles, şi merge la mânăstirea Sfântul Mamas unde apoi, ca stareţ, dezvoltă o adevărată „Şcoală duhovnicească". Este privit cu duşmănie de unii, care reuşesc să-l dea în judecată şi să-l exileze. Trece prin toate cu superioritatea omului sfânt. Rămâne un mare părinte al Bisericii. Cinstirea lui a rămas neuitată, chiar dacă şi acum puţini îl înţeleg!

***

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne

izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

După obişnuitul început se zice:

Tropar, glas 1: Pentru adeverirea dreptei credinţe, cele de taină ne-ai descoperit prin harul dumnezeiesc care se revarsă în Biserica lui Hristos şi aşa roagă-te şi pentru noi să se mântuiască şi sufletele noastre.

Condacul 1

Ca un porumbel blând şi luminos, dar cu aripi de vultur ce se înalţă până în văz-duhurile cele de taină, aşa te arăţi, şi cu Lumina cea mai de sus a lui Hristos şi pe noi ne înfricoşezi, cu dumnezeiasca mistuire, pentru care cântăm: ***Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!***

Icosul 1

Ca un Moise urcat în văzduhurile Sinaiului celui de mai de sus, în locul tablelor Legii ai primit lumina dumnezeiască a lui Hristos, ca prin focul Său mistuitor să ţi se deschidă şi vederea Treimii - Unul Dumnezeu.
Bucură-te, porumbelul pământesc al lui Hristos;
Bucură-te, taină de Duh PreaSfânt;
Bucură-te, dor de învăpăiere dumnezeiască;
Bucură-te, zbor spre cele de Sus;
Bucură-te, urmaşul de cinste al iubitorilor de Dumnezeu;
Bucură-te, căutare de cele duhovniceşti;
Bucură-te, cel luminat cu firea;
Bucură-te, cel înţelegător cu simţirea;
Bucură-te, văzător peste cele văzute;
Bucură-te, auzire negrăită;
Bucură-te, omul vorbitor cu Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 2-lea

Mare este taina creştină şi mult s-au nevoit Sfinţii Părinţi să teologhisească cele încă negrăite, care prin aleşii cei iubitori de Dumnezeu se descoperă, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Şi tu, Sfinte Simeoane, pentru râvna ta spre cele duhovniceşti, dar deosebit ţi s-a dat, ca să teologhiseşti taina Luminii dumnezeieşti până la vederea cea înfricoşată.
Bucură-te, noule teolog de mare taină;
Bucură-te, dar apostolesc al Taborului;
Bucură-te, primitorul luminii Schimbării la Faţă;
Bucură-te, al lui Hristos martor;
Bucură-te, a lui Hristos vedere dumnezeiască;
Bucură-te, că pe Sfântul apostol Ioan l-ai urmat;
Bucură-te, că iubirea sfântă ţi-a fost în toate;
Bucură-te, făptură ce se închină Făcătorului;
Bucură-te, făptură ce recunoaşte pe Ziditorul său;
Bucură-te, omul pământesc ce se urcă la Cer;
Bucură-te, omul ce uneşte Pământul cu Cerul;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 3-lea

Aşa ai lăsat ştiinţa filozoficească a minţii şi şcolile înalte lumeşti şi ai fugit de cinstea împărătească unde erai chemat şi te-ai făcut fericitul ucenic al Sfântului Simeon evlaviosul, monah studit, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Ucenic vrednic te-ai făcut şi prin neîncetata ascultare cele de taină ai primit, până la darul înfricoşatei vederi dumnezeieşti, prefacerea întru Hristos:
Bucură-te, că prefacerea întru Hristos ai câştigat;
Bucură-te, că prefacerea în Duhul PreaSfânt ai primit;
Bucură-te, că închinarea către Tatăl Dumnezeu ai săvârşit;
Bucură-te, că rugăciunea treimică ai dezvăluit;
Bucură-te, că taina creştină întreaga ţi s-a arătat;
Bucură-te, că aşa lumina dumnezeiască te-a străluminat;
Bucură-te, că un nou teolog te-ai făcut;
Bucură-te, că prin tine Biserica îşi desface tainele;
Bucură-te, că tainele Bisericii se zugrăvesc şi mai mult;
Bucură-te, că viaţa întru Hristos ai moştenit;
Bucură-te, că viaţa întru Hristos ai făcut-o chipul Omului;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 4-lea

Nu ştiu ce să lăudăm mai întâi, râvna ta duhovnicească, ascultarea de părintele povăţuitor, nevoinţele trupeşti şi sufleteşti, rugăciunea neîncetată de zi şi de noapte, cinstirea chipului monahal, toate avându-le în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Inimă curată ca Abel ai avut şi blândeţea apostolului Ioan, mintea Sfântului Maxim, propovăduirea Sfântului Grigorie Palama şi duhul părintelui tău duhovnicesc, Simeon evlaviosul, încât ogor bun te-ai făcut în care să creşti darurile cele mai de preţ.
Bucură-te, ogor bun pentru cele duhovniceşti;
Bucură-te, sămânţă bună ce a putut creşte şi printre spini;
Bucură-te, rod al pomului Hristos;
Bucură-te, pământ binecuvântat;
Bucură-te, omul cu sfinţirea de Sus;
Bucură-te, făptură ce stă în Faţa lui Dumnezeu;
Bucură-te, făptură primită la altarul mistuitor;
Bucură-te, că tu însuţi ai ales slujirea cea de taină;

Bucură-te, că prin adânca închinare ai săvârşit-o;
Bucură-te, slujitorul cel de cinstea cea înaltă;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 5-lea

Patimile păcatului şi în tine s-au răscolit şi duhurile rele cu furie cumplită au năvălit să te oprească de la prefacerea de taină, dar tu pe toate le-ai supus, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Nebun pentru viaţa cea de taină te-ai făcut şi ceilalţi din Mânăstirea Studion te-au alungat, să nu fii o poticnire înşelătoare, şi la altă Mânăstire, Sfântul Mamas, ai intrat.
Bucură-te, că lupta cea grea cu patimile ai dus;
Bucură-te, că înşelările diavoleşti le-ai deosebit;
Bucură-te, că nebun întru Hristos te-ai făcut;
Bucură-te, că ceilalţi te priveau cu frică;
Bucură-te, că nu te puteau înţelege;
Bucură-te, că tainele cele de Sus prin tine se dezvăluiau;
Bucură-te, că drumul Crucii de puţini este dus;
Bucură-te, că te credeau un înşelat;
Bucură-te, că astfel prin proba de foc duhovnicesc ai trecut;
Bucură-te, că neînţelegerea celorlalţi ai primit-o cu iubire;
Bucură-te, cel călit în războiul cel nevăzut;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 6-lea

A voit Dumnezeu să te aleagă un nou teolog al descoperirilor Sale dumnezeieşti, că harul Său în tine L-a revărsat ca să fii de acum mărturisitorul luminii mistuitoare ce în viaţa întru Hristos se sălăşluieşte, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Trăitorii cei de taină ai vieţii întru Hristos ştiau de harul cel dumnezeiesc de Duh PreaSfânt, dar prin tine de acum se zugrăveşte în minunata ta teologhisire, ca toţi să-L cunoască şi să-L deosebească.
Bucură-te, Sfânt părinte ce coborî de sus pe Pământ;
Bucură-te, cel ce ai zugrăvit nevăzutul;
Bucură-te, că te-ai făcut lucrător ceresc;

Bucură-te, că te-ai făcut locaş sfinţit pământesc;
Bucură-te, nevoitorule în cele sfinte;
Bucură-te, plămădirea pentru prefacerea dumnezeiască;
Bucură-te, fire omenească ce şi-a trecut hotarul;
Bucură-te, fire omenească ce şi-a găsit menirea;
Bucură-te, omul cu chipul împlinit;
Bucură-te, fiul Adamic ieşit de sub blestem;
Bucură-te, omul crescut prin chipul lui Hristos;
Bucură-te, Sfinte Părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 7-lea

Ca stareţ al Mânăstirii Mamas, pe mulţi i-ai câştigat la iubirea de Hristos, prin care cu adevărat Dumnezeirea înfricoşătoare şi mistuitoare se arată spre prefacerea de taină, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Prin tine de acum toţi trăitorii întru Hristos pot avea icoana harului dumnezeiesc, prin care cele peste firea făpturii se arată, dar într-o mistuitoare stare pe care doar cei cu adevărat credincioşi o pot suferi.
Bucură-te, deschiderea tainei Taborului;
Bucură-te, noul Sinai creştin;
Bucură-te, că toţi credincioşii pot avea focul dumnezeiesc;
Bucură-te, că toţi trăitorii întru Hristos sunt luminaţi;
Bucură-te, că toţi pot primi pe PreaSfântul Duh;
Bucură-te, învăţătorul acestei căi de taină;
Bucură-te, povăţuitorul acestei nevoinţe înfricoşătoare;
Bucură-te, mustrarea vicleşugului ascuns;
Bucură-te, mustrarea celor fără lumina harului;
Bucură-te, aprigul judecător al celor fără pocăinţă;
Bucură-te, glas cutremurător de dincolo de lume;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 8-lea

Nu puteau suferi cele lumeşti pe cele dincolo de lume şi aşa prigoană asupra ta s-a pornit şi exilat prin multe lipsuri şi suferinţe ai trecut, cântând însă: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Darul dumnezeieştii Lumini te-a întărit şi firea omenească în Duhul cel PreaSfânt cele peste fire a primit şi cu adevărat părintele tainei harului ai devenit, prin care Biserica şi mai mult străluceşte.
Bucură-te, fiul Bisericii, cel de cinste;
Bucură-te, că ai zugrăvit strălucirea Bisericii;
Bucură-te, că ai deschis uşa vederii de taină;
Bucură-te, noul teolog al acesteia;
Bucură-te, propovăduirea pentru mulţi neînţeleasă;
Bucură-te, mărturisirea pentru mulţi greu de primit;
Bucură-te, chemarea la viaţa minunată;
Bucură-te, chemarea pentru lumea de dincolo;
Bucură-te, adeverirea celor nevăzute;
Bucură-te, mărturie a celor de duh;
Bucură-te, bucuria Veşniciei ce se întrevede;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 9-lea

Dar cât este de fericită şi minunată arătarea luminii dumnezeieşti, pe atât este şi de înfricoşătoare, mistuind pe cei vicleni şi pătimaşi, fără cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Revărsarea luminii cea întru Hristos, pe cât de blândă şi mângâietoare este, o arde-re neştiută lasă, ca o rană a veşniciei prin care făptura se va închina Dumnezeirii.
Bucură-te, ardere dumnezeiască;
Bucură-te, înfricoşare cerească;
Bucură-te, cutremurare pământească;
Bucură-te, mistuire în botezul de taină;
Bucură-te, răscrucea dintre făptură şi Dumnezeu;
Bucură-te, hotarul peste care nu se mai trece;
Bucură-te, hotarul altarului, unde toate se opresc;
Bucură-te, altarul unde doar Dumnezeu vine;
Bucură-te, altarul unde făptura doar se închină;
Bucură-te, altarul unde doar Hristos liturghiseşte;
Bucură-te, altarul unde doar Duhul Sfânt sfinţeşte;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 10-lea

A vedea prin Hristos strălucirea PreaSfântului Duh şi binecuvântarea absolută a Tatălui Dumnezeu este aşa de înfricoşător, că firea făpturii nu poate suferi, de unde închinarea cutremurătoare, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Doar cu închinarea întregii firi în focul mistuitor poţi sta, şi în curăţirea de patimile cele nevăzătoare de trup şi de suflet.
Bucură-te, rugăciunea neîncetată a închinării;
Bucură-te, rugăciunea ce opreşte făptura pe loc;
Bucură-te, rugăciunea ce opreşte făptura în faţa Făcătorului;
Bucură-te, rugăciune - hotarul Lumii;
Bucură-te, rugăciune, prăpastia de har;
Bucură-te, rugăciune, întâlnirea de Biserică;
Bucură-te, sfinte ce prin rugăciune te-ai luminat;
Bucură-te, sfinte cu dorul dumnezeiesc;
Bucură-te, rugăciune - chipul lui Hristos;
Bucură-te, rugăciune - dar de mulţumire;
Bucură-te, sfinte, rugătorul pământesc;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 11-lea

Teolog al zugrăvirii harului dumnezeiesc ne-ai rămas, prin care dogmatisirea Treimii - Unul Dumnezeu icoană de taină a Bisericii S-a făcut, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Înfricoşător cuvânt ne-ai lăsat pentru a dovedi trăirea în Hristos, ca să se reverse în fiecare lumina mistuitoare dumnezeiască, fără de care nimeni nu poate fi un deplin creştin.
Bucură-te, părinte, dascăl duhovnicesc;
Bucură-te, părinte, povăţuitor iscusit;
Bucură-te, icoană de adevărat creştin;
Bucură-te, icoană de chip călugăresc;
Bucură-te, icoană de sfântă nevoinţă;
Bucură-te, icoană de luptă cu păcatul;
Bucură-te, icoană de curăţire de patimi;
Bucură-te, bărbăţie în războiul ispitelor;
Bucură-te, blândule iertător al prigonirilor;
Bucură-te, suferirea asprelor încercări;

Bucură-te, biruitorule prin credinţă neclintită;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 12-lea
Cine poate spune crucea grea a nevoinţelor tale monahiceşti prin care ai ajuns la lumina învierii dumnezeieşti, şi cine poate grăi prefacerea acesteia în firea făpturii, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea
Împreună cu ceilalţi Sfinţi mari părinţi, pentru Biserică te-ai făcut veşnicul grai al harului dumnezeiesc, prin care şi noi, cei de jos, să primim barim câte o luminiţă, ca să nu deznădăjduim de mântuirea noastră.
Bucură-te, părinte şi dascăl al Bisericii;
Bucură-te, şi părintele chipului monahicesc;
Bucură-te, grăire ce a rămas şi nouă;
Bucură-te, cuvânt de-a pururi lucrător;
Bucură-te, cuvânt cu putere de duh;
Bucură-te, că mereu ne înveţi calea Luminii;
Bucură-te, că ne arăţi taina lui Hristos;
Bucură-te, că doar prin Hristos harul îl primim;
Bucură-te, că doar prin Hristos şi Sfântul Duh ni se descoperă;
Bucură-te, teologul deplin al lui Hristos;
Bucură-te, marele teolog al Treimii dumnezeieşti;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, Sfinte părinte Simeoane, şi noi, nevrednicii, icoană de suflet te avem şi nădăjduim că prin sfintele tale rugăciuni raze de har dumnezeiesc să primim, prin care Treimii - Unul Dumnezeu să ne închinăm, în cântarea de: ***Aliluia!***

Se citesc apoi din nou:

Icosul 1
Ca un Moise urcat în văzduhurile Sinaiului celui de mai de sus, în locul tablelor Legii ai primit lumina dumnezeiască a lui Hristos, ca prin focul Său mistuitor să ţi se deschidă şi vederea Treimii - Unul Dumnezeu.
Bucură-te, porumbelul pământesc al lui Hristos;
Bucură-te, taină de Duh PreaSfânt;

Bucură-te, dor de învăpăiere dumnezeiască;
Bucură-te, zbor spre cele de Sus;
Bucură-te, urmaşul de cinste al iubitorilor de Dumnezeu;
Bucură-te, căutare de cele duhovniceşti;
Bucură-te, cel luminat cu firea;
Bucură-te, cel înţelegător cu simţirea;
Bucură-te, văzător peste cele văzute;
Bucură-te, auzire negrăită;
Bucură-te, omul vorbitor cu Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!

Condacul 1

Ca un porumbel blând şi luminos, dar cu aripi de vultur ce se înalţă până în văz-duhurile cele de taină, aşa te arăţi, şi cu Lumina cea mai de sus a lui Hristos şi pe noi ne înfricoşezi, cu dumnezeiasca mistuire, pentru care cântăm: ***Bucură-te, Sfinte părinte Simeoane, noul teolog al Luminii mistuitoare a lui Hristos!***

Rugăciune

Pătimaşi şi săraci de virtuţile de duh suntem, şi întunecaţi ne zbatem în amarnicele nevoi, dar ştiind şi iubirea ta părintească, Sfinte Simeoane, nădăjduim în milo-stivirea dumnezeiască, ca să nu pierim în întunericul veşnic al morţii.

O, fericitul sfânt al luminii lui Hristos, Sfinte Simeoane, fericiţi suntem şi noi că icoanei de taină de har ne închinăm, primind cu adevărat nădejdea cea mântuitoare.

(Extras din cartea: Ieromonah Ghelasie Gheorghe - Imnografie II Acatistier ediţie îngrijită şi adăugită de Ierom. Ghelasie şi Ierom. Valerian - Editura Platytera, Colecţia Isihasm)

Sfântul Simeon, noul teolog – Rugăciune înainte de Sfânta Împărtăşanie

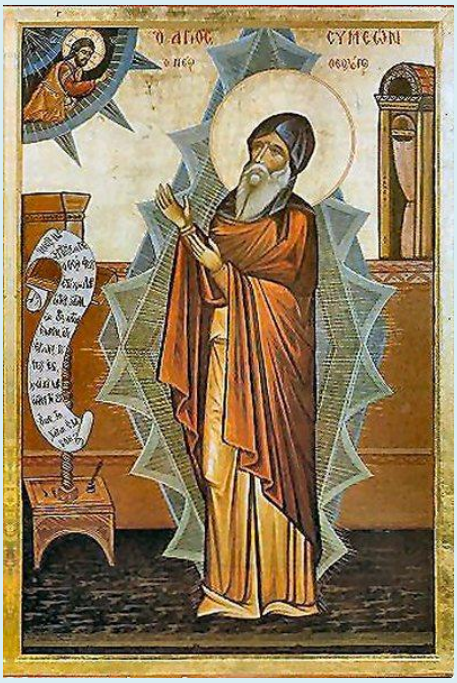

Din buze spurcate, din inimă pângărită, din limbă necurată, din suflet spurcat, primeşte-mi rugăciunea, Hristoase al meu şi neînlăturându-mi nici cuvintele, nici obişnuinţele, nici neruşinarea, dă-mi voie a grăi cu îndrăzneală cele ce voiesc, Hristoase al meu, şi mai vârtos mă şi învaţă ce mi se cuvine a face şi a grăi.

Greşit-am mai mult decât desfrânata care aflând unde sălăşluieşti, cumpărând mir, cu îndrăzneală a venit să ungă picioarele Tale, ale Stăpânului meu Hristos şi Dumnezeului meu. Cum pe aceea, apropiindu-se din inimă n-ai lepădat-o, nici de mine nu Te scârbi, Cuvinte, ci dă-mi să ţin şi să sărut picioarele Tale şi cu izvor de lacrimi, ca şi cu nişte mir de mult preţ, cu îndrăzneală să le ung. Spală-mă cu lacrimile mele, curăţeşte-mă cu ele, Cuvinte.

Iartă-mi greşelile şi îmi dă îndreptare ... Ştii mulţimea răutăţilor mele, ştii şi bubele mele şi rănile mi le vezi dar şi credinţa mi-o ştii, voinţa mi-o vezi şi suspinele mi le auzi. Nu se ascunde înaintea Ta, Doamne, Dumnezeul meu, Făcătorul şi Izbăvitorul meu, nici picătura de lacrimi, nici din picătură vreo parte.

Cele încă nesăvârşite de mine le-au cunoscut ochii Tăi şi în cartea Ta se află scrise şi încă cele nefăcute de mine. Vezi smerenia mea, vezi-mi osteneala câtă este şi toate păcatele mi le iartă, Dumnezeule a toate, încât cu inima curată, cu gândul înfricoşat şi cu sufletul smerit să mă împărtăşesc cu Tainele Tale cele prea curate şi

prea sfinte, cu care se îndumnezeieşte şi se face viu tot cel ce mănâncă şi bea din ele cu inima curată, că Tu ai zis, Stăpânul meu : " Tot cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, întru Mine rămâne şi Eu întru dânsul ". Cu totul adevărat este cuvântul Stăpânului şi Dumnezeului meu, că cel ce se împărtăşeşte cu darurile cele dumnezeieşti şi îndumnezeitoare nu este singur, ci cu Tine, Hristoase al meu, Cel ce eşti din Lumina cea cu trei străluciri, care luminează lumea.

Deci, pentru ca să nu rămân singur, fără de Tine, Dătătorule de viaţă, suflarea mea, viaţa mea, bucuria mea, mântuirea lumii, pentru aceasta m-am apropiat de Tine, precum vezi, cu lacrimi şi cu sufletul umilit. Mă rog să iau izbăvirea de greşelile mele şi să mă împărtăşesc fără de osândă cu Tainele Tale cele dătătoare de viaţă şi fără de prihană, ca să rămâi precum ai zis, cu mine, cel de trei ori ticălos, ca să nu mă răpească cu vicleşug înşelătorul, aflându-mă depărtat de harul Tău şi înşelându-mă să mă îndepărteze şi de îndumnezeitoarele Tale cuvinte. Pentru aceasta cad înaintea Ta şi cu căldură strig către Tine: Precum pe fiul cel pierdut şi pe desfrânata, care au venit la Tine, i-ai primit, aşa mă primeşte şi pe mine, desfrânatul şi spurcatul, Milostive, care cu suflet umilit vin acum la Tine.

Ştiu, Mântuitorule, că altul ca mine n-a greşit Ţie, nici a făcut faptele pe care le-am făcut eu. Dar şi aceasta ştiu, că mărimea greşelilor mele şi mulţimea păcatelor mele nu covârşesc răbdarea cea multă a Dumnezeului meu, nici iubirea Lui de oameni cea înaltă; ci pe cei ce fierbinte se pocăiesc, cu mila îndurării îi curăţeşti şi îi luminezi şi cu lumina îi uneşti, părtaşi Dumnezeiririi Tale făcându-i fără pizmuire, şi lucru străin de gândurile îngereşti şi omeneşti vorbeşti cu ei, de multe ori, ca şi cu nişte prieteni ai Tăi adevăraţi. Acestea mă fac îndrăzneţ, acestea îmi dau aripi, Hristoase al meu şi punându-mi nădejdea în multele Tale binefaceri faţă de noi, bucurându-mă şi cutremurându-mă, cu focul mă împărtăşesc, iarbă uscată fiind eu, şi - străină minune - mă răcoresc nears, ca rugul de demult, care, aprins fiind, nu se mistuia.

Pentru aceasta, cu gând mulţumitor şi cu mulţumitoare inimă, cu mulţumitoare mădulare ale sufletului şi ale trupului meu mă închin şi Te măresc şi Te prea slăvesc pe Tine, Dumnezeul meu, Cel ce cu adevărat eşti binecuvântat, acum şi în veci. Amin.

Rugăciunea a VII-a, pe versuri, a Sfântului Simeon, noul teolog înainte de Împărtăşanie

De pe buzele-mi spurcate,
Din inima-mi pângărită,
De pe limba-mi necurată,
Din sufletu-mi plin de tină,
Ruga mi-o primeşte, Doamne,
Şi ne-nlăturându-mi mie
Nici cuvântul şi nici fapta
Îndrăzneală-mi dă, Hristoase,
Să-Ţi grăiesc ce am în cuget;
Şi Tu însuţi mă învaţă
Ce să fac şi cum să glăsui.

Am greşit mai mult ca aceea
Ce aflând unde Te afli,
Mir de preţ agonisindu-şi
A venit cu îndrăzneală
Să Te ungă pe picioare,
Hristoase, Stăpâne, Doamne,
Cum pe ea, venind la Tine
Cu dor tainic, n-ai respins-o,

Nu Te scârbi nici de mine;
Ci-mi dă sfintele-Ţi picioare
Să le ţin şi să Te mângâi
Şi cu-al meu izvor de lacrimi
Să le ung cu îndrăzneală,
Ca şi cu un mir de cinste.

Spală-mă cu-a mele lacrimi,
Curăţeşte-mă, Cuvinte;
Treci păcatul cu vederea
Şi iertare dăruieşte-mi.

Ştii a relelor mulţime
Şi cunoşti rănile mele;
Plăgile-mi le vezi pe toate.

Dar Tu ştii şi-a mea credinţă,
Râvna mea o vezi de-a pururi;
Nu-Ţi sunt Ţie ascunse Doamne
Dumnezeul meu din ceruri,
Picăturile-mi de lacrimi,
Nici din picături vreo parte.

Tot ce n-am săvârşit, încă,
Ochii Tăi văd de departe;
Iar în cartea Ta cea sfântă,
Cele încă nefăcute
Scrise sunt de mai-nainte.

Vezi-mi, Doamne, umilinţa,
Vezi osârdia-mi cea mare
Şi păcatele-mi, pe toate,
Mi le iartă, Sfinte Doamne.

Ca din inimă curată,
Cu cugetul plin de teamă
Şi cu firea mea zdrobită
Să m-apropii de-ale Tale
Taine Sfinte, Preacurate,
Ce sfinţesc şi dau viaţă

Celui ce se-mpărtăşeşte
Cu o inimă curată.

Căci doar Tu ai zis, Stăpâne:
“Cel ce Trupul Meu mănâncă
Şi cu-al Meu sânge s-adapă,
El petrece întru Mine
Şi Eu întru el Mă aflu”.

Adevărat e cuvântul
Stăpânului vieţii mele;
Căci cel ce se împărtăşeşte
Din Dumnezeiască Cină,
Nicidecum nu mai e singur,
Ci cu Tine e, Hristoase,
Lumina cea însorită
Care luminează lumea.
Ca să nu rămân deci singur
Fără Tine-a mea Suflare
A mea Viaţă, Bucurie,
Fără-a lumii Mântuire,
De-asta am venit la Tine
Precum vezi, lacrimi multe
Şi cu inima zdrobită.

Şi Te rog să-mi dai, Stăpâne,
Izbăvire de greşale,
Să mă-mpărtăşeşc cu frică
Din Preacuratele Taine
Şi de viaţă Făcătoare.

Ca să Fii, cum ai zis, Însuţi,
Cu mine, Preaticălosul,
Şi ca nu lipsit cu totul
De-al Tău har, pe căi piezişe,
Vrăjmaşul să mă răpească
Şi să mă îndepărteze
De cuvintele-Ţi preasfinte.

Pentru-aceasta cad la Tine

Şi-Ţi strig Ţie cu căldură:
Cum pe cel pierdut primit-ai
Şi la fel pe desfrânata,
Şi pe mine, desfrânatul
Şi pierdutul, mă primeşte,
Când vin acum către Tine
Având inima zdrobită.

Ştiu, Iisuse, ştiu că altul
Precum eu, n-a greşit Ţie;
Nici n-a săvârşit atâtea
Rele, câte eu săvârşit-am.

Dar mai ştiu şi acest lucru,
Că nu mărimea greşalei,
Nici mulţimea de păcate
Întrec marea îndurare
Şi iubirea cea de oameni
A Dumnezeului nostru.

Ci, cu mila îndurării,
Cei ce se căiesc din suflet
Sunt şi curăţiţi de Tine
Şi părtaşi făcuţi Luminii
Din belşug împărtăşindu-i
Dintr-a Ta Dumnezeire.

Şi străin lucru de îngeri
Şi de mintea omenească
Tu vorbeşti cu ei adesea
Ca şi cu nişte prieteni.

Acest lucru-mi dă-ndrăzneală,
Acest lucru mă avântă;
Şi-ndrăznind în bogăţia
Bunătăţii Tale, Doamne,
Bucurându-mă cu frică,
Mă împărtăşesc cu focul:
Iarbă fiind; O, minune!
Şi mă răcoresc cu totul

Ca rugul de-odinioară
Ce ardea făr-mistuire.

Deci cu mintea şi cu gândul
Plin de recunoştinţă,
Cu sufletul şi cu trupul
Palpitând de mulţumire,
Mâ închin, Te măresc, Doamne,
Şi slăvesc a Ta-ndurare:
Binecuvântat eşti, Doamne,
Şi acum şi în toţi vecii.

Amin!

(Rugăciune extrasă din cartea "Imne, Epistole şi Capitole" ale Sfântului Simeon noul teolog, (Scrieri III), Editura Deisis, Sibiu, 2001, pp. 299-302)

Rugăciune la Împărtăşanie, a Sfântului Simeon noul teolog

Rugăciune de taină, de chemare a Sfântului Duh

Vino, lumina cea adevărată,
vino, viață veșnică,
vino, taină ascunsă,
vino, comoară nenumită,
vino, faptă negrăită,
vino, Persoană neînțeleasă,
vino, veselie veșnică,
vino, lumina cea neînserată,
vino, nădejdea cea adevărată
a celor ce se vor mântui,
vino, ridicarea celor ce zac,
vino, învierea morților,
vino, Cel puternic,
Cel ce pururea face toate
și le preface și le preschimbă
numai cu voia!

Vino, Cel cu totul nevăzut, neatins,
și nepipăit, vino, Cel ce pururi rămâi
nemișcător, dar care în fiecare clipă
Te miști și vii la noi, cei ce zăcem în iad,

Cel mai presus de toate cerurile,

vino, Nume mult dorit și mult rostit,
căci ne este cu totul cu neputință
să fie spus de noi ceea ce ești
sau să fie cunoscut de noi Cine sau cum ești.

Vino, bucurie veșnică,
vino, cunună nevestejită,
vino, porfiră a Marelui Dumnezeu și Împăratul nostru,
vino, cingătoare bătută cu diamante și pietre scumpe,
vino, încălțare neapropiată.

Vino, hlamidă împărătească,
cu adevărat dreapta împărătească!

Vino, Cel de care a însetat și însetează ticălosul meu suflet,
vino, Cel Singur la cel singur,
fiindcă sunt singur, precum vezi!

Vino, Cel ce m-ai despărțit de toate
și m-ai făcut singuratic pe pământ,
vino, Cel ce Te-ai făcut întru mine dor
și m-ai făcut să Te doresc pe Tine, Cel cu totul neapropiat!

Vino, suflarea mea și viața, vino, mângâierea smeritului meu suflet,
bucură-te bucuria și slava și neîncetată desfătarea mea!

Rugăciune de mulțumire către Sfântul Duh

Mulțumesc Ție că Te-ai făcut un singur duh cu mine,
neamestecat, neschimbat, fără de schimbare, Dumnezeu mai presus de toate
Și Însuți Tu Te-ai făcut tuturor toate pentru mine,
Hrană negrăită și necheltuită,
vărsându-Se veșnic pe buzele sufletului meu
și izvorând în izvorul inimii mele,
haină fulgerând și arzând pe demoni,
curățire care prin nestricăcioase și sfinte lacrimi
mă speli pe mine,
a Căruia venire se dăruiește
celor cărora li Te arăți.
Îți mulțumesc Ție că îmi ești lumină neînserată

și soare neapus,
neavând unde să Te ascunzi, Tu, Cel ce umpli de slava Ta toate.

Căci niciodată nu Te-ai ascuns de cineva,
Ci noi pururea ne ascundem de Tine, nevoind să venim la Tine.

Căci unde Te vei și ascunde Cel ce nu ai nicăieri loc de odihnă?
Sau pentru ce Te-ai ascunde, Tu, Cel ce niciodată nu Te-ai scârbit de cineva,
nici nu Te-ai întors de la cineva?

Acum, așadar, sălășluiește Stăpâne întru mine și locuiește și rămâi neîncetat, nedespărțit, până la sfârșit întru mine, robul Tău, ca și eu să mă aflu la ieșirea mea și după ieșirea mea, întru Tine, Bunule, și să împărățesc împreună cu Tine, Dumnezeu, Cel mai presus de toate!

Rămâi, Stăpâne, și nu mă lăsa pe mine singur,
ca să nu vină vrăjmașii mei, cei ce caută pururea să înghită
sufletul meu, ci găsindu-Te pe Tine locuind în mine,
să fugă cu tot dinadinsul și să nu poată nimic împotriva mea, văzându-Te pe Tine,
Cel mai puternic decât toate, stând înlăuntrul casei smeritului meu suflet.

Da, Stăpâne, cum Ți-ai adus aminte de mine când eram în lume
și pe mine, necunoscătorul, Tu Însuți m-ai ales
și m-ai despărțit de lume
și m-ai pus pe mine înaintea feței Tale,
la fel și acum, stai înlăuntrul meu pururea
și păzește-mă neclintit prin sălășluirea Ta,
pentru ca văzându-Te neîncetat eu, cel mort,
să trăiesc, și având-Te pe Tine eu, săracul,
pururea să mă îmbogățesc și atunci voi mai bogat
decât toți împărații, mâncându-Te pe Tine și bându-Te și în fiecare clipă
îmbrăcându-mă cu Tine, ca să trăiesc și să mă desfătez cu bunătăți negrăite,
că Tu ești tot binele și toată slava și toată desfătarea
și Ție se cuvine slava, Sfintei și Celei de o ființă și de viață făcătoare Treimi,
cinstită întru Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, cunoscută, închinată și slujită de toți credincioșii acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfântul Simeon, noul teolog - Rugăciune către Sfântul Duh

Vino, Viaţa cea veselă şi veşnică şi dreaptă, cea atotţiitoare, întru tot Sfinte şi de Viaţă Făcătorule şi Ziditorule Duh, Cela ce eşti întru aceeaşi cinste cu Stăpânirea Tatălui şi a Fiului, care au această egalitate şi dumnezeire şi unitate de socotinţă în Trei Feţe.

Vino, Doamne al meu, Tu, pe care Te-a dorit şi te doreşte ticălosul meu suflet! Vino, Cel ce Te-ai făcut Însuţi dorinţă întru mine şi m-ai făcut a Te dori pe Tine, Cel cu totul neapropiat.

Vino, bucuria mea cea neîncetată şi desfătarea şi slava mea, viaţa mea, mângâierea sufletului meu. Fă-Te cu mine un duh, Preabunule Stăpâne, fără de amestecare, fără de mutare, fără de schimbare.

Dumnezeule cel peste toate, fă-Te mie Însuţi toate întru toate, hrană negrăită şi cu totul nemistuită, care de-a pururea se revarsă în buzele sufletului meu şi curge în izvorul inimii mele; îmbrăcămintea care străluceşte şi cu totul arde pe draci. Curăţia care mă spală pe mine prin nestricăcioase şi sfinte lacrimi, pe care venirea Ta le dăruieşte celor la care vine. Fă-Te mie, Doamne, lumină neîncetată şi soare neapus, în tot locul strălucindu-mă pe mine. Cela ce nu Te întorci de la nimenea

din toţi. Ca să nu ne acoperim de întunericul păcatelor noastre, nevoind a veni către noi.

Depărtează de la mine, Doamne, toată înălţarea cea pierzătoare şi-mi dă mie, Doamne, întreaga înţelepţire a ochilor. Pune limbii mele frâu. Arată auzirile mele bine supuse sfintelor Tale porunci.

Dă-mi răbdare întru necazuri. Înţelepţeşte şi întăreşte inima mea întru împreună pătimire, întru milostivire, întru dragoste, întru smerită cugetare, în sinea mea şi către toţi, întru întoarcere dinspre lenevia şi trândăvia dracilor, în care ca în nişte dulceţi m-am desfătat.

Dă-mi mie desluşire în gânduri, ca să aflu pe care dintre ele se cade mai mult a le alege. Dă-mi a cunoaşte uneltirile diavolului şi pe acestea împreună cu el a le lepăda; şi cu totul a-mi tăia voia mea şi a atârna cele ale mele de purtarea Ta de grijă şi de la aceasta a nădăjdui folosul.

Căci la Tine este viaţa mea, mântuirea mea. Şi pe Tine te binecuvântez şi te slăvesc şi Ţie mă închin, împreună şi celui fără de început al tău Părinte şi Purcezător şi celui de o veşnicie cu Tine şi de o fiinţă cu Tine al lui Fiu, totdeauna, acum şi pururea, şi în vecii vecilor. Amin.

Sfântul Simeon, noul teolog - Rugăciune către Preasfântul Duh - Vino Lumină adevărată

„Vino, lumină adevărată, vino, viaţă veşnică, vino, taină nerostită, comoară fără de nume, chip dincolo de orice înţelegere, bucurie fără de sfârşit, vino, lumină neînserată, aşteptare neînşelătoare a celor ce vor aduce mântuirea!

Vino, ridicare a celor căzuţi, vino, înviere a celor morţi, vino, Atotputernice, care pe toate le-ai făcut şi pe toate le prefaci numai cu voia Ta!

Vino, Cel ce nu poţi fi văzut, nici atins, Cel pururea nemişcat, dar care te mişti pentru a te pogorî la noi, cei ce vieţuim în iad!

Vino, nume mult dorit şi îndelung slăvit, vino, bucurie veşnică, vino, cunună neveştejită! Vino, Tu, pe care atât Te-a dorit şi Te doreşte mult chinuitul meu suflet, Tu, care m-ai despărţit de toate cele ale lumii şi care m-ai învrednicit să Te doresc pururea!

Vino, suflarea şi viaţa mea, vino, mângâiere a sărmanului meu suflet, vino, bucuria, slava şi nesfârşita mea dulceaţă!“

Imnografie

Troparul Sfântului Simeon, noul teolog: Cu izvoarele lacrămilor tale ai udat stearpa pustie şi cu suspinuri din adâncurile sufletului ai arătat lucrurile tale însutit roditoare, a toată lumea luminător făcându-te, cu minuni strălucit. Simeoane părintele nostru, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să se mântuiască sufletele noastre.

Alt **tropar** al Sfântului Simeon, noul teolog: Primind, părinte Simeoane, dumnezeiască strălucire în suflet, arătatu-te-ai lumii prea strălucită lumină ce toată întunecimea izgoneşte şi ai chemat pe toţi a căuta cel al Sfântului Duh harul, pe carele au pierdut: cuvioase părinte, roagă pe Hristos Dumnezeu să dăruiască nouă mare milă.

Condacul Sfântului Simeon, noul teolog: Astăzi Biserica lui Hristos se bucură, strălucit prăznuind pomenirea ta, pe care cu cuvinte şi rugăciuni o ai împodobit şi fiii credinţei la cereştile lăcaşuri ai povăţuit şi cu negrăită Lumină ai străluminat, strălucire primind de la Hristos Dumnezeu, Soarele nostru, Simeoane cuvioase.

Sinaxar - Pomenirea cuviosului părintelui nostru Simeon, noul teolog

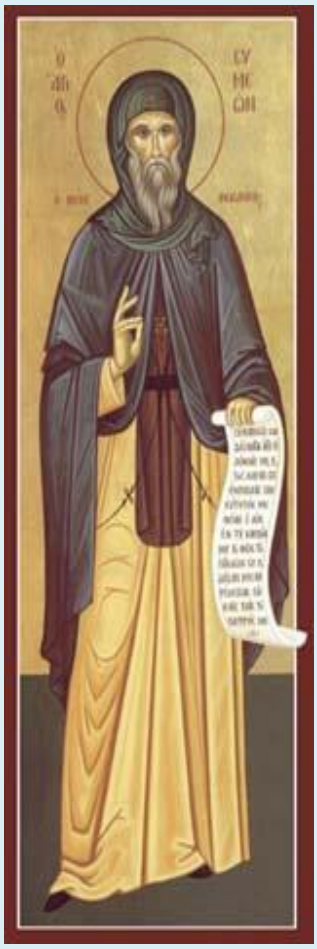

În această zi (12 martie), pomenirea cuviosului părintelui nostru Simeon, noul teolog care în pace s-a săvârşit.

Sfântul Simeon, noul teolog s-a născut în anul 949 în Galteea (Paflagonia) şi a studiat în Constantinopol. Tatăl său l-a pregătit pentru o carieră în avocatură şi pentru o scurtă perioada tânărul a ocupat o poziţie înaltă la curtea imperială.

La vârsta de 14 ani l-a întâlnit pe renumitul părinte Simeon Piosul la mănăstirea Studion, care avea să-i marcheze adânc dezvoltarea spirituală. ***Tânărul a rămas în lume pentru mai mulţi ani, pregătindu-se pentru viaţa monahală sub ascultarea părintelui, iar când a împlinit 27 de ani a intrat în mănăstire.***

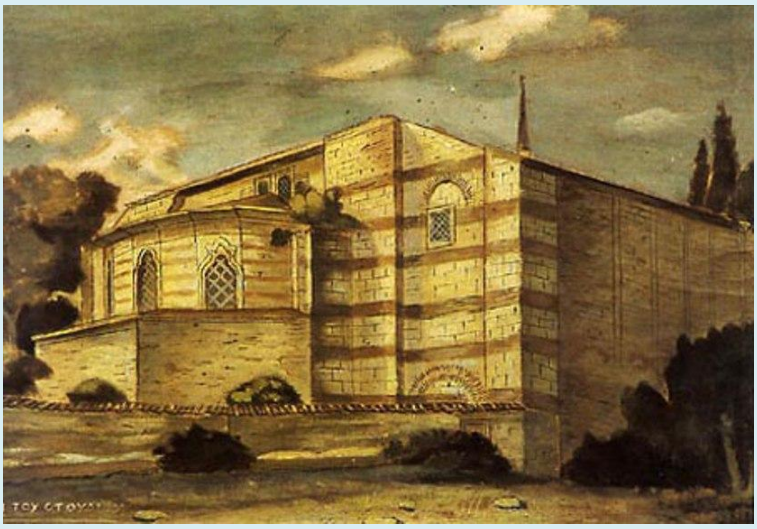

Mănăstirea Studion din Constantinopolul de odinioară, astăzi Istanbul, Turcia

Sfântul Simeon Piosul i-a recomandat tânărului să citească scrierile Sfântului Marcu Ascetul (prăznuit în 5 martie) pe lângă alţi scriitori spirituali. El a citit acele cărţi cu atenţie şi punea în practică ceea ce citea.

În mod deosebit l-au impresionat trei puncte din cartea Sfântului Marcu "Despre legea duhovnicească" (vezi Vol. I din Filocalie).

- ⇒ *În primul rând, trebuie să-ţi asculţi conştiinţa şi să faci ce-ţi spune ea, dacă doreşti să-ţi vindeci sufletul.*
- ⇒ *În al doilea rând, numai prin îndeplinirea poruncilor poţi atrage asupra ta harul Sfântului Duh.*
- ⇒ *În al treilea rând, cel ce se roagă numai trupeşte fără cunoştinţa spirituală este ca şi orbul care a strigat: "Fiul lui David, ai milă de mine (Luca 18:38). Când orbul şi-a recăpătat vederea, atunci L-a numit pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu (Ioan 9:38).*

Sfântul Simeon s-a rănit cu dragostea pentru frumuseţea duhovnicească şi a încercat să o dobândească. Pe lângă pravila dată de părintele său, conştiinţa îi spunea să mai adauge câţiva psalmi şi metanii, repetând constant "Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă!" Bineînţeles că şi-a ascultat conştiinţa.

În timpul zilei ajuta oamenii nevoiaşi care locuiau în palatul lui Patricius, iar noaptea rugăciunile lui se prelungeau, prinzându-l miezul nopţii la rugăciune. Odată, în timp ce se ruga, o lumină divină, foarte strălucitoare, a coborât asupra lui, inundând camera. N-a văzut decât lumină în jurul său şi nu a mai simţit pământul

de sub el. I s-a părut că el însuşi s-a transformat în lumină. Apoi mintea i-a urcat la ceruri şi a văzut o a doua rază, mai strălucitoare ca cea dintâi, iar la capătul ei părea că se află Sfântul Simeon Piosul, cel care i-a dat spre citire scrierile Sfântului Marcu Ascetul.

La şapte ani după această viziune, Sfântul Simeon a intrat în mănăstire, unde a înăsprit postul şi privegherea, învăţând lepădarea de sine. Vrăjmaşul mântuirii noastre i-a ridicat pe fraţii din mănăstire împotriva Sfântului Simeon, care era indiferent la laudele sau reproşurile altora. Datorită nemulţumirilor din mănăstire, ***Sfântul Simeon a fost trimis la mănăstirea Sfântul Mamas din Constantinopol. El a fost tuns în schima monastică acolo, înăsprindu-şi nevoinţele duhovniceşti.***

Prin citirea Sfintelor Scripturi şi a scrierilor sfinţilor părinţi, precum şi prin conversaţiile pe care le purta cu sfinţi părinţi, el a atins un nivel duhovnicesc înalt îmbogăţindu-şi cunoştinţele cele ziditoare de suflet.

Prin anul 980, Sfântul Simeon a fost făcut egumen al Mănăstirii Sfântul Mamas şi a rămas în funcţie timp de 25 de ani. El a reparat şi restaurat mănăstirea care a suferit din cauza neglijenţei fraţilor şi a impus ordine în viaţa călugărilor mănăstirii. Această disciplină monastică strictă pe care se lupta sfântul să o respecte, a adus multe nemulţumiri în rândul fraţilor.

Odată, după Sfânta Liturghie, câţiva călugări l-au atacat şi aproape că l-au omorât pe Sfântul Simeon. Când patriarhul Constantinopolului i-a scos din mănăstire şi vroia să-i predea autorităţilor civile, Sfântul Simeon a cerut ca aceştia să fie trataţi cu blândeţe şi să fie lăsaţi să trăiască în lume.

Prin anul 1005, Sfântul Simeon şi-a dat demisia din funcţia de egumen în favoarea lui Arsenius, stabilindu-se undeva lângă mănăstire, în linişte. Acolo el a creat operele sale teologice, din care unele fragmente apar în Filocalia.

Tema primară a scrierilor sale este activitatea ascunsă a perfecţiunii duhovniceşti şi lupta cu patimile şi gândurile rele.

El a scris şi instrucţiuni pentru călugări:

- "Capitole teologice şi practice",
- "Tratat despre cele trei metode de rugăciune," şi un
- "Tratat despre credinţă."

Mai mult, Sfântul Simeon era un adevărat poet creştin, scriind "Imnuri despre iubirea divină," care conţin în jur de 70 de poezii pline de meditaţii religioase profunde.

Învăţăturile nepreţuite ale Sfântului Simeon despre misterele rugăciunii minţii şi despre lupta duhovnicească i-au adus numele de "Noul Teolog." Aceste învăţături nu au fost creaţia Sfântului Simeon, ci pur şi simplu fuseseră uitate în timp. ***Unele dintre ele păreau ciudate şi de neacceptat pentru contemporanii săi, ceea ce a dus la conflicte cu autorităţile clerului din Constantinopol, iar Sfântul Simeon a sfârşit prin a fi exilat din oraş. El a traversat strâmtoarea Bosfor şi s-a stabilit la vechea mănăstire a Sfintei Macrina.***

În anul 1021 Sfântul a adormit în pace întru Domnul. În timpul vieţii sale a primit darul facerii de minuni şi chiar după moartea sa s-au petrecut numeroase minuni, printre care şi găsirea miraculoasă a icoanei sale.

(Viaţa a fost scrisă de discipolul şi ucenicul său, Sfântul Nicetas (Nichita) Stethatos.)

Sfântul Nichita Stithatul - Viaţa Sfântului Simeon, noul teolog (pdf)

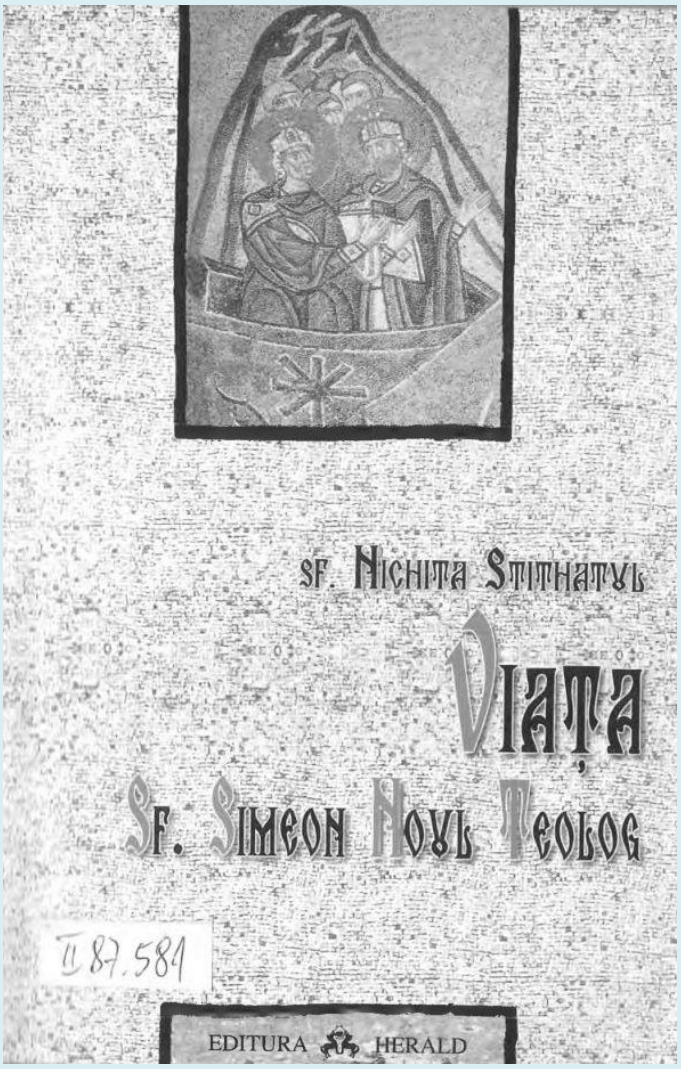

https://www.academia.edu/42878868/Sf%C3%A2ntul_Nichita_Stithatul_-_Via%C5%A3a_Sf%C3%A2ntului_Simeon_noul_teolog

***

Ieromonah la mănăstirea Studion din capitala imperiului bizantin, Nichita Stithatul a fost ucenicul şi totodată biograful Sfântului Simeon noul teolog (917-1022). Despre propria lui viaţă nu se pot spune prea multe, doar atât cât lasă să transpară unele scrieri ale sale (Viaţa sfântului Simeon) - care furnizează elemente ţinând mai degrabă de o biografie spirituală decât de una temporală - sau anumite împrejurări (care îl aduc în prim-plan (întâlnirea cu cardinalul Humbert, la I (I.S4, când are loc despărţirea bisericilor).

S-a născut cam pe la 1005 căci, după propria-i afirmaţie, în 1022 când sfântul Simeon moare, el era „încă prea crud şi novice într-ale cunoaşterii, pe obraji abia începeau să-mi dea iuleiele".

La vârsta de paisprezece ani intră la mănăstire, fără să fi avut prea mult timp pentru studiu. Însă revelaţii divine vor compensa lipsa culturii sale profane, atunci când, matur fiind, va scrie în cinstea lui Simeon Studitul şi a lui Simeon noul teolog panegirice şi imnuri, socotite lucrări de mare valoare literară. Tuns în monahism, devine ucenicul Sfântului Simeon, care îi încredinţează, dintre toţi discipolii săi, sarcina de a-i copia scrierile, adică moştenirea sa spirituală pentru Biserica lui Hristos şi pentru viitorime.

Însă o serie de dispute cu monahii de la Studion precum şi înfruntările teologice ale timpului care îi solicită prezenţa, il determină să părăsească pentru o vreme mănăstirea. Reîntors, începe să publice scrierile Sfântului Simion şi să-i scrie Viaţa, achitându-se astfel, cu o întârziere de treisprezece ani, de angajamentul pe care îl luase faţă de părintele său duhovnicesc.

Această biografie a unui om cu totul remarcabil, alături de scrierile propriu-zise ale lui Simeon noul teolog vor influenţa hotărâtor întreaga mistică răsăriteană.

Să mai spunem că Viaţa sfântului Simeon a cunoscut două versiuni: una extinsă, din păcate pierdută, cealaltă, scurtă, care a circulat până în prezent în diferite limbi. Această scriere a lui Nichita Stithatul a apărut pentru prima oară în româneşte în 1835, în Vieţile sfinţilor, pag. 258-284 [1].

Prezenta ediţie a fost realizată folosind ca sursă: Viaţa Sfântului nostru Părinte Simeon noul teolog, preot şi egumen al mănăstirii Sfântul Mamas din Xirokerkos, text grec însotit de o introducere şi note critice de Irenee Hausherr, şi traducere în limba franceză realizată de Irenee Hausherr în colaborare cu Gabriel Horn, ambele texte fiind publicate de PONT. INSTIT. ORIENTALIUM STUDIORUM, Roma, 1928.

*

[1] *Întru slava lui Dumnezeu celui în Treime închinat s-a tipărit această sfântă şi de suflet folositoare carte, ce cuprinde vieţile Sfinţilor din luna octombrie acum a doua oară în zilele Preaînălţatului nostru Domn Alexandru Dimitrie Ghika Voevod, întru întâiul an al domniei sale. Cu blagoslovenia şi toată cheltuiala sfintei mitropolii, în anul 1835, în tipografia Mitropolii de Meletie monahul tipograf. Această ediţie este scrisă în caractere chirilice; viaţa lui Simeon se găseşte la pag. 258-284: Viaţa şi petrecerea celui întru sfinţi părintelui nostru Simeon noului bogoslav, care s-a scris de prea cuviosul Nichita Stifat, ucenic.*

Deşi este cunoscut mai ales pentru Viaţa Sfântului Simeon, nu trebuie uitat că Nichita Stithatul a fost, după cum afirmă el însuşi, îndrumător duhovnicesc şi mai târziu egumen al mănăstirii Studion. Mărturisirile lui privind propriile experienţe mistice se regăsesc în toate scrierile sale.

Patrologia greacă cuprinde, în vol. 120, 851, cea mai importantă lucrare a sa, Trei sute capete practice, gnostice şi teologice consacrate vieţii spirituale: viaţa activă, contemplaţia firilor, cunoaşterea lui Dumnezeu sau teologia [2]. Lectura lor ne va arăta că Nichita Stithatul, fără a avea fervoarea lui Simeon şi fără să fie neapărat un original, interpretează mai filosofic şi mai sistematic, dar în acelaşi spirit al tradiţiei monahale bizantine.

Pentru exemplificare, redăm câteva capete gnostice.
„68. Înfrânarea, postul şi luptele duhovniceşti ţin în loc chemările şi imboldurile trupeşti; citirea Sfintelor Scripturi împrospătează căldura sufletului şi vindecă rănile inimii; rugăciunea neîncetată umileşte cele rele, iar căinţa, asemenea untdelemnului, aduce uşurare suferinţei.
69. Nimic, în afară de rugăciunea curată şi nematerială, nu îl apropie atât de mult pe om de Dumnezeu, şi nu îl uneşte cu El pe cel ce se roagă cu luare aminte în Duh, şi al cărui suflet este scăldat în lacrimi, mângâiat de bucuria căinţei şi luminat de lumina Duhului.
74. Rugăciunea nesecată este aceea care nu se opreşte în suflet nici ziua, nici noaptea. Nici întinderea braţelor, nici mişcările trupului, nici sunetele limbii nu o arată vederii. Cei ce înţeleg, ştiu că ea se află în puterea minţii de a gândi şi a-şi aduce aminte de Dumnezeu, într-o stare de căinţă statornică.
75. Putem să stăruim fără încetare în rugăciune, adunându-ne gândurile pentru a le da întru supravegherea cugetării, într-o pace desăvârşită şi smerenie, pentru a cerceta adâncul lui Dumnezeu, şi a căuta să gustăm din dulcea băutură a contemplaţiei. Numai cel ale cărui însuşiri sufleteşti sunt consfinţite de cunoştinţă a ajuns să dobândească rugăciunea neîncetată.

77. Pentru a săvârşi taina rugăciunii nu e nevoie de un loc hotărât sau de un ceas anume. Dacă rânduiţi pentru rugăciune anumite locuri sau ceasuri la care să o săvârşiţi, timpul care rămâne îl veţi risipi cu lucruri deşarte. Prin chiar însuşirile ei, rugăciunea înseamnă statornicirea de neclintit a minţii în Dumnezeu; lucrare ei este aceea de a îndrepta sufletul către lucrările dumnezeieşti; iar ţelul ei este ca

---

[2] *Traduse în 1b. română de părintele Dumitru Stăniloae în Filocalia sfintelor nevoinţe ale desăvârşirii, voi. VI., Editura I.B.M.O, Bucureşti, 1977. În acelaşi volum sunt prezentate amănunţit biografiile precum şi scrieri ale lui Nichita Stithatul şi Simeon noul teolog.*

cugetarea să se lipească de Dumnezeu şi să facă împreună cu El un duh, aşa cum spune apostolul.[3]"

Nichita Stithatul moare în jurul anilor 1090.

*

Despre biografia Sfântului Simeon nu vom spune prea multe, căci scrierea de faţă o va face cu prisosinţă. Cum însă episodul referitor la condamnarea lui Simion de către autoritatea ecleziastică reţine doar acuza de cult pentru părintele spiritual, vom spune, odată cu J. Gouillard, că „întreaga gândire a lui Simeon are la bază un principiu care explică extrema coerenţă a operei lui şi dârzenia neclintită a conduitei sale: cel ce a fost botezat nu pune în valoare efectele bote-zului primit decât dacă ajunge să fie conştient de prezenţa Duhului Sfânt în el, şi să vadă lumina slavei lui Dumnezeu. Curăţirea sufletului şi practica ascultării poruncilor simt subsumate acestei harisme.

Fără ea, ar însemna să dăm dovadă de multă îndrăzneală pentru a invoca botezul sau a pretinde că cineva poate lega sau dezlega, fie el preot sau episcop.

Această poziţie a lui Simeon a ridicat ierarhia împotriva sa, din care cauză a fost întârziată şi răspândirea gândirii sale până în vremea lui Grigorie Sinaitul. La drept vorbind, concepţia lui nu este întrutotul nouă: actualizarea botezului, conştiinţa supranaturalului, viziunile luminoase, caracterul haristmatic al jurisdicţiei recunoscute călugărilor care nu sunt preoţi etc., sunt tot atâtea principii familiare unei părţi a tradiţiei monahale.

Originalitatea lui Simeon poate fi explicată prin experienţa sa intimă şi timpurie legată de unitatea şi interdependenţa aspectelor arătate mai sus. Cu aceste elemente el a construit nn sistem nou şi riguros care îl situează în primul rând al misticilor bizantini.

---

[3] *Mica filocalie a rugăciunii inimii, trad. Ilie Iliescu, Edit. Herald, Bucureşti, 1999.*

Sinaxar - Sfântul cuvios Simeon, noul teolog - 12 martie

https://www.trinitas.tv/sfantul-cuvios-simeon-noul-teolog-12-martie/

***

Unul dintre cei mai cunoscuți și iubiți sfinți părinți, cu o sensibilitate aparte transmisă credincioșilor prin scrierile sale, Sfântul Simeon noul teolog ilustrează prin trăirea și opera sa ce înseamnă să fii purtător de Duh și iubit al lui Dumnezeu.

Sfântul Simeon noul teolog s-a născut în jurul anului 949 în Galata Paflagoniei. Fiu al unei familii însemnate a fost trimis de mic copil în grija bunicilor săi din Constantinopol pentru a primi o educație aleasă. Atent și silitor ajunge să înceapă încă din adolescență o carieră în administrația imperială.

Sufletul său era însă legat de viața liniștită de rugăciune. Moartea bunicului său, un apropiat al familiei imperiale, a reprezentat un prilej ca tânărul de doar paisprezece ani să încerce să meargă în mânăstirea părintelui său duhovnicesc, Simeon evlavios. Acesta i-a recomandat să mai rămână în lume și să-și continue viața duhovnicească cum o făcuse și până atunci.

Când a ajuns în jurul vârstei de douăzeci de ani, în timp ce se închina la o icoană a Maicii Domnului, Sfântul Simeon s-a învrednicit de vederea luminii iubirii dumnezeiești. Această experiență duhovnicească l-a marcat profund. A intrat în monahism, și nu după multă vreme a ajuns stareț al mânăstirii Sfântului Mammas.

A restaurat mânăstirea, însă, lucru și mai important, împreună cu monahii săi au intensificat nevoințele și rugăciunea.

Cum orice lucrare bună și duhovnicească încearcă să fie împiedicată de vrăjmașul, Sfântul Simeon a avut și multe ispite. L-au tulburat și monahii săi care s-au revoltat, și apoi l-a tulburat un anume singhel Ștefan, scandalizat de cinstirea pe care Sfântul Simeon o acorda părintelui său întru Domnul, Simeon cel bătrân.

Din cauza polemicilor cu Ștefan, a trebuit să plece din mânăstire. În locul de exil, a reînnoit o altă mânăstire dedicată Sfintei Marina. A trecut la Domnul în acea mânăstire în ziua pe care a anunțat-o el însuși.

Sfântul Simeon ne-a lăsat moștenire o mulțime de scrieri duhovnicești, cateheze, discursuri, Imne și tratate teologice.

Alături de Sfântul Ioan evanghelistul și de Sfântul Grigorie de Nazianz, Sfântul Simeon este cel de-al treilea sfânt care poartă supranumele de „Teologul".

Scrierile sale sunt de o profunzime a simțirii duhovnicești aparte. Aceasta a fost moștenirea sa. A descris și ne-a învățat ce înseamnă experiența Duhului Sfânt în rugăciune și ce înseamnă adevărata smerenie.

„Fără îndoială eu am venit la existență ieri și voi pleca mâine . Dar am impresia greșită că sunt nemuritor aici, spune Sfântul Simeon. Mărturisesc tuturor că Te am pe Tine Dumnezeule, dar Te neg în fiecare zi prin faptele mele . Sunt învățat

că Tu ești Făcătorul tuturor , dar mă silesc să le am pe toate fără Tine . Tu împărățești peste cele de sus și de jos și eu singur nu mă tem și-Ți stau împotrivă! Dă-mi mie celui neajutorat , celui atotnevrednic , să resping toată răutatea sufletului care îl sfărâmă și-l zdrobește - vai mie! - să resping orice îngâmfare, orice înălțare deșartă.”

Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul cuvios Teofan, mărturisitorul; Sfântul ierarh Grigorie Dialogul, episcopul Romei; Sfântul cuvios Simeon, noul teolog

1. Sfântul cuvios Teofan, mărturisitorul - A trăit în secolul al IX-lea. La trei ani după naşterea lui, Isaac, tatăl său, a murit, lăsând în testament ca tutore al fiului său pe împăratul Leon Isaurul, fiind rudă a sa.

La vârsta de 12 ani a fost logodit cu Megalusa, o copilă de vârsta lui. Când mama lui a murit, a moştenit o mare avere, iar tatăl logodnicei i-a cerut insistent să îndeplinească cele rânduite în vederea căsătoriei.

Teofan şi Megalusa, chiar dacă erau căsătoriţi, au decis să trăiască în feciorie şi când va fi momentul potrivit să se călugărească.

Tatăl fetei s-a împotrivit, iar împăratul Leon l-a trimis pe Teofan în Cizic, încredinţându-i supravegherea lucrărilor de construcţie a oraşului.

Aici, a văzut mănăstirile din Munţii Sigrianei, l-a cunoscut pe duhovnicul Grigorie Stratigos şi pe Cristofor, stareţul. Astfel, după ce a îndeplinit porunca şi după moartea împăratului şi a socrului său (de care a fost înştiinţat de Grigorie Stratigos), Teofan şi-a împărţit averea săracilor, apoi a dus-o pe Megalusa, după voia

ei, la Mănăstirea Princhipos din Bitinia, unde aceasta s-a călugărit, primind numele de Irina.

Teofan s-a dus în ţinutul Cizicului la cuviosul Grigorie şi a zidit în locul numit Polihronie o mănăstire în care timp de şase ani a copiat diferite lucrări, refuzând să conducă mănăstirea.

În anul 814, împăratul Leon Armeanul (813-820) a început lupta împotriva cinstirii sfintelor icoane şi dorind să îl atragă şi pe Teofan de partea lui, l-a chemat la Constantinopol. Toate încercările împăratului au fost zadarnice.

Teofan a fost ţinut doi ani în temniţă şi apoi exilat în insula Samotrace din arhipelagul grecesc.

La vârsta de 50 de ani s-a îmbolnăvit grav şi după 17 zile de suferinţă a trecut la Domnul.

2. Sfântul ierarh Grigorie Dialogul, episcopul Romei - S-a născut în anul 540, în Roma, dintr-o familie aristocrată bogată. Părinţii lui, Gordian şi Silvia, aveau ca rude oameni credincioşi. Papa Felix al III-lea îi era unchi, iar fericitele monahii Emiliana şi Tarsilia, mătuşi.

După naşterea lui Grigorie, tatăl său, Gordian, a intrat în clerul bisericii ca diacon purtând de grijă săracilor de pe una din cele şapte coline ale Romei. Silvia a urmat exemplul soţului şi împărţea ajutoare săracilor la poarta Sfântului Pavel din Roma.

Tânărul Grigorie a studiat ştiinţele profane, iar după terminarea studiilor a îmbrăţişat cariera administrativă, ajungând să fie numit în 573, de împăratul bizantin, Iustin al II-lea, prefect al Romei.

La moartea tatălui său a moştenit o mare avere, cu care a înfiinţat în insula Sicilia şase mănăstiri. A mai înfiinţat una chiar în casa părintească din Roma, în cinstea Sfântului apostol Andrei, în care s-a călugărit în anul 575.

Papa Pelagius al II-lea l-a hirotonit diacon şi în 579 l-a trimis pe Grigore ca apocrisar (ambasador) la curtea imperială din Constantinopol, funcție ocupată timp de șapte ani, până în 585.

Aici a făcut cunoştinţă cu Leandru, episcopul Seviliei şi au legat o strânsă prietenie. În anul 585, Grigore s-a întors la Roma, luându-şi din nou funcţia de secretar al papei şi stareţ al mănăstirii Sfântului apostol Andrei, înfiinţată de el. Cinci ani mai târziu, în anul 590, a fost ales episcop al Romei în locul lui Pelagiu al II-lea, prin voința unanimă exprimată de cler, senat și popor.

Sfântul Grigorie Dialogul a trecut la Domnul după 13 ani de păstorire, fiind îngropat în Biserica Sfântului Petru din Roma.

Pe seama lui este pusă Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite care se săvârşeşte în timpul săptămânii în Postul mare.

3. Cuviosul Simeon s-a născut în anul 949 în cetatea Galate din Paflagonia (Asia Mică), iar de la vârsta de 11 ani a fost crescut la Constantinopol. Tatăl său îl pregătea pentru o carieră în avocatură şi, pentru scurtă vreme, tânărul a ocupat o funcţie la curtea imperială.

La vârsta de 14 ani l-a întâlnit pe vestitul cuvios Simeon evlaviosul la Mănăstirea Studion. Sub povaţa acestuia, tânărul a rămas în lume pentru mai mulţi ani, pregătindu-se pentru viaţa monahală, iar la numai 20 de ani a avut prima experienţă duhovnicească a vederii luminii necreate.

Când a împlinit 27 de ani a intrat în viaţa monahală şi a fost călugărit la Mănăstirea „Sfântul Mamant” din Constantinopol, la scurt timp fiind hirotonit preot.

În anul 980, deşi avea doar 31 de ani, Sfântul Simeon a fost ales stareţ al acestei Mănăstiri şi a rămas în această ascultare vreme de 25 de ani, deşi a îndurat adesea neascultarea, trândăvia şi nepăsarea unora dintre monahi, păcate pe care a căutat să le îndrepte cu dragoste, prin pilda sa de vieţuire, prin rugăciune şi prin cuvintele adresate cu regularitate obştii sale.

În anul 1005, Sfântul s-a retras din stăreţie, aşezându-se la o chilie de lângă mănăstire, în linişte. Acolo el a scris cuvintele sale teologice şi morale, care vădesc înalta trăire duhovnicească a cuviosului, învrednicit de rugăciunea minţii şi de contemplaţii ale luminii necreate a harului dumnezeiesc.

Sfântul înfăţişează în scrierile sale lucrarea lăuntrică a celui ce doreşte desăvârşirea şi lupta sa cu patimile şi gândurile rele.

Dintre scrierile lui, amintim: Capitole teologice şi practice, Discursuri teologice şi morale, Cateheze, Imnuri despre iubirea dumnezeiască şi altele.

Deşi învăţăturile Sfântului Simeon despre tainele rugăciunii minţii şi despre lupta duhovnicească nu erau învăţături noi, ci fuseseră uitate o vreme chiar şi în rândul monahilor, acestea au fost pricină de alungare a cuviosului din Constantinopol, ca urmare a răutăţii şi invidiei unor clerici străini de adevărata viaţă duhovnicească.

Sfântul a trecut Bosforul şi s-a aşezat lângă ruinele bisericii ,,Sfânta Marina", lângă care, împreună cu ucenicii săi, a construit o nouă mănăstire, unde, la 12 martie, în anul 1022, a adormit cu pace întru Domnul.

Încă din timpul vieţii sale a primit darul facerii de minuni, dar şi după moartea sa a făcut numeroase minuni, precum arată Viaţa sa, scrisă de ucenicul său, Sfântul Nichita Stitatul.

În istoria Bisericii Ortodoxe, doar trei sfinţi au primit supranumele de teolog: Sfântul apostol şi evanghelist Ioan, Sfântul Grigorie din Nazianz şi acest Sfânt cuvios Simeon, numit noul teolog pentru vieţuirea sa duhovnicească şi scrierile în care dovedeşte o înaltă înţelegere a tainelor dumnezeieşti.

Sfântul cuvios Simeon noul teolog este pomenit în sinaxare la 12 martie, în ziua mutării sale la Domnul, dar, întrucât aceasta cade totdeauna în Sfântul şi marele Post, prăznuirea lui se face şi la 12 octombrie.

Cinstitele sale moaşte au fost readuse în Constantinopol la 3 ianuarie 1052. Astăzi, o parte dintre ele se găseşte la Mănăstirea din Kalamos (Atica, Grecia), care-l are ocrotitor.

Prof. dr Remus Rus - Sfântul Simeon, noul Teolog

Simeon noul teolog (949-1022), călugăr ortodox, autor de scrieri mistice. S-a născut la Galatea, în Paphlagonia (Asia Mică), în anul 949, într-o familie care aparţinea aristocraţiei bizantine cu influenţa în sfera politică.

Viaţa lui Simeon coincide în mare măsură cu domnia celui mai reprezentativ împărat din dinastia macedoniană, Vasile II Bulgaroctonul (976-1025). Este luat de unchiul său la curtea imperială din Constantinopol, unde îşi desăvârşeşte studiile. Intenţia unchiului său era ca nepotul său să facă carieră la curtea imperială.

Sub influenţa unui călugăr studit, Simeon cel Pios, el se hotărăşte să devină călugăr. După o scurtă vizită în ţinutul natal, revine la Constantinopol şi îmbracă haina monahală la mănăstirea Studion. Datorită unor neînţelegeri cu stareţul mănăstirii, care nu vedea cu ochi buni dăruirea şi ascultarea pe care el le arăta faţă de părintele lui duhovnicesc, Simeon este silit să părăsească Studionul.

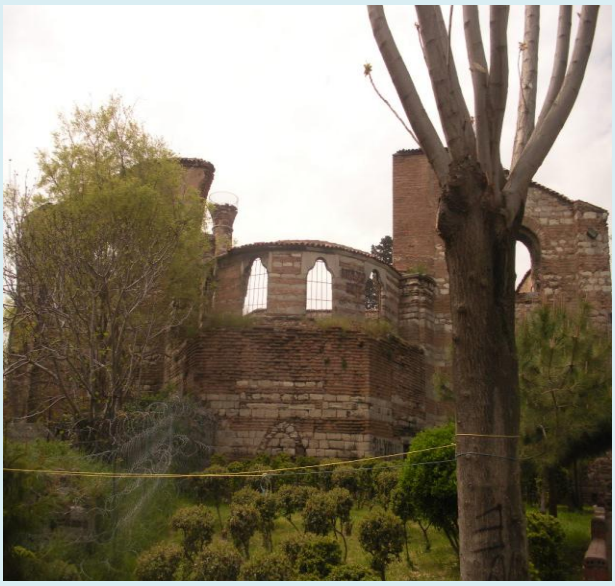

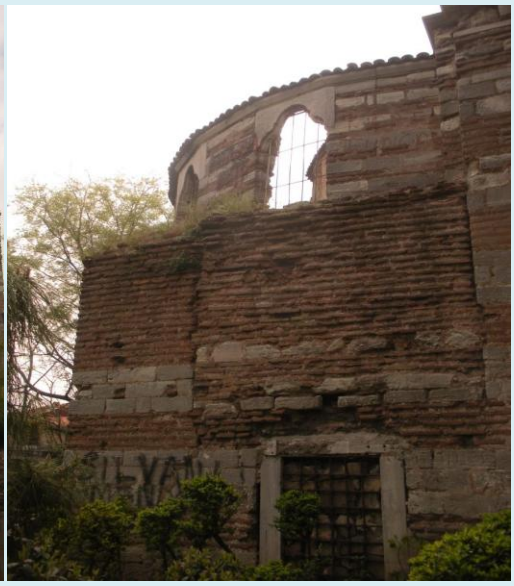

Mănăstirea Studion

Sfântul Simeon se retrage la mănăstirea Sfântul Mamas, din partea de sud-vest a Constantinopolului, unde începe din nou viaţa monahală ca novice, păstrând legătura cu părintele său duhovnicesc. Este hirotonit preot, iar după trei ani, comunitatea de aici îl alege stareţ, cu aprobarea patriarhului Nicolae. Este perioada în care Simeon devine vestit în Constantinopol pentru viaţa sa de sfinţenie şi înţelepciune. Situaţia devine din nou defavorabilă, pentru acelaşi motiv, şi anume, cinstirea pe care el o arată părintelui său duhovnicesc, care decedase în 987.

Este silit să renunţe la stăreţie în 1005, iar în 1009 patriarhul îl exilează. Obligat să părăsească această mănăstire, Simeon se îndreaptă spre Mănăstirea Sfânta Marina, pe ţărmul asiatic al Bosforului, lângă Chrysopolis (Sutari), lăcaş pe care el însuşi l-

a restaurat. Aici este căutat de un mare număr de credincioşi, mulţi dintre ei aparţinând aristocraţiei.

Nemulţumirea arătată de aceştia şi probabil presiunile lor asupra patriarhului, l-au determinat să ridice interdicţiile la care era supus Simeon. În plus, Simeon a fost invitat să se reîntoarcă la Studion, iar patriarhul îi oferă un post de arhiepiscop, pe care el îl refuză, preferând să rămână în continuare, în retragere de bunăvoie, la Mănăstirea Sfânta Marina, până la moartea sa în 1022.

Fără îndoială, el este cel mai mare teolog bizantin. "Numele de "noul teolog" îl plasează în comparaţie cu marele gânditor al Bisericii Ortodoxe de Răsărit, Sfântul Grigorie de Nazianz, cunoscut ca "Grigorie teologul", întreaga sa învăţătură se centrează în jurul vederii Luminii Divine, deşi ea rămâne în acelaşi timp hristocentrică, accentuând importanţa Sfintei Euharistii. EI a îmbinat tradiţia contemplativă a lui Isaac de Ninive cu tradiţia cenobitică a Sfântului Vasile cel mare şi Teodor Studitul.

Sfântul Simeon a fost influenţat de omiliile lui Macarie egipteanul. La rândul lui, a exercitat o influenţă formativă, dând imbold apariţiei mişcării ascetice bizantine, cunoscută sub numele de isihasm.

Opera Sfântului Simeon noul teolog - poate fi divizată în patru categorii:

- *Cateheze, în număr de 34,*
- *Cuvântări teologice, în număr de 3, şi etice, în număr de 15,*
- *Capete teologice şi practice 225 la număr,*
- *Imnele dragostei dumnezeieşti.*

Este greu de fixat cu exactitate data la care a scris aceste lucrări. Catehezele au fost compuse şi ţinute în timpul şederii sale la mănăstirea Studion. Tot acolo se crede că a scris imne, lucrări exegetice şi scrisori, care nu s-au păstrat. După retragerea sa din funcţia de stareţ, a alcătuit capetele despre virtuţi şi despre patimile opuse lor.

În timpul disputei cu Ştefan al Nicomidiei, a scris bucăţile oratorice. Nichita Stithatul menţionează, din perioada retragerii sale, doar scrierea de imne.

Simeon noul teolog se încadrează în tradiţia ascetică şi duhovnicească răsăriteană, analizând şi descriind urcuşul duhovnicesc al omului, de la curăţirea de patimi şi dobândirea virtuţilor, la contemplarea raţiunilor duhovniceşti şi apoi la vederea lui Dumnezeu în lumină şi la unirea cu el.

La această tradiţie ***el adaugă o nuanţă nouă, care pune accentul în mod deosebit pe simţire, pe conştiinţă, pe iubire şi pe lumină***, ceea ce a făcut pe unii gânditori să-l considere înnoitor în tradiţia duhovnicească a Ortodoxiei.

De fapt, acest accent pus pe simţire şi pe vederea lui Dumnezeu în lumină, nu face decât să dezvolte treapta a treia a urcuşului duhovnicesc al omului care îşi dedică viaţa rugăciunii neîncetate. Căci e vorba de o simţire sfântă, plină de iubirea de Dumnezeu, venită după curăţirea de patimile egoiste.

Punctul de pornire al teologiei sale rezidă în dorinţa omului de a se mântui. Orice creştin, care doreşte să se mântuiască, trebuie să ajungă la sfinţire sau la conştiinţa harului prezent în el de la Botez. În virtutea acestei conştiinţe, el trebuie să purceadă la curăţirea de păcate. Pe măsura curăţirii, de păcate se iveşte în om simţirea sau vederea lui Dumnezeu.

La acest proces concură credinţa, harul şi voinţa liberă de mântuire, în acest sens, darul suprem al vederii lui Dumnezeu este un dat potenţial pentru toţi creştinii. Simeon nu solicită o vedere sau simţire egală în intensitate de la toţi creştinii. Ea depinde de puterea de realizare a fiecăruia. El vorbeşte despre simţirea sau vederea lui Dumnezeu de aici şi din viaţa viitoare, înţelegând acest act în funcţie de gradele reduse sau mai mari de simţire şi vedere ale credincioşilor: ***"Acum mărturisim şi spunem că luăm arvuna măsurată a tuturor bunătăţilor, iar totul, nădăjduim să luăm după moarte"*** (Cuvântul moral V).

Simeon noul teolog afirmă că simţirea sau vederea lui Dumnezeu, încă din timpul vieţii de aici, se bazează pe distincţia ce o facem între raţionamentul asupra lui Dumnezeu şi legătura nemijlocită pe care o are cu puterea lui Dumnezeu sufletul care înaintează în virtuţi şi a ajuns la anumite grade ale iubirii. Raţionamentul face presupuneri despre Dumnezeu, din spuse sau după auz. De aceea, nu reprezintă adevărata cunoaştere.

Adevărata cunoaştere e din vedere. Prin vedere, cel ce cunoaşte sesizează o lumină care iradiază din cel cunoscut, o lumină materială, dacă e obiect sensibil, o lumină spirituală, dacă e un focar spiritual. Această lumină e în acelaşi timp sens, pentru că reprezintă o anumită particularitate a celui cunoscut. Altceva e să cunoşti un om din auzite şi altceva e să-l cunoşti din vedere. Aceasta e o cunoaştere în lumina lui. Tot aşa, altceva e să-L cunoşti pe Dumnezeu din auzite şi altceva e să-L cunoşti prin "lucrarea şi puterea Preasfântului Său Duh, sau a luminii"(JW).

Consecinţa simţirii sau a vederii lui Dumnezeu este unirea cu El. Simeon accentuează atât de mult unirea între persoana umană şi Persoana lui Hristos, venit prin lumina iubirii în persoana curăţită de egoismul patimilor, încât o vede pe aceasta devenită împreună subiect al luminii sau iubirii lui Hristos şi al tuturor lucrărilor Lui, ba chiar al Fiinţei lui dumnezeieşti, dar prin participare, nu prin ea însăşi, întreaga omenire e chemată să se adune prin dragoste în Sfânta Treime, adică în unitatea Aceleia şi prin aceasta în unitatea ei însăşi, ca să fie Dumnezeu totul în toate, dar fără ca acestea să fie anulate.

Această iubire sau lumină, care le va uni pe toate fără să le confunde, nu poate fi decât o iubire, o lumină, o bucurie trăită de persoane. De aici şi contribuţia nouă pe care Simeon o aduce teologiei duhovniceşti a Părinţilor anteriori, prin accentul deosebit de puternic pe care îl pune pe personalismul lui Dumnezeu şi pe relaţia personală a făpturii umane cu El.

Sfântul Simeon noul teolog prezintă bogăţia complexă, vie şi caldă a relaţiei omului ca persoană cu Dumnezeu ca Persoană (Dumitru Stăniloae). Viaţa Sfântului Simeon a fost scrisă de Niceta Stithatul.

Învăţăturile duhovniceşti ale Sfântului Simeon, noul teolog

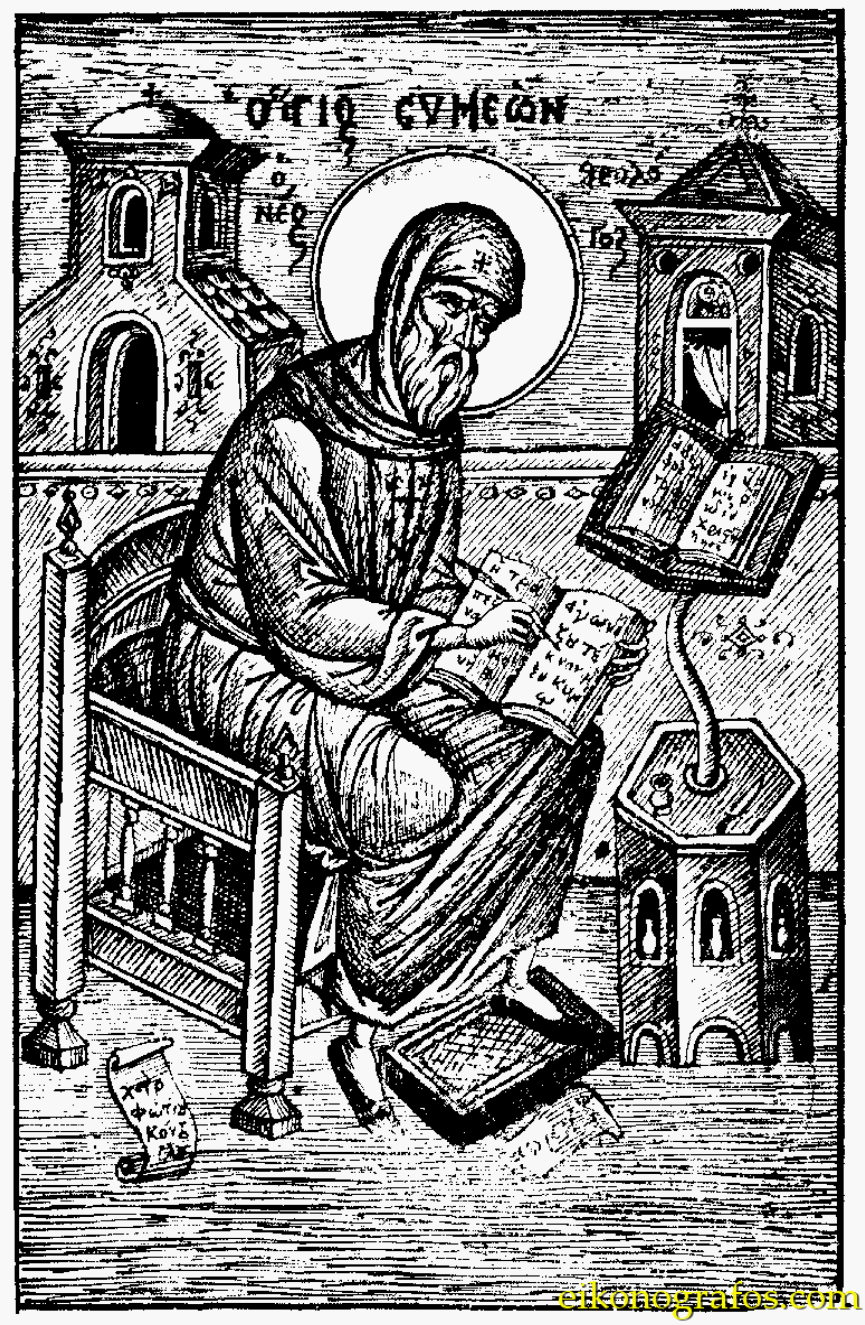

Sfântul cuvios Simeon, noul teolog - Cuvântării practice, teologice, gnostice şi morale din Filocalie (volumul VI):
https://www.academia.edu/42268477/Sf%C3%A2ntul_cuvios_Simeon_noul_teolog_-_Cuv%C3%A2nt%C4%83rii_practice_teologice_gnostice_%C5%9Fi_morale_din_Filocalie_volumul_VI_

Cele 225 de capete teologice şi practice

Ale celui între sfinţi părintelui nostru Simeon noul teolog egumenul Mânăstirii Sfântul Mamas de Xirokerkos, una sută capete făptuitoare şi de Dumnezeu cuvântătoare (practice şi teologice)

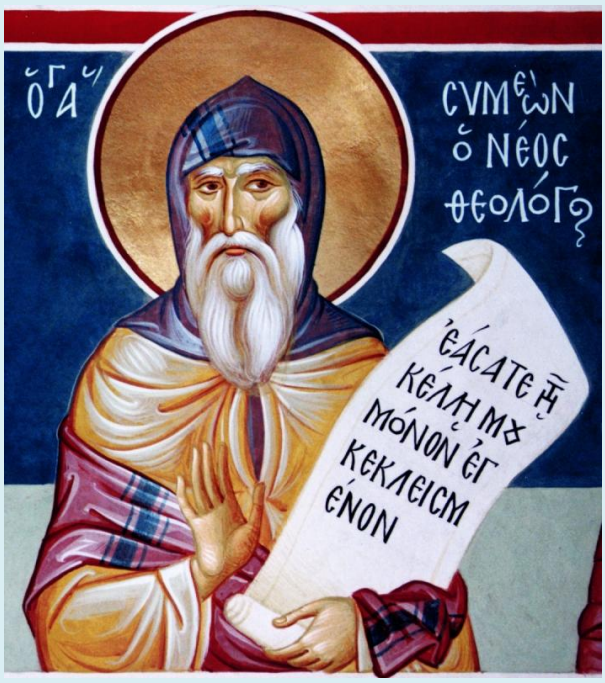

1. Dumnezeu nu este nicăieri pentru cei ce privesc trupeşte, căci e nevăzut. Dar pentru cei ce înţeleg duhovniceşte este pretutindeni ; căci e de faţă, fiind în toate şi în afară de toate. El este în toate şi aproape de cei ce se tem de El (Ps. LXXXIV, 10), dar mântuirea Lui e departe de cei păcătoşi (Ps. CXVIII, 155).

2. Amintirea lui Hristos luminează mintea şi alungă dracii. Lumina Sfintei Treimi, strălucind în inima curată, o desparte pe aceasta de lume şi pe cel părtaş de ea îl face să se umple încă de aici, pe cât e cu putinţă credinciosului, de slava viitoare, ca pe unul ce se află sub lucrarea harului, deşi este încă ascuns sub acoperământul trupului.

3. Dacă, după trecerea celor văzute, nu mai este nimic altceva decât numai Dumnezeu, Care este şi va fi, fără îndoială, cei ce se împărtăşesc cu îmbelşugare de harul Lui în lumea aceasta, chiar dacă sunt încă pe pământ, s-au unit în cea mai mare măsură cu veacul viitor, măcar că suspină încă împovăraţi de umbra şi de greutatea lor.

4. Domnul nu fericeşte pe cei ce învaţă numai, ci pe cei ce s-au învrednicit mai întâi, prin lucrarea poruncilor, să vadă şi privesc în ei înşişi lumina Duhului ce luminează şi scânteiază. Căci datorită ei cunosc, prin vederea ei adevărată, prin cunoaşterea şi lucrarea ei, cele despre care vorbesc şi aşa învaţă pe alţii. E de trebuinţă, aşadar, ca cei ce vor să înveţe pe alţii să fie ridicaţi mai întâi ei înşişi, cum s-a spus, ca nu cumva vorbind despre cele ce nu le cunosc, să piardă, prin rătăcire, pe cei ce se încred în ei şi pe ei înşişi.

5. Cel ce nu se teme de Domnul nu crede că există Dumnezeu (Ps. XIII, 1). Dar cel ce crede că există se teme de El şi păzeşte poruncile Lui. Iar cel ce zice că se teme de Dumnezeu, dar poruncile Lui nu le păzeşte, mincinos este (1 Ioan II, 4) şi frica de Dumnezeu nu este într-insul. Căci unde este frica de Dumnezeu, e şi păzirea poruncilor (Ps. CXI, 1, 4). Iar nefiind aceasta întru noi, şi nici păzirea poruncilor, nu ne deosebim întru nimic de păgâni şi de necredincioşi.

6. Credinţa şi frica de Dumnezeu şi păzirea poruncilor Lui ne răsplătesc pe măsura curăţirii noastre. Căci în măsura în care ne curăţim, ne ridicăm de la frica de Dumnezeu la dragostea de El şi înaintând ne mutăm, aşa-zicând, de la frică la iubirea lui Dumnezeu. Şi atunci auzim cuvântul Lui : ***«Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte pe ele, acela este cel ce Mă iubeşte»*** (Ioan XIV, 21). Şi aşa adăugăm nevoinţe peste nevoinţe pentru a ne arăta iubirea prin fapte. Iar întâmplându-se aceasta, El însuşi ne iubeşte, precum a făgăduit. Iar iubindu-ne, ne iubeşte şi Tatăl Său la fel, venind înainte Duhul, Care împodobeşte casa noastră, ca prin întâlnirea ipostasurilor în noi, să ne facem locaş al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. *(Notă: 18. Duhul Sfânt are rolul de a ne pregăti casa fiinţei noastre, sau de a o face curată şi deschisă pentru primirea Sfintei Treimi. El întâmpină oarecum împreună cu noi pe Fiul şi pe Tatăl. El se uneşte cu subiectul nostru, asumând funcţia de sensibilizare a noastră pentru Dumnezeu. De aceea Tatăl şi Fiul, iubindu-ne pe noi, iubesc în acelaşi timp pe Duhul lor, iar noi, iubindu-I pe Ei, îi iubeşte oarecum, prin noi, însuşi Duhul Lor cel Sfânt. Astfel suntem ridicaţi în circuitul iubirii treimice, fără să ne confundăm totuşi cu Duhul Sfânt şi fără să confundăm persoanele Sfintei Treimi.)*

7. Sălăşluirea, întru curăţie cunoscută şi simţită, a Dumnezirii celei în trei Ipostasuri în cei desăvârşiţi nu e împlinirea dorinţei, ci mai degrabă început şi cauză a unei dorinţe mai puternice *(Notă: 19. Sfântul Maxim Mărturisitorul şi alţi părinţi au vorbit şi ei de mişcarea spre sfârşitul nesfârşit în care se va odihni, dar nu se va sătura sufletul, în viaţa viitoare. Dar sfântul Simeon îi dă acestei mişcări un caracter de avânt aprins, înfocat. El nu mai vorbeşte în termeni intelectuali despre mişcarea iubirii sufletului, ci în termeni plini de focul simţirii şi al*

entuziasmului. Acest capitol şi cel anterior redă ceea ce e mai caracteristic în spiritualitatea sfântului Simeon Noul Teolog. Şi el ne-a spus în capitolul II că nu face o prea clară distincţie între ceea ce va simţi sufletul în viaţa viitoare şi ceea ce poate simţi încă de aici.). Căci din acel moment, ea nu mai lasă pe cel ce a primit-o să se potolească, ci ţinându-l aprins pururea ca de un foc, îl împinge să se ridice spre flacăra unei dorinţe şi mai dumnezeieşti. Căci neputând mintea să afle o margine şi un sfârşit al Celui dorit, nu poate pune nici dorinţei şi iubirii sale vreo margine, ci silindu-se să atingă şi să dobândească capătul fără sfârşit, poartă în sine pururea dorinţa nesfârşită şi iubirea nesăturată *(Notă: 20. Dorinţa sufletului ajunsă în nesfârşitul iubirii dumnezeieşti nu se stinge, ci e ţinută mereu trează din cauza infinităţii în care se află şi pe care niciodată nu o poate cuprinde întreagă. Totuşi, întrucât ea nu mai tinde spre ceva care e dincolo de această infinitate, se spune şi că dorinţa se odihneşte acum în această infinitate.)*.

8. Cel ce a ajuns la acest capăt nu socoteşte că a aflat începutul dorinţei sau al iubirii lui Dumnezeu în sine, ci socoteşte că nu iubeşte încă pe Dumnezeu, întrucât n-a putut ajunge să cuprindă plinătatea iubirii. De aceea, socotindu-se pe sine cel din urmă dintre toţi cei ce se tem de Dumnezeu, se socoteşte din tot sufletul nevrednic chiar şi de mântuirea împreună cu ceilalţi credincioşi. *(Notă: 21. Neajuns la capătul final al iubirii, socoteşte că n-a pus nici măcar început ei, aşa este de departe iubirea pe care o are sufletul de plinătatea fără margini a iubirii. Şi de aceea se socoteşte mai prejos de toţi ceilalţi credincioşi, nevrednic chiar de mântuire. Cel ce se află în realitate mai sus decît toţi se socoteşte astfel mai prejos de toţi. În acest sens a spus sfântul apostol Pavel despre sine că cel dintâi păcătos este el.)*

9. ***«Toate sunt cu putinţă celui ce crede»*** (Marcu IX, 23). Căci Credinţa se socoteşte în loc de dreptate (Rom. IV, 9). ***«Că sfârşitul legii este Hristos»*** (Rom. X, 4). ***Iar credinţa în El îndreptează şi desăvârşeşte pe cel ce crede. Căci credinţa în Hristos, socotindu-se în locul faptelor legii şi fiind întărită şi arătându-se prin poruncile Evangheliei, face pe cei credincioşi părtaşi de viaţa cea veşnică în Hristos însuşi*** (Notă: 22. Credinţa în Hristos, unind sufletul cu Hristos şi făcându-1 deci părtaş de desăvârşirea lui Hristos, îl ridică mai presus de orice dreptate dobândită prin faptele legii. Căci Hristos e mai presus de lege şi e izvorul unei puteri mai presus de cea pe care şi-o dă omul însuşi, voind să împlinească cerinţele celei mai înalte legi.).

10. Credinţa (Notă: 23. Capitolul acesta şi cele următoare până la cap. 29 inclusiv coincid cu cap. 1-20 din Pilocalia greacă.) este puterea care ne face să murim pentru Hristos de dragul poruncii Lui şi să credem că moartea aceasta este pricina

vieţii. Ea ne face să socotim sărăcia ca bogăţie, neînsemnătatea şi umilirea, ca slavă şi cinste adevărată; iar când nu avem nimic,să credem că stăpânim toate (2 Cor. VI, 10), mai bine-zis că am dobândit bogăţia cunoştinţei lui Hristos cea nepătrunsă (Efes. III, 8). Ea ne face să privim toate cele ce se văd, ca ţărână şi fum.

11. Credinţa în Hristos ne dă puterea nu numai să dispreţuim plăcerile vieţii, ci şi să suportăm şi să răbdăm toată ispita care vine asupra noastră prin întristări, necazuri şi nenorociri, până va vrea şi ne va cerceta pe noi Dumnezeu. ***«Căci răbdând, zice, am aşteptat pe Domnul, şi a luat aminte la mine»*** (Ps. XXXIX, 1).

12. Cei ce-şi pun părinţii, în vreo privinţă, mai presus de porunca lui Dumnezeu, nu au dobândit credinţa în Hristos. Ei, desigur, sunt judecaţi şi de conştiinţa lor, dacă au o conştiinţă vie a necredinţei lor *(Notă: 24. E o «necredinţă» a celor ce cred, dar socotesc că nu cred destul, din pricina nesârguinţei pentru întărirea credinţei prin fapte.)*. Căci e propriu credincioşilor să nu calce în nici o privinţă porunca Marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

13. Credinţa în Hristos, Adevăratul Dumnezeu, naşte dorinţa după cele bune şi frica de chinuri. Iar dorinţa celor mai înalte şi frica de chinuri, aduce păzirea întocmai a poruncilor. Păzirea întocmai a poruncilor învaţă pe creştini să-şi cunoască neputinţa lor. Iar cunoaşterea neputinţei noastre adevărate naşte aducerea aminte de moarte. Cel ce şi-a făcut-o pe aceasta însoţitoare de viaţă va căuta cu osteneală să afle ce soartă va avea după ieşirea şi plecarea din viaţa aceasta. Iar cel ce se străduieşte să cunoască cele viitoare e dator, întâi de toate, să se lipsească de cele de acum. Căci cel ce e stăpânit de împătimirea faţă de acestea, până la cel mai neînsemnat lucru, nu poate dobândi cunoştinţa desăvârşită a acelora. Iar dacă prin bunăvoinţa lui Dumnezeu va gusta puţin din ea, de nu va părăsi degrabă cele de care şi în care este ţinut prin împătimire şi nu se va preda în întregime acestei cunoştinţe, nemaiprimind să cugete de bunăvoie la nimic altceva afară de ea, se va lua de la el şi această cunoştinţă pe care socoteşte că o are (Luca XIX, 26).

14. Lepădarea de lume şi retragerea desăvârşită, însoţită de înstrăinarea de toate mijloacele, obişnuinţele, socotinţele şi de persoanele din viaţă şi lepădarea de trup şi de voie se fac pricină de mare folos celui ce s-a lepădat în scurtă vreme aşa de fierbinte.

15. Dacă fugi de lume, ia seama să nu dai sufletului mângâieri la început şi să o cercetezi pe aceasta, chiar dacă te silesc să faci aceasta toate rudeniile şi toţi prietenii. Căci pe ei îi îndeamnă la aceasta demonii pentru a stinge căldura inimii

tale. Chiar dacă nu-ţi vor putea împiedica cu desăvârşire hotărârea, ei o vor face cu siguranţă mai moale şi mai slabă.

16. Când te vei afla faţă de toate dulceţile vieţii cu suflet bărbătesc şi neînduplecat, demonii înduioşează rudeniile şi le fac să plângă şi să se jelească în faţa ta pentru tine. Că acesta este adevărul, vei cunoaşte dacă tu vei rămânea neclintit şi în faţa acestei ispite. Căci îi vei vedea pe aceia aprinzându-se deodată de mânie şi de ură împotriva ta şi depărtându-se de tine ca de un duşman, nemaivrând să te vadă.

17. Văzând supărarea ce s-a iscat pentru tine în părinţi, fraţi şi prieteni, să râzi de dracul care a pus la cale să se facă acestea împotriva ta şi cu frică şi sârguinţă multă, retrage-te şi roagă pe Dumnezeu cu stăruinţă ca să ajungi degrabă la limanul Bunului Părinte, la Care ajungând sufletul tău ostenit şi împovărat, El îl va odihni. Căci multe pricini de primejdii şi de ultimă pierzanie cuprinde marea vieţii.

18. Cel ce vrea să urască ispitele lumii e dator să iubească pe Dumnezeu din tot sufletul şi să-şi aducă pururea aminte de El. Căci nimic altceva nu ajută, ca acestea, să părăseşti toate cu bucurie şi să te întorci de la ele ca de la nişte gunoaie.

19. Nu vrei să mai rămâi în lume pentru pricini binecuvântate sau neîntemeiate, ci îndată ce ai fost chemat, ascultă degrabă. Căci de nimic altceva nu se veseleşte Dumnezeu aşa de mult ca de repeziciunea noastră *(Notă: 25. Dumnezeu vrea ca chemării la iubirea totală ce ne-o adresează să I se răspundă îndată, fără nici o şovăială.)*. Fiindcă mai mare este ascultarea imediată cu sărăcie, decât întârzierea cu mulţime de bunuri *(Notă: 26. Mai multă bucurie face lui Dumnezeu răspunsul imediat la chemarea Lui, chiar dacă nu eşti pregătit, decât amânarea cu pretextul de a te pregăti. Fapta bună cerută de Dumnezeu trebuie săvârşită imediat. Altfel te obişnuieşti cu amânările şi poate n-o mai împlineşti niciodată. Sau, fapta bună pe care o poţi face în împrejurarea aceasta, n-o mai poţi face niciodată.)*.

20. Dacă lumea şi cele din lume trec toate, iar Dumnezeu este singur nestricăcios şi nemuritor, bucuraţi-vă toţi câţi aţi părăsit pentru El cele stricăcioase. Iar stricăcioase sunt nu numai bogăţia şi banii, ci şi toată plăcerea şi bucuria de păcat este stricăciune. ***Numai poruncile lui Dumnezeu sunt lumină şi viaţă.*** De toţi sunt numite aşa.

21. Dacă ai primit, frate, flacăra şi alergând ai ajuns din pricina ei la chinovie sau la un părinte duhovnicesc, de vei fi îndemnat de el sau de fraţii care se nevoiesc împreună cu tine, să te foloseşti de băi sau de mâncăruri sau de alte mângâieri pentru întărire, să primeşti acestea. Dar fii totdeauna pregătit pentru post, pentru

pătimire, pentru înfrânarea cea mai deplină. Că de vei fi îndemnat de părintele tău întru Domnul să te împărtăşeşti de mângâieri, să te afli ascultător aceluia, ca voia ta să nu o faci nici în aceasta. Iar de nu, rabdă cu bucurie cele ce ai vrut să le faci de bunăvoie, folosindu-te sufleteşte. Căci păzind aceasta, vei fi pururea întru toate postind şi înfrânându-te şi ca unul ce te-ai lepădat cu voia întru totul. Ba nu numai atât, ci vei păstra nestinsă şi flacăra aflătoare în inima ta, care te sileşte să dispreţuieşti toate.

22. Când dracii vor face toate din partea lor şi nu ne vor putea clinti sau împiedica de la ţinta noastră cea după Dumnezeu, se vor furişa în cei ce făţăresc evlavia şi vor încerca să împiedice prin aceia pe cei ce se nevoiesc. Mai întâi mişcaţi, chipurile, de dragoste şi de compătimire, aceştia îi vor îndemna pe cei ce se nevoiesc, să se odihnească spre a nu slăbi trupul şi a cădea în lâncezeală. Pe urmă îi atrag la întâlniri fără folos, făcându-i să-şi piardă zilele în ele. De va asculta vreunul dintre cei ce se nevoiesc şi se va potrivi lor, se vor întoarce şi vor râde de pierderea lui. Iar de nu va asculta de cuvintele lor, ci se va păzi pe sine străin de toate, cu mintea adunată şi înfrânată în toate, se vor aprinde de pizmă şi vor face totul până ce îl vor alunga şi din obşte. Căci nu suferă slava deşartă cea necinstită să vadă în faţa ei smerenia, lăudată.

23. Iubitorul de slavă deşartă suferă când vede pe cel smerit la cuget vărsând lacrimi şi folosindu-se îndoit, ca unul ce-şi face pe Dumnezeu milostiv prin ele şi îi sileşte pe oameni să-l laude fără voie.

24. Odată ce te-ai predat pe tine întreg părintelui tău duhovnicesc, să ştii că eşti ca un străin faţă de toate care te atrag în afară: oameni, lucruri şi bani. Fără de el nimic să nu voieşti să faci ori să împlineşti în privinţa acestora. Dar nici să nu ceri de la el vreun lucru mic sau mare, dacă nu-ţi va porunci el însuşi, din propria socotinţă, să iei ceva, sau nu-ţi va da el cu mâinile sale.

25. Să nu dai milostenie fără voia părintelui tău după Dumnezeu, din bunurile ce i-ai adus. Dar nici prin mijlocitor să nu voieşti să iei ceva din ele, fără voia lui. Căci e mai bine să fii sărac şi străin şi să asculţi, decât să risipeşti bani şi să dai celor lipsiţi, când te afli începător. Predă toate cu credinţă neştirbită hotărârii părintelui duhovnicesc, ca în mâna lui Dumnezeu.

26. Să nu ceri şi să nu iei nici un pahar cu apă, chiar de s-ar întâmpla să arzi, până ce nu te va îndemna, mişcat de la sine, părintele tău duhovnicesc. Strânge-te pe tine şi constrânge-te în toate, încredinţându-te şi zicând în gând: *«Dacă Dumnezeu vrea*

şi eşti vrednic să bei, va descoperi părintelui tău, şi acesta îţi va zice ţie : bea». Şi atunci bea cu conştiinţa curată, chiar de e la vreme nepotrivită.

27. Cel ce a cercat folosul duhovnicesc şi a dobândit credinţă nemincinoasă, luând pe Dumnezeu ca martor al adevărului, şi-a zis: *«Mi-am pus în mine gândul să nu cer părintelui meu nici să mănânc, nici să beau, sau să mă împărtăşesc de ceva fără el, până ce nu-i va da de ştire Dumnezeu şi îmi va porunci mie. Şi făcând aşa, niciodată, zice, n-am fost împiedicat de la scopul meu».*

28. Cel ce a dobândit credinţă neîndoielnică faţă de părintele său după Dumnezeu, privindu-l pe el, socoteşte că priveşte pe Hristos însuşi şi fiind cu el sau urmând lui, crede cu tărie, că este cu Hristos sau urmează Lui. Unul ca acesta nu va pofti niciodată să vorbească cu altcineva. Nu va pune vreunul din lucrurile lumii mai presus de amintirea şi de dragostea lui. Căci ce este mai mare şi mai de folos în viaţa de faţă şi în cea viitoare decât a fi cu Hristos? Şi ce este mai frumos şi mai dulce ca vederea Lui? Iar dacă se învredniceşte şi de grăirea Lui, scoate din aceasta, cu sârguinţă, viaţă veşnică.

29. Cel ce iubeşte din simţire lăuntrică pe cei care-l vorbesc de rău, sau îl nedreptăţesc, sau îl urăsc şi-l păgubesc şi se roagă pentru ei (Matei V, 44), ajunge în scurtă vreme la o mare sporire. Căci făcând aceasta întru simţirea inimii, îşi coboară socotinţa în adânc de smerenie şi în izvoare de lacrimi, în care se scufundă cele trei părţi ale sufletului *(Notă: 27. În gândirea părinţilor, sufletul se alcătuia din: partea raţională, mânia şi pofta. Toate capătă o mare sensibilitate pentru duşman, prin lacrimi.)*. Acela urcă mintea în cerul nepătimirii şi o face văzătoare şi prin gustarea bunătăţii de acolo, ajunge de socoteşte toate ale vieţii de aici, gunoaie. Şi însăşi mâncarea şi hrana n-o mai primeşte cu plăcere şi des.

30. Credinţă *(Notă: 28. Capitolele 30—36 lipsesc în Filocalia greacă.)* neîndoielnică dovedeşte cel ce cinsteşte cu evlavie ca sfânt până şi locul în care vieţuieşte călăuzitorul şi părintele său. El ia praful de pe picioarele aceluia cu dragoste fierbinte în mâini să-l pună pe capul său şi unge cu el pieptul său, ca şi cu un leac curăţitor al patimilor şi al păcatelor sale. Iar de el nu îndrăzneşte să se apropie, nici să atingă vreo haină sau vreun acoperământ al lui fără voia sa; dar atingând ceva din ceea ce-i aparţine aceluia, o face aceasta cu frică şi cu respect, socotindu-se pe sine nevrednic nu numai de vederea şi de slujirea lui, ci şi de intrarea în chilia lui.

31. Se leapădă mulţi de viaţa aceasta şi de lucrurile vieţii, dar puţini se leapădă şi de voile lor. Bine spune despre aceştia şi cuvântul dumnezeiesc: ***«Mulţi chemaţi, dar puţini aleşi»*** (Matei XX, 14).

32. Când şezi la masă cu toată obştea şi toate ţi se înfăţişează ochilor minţii ca o umbră şi nu mai simţi dulceaţa mâncărurilor, ci sufletul întreg îţi este uimit şi plin de lacrimi, cunoaşte că harul lui Dumnezeu ţi le arată acestea astfel, pentru multa ta smerenie din frică, ca văzând făpturile lui Dumnezeu şi cunoscând slăbiciunea celor supuse simţurilor, să-ţi aduni frica ta spre iubirea celor cunoscute cu mintea. Aceasta este cunoştiinţa duhovnicească, de care auzi vorbindu-se, care se află la mijloc între frică şi iubire şi trage pe om pe nesimţite şi fără primejdie de la cea dintâi la cea de a doua (Notă: 29. Cunoştinţa duhovnicească a realităţilor duhovniceşti nu e o cunoştinţă teoretică, rece, ci o cunoştinţă palpitantă, ce se mişcă între frică şi iubire.).

33. **Nu poate dobândi cineva altfel iubirea desăvârşită şi neclintită de Dumnezeu decât pe măsura cunoştinţei duhovniceşti** (Notă: 30. Există o proporţie directă între iubire şi cunoştiinţa duhovnicească, întrucât în însăşi cunoştinţa aceasta este iubire şi în iubire cunoştinţă. Nimeni după Sfântul Ioan Evanghelistul n-a mai unit acestea două aşa de mult în trăire, ca Sfântul Simeon Noul Teolog. Aceasta 1-a şi făcut «teolog».). **Iar aceasta creşte câte puţin prin nevoinţa de fiecare zi cu fapta sufletului.** Aceasta ştiind-o apostolul a spus : **«Din măreţia şi frumuseţea zidirilor se cunoaşte, prin asemănare, Făcătorul»** (Notă: 31. Rom. I, 20. Iubirea unită cu cunoştiinţa creşte treptat din fapte. Căci faptele sunt manifestări ale iubirii şi ale cunoaşterii şi le adâncesc pe acestea.).

34. Nimeni nu poate cunoaşte cum se cuvine, cu ochii sensibili, mărimea cerului şi lăţimea pământului şi raţiunile tuturor celorlalte. ***Căci cum va putea cineva înţelege cu ochii trupului cele ce întrec mintea şi înţelegerea? Numai mintea curăţită de gânduri*** *(Notă: 32. «Gândurile» (Xo-jio(j.ot), de care trebuie să se curăţească mintea,sunt speculaţiile proprii sau gândurile pătimaşe la lucruri.)* ***şi eliberată de prejudecăţi şi luminată de mintea şi de harul lui Dumnezeu va putea încerca cum se cuvine, după măsura luminării primite, să contemple făpturile.***

35. Precum noaptea nu vedem cu ochii sensibili decât în locul acela unde aprindem lumina unui sfeşnic, iar toată lumea cealaltă rămâne pentru noi o noapte întunecoasă, la fel celor ce dorm în noaptea păcatelor, Bunul Stăpân li se face o lumină mică, măcar că, Dumnezeu fiind, rămâne tuturor necuprins, cruţând neputinţa noastră. ***Şi atunci deschizându-şi omul ochii minţii şi privind firea celor ce sunt, cum n-a mai privit niciodată, se umple de uimire şi-l podidesc, fără să***

vrea şi fără durere lacrimile, prin care se curăţeşte cu al doilea botez *(Notă: 33. E o altă caracteristică a spiritualităţii Sfântului Simeon ,accentul pe care-l pune pe lacrimi, pe care le uneşte cu extazul cunoaşterii realităţii duhovniceşti.)*, ***cu botezul acela de care zice Domnul în Evanghelie :*** ***«De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va intra în Împărăţia Cerurilor»*** (Ioan III, 5) şi iarăşi : ***«De nu se va naşte cineva de sus»*** (Ioan III, 7). Spunând «de sus» - a dat să se înţeleagă naşterea din Duh.

36. Primul Botez are apa care preînchipuieşte lacrimile, are mirul ungerii care e semnul premergător al mirului spiritual al Duhului, iar al doilea botez nu mai este chip al adevărului, ci este însuşi adevărul *(Notă: 34. Aceasta nu înseamnă că harul dumnezeiesc nu lucrează cu adevărat şi în Botezul cu apă şi în taina Mirungerii, ci numai că în aceste taine lucrează prin mijloace văzute şi fără ca primitorul să simtă această lucrare, pe când prin lacrimile iubirii de Dumnezeu lucrarea dumnezeiască e simţită.)*.

37. Nevoitorul *(Notă: 35. Capitolul acesta până la 69 exclusiv corespund cu cap. 21-52 din Filocalia greacă.)* trebuie să se sârguiască să fie liber. El trebuie să se depărteze nu numai de faptele rele, ci şi de gânduri şi de înţelesuri contrare şi să petreacă pururea în cugetări folositoare de suflet şi duhovniceşti, ca astfel să rămână fără griji pentru cele ale vieţii pământeşti.

38. Cel ce şi-a dezbrăcat întreg trupul său, dacă-şi are ochii acoperiţi cu vreun văl şi nu vrea să-l ridice şi să-l lepede, nu poate vedea lumina numai cu cealaltă parte dezvelită a trupului. Aşa şi cel ce a dispreţuit toate celelalte lucruri şi avuţii şi s-a izbăvit de patimile înseşi, de nu-şi va elibera ochiul sufletului de aducerile aminte lumeşti şi de înţelesurile cele rele, nu va vedea vreodată lumina înţelegerii, pe Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos.

39. Precum este acoperământul aşezat peste ochi, aşa sunt gândurile lumeşti şi amintirile vieţii aşezate pe minte sau pe ochiul sufletului. Câtă vreme deci vor fi lăsate acolo, nu vom vedea. Dar când vor fi ridicate prin aducerea aminte de moarte, vom vedea limpede lumina cea adevărată ***«care luminează pe tot omul ce vine în lume»*** (Ioan I, 9).

40. Cel ce e orb din naştere nu va cunoaşte, nici nu va crede puterea celor din Scriptură ; dar cel ce s-a învrednicit vreodată să vadă va mărturisi că cele zise sunt adevărate.

41. Cel ce vede cu ochii trupeşti ştie când e noapte şi când e zi. Dar orbul nu ştie de nici una. Asemenea şi cel ce vede duhovniceşte şi priveşte cu ochii minţii, dacă, după ce a văzut lumina cea adevărată şi neapropiată,se întoarce din nepăsare la orbirea de mai înainte şi se va lipsi de lumină, simte cu bună simţire lipsa aceleia, şi-şi dă seama din ce cauză i s-a întâmplat aceasta. Dar cel ce este orb din naştere nu ştie nimic despre acestea, nici din experienţă, nici din lucrarea de faţă, dacă nu prinde ceva prin auz, aflând astfel despre cele ce nu le-a văzut niciodată. El va povesti altora despre cele ce a auzit, fără să ştie nici el, nici auzitorii, despre ce lucru grăiesc între ei.

42. Este cu neputinţă să umpli şi trupul cu mâncăruri pe nesăturate, dar să te îndulceşti şi duhovniceşte de bunătatea cea cunoscută cu mintea şi dumnezeiască. Căci pe cât îşi va sluji cineva mai mult pântecele, pe atâta se va lipsi pe sine mai mult de acea bunătate. Şi pe cât îşi va asupri mai mult trupul, pe atâta se va umplea mai mult de hrana şi de mângâierea duhovnicească.

43. Să părăsim toate cele de pe pământ, nu numai bogăţia şi aurul şi celelalte mijloace ale acestei vieţi, ci şi pofta faţă de ele să o alungăm cu desăvârşire din sufletele noastre. Să urâm nu numai plăcerile trupului, ci şi mişcările neraţionale (animalice) ale lui şi să ne sârguim să-l mortificăm prin osteneli. Căci prin el se lucrează cele ale poftei şi sunt aduse la faptă. Câtă vreme este viu acesta, sufletul nostru va fi numaidecât mort şi greu de urnit, sau cu totul de neurnit spre oricare poruncă dumnezeiască *(Notă: 36. Sfântul Simeon nu înţelege prin trupul mortificat, un trup incapabil de a se mişca spre fapte, ci un trup care nu se mişcă din iniţiativa lui, ci din iniţiativa cea bună a sufletului. E un trup nerobit patimilor, şi disponibil pentru libertatea duhului. Într-un trup viu pentru patimi, sufletul e mort.)*.

44. Precum flacăra focului se ridică neîncetat spre înălţime, mai ales dacă întorci materia care întreţine focul, aşa şi inima celui iubitor de slavă deşartă nu se poate smeri, ci când îi spui cele de folos pentru el, se înalţă şi mai mult. Căci mustrat sau sfătuit, el se împotriveşte cu mânie, iar lăudat şi linguşit, se înalţă în chip păcătos.

45. Omul care este obişnuit să se împotrivească îşi este sieşi o sabie cu două tăişuri, ucigându-şi sufletul fără să ştie şi înstrăinându-l de viaţa veşnică.

46. Cel ce se împotriveşte în cuvânt, este asemenea celui ce se predă pe sine cu voia duşmanilor împăratului. Căci contrazicerea este o cursă şi are ca momeală apărarea, prin care fiind amăgiţi, înghiţim undiţa păcatului. Prin aceasta e prins de obicei nenorocitul suflet, fiind apucat de limbă şi de gâtlej de către duhurile

răutăţii, care aci îl ridică la culmea mândriei, aci îl prăvălesc în prăpastia păcatului, ca să fie apoi dus la judecată cu cei căzuţi din cer.

47. Cel ce e dispreţuit şi batjocorit şi suferă din cauza aceasta mult în inima sa, să cunoască din aceasta că poartă la sân şarpele cel vechi. De va răbda deci în tăcere, sau va răspunde cu multă smerenie, l-a făcut pe acesta neputincios şi i-a slăbit strânsoarea. Iar de va răspunde împotrivă cu acreală, sau va grăi cu semeţie, a dat putere şarpelui să-şi verse veninul în inima sa şi să-i roadă cu cruzime cele dinlăuntru ale sale. Prin aceasta îl va face de fiecare dată mai puternic, dându-i spre mâncare, îndreptarea sa spre cele bune şi puterea nenorocitului său suflet. Aceasta îl va face să trăiască de aci înainte în păcat şi să fie mort cu totul pentru dreptate.
48. De voieşti să te lepezi de toate şi să te deprinzi cu vieţuirea evanghelică, să nu te dai în seama unui învăţător neîncercat sau pătimaş, ca nu cumva în loc de petrecerea evanghelică, să o înveţi pe cea drăcească. Fiindcă învăţăturile bune sunt de la învăţătorii buni; iar cele rele, de la cei răi. Căci, desigur, din seminţe rele, ies roade rele.

49. Înduplecă pe Dumnezeu cu rugăciuni şi cu lacrimi, ca să-ţi trimită un călăuzitor nepătimaş şi sfânt. Dar cercetează şi tu dumnezeieştile Scripturi şi mai ales scrierile cu învăţături despre lucrare ale sfinţilor părinţi, ca punându-le alături de cele învăţate şi făptuite de învăţătorul şi înaintestătătorul tău, să le poţi vedea şi înţelege pe acestea ca într-o oglindă şi pe cele ce conglăsuiesc cu Scripturile să le iei în inimă şi să le stăpâneşti cu cugetarea, iar pe cele mincinoase şi străine să le dai la o parte şi să le lepezi, ca să nu rătăceşti. Căci să ştii că în zilele acestea mulţi s-au făcut dascăli mincinoşi şi înşelători.

50. Tot cel ce nu vede, dar se încumetă să călăuzească pe alţii, e un înşelător şi duce pe cei ce-l urmează în prăpastia pierzaniei, după cuvântul Domnului: ***«Orbul de va călăuzi pe orb, amândoi vor cădea în groapă»*** (Matei XV, 14).

51. Orbul, faţă de Cel Unul, e orb în întregime faţă de toate. Iar cel ce vede pe Unul are vederea tuturor. El se reţine de la vederea tuturor, dar are vederea tuturor, fiind în afară de cele văzute. Fiind astfel în Unul, le vede pe toate. Şi fiind în toate, nu vede nimic din toate *(Notă: 37. Sfântul Maxim Mărturisitorul declară că în Cel Unul sunt raţiunile tuturor. Deci cel ce-L vede pe Cel Unul, vede raţiunile tuturor în El. Sfântul Simeon Noul Teolog plasează încă în viaţa aceasta putinţa vederii tuturor în Dumnezeu, simultană cu ridicarea peste toate. Aceasta e o contemplare atotcuprinzătoare în simplitatea ei. Cine are intuiţia întregului, le vede pe toate ale lui, fără să se piardă în privirea unei părţi sau a alteia.)*.

52. Cel ce vede pe Unul, prin Unul se vede şi pe sine şi pe toţi şi pe toate. Dar fiind ascuns în toate, nu priveşte la nimic din toate *(Notă: 38. Amândouă aceste capete sunt luate textual din Cateheza XXVIII,(Catecheses, tom. III, în «Sources chretiennes», nr. 112, p. 160). In Filocalia greacă, sunt date ca un singur capitol. Poate din faptul că în ediţia din «Sources chretiennes», sunt date ca două, suta întâi are nu o sută,ci 101 capete.)*

53. Cel ce nu a îmbrăcat chipul Domnului nostru Iisus Hristos, al Omului ceresc şi Dumnezeu, peste omul raţional şi mintal, cu bună simţire şi întru cunoştinţă, e încă numai sânge şi carne. El nu poate primi simţirea slavei duhovniceşti prin cuvânt (raţiune),precum nici cei orbi din naştere nu pot cunoaşte numai prin cuvânt (raţiune) lumina soarelui (Notă: 39. Extras din Cateheza XXVIII, ibidem, p. 162. Sfântul Simeon afirmă în chipul cel mai categoric că creştinul nu devine om întreg ca atare decât în măsura în care se întipăreşte în el chipul lui Hristos, Omul ceresc şl Dumnezeu, prin simţire. Cuvântul aici rămâne un cuvânt care comunică o raţiune teoretică cu care se şi identifică. Nici prin acest cuvânt, nici prin această raţiune nu se ia contact cu realitatea însăşi.Numai cuvântul viu, comunicat nouă de cineva care crede, ne transmite şi viaţa lui, deci şi viaţa lui Hristos, când viaţa lui e îmbibată de viaţa lui Hristos şi când e primit cu credinţă. De aceea cere Sfântul Simeon ca Hristos să se imprime în raţiunea omului în mod simţit.).

54. Cel ce aude, vede şi simte astfel, cunoaşte puterea celor zise, ca unul ce poartă chipul celui ceresc (l Cor. XV, 49) *(Notă: 40. Din Cateheza XXVIII, ibidem, p. 160.)* şi a urcat la bărbatul desăvârşit, al plinătăţii lui Hristos (Efes. IV, 13). Şi fiind aşa, poate să şi călăuzească bine, în calea poruncilor lui Dumnezeu, turma lui Dumnezeu. Dar cel ce nu cunoaşte astfel şi e altfel, e vădit că nu are nici simţurile sufletului deschise şi sănătoase *(Notă: 41. E o învăţătură a părinţilor, aceea despre simţurile sufletului. Ele mijlocesc mai mult decât o cunoaştere raţională. Prin ele se realizează un contact al sufletului cu realităţile spirituale din preajma lui Dumnezeu.)*. Acestuia mai bine îi va fi să fie călăuzit, decât să călăuzească cu primejdie.

55. Cel ce priveşte la învăţătorul şi povăţuitorul său ca la Dumnezeu, nu poate să-l contrazică. Iar dacă îşi închipuie şi zice că le poate împăca pe amândouă acestea, să ştie că s-a rătăcit. Căci nu ştie ce simţământ au cei ai lui Dumnezeu faţă de Dumnezeu.

56. Cel ce crede că viaţa şi moartea sa este în mâna păstorului său, nu-l va contrazice niciodată. Iar necunoaşterea acestui lucru naşte contrazicerea, care pricinuieşte moartea spirituală şi veşnică.

57. Înainte ca cel osândit să primească sentinţa, i se dă putinţa de apărare, ca să spună judecătorului despre cele ce a făcut. Dar după arătarea celor făcute şi după sentinţa judecătorului, nu mai poate contrazice în nici un lucru mic sau mare pe cei rânduiţi să aplice osânda.

58. Înainte de a se înfăţişa monahul la această judecată şi de a descoperi cele dinlăuntrul său, poate îi mai este îngăduit să ridice contraziceri în unele lucruri, pentru că nu sunt cunoscute, iar în altele cu închipuirea că le poate ascunde. Dar după descoperirea gândurilor şi după arătarea vădită a lor, nu-i mai este îngăduit să contrazică pe judecătorul şi stăpânitorul său după Dumnezeu, până la moarte. Căci monahul, înfăţişându-se la început la această judecată şi dezvăluindu-şi cele ascunse ale inimii sale, s-a convins de la început, dacă a dobândit oarecare cunoştinţă, că e vrednic de nenumărate morţi; dar crede că prin ascultarea şi smerenia sa, se va izbăvi de toate pedepsele şi chinurile, dacă cunoaşte cu adevărat puterea tainei.

59. Cel ce păzeşte acestea neşterse în cugetul său nu se va împotrivi niciodată în inima sa când va fi certat, sau sfătuit, sau mustrat. Fiindcă cel ce cade în asemenea rele, adică în contrazicere şi necredinţă faţă de părintele şi învăţătorul său duhovnicesc, se rostogoleşte jalnic în fundul şi în prăpastia iadului (Prov. IX, 18), încă trăind şi se face casă satanei şi a întregii lui puteri necurate, ca un fiu al neascultării şi al pierzaniei (Efes.II,2 ; Ioan XVII, 12).

60. Te îndemn pe tine, care eşti fiu al ascultării, ca să întorci aceste îndemnuri necontenit în cugetul tău şi să lupţi cu toată sârguinţa, ca să nu te cobori în relele amintite ale iadului, ci să te rogi fierbinte, în fiecare zi, lui Dumnezeu: ***«Dumnezeule şi Doamne al tuturor, Cel ce ai stăpânirea peste toată suflarea şi tot sufletul ; Cel ce singur mă poţi tămădui, ascultă rugăciunea mea, a nevrednicului, şi răpune pe dracul ce se află cuibărit în mine, omorându-l prin venirea Preasfântului Tău Duh*** *(Notă: 42. Duhul rău e omorât de Duhul cel Bun şi Sfânt; împătimirea şi neliniştea, de nepătimire şi de pace; neputinţa iubirii, de puterea iubitoare.)* ***şi pe mine, cel ce sunt sărac şi gol de toată virtutea, învredniceşte-mă să cad cu lacrimi la picioarele sfântului meu părinte. Şi atrage sufletul lui sfânt la milostivirea faţă de mine, ca să mă miluiască. Dăruieşte Doamne, smerenie inimii mele şi gânduri cuvioase, păcătosului,care-ţi făgăduieşte să se pocăiască. Nu părăsi până la sfârşit sufletul meu care Ţi s-a supus odată şi Ţi s-a mărturisit şi Te-a ales pe Tine, în locul întregii lumi. Căci ştii, Doamne, că vreau să mă mântuiesc, măcar că deprinderea mea cea rea îmi stă piedică. Dar toate câte sunt oamenilor cu neputinţă, Ţie îţi sunt cu putinţă,***

Doamne» *(Notă: 43. Extras din Cuv. IV etic. (din Traites theologiques et ethiques, în «Sources chretiennes», nr. 129, p. 18).*

61. Cei ce au pus temelie bună, cu frică şi cu cutremur, credinţei şi nădejdii, în curtea evlaviei, şi şi-au rezemat cu neclintire picioarele pe piatra ascultării de părinţii duhovniceşti, socotind cele poruncite de ei, ca ieşite din gura lui Dumnezeu şi zidindu-le pe acestea fără şovăire pe temelia aceasta a ascultării întru smerenia sufletului, izbutesc îndată să împlinească această mare şi primă faptă: să se lepede de ei înşişi. Căci împlinind cineva voia altuia şi nu pe a sa, înfăptuieşte nu numai lepădarea de sufletul său, ci şi răstignirea faţă de toată lumea *(Notă: 44. De fapt, a te supune din inimă unuia singur, ca lui Dumnezeu, arată puterea generală a ta de a nu te mai afirma nici pe tine, nici lumea, împotriva iubirii.)*.

62. Cel ce contrazice pe părintele său, face bucuria dracilor. Iar de cel ce se smereşte până la moarte, se minunează îngerii *(Notă: 45. Se minunează îngerii, căci acesta e cel mai tare.)*. Căci unul ca acesta face lucrul lui Dumnezeu (Ioan VI, 28), asemănându-se Fiului lui Dumnezeu, Care a împlinit ascultarea de Părintele Său până la moarte, iar moartea, pe cruce (Filip. II, 4-11).

63. Frământarea multă şi la vreme nepotrivită întunecă şi tulbură cugetarea şi scoate din suflet rugăciunea curată şi căinţa. Pe de altă parte, aduce oboseală în inimă şi prin aceasta, înăsprire şi învârtoşare. Iar prin acestea caută dracii să ducă la deznădejde pe cei duhovniceşti.

64. Ţi se poate întâmpla uneori, monahule, să afli râvnă şi dor mare de desăvârşire în sufletul tău, încât să doreşti să împlineşti toată porunca lui Dumnezeu şi să nu cazi nici măcar în păcatul unui cuvânt deşert (Matei Xll, 37) ca să nu rămâi în urma niciunuia din sfinţii de odinioară în faptă, în cunoştinţă şi vedere. Dar te vezi totodată împiedicat de cel ce seamănă neghina descurajării şi nu te lasă să ajungi la o asemenea înălţime a sfinţeniei, prin aceea că-ţi strecoară astfel de gânduri şi-ţi zice: «îţi este cu neputinţă să te mântuieşti în mijlocul lumii şi să păzeşti fără ştirbire toate poruncile lui Dumnezeu».

Atunci aşează-te singur într-un colţ, strânge-te în tine însuţi şi adună-ţi gândul tău şi dă un sfat bun sufletului tău şi zi-i : *«De ce eşti întristat suflete al meu şi de ce mă tulburi ? Nădăjduieşte în Dumnezeu, că mă voi mărturisi Lui. Căci mântuirea persoanei mele nu sunt faptele mele, ci Dumnezeul meu. «Căci cine se va îndrepta din faptele legii (Gal. II, 16) ? Nu se va îndrepta înaintea Ta nici un vieţuitor» (Ps. CXLI, 2). Ci nădăjduiesc să mă mântuiesc în dar, din credinţa Dumnezeului meu, prin mila Sa negrăită. Mergi înapoia mea satano ! Domnului Dumnezeului meu mă*

închin (Matei IV, 10) şi Lui îi slujesc din tinereţile mele, Celui ce poate să mă mântuiască numai cu mila Sa. Depărtează-te deci de la mine! Dumnezeu, Cel ce m-a făcut pe mine după chipul şi asemănarea Sa, te va zdrobi pe tine».

65. Dumnezeu nu cere de la noi oamenii altceva, decât numai să nu păcătuim. Iar acesta nu este lucrul legii, ci paza neslăbită a chipului şi a cinstei noastre de sus. Stând în acestea potrivit cu firea şi purtând haina strălucită a Duhului, rămânem în Dumnezeu şi Dumnezeu în noi, fiind dumnezei şi fii ai lui Dumnezeu prin înfiere, însemnaţi cu lumina cunoştinţei de Dumnezeu (Notă: 46. Ţine de firea noastră să păstrăm în noi chipul lui Dumnezeu sau relaţia cu Dumnezeu. Prin aceasta suntem fii ai lui Dumnezeu şi dumnezei, dar nu născuţi din natura lui Dumnezeu, ci înfiaţi de El prin harul şi voinţa Lui, dar şi prin consimţirea şi efortul voinţei noastre. Ţine de acordul activ al voinţei noastre cu voinţa lui Dumnezeu să fim fii ai lui Dumnezeu, dar acordul acesta e cerut de firea noastră. Sfântul Simeon nu cere întâi fapte, ci întâi iubire şi încredere în Dumnezeu. Iar prin aceasta însuşi Dumnezeu e cu noi şi în noi. Datorită acestui fapt, nu încercăm să împlinim cu puterile noastre faptele legii, ci ne încredem cu iubire în Dumnezeu, Care ne dă însă puterea să iubim cu fapta.).

66. Trândăvia şi greutatea trupului, născute în suflet din lene şi negrijă, ne depărtează de la canonul obişnuit şi aduc în cugetare întuneric şi descurajare *(Notă: 47. Trândăvia trupului se transpune în suflet, din negrijă. Din ele vin apoi în suflet descurajarea şi întunericul. Deci între suflet şi trup are loc o reciprocitate. Nu se poate neglija niciodată fără pagubă păzirea trupului în cele voite de Dumnezeu.)*. Prin aceasta se ivesc în inimă gânduri de frică şi de hulire, încât cel ispitit de dracul trândăviei nu mai poate nici măcar să mai intre în locul obişnuit al rugăciunii *(Notă: 48. Sigur e vorba de locul spiritual al rugăciunii, de starea de rugăciune, de interiorul rugăciunii.)*, ci îi este lene şi pregetă şi gândeşte lucruri nebuneşti împotriva Făcătorului a toate *(Notă: 49. Acestea vin ca o justificare a lenii de a se ruga.)*.Cunoscând deci pricina şi izvorul de unde ţi-au venit acestea, intră cu sârguinţă în locul obişnuit al rugăciunii tale şi căzând la iubitorul de oameni Dumnezeu, roagă-te din inimă cu suspine, întru durere şi lacrimi, cerând izbăvirea de povara trândăviei şi a gândurilor rele şi ţi se va da degrabă ţie, celui ce baţi şi stăruieşti cu osteneală, izbăvirea de acestea.

67. Cel ce a dobândit inima curată, a biruit frica (Notă: 50. Rugăciunea este forţa eliberatoare, prin întâlnirea efortului nostru de eliberare cu persoana supremă, ca izvor a toată puterea şi libertatea.).Iar cel ce se curăţeşte încă, aci o biruie, aci e biruit de ea. Dar cel ce nu luptă nicidecum, sau nu simte deloc că e prieten al patimilor şi al dracilor şi deci mai adaugă la boala slavei deşarte şi boala închipuirii

de sine, socotind că este ceva fără să fie nimic, sau e robul şi prada fricii, tremurând ca un prunc cu cugetul şi având frică acolo unde nu este frică pentru cei ce se tem de Domnul (Notă: 51. Fricos e cel ce nu e curat în inimă. Acela nu poate intra întru libertate în relaţie cu altul. Curăţenia inimii aduce libertatea relaţiei cu alte persoane, deci şi cu Dumnezeu.).

68. Cel ce se teme de Domnul nu are frică de asaltul dracilor, nici de neputincioasele lor atacuri, dar nici de ameninţările oamenilor răi. Fiind în întregime ca o flacără sau ca un foc arzător, ce străbate zi şi noapte de jur-împrejur locurile ascunse şi întunecoase, pune dracii pe fugă. Căci fug mai degrabă aceia de el decât el de aceia, ca să nu fie arşi de flacăra învăpăiată a focului dumnezeiesc ce ţâşneşte din el *(Notă: 52. Cei ce se tem de Domnul nu sunt laşi, ci au curajul mărturisirii în faţa lui Dumnezeu şi a semenilor. Temerea de Dumnezeu e o sfială de a nu-L supăra, nu o laşitate. A se observa paradoxul: n-are frică cel ce se teme de Domnul. Temerea de Dumnezeu nu e ca frica din lume sau de ceva din lume; e o putere faţă de toate cele din lume, iar faţă de Dumnezeu nu e simţită ca o frică propriu-zis, ci ca o îndrăznire din iubire, împreunată în acelaşi timp cu sfială. Temerea de Dumnezeu dă puterea de a întreprinde orice efort spre împlinirea voii Lui, adică a tot ce e bun. Nu e vorba însă de o deosebire a acestora prin cuvinte (temere, frică), ci de deosebirea a două stări sufleteşti, care pot fi indicate prin indiferent care din aceste două nume. Focul de care se vorbeşte în acest capitol e entuziasmul iubirii de Dumnezeu, care are în sine cea mai deplină curăţie. Termenii: foc, flacără, sunt termeni preferaţi de Sfântul Simeon, pentru a exprima puternica simţire a dragostei de Dumnezeu ce-L caracterizează.)*

69. Cel ce umblă în frica de Dumnezeu, chiar dacă petrece în mijlocul oamenilor răi, nu se teme. El are înlăuntrul său frica de Dumnezeu şi poartă arma nebiruită a credinţei, cu care poate să le împlinească pe toate, chiar şi pe cele ce par grele şi cu neputinţă celor mulţi. El petrece ca un uriaş în mijlocul piticilor, sau ca un leu mugind în mijlocul câinilor şi al vulpilor, încrezându-se în Domnul. Cu tăria cugetului său îi loveşte pe ei şi înspăimântă inimile lor, învârtind cuvântul înţelepciunii, ca pe un toiag de fier *(Notă: 53. înţelepciunea este şi o forţă, sau e menţinută printr-un efort în care se manifestă o forţă. E forţa gîndului la Dumnezeu, care prin aceasta e unit cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru a persista în cele bune, în cele proprii echilibrului vieţii.)*.

70. Să nu te miri dacă, stăpânit de frică, tremuri temându-te de toate. Căci eşti încă nedesăvârşit şi lipsit de tărie şi te temi ca un prunc de mormoloci. Căci frica este o boală copilărească şi vrednică de râs a sufletului iubitor de slava deşartă. Faţă de

acest drac să nu cauţi să te foloseşti de cuvinte şi de contraziceri. Căci cuvintele nu folosesc nimic sufletului care tremură şi se clatină. Lăsându-le pe acestea, smereşte cu toată puterea gândirea ta şi vei vedea cum dispare frica (Notă: 54. E demnă de remarcat această convieţuire între frică şi slava deşartă. Iubitorul de slavă deşartă tremură de părerile tuturor, chiar de ale celor mai neînsemnaţi oameni. De frica unor păreri care nu-ţi cultivă slava deşartă, nu vei putea scăpa contrazicând pe cei ce nu recunosc meritele tale, ci acceptând simţirea smereniei. In smerenie stă adevăratul curaj faţă de alţii.).

71. Odată, cuprins fiind cineva de trândăvie, avea mintea slăbită şi întunecată şi sufletul moleşit, încât puţin mai trebuia ca să fie lipsit de întristarea inimii şi să stingă în el flacăra duhului şi să se umple toată casa trupului său de fum *(Notă: 55. E fumul care acoperă vederea şi slăbeşte puterea de mişcare a sufletului, dar şi a trupului, spre cele bune şi reale.)*. Ba mai mult, se ivi în el o amorţeală a tuturor mădularelor, care-l ducea, din cauza moleşelii, la un somn fără măsură, încât era silit să lipsească şi de la slujbele obişnuite. El încercă să se împotrivească acestora prin înfrânare şi veghere. Dar biruind somnul, inima lui se înăspri din mândrie şi lipsindu-i de aici înainte întristarea, se strecură în el frica. Cînd o simţi pe aceasta în sine, ieşi din chilia sa la vreme nepotrivită şi plecând la un loc retras şi întunecat, stătu acolo şi ridică mâinile şi se însemnă cu semnul crucii, iar ochiul sufletului şi-l înălţă spre Dumnezeu. Umilindu-şi astfel puţin gândirea, îndată dracul fricii se depărta puţin de la el. Dar dracul cumplit al slavei deşarte, mai puternic decât el, îi fură gândul, vrând să-l atragă şi să-l predea iarăşi dracului fricii. Înţelegînd el aceasta, se miră şi rugă fierbinte pe Dumnezeu să izbăvească sufletul lui din asemenea curse ale diavolului.

72. Mare şi anevoie de înţeles socotesc că este pentru toţi această împreună-lucrare, răutate şi uneltire a dracilor. Căci am cunoscut pe dracul fricii însoţindu-se şi lucrând împreună cu dracul trândăviei şi pe acesta din urmă ajutându-l pe cel dintâi şi întărind lucrarea lui; de asemenea, pe cel dintâi sădind în suflet frica împreunată cu învârtoşarea, iar pe al doilea întărind întunecarea, moleşeala, învârtoşarea şi deznădejdea sufletului şi a minţii. Trândăvia le este nevoitorilor o încercare menită să le pricinuiască smerenie.

73. Dracul trândăviei obişnuieşte să războiască, de cele mai multe ori, mai ales pe cei ce au înaintat în rugăciune, sau pe cei ce se sârguiesc cu ea. Căci nici un altul dintre ceilalţi draci nu are putere împotriva acestora. Acesta îşi are puterea fie dintr-o îngăduinţă de sus cu bun rost, fie cum socotesc mai degrabă, îşi ia puterea împotriva noastră din niscai stări necuvenite ale trupului *(Notă: 56. Puterea acestuia mai vine şi din oboseala fără voie a trupului ca şi din aparenţa că el nu e*

un duh rău, că prin el nu se săvârşeşte răul.). Iar ceea ce vreau să spun este aceasta: mâncând mult şi încărcându-mi stomacul şi adormind astfel prea sătul, această patimă a pus stăpânire pe mine şi am fost biruit; apoi înfrânându-mă iarăşi peste măsură, mi-am făcut mintea întunecată şi anevoie de mişcat şi iarăşi am căzut în aceeaşi patimă *(Notă: 57. Excesul nu e bun nici într-o parte, nici în alta. Aici are rolul important înţelepciunea şi dreapta socoteală.).* Câteodată se întâmplă însă aceasta celor ce se nevoiesc şi din amestecarea aerului, despre care nu ştiu să spun ceva sigur, sau din grosimea vântului de miazăzi.

74. Trândăvia este moartea sufletului şi a minţii *(Notă: 58. Deşi porneşte de la trup, trândăvia devine şi o stare a sufletului şi a minţii.).*Dacă Dumnezeu i-ar îngădui să lucreze împotriva noastră după puterea ei, nici unul dintre nevoitori nu s-ar mântui vreodată. Datoria noastră este să i ne împotrivim cu toată puterea ce ne este dată, dar stă în puterea lui Dumnezeu să ne trezească în chip tainic şi să ne arate în chip vădit biruitori ai ei. Căci e cu neputinţă ca, murind cineva, să învie fără ajutorul Celui ce s-a înviat pe Sine din morţi.

75. Când mintea e furată de mândrie şi se înfundă în ea însăşi şi-şi închipuie că este ceva prin sine însăşi fiindcă se nevoieşte, harul care o luminează în chip nevăzut se depărtează de la ea şi lăsând-o îndată goală, ea îşi dă seama repede de neputinţa ei. Căci patimile năvălesc asupra ei ca nişte câini turbaţi şi caută să o sfâşie. Atunci neştiind ce să facă şi neavând unde să alerge ca să se izbăvească, aleargă, prin smerenie, la Domnul care poate să o mântuiască *(Notă: 59. Mândria este aşezată de părinţi duhovniceşti mai vechi la sfârşitul celorlalte patimi. Sfântul Simeon Noul Teolog o pune, cel puţin pentru nevoitorii care s-au eliberat de patimi, la începutul nevoinţii lor. De aceea leacul împotriva ei este, după el, smerenia, opusul mândriei. Smerenia deschide sufletul din nou pentru Dumnezeu.).*

76. Cel ce a ieşit deplin din lume se socoteşte pe sine ca fiind într-un pustiu neumblat (Ps. LXI, 1) şi plin de fiare. De aceea, cuprins de o frică negrăită şi de un cutremur de nedescris, strigă către Dumnezeu, ca Iona din chit şi din marea vieţii; ca Daniil din groapa leilor şi a patimilor furioase; ca cei trei tineri din cuptorul focului lăuntric al poftei arzătoare; ca Manase din statuia de aramă a trupului acesta pământesc şi muritor. Iar Domnul auzindu-l îl izbăveşte pe el din prăpastia neştiinţei şi a dragostei de lume, ca pe proorocul din chit, pentru ca să nu le mai dorească pe acestea ; îl izbăveşte din groapa gândurilor rele ale poftei, care răpesc şi rod sufletele oamenilor, ca pe Daniil; din atacurile pătimaşe ale focului care-i arde şi îi slăbeşte sufletul şi-l împinge cu sila spre fapte necuvenite, răcorindu-i sufletul cu roua Sfântului Duh, ca pe israeliţii aceia şi de trupul acesta pământesc şi greu şi preapătimaş, păstrându-l neînjosit şi nedoborât şi făcându-l fiu al luminii şi

al zilei (1 Tes. V, 5) şi învrednicindu-l să guste învierea încă de aici *(Notă: 60. Acest capitol e luat în întregime din Cuvântarea IV etică (Traites theologiques et ethiques, tom. II, în «Sources chretiennes»,nr. 129, p. 20).).*

77. Sufletul care stăruie în alipirea la starea înjosită a trupului şi iubeşte plăcerile lui şi ţine la slava de la oameni, sau chiar dacă nu le caută pe acestea, e simţitor la adierea poftei, rămâne cu totul nemişcat şi greoi spre orice virtute şi poruncă a lui Dumnezeu, ca unul ce e îngreunat şi înlănţuit cu putere de relele amintite. Dar când, trezit de ostenelile nevoinţelor şi de lacrimile pocăinţei, scutură de la sine greutatea trupului şi topeşte în şiroaiele lacrimilor cugetul trupesc şi s-a ridicat mai presus de micimea celor văzute, se împărtăşeşte de lumina curată şi se eliberează de patimile care îl tiranizează. Atunci strigă şi el îndată ca proorocul, către Dumnezeu: ***«Rupt-ai sacul meu şi m-ai încins cu veselie, ca să cunosc slava Ta şi să nu mă mâhnesc»*** (Ps. XXIX, 12-13).

78. Sfânta Scriptură ne dă să înţelegem că sunt trei locuri în care obişnuieşte mintea să petreacă (Notă: 61. Sunt trei stări sau trepte ale minţii. Dar acestea nu sunt simplu subiective, ci sunt stări produse de unele realităţi deosebite de noi.). Iar eu socotesc, mai degrabă, că sunt două. Prin aceasta nu învăţ ceva contrar Scripturii - să nu fie - ci pentru că nu număr între început şi sfârşit, mijlocul.

De pildă, cel ce se mută dintr-un oraş în altul şi dintr-o ţară în alta, nu va numi, pe drumul străbătut, celelalte oraşe şi ţări, chiar dacă ar vedea în cursul drumului multe şi minunate lucruri. Poporul care se mută din Egipt în pământul făgăduinţei, şi se aşază în acesta, îşi aminteşte toate cele de pe drumul dintre ele şi le descrie pe acestea tuturor, dar nu spune că s-a mutat de la prima cetate la a doua şi de la a doua la a treia cetate sau ţară, ci că s-a mutat de la robie la libertate, de la întuneric la lumină şi din prinsoare a revenit în ţara proprie.

Tot aşa mintea noastră, a oamenilor, obişnuieşte să se mute de la împătimire la nepătimire, de la robia patimilor la libertatea duhului şi de la închipuirea contrară firii, pe care legea o numeşte prinsoare, la înălţarea mai presus de fire *(Notă: 62. Sfântul Simeon nu cunoaşte decât două stări ale omului: starea contrară firii şi starea mai presus de fire. O stare neutră nu cunoaşte. Ea poate fi cel mult o etapă trecătoare între cele două. De câteva ori vorbeşte totuşi de starea cea conformă firii. In starea aceasta omul se bucură şi de ajutorul harului care e mai presus de fire. KpoXrji?- «prejudecata» (termen în textul original tradus de noi cu «închipuire») este o judecată ce şi-o face cineva înainte de a se cunoaşte cu adevărat pe sine, sau înainte de a cunoaşte cu adevărat lucrul despre care gândeşte sau se pronunţă. Ea e de fapt o închipuire. Ca atare ea e contrară firii,*

căci e pusă în mişcare de vreo pasiune. De aceea e izvorul multor greşeli.), de la marea agitată a vieţii la starea senină cea din afara lumii, de la amărăciunea grijilor şi supărărilor vieţii la dulceaţa negrăită şi la lipsa de grijă în privinţa oricărui lucru pământesc; de la pofta, de la frământarea şi de la tulburarea cu privire la multe, la alipirea deplină şi la dragostea faţă de Cel Unul.

79. Mutarea minţii de la cele văzute la cele nevăzute şi de la cele ce cad sub simţuri la cele mai presus de simţuri pricinuieşte uitarea tuturor celor lăsate în urmă. Pe aceasta ei o numesc cu dreptate locul liniştii, învrednicindu-se mintea să se înalţe la el, nu va mai coborî iarăşi de acolo, ca Moise după cele 40 de zile şi nopţi petrecute pe munte, ci încredinţându-se că e bine acolo nu se va mai întoarce nicidecum spre cele de jos *(Notă: 63. De fapt cel ce a petrecut odată în lucruri mai înalte, nu mai are plăcere de cele de jos şi chiar dacă coboară puţin la ele, tânjeşte după cele de sus. Comparaţia stării prezente mai rele, cu cea anterioară mai bună îi produce o tristeţe şi o nemulţumire continuă.)*.

Ajuns încă de aici casa Treimii şi el însuşi în Treime, ca unul ce este în ea, se va sălăşlui în Împărăţia cerurilor.Căci iubirea îl va ţine şi nu-l va lăsa să cadă *(Notă: 64. A fi în Treime înseamnă a fi în iubire. Sfântul Simeon atribuie iarăşi iubirii şi nu contemplaţiei rolul principal în menţinerea sufletului în Dumnezeu. Iar iubirea aceasta de Dumnezeu, în care sufletul e ridicat, se explică prin iubirea celor trei Persoane dumnezeieşti între Ele. Fiind aşezat sufletul în acest leagăn al iubirii nesfârşite şi desăvârşite între cele trei Persoane dumnezeieşti nu mai poate cădea din el.)*.

80. Nu numai cel ce se linişteşte singur (sihastrul) (Notă: 65. De aici şi până la cap. 87 inclusiv, ed. din «Sources chretiennes»se întâlneşte iarăşi cu Filocalia greacă, cap. 53—58, afară de cap. 82.), sau cel ce se află sub ascultare (în obşte), ci şi egumenul şi întâistătătorul celor mulţi şi chiar cel ce slujeşte, trebuie să fie numaidecât fără griji, sau liberi de toate lucrurile vieţii. Căci dacă ne predăm grijilor, călcăm porunca lui Dumnezeu care zice: **«Nu vă îngrijiţi de sufletul vostru, ce veţi mânca sau ce veţi bea şi cu ce vă veţi îmbrăca. Căci toate acestea le caută păgânii»** (Matei VI, 25) ; şi iarăşi: **«Vedeţi să nu se îngreuneze inimile voastre de multă mâncare şi de beţie şi de grijile vieţii»** (Luca XXI, 34).

81. Cel ce are gândirea îngrijorată de lucrurile vieţii nu este liber. Căci e stăpânit şi robit de grija acestora, fie că se îngrijeşte de acestea pentru sine, fie pentru alţii. Iar cel liber de acestea nu se îngrijeşte în chip lumesc nici pentru sine şi nu se va îngriji nici pentru alţii, fie că e episcop, fie că e egumen, fie diacon. Cu toate acestea, nu va sta niciodată fără lucru şi nu va dispreţui nici pe cei mai umiliţi şi mai

mici, ci făcând toate în chip bineplăcut lui Dumnezeu, va rămâne în toate neîngrijorat, toată viaţa (Notă: 66. E necesar ca făcând toate cele ce se cer de la noi, să nu le facem cu grija că reuşita depinde numai de noi. Să păstrăm conştiinţa că toate.sunt trecătoare. Cei ce se folosesc de lumea aceasta, să fie ca şi cum nu s-ar folosi. Căci «trece chipul lumii acesteia» (l Cor. VII, 31).).

82. **Există o grijă nefăptuitoare şi o făptuire fără grijă, ca şi dimpotrivă: o negrijă făptuitoare şi o lene plină de griji** (Notă: 67. Prin această frumoasă distincţie, Sfântul Simeon dovedeşte că nu condamnă activitatea, ci apăsarea sufletească ce o poate însoţi. Să fii activ într-un chip degajat, ca o pasăre în zborul ei vesel, ca un artist, fericit în înaripata lui străduinţă de a găsi expresia justă a ceea ce contemplă. Aceasta e esenţa recomandării Sfântului Simeon.). **Acestea le-a arătat şi Domnul. Căci spunând : «Tatăl Meu până acum lucrează, şi Eu lucrez»** (Ioan V, 17), **şi iarăşi: «Lucraţi nu pentru mâncarea pieritoare, ci pentru cea care rămâne spre viaţa veşnică»** (Ioan VI, 27), **n-a desfiinţat activitatea, ci ne-a recomandat activitatea fără grijă** (Notă: 68. De fapt, activitatea din iubire faţă de alţii şi de Dumnezeu produce în suflet o stare de negrijă lumească şi-1 duce la desăvârşirea veşnică, pe când cea din grija egoistă de trup îl duce la pieire. Deci Domnul condamnă grija, dar nu recomandă neactivitatea. Mai mult chiar el condamnă şi lenea, mai ales pe cea însoţită de grijă. De aici rezultă că deşi nu trebuie să considerăm lucrurile lumii eterne, totuşi trebuie să socotim că activitatea sufletului în legătură cu ele, de dragul lui Dumnezeu şi al altora, e un mijloc prin care sufletul sporeşte în desăvârşire şi ajunge la veşnicia fericită pentru care este rânduit. Dealtfel şi rugăciunea este o activitate.).

Apoi spunând iarăşi: ***«Cine, îngrijindu-se, poate să adauge măcar un cot la statura sa ?»*** (Matei VI, 27), a desfiinţat grija nefăptuitoare. Iar despre grija întrupată în fapte, zice: ***«Iar despre îmbrăcăminte şi mâncare, ce vă îngrijiţi? Nu vedeţi crinii câmpului şi păsările cerului, pe cei dintâi cum cresc şi pe cele din urmă cum sunt hrănite ?»*** (Matei VI, 28). Astfel, aprobând pe una şi dezaprobând pe cealaltă, Domnul ne învaţă cum să lucrăm cu grijă neîngrijorându-ne şi cum, liberi de griji, să ocolim o activitate necuvenită (Notă: 69. Ceea ce cere Domnul în fond e împlinirea unei activităţi cuvenite şi reţinerea de la cea necuvenită. Cea dintâi trebuie să o facem într-un sens cu toată grija, dar în alt sens neîngrijoraţi. Iar pe cea de a doua să o evităm, mai ales când o facem fără grijă, adică cu neglijenţă, sau cu nepăsare de mântuirea sufletului. Există deci grijă şi grijă. Există deci grijă bună şi grijă rea, precum există negrijă bună şi negrijă rea.).

83. Nu dărâma casa ta, voind să o zideşti pe a vecinului. Să ştii că lucrul acesta e obositor şi greu. Ia seama ca nu cumva hotărându-te la aceasta, să o dărâmi şi pe a ta şi să nu poţi să o zideşti nici pe a aceluia *(Notă: 70. Mustrându-1 pe altul pentru greşeli, poţi să-ţi înăspreşti sufletul tău şi să înaintezi la ură împotriva aceluia. Astfel nu-1 zideşti nici pe acela şi te înrăieşti şi pe tine.)*.

84. Dacă n-ai dobândit o desăvârşită nepătimire faţă de lucruri şi de bunurile vieţii, să nu primeşti să te ocupi cu chivernisirea lucrurilor, ca să nu te prinzi în ele şi în loc să iei plata slujirii, să suferi osânda pentru hoţie şi fur de cele sfinte. Iar de eşti silit la acestea, de întâistătătorul, să fii ca cel ce umblă cu focul care arde şi să opreşti momeala gândului prin mărturisire şi pocăinţă, ca să te păstrezi neatins prin rugăciunea întâistătătorului *(Notă: 71. Mărturisind ispita care ţi-a venit de a lua din cele chivernisite ale Bisericii, sau ale mânăstirii, vei căpăta de la duhovnic întărire să respingi ispita.)*.

85. Cel ce n-a ajuns nepătimitor, nu ştie ce este nepătimirea, ba nici nu poate crede că este cineva astfel pe pământ. Căci cel ce nu s-a lepădat mai întâi de sine (Matei XVI, 24) şi nu şi-a golit cu bucurie sângele său pentru această viaţă cu adevărat fericită, cum va bănui că a făcut cineva acestea ca să dobândească nepătimirea ? La fel şi cel ce-şi închipuie că are Duhul Sfânt neavând nimic, auzind de lucrările Duhului sălăşluite în cei ce au de fapt pe Duhul Sfânt, nu va crede că există cineva în generaţia de azi lucrat şi mişcat de Duhul dumnezeiesc sau ajuns la vederea Lui în chip conştient şi simţit, asemenea apostolilor lui Hristos şi sfinţilor de altădată. Căci fiecare judecă din starea ce o are el şi pe cele ale aproapelui, fie că e vorba de virtute, fie de păcate.

86. Altceva este nepătimirea sufletului şi altceva nepătimirea trupului; cea dintâi sfinţeşte şi trupul prin strălucirea ei şi prin revărsarea de lumină a Duhului; iar cea de a doua singură nu poate să folosească prin sine întru nimic pe cel ce o are (Notă: 72. Extras din Cuv, IV etic, op. cit., p. 12. Pentru Sfântul Simeon virtutea nu este o simplă pasivitate, ci o punere în ordine a mişcărilor sufleteşti şi trupeşti, pentru buna folosire a lor în favoarea deprinderii unei virtuţi. Prin aceasta spiritualitatea creştină se deosebeşte net de cea budistă. Nemişcarea puterilor trupeşti şi sufleteşti poate aparţine firii slăbite, sau dezamăgite de pe urma dezordinii pătimaşe a mişcărilor lor. Căci slăbirea sau dezamăgirea pot apărea în creatură, care n-are de la sine fiinţa, ci e din nimic şi ca atare înaintează când rămâne de sine spre nimic. Dar punerea în rânduială a mişcărilor firii e un efort care învinge înclinarea mişcărilor firii spre trândăvia dezordinii şi spre nimic.).

87. Altceva este nemişcarea mădularelor sufleteşti şi trupeşti şi altceva dobândirea virtuţilor. Cea dintâi aparţine firii, cea de a doua pune rânduială în mişcările naturale *(Notă: 73. Extras din aceeaşi cuvântare. Ibidem.)*.

88. A nu pofti ceva din plăcerile şi dulceţurile lumii nu este egal cu a dori bunătăţile veşnice şi cereşti. Altceva este aceasta şi altceva e aceea. Cele dintâi le dispreţuiesc mulţi. De cele de al doilea, puţini oameni s-au îngrijit (Notă: 74. Extras din aceeaşi cuvântare, op. cit., p. 14. Continuând ideea din capitolul anterior, Sfântul Simeon spune că dorirea bunătăţilor veşnice e mai mult decât nedorirea plăcerilor pământeşti. Virtutea e o dorire pozitivă a bunătăţilor veşnice şi prin aceasta depăşeşte o fire ajunsă la nemişcare prin voinţa de a nu răspunde răului cu rău, sau prin dezabuzare şi slăbire. Ea e un efort de ridicare a firii la cele mai presus de fire. Nu se cere desfiinţarea dorinţei ca putere a firii, ci îndreptarea şi întărirea ei spre cele continuu mai înalte.).

89. A ocoli şi a nu căuta slava de la oameni nu este tot una cu a dori slava de la Dumnezeu. Căci e multă deosebire între aceste două lucruri. Cea dintâi au respins-o mulţi şi dintre cei stăpâniţi de patimi; pe cea de a doua, puţini s-au învrednicit să o primească şi cu multă osteneală (Notă: 75. Cuv. IV etic, op. cit., p. 12. Se face aici o deosebire analoagă cu cea din cele două capete anterioare, între pesimismul celor ce s-au scârbit, prin dezamăgiri sau prin cinismul patimilor, de slava de la oameni şi între cei ce doresc, într-un elan pozitiv, slava curată de la Dumnezeu cel infinit. Aici se crede în Dumnezeu cel personal, acolo e un fel de panteism, odată ce persoana omenească se topeşte în esenţa universală. Aici se crede într-un Dumnezeu personal, Căruia credinciosul vrea să-I placă şi în a plăcea lui Dumnezeu constă slava dorită de la El, care este totodată o depăşire a egoismului.).

90. Nu e tot una a te mulţumi cu o haină modestă şi a nu dori un veşmânt strălucitor, cu a te îmbrăca în lumina lui Dumnezeu. Acesta este un lucru şi acela altul. Atraşi de mii de pofte, unii dispreţuiesc cu uşurinţă poftirea unui veşmânt; dar în lumina lui Dumnezeu se îmbracă acei care o caută neobosiţi prin toate nevoinţele şi se fac fiii luminii şi ai zilei în împlinirea poruncilor (Notă: 76. Cuv. etic. cit., op. cit., p. 14. Aceeaşi idee ca în cele trei capete anterioare. Dar aici Sfântul Simeon dă şi o explicare proprie a deosebirii între lipsa unei patimi şi posesiunea unei virtuţi contrare: lipsa unei patimi poate proveni din angajarea intensă în alte patimi.).

91. Altceva este vorbirea smerită şi altceva cugetarea smerită; altceva este smerenia şi altceva este floarea smereniei; altceva este rodul acesteia şi altceva dulceaţa frumuseţii lui şi altceva decât acestea, urmările ce decurg din el. Dintre

acestea, unele atârnă de noi, altele nu atârnă de noi. Cele ce atârnă de noi sunt: să cugetăm toate, să ţinem seama de toate, să spunem şi să facem toate câte ne duc la smerenie; dar sfânta smerenie şi celelalte însuşiri ale ei, harismele şi lucrările ei, sunt darul lui Dumnezeu şi nu atârnă de noi. Dar de ele nu se va învrednici nimeni, dacă nu a semănat toate seminţele care atârnă de el (Notă: 77. Cuv etic. cit., op. cit., p. 16.).

92. Altceva este a nu ne revolta faţă de necinstiri,de batjocuri, de încercări şi necazuri şi altceva a ne arăta mulţumiţi de ele şi a ne ruga pentru cei ce ne fac acestea. Altceva este a iubi din suflet pe aceştia şi altceva a întipări, pe lângă aceasta, în mintea noastră faţa fiecăruia din ei şi a-i îmbrăţişa fără patimă ca pe nişte prieteni adevăraţi, cu lacrimi de iubire sinceră, fără să se afle în acea clipă nici o urmă a vreunei supărări în noi.

Iar lucrul mai mare decât cele spuse este ca în timpul însuşi al ispitelor să aibă cineva, în chip neschimbat, aceeaşi bună simţire egală pentru cei ce-1 batjocoresc în faţă, îl calomniază, îl judecă, îl osândesc, îl înjură şi-1 scuipă în faţă şi pentru cei ce iau în afară înfăţişarea prieteniei, dar pe ascuns fac aceleaşi lucruri fără să se poată însă ascunde de fapt. ***Dar neasemănat mai mare lucru decât toate acestea, socotesc că este ca cineva să uite cu desăvârşire cele ce le-a suferit şi să nu-şi aducă aminte de ceva din ceea ce i s-a întâmplat, fie că lipsesc,fie că sunt de faţă cei ce l-au supărat, ci să-i primească şi pe aceştia la fel ca pe prieteni, în convorbiri şi la masă, fără nici o gândire la cele întâmplate*** *(Notă: 78. Cuv. etic. cit., ibidem.)*.

93. **Nu e acelaşi lucru a-ţi aduce aminte de Dumnezeu şi a-L iubi pe Dumnezeu. Nici a te teme de Dumnezeu şi a păzi poruncile Lui** (Notă: 79. Cuv. etic. cit., op. cit., p. 18. Poţi să te temi de Dumnezeu şi să nu treci această temere in fapte.). Altceva sunt acestea şi altceva acelea. Dar amândouă sunt proprii celor desăvârşiţi şi nepătimitori.

94. Altceva este nepăcătuirea şi altceva lucrarea poruncilor (Notă: 80. Cuv. etic. cit., op. cit., p. 16.). Cea din urmă este proprie celor ce se nevoiesc şi vieţuiesc după Evanghelie, iar cea dintâi este proprie celor ce au dobândit prima nepătimire.

95.Liniştea nu e, desigur, una cu nelucrarea (Notă: 81. Liniştea este ceva pozitiv, este o bucurie. Nelucrarea e neactivitate şi nu iradiază din ea putere, ci îndeamnă la pasivitate şi deci la tristeţe. Poţi să fii activ în linişte şi poţi să fii neactiv fără să ai linişte .Căci lipsa de mişcare e contrară firii.). Nici tăcerea nu e una cu liniştea (Notă: 82. Din Cuv. etic. cit., ibidem. Poţi să taci în afară şi în suflet să n-ai

linişte.). Altceva e fiecare din acestea. Nelucrarea este proprie celor ce nu voiesc să cunoască împărtăşirea de bunătăţile lui Dumnezeu, nici să împlinească ceva din cele bune. **Lucrarea poruncilor este proprie celor ce se ocupă neîncetat cu cunoştinţa lui Dumnezeu şi stăruiesc în înţelegerea cuvântului înţelepciunii lui Dumnezeu şi cercetează adâncurile Duhului şi sunt introduşi în tainele minunate ale lui Dumnezeu.** Iar liniştea este proprie celor ce săvârşesc lucrarea minţii cu luarea aminte a unei cugetări pline de atenţie la gânduri.

96. Nu este acelaşi lucru retragerea (din lume), ca mutarea dintr-un loc în alt loc şi adevărata înstrăinare (Notă: 83. Din Cuv. etic. cit., ibidem. Deci mai presus de fuga exterioară din lume, e cea care mântuieşte, sau înstrăinarea interioară de ceea ce e rău în ea.); ci altceva şi altceva. Cea dintâi este a celor ce luptă şi a celor ce, din cauza lenii, sunt purtaţi de o cugetare nestatornică, sau din cauza unui prisos de căldură doresc lupte şi mai mari. Iar a doua este a celor ce s-au răstignit lumii (1 Cor. II, 10) şi lucrurilor lumii şi doresc să fie pururea numai cu Dumnezeu şi cu îngerii şi nu se întorc deloc spre cele omeneşti.

97. Altceva este a te împotrivi vrăjmaşilor şi a lupta împotriva lor şi altceva a-i birui şi a-i supune şi a-i omorî cu desăvârşire. Primul lucru e propriu luptătorilor şi vitejilor în cele ale nevoinţei; al doilea e propriu celor nepătimitori şi desăvârşiţi (Notă: 84. Extras din Cuv. etic. cit., op. cit., p. 18. Cel nepătimitor nu mai e mişcat de nici un răspuns contrar la răul duşmanului, ci-l copleşeşte şi-l desfiinţează cu neclintirea în iubire.)

98. Toate acestea sunt fapte ale sfinţilor ce umblă în lumina nepătimirii. Dar cei ce înţeleg că sunt în afara lor, să nu se lase amăgiţi, nici să-şi amăgească sufletele lor, ci să ştie că ei umblă zadarnic, ca într-un întuneric *(Notă: 85. Extras din Cuv. cit., op. cit., p. 16. Aceştia umblă mult, însă umblă în întuneric şi nu reuşesc să iasă din el.)*.

99. Mulţi s-au supus acestor nevoinţe, unul pentru un motiv, altul pentru alt motiv. Dar foarte puţini sunt cei ce au săvârşit osteneala lor cu frică şi cu dragoste firească de Dumnezeu. Singuri aceştia, ajutaţi de har, izbutesc în scurtă vreme în lucrarea virtuţii şi se întind spre cele spuse. Ceilalţi sunt lăsaţi, cum s-a spus, «să rătăcească în loc neumblat şi nu pe cale>> (Ps. CVI, 40) *(Notă: 86. A umbla în întuneric neînaintând spre scopul firesc al vieţii noastre, înseamnă a nu umbla pe drum, căci orice drum duce undeva,duce la un scop.)*, potrivit cuvântului: «Şi i-am trimis pe ei după uneltirile inimilor lor, merge-vor întru meşteşugirile lor» (Ps.LXXX, II)*(Notă: 87. Extras din Cuv. cit., op. cit., p. 18. Aceştia şi-au făcut propriile lor planuri, nu urmăresc planurile lui Dumnezeu.)*.

100. Cel ce a dobândit experienţa acestora prin sârguinţa cea mai bună va cunoaşte puterea (înţelesul) celor spuse. Iar cel ce e altfel, va cunoaşte înţelesul din afară al celor spuse, dar despre înţelesul lor duhovnicesc, care se cunoaşte cu înţelegerea, nu va avea decât idei teoretice, sau mai bine zis va plăsmui în cugetarea lui chipuri mincinoase, fiind foarte departe de ele, ca un om ce se amăgeşte.

101. Când te-ai ridicat, prin multe osteneli şi sudori deasupra micimii trupului şi te-ai dezbrăcat de trebuinţele lui, îl vei purta uşor şi duhovniceşte, ca pe unul ce nu va simţi nici foame, nici sete. Atunci vei privi mai bine, ca prin oglindă (1 Cor. XIII, 12) *(Notă: 88. Trupul lui a devenit transparent ca o oglindă prin care cel duhovnicesc se vede pe sine şi vede pe Dumnezeu.)*, pe Cel mai presus de minte şi cu ochii tăi spălaţi de lacrimi vei vedea pe Cel pe Care nimeni nu L-a văzut vreodată (Ioan I,18) *(Notă: 89. Lacrimile fac ochii curaţi şi de aceea capabili să vadă esenţa tainică a lucrurilor şi pe Dumnezeu prin ele.)*. Şi având sufletul rănit de iubirea Lui, vei înfiripa un cântec amestecat cu lacrimi *(Notă: 90.Starea aceasta de mare înduioşare şi bucurie pentru Dumnezeu Îşi găseşte o expresie nu numai în lacrimi, ci şi în ritmul unei melodii.)*. Atunci să-ţi aduci aminte de mine şi să te rogi pentru smerenia mea, ca unul ce eşti unit cu Dumnezeu şi ai o îndrăznire neînfruntată faţă de El.

(Extras din Filocalia sau culegere din scrierile Sfinţilor Părinţi care arată cum se poate omul curăţi, lumina şi desăvârşi – volumul VI)

Ale aceluiaşi, 25 de alte capete ale cunoştinţei şi ale cuvântării de Dumnezeu (gnostice şi teologice)

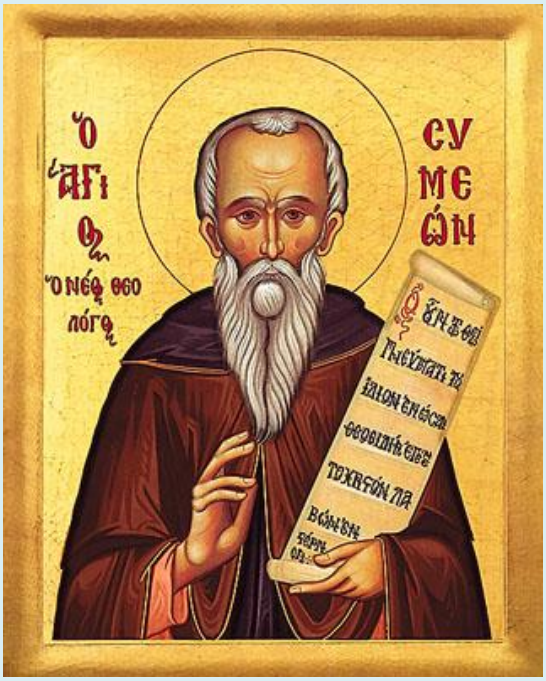

1. Nici celui ce teologhiseşte nu i se potriveşte pocăinţa, nici celui ce se pocăieşte, teologia. Căci pe cât sunt de departe răsăriturile de apusuri (Ps. Cll, 12), pe atâta e mai înaltă teologia decât pocăinţa *(Notă: 91. Avem aici sensul patristic al teologiei, ca fiind contemplaţie a lui Dumnezeu, atinsă pe treptele înalte ale curăţiei şi nepătimirii. Cel ce trăieşte desăvârşit în Dumnezeu, văzându-L cu mintea, nu mai simte nici trebuinţă de pocăinţă, căci uită până şi de starea sa, fiind ieşit întreg în Dumnezeu pe Care-L vede.)*. Căci precum se vaită un om aflat în boală şi neputinţe, sau precum strigă un cerşetor îmbrăcat în zdrenţe, aşa face cel ce se află în pocăinţă şi săvârşeşte cu adevărat faptele pocăinţei. Iar cel ce teologhiseşte este asemenea celui ce petrece în curţile împărăteşti îmbrăcat în strălucirea veşmântului împărătesc şi vorbeşte neîncetat cu împăratul ca un intim al lui şi aude de la el în fiecare moment poruncile şi voile lui *(Notă: 92. Adevărata teologie e nu numai vorbirea despre Dumnezeu, ci dialog cu Dumnezeu, simţire puternică şi responsabilă a prezenţei Lui personale şi revendicatoare.)*.

2. Sporirea în cunoştinţa de Dumnezeu se face prilej şi pricină a necunoaşterii tuturor celorlalte, ba chiar şi a lui Dumnezeu. Şi mărimea luminii Lui e o nevedere desăvârşită ; iar simţirea supradesăvârşită a luminii Lui mai presus de simţire, e o nesimţire a tuturor celor ce sunt în afara ei *(Notă: 93. Se afirmă aici caracterul apofatic, sau mai presus de cunoaştere al cunoaşterii lui Dumnezeu, conform lui*

Dionisie Areopagitul şi Sfântului Grigorie de Nisa.). Căci simţirea care nu cunoaşte, nu află şi nu înţelege deloc ce sunt, de unde, unde, care şi cum sunt cele în care se află, neavând putere să ştie acestea, cum va fi simţire? Cum nu vor fi acestea mai degrabă mai presus de simţire? Iar mintea care-şi simte neputinţa ei, cum nu va fi nesimţitoare faţă de cele mai presus de simţire? ***«Căci cele ce ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit»*** (l Cor. II, 9) *(Notă: 94. Extras din Cateheza XXVIII; op. cit., p. 158—160, unde e în legătură cu cap. I, ed. cit., p. 51—52.)*, cum vor fi supuse simţirii ?

3. Domnul care ne dăruieşte nouă cele mai presus de simţire ne dă şi o altă simţire mai presus de simţire prin Duhul Său, ca să simţim în chip mai presus de fire darurile şi harismele Lui mai presus de simţire, prin toate simţurile, în chip clar şi curat *(Notă: 95. Există o simţire mai presus de simţire. Sufletul nu se află pe acea treaptă într-o insensibilitate. Ea e o sensibilitate spirituală şi are drept cauză lucrarea Sfântului Duh. Dar e lucrătoare şi prin simţurile trupului, cum a fost cazul cu apostolii pe Tabor.)*.

4. Tot cel ce e nesimţitor faţă de Unul, e nesimţitor faţă de toate, precum cel ce are simţire faţă de Unul le simte pe toate şi este în afară de simţirea tuturor. El le simte pe toate şi nu e stăpânit de simţirea lor *(Notă: 96. Sfântul Simeon Noul Teolog se dovedeşte în tot scrisul lui un teolog al simţirii mai presus de simţire. Dar această simţire nu-i un sentiment pur, ci un contact total al fiinţei noastre, sensibilizată de Duhul, cu Dumnezeu.)*.

5. Cel surd faţă de cuvântul lui Dumnezeu e surd faţă de orice glas, precum cel ce aude cuvântul lui Dumnezeu le aude pe toate *(Notă: 97. Acela vede şi aude în toate cuvântul lui Dumnezeu.)*. Acesta este surd, pe de altă parte, faţă de orice glas. El le aude pe toate şi nu aude pe nici una, decât pe acelea care îşi spun cuvintele în Cuvântul *(Notă: 98. Nu aude nici un cuvânt ca stând de sine, sau ca răsunând de sine, ci fiecare cuvânt este identificat pentru el cu Cuvântul lui Dumnezeu.)* şi nici pe acestea, ci numai Cuvântul care grăieşte fără glas, în glasuri".

6. Cel ce aude, (Notă: 99. Extras din Cateheza cit., ibidem. Numai prin faptul că auzim în mod real Cuvântul lui Dumnezeu, ca un cuvânt căruia trebuie să-i răspundem, auzim real toate cuvintele Lui prin lucruri şi prin oameni, ca pe nişte cuvinte care ne scot din izolarea şi egoismul nostru şi trebuie să le răspundem. Propriu-zis în toate cuvintele e un singur Cuvânt personal Care ni se comunică, ne revendică şi simţim că trebuie să-I răspundem prin viaţa, prin faptele noastre.) vede şi simte astfel, cunoaşte puterea (înţelesul) celor spuse. Iar cel ce nu o cunoaşte, este vădit că nu-şi are simţurile sufletului clare şi sănătoase. Şi fiind aşa, încă n-a

cunoscut că a fost zidit ca văzător al zidirii văzute şi pentru a fi introdus în cea cunoscută cu mintea (Notă: 100. Sfântul Grigorie de Nazianz, Cuv. 38, 11 ; P.G. 36, 324-A. Omul a fost făcut ca subiect cunoscător şi văzător al celor cunoscute şi văzute, într-o legătură ontologică cu ele, cum e Logosul divin cu raţiunile Sale, care prin creaţie devin raţiunile lucrurilor.), ci, **«fiind aşezat într-o astfel de cinste,s-a alăturat şi s-a asemănat cu animalele fără minte şi purtătoare de povară»** (Ps. XLVIII, 13). Şi asemănat cu ele, rămâne astfel, neîntors, nerechemat, sau neridicat la prima cinste, după darul iconomiei Domnului nostru Iisus Hristos (Efeseni III, 2-7), Fiul lui Dumnezeu (Notă: 101.Extras din Cateheza cit., op. cit., p. 160—162. Sfântul Simeon vorbeşte şi de nişte simţuri sau de o sensibilitate a sufletului, care s-a tocit prin cădere. Cine aude şi vede prin ele, cunoaşte «puterea» realităţii spirituale, nu numai înţelesul ei, pentru că prin ele se pune în legătură cu acea realitate şi ea, fiind personală, iradiază putere din ea.).

7. Fiind jos, nu cerceta cele de sus; iar înainte de a ajunge sus, nu te ocupa prea mult cu cele de jos, ca nu cumva lunecând să cazi din amândouă, mai bine-zis să te pierzi cu cele de jos.

8. Cel ce a fost ridicat de împărat din cea mai de jos sărăcie la bogăţie şi a fost îmbrăcat cu o mare cinste şi împodobit cu o haină strălucitoare şi i s-a poruncit să stea în faţa lui, priveşte pe împăratul cu mare dor şi îl iubeşte ca pe binefăcătorul lui, iar haina cu care a fost îmbrăcat o cinsteşte cum se cuvine şi demnitatea şi-o cunoaşte. Iar de bogăţia dată lui îşi dă seama. Aşa şi monahul care s-a retras cu adevărat din lume şi de la lucrurile din ea şi a venit la Hristos, chemat printr-o bună simţire şi a fost ridicat la înălţimea vederii duhovniceşti prin lucrarea poruncilor, cunoaşte fără rătăcire pe Dumnezeu şi înţelege limpede schimbarea săvârşită cu el. Căci vede pururea harul Duhului care luminează de jur-împrejur, care poate fi numit haină şi purpură împărătească, sau mai bine-zis e Hristos însuşi, dacă cei ce cred în El s-au îmbrăcat în El (Rom. XIII, 14) *(Notă: 102.Acest capitol corespunde cu cap. 59 din Filocalia greacă, Sfântul Simeon care a fost «spătarul cubicular» la curtea împăratului Vasile II foloseşte des imagini de la curtea împărătească. El socoteşte harul energiei necreate ce izvorăşte din Hristos, ca o haină a lui Hristos, în care e îmbrăcat, sau ca pe Hristos însuşi, dacă Hristos este în energia ce iradiază din El.)*.

9. Cel ce s-a îmbogăţit cu bogăţia cerească, adică cu prezenţa şi sălăşluirea Celui ce a zis: ***«Eu şi Tatăl vom veni şi locaş ne vom face întru el»*** (Ioan XIV, 23), ştie în cunoştinţa sufletului de ce mare har s-a împărtăşit şi ce mare comoară poartă în inima lui. Căci vorbind cu Dumnezeu ca şi cu un prieten, stă cu îndrăznire în faţa ***«Celui ce locuieşte în lumina cea neapropiată»*** (1 Tim.VI, 16) (Notă: 103. Deşi

Dumnezeu este nevăzut, simţirea prezenţei Lui este atât de puternică, încât Sfântul Simeon declară că se simte ca în faţa Lui.).

10. Fericit este cel ce crede acestora! De trei ori fericit este însă cel ce se străduieşte să dobândească cunoştinţa celor spuse prin făptuire şi prin sfinţite nevoinţe! Dar este un înger, ca să nu spun mai mult, cel ce se ridică prin contemplare şi cunoştinţă la înălţimea acestei stări şi aproape de Dumnezeu, ajuns ca un fiu al lui Dumnezeu.

11. Cel ce stă la ţărmurile mării vede noianul nesfârşit de apă, dar marginea lui nu o poate vedea, ci numai o parte oarecare. La fel cel ce s-a învrednicit să privească oceanul nesfârşit al slavei lui Dumnezeu şi să-l vadă în chip înţelegător, îl vede nu atâta cât este, ci cât e cu putinţă ochilor înţelegători ai sufletului său. *(Notă:104. A se observa cum Sfântul Simeon aseamănă cu un ocean chiar numai slava lui Dumnezeu; de fiinţa lui Dumnezeu nici nu îndrăzneşte să vorbească.)*.

12. Cel ce stă lângă mare, nu o priveşte numai pe aceasta, ci şi intră atâta cât voieşte în apele ei. Aşa şi cei ce voiesc, dintre cei duhovniceşti, pot să se împărtăşească şi să contemple, prin cunoştinţă, lumina dumnezeiască, pe măsura dorinţei de care sunt purtaţi *(Notă:105. Contemplarea luminii dumnezeieşti nu e despărţită, pentru Sfântul Simeon, de împărtăşirea de ea, potrivit învăţăturii lui despre simţurile sufleteşti prin care omul duhovnicesc intră în contact cu realitatea dumnezeiască, aşa cum intră orice om prin simţurile trupului în contact cu lumea materială.)*.

13. Cel ce stă la ţărmurile mării, atât timp cât se află în afara apelor, le vede pe toate şi priveşte peste noianul apelor, dar când începe să intre în apă şi să se scufunde în ea, pe măsură ce se afundă, părăseşte vederea celor din afară. Aşa şi cei ce au ajuns la împărtăşirea de lumina dumnezeiască: pe măsură ce înaintează în cunoştinţa dumnezeiască, se scufundă tot mai mult în neştiinţă *(Notă:106. De la capitolul 11 pînă la capitolul 19 inclusiv e redată ideea Sfântului Grigorie de Nissa: «Aceasta este a vedea cu adevărat pe Dumnezeu: a nu afla niciodată o saturare a dorinţei ...căci nu se va socoti vreodată că se poate îmbrăţişa firea nevăzută» (Despre viaţa lui Moise,în P.G. 44, col. 404). Dar Sfântul Simeon pune în relief şi ideea scumpă lui, că cel ajuns în oceanul dumnezeiesc nu mai vede nimic în afară de el, dar în el vede toate. Proprie lui este şi imaginea oceanului şi a apelor.)*.

14. Cel ce a coborât în apa mării până la genunchi sau până la brâu, vede toate cele din afara apei în chip clar; dar când se coboară în adânc şi a ajuns întreg sub apă,

nu mai poate vedea ceva din cele de afară, decât numai atâta că e întreg în adâncul mării *(Notă:107. Deci nu-şi pierde conştiinţa identităţii sale.)*. Aşa li se întâmplă şi celor ce cresc prin sporire duhovnicească şi urcă în desăvârşirea cunoştinţei şi a contemplaţiei.

15. Când cei ce înaintează spre desăvârşirea duhovnicească sunt luminaţi în parte, adică primesc o lumină numai în minte, atunci ei oglindesc slava Domnului în chip înţelegător şi sunt introduşi în cunoştinţa înţelegerii şi în taina descoperirii, fiind ridicaţi de la contemplarea celor ce sunt la Cel ce e mai presus de cele ce sunt (de făpturi).

16. Cei ce se apropie de desăvârşire şi nu o văd încă decât în parte sunt înspăimântaţi înţelegând nesfârşirea şi necuprinderea celor ce le văd. Căci, pe măsură ce pătrund în lumina cunoştinţei, primesc cunoştinţa neştiinţei lor. Dar când realitatea spirituală le apare încă în chip neclar şi li se arată ca într-o oglindă şi e luminată numai în parte, ea va binevoi să se facă văzută şi mai mult şi să se unească prin împărtăşire cu subiectul iluminat, luându-l întreg în sine, când acest subiect va fi scufundat întreg în adâncul Duhului ca în sânul unui abis de nesfârşite ape luminoase ; atunci el urcă în chip negrăit la desăvârşita neştiinţă, ca unul ce a ajuns mai presus de toată cunoştinţa *(Notă:108. Ştiinţa şi cunoştinţa implică posesia parţială a realităţii, sau transformarea ei la starea de obiect, ceea ce înseamnă delimitarea ei.)*.

17. Când mintea e simplă, sau goală de orice înţeles şi intră întreagă în lumina dumnezeiască, simplă (Notă:109. E simplitatea de ocean a dumnezeirii, în care se cuprind rădăcinile transcendente ale tuturor într-un chip nediferenţiat, iar ea însăşi ca izvor al lor, e infinit mai mult decît toate.), fiind acoperită de ea, nu mai are să afle altceva în afară de lumina în care este, ca să fie mişcată spre înţelegerea acelui altceva, ci rămâne în abisul luminii dumnezeieşti, ne mai îngăduindu-i-se să privească nicidecum în afară (Notă:110. Se redă aci o idee a Sfântului Maxim Mărturisitorul care zice: «În nemărginire se odihneşte toată mişcarea celor ce se mişcă în mod natural, pentru faptul că nu există în ea nici o distanţă sau interval, neavând deci unde, cum şi spre ce să se mişte, întrucât are pe Dumnezeu, Care hotărniceşte chiar şi nemărginirea, Care hotărniceşte toată mişcarea, ca sfârşit în calitate de cauză»(Ambigua, în P.G., 91, 1217). Dar Sfântul Simeon foloseşte copios imaginea luminii şi dă acestei imagini un caracter emoţional.). Aceasta este ceea ce s-a spus: **«Dumnezeu este lumină»** (1 Ioan I, 5) şi lumina supremă şi odihna de orice vedere pentru cei ce au ajuns în ea.

18. Mintea pururea în mişcare devine nemişcată şi cu totul fără gânduri când e acoperită întreagă de întunericul dumnezeiesc şi de lumina dumnezeiască *(Notă:111. Sfântul Simeon identifică întunericul dumnezeiesc al lui Dionisie Areopagitul cu lumina dumnezeiască. De altfel însuşi Dionisie înţelegea prin întunericul de pe Sinai «preamulta lumină». Ajunsă aici mintea rămâne cu o mişcare receptivă, nu creatoare, cu o mişcare stabilă în acelaşi sens, nu cu o mişcare ce trece de la un lucru la altul.)*. Dar e în stare de contemplaţie şi de simţire şi de gustare a bunătăţilor în care se află *(Notă:112.Precum se conciliază întunericul cu preamulta lumină, aşa se conciliază mintea golită de gânduri cu starea ei de contemplare şi de gustare a bunătăţilor dumnezeieşti. Căci în oceanul dumnezeiesc cel simplu sunt toate.)*. Căci adâncul Sfântului Duh nu e ca adâncul apelor mării, ci e adâncul apei vii a vieţii veşnice (Ioan IV, 10) *(Notă:113. Şi unde e viaţa veşnică, e şi viaţa sufletului omenesc.)*. Toate cele în care mintea ajunge, după ce străbate cele văzute şi cugetate, sunt de neînţeles, de netâlcuit şi de necuprins. Ea se mişcă şi se întoarce numai în ele în chip nemişcat *(Notă:114. Identificarea stabilităţii cu mişcarea sufletului ajuns în Dumnezeu o făcuse şi Sfântul Grigorie de Nissa (Despre viaţa lui Moise, P.G. 44, 405-C) şi Sfântul Maxim Mărturisitorul (Ambigua, P.G. 91, 1221).)*, vieţuind în viaţa mai presus de viaţă, fiind lumină în lumină şi nu lumină de sine. Căci nu se priveşte atunci pe sine, ci pe Cel mai presus de sine şi slava de acolo făcând-o străină de cunoaşterea sa, se are pe sine însăşi întreagă neştiută *(Notă:115. Mintea devine prin lumina dumnezeiască altfel decât e prin natura ei, de aceea îşi devine ei însăşi un mister neînţeles.)*.

19. Cel ce a ajuns la măsurile desăvârşirii, este mort fără a fi mort, vieţuind în Dumnezeu în Care se află şi nevieţuind luişi (Rom. XIV, 7). E orb ca cel ce nu vede din fire. El a ajuns însă mai presus de orice vedere naturală, ca unul ce a primit ochi noi şi neasemănat mai buni şi mai presus de cei ai firii. El e nelucrător şi nemişcat, ca unul ce a împlinit toată lucrarea sa. E fără gânduri, ca unul ce s-a ridicat la unirea mai presus de înţelegere şi se odihneşte acolo unde nu mai e vreo lucrare a minţii, sau vreo mişcare de aducere aminte, spre vreun gând sau spre vreun înţeles. Căci neputând înţelege sau cunoaşte cele neînţelese şi cu neputinţă de cuprins, se odihneşte, aşa zicând, în ele. Iar odihna aceea e nemişcarea ne-simţirii fericite, care e totodată desfătarea în simţirea neîndoielnică şi fără străduinţă a bunătăţilor negrăite *(Notă:116. E bucuria de darurile primite fără osteneală, fără efort, dar care le întrec pe toate cele dobândite prin efort.)*.

20. Cel ce nu s-a învrednicit să ajungă la o astfel de măsură a desăvârşirii şi în posesiunea unor astfel de bunuri să se învinovăţească numai pe sine şi să nu spună, pentru a se dezvinovăţi, că lucrul acesta este cu neputinţă, sau că desăvârşirea se

dobândeşte, dar în chip neştiut. Ci să cunoască, încredinţat de dumnezeieştile Scripturi, că lucrul e cu putinţă şi adevărat, înfăptuindu-se prin lucrare şi împlinindu-se în chip conştient. Căci fiecare se lipseşte pe sine de aceste bunătăţi pe măsura neîmplinirii şi nelucrării poruncilor *(Notă:117. Extras din sfârşitul Cuv. X etic; Traites theol..., tom. II, p. 336.E o învăţătură scumpă Sfântului Simeon că bunurile dumnezeieşti se posedă în chip conştient. De fapt dacă nu avem conştiinţa lor, nici nu le avem.)*.

21. Mulţi citesc Sfintele Scripturi, iar unii, citindu-le, le şi aud (Notă:118. E vorba de auzirea cu sufletul, adică cu un simţ al sufletului.). Dar puţini dintre cei ce le citesc pot cunoaşte drept puterea şi înţelesul celor citite. Aceştia declară uneori că cele spuse de Sfintele Scripturi sunt cu neputinţă, alteori le socotesc cu totul de necrezut, sau le iau ca alegorii în sens rău. Pe cele spuse pentru timpul de faţă le socotesc ca având să se împlinească în viitor, iar pe cele spuse despre cele viitoare, le iau ca deja întâmplate şi ca întâmplându-se în fiecare zi. Şi astfel nu e o judecată dreaptă în ei, nici o pătrundere adevărată a lucrurilor dumnezeieşti şi omeneşti.

22. Dumnezeu a făcut de la început două lumi: una văzută şi alta nevăzută. Dar e un singur împărat al lucrurilor văzute care poartă în el trăsăturile celor două lumi, în latura cea văzută şi cugetată *(Notă:119. Acesta e omul.)*. Potrivit cu aceste două lumi, strălucesc doi sori, cel văzut cu simţurile şi cel cugetat. Şi ceea ce e soarele acesta în cele văzute şi supuse simţurilor, aceea este Dumnezeu în cele nevăzute şi neînţelese cu mintea. Căci El este şi se numeşte Soarele dreptăţii (Maleahi IV, 2; III, 20). Iată deci doi sori, unul cunoscut cu simţurile şi unul cugetat cu mintea, precum sunt şi două lumi, aşa cum s-a spus. Şi dintre cele două lumi, una, adică lumea supusă simţurilor cu toate cele din ea, este luminată de soarele acesta cunoscut cu simţurile şi văzut, iar cealaltă lume, adică cea cunoscută cu mintea şi cele din ea, primeşte lumina şi strălucirea de la Soarele cugetat al dreptăţii. Deci cele supuse simţurilor şi cele cunoscute cu mintea sunt luminate în chip despărţit: cele dintâi de soarele cunoscut cu simţurile, iar cele din urmă de Soarele cunoscut cu mintea. Cele din urmă nu au nici o unire sau cunoştinţă sau comuniune cu cele supuse simţurilor.

23. Singur omul din toate cele văzute şi cugetate a fost zidit de Dumnezeu ca o fiinţă îndoită, având trup alcătuit din patru elemente: din simţire şi suflare, prin care participă la aceste elemente şi trăieşte în ele, şi din suflet înţelegător şi nematerial şi necorporal, unit în chip negrăit şi neînţeles cu acestea şi amestecat cu ele în chip neamestecat şi neconfundat *(Notă:120. Sfântul Simeon nu putea să nu sufere influenţa timpului său, în multe privinţe care nu ţin propriu-zis de credinţa creştină. Făcând abstracţie de ideea celor patru elemente componente ale lumii*

materiale, idee proprie timpului său, el se mai resimte şi de înţelegerea simplistă a acelui timp în privinţa unirii dintre trup şi suflet. Astăzi ne dăm seama de taina cu mult mai complexă a acestei uniri. De altfel însuşi Sfântul Simeon dă dovadă că e conştient de dificultatea problemei când adaugă pe de o parte simţirea şi suflarea la cele patru componente ale trupului,iar pe de alta declară că prin ele se uneşte sufletul cu trupul. Sensibilitatea şi suflarea sunt marea taină a existenţei umane. Aparţin ele materiei ? Aparţin sufletului ? E greu de a le atribui unuia sau altuia în mod separat. În sensibilitate se întâlnesc sufletul şi trupul.). Iar acestea sunt omul cel unul, animal muritor şi nemuritor, văzut şi nevăzut, sensibil şi inteligibil, văzător al zidirii văzute, cunoscător al celei cugetate. Precum cei doi sori îşi împlinesc în chip despărţit lucrările în cele două lumi, aşa şi în omul cel unul: unul luminează trupul, Celălalt sufletul şi fiecare soare comunică lumina sa, prin participare, părţii luminate de el, după puterea de primire a ei, fie în chip mai bogat, fie în chip mai sărac *(Notă:121. Fără îndoială, deşi fiecare soare luminează în mod direct partea omului corespunzătoare lui, totuşi lumina Soarelui spiritual se reflectă din suflet şi asupra trupului, iar lumina soarelui văzut produce bucurie şi sufletului. Căci omul, deşi e din două părţi, e totuşi unul. În om se realizează unirea între cele două lumi. Aceasta o va spune Sfântul Simeon în capetele următoare.)*.

24. Soarele supus simţurilor e văzut, dar nu vede. Soarele cunoscut cu mintea e şi văzut de cei vrednici, dar şi vede pe toţi şi mai ales pe cei ce-L văd pe El. Cel cunoscut cu simţurile nu vorbeşte, nici nu dă cuiva putere să vorbească. Cel cunoscut cu mintea vorbeşte prietenilor Lui şi dăruieşte tuturor puterea să vorbească *(Notă: 122. Soarele spiritual dă putere sufletelor să vorbească, întrucât vorbindu-le el însuşi le mişcă la răspuns. El e Subiectul suprem, care se adresează subiectelor făcute după chipul Lui. El e Cuvântul cuvântător, de unde pornesc toate cuvintele de chemare şi din care-şi iau mişcarea de răspuns toate cuvintele de răspuns ale subiectelor create. Această convorbire leagă subiectele create de Dumnezeu şi luminează toate creaturile în acelaşi timp.)*. Cel supus simţurilor, strălucind în grădina supusă simţurilor, usucă numai umezeala pământului cu căldura razelor lui, dar nu şi îngraşă plantele şi seminţele. Cel cunoscut cu mintea, arătându-se în suflet, împlineşte lucrurile următoare: usucă umezeala patimilor şi curăţă murdăria produsă de ele şi dă grăsime pământului sufletului, din care se hrănesc plantele virtuţilor îmbibate de rouă.

25. Soarele supus simţurilor răsare şi luminează lumea cunoscută cu simţurile şi toate cele din ea, pe oameni, fiarele, animalele şi orice altceva, peste care-şi întinde în chip egal lumina sa. Apoi apune şi lasă în întuneric locul pe care l-a luminat. Cel cunoscut cu mintea străluceşte pururea şi a strălucit, încăpând întreg în toate în

chip neîncăput. Dar e deosebit de cele create de El şi e întreg despărţit în chip nedistanţat de acestea, fiind întreg în toate şi nicăieri; întreg în creaturile văzute întregi şi întreg în afară de ele; întreg în cele văzute şi întreg în cele nevăzute; e prezent întreg pretutindeni şi nu e întreg nicăieri şi nicidecum *(Notă:123. Aceste trei ultime capete au intrat în prefaţa «Stoglavei», colecţie de hotărâri ale Sinodului din 1551 de la Moscova. A se vedea la E. Duchesne, Le Stoglav et Ies cents chapîlres, Paris, 1920, p. 4—5. După J. Darrouzes, Chapîtres theologiques etc, p. 79.).*

(Extras din Filocalia sau culegere din scrierile Sfinţilor Părinţi care arată cum se poate omul curăţi, lumina şi desăvârşi – volumul VI)

Ale aceluiaşi, una sută capete de Dumnezeu cuvântătoare şi făptuitoare (teologice şi practice)

1. Hristos este începutul (l Cor. XV, 13), mijlocul şi sfârşitul (Notă:124. Sfântul Maxim spune: «Dumnezeu este începutul, mijlocul şi sfârşitul celor ce sunt» (Cap. gnostice I, 5), dar şi că: «Dumnezeu nu este pentru Sine, pe cât e cu putinţă să ştim noi, nici început, nici mijloc, nici sfârşit» (II, 2). Hristos însă s-a făcut prin întrupare începutul, mijlocul şi sfârşitul vieţii noastre celei noi.). Căci e în toate: în cele dintâi (Col. I, 18) şi în cele mijlocii şi în cele din urmă ca în cele dintâi. Pentru că nu este în El vreo deosebire oarecare între acestea, precum nu este nici barbar, nici scit, nici elin, nici iudeu, ci toate şi în toate este Hristos (Col. III, 11).

2. Sfânta Treime, străbătând prin toate de la cele dintâi şi până la cele din urmă, ca de la capul unui trup până la picioare, le strânge pe toate, le lipeşte, le uneşte şi le leagă de sine şi unindu-le astfel, le face tari şi de nedesfăcut (Notă:125. Sfânta Treime, ca diversitate de Persoane în unitatea fiinţei, se face principiu de menţinere a unităţii tuturor în diversitate.). Ea se face cunoscută în fiecare dintre ele, Una şi Aceeaşi, Care este Dumnezeu, în Care şi cei din urmă sunt cei dintâi şi cei dintâi sunt cei din urmă (Matei XX, 16) (Notă:126. Acelaşi Dumnezeu, fiind şi în cele din urmă, le face şi pe acestea ca pe cele dintâi. Din faptul că Dumnezeu sau Hristos e şi în cele din urmă, Sfântul Simeon scoate concluzia că în fond şi cele din urmă sunt cele dintâi şi invers.).

3. Pe toţi credincioşii, noi credincioşii trebuie să-i vedem ca pe unul şi în fiecare din ei trebuie să vedem pe Hristos şi să avem atâta dragoste faţă de el, încât să fim gata să ne punem sufletul propriu pentru el (Notă:127. Sobornicitatea Bisericii îşi are temeiul în faptul că în fiecare credincios este Acelaşi Hristos, deci în fiecare credincios sunt toţi credincioşii.). Nu trebuie să numim sau să socotim pe vreunul rău, ci pe toţi să-i vedem, cum am spus, ca buni. Chiar dacă ai vedea pe vreunul tulburat de patimi, să nu urăşti pe fratele, ci patimile care îl războiesc. Iar dacă îl vezi tiranizat de pofte şi de gânduri greşite, să ai şi mai multă milă de el, ca nu cumva să fii şi tu ispitit (Col. VI, 1), ca unul ce te afli supus schimbărilor materiei nestatornice (Notă:128 Corespunde cu cap. 62 din Filocalia greacă.).

4. Precum cetele înţelegătoare ale puterilor de sus sunt luminate de Dumnezeu după treptele lor, de la cea dintâi la a doua şi de la aceasta la alta şi aşa mai departe, revărsarea luminii dumnezeieşti trecând la toate, aşa şi sfinţii, fiind luminaţi de dumnezeieştii îngeri şi legaţi şi uniţi prin legătura Duhului, se fac de aceeaşi cinste cu îngerii şi se întrec cu ei *(Notă:129. Faptul că lumina dumnezeiască trece prin îngeri la sfinţi, nu-i lasă pe sfinţi mai prejos de îngeri. Căci lumina dumnezeiască trecând de la îngeri la sfinţi nu se împuţinează, ci li se împărtăşeşte acestora întreagă. Trecerea aceasta nu face decât să înfăptuiască legătura între îngeri şi sfinţi.)*. Căci ei vin din neam în neam (Isaia IX, 27), prin sfinţii ce i-au precedat, lipindu-se de aceia prin lucrarea poruncilor lui Dumnezeu, prin care sunt luminaţi asemenea acelora, primind harul lui Dumnezeu prin participare. Astfel alcătuiesc ca un fel de lanţ de aur, fiecare din ei fiind ca un inel ce se leagă de celălalt prin credinţă, prin fapte şi prin iubire, încât alcătuiesc în Dumnezeu cel Unul un şir ce nu se poate rupe uşor *(Notă:130. Trecerea luminii de la îngeri la sfinţi e ca trecerea pildei şi puterii de sfinţenie de la sfinţii dinainte la cei de după ei. Aceasta e o tradiţie vie, care asigură unitatea între generaţii. Acelaşi Hristos e în cei dintâi şi în cei din urmă, făcându-i pe cei dintâi ca pe cei din urmă şi pe cei din urmă ca pe cei dintâi. Sfântul Simeon dă revărsării luminii de la îngeri la sfinţi şi de la sfinţii dinainte la cei de după ei un sens de tradiţie.)*.

5. Dacă cineva e fals prin făţărnicie, sau pătat prin fapte, sau rănit uşor prin vreo patimă, sau are vreo mică lipsă din negrijă, nu se numără cu cei întregi, ci se leapădă ca nefolositor şi lipsit de tărie. Aceasta, pentru ca nu cumva în vremea întinderii să facă legătura lanţului să se rupă şi să introducă o distanţă între cei nedistanţaţi şi o întristare în amândouă părţile, cei dinainte suferind pentru cei de după ei, iar aceştia, pentru despărţirea de cei dinainte *(Notă:131. Corespunde cu cap. 62 din Filocalia greacă. Patimile rup lanţul tradiţiei vii a sfinţilor, care constituie un fel de coloană vertebrală a Tradiţiei vii a Bisericii.)*.

6. Cel ce nu năzuieşte cu iubire şi cu dorinţă puternică să se unească prin smerita cugetare cu cel din urmă dintre sfinţi, ci păstrează o mică neîncredere în el, nu se va uni niciodată deloc nici cu el, nici cu sfinţii dintâi care au precedat, chiar dacă ar socoti că are toată credinţa şi toată iubirea faţă de Dumnezeu şi faţă de toţi sfinţii (Notă:132. Cine rupe legătura cu sfântul cu care e în legătură nemijlocită rupe prin aceasta legătura cu toţi sfinţii de mai înainte. Prin el se va introduce o întrerupere în lanţul tradiţiei, cu grele urmări pentru Hristos. Pentru menţinerea tradiţiei se cere smerenie şi iubire faţă de înaintaşi, precum ruperea tradiţiei e pricinuită de mândrie şi de lipsa de iubire.).

7. Plânsului după Dumnezeu îi premerge smerenia şi îi urmează o bucurie şi o veselie negrăită. Iar din smerenie după Dumnezeu răsare nădejdea mântuirii. Căci cu cât se socoteşte cineva pe sine din suflet mai păcătos decât toţi oamenii, cu atât creşte, împreună cu smerenia şi nădejdea care înfloreşte în inima lui, încredinţându-l că prin ea se va mântui.

8. Cu cât coboară cineva mai mult în adâncul smereniei şi se recunoaşte ca nevrednic de mântuire, cu atâta se întristează mai mult şi varsă şiroaie de lacrimi.Iar pe măsura acestora, ţâşneşte în inima lui bucuria, iar împreună cu ea izvorăşte şi creşte nădejdea, care face încredinţarea despre mântuire mai puternică (Notă:133. Viaţa duhovnicească e împletită din contraste, ca şi viaţa în păcat. Plăcerea păcatului e însoţită de chinul părerii de rău. Întristarea pentru păcat care merge până la plâns, naşte bucuria, căci ea pune începutul vieţii celei noi.).

9. Fiecare trebuie să se cerceteze pe sine şi să se cunoască, pentru a nu se încrede nici numai în nădejdea singură fără plânsul şi smerenia duhovnicească, nici în smerita cugetare şi în lacrimi, fără nădejdea şi bucuria ce urmează acelora (Notă:134. Cu acest capitol începe un şir de capete de aplicare pilduitoare a unui discernământ subtil al unor stări sufleteşti, care pot avea diferite conţinuturi, cu toată aparenţa de identitate.).

10. Există o părută smerenie din lene, din neglijenţă şi dintr-o lipsă de nădejde a conştiinţei, pe care cei ce o au o socotesc pricinuitoare de mântuire. Dar nu este, căci nu are plânsul pricinuitor de bucurie, însoţit cu ea.

11. Există un plâns fără smerenie duhovnicească şi acesta e socotit de cei ce plâng astfel ca un plâns curăţitor de păcate. Dar închipuindu-şi aceasta, se amăgesc în zadar. Căci sunt lipsiţi de dulceaţa Duhului, ivită în chip tainic în cămara înţelegătoare a sufletului (Ps.XXXIII, 9). De aceea unii ca aceştia se şi aprind repede de pofta faţă de lume şi nu pot să dispreţuiască în chip desăvârşit lumea şi

cele din lume. Iar cel ce nu poate dispreţui acestea în chip desăvârşit şi n-a dobândit o dezlipire din suflet faţă de ele nu poate dobândi nici nădejdea sigură şi neîndoielnică a mântuirii sale. E purtat de îndoială, neîncetat, ici şi colo, nepunând temelia de piatră (Luca VI, 48).

12. Plânsul este îndoit în lucrările lui. Unul este ca apa, care stinge prin lacrimi văpaia patimilor şi curăţeşte sufletul de întinăciunea pricinuită de ele; altul ca focul, care face viu, prin prezenţa Sfântului Duh şi reaprinde şi încălzeşte şi face înfocată inima şi o înflăcărează de dragostea şi de dorul lui Dumnezeu.

13. Observă şi cunoaşte lucrările ce se ivesc în tine din smerenie şi din plâns şi cercetează folosul ce ţi se adaugă din ele la vreme potrivită. Pentru cei începători aceasta înseamnă lepădarea a toată grija pământească, dezlipirea şi renunţarea la părinţi şi la prieteni, părăsirea grijii şi dispreţuirea tuturor lucrurilor şi bunurilor, nu numai până la un ac, ci şi până la trupul însuşi.
14. Precum cel ce pune pământ pe o flacără ce arde în cuptor o stinge pe aceasta, la fel grijile vieţii şi împătimirea de cel mai neînsemnat şi mai mic lucru sting căldura aprinsă la început în suflet *(Notă:135. Începătorii trebuie să pună deosebită râvnă în dezlipirea lăuntrică de grijile lumeşti. După ce au progresat, au dobândit această dezlipire, chiar dacă sunt între lucruri.).*

15. Cel ce s-a lepădat cu bucurie şi într-o deplină simţire a inimii de lucrurile din afară şi de oameni şi de toate cele ale vieţii şi a uitat de ele a sărit peste împătimire ca peste un zid şi e ca un străin faţă de lume şi faţă de toate cele din ea. El îşi adună mintea sa şi-şi concentrează gândul şi cugetarea numai la pomenirea morţii. De aceea se gândeşte la judecată şi la răsplată şi e cu totul stăpânit de acestea, pătruns de o frică negrăită din pricina acestor gânduri şi a cugetării la ele.

16. Cel ce poartă în sânul său frica de judecată e ca un osândit legat în lanţuri pe scena acestei vieţi. De aceea, arată ca unul ce e târât de frică ca de un călău şi dus pe drumul spre moarte, negândind la altceva decât la chinul său şi la durerea pe care va avea să o sufere din pedeapsa veşnică. Purtând în inimă acest gând, frica ce e întreţinută de el nu-l lasă să se îngrijească de nici un lucru din cele omeneşti. Aflându-se astfel neîncetat ca un pironit pe lemn şi stăpînit fiind de dureri puternice, nu-şi poate îndrepta ochii spre faţa cuiva şi nu face nici un caz de cinstea sau de necinstea de la oameni. Căci socotindu-se vrednic de toată necinstirea şi dispreţuirea, nu-l interesează batjocurile ce vin asupra lui.

17. Cel ce poartă în sine frica morţii are silă de toată mâncarea, băutura şi podoaba hainelor. El nu mănâncă pâinea şi nu bea apa cu plăcere, ci împlineşte trebuinţa

trupului atâta numai cât ajunge pentru a trăi *(Notă:136. Aceasta e metoda de a satisface cerinţele strict necesare ale vieţii, fără a aluneca spre păcat. Aşa a făcut Hristos.)*. Acela va lepăda toată voia sa şi se va face rob tuturor, nedeosebind între cele poruncite *(Notă:137. Corespunde cap. 64 din Filocalia greacă. Acela va evita însă săvârşirea păcatului, chiar dacă i se porunceşte.)*.

18. Cel ce s-a dat pe sine, de frica chinurilor, rob părinţilor după Dumnezeu, nu va alege poruncile care uşurează durerea inimii lui, nici pe cele care dezleagă legătura fricii lui. Nu va asculta nici de cei ce-l îndeamnă spre acestea cu prietenie, sau cu linguşire, sau cu poruncă, ci va alege mai degrabă pe cele ce-i sporesc frica şi va vrea pe cele ce-i strâng legătura şi va iubi pe cele ce-i dau putere călăului (fricii). El va stărui în acestea, neaşteptând să ia dintr-odată slobozire din ele *(Notă:138. El nu se va lăsa convins de argumentele celor ce voiesc să-i uşureze frica de chinurile veşnice şi durerea pentru ele. Dacă filozoful german Heidegger socoteşte că existenţa fiinţei omeneşti e frământată permanent de grijă, în spiritualitatea creştină existenţa este stăpânită de frica de chinurile veşnice.)*. Dar nădejdea izbăvirii face osteneala mai uşoară, ceea ce este mai folositor celui ce se căieşte fierbinte *(Notă:139. Corespunde cap. 65 din Filocalia greacă.)*.

19. Tuturor celor ce încep să vieţuiască după Dumnezeu, le este folositoare frica chinurilor şi durerea ce se naşte din ea. Iar cel ce-şi închipuie că poate pune început fără durere şi fără lanţuri şi fără călău (frică), nu numai că-şi aşază temelia faptelor sale pe nisip, ci îşi închipuie chiar că-şi poate face casa în aer, fără temelie, ceea ce este întru totul cu neputinţă. Căci durerea aceasta naşte toată bucuria şi lanţul acesta rupe toate lanţurile păcatelor şi ale poftelor şi călăul acesta nu pricinuieşte moarte, ci viaţă veşnică *(Notă:140. Corespunde cap. 66 din Filocalia greacă. Se accentuează aici un mare paradox: durerea naşte bucurie; călăul fricii duce la viaţă. Pentru că acestea sensibilizează şi întăresc spiritul, nu-l lasă în somnolenţă şi în lipsa de tărie. În aceasta stă faptul că prin cruce se ajunge la viaţă.)*.

20. Cel ce nu va vrea să scape şi să fugă de durerea născută din frica de chinurile veşnice, ci se va lipi cu toată hotărârea inimii de ea şi-şi va strânge şi mai mult legăturile ei, pe măsura acestei hotărâri va înainta mai repede şi se va înfăţişa înaintea feţei împăratului împăraţilor. Iar întâmplându-se aceasta, îndată ce va privi ca printr-o ceaţă spre slava Aceluia, i se vor dezlega lanţurile, iar călăul lui sau frica, va fugi departe de la el şi durerea din inima lui se va întoarce în bucurie şi se va face izvor care izvorăşte la vedere neîncetat şiroaie de lacrimi, iar în minte, linişte, blândeţe şi dulceaţă de negrăit. Ba îi va da şi bărbăţie şi-l va face să alerge slobod şi neîmpiedicat spre toată ascultarea poruncilor lui Dumnezeu (Ps. CXVIII, 32). Acestea sunt cu neputinţă celor începători, dar le sunt proprii celor ce au ajuns,

prin înaintare, spre mijloc. Iar celor desăvârşiţi, izvorul acesta li se face lumină, inima schimbându-li-se şi prefăcându-li-se fără de veste (Notă:141. Corespunde cap. 67 din Filocalia greacă. Izvorul lacrimilor se face izvor de lumină. Se vede prin lacrimile acestora lumina din ei. Cel ce nu poate plânge pentru păcat rămâne încruntat şi întunecat.).

21. Cel ce are înlăuntrul lui lumina Duhului Sfânt,cade cu faţa la pământ neputând să o privească şi strigă cu spaimă şi cu frică multă, ca unul ce a văzut şi a pătimit un lucru mai presus de fire, de cuvânt şi de înţelegere, El este asemenea unui om căruia i s-au aprins de undeva mădularele de un foc, în care arzând şi neputând răbda căldura văpăii (Ieremia XX, 9), se poartă ca unul ce a ieşit din sine *(Notă:142. Este extazul, în care omul a plecat de la sine, absorbit de lumina şi de focul Duhului Sfânt. Acesta face trupul transparent şi fierbinte pentru că şi sufletul e fierbinte. El e focul entuziasmului curat.)*. Neizbutind nicidecum să devină iarăşi al său şi copleşit neîncetat de lacrimi şi răcorit de ele, el aprinde focul dorului şi mai tare. Ca urmare, varsă şi mai multe lacrimi şi, spălându-se în mulţimea lor, fulgeră de tot mai mare strălucire *(Notă:143. Un alt paradox: din răcoarea lacrimilor se aprinde focul unui şi mai mare dor de Dumnezeu. Şi invers.)*. Iar când s-a aprins în întregime şi s-a făcut ca o lumină *(Notă:144. Aceasta e o stare de deplină transparenţă spirituală prin Duhul Sfânt şi prin întărirea la culme a spiritului omenesc.)*, se împlineşte ceea ce s-a spus: «Dumnezeu unit cu dumnezeii şi cunoscut de ei» - şi anume atât de mult cât s-a unit cu cei cu care s-a unit şi s-a descoperit celor ce-L cunosc *(Notă:145.Corespunde cap. 68 din Filocalia greacă. Sfântul Simeon descrie aci o stare de extaz din cele trăite de el.)*.

22. Pe cât voieşte Dumnezeu să se facă cunoscut de noi, pe atâta se şi descoperă. Şi pe cât se descoperă, pe atâta e văzut şi cunoscut de cei vrednici. Dar nu e cu putinţă să pătimească cineva şi să vadă aşa ceva, dacă nu s-a unit mai întâi cu Preasfântul Duh, după ce a dobândit prin dureri şi sudori o inimă smerită, curată, simplă şi zdrobită.

23. Înainte de plâns şi de lacrimi, nimeni să nu ne amăgească cu vorbe deşarte (Efeseni V, 6), nici să nu ne amăgim pe noi înşine. Căci încă nu este în noi pocăinţă, nici adevărată părere de rău, nici frică de Dumnezeu în inimile noastre, nici nu ne-am învinovăţit pe noi înşine, nici n-a ajuns sufletul nostru la simţirea judecăţii viitoare şi a chinurilor veşnice. Căci dacă ne-am fi învinovăţit pe noi înşine şi am fi dobândit acestea şi am fi ajuns la ele, îndată am fi vărsat şi lacrimi. Iar fără de acestea, nici învârtoşarea inimii noastre nu se va putea înmuia vreodată, nici sufletul nostru nu va dobândi smerenie, nici nu vom izbuti să ne facem smeriţi. Iar cel ce nu s-a făcut astfel, nu se poate uni cu Duhul cel Sfânt *(Notă:146. Prin*

lacrimi, inima înmuind învârtoşarea ei se deschide Duhului.). Şi cel ce nu s-a unit cu Duhul acesta prin curăţie, nu poate să ajungă la vederea şi cunoştiinţa lui Dumnezeu şi nu e vrednic să se înveţe tainic virtuţile smereniei *(Notă: 147.Corespunde cap. 69 din Filocalia greacă.)*.

24. Cel ce voieşte să-l înveţe meşteşugul vorbirii şi filozofia pe cel ce abia a învăţat să silabisească literele nu numai că nu-i va folosi întru nimic, ci îl va face mai degrabă să se descurajeze şi să se dezguste, din pricina neputinţei minţii lui de a cuprinde înţelesul celor spuse. Tot aşa cel ce spune începătorilor despre cele ale desăvârşirii şi mai ales celor mai greoi, nu numai că nu-i va folosi cu nimic, ci îi va şi face să se întoarcă la cele din urmă. Căci privind la înălţimea virtuţii şi înţelegând cât de departe este de culmea ei şi socotind că lui îi este cu neputinţă să urce spre vârful ei, va dispreţui şi începuturile făcute de el, ca nefolositoare şi se va scufunda în deznădejde.

25. Când cei ţinuţi şi stăpâniţi încă de patimi vor auzi că cel desăvârşit după Dumnezeu se socoteşte pe sine mai lipsit de curăţie decât orice om şi decât orice animal şi orice fiară şi că atunci când e batjocorit se bucură, când e bârfit binecuvântează, când e prigonit rabdă şi se roagă pentru duşmanii lui cu lacrimi şi întru durerea inimii, rugându-se lui Dumnezeu pentru ei, la început nu cred că sunt lucruri aşa de mari şi încearcă să se facă pe ei deopotrivă cu acela. Pe urmă, daţi pe faţă de Sfintele Scripturi şi copleşiţi de sfinţii care le-au dovedit acestea cu fapta, mărturisesc că nu pot să ajungă la ele. Iar când aud că fără împlinirea acestora este cu neputinţă să se mântuiască, atunci, nevrând să înceteze cu totul să facă răul şi să se pocăiască de păcatele lor, îi prinde deznădejdea.

26. Cei mai mulţi cinstesc ca nepătimitori şi ca sfinţi, pe cei ce făţăresc virtutea şi altceva arată în pielea obrazului şi altceva sunt după omul dinlăuntru şi anume plini de toată nedreptatea, pizma, viclenia şi răul miros al plăcerilor. Ei socotesc aşa, pentru că nu au ochiul sufletului curăţit, nici nu sunt în stare să-i cunoască pe aceia din roadele lor. Iar pe cei ce petrec în evlavie şi virtute şi în nerăutatea inimii, care sunt sfinţi cu adevărat, îi socotesc, în chip greşit, ca pe oamenii de rând şi trec pe lîngă ei dispreţuindu-i şi îi ţin de nimic *(Notă:148. Corespunde cap. 70 din Filocalia greacă.)*.

27. Unii ca aceştia cinstesc ca învăţător şi ca om duhovnicesc mai degrabă pe cel guraliv şi arătos. Iar pe cel tăcut şi cu grijă la cuvinte îl ţin de prost şi mut. *(Notă:149. Corespunde cap. 71 din Filocalia greacă.)*

28. Cei trufaşi la cuget şi bolnavi de mândria diavolului se întorc de la cel ce vorbeşte în Duhul Sfânt, socotindu-l trufaş la cuget şi mândru. Căci cuvintele lui

mai degrabă îi pleznesc decât îi străpung *(Notă:150. Cei mândri socotesc mândri pe oamenii duhovniceşti, pentru că aceştia nu primesc să se coboare la glume şi la fapte uşuratice.)*. Dar pe cel ce boscorodeşte din burtă şi din fiţuici şi îi minte cu privire la mântuirea lor, îl laudă şi îl primesc. Astfel, nu este nimeni între unii ca aceştia care să poată deosebi şi vedea lucrul bine şi aşa cum este *(Notă:151. Corespunde cap. 72 din Filocalia greacă.)*.

29. «Fericiţi, zice Dumnezeu, cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu» (Matei V, 8). ***Dar inima curată nu o poate înfăptui nici o virtute, nici două, nici zece, ci toate împreună fiind, aşa zicând, ca una singură şi dusă până la capătul din urmă*** (Notă:152. Lipsa unei singure virtuţi ţine inima pătată şi o singură pată se simte în toate virtuţile, tulburându-le.). ***Dar nici acestea nu pot face singure inima curată, fără venirea şi lucrarea Duhului. Căci precum fierarul îşi poate arăta meşteşugul prin uneltele sale, dar fără lucrarea focului nu poate isprăvi nimic, aşa şi omul toate le face şi se foloseşte de virtuţi ca de nişte unelte, dar fără venirea focului dumnezeiesc, ele rămân fără rod şi fără folos, neizbutind să curăţească pata şi întinăciunea sufletului*** (Notă:153.Cap. 73 din Filocalia greacă. Singur Dumnezeu este cu adevărat curat în chip desăvârşit şi poate curăţi inima omului cu focul iubirii aprins de El în inimă.).

30. Acolo unde este smerenia adâncă, acolo sunt şi lacrimi îmbelşugate. Iar acolo unde sunt acestea, acolo e şi prezenţa Duhului cel închinat. Iar acolo unde e Acesta, acolo se iveşte toată curăţia şi sfinţenia în cel ce se află sub lucrarea Duhului şi acestuia i se face văzut Dumnezeu şi Dumnezeu priveşte la el. ***«Căci la cine voi privi, zice, decât la cel blând şi liniştit şi temător de cuvintele Mele ?»*** (Notă:154. Darrouzes, op. cit., p. 89, dă la notă: Isaia LXII, 2. Dar în acel loc nu se află aceste cuvinte.).

31. Omul poate lupta împotriva patimilor sale, dar nu le va putea dezrădăcina nicidecum. Şi a primit puterea de a nu face răul, dar nu şi puterea de a nu se gândi la el (Notă:155. Mintea, mereu în mişcare, e mai greu de stăpânit decît mădularele trupului.). Dar evlavia constă nu în a face numai binele, ci şi în a nu gândi cele rele. Deci cel ce gândeşte cele rele nu poate dobândi inimă curată. Şi cum ar putea? Căci e întinată de gândul rău, ca o oglindă de noroi (Notă:156. Desigur, nu e vorba numai de un gând teoretic la rău, ci de un oarecare gând ispititor. Dar acest gând, dată fiind puterea lui de influenţă, numai prin prezenţa lui Dumnezeu în om poate să nu mai dureze în om.).

32. Eu am înţeles că inima curată constă nu numai în a nu fi tulburat cineva de vreo patimă, ci şi în a nu cugeta vreun rău sau ceva al vieţii, atunci când vrea, ci a avea

în sine numai amintirea lui Dumnezeu printr-o iubire neînfrânată. Căci numai în lumina curată vede ochiul în chip curat, neaşezându-se în calea privirii nimic (Notă:157. De aici vedem că «lumina» de care vorbeşte atât de mult Sfântul Simeon constă în curăţia inimii şi a privirii. Curăţia aceasta o are omul numai cu ajutorul lui Dumnezeu, sau numai venindu-i de la El. Ea e acolo unde nu se intercalează nici un alt gând între om şi Dumnezeu. Inima curată e acolo unde s-au dezrădăcinat chiar gândurile rele din suflet.).

33. Nepătimirea spun că constă nu numai în a fi în afară de lucrarea patimilor, ci şi în înstrăinarea de amintirea lor. Şi nici numai în aceasta, ci şi în a ne goli mintea noastră de închipuirea lor, în aşa fel, ca atunci când voim, să ne ridicăm mai presus de ceruri, ajungând în afară de toate cele văzute şi supuse simţurilor. Atunci e ca şi când simţurile noastre ar fi încuiate şi mintea noastră ar fi pătruns la cele mai presus de simţuri, ducând prin puterea ei cu sine simţurile, ca un vultur aripile sale.

34. Mintea fără simţuri nu-şi arată nicidecum lucrările sale şi nici simţurile pe ale lor fără minte (Notă:158. Prin această afirmare Sfântul Simeon risipeşte orice răstălmăcire a gândirii sale, că ar admite o despărţire a minţii de simţuri în lucrarea ei. Spiritul transfigurează lucrarea simţurilor, nu se dispensează de ea. Dar nici lucrarea simţurilor nu poate fi cugetată fără spirit. Omul e unitate de suflet şi trup în actele, în gândurile şi în sentimentele sale. Dar Sfântul Simeon spune şi mai mult: omul care nu mai are nici un gând rău în sine îşi înalţă şi simţurile la «cer», adică vede şi prin ele lumina dumnezeiască, sau taine spirituale mai presus de lucrurile pământeşti. Căci aceste taine se văd totuşi prin lume sau prin trup devenite transparente. Aceasta pentru că simţurile lui au devenit apte pentru aceste taine Şi sunt copleşite de minte şi prin mintea lui de lucrarea Duhului Sfânt. Mintea şi simţurile au devenit în acest caz o unitate cunoscătoare pe un plan mai înalt. Omul cunoaşte ca o fiinţă totală realităţile superioare.).

35. Inimă curată este şi se zice aceea care nu află în sine nici o închipuire sau gând lumesc, care e atât de dăruită lui Dumnezeu şi de unită cu El, că n-are nici o amintire, nici a lucrurilor supărătoare ale vieţii, nici a celor pricinuitoare de bucurie, ci petrece în contemplaţie ca în al treilea cer şi e răpită în Rai (2 Cor.XII, 2-4) şi vede arvuna bunătăţilor făgăduite sfinţilor şi se face martorul bunurilor veşnice, pe cât e cu putinţă firii omeneşti. Acesta e semnul adevărat al inimii curate şi dovada sigură prin care cunoaşte cineva şi măsurile curăţiei şi se vede pe sine însuşi ca într-o oglindă (Notă:159. Inima curată face transparent pe om sieşi însuşi. Până ce inima e pătată, omul nu se poate cunoaşte pe sine însuşi pentru că nu-şi este transparent nici sieşi, cum nu este nici altora. Se interpune între el şi sinea sa indefinită preocuparea de altceva inferior şi mărginit. Inima curată e profunzimea

abisală a omului, redescoperită. Căci nu se mai interpune nici un gând despre vreun obiect limitat între el şi această profunzime. Omul se cunoaşte acum ca ceea ce este el propriu-zis în indefinitul lui, care, întrucât e deosebit într-o anumită privinţă de indefinitul altor oameni, e totuşi definit într-un anumit fel. Dar profunzimea abisală credinciosul nu şi-o poate descoperi decât când ea se deschide în profunzimea infinită a lui Dumnezeu în care subzistă.).

36. Precum cel ce se află în afara casei nu vede pe cei aflători înăuntrul ei, aşa nici cel răstignit lumii (Gal.VI, 14), sau mort ei, nu mai are vreo simţire a lucrurilor din lume.

37. Precum trupul mort nu are nici o simţire, nici a trupurilor vii, nici a celor ce zac moarte împreună cu el, aşa nici cel ce a ajuns în afara lumii, în Duh şi e împreună cu Dumnezeu, nu poate avea vreo simţire a lumii sau vreo împătimire de lucrurile ei, măcar că e supus trebuinţelor trupului.

38. Există o moarte înainte de moarte şi o înviere a sufletelor înainte de învierea trupurilor, prin lucrare, prin putere, prin experienţă şi prin adevăr. Când cugetul muritor a fost desfiinţat de mintea nemuritoare şi starea de moarte, alungată de viaţă, sufletul se vede pe sine în chip vădit ca înviat din morţi, precum se văd pe ei înşişi cei ce se scoală din somn. Şi recunoaşte pe Dumnezeu care l-a înviat. Iar cunoscându-L pe El şi mulţumindu-I, se ridică mai presus de simţuri şi de toată lumea, plin de o plăcere negrăită şi face să se odihnească în sine toată mişcarea cugetătoare *(Notă:160. Sufletul, detaşat de diferite gânduri limitate conforme obiectelor lor, se vede pe sine deosebit de gândurile trecătoare, deci nemuritor. Aceasta e una cu trezirea la adevărata conştiinţă de sine. Dar aceasta se iveşte împreună cu conştiinţa de Dumnezeu. El se trezeşte la conştiinţa nemuririi sale, întrucât îşi cunoaşte persistenţa sa faţă de gândurile trecătoare. Acest suflet se bucură de învierea sa înainte de învierea trupului, prin lucrare, prin putere, prin experienţă şi prin adevăr. Văzând pe Dumnezeu, încetează lucrarea lui cugetătoare trecătoare, rămânând cu lucrarea lui netrecătoare, căci Dumnezeu e mai presus de cugetarea care face efortul de a defini şi pune în legătură obiectele variate şi definite şi prin aceasta recurge la nişte categorii mai prejos de cugetarea minţii îndreptată neschimbat spre Dumnezeu cel Infinit şi spre sinea sa indefinită.)*.

39. Unele stări sunt pricinuite de noi, altele ni se dau de Dumnezeu. În măsura în care ne curăţim, prin osteneli şi sfinţite sudori, suntem luminaţi prin lumina lacrimilor de pocăinţă. Şi în măsura în care ne luminăm, ne curăţim prin lacrimi.

Lucrul din urmă (curăţirea prin lacrimi) îl aducem noi de la noi înşine; cel dintâi (luminarea) ni se dă şi-1 primim de sus.

40. Mulţi aducând cele ale lor nu au primit cele ce vin de obicei de la Dumnezeu. Aceasta se vede din cele ce au făcut şi au păţit Cain şi Esau. Căci dacă cineva nu aduce ale sale într-o stare de suflet evlavioasă, cu credinţă fierbinte şi cu multă smerită cugetare, Dumnezeu nu va căuta la el şi nu va primi cele aduse. Iar dacă nu sunt împlinite acestea, nici El nu va da în schimb ale Sale celui ce a adus ale lui astfel.

41. Lumea e moartă pentru sfinţi şi cei din ea la fel pentru ei. De aceea văzând, nu văd faptele lor cele bune şi auzind, nu pot înţelege (Matei XIII, 13) cuvintele lor dumnezeieşti grăite în Duhul Sfânt. Dar nici cei duhovniceşti nu pot primi în ei faptele cele rele sau cuvintele pătimaşe ale oamenilor lumeşti sau răi, ci văzând şi ei cele din lume, nu le văd şi auzind cele ale oamenilor lumeşti, rămân cu simţirea ca şi când nu le-ar auzi. Şi astfel nu se înfăptuieşte nici o părtăşie a acestora cu aceia, sau a acelora cu aceştia *(Notă:161. Aceasta nu înseamnă că nu pot conlucra unii cu alţii în lucrurile necesare vieţii pământeşti. Mai mult chiar, de aici se vede că pentru Sfântul Simeon nepărtăşia celor curaţi cu lumea înseamnă numai neprimirea cuvintelor, gândurilor şi faptelor rele din ea. Dar ei tocmai prin aceasta pot lucra la curăţirea şi la ridicarea celor din lume. Deci poate exista, în vederea acestui scop, o legătură a lor cu ceilalţi oameni. Ba Sfântul Simeon o cere aceasta în alte locuri cu toată puterea.)*.

42. Despărţirea între lumină şi întuneric e clară şi un amestec între ele este cu neputinţă. ***«Căci ce părtăşie are lumina cu întunericul, zice, sau ce parte are credinciosul cu necredinciosul ?»*** (2 Cor. VI, 15). Tot aşa e de mare depărtarea şi despărţirea între cei ce se află în Duhul Sfânt şi cei ce nu se află în El.

- *Cei dintâi au petrecerea în cer (Filip. III, 20), căci au ajuns, încă de aici, din oameni, îngeri. Iar cei din urmă şed încă în întunericul moştenit şi în umbra morţii (Ps. CVI, 10 ş.u.), pironiţi de pământ şi de lucrurile de pe pământ.*
- *Cei dintâi sunt în lumina înţelegătoare şi neînserată; ceilalţi sunt luminaţi numai de lumina supusă simţurilor;*
- *cei dintâi se văd pe ei înşişi şi văd şi pe cei apropiaţi; ceilalţi, văzându-se pe ei înşişi şi văzând şi pe cei apropiaţi murind în fiecare zi, nu ştiu că sunt oameni şi că mor ca oamenii (Ps. LXXXI, 7) ; iar neştiind, nu cred că va fi o judecată şi o înviere şi o răsplătire pentru cele săvârşite de fiecare în viaţa de aici.*

43. Dacă Duhul Sfânt este în tine, fără îndoială vei cunoaşte, din lucrările Lui ce se săvârşesc în tine, cele ce spune despre El apostolul. Căci zice: ***«Unde e Duhul Domnului, acolo este libertatea»*** (2 Cor. III, 17) şi ***«Trupul e mort pentru păcat, iar Duhul viază pentru dreptate»*** (Rom. VIII, 10) şi ***«Cei ce sunt ai lui Hristos viaţa şi-au răstignit împreună cu patimile şi cu poftele ei»*** (Gal. V, 29). ***Căci câţi în Hristos s-au botezat, sunt în Duhul Sfânt*** (Ioan VII, 33), ***ca unii ce au îmbrăcat pe Hristos întreg*** (Gal. III, 27) ***şi s-au făcut fii ai luminii*** (Luca XVI, 8)) ***şi umblă în lumina neînserată*** (1 Ioan I, 7). ***Şi văzând lumea, nu o văd şi auzind ale lumii, nu aud*** (Matei XIII, 13). Căci precum s-a scris despre oamenii trupeşti că văzând, nu văd şi auzind despre lucrurile dumnezeieşti, nu înţeleg, nici nu pot primi cele ale Duhului, căci nebunie sunt pentru ei acestea (1 Cor. II, 14), aşa să înţelegi şi despre cei ce au în ei pe Duhul Sfânt: trup au, dar nu sunt în trup. ***«Căci voi, zice, nu sunteţi în trup, ci în duh, dacă Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi»*** (Rom. VIII, 9). Ei sunt morţi lumii, şi lumea, lor. ***«Căci mie, zice, lumea s-a răstignit şi eu lumii»*** (Gal. VI, 14).

44. Cel ce cunoaşte aceste semne şi stări minunate lucrându-se în sine este cu adevărat purtător de Dumnezeu şi de semne, având pe Dumnezeu, sau pe însuşi Duhul cel Preasfânt locuind în el, vorbind şi lucrând în el cele spuse de Pavel. Iar cel ce nu a cunoscut încă acestea în sine, să nu se amăgească, căci este încă trup şi sînge, adică acoperit de întunericul poftelor trupului *(Notă:162. Aşa cum Sfântul Simeon identifică curăţia cu lumina, tot aşa identifică necurăţia poftelor şi a patimilor, cu întunericul. Cea dinTâi dă putinţa vederii lui Dumnezeu, cea din urmă nu.)*. Iar trupul şi sângele nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu, care este Duhul Sfânt (1 Cor. XV, 20).

45. De la dumnezeiescul Botez primim iertarea păcatelor săvârşite şi ne eliberăm de vechiul blestem şi ne sfinţim prin venirea Sfântului Duh. Dar harul desăvârşit, după cuvântul: ***«Voi locui şi voi umbla întru ei»*** (2 Cor. VI, 16), nu-l primim atunci. Aceasta e a celor ce s-au întărit în credinţă şi arată acest har prin fapte. Căci după ce ne-am botezat, abătându-ne spre fapte rele şi de ruşine, lepădăm cu totul şi sfinţirea însăşi. Dar prin pocăinţă şi mărturisire şi lacrimi primim pe măsura lor, mai întâi iertarea păcatelor săvârşite şi prin aceasta, sfinţirea şi harul de sus *(Notă:163. Cap. 74, Filocalia greacă.)*.

46. De la pocăinţă ne vine spălarea întinăciunii faptelor ruşinoase. După ea primim împărtăşirea de Duhul Sfânt. Dar nu în chip simplu, ci după credinţa, simţirea şi smerenia celor ce s-au pocăit din tot sufletul. Însă numai după iertarea deplină a păcatelor de mai înainte, primită de la părintele care ne-a luat asupra sa. De aceea bine este să ne pocăim în fiecare zi, pentru porunca ce s-a dat. Căci îndemnul:

«Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor» (Matei III, 2), ne arată lucrarea aceasta ca fiind fără hotar *(Notă:164. Cap. 75. Filocalia greacă. Pocăinţa nu are hotar. Căci mereu putem înainta în cele bune, părându-ne rău de nedesăvârşirea dinainte.)*.

47. Harul Preasfântului Duh s-a dat sufletelor logodite cu Hristos, ca o arvună. Şi precum fără arvună, femeia nu are asigurare că se va înfăptui vreodată unirea ei cu bărbatul, aşa nici sufletul nu primeşte încredinţare sigură că va fi împreună cu Stăpânul şi cu Dumnezeul său în veci, sau se va uni cu El tainic şi de negrăit şi se va bucura de frumuseţea neapropiată a Lui, dacă nu primeşte arvuna harului Lui şi nu-l dobândeşte în sine întru cunoştinţă (Notă:165. Cap. 76, Filocalia greacă. «Întru cunoştinţă», înseamnă în chip conştient, simţit. Frumuseţea lui Hristos este pe de o parte neapropiată,căci nu poate fi cuprinsă, pe de alta e simţită. E cunoştinţă şi neştiinţă.Chiar subiectul semenului, pe de o parte îl sesizăm, pe de alta ne rămâne transcendent şi de nedefinit.).

48. Precum scrisorile de învoială, dacă nu primesc iscăliturile unor martori vrednici de crezare nu fac sigură arvuna, tot aşa, înainte de împlinirea poruncilor şi de dobândirea virtuţilor, nu e sigură iluminarea harului. Căci ceea ce sunt martorii pentru învoieli, aceea este lucrarea poruncilor şi virtuţile pentru arvuna Duhului.Datorită acestora primeşte fiecare prin arvună încredinţarea mântuirii viitoare *(Notă:166. Cap. 77, Filocalia greacă.)*.

49. Întâi învoielile se scriu, aşa zicând, prin lucrarea poruncilor, apoi se pecetluiesc şi se iscălesc de către virtuţi. Abia atunci îşi dă mirele Hristos, sufletului mireasă, inelul, adică arvuna Duhului *(Notă:167. Cap. 78, Filocalia greacă. Poruncile împlinite se înscriu în fiinţa noastră, virtuţile îşi pun pecetea pe ea. Arvuna Duhului vine ca o primă lumină de sus în fiinţa noastră, producând o primă transparenţă a ei pentru Dumnezeu şi o primă unire a ei cu El. Duhul este inelul lui Hristos, legătura începătoare cu Hristos.)*.

50. Precum mireasa înainte de nuntă primeşte de la mire numai arvuna, iar zestrea convenită şi darurile făgăduite, aşteaptă să le primească după nuntă, aşa şi mireasa, care e Biserica credincioşilor şi sufletul fiecăruia dintre noi, primeşte întâi de la mirele Hristos numai arvuna Duhului, iar bunătăţile veşnice şi Împărăţia Cerurilor aşteaptă să le primească numai după plecarea de aici. Dar prin arvună are încredinţarea că va primi bunătăţile convenite în învoială în chip nemincinos (Notă:168. Cap. 79, Filocalia greacă.).

51. Se întâmplă uneori că mirele întârzie în vreo călătorie, sau e ocupat cu alte treburi, şi de aceea hotărăşte să amâne nunta. Dacă mireasa se va mânia şi, dispreţuind dragostea lui, va şterge sau va rupe hârtia de învoială, va cădea îndată din nădejdile ce le are în mire. Aşa se întâmplă şi cu sufletul. De va zice cineva dintre cei ce se nevoiesc: până când sunt dator să mă ostenesc ? Şi drept urmare va slăbi din ostenelile nevoinţei şi prin neglijarea poruncilor şi prin părăsirea pocăinţei neîncetate, va şterge şi va rupe, aşa zicând, învoielile, va cădea îndată cu totul şi din arvuna şi din nădejdea în Dumnezeu (Notă:169. Cap. 80, Filocalia greacă. Odată arvuna primită, nu trebuie stat pe loc, ci trebuie înaintat, adică trebuie cultivată. Altfel are loc o adevărată cădere din dragostea faţă de mire.).

52. Dacă mireasa îşi întoarce către altul dragostea de la mirele cu care s-a învoit, şi se împreună cu acela, pe faţă sau în ascuns, nu numai că nu mai poate spera să primească de la mire nimic din cele făgăduite ei, ci are să aştepte cu dreptate şi pedeapsa şi ocara prevăzută de lege. Tot aşa se întâmplă şi cu noi. Dacă-şi întoarce careva dragostea datorată mirelui Hristos, spre pofta vreunui alt lucru, pe faţă sau în ascuns, şi inima lui e ţinută de acel lucru, se face urât mirelui şi nevrednic de unirea cu El (Notă:170. S-a rupt comuniunea lăuntrică dintre suflet şi Hristos.). Căci a zis: ***Îi iubesc pe cei ce Mă iubesc*** (Prov. VIII, 17) (Notă:171. Cap. 81, Filocalia greacă. Aceasta nu înseamnă că Dumnezeu iubeşte pe cel ce premerge cu iubirea lui, ci pe cel ce răspunde iubirii Sale. Căci nu poate intra în inima celui ce nu şi-o deschide iubirii Sale.).

53. Arvuna este, pentru cei ce au dobândit-o, negrăită, înţeleasă în chip neînţeles, ţinută fără să fie stăpânită *(Notă:172. Ţii iubirea cuiva, dar nu o stăpâneşti, căci depinde şi de libertatea aceluia.)*,văzută în chip nevăzut, vie şi grăitoare, în mişcare şi mişcând pe cel ce a dobândit-o, zburând din chivotul în care se află pecetluită şi aflându-se iarăşi în chip neaşteptat înlăuntrul lui *(Notă:173. Aici ţi se pare că ai iubirea celuilalt, aici că n-o mai ai. Numai după consolidarea în ea, ai asigurarea statornică a ei.)*. În felul acesta face pe cel ce a dobândit-o să nu socotească nici prezenţa ei sigură, nici plecarea ei fără întoarcere. Şi aşa neavând-o, este ca cel ce o are, şi având-o, cel ce a dobândit-o se simte ca cel ce nu o are *(Notă:174.Credinţa, harul, stările duhovniceşti nu sunt ca nişte obiecte fixe şi tangibile. Ele dau într-un anumit moment convingerea prezenţei lor, în altul parcă nu mai sunt. Principal e ca din momentul din urmă să nu tragi concluzia că nu va reveni momentul dintâi şi să-ţi faci din aceasta o concluzie definitivă de gândire şi comportare.)*.

54. Se întâmplă ca cineva stând noaptea în casă cu toate uşile închise, dacă va deschide o mică fereastră şi va fi luminat deodată de un fulger strălucitor,

nesuportând ochii această strălucire, se apără, închizând îndată ochii şi se retrage în sine. Tot aşa când sufletul e închis în cele supuse simţurilor, de se va apleca (Cânt.Cânt. II,9) vreodată cu mintea spre cele din afară de acestea ca printr-o fereastră, luminându-se de fulgerul arvunii din ele, adică al Duhului Sfânt şi nesuportând raza luminii neacoperite, simte o spaimă în minte şi se adună întreg în sine, refugiindu-se ca într-o casă în cele cunoscute cu simţurile şi omeneşti.

55. Din aceste semne trebuie să cunoască fiecare dacă a primit arvuna Duhului de la mirele şi stăpânul Hristos. Şi dacă a primit-o, să se sârguiască să o ţină *(Notă:175. Să o ţină ca iubire activă, nu statică.)*. Iar dacă nu s-a învrednicit încă să o primească, să se sârguiască să o primească prin fapte bune şi prin pocăinţa cea mai fierbinte şi să o păzească prin lucrarea poruncilor şi prin dobândirea virtuţilor *(Notă:176. Cap. 82, Filocalia greacă. Să o păzească deci printr-o înaintare cu fapta şi prin întărirea ei în virtuţi.)*.

56. Acoperişul fiecărei case se ţine prin temelii şi prin cealaltă parte a clădirii; iar temeliile se aşază, ca trebuincioase şi folositoare, pentru a purta acoperişul. Astfel nici acoperişul nu poate sta fără temelii şi nici temeliile nu-s de vreo treabă sau de vreun folos, fără acoperiş. Aşa şi harul lui Dumnezeu se păstrează prin lucrarea poruncilor, iar faptele poruncilor se pun ca temelii pentru harul lui Dumnezeu şi nici harul Duhului nu poate rămânea în noi fără lucrarea poruncilor, nici lucrarea poruncilor fără harul lui Dumnezeu nu e de vreo trebuinţă sau de vreun folos *(Notă:177. Cap. 83, Filocalia greacă. Harul nu se menţine unde nu se lucrează poruncile lui Hristos. Harul e putere activă, e iradiere, nu e ceva static.)*.

57. Precum casa fără acoperiş, lăsată aşa din negrija zidarului, nu numai că nu e de nici o treabă, ci face şi zidarul de râs, aşa şi cel ce pune temeliile lucrării poruncilor şi ridică zidurile virtuţilor înalte, de nu va primi şi harul Duhului Sfânt întru vederea şi cunoştinţa sufletului, este nedesăvârşit şi compătimit de cei desăvârşiţi. El s-a lipsit de har pentru una din aceste două pricini: sau pentru că n-a avut grijă de pocăinţă, sau pentru că nefiind iscusit la adunarea poruncilor, care e un material nesfârşit, a lăsat ceva afară din cele ce ne par nouă neînsemnate, dar sunt de trebuinţă la clădirea casei virtuţilor. Astfel fără ele, n-a putut să-şi acopere casa prin harul Duhului *(Notă:178. Cap. 84, Filocalia greacă. Materialul e nesfârşit, în sensul, că sufletul niciodată nu sfârşeşte a se desăvârşi, dar şi în sensul că el mereu trebuie să fie în lucrare. Altfel se prăbuşeşte în moarte, în inerţie, la orice nivel ar fi ajuns. Şi atunci nu mai are acoperiş potrivit cu el, care constă propriu-zis din infinitatea deschisă a lui Dumnezeu.)*.

58. Dacă Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu s-a coborât pe pământ ca să ne împace prin Sine pe noi cei ce eram duşmani ai Părintelui Său (Rom. V, 10) şi să ne unească în chip conştient cu Sine prin Duhul Său cel Sfânt şi de o fiinţă, cel ce cade din acest har, de care altul va avea parte? Cu siguranţă acesta nici n-a fost împăcat cu Dumnezeu, nici n-a dobândit unirea cu El prin împărtăşirea Duhului *(Notă:179. Cap. 85, Filocalia greacă.)*.

59. «Va pune cineva foc în sân, zice înţeleptul, şi nu-şi va arde hainele ?» (Prov. VI, 27). ***Iar eu zic: Cine nu va arde şi nu se va umplea de strălucire şi nu va răspândi şi el fulgerele dumnezeirii, pe măsura curăţirii şi a împărtăşirii de foc, dacă va primi în inimă focul ceresc neacoperit? Căci împărtăşirea urmează curăţirii, iar curăţirea urmează împărtăşirii.***

60. Cel ce se împărtăşeşte de Duhul dumnezeiesc se izbăveşte de poftele şi de plăcerile pătimaşe, dar de trebuinţele trupeşti ale firii nu se desparte *(Notă:180. Important e ca afectele să fie ţinute în frâu, să nu se lunece la păcat prin ele. Dulceaţa spirituală a vieţii în Duhul Sfînt îl face pe unul ca acesta să nu simtă trebuinţa plăcerilor legate de satisfacerea poftelor.)*. Ca unul ce e slobozit de legăturile poftei pătimaşe şi e unit cu slava şi cu dulceaţa nemuritoare, se sileşte neîncetat să fie sus şi să petreacă cu Dumnezeu şi să nu se depărteze nici pentru o clipă de vederea Aceluia şi de desfătarea de care nu se mai satură. Dar ca unul ce e închis în trup şi în stricăciune, e tras şi purtat şi el de acestea şi se întoarce spre cele pământeşti. Însă atunci atâta întristare are din pricina acestora, câtă are sufletul păcătosului când se desparte de trup *(Notă:181. Cap. 86, Filocalia greacă.)*.

61. Precum pentru iubitorul de trup şi de viaţă, de plăceri şi de lume, despărţirea de acestea este moarte, aşa pentru iubitorul de curăţie şi de Dumnezeu, de cele netrupeşti şi de virtute, moarte cu adevărat este despărţirea cea mai mică a cugetării de acestea. Cel ce priveşte lumina supusă simţurilor, dacă va închide puţin ochii, sau i se vor acoperi de altcineva, se necăjeşte şi se întristează şi nu poate peste tot, să rabde aceasta, mai ales dacă privea la anumite lucruri de trebuinţă sau interesante. Dar cu cât mai vârtos nu se va întrista şi nu se va necăji cel ce e luminat de Duhul Sfânt şi priveşte cu trezvie şi cu înţelegere, fie că priveghează, fie că doarme, bunătăţile acelea ***«pe care ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit»*** (1 Cor. II, 9), la care doresc şi îngerii să privească (1 Petru I, 12), de va fi smuls de cineva de la vederea lor? Căci el socoteşte aceasta, pe drept cuvânt, moarte şi înstrăinare de viaţa veşnică *(Notă:182. Cap. 87, Filocalia greacă.)*.

62. Omul fiind îndoit, adică având alcătuirea din suflet şi trup, lumea a fost creată pentru el de asemenea ca văzută şi nevăzută. Şi fiecăreia din aceste părţi i s-a rânduit în chip potrivit ei unele din faptele şi din grijile noastre. Dar am înţeles că lucrul acesta este adevărat şi cu privire la vederi şi la vise. Cele ce ocupă sufletul sau cele în care petrece el în stare de veghe, acelea reţin închipuirea şi cugetarea lui şi în somn. De se îngrijeşte de lucruri omeneşti, e preocupat de ele şi în închipuirile viselor. Iar de cugetă la cele dumnezeieşti şi cereşti, se va afla şi în vis cu gândirea în acestea, după spusa proorocului: ***«Şi tinerii vor avea vedenii»*** (Ioil III, 1). Dar fiind în acestea, sufletul nu va fi înşelat, ci va vedea lucruri adevărate şi i se vor încredinţa descoperiri (Notă:183. Aşa cum visele cu conţinuturi pământeşti au legătură cu cele trăite de fapt, aşa au şi cele referitoare la realităţile dumnezeieşti o legătură adevărată cu ele, întrucât au fost trăite în stare de trezvie.).

63. Când partea poftitoare a sufletului e împinsă spre patimile desfătărilor şi spre plăcerile vieţii, tot pe acestea le vede sufletul şi în vis. Iar când iuţimea sau mânia sufletului e înfuriată împotriva semenilor, visează atacuri, războaie şi lupte între şerpi şi certuri ca la judecată cu duşmanii. Când, în sfârşit, raţiunea lui se înalţă prin trufie şi mândrie, îşi închipuie răpiri înaripate în aer, şederi şi domnii pe tronuri înalte, păşiri înaintea poporului în fruntea unora care luptă.

64. Numai vederile acelea sunt adevărate, care nici n-ar trebui să se numească visuri, ci vederi. Ele sunt proprii acelora a căror minte a devenit simplă, prin sălăşluirea Duhului şi liberă de toată supărarea şi robia patimilor; a căror cugetare se mişcă în jurul celor dumnezeieşti şi se gândeşte la răsplătirile viitoare; a căror viaţă mai presus de viaţa celor vii este fără griji, netulburată, liniştită, curată, plină de milă, de înţelepciune, de cunoştinţa cerească şi de roadele bune cultivate de Duhul. Ale celor ce nu sunt aşa, sunt mincinoase şi încurcate şi totul e o înşelătorie vădită (Notă:184. Mintea celor în care s-a sălăşluit Duhul a devenit simplă, pentru că în ea totul e armonios şi concentrat în Duhul; în ea nu sunt îndoieli, sfâşieri, contraziceri, schimbări de metode şi ţinte fără siguranţa că sunt mai bune ca cele dinainte şi că vor duce în mod neîndoielnic la succes cum n-au dus cele dinainte.).

65. Mulţi au fericit viaţa pustnicească, alţii pe cea de obşte, sau în chinovie. Alţii doresc să stea în fruntea poporului, să îndemne, să înveţe şi să ridice biserici, hrănindu-se din acestea în chip felurit trupeşte şi sufleteşte. Eu nu aş socoti pe nici una din acestea mai bună decât pe alta. Nici n-aş spune că una e vrednică de laudă, iar alta de ocară. Ci în toată privinţa şi în toate lucrurile şi faptele, cu totul fericită este viaţa cea pentru Dumnezeu şi după Dumnezeu *(Notă:185. Cap. 88, Filocalia greacă.)*.

66.Viaţa oamenilor se alcătuieşte din felurite ştiinţe şi meşteşuguri; unul îndeletnicindu-se cu una, altul cu alta, fiecare aduce partea sa şi astfel oamenii îşi dau şi primesc între ei, în timpul vieţii, împlinind trebuinţele trupeşti ale firii. Aşa se poate vedea şi între oamenii duhovniceşti : unul se îndeletniceşte cu o virtute, altul cu alta, toţi alergând din diferite părţi spre aceeaşi ţintă *(Notă:186. Cap. 89, Filocalia greacă.)*.

67. Ţinta tuturor celor ce se nevoiesc după Dumnezeu este să placă lui Hristos, Dumnezeului nostru, şi să primească împăcarea cu Tatăl prin împărtăşirea de Duhul şi să dobândească mântuirea prin aceasta. Căci în aceasta stă mântuirea fiecărui suflet şi a fiecărui om. Neîmplinindu-se aceasta, deşartă e osteneala şi lucrarea noastră şi fără rost e toată calea care nu duce la aceasta pe cel ce aleargă pe ea (Notă:187. Cap. 90, Filocalia greacă. Învăţătura aceasta despre mântuire este cu totul deosebită de învăţătura apuseană a unei justificări pur juridice a omului prin echivalentul morţii lui Hristos.).

68. Cel ce a părăsit toată lumea şi s-a retras în munte, pentru liniştire, dar de acolo scrie celor din lume, pentru a atrage atenţia, pe unii fericindu-i, iar pe alţii linguşindu-i şi lăudându-i, este asemenea celui ce s-a despărţit de femeia desfrânată, ispititor îmbrăcată şi foarte rea şi s-a dus în ţară depărtată, ca să scape până şi de amintirea ei, dar pe urmă uitând de ţinta pentru care a venit acolo, doreşte să scrie celor ce petrec şi se murdăresc cu desfrânata aceea, fericindu-i. Prin aceasta arată că, dacă nu cu trupul, cel puţin cu inima şi cu mintea se împărtăşeşte de bunăvoie de patima lor, încuviinţând amestecarea lor cu ea *(Notă:188. Cap. 91, Filocalia greacă.)*.

69. Pe cât sunt de vrednici de laudă şi de fericiţi cei ce petrec în lume, dar îşi curăţesc simţirile şi inimile de toată pofta cea rea, pe atâta sunt de vrednici de ocară şi de osândă cei ce petrec în munţi şi în peşteri, dar îşi doresc laudele şi fericirile de la oameni *(Notă:189. Deci Sfântui Simeon admite şi putinţa unei vieţi curate în lume. Nu depărtarea externă de lume, ci detaşarea lăuntrică de ceea ce e rău In ea, este lucrul hotărâtor.)*. Aceştia vor fi ca nişte preacurvari înaintea lui Dumnezeu, Care cercetează inimile noastre. Căci cel ce poftеşte să se audă în lume despre viaţa, despre numele şi despre petrecerea lui, desfrânează faţă de Dumnezeu, ca poporul de odinioară al iudeilor, cum zice David (Ps. CV, 39) *(Notă:190. Cap. 92, Filocalia greacă.)*

70. Cel ce s-a lepădat fără şovăieli de lume şi de cele din ea, din credinţa în Dumnezeu, crede că Domnul e milostiv şi îndurat şi primeşte pe cei ce vin cu pocăinţă la El. Iar ştiind că prin necinstire cinsteşte pe robii săi, prin sărăcia cea

mai de pe urmă îi îmbogăţeşte şi prin ocări şi dispreţuiri îi slăveşte, iar prin moarte îi face părtaşi şi moştenitori ai vieţii veşnice, se grăbeşte prin acestea ca un cerb însetat (Ps. XLI, 2) spre izvorul cel nemuritor. El urcă prin acestea în sus ca pe o scară, pe care urcă şi coboară îngerii (Fac. XXVIII,12), care vin în ajutorul celor ce urcă. Iar la capătul de sus al scării stă Dumnezeu, aşteptând hotărârea şi sârguinţa noastră după putere *(Notă:191. Această scenă e pictată pe zidul din afară al Mînăstirii Suceviţa din Bucovina.)*, nu pentru că se desfată să ne vadă ostenind, ci fiindcă Iubitorul de oameni voieşte să ne dea plata Sa ca pe o datorie *(Notă:192. Cap. 93, Filocalia greacă. Dumnezeu ne acordă o demnitate,cerându-ne să dăm şi noi nişte osteneli pentru bunătăţile ce ni le va dărui.Căci voieşte să ni se facă prin aceasta dator, voieşte să ne dea un oarecare drept la aceste bunătăţi. Nu voieşte să ne încarce cu ele ca pe nişte obiecte pasive, ci să creştem la capacitatea de a fi purtătorii lor în mod activ, sau de a ni le asimila ca subiecte.)*.

71. Pe cei ce vin fără şovăire la El, Domnul nu-i lasă nicidecum să cadă, ci, văzându-i slăbiţi în putere, conlucrează cu ei, îi ajută, întinzându-le mâna puterii Sale de sus şi-i aduce iarăşi la Sine. Îi sprijineşte pe faţă şi în ascuns, în chip ştiut şi neştiut. Aceasta, până ce urcă toată scara şi se apropie de El şi se unesc întregi cu El întreg şi uită de toate cele pământeşti, fiind cu El acolo sus, dacă în trup sau afară de trup (2 Cor. XII, 2), nu ştiu şi petrecând împreună cu El şi bucurându-se de bunătăţile tainice *(Notă:193. Cap. 94, Filocalia greacă.)*

72. E cu dreptate, ca întâi să ne punem grumajii noştri sub jugul poruncilor lui Hristos şi să nu ne înfuriem, nici să ne tragem îndărăt. Ci să păşim drept şi cu râvnă până la moarte sub ele şi să ne înnoim pe noi înşine, raiul cel cu adevărat nou al lui Dumnezeu, până ce Fiul va veni împreună cu Tatăl, prin Duhul Sfânt şi se va sălăşlui în noi. Iar atunci, când îl vom dobândi întreg, sălăşluit în noi ca învăţător, oricăruia dintre noi i-ar porunci şi orice slujbă i-ar încredinţa, să o ia asupra sa şi să o împlinească cu bucurie, după voia Lui. Dar nu se cade să o cerem înainte de vreme, nici să primim a o lua când e dată de oameni, ci să stăruim în poruncile Stăpânului şi Dumnezeului nostru şi să aşteptăm hotărârea lui Dumnezeu *(Notă:194. Cap. 95, Filocalia greacă.)*.

73. După ce am primit o slujbă în lucrurile dumnezeieşti şi ne-am câştigat cinste în ea, de vom fi îndemnaţi de Duhul să trecem la altă slujbă sau lucrare sau făptuire, să nu ne împotrivim. Căci Dumnezeu nu vrea să fim leneşi, nici să rămânem în una şi aceeaşi lucrare în care am început, până la sfârşit, ci să înaintăm şi să ne mişcăm continuu spre izbândirea în cele mai mari, potrivindu-ne voii lui Dumnezeu şi nu voii noastre *(Notă:195. Cap. 96, Filocalia greacă.)*.

74. Cel ce şi-a făcut moartă voia sa e cu totul fără voie. Dar nici una dintre cele ce sunt şi vieţuiesc şi se mişcă nu e fără voie, afară de cele nesimţitoare şi nemişcate. Plantele, măcar că se mişcă şi cresc, nu spunem că-şi fac mişcarea şi creşterea printr-o voie naturală, căci sunt neînsufleţite. Dar tot ce e însufleţit are şi o voie naturală. Deci cel ce şi-a omorât prin nevoinţă şi sârguinţă voia sa şi s-a făcut cu totul fără voie a ieşit din firea sa şi prin faptul că nu mai voieşte nimic, nu mai poate lucra nimic nici bine, nici rău.

75. Cel ce se sârguieşte să-şi omoare voia sa e dator să facă voia lui Dumnezeu şi în loc de voia sa, să aşeze în sine pe cea a lui Dumnezeu ; pe aceasta să o sădească şi să o altoiască în inima sa *(Notă:196. Deci el nu trebuie să rămână nelucrător ca lucrurile nesimţitoare, ci să-şi unească voia sa cu voia lui Dumnezeu, care aduce un adaos de mare putere voii sale. Aceasta se vede din cele spuse în continuare de Sfântul Simeon.)*. Pe urmă să ia seama cu grijă dacă cele sădite şi altoite încolţesc din rădăcinile lor din adânc şi dacă cele lipite şi unite s-au făcut un singur pom; apoi dacă au crescut, au înflorit şi au făcut rod frumos şi dulce. Întâmplându-se aceasta, nici el însuşi nu mai deosebeşte pământul care a primit sămânţa şi rădăcina, de mlădiţa aceea neînţeleasă, negrăită şi de viaţă purtătoare care a fost altoită în ea *(Notă:197. Cap. 97, Filocalia greacă. Aşa cum altoiul face un singur pom cu tulpina în care s-a altoit, aşa şi harul cu firea în care s-a sădit, sau voia lui Dumnezeu cu voia omului în care s-a imprimat, fac un singur întreg. Căci omul îşi omoară voia sa prin voia proprie şi prin aceasta şi-o împlineşte şi întăreşte în acelaşi timp.)*.

76. Celui ce-şi taie voia sa pentru frica lui Dumnezeu îi dăruieşte Dumnezeu voia Lui, într-un chip aşa de tainic, încât nici el nu ştie. Şi o păstrează neştearsă în inima sa şi-şi deschide ochii înţelegerii ca să o cunoască pe ea şi primeşte putere ca să o împlinească. Iar acestea le lucrează harul Sfântului Duh. Căci fără El nu se face nimic (Notă:198.Cap. 98, Filocalia greacă.).

77. Când vom împlini cu toată tăria, râvna, hotărârea şi pornirea nereţinută cele ce ne-a învăţat şi poruncit Dumnezeu în chip tainic şi neştiut, fără să nesocotim nimic, atunci ni se va descoperi în chip arătat ca unor credincioşi ascultători, ca unor ucenici şi prieteni adevăraţi, cum s-a descoperit odinioară sfinţilor Săi ucenici şi apostoli şi tuturor celor ce au crezut prin ei în numele Lui. Şi atunci vom deveni fii ai lui Dumnezeu după har,cum zice Pavel: ***«Câţi sunt povăţuiţi de Duhul lui Dumnezeu, sunt fii ai lui Dumnezeu; iar de sunt fii, sunt şi moştenitori ai lui Dumnezeu şi împreună-moştenitori cu Hristos»*** (Rom. VIII, 14, 17).

78. Nici unul din cei ce s-au învrednicit să fie cu Dumnezeu, în unitatea Duhului şi să guste bunătăţile Lui tainice, nu mai iubeşte slava dată lui de oameni, dar nici aurul sau îmbrăcămintea sau pietrele socotite preţioase de cei fără de minte; nu se mai lipeşte cu inima de bogăţia trecătoare, nu mai vrea să fie cunoscut de împăraţi şi de stăpânitori care nu stăpânesc, ci sunt stăpâniţi de multe; nu mai vede în acestea ceva mare şi înalt, nici nu le mai socoteşte pricinuitoare de mai mare slavă celor ce se apropie de ele; nu va mai preţui nimic altceva din cele lăudate şi strălucitoare pentru oameni. Ba nu va mai socoti ceva rău nici căderea cuiva din bogăţie în sărăcie şi de la stăpânirea şi puterea cea mai mare şi de la demnitatea cea mai vestită, la ultima lipsă de slavă şi de cinstire.

79. Dacă ai primit iertarea păcatelor tale, fie prin mărturisire, fie prin îmbrăcarea schimei sfinte şi îngereşti, câtă dragoste, mulţumire şi smerenie nu trebuie să-ţi pricinuiască aceasta ? Că fiind vrednic de nenumărate pedepse, nu numai că te-ai izbăvit de ele, ci te-ai învrednicit şi de înfiere, de slavă şi de Împărăţia Cerurilor. Acestea depănându-le în cuget şi amintindu-ţi-le pururea, fii gata şi pregăteşte-te să nu necinsteşti pe Cel ce te-a cinstit şi ţi-a iertat nenumărate greşeli. Ci slăveşte-L şi cinsteşte-L prin toate lucrurile tale, ca şi El să te slăvească în schimb şi mai mult pe tine, pe care te-a cinstit mai mult decât toată zidirea văzută şi te va numi prieten adevărat al lui Dumnezeu *(Notă:199. Dumnezeu te-a făcut prieten, adică te-a ridicat la un dialog intim cu El şi-ţi dăruieşte tot ce are şi El prin aceasta.)*.

80. Cu cât este mai de preţ sufletul decât trupul, cu atât e mai înalt omul raţional decât lumea. Nu lua seama la mărimea făpturilor din ea, ca să le socoteşti, omule, pentru aceasta, pe ele mai de preţ ca tine. Ci căutând la harul ce ţi s-a dat şi cunoscând demnitatea sufletului tău mintal şi raţional, laudă pe Dumnezeu, Care te-a cinstit mai presus decât toate cele văzute (Notă:200. Cap. 100, Filocalia greacă. Oricât de mari ar fi lucrurile şi lumea, ele sunt numai obiecte ale omului, dăruite lui de Dumnezeu, ca semn al iubirii Lui. Ba Dumnezeu îi dă omului daruri şi mai maxi decât lumea: se dă pe Sine Însuşi ca cel mai bun prieten. Aceasta e slava cu care cinsteşte Dumnezeu pe om.).

81. Să luăm aminte cum slăvim pe Dumnezeu. Căci nu se slăveşte altfel de către noi de cum a fost slăvit de către Fiul (Notă:201. Fiul a slăvit pe Tatăl ca om într-un chip exemplar pentru noi. De aceea s-a făcut om. L-a slăvit renunţând la Sine şi predându-se Tatălui desăvârşit prin pătimiri şi prin moarte.). Fiindcă prin acelea prin care a slăvit Fiul pe Tatăl Său, prin acelea a fost slăvit şi Fiul de către Tatăl. Şi aceleaşi trebuie să le facem şi noi cu sârguinţă, ca prin aceleaşi să slăvim pe Cel ce primeşte să se numească Tatăl nostru cel din ceruri şi să fim slăviţi de El cu slava Fiului în Care a fost înainte de a fi lumea prin El (Ioan XVII, 5) (Notă:202. Dacă

noi slăvim pe Tatăl, cum L-a slăvit Fiul ca om şi Tatăl ne slăveşte pe noi cum îl slăveşte pe Hristos ca pe Fiul Său cel veşnic, făcut om.). Iar acestea sunt: crucea, sau mortificarea lumii întregi, necazurile, ispitele şi orice altceva din pătimirile lui Hristos. Purtându-le pe acestea întru răbdare multă, urmăm lui Hristos în patimile Sale şi slăvim prin ele pe Tatăl nostru şi Dumnezeu, ca fii ai Lui prin har şi ca împreună-moştenitori cu Hristos (Notă:203. Cap. 101, Filocalia greacă.).

82. Sufletul care nu s-a izbăvit cu desăvârşire şi cu bună simţire de alipirea şi de împătimirea de cele văzute nu poate purta fără întristare pricinile de întristare *(Notă:204. Acesta e lucrul esenţial: să porţi fără întristare cele ce ţi se pricinuiesc cu scopul ca să te întristeze şi să te facă prin aceasta să păcătuieşti, dovedind că eşti legat de lumea aceasta şi nu ai încredere desăvârşită în Dumnezeu.)* şi uneltirile venite lui de la draci şi de la oameni. Ci fiind legat prin împătimire de lucrurile omeneşti e muşcat de pagubele de bani şi se supără de pierderile unor lucruri şi-l dor cumplit durerile venite în trupul său *(Notă:205. Cap. 102, Filocalia greacă.)*.

83. Dacă şi-a dezlegat cineva sufletul de dorirea şi de poftele lucrurilor supuse simţurilor şi l-a legat de Dumnezeu, nu numai că va dispreţui banul şi lucrurile din jurul lui şi păgubit de ele, se va arăta fără întristare, ca faţă de nişte lucruri străine, ci şi durerile venite asupra trupului său le va răbda cu bucurie şi cu mulţumirea cuvenită. Căci el vede pururea, ca dumnezeiescul apostol, că ***«omul din afară se strică, iar cel dinlăuntru se înnoieşte zi de zi»*** (1 Cor. IV, 10). Altfel nu se pot purta cu bucurie necazurile cele după voia lui Dumnezeu. Căci e de trebuinţă, în acestea, de cunoştinţă desăvârşită şi de înţelepciune duhovnicească. Iar cel lipsit de acestea umblă în întunericul deznădejdii şi al neştiinţei, neputând să vadă câtuşi de puţin lumina răbdării şi a mângâierii *(Notă:206. Cap. 103, Filocalia greacă. În răbdare şi mângâiere e o lumină, e vederea celor mai presus de viaţa aceasta. Numai aceasta dă putere de răbdare şi aduce mângâiere.)*.

84. Tot cel ce se socoteşte învăţat în ştiinţa matematicii nu se va învrednici vreodată să privească şi să cunoască tainele lui Dumnezeu, până ce nu va voi mai întâi să se smerească şi să se facă nebun (1 Cor. I, 20), lepădând, odată cu părerea de sine şi cunoştinţa pe care a adunat-o *(Notă:207. Propriu-zis nu se poate pierde şi nu trebuie pierdută, ci cel ce o are trebuie să se socotească ca şi când n-ar avea-o.Să nu se mândrească cu ea.)*. Căci cel ce face aceasta şi urmează, cu credinţă neîndoielnică, înţelepţilor în cele dumnezeieşti şi e povăţuit de aceştia, va intra împreună cu ei în cetatea Dumnezeului celui viu. Şi călăuzit şi luminat de Duhul dumnezeiesc, vede şi învaţă cele ce nici unul dintre ceilalţi oameni nu le-a văzut şi nu le poate vedea şi afla vreodată. Atunci ajunge să fie învăţat de

Dumnezeu *(Notă:208.Cap. 104, Filocalia greacă. În Dumnezeu sunt şi cele învăţate de el într-o armonie cu toate cele neştiute. Căci El e mai presus de toate. Iar în lumina Lui se înţeleg mai bine şi cele necunoscute încă.)*.

85. Ucenicii oamenilor îi socotesc nebuni pe cei învăţaţi de Dumnezeu. Căci aceştia, fiind afară de lumina dumnezeiască şi neputând vedea minunile din ea, pe cei ce sălăşluiesc în lumină şi văd şi învaţă cele din ea îi socotesc rătăciţi, câtă vreme ei înşişi sunt departe şi nepărtaşi de bunătăţile tainice ale lui Dumnezeu *(Notă:209. Cap. 105, Filocalia greacă. Textul grec e mai dezvoltat.)*.

86. Cei ce sunt plini de harul lui Dumnezeu şi desăvârşiţi întru cunoştinţa şi înţelepciunea de sus numai de ea vor să se apropie şi să vadă pe cei din lume, ca să le pricinuiască vreo răsplătire prin aducere aminte de poruncile lui Dumnezeu şi prin facerea de bine, socotind că poate vor auzi, vor înţelege şi se vor îndupleca *(Notă:209 b. Deci ei nu trebuie să se ţină cu totul în afară de legătura cu ceilalţi oameni. Iar acestora nu li se cere să uite ştiinţa lor, ci să cunoască pe Dumnezeu şi să încadreze ştiinţa lor parţială în lumina totală a lui Dumnezeu, în care sunt toate.)* Fiindcă cei ce nu sunt purtaţi de Duhul lui Dumnezeu (Rom. VIII, 14) umblă întru întuneric şi nu cunosc nici unde merg (Ioan XII, 35), nici în ce porunci se poticnesc. Poate, ridicându-se din închipuirea de sine care îi stăpâneşte, vor primi învăţătura adevărată a Duhului Sfânt. Şi auzind fără ştirbire şi nestrâmbată voia lui Dumnezeu, se vor pocăi şi împlinind-o, vor primi vreun dar duhovnicesc. Iar dacă nu pot să li se facă acelora pricinuitori ai vreunui astfel de folos, plângând învârtoşarea inimii lor, se întorc la chiliile proprii, rugându-se zi şi noapte pentru ei *(Notă:210. Iubirea lor va fi continuu lucrătoare şi pentru aceşti oameni, deci pentru toţi.)*. Căci pentru altceva nu ar fi în stare să se întristeze niciodată cei ce sunt neîncetat împreună cu Dumnezeu şi sunt mai mult decât plini de tot binele *(Notă:211.Cap. 107, Filocalia greacă. Aceasta e singura întristare a celor ce se află în fericirea fără lipsuri a petrecerii dumnezeieşti. Nici acolo ei nu uită de fraţii lor care-şi primejduiesc viaţa veşnică.)*.

87. Sunt şi acum oameni nepătimitori, sfinţi şi plini de lumina dumnezeiască, ce petrec în mijlocul nostru şi şi-au omorât aşa de mult mădularele lor de pe pământ (Colos. III, 5), dinspre toată necurăţia şi pofta pătimaşă, încât nu numai că nu cugetă sau nu pornesc să facă de la ei vreun rău, dar nici îndemnaţi de alţii nu rabdă vreo schimbare a stării de nepătimire pe care au dobândit-o (Notă:212. Aceştia sunt oameni cu neputinţă de influenţat în rău.). I-ar şti pe aceştia, dacă ar cunoaşte cuvintele dumnezeieşti citite şi cântate de ei, cei ce se făIesc cu nepăsarea faţă de acestea şi nu cred celor ce învaţă întru înţelepciunea Duhului, despre lucrurile dumnezeieşti. Căci, dacă s-ar afla în cunoştinţa desăvârşită a Sfintei

Scripturi, ar crede în bunătăţile grăite şi dăruite nouă de Dumnezeu. Dar nefiind părtaşi ai acestor bunătăţi, din închipuirea de sine şi din nepăsare, îi clevetesc, fără să creadă, pe cei ce s-au împărtăşit şi învaţă despre ele (Notă:213. Cap. 106, Filocalia greacă.).

88. Care este scopul iconomiei întrupării lui Dumnezeu-Cuvântul, vestit în toată dumnezeiasca Scriptură şi citit de noi, dar nepătruns? ***Nu e decât acela ca, împărtăşindu-se de ale noastre, să ne facă pe noi părtaşi de ale Sale. Căci Fiul lui Dumnezeu de aceea s-a făcut Fiu al omului, ca să ne facă pe noi oamenii fii ai lui Dumnezeu, ridicând după har neamul nostru la ceea ce este El după fire, născându-ne de sus în Duhul Sfânt şi introducându-ne îndată în Împărăţia Cerurilor; mai bine zis, dăruindu-se să o avem pe aceasta înlăuntrul nostru*** (Luca XVII, 21) (Notă:214. Fiul lui Dumnezeu, fiind în acelaşi timp Fiul Omului, unindu-se cu noi, ne face şi pe noi fii ai lui Dumnezeu după har. Sălăşluindu-se prin aceasta înlăuntrul nostru cu Duhul Său Preasfânt, pe Care L-a primit şi ca om, aduce în noi Împărăţia Cerurilor, care e acolo unde e Duhul Sfânt.), ca să nu avem numai nădejdea de a intra în ea, ci având-o încă de acum, să strigăm: «Viaţa noastră e ascunsă cu Hristos în Dumnezeu» (Colos. III, 3) (Notă:215. Cap. 108, Filocalia greacă. Mântuirea constă în unirea cu Dumnezeu în Hristos, nu în vreo justificare juridică.)

89. Botezul nu ia de la noi libertatea voinţei şi puterea de a ne hotărî prin noi înşine, ci abia el ne dăruieşte libertatea, ca să nu mai fim stăpâniţi silnic şi fără să vrem, de diavolul. De aceea, după Botez, atârnă de noi, fie să stăruim de bună voie în poruncile lui Hristos, Stăpânul nostru, în Care ne-am botezat, şi să umblăm pe calea celor poruncite de El, fie să ne abatem de la această cale dreaptă, întorcându-ne prin faptele rele la protivnicul şi vrăjmaşul nostru, diavolul (Notă:216. Cap. 109, Filocalia greacă. Botezul ne dăruieşte sau ne pune în lucrare din nou libertatea, pentru că Hristos cu libertatea Lui faţă de păcat se sălăşluieşte în noi.).

90. Cei ce se supun după Sfântul Botez, voii celui rău şi împlinesc cele voite de el, se înstrăinează de sfântul sân al Botezului, după cuvântul lui David (Ps.LVII, 4). Căci nu ne schimbăm, nici nu ne mutăm din firea în care am fost zidiţi, ci fiind zidiţi buni de Dumnezeu (căci Dumnezeu nu a făcut răul) şi rămânând neschimbaţi prin firea şi prin natura în care am fost zidiţi, cele ce le alegem şi le voim prin socotinţa de bună voie, pe acelea le şi facem, fie bune, fie rele. Căci precum cuţitul nu-şi schimbă firea sa, fie că e folosit de cineva spre rău, fie spre bine, ci rămâne fier, aşa şi omul lucrează şi face, precum s-a zis, cele ce le vrea, dar nu iese din firea sa (Notă:217. Cap. 110, Filocalia greacă. Sfântul Simeon nu admite nici o alterare a firii omeneşti prin păcat.).

91. Nu ne mântuim miluind pe unul, dar ne trimite în foc dispreţuirea unuia. Căci cuvintele : «am flămânzit şi am însetat» (Matei XXV, 35), nu s-au spus pentru o singură dată, nici pentru o singură zi, ci pentru întreaga viaţă. Domnul şi Dumnezeul nostru a mărturisit că primeşte să fie hrănit, adăpat şi îmbrăcat şi celelalte, nu o dată, ci totdeauna şi în toţi, de către slugile Sale *(Notă:218. Cap. 111, Filocalia greacă. Se cere o stăruinţă continuă în a face binele. Căci numai aşa ne zidim casa duhovnicească. Cu o singură piatră nu facem casa, dar cu o singură piatră, dacă lipseşte, o putem strica, dacă nu o punem îndată la loc. În planul duhovnicesc acest lucru îl facem prin pocăinţă. Iubirea nu se întreţine prin fapte discontinue, ci prin fapte continue. Hristos e în toţi fără excepţie. Deci pe toţi trebuie să-i iubim şi preţuim ca să devină sinea noastră un întreg în iubire. Dispreţuirea unuia e o rană în sufletul nostru şi o singură rană duce la moarte.)*

92. Cum l-ar putea închide unii pe Cel ce se împarte neîmpărţit şi Care este în acelaşi timp Dumnezeu întreg în fiecare dintre cei săraci ? Presupune deci că sunt o sută de săraci ca un singur Hristos. Căci nu s-a împărţit nicidecum Hristos (1 Cor. I, 13). Deci cel ce a dat la 99 câte un obol, iar pe unul l-a înjurat, sau l-a lovit, sau l-a depărtat cu mâna goală, cui a făcut oare aceasta, dacă nu Celui ce a zis şi zice pururea şi va zice: ***«Întrucât aţi făcut unuia din aceşti prea mici, Mie Mi-aţi făcut»*** (Matei XXV, 40) *(Notă:219. Iubirea se cere arătată în mod continuu nu numai faţă de unul, ci faţă de toţi. Căci în toţi este Hristos. A excepta pe unul de la iubire, înseamnă pe de o parte a iubi, pe de altă parte a nu iubi pe Acelaşi Hristos; înseamnă a-L iubi pe El îmbrăcat într-un fel şi a nu-L iubi, arătându-se îndată după aceea îmbrăcat alt fel. Neiubirea faţă de una din înfăţişările Sale zădărniceşte iubirea faţă de altă înfăţişare a Sa. O iubire practicată continuu faţă de toţi, ca faţă de Acelaşi Hristos, e o iubire care-i preţuieşte în acelaşi timp pe toţi ca pe Acelaşi Hristos. A vedea în toţi pe Hristos, e cea mai mare forţă pentru solidaritatea umană.)*.

93. Cel ce a dat milostenie la o sută, dar putea să dea şi altora şi putea să adape şi să hrănească încă pe mulţi care l-au rugat şi au strigat către el, însă i-a nesocotit, va fi judecat de către Hristos, ca unul ce nu L-a hrănit pe El însuşi; fiindcă cel hrănit de noi, în fiecare dintre cei mici, este şi în aceia în toţi *(Notă:220. Cap. 112, Filocalia greacă.)*.

94. Cel ce dă astăzi tuturor toate cele spre trebuinţa trupului, dar mâine, putând face aceasta, va nesocoti pe niscai fraţi şi-i va lăsa să piară de foame, de sete şi de frig, L-a lăsat să moară şi L-a dispreţuit pe Acela care a zis: «Întrucât aţi făcut unuia din aceşti prea mici, Mie aţi făcut» *(Notă:221. Cap. 113. Filocalia greacă.)*.

95. Din acestea se poate cunoaşte un lucru: cum îşi însuşeşte Domnul toate ale săracilor şi fraţilor noştri, zicând celor drepţi: «Mie Mi-aţi făcut», iar celor de-a stânga: «Mie nu Mi-aţi făcut». El nu vede numai pe cei miluiţi de noi, nici numai pe cei nedreptăţiţi sau asupriţi, sau supuşi la mii de alte rele, ci şi pe cei trecuţi cu vederea. Căci şi aceasta ajunge spre osînda noastră. Căci nu pe aceia, ci pe El îl trecem cu vederea, pe Iisus Hristos, Care şi-a făcut toate ale Sale ale acelora.
96. El a primit să ia asupra Sa faţa fiecărui om lipsit şi să se unească pe Sine cu fiecare, ca nici unul dintre cei ce cred în El să nu se înalţe împotriva fratelui, ci fiecare, văzând pe fratele şi pe aproapele său, ca pe Dumnezeul său, să se socotească pe sine atotpreamic faţă de frate, ca faţă de Făcătorul său şi să-l primească şi să-l cinstească întocmai ca pe Acela şi să-şi deşerte toate averile spre slujirea lui, precum şi Hristos şi-a vărsat sângele Său pentru mântuirea noastră (Notă:222. Cap. 114, Filocalia greacă. Trebuie să socotim pe fiecare ca pe Hristos Dumnezeu, pentru că Fiul lui Dumnezeu, făcându-se ipostas al firii noastre, s-a făcut ipostasul fundamental al tuturor oamenilor. Prin faţa fiecăruia licăreşte faţa Aceluiaşi Hristos; prin apelul adresat nouă de fiecare ne adresează apelul său Acelaşi Hristos.).

97. Cel ce a primit porunca, să-l aibe pe aproapele ca pe sine însuşi, e dator, desigur, să-l aibă aşa nu numai într-o zi, ci toată viaţa. Şi cel căruia i s-a poruncit să dea fiecăruia care cere, i se porunceşte aceasta pentru toată viaţa sa. Şi cel ce vrea ca alţii să-i facă lui lucrurile bune pe care le voieşte, acestea i se cer şi lui să le facă altora (Notă:223. Cap. 115, Filocalia greacă.).

98. Cel ce-l are deci pe aproapele ca pe sine însuşi nu rabdă să aibă nimic mai mult ca aproapele. Iar dacă are şi nu dă cu inimă largă până ce se face şi el sărac şi asemenea cu aproapele, nu e împlinitor al poruncii Stăpânului; la fel nu e nici cel ce, vrând să dea tuturor celor ce cer, va respinge pe cineva din cei ce cer, până mai are un obol, sau o bucată de pâine *(Notă:224. Jertfa adevărată e cea în care cineva se dăruieşte total. Trebuie trăită aceeaşi predare totală în dăruirea tuturor bunurilor proprii, pe care a trăit-o Hristos în vărsarea sîngelui Său, în dăruirea totală a vieţii Sale.)*; nici cel ce nu face aproapelui câte vrea ca altul să i le facă lui (Matei VII, 12). De asemenea, cel ce a hrănit, a adăpat, a îmbrăcat şi a făcut toate celelalte fiecărui sărac şi fiecărui frate preamic, dar a nesocotit pe unul singur şi l-a trecut cu vederea, se va socoti şi el ca cel ce l-a trecut cu vederea pe Hristos-Dumnezeu când flămânzea şi înseta *(Notă:225. Cap. 116, Filocalia greacă.)*.

99. Poate acestea vor părea tuturor greu de purtat. De aceea vor socoti întemeiat să zică întru ei: ***dar cine le poate face acestea toate, ca să ajute şi să hrănească pe toţi şi să nu treacă cu vederea nicidecum pe vreunul dintre ei ?*** Dar să asculte pe

Pavel, care strigă lămurit: ***«Dragostea lui Dumnezeu ne strânge pe noi, care judecăm aceasta; că dacă unul a murit pentru toţi, aşadar toţi au murit*** (2 Cor. V, 14) (Notă:226. Cap. 117, Filocalia greacă. În Hristos toţi putem muri duhovniceşte nouă înşine, jertfindu-ne total altora.).

100. Precum poruncile cuprinzătoare au în ele pe toate celelalte mai restrânse, aşa şi virtuţile cuprinzătoare îmbrăţişează în ele pe cele restrânse. Căci cel ce a vândut averile sale şi le-a împărţit săracilor şi s-a făcut dintr-odată sărac a împlinit deodată printr-una toate poruncile restrânse. Fiindcă nu mai are trebuinţă să dea celui ce cere, sau să întoarcă faţa de la cel ce vrea să se împrumute de la el (Matei V, 42) *(Notă:227.Cel ce dă tot ce are dintr-odată a împlinit printr-o singură faptă cerinţa iubirii şi a jertfei totale şi a înfăptuit în sine starea ei, pe care alţii nu o înfăptuiesc niciodată prin faptele lor de milostenie măruntă.)*. La fel şi cel ce se roagă neîncetat ; a cuprins toate în aceasta şi nu mai trebuie să laude de şapte ori în zi pe Domnul (Ps. CXVIII, 64), sau seara, dimineaţa şi la amiază, ca unul ce împlineşte toate rugăciunile şi cântările, câte trebuie să le facem după rânduială la vremea şi ceasurile hotărâte. Asemenea şi cel ce a dobândit în sine, în chip conştient, pe Dumnezeu cel ce dă cunoştinţă oamenilor (Ps. XCIII, 10), a străbătut toată Sfânta Scriptură şi a cules tot folosul din citire şi nu va mai avea trebuinţă de citirea cărţilor ei. Căci cum ar mai avea o astfel de trebuinţă, cel ce L-a dobândit ca împreună-grăitor *(Notă:228. Cel ce-L are pe Hristos împreună-grăitor se află cu El însuşi într-un dialog direct. Ca atare, a depăşit cuvintele Scripturii, aflându-se în relaţie nemijlocită cu Subiectul şi cu Izvorul lor infinit mai bogat decât toate cuvintele pe care le rosteşte, sau care au fost scrise prin inspiraţia de la El.)* pe Cel care a insuflat dumnezeieştile Scripturi celor ce le-au scris şi a fost învăţat de Acela tainele de negrăit ale celor ascunse? Acesta va fi el însuşi altora o carte insuflată de Dumnezeu, purtând scrise în el, de degetul lui Dumnezeu, taine noi şi vechi (Matei XIII, 52), ca unul ce a împlinit toate şi s-a odihnit în Dumnezeu de toate lucrurile sale, ajuns la desăvârşirea originară *(Notă:229. Cap. 118, Filocalia greacă. E nu atât desăvârşirea de la început, ci cea pe care o are în gândirea lui Dumnezeu, care stă la originea lui.)*.

(Extras din Filocalia sau culegere din scrierile Sfinţilor Părinţi care arată cum se poate omul curăţi, lumina şi desăvârşi – volumul VI)

Capetele morale ale lui Simeon evlaviosul

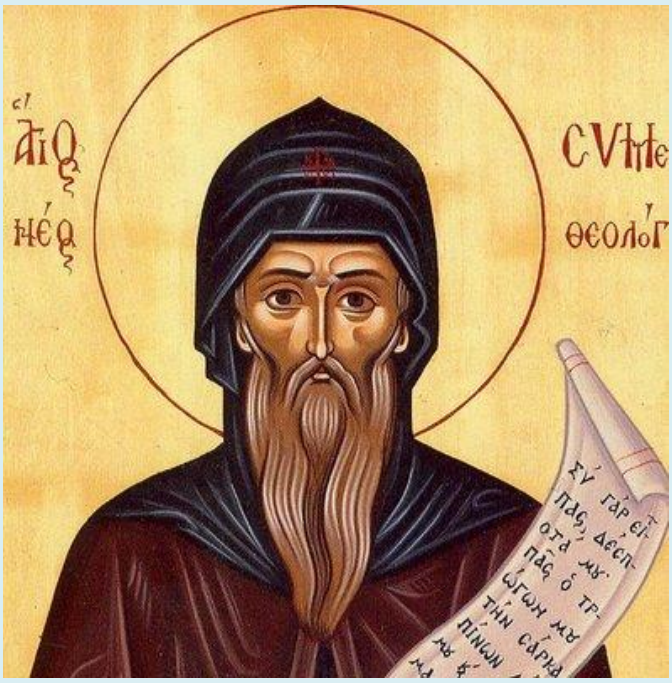

(Capetele 1-33 coincid cu cap. 120-152 din cele 153 date în Filocalia greacă, sub numele Sfântului Simeon noul teolog. Dar în edit. Zagoraios şi ms. român 2252 din Biblioteca Sfântului Sinod, acestea, plus cale şapte care le urmează, sunt date ca ale lui Simeon Evlaviosul. Cap. 119 din cele 153 ale sfântului Simeon Noul Teolog îl omitem. Despre el şi despre cap. 1-7 publicate aci de noi, J. Darrouzes spune că sunt ale unui anonim, iar despre cap. 120-152 din cele 153 ale sfântului Simeon Noul Teolog, sau 1-33 din cele date aci, recunoaşte că sunt ale lui Simeon Evlaviosul (Chapîtres theologiques, în «Sources chretiennes», nr. 51, p. 13). Iar după tradiţia ediţiei Zagoraios şi a manuscrisului român, cap. 1-7 din această colecţie, prin legătura lor cu cele următoare, par să arate că de fapt sunt tot ale lui Simeon evlaviosul. Noi nu dăm aci cap. 40 pentru că nu-l socotim util în această colecţie, dar punem în locul lui, ca al 40-lea, cap. 153 din colecţia lui Simeon noul teolog din Filocalia greacă. El e dat în Zagoraios şi în manuscrisul român ca al 181-lea cap. al lui Simeon noul teolog, dar pare să fie al unui anonim, cum spune Darrouzes (ibidem).)

1. Frate, la începutul lepădării, sârguieşte-te să sădeşti în tine virtuţi frumoase, ca să te faci folositor şi obştii şi să te slăvească la sfârşit Domnul. Să nu câştigi îndrăzneală faţă de stareţ, niciodată, cum am zis şi mai înainte, nici să nu ceri cinstire de la el. Să nu-ţi câştigi prietenie cu cei mai mari, nici să nu dai târcoale chiliilor lor, cunoscând că prin aceasta nu numai că începe să se înrădăcineze în

tine patima slavei deşarte, dar te şi faci urât în ochii întâistătătorului. Căci se întâmplă totdeauna aceasta. Deci cel ce înţelege să înţeleagă. Ci şezi în chilia ta, oricum ar fi, în pace. Iar de la cel ce vrea să se întâlnească cu tine, nu te întoarce, din pricină de evlavie. Căci întâlnindu-te cu el cu gând prietenesc, nu te vei vătăma, chiar dacă îţi este dintre duşmani. Iar dacă nu vezi în aceasta vreun folos pentru tine, trebuie să ţii seama de scopul celui ce vrea să se folosească de la tine.

2.***Trebuie să ai totdeauna în tine frica lui Dumnezeu şi să cercetezi în fiecare zi, ce ai făcut bine şi ce rău.*** Iar de cele bune să uiţi, ca nu cumva să cazi în patima slavei deşarte, iar faţă de cele potrivnice să te foloseşti de lacrimi împreunate cu mărturisirea şi cu rugăciune stăruitoare.

Cercetarea să-ţi fie aşa : sfârşindu-se ziua şi venind seara, cugetă întru tine : ***Oare cum am petrecut ziua, cu ajutorul lui Dumnezeu ? N-am osândit pe cineva, nu l-am grăit de rău, nu l-am scârbit, n-am căutat la faţa cuiva cu patimă, sau n-am fost neascultător celui mai mare în slujbă, şi nu mi-am neglijat-o pe aceasta ? Nu m-am mâniat pe cineva, sau stând la rugăciunea de obşte, nu mi-am ocupat mintea cu lucruri nefolositoare sau n-am lipsit de la biserică şi de la pravilă, îngreuiat de lene?*** Dacă te găseşti nevinovat de toate acestea (ceea ce e cu neputinţă, «căci nimeni nu e curat de întinare, nici măcar o singură zi din viaţa lui» (Iov XIV, 4) şi nimeni nu se va lăuda că are inima curată), strigă către Dumnezeu cu multe lacrimi: Doamne, iartă-mi mie toate câte am greşit cu lucrul, cu cuvântul, cu ştiinţă şi cu neştiinţă. Căci multe greşim şi nu ştim.

3.În fiecare zi trebuie să vădeşti părintelui tău duhovnicesc tot gândul tău şi ceea ce-ţi va spune el, să primeşti ca din gură dumnezeiască, cu toată încredinţarea şi să nu le spui acestea altcuiva, zicând : întrebând pe părintele ăsta şi asta, mi-a spus asta şi asta şi să descoşi cu acela dacă a spus bine sau dacă n-a spus bine, întrebându-te : ce trebuie deci să fac ca să-mi ajut? Căci aceste cuvinte sunt pline de necredinţă faţă de părintele tău şi vătămătoare de suflet. De obicei aceasta se întâmplă de cele mai multe ori începătorilor.

4.Trebuie să priveşti pe toţi cei din obşte ca sfinţi şi numai pe tine să te socoteşti ca cel din urmă păcătos. Să gândeşti că toţi se mântuiesc, numai tu singur vei fi osândit în ziua aceea. Şi cugetând acestea, când stai la rugăciunea de obşte să nu încetezi a plânge fierbinte, întru străpungerea inimii, fără să spui vreo vorbă celor ce se smintesc sau râd de aceasta.

Iar dacă te vezi pe tine alunecând din pricina aceasta în slavă deşartă, ieşi din biserică şi fă-o aceasta în ascuns, întorcându-te degrabă iarăşi la locul tău. Aceasta

e bine să o facă îndeosebi începătorii, mai ales în vremea celor şase psalmi, a stihologiei, a citirii şi a dumnezeieştii liturghii. Ia seama să nu osândeşti pe cineva, ci pune-ţi în minte că : toţi câţi mă văd plângând astăzi, înţelegând că sunt foarte păcătos, se roagă pentru mântuirea mea. Cugetând aceasta pururea şi împlinind-o neîncetat, te vei folosi mult şi-ţi vei atrage harul lui Dumnezeu şi te vei face părtaş de fericirea dumnezeiască.

5.Să nu te duci la chilia cuiva, afară de a stareţului, şi aceasta rar. Dacă vrei să-1 întrebi despre vreun gând, fă-o aceasta în biserică. Iar de la rugăciunea de obşte, întoarce-te îndată în chilie şi apoi la slujba ta. După cină, punând metanie înaintea stareţului şi cerându-i rugăciunea, aleargă iarăşi degrabă, în tăcere, la chilie. Căci e mai bun un «Sfinte Dumnezeule», cu luare-aminte, înainte de culcare, decât o priveghere de patru ceasuri în convorbiri nefolositoare.

Acolo unde este străpungerea inimii şi plânsul duhovnicesc, acolo este şi luminarea dumnezeiască (Aceasta este o idee scumpă şi sfântului Simeon Noul Teolog. Se vede că a primit-o de la Simeon Evlaviosul.). Iar unde vine aceasta, se alungă trândăvia şi lâncezeala.

6.Să nu dobândeşti o dragoste deosebită faţă de nici o persoană, mai ales faţă de un începător, chiar dacă ţi se pare că are o viaţă foarte frumoasă şi în afară de orice bănuială. Căci din duhovnicească, ea ţi se preface de cele mai multe ori în pătimaşă şi cazi în necazuri fără folos. De obicei aceasta se întâmplă mai ales celor ce se nevoiesc. Dar smerenia şi rugăciunea neîncetată îi învaţă despre acestea. Căci nu e vreme să vorbim despre acestea cu de-amănuntul. Iar cel ce înţelege să înţeleagă.

7.Trebuie să te socoteşti pe tine străin de tot fratele care este în obşte şi mai ales de cei cunoscuţi din lume. Dar să iubeşti pe toţi la fel *(E o condiţie ca să iubeşti pe toţi la fel, să nu te simţi legat în mod deosebit de vreunul, în baza unei prietenii, care să ţi-1 facă mai apropiat inimii tale. În aceasta se amestecă totdeauna ceva de ordin inferior iubirii atotcurate.)*. Iar pe cei evlavioşi şi nevoitori să-i priveşti ca pe sfinţi. Dar pentru cei trândavi socot că trebuie să te rogi mai stăruitor. Totuşi, precum am arătat mai sus, socotindu-i pe toţi sfinţi, grăbeşte de te curăţeşte de patimi prin plâns, ca luminat de har, să-i vezi pe toţi egali şi să te împartăşesti de fericirea celor curaţi cu inima.

8.Socoteşte, frate, că aceasta se numeşte retragerea deplină din lume: omorârea deplină a voii proprii. Apoi nealipirea pătimaşă şi renunţarea la părinţi, la membrii familiei şi la prieteni.

9.Apoi lipsirea de toate ce le ai, dăruindu-le săracilor, potrivit cu Cel ce a zis : «Vinde-ţi averile şi le dă săracilor» (Luca XII, 33); şi uitarea tuturor persoanelor pe care le-ai iubit, fie trupeşte, fie duhovniceşte.

10.Pe urmă mărturisirea tuturor celor ascunse ale inimii, săvârşite de tine din copilărie şi până în acest ceas, în faţa părintelui duhovnicesc, sau a stareţului, ca în faţa lui Dumnezeu, Care cercetează inimile şi rărunchii, ştiind că Ioan boteza cu botez de pocăinţă şi toţi veneau la el mărturisindu-şi păcatele (Marcu I, 4). Căci din aceasta vine mare bucurie sufletului şi uşurare conştiinţei, după proorocul care zice : «Spune tu întâi păcatele tale, ca să te îndreptezi» (Isaia XLIII, 26).

11.Să sădeşti apoi în sufletul tău încredinţarea că după intrarea ta în obşte au murit părinţii tăi şi toţi fraţii şi să socoteşti ca tată şi ca mamă pe Dumnezeu şi pe întâistătător. Şi să nu mai ceri ceva de la ei pentru vreo trebuinţă trupească ; iar dacă din purtare de grijă ţi se trimite ceva de ei, primeşte şi mulţumeşte pentru grija lor, dar dă ceea ce ţi s-a trimis la cămara străinilor sau la bolniţă. Şi fă aceasta întru smerenie. Căci nu e o faptă a celor desăvârşiţi, ci a celor prea mici.

12.Să faci tot lucrul care e bun cu smerenie, gândindu-te la Cel ce a zis : «Când veţi fi făcut toate acestea, ziceţi că slugi netrebnice suntem, ceea ce eram datori să facem am făcut» (Luca XVII, 10).

13.Să te păzeşti să primeşti Sfânta împărtăşanie, având ceva împotriva cuiva, fie chiar cea mai mică ispită a vreunui gând, până ce nu dobândeşti împăcarea cu fapta. Dar şi aceasta o vei învăţa din rugăciune.

14.Să fii gata să primeşti în fiecare zi orice necaz, socotind că acestea îţi aduc izbăvire de multele datorii şi să mulţumeşti Sfântului Dumnezeu. Căci din acestea dobândeşte cineva îndrăznire neînfruntată, după marele apostol: ***«Că necazul lucrează răbdare, iar răbdarea cercare, iar cercarea nădejde, iar nădejdea nu ruşi-nează»*** (Rom. V, 3). ***«Căci cele ce ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit»*** (1 Cor. II, 9), acestea sunt, după făgăduinţa cea nemincinoasă, cele ce vor fi date celor ce arată răbdare în necazuri, cu împreuna-lucrare a harului; căci fără har nu se poate isprăvi nimic.

15.Să nu ţii ceva din cele materiale în chilie, fie măcar toiag, afară de un coş, de o saltea de paie, de un cojocel şi de o haină cu care te îmbraci. Dacă se poate, nici măcar ceva sub picioare. Căci s-a spus şi despre aceasta un cuvânt. Dar cine înţelege să înţeleagă.

16.Să nu ceri stareţului ceva din cele trebuincioase, afară de cele rânduite. Nici să nu asculţi de vreun gând ispititor, ca să se schimbe ceva din cele ce ţi se dă. Şi oricum ar fi, primeşte-le cu mulţumire şi fii bucuros de ele. Nu e îngăduit să vinzi ceva. Murdărindu-se haina, spal-o de două ori pe an. Cere, cu înfăţişare de sărac şi de străin, cu toată smerenia, haina altui frate, până când cea spălată a ta se usucă la soare. Apoi întoarce-i-o iarăşi cu mulţumire. Asemenea şi îmbrăcămintea de deasupra şi orice altceva.

17.Să te osteneşti după putere în ascultarea ta. Iar în chilie să stăruieşti şi în rugăciune împreunată cu pocăinţă şi cu luare-aminte şi cu lacrimi dese. Şi să nu-ţi pui în gând că azi te-ai ostenit cu prea multă prisosinţă şi deci să scurtezi ceva din rugăciune din pricina ostenelii trupeşti. Căci îţi spun ţie că pe cât se sileşte cineva pe sine în ascultare, lipsindu-se de rugăciune, pe atât să socotească că a pierdut mai mult. Şi de fapt aşa este.

18.Dar înainte de toate trebuie să iei parte la slujbele bisericeşti şi să pleci cel din urmă, afară de mare nevoie. Mai ales la utrenie şi la liturghie.

19.Trebuie să ai toată supunerea faţă de stareţul tău, de care ai fost şi tuns. Şi să împlineşti fără deosebire cele poruncite de el până la moarte, chiar dacă îţi par cu neputinţă. Prin aceasta urmezi Celui ce s-a făcut ascultător până la moartea pe cruce. Dar nu numai faţă de stareţ, ci şi faţă de toată obştea fraţilor. Iar primind o slujire, să nu fii neascultător în ceva. Şi dacă ceea ce ţi se porunceşte ar fi peste puterea ta, punând metanie, cere scutire de aceasta. Iar dacă aceasta se respinge, socotind că ***« Împărăţia Cerurilor este a celor ce o iau cu sila şi cei ce o silesc o vor răpi»*** - (Luca XVI, 16), sileşte-te.

20.Să te mişti cu umilinţă în faţa întregii obşti, ca un nevăzut şi necunoscut şi ca şi când n-ai fi deloc. Cel ce vieţuieşte astfel, îndrăznesc să spun că făcîndu-se văzător ajutat de har, prezice multe. Unul ca acesta plânge mult şi pentru scăderile altora. Rămânând neîmprăştiat, întrucât nu suferă de împătimirea de cele materiale, nu va primi să alunece din dragostea duhovnicească şi dumnezeiască, în acestea. Şi nu e lucru de mirare că prezice. Căci aceasta vine de multe ori şi de la draci. Totuşi cel ce înţelege să înţeleagă. Dar dacă începe cineva să primească mărturisiri, poate se va lipsi şi de acestea, fiind ocupat cu cercetarea gândurilor celorlalţi. Iar dacă din multă smerenie se va opri de la acestea, adică de la a sfătui şi de la a asculta, va fi reaşezat iarăşi în starea de mai înainte. Dar cunoştinţa acestora numai Dumnezeu o are. Eu, stăpânit de frică, nu îndrăznesc să vorbesc despre ele.

21. Să ai totdeauna mintea la Dumnezeu, în somn şi în stare de veghe, la mâncare şi în convorbiri, în lucrul mâinilor şi în orice altă faptă, după cuvântul proorocului: ***«Am văzut pe Domnul înaintea mea pururea»*** (233. Aceasta e conştiinţa neîncetată a prezenţei lui Dumnezeu, un dialog permanent cu Dumnezeu, care e şi o rugăciune neîncetată.). ***Dar să te socoteşti pe tine mai păcătos decât tot omul. Petrecând timp îndelungat în acest gând, se va ivi în înţelegerea ta o luminare vie asemenea unei raze*** (234.De aci se vede că iluminarea de care vorbeşte atât de mult sfântul Simeon Noul Teolog şi de care vorbeşte şi Simeon Evlaviosul, dascălul său (ca şi despre «dragostea dumnezeiască»), e de natură spirituală, fiind împreunată cu gândul permanent la Dumnezeu şi cu smerenia.) ***Şi cu cât o vei cere mai mult, cu mai multă luare-aminte şi cu o cugetare neîmprăştiată, cu osteneală multă şi cu lacrimi, cu atât ţi se va arăta mai strălucitoare*** (235. Dacă sfântul Simeon identifică uneori lumina cu curăţia, aici dascălul său vede lumina legată de gândul permanent la Dumnezeu ca un mijloc de curăţire. Desigur, starea de curăţie dobândită sporeşte ea însăşi lumina, cum se spune mai departe.). ***Iar arătându-ţi-se, o iubeşti. Iar iubind-o, te curăţeşti. Iar pe cel ce-l curăţeşte, pe acesta îl face în chipul lui Dumnezeu, luminându-l şi învăţându-l să deosebească binele de rău.*** Dar să ştii, frate, că e nevoie de multă osteneală, ajutată de Dumnezeu, ca să se sălăşluiască aceasta în sufletul tău şi să lumineze în el ca luna întunericul nopţii (236.Avem aici afirmat cu trei secole înainte de isihasm, că lumina dumnezeiască se iveşte în suflet prin permanentizarea gândului la Dumnezeu. Prin isihasm s-a insistat doar cu mai multă putere că gândul permanent la Dumnezeu e menţinut în minte de rugăciunea neîncetată. Deci aceasta aduce lumina lui Hristos în inimă.).

Mai trebuie să fii atent şi la atacurile gândurilor de slavă deşartă şi de închipuire de sine şi să nu osândeşti pe cineva, văzându-l că face ceva ce nu se cuvine. Căci dracii văzând sufletul eliberat de patimi şi de ispite, prin sălăşluirea harului, aruncă în el unele ca acestea. Dar ajutorul de la Dumnezeu să fie în tine împreună cu pocăinţa neîncetată şi cu copleşire de lacrimi. Ia seama însă să nu pătimeşti ceva din multă bucurie şi pocăinţă. ***De aceea să nu socoteşti că acestea sunt din osteneala ta şi nu din harul lui Dumnezeu. Căci atunci se vor lua de la tine şi le vei căuta mult în rugăciune şi nu le vei afla şi vei cunoaşte ce dar ai pierdut. Dar fă, Doamne, să nu ne lipsim niciodată de harul Tău.***

Însă de ţi se va întâmpla aceasta, frate, aruncă asupra lui Dumnezeu neputinţa ta şi ridicându-te şi întinzând mâinile, roagă-te, zicând aşa : ***«Doamne, miluieşte-mă pe mine păcătosul*** *(237. Avem aci în esenţă rugăciunea isihastă: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul».)* ***şi neputinciosul şi nenorocitul şi trimite peste mine harul Tău. Vezi, Doamne, la ce neputinţă şi***

gânduri m-au adus multele mele păcate. Deşi voiesc, Doamne, să socotesc pierderea mângîierii ca venită de la draci şi din mândrie, nu pot, căci ştiu că cei ce împlinesc voia Ta se împotrivesc acelora. Dar eu care împlinesc în fiecare zi voia lor, cum nu voi fi ispitit de ei? Sunt ispitit fără îndoială de multele mele păcate *(238. Simeon Evlaviosul pune pierderea harului mai mult pe seama sa decât pe a demonilor.).* ***Şi acum, Doamne, Doamne, dacă e cu voia Ta şi spre folosul meu, să vină iar harul Tău în robul Tău, ca văzându-1 pe acesta, să mă bucur întru pocăinţă şi plâns*** *(239. Atât Simeon Noul Teolog, cât şi dascălul său, Simeon Evlaviosul, cunosc tensiunea între aceste stări contrarii, care numai împreună condiţionează stăruinţa în bine: bucuria şi pocăinţa.),* ***luminat de raza pururea luminoasă a acestuia, păzit de gândurile murdare şi de tot lucrul rău şi de toate greşelile mele, cele cu ştiinţă şi cu neştiinţă. Şi astfel să primesc, Doamne, plinătatea îndrăznirii către Tine, în necazurile ce vin asupra robului Tău de la draci şi de la oameni şi să primesc şi tăierea voii mele, cunoscând bunătăţile care aşteaptă pe cei ce Te iubesc pe Tine, Doamne. Căci Tu ai zis, Doamne, că «cel ce va cere va lua şi cel ce caută va afla şi celui ce bate i se va deschide».*** Pe lângă acestea, frate, stăruie rugându-te în cugetul tău şi în celelalte toate câte ţi le va da ţie Dumnezeu, nemoleşindu-te din pricina trîndăviei. Şi Dumnezeu cel bun nu te va părăsi.

22. Păstrează chilia pe care ai primit-o de la întâi-stătător la început, până la sfârşit. Iar dacă din pricina vechimii sau a dărâmării ei, vei fi tulburat în gând, punând metanie întâistătătorului, fă-i cunoscut acest lucru cu smerenie. Şi de te va asculta, bucură-te. Iar de nu, mulţumeşte şi aşa, aducându-ţi aminte de Stăpânul tău care nu a avut unde să-şi plece capul. Căci dacă l-ai tulbura de două sau de trei sau de patru ori cu aceasta, se naşte îndrăzneala, apoi neîncrederea şi la urmă dispreţul. Dacă voieşti, deci, să duci viaţă liniştită şi paşnică, nu cere deloc vreo uşurare trupească de la stareţ. Fă aceasta de la început şi rabdă cu bărbăţie să fii dispreţuit şi nesocotit de toţi, după porunca Domnului.

Deci dacă voieşti să-ţi păstrezi încrederea şi iubirea faţă de el şi să-1 vezi ca pe un sfânt, păzeşte aceste trei lucruri: nu cere vreo uşurare şi nu-ţi lua îndrăzneală faţă de el şi nu te duce des la el, cum fac unii, pe motiv că sunt ajutaţi de el. Căci acesta nu e un lucru de laudă, ci omenesc. Nu te osândesc nici dacă ascunzi de el tot gândul ce se iveşte în tine. Căci dacă păzeşti acestea, vei trece neînvăluit marea vieţii şi vei socoti pe părinte, oricum ar fi, ca pe un sfânt.

Iar dacă te vei apropia în biserică, ca să întrebi pe părintele tău despre vreun gând şi vei vedea pe altul luându-ţi înainte, pentru acelaşi lucru sau pentru altul şi părintele te va trece cu vederea, din pricina acestuia, să nu te întristezi, nici să

gândeşti ceva împotriva lui. Ci stai de-o parte cu mâinile încrucişate, până va isprăvi cu acela şi te va chema. Căci părinţii obişnuiesc uneori să facă să ni se întâmple acestea, poate şi cu voia, spre cercarea şi izbăvirea noastră de păcatele de mai înainte.

23.Să posteşti cele trei patruzecimi (239 b. Postul Crăciunului, al Paştilor şi al sfinţilor apostoli cu al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se socotesc împreună ca a treia patruzecime, (n.n.).); în cea mare în chip îndoit, afară de cele două mari sărbători şi de sâmbăta şi duminică, iar în celelalte două, fără o zi. Iar în celelalte zile ale anului, să mănânci o dată, afară de sâmbăta şi duminică şi sărbătoarea, dar nu ca să te saturi.

24.Sârguieşte-te să fii chip folositor întregii obşti spre toată virtutea, smerenia şi blândeţea, milostivirea şi ascultarea până şi de cei mai neînsemnaţi; chip de nemâniere, de neîmpătimire, de sărăcie şi pocăinţă, de nerăutate şi neiscodire, de simplitate în purtări şi de înstrăinare faţă de tot omul, de cercetare a bolnavilor, de mângâiere a celor necăjiţi, de neîntoarcere de la cei ce au nevoie de vreun folos de la tine.

Să nu o faci aceasta pe motivul convorbirii tale cu Dumnezeu. Căci mai mare este iubirea, decât rugăciunea (240. Această afirmare a priorităţii iubirii, anulează orice acuză că monahii ar dispreţui datoria faţă de oameni, retrăgându-se în contemplaţie. «înstrăinarea» înseamnă pentru ei numai lipsa vreunui interes personal şi a vreunei pasiuni în iubirea lor de oameni.). Să fim cu compătimire faţă de toţi, neiubitori de slavă deşartă, neîndrăzneţi, necertăreţi, necerând ceva de la întâistătătorul, niscai slujbe sau altceva. Dă cinstire tuturor preoţilor. Să fii cu luare-aminte în rugăciune, într-o stare nemeşteşugită.

Arată iubire faţă de toţi. Nu te sârgui să ispiteşti şi să cercetezi Scripturile pentru slavă. Căci te va învăţa rugăciunea cea cu lacrimi şi luminarea cea din har. De eşti întrebat despre ceva din cele ce se cuvin, învaţă cu multă smerenie din viaţa ta, ca din a altuia (241. Învăţând pe alţii din experienţa proprie, să nu o spui aceasta, ca să nu te lauzi şi să cauţi slava deşartă, ci să dai orice pilduire ca din viaţa altora.), cele cu privire la faptele îndumnezeitoare cu ajutorul harului. Învaţă cu gând neiubitor de slavă deşartă, oricine s-ar întâmpla să fie cel ce doreşte să se folosească. Şi să nu întorci de la gândul său pe cel ce vrea să se folosească de la tine, ci primeşte greşelile lui, oricare ar fi ele, plângând şi rugându-te pentru el. Căci acestea sunt dovada iubirii şi a desăvârşitei împreună-pătimiri. Să nu respingi pe cel ce vine la tine, pe motiv că nu vrei să te vatemi prin ascultarea unor astfel de lucruri. Căci cu ajutorul harului nu te vei vătăma. Dar ca să nu se vateme cei mulţi,

trebuie să ţi se spună acestea în loc ascuns, chiar dacă ar fi să suporţi ca om ispita vreunui gând. Dar dacă vei fi un om cu har, nu te va supăra niciodată nici aceasta. Şi apoi am învăţat că nu trebuie să căutăm ale noastre, ci ale altora, ca să se mântuiască. Dar precum am spus înainte, trebuie să duci o viaţă neiubitoare de câştig. Şi să te socoteşti sub lucrarea harului, când te vei simţi cu adevărat mai păcătos decât eşti. Iar cum se întâmplă aceasta, nu ştiu să spun, numai Dumnezeu ştie.

25. Cât priveşte orele de priveghere, trebuie ca două ore să citeşti şi două să te rogi întru pocăinţă cu lacrimi, urmând pravila pe care o vrei. Dacă voieşti, citeşte şi cei 12 Psalmi şi pe cel neprihănit şi rugăciunea sfântului Eustratie. Acestea în nopţile cele lungi. Iar în cele scurte, fă rânduiala mai scurtă, după puterea dată ţie de Dumnezeu. Căci fără ea nu poţi săvârşi nici un bine, cum zice proorocul. Căci ***«paşii omului sunt îndreptaţi de Domnul»*** (Prov. X, 9). Dar chiar Domnul a spus : ***«Fără de Mine nu puteţi face nimic»*** (Ioan XV, 5). Iar fără lacrimi să nu te împărtăşeşti niciodată.

26.Să mănânci cele puse înaintea ta, orice ar fi. De asemenea să bei vinul cu înfrânare, fără cârtire. Iar dacă mănânci singur, din pricină de neputinţă, mănâncă legume crude cu untdelemn. Dacă vreunul dintre fraţi îţi trimite ceva de mâncare, primeşte cu mulţumire şi smerenie ca un străin. Şi împărtăşeşte-te din ce ţi-a trimis, orice ar fi. Iar ce rămâne, trimite altui frate sărac şi evlavios. Iar dacă te cheamă cineva la mângâiere, împărtăşeşte-te din toate cele puse înainte, dar puţin, păzind porunca înfrânării. Iar ridicându-te şi punând metanie în chipul străinului şi al săracului, dă-i mulţumire zicând : «Dumnezeu-Tatăl să-ţi răsplătească, sfinţite părinte». Ia aminte să nu vorbeşti ceva, chiar dacă ar fi de folos.

27.Iar dacă vreunul dintre fraţi a fost întristat fie de întâistătător, fie de iconom, fie de altcineva şi vine la tine, mângîie-1 aşa : *«Crede, frate, spre cercarea ta ţi s-a întâmplat aceasta. Căci şi mie mi s-a întâmplat de multe ori aceasta şi m-am întristat şi descurajat. Dar de când am fost înştiinţat că acestea se întâmplă spre cercare, le port cu mulţumire. Fă aşadar şi tu aşa. Şi mai degrabă să te veseleşti de astfel de necazuri»*. Iar dacă acela ar începe să bârfească, nici atunci să nu te schimbi. Ci mângîie-1 cum te va ajuta harul, căci sunt multe chipuri de dreaptă socoteală. Şi ajută pe frate după cum îi înţelegi starea de suflet şi gândurile lui şi nu-1 lăsa să plece netămăduit.

28.Iar dacă s-ar întâmpla ca un frate să fie bolnav şi tu nu l-ai cercetat de mult, trebuie să-i trimiţi mai înainte ceva, vestindu-i aceasta: *«Crede, sfinţite părinte, că abia azi am aflat despre boala ta şi te rog de iertare»*. Iar apoi mergând la el, pune

metanie şi făcând rugăciune, spune-i aşa: cum ţi-a ajutat Dumnezeu, sfinţite părinte! Apoi şezând cu mâinile încrucişate, taci. Iar dacă sunt şi alţii de faţă, pentru cercetare, ia aminte să nu mai vorbeşti ceva, nici din Scriptură, nici din cele fireşti, mai ales dacă nu eşti întrebat, ca să nu ai necaz pe urmă. Căci aceasta se întâmplă de cele mai multe ori fraţilor mai simpli.

29.Dacă se întâmplă să stai la masă cu fraţi evlavioşi, să te împărtăşeşti din cele puse înainte, fără deosebire, oricare ar fi ele. Iar dacă ai poruncă de la cineva să nu mănânci peşte sau altceva, dar acestea sunt puse pe masă, dacă cel ce a dat poruncă e aproape, mergând înduplecă-l să-ţi îngăduie să guşti. Iar dacă nu e de faţă, sau ştii că nu-ţi va îngădui şi totuşi nu voieşti să-I sminteşti pe fraţi, încredinţează-i, după masă, aceluia ce-ai făcut, cerând iertare. Iar dacă nu voieşti să faci nici una din acestea, e mai bine să nu mergi la ei. Căci vei câştiga două lucruri: vei alunga şi pe dracul slavei deşarte şi-i vei izbăvi şi pe aceia de sminteală şi de întristare. Iar de sunt din cei mai groşi de simţire, păzeşte canonul. Dar e mai bine ca şi în faţa acestora să guşti din toate câte puţin. La fel, cu prilejul mângâierii ce ţi-o face cineva, potrivit apostolului care hotărăşte «să se mănânce tot ce se pune înainte, nedeosebind nimic pentru conştiinţă» (1 Cor. X, 15).

30.Dacă în vreme ce-ţi faci rugăciunea în chilie, bate cineva la uşă, deschide-i şi şezând vorbeşte-i cu smerenie despre ceea ce-l preocupă din cele ce-i sunt de folos. De e apăsat de vreun necaz, sârguieşte-te să-l ajuţi, fie cu cuvântul, fie cu lucrul. Apoi plecând acela, închizând uşa, reia-ţi rugăciunea. Căci slujirea celor ce vin la tine este asemenea împăcării (Matei V, 24). Dar nu trebuie făcut aşa când e vorba de lucruri lumeşti. În acest caz, isprăveşte întâi rugăciunea şi apoi vorbeşte cu el.

31.Dacă în vreme ce te rogi, îţi vine vreo frică, sau vreo lovitură, sau străluceşte vreo lumină, sau se întâmplă altceva, să nu te tulburi. Ci stăruie şi mai întins în rugăciune. Căci se iveşte o tulburare drăcească sau vreo frică sau vreo ieşire din sine (extaz), ca slăbând să laşi rugăciunea şi ca ajuns la un astfel de obicei, să te facă pradă lui. Dar dacă săvârşind rugăciunea, îţi străluceşte vreo lumină cu neputinţă de tălmăcit *(242. Lumina dumnezeiască nu se poate exprima, pentru că nu are un caracter văzut, pentru că e spirituală şi de un conţinut cu neputinţă de definit. Dacă are un caracter văzut, exprimabil, nu e de la Dumnezeu.)* şi sufletul ţi se umple de o bucurie negrăită şi de dorinţa celor mai înalte şi încep să-ţi curgă lacrimile însoţite de pocăinţă, cunoaşte că aceasta este o vizită dumnezeiască şi un ajutor dumnezeiesc. Şi dacă rămâne mult, ca să nu-ţi vină ceva mai mult decât aceasta prin faptul că eşti stăpânit de lacrimi, îndreaptă-ţi mintea spre ceva din cele trupeşti şi prin aceasta te vei smeri. Dar ia seama să nu părăseşti rugăciunea de

frica vrăjmaşilor, ci aşa cum în cazul când se sperie copilul de nişte mormoloci, se refugiază în braţele mamei şi ale tatălui, aruncând frica de ei, aşa şi tu, alergând prin rugăciune la Dumnezeu, scapă de frica lor.

32. Dacă în vreme ce şezi în chilie, venind vreun frate te va întreba despre vreun război trupesc, să nu-1 respingi. Ci foloseşte-1 cu pocăinţă din ceea ce-ţi va dărui harul lui Dumnezeu şi din ceea ce ai câştigat din faptele tale şi apoi slobozeşte-1. Iar când iese, punând metanie înaintea lui, spune-i : *«Crede, frate, că nădăjduiesc în iubirea de oameni a lui Dumnezeu şi deci că va fugi de la tine acest război, numai să nu dai înapoi şi să nu te moleşeşti».* Iar după ce a ieşit acela, ridicându-te şi închipuindu-ţi războiul lui, înălţându-ţi mâinile cu lacrimi spre Dumnezeu, roagă-te cu suspine pentru fratele, zicând : ***«Doamne Dumnezeule, Cel ce nu voieşti moartea păcătosului, rânduieşte lucrul după cum ştii şi precum este de folos fratelui acesta».*** Şi Dumnezeu, cunoscând încrederea aceluia în tine şi împreună-pătimirea şi rugăciunea ta sinceră, va uşura, din iubire faţă de el, războiul lui.

33. Toate acestea sunt folositoare, frate, pocăinţei. Şi trebuie să le împlineşti cu inimă zdrobită, cu răbdare şi cu mulţumire. Căci sunt izvoare ale lacrimilor şi curăţitoare de patimi şi pricini ale Împărăţiei Cerurilor. ***«Căci Împărăţia Cerurilor este a celor ce o silesc şi cei ce o silesc, o vor răpi pe ea»*** (Matei XI, 12). Şi de vei împlini acestea, vei ieşi cu totul din vechile năravuri, ba poate chiar şi din atacurile gândului. Căci întunericul se retrage din faţa luminii şi umbra din faţa soarelui. Dar de le va neglija cineva pe acestea la început, slăbindu-i gândul şi făcându-se curios, se va lipsi de har. Şi atunci căzând în patimile celor rele, îşi cunoaşte neputinţa sa umplându-se de frică. Dar nici să nu creadă cel ce reuşeşte că aceasta e rodul ostenelii sale, ci al harului lui Dumnezeu. Dar ei trebuie să se curăţească după putere: «întâi trebuie să te curăţeşti şi apoi să vorbeşti cu Cel curat». Căci curăţindu-se mintea, va primi iluminarea luminii dumnezeieşti, care chiar de ar primi-o toată lumea, nu se împuţinează. Căci ea se sălăşluieşte în chip înţelegător în cei ce o vor dobândi.

34.Cel ce a dobândit acestea să ia seamă la sine însuşi şi la atacurile gândurilor, pentru că cel ce petrece în mijlocul oamenilor e cu neputinţă, socotesc, să le biruiască. Mai ales e cu neputinţă să biruiască atacul pizmei şi al slavei deşarte acela care e lăudat de oamenii din lume pentru viaţa lui vrednică de laudă şi pentru dispreţuirea lucrurilor văzute. Pe lângă aceasta de multe ori cunoscând sau văzând sau auzind că cineva face ceva ce nu se cuvine, îl osândeşte. De aceea unul ca acesta trebuie să ia aminte să nu iscodească cele ce zice, sau ce face stareţul, sau

slujitorii. Iar dacă, biruit de patimă, va gândi sau va spune ceva necuvenit, să se îndrepte pe sine cu pocăinţă.

Să ia aminte şi la starea în biserică şi la slujbe. Pentru că gândurile slavei deşarte au obiceiul să tulbure pe cei virtuoşi şi în acestea, fie în cântare, fie în rugăciunea în care mintea nu trebuie să umble de colo până colo, luând seamă că alţi fraţi sunt împrăştiaţi şi tulburaţi. Să înainteze cu luare-aminte în ritmul cântării duhovniceşti şi să cânte cu mintea cele ale îngerilor. Să ia aminte să nu se facă arătat nimănui altuia decât lui Dumnezeu şi să nu se lase ispitit de cei ce fac asemenea lucruri, nici ca să-I judece, nici ca să-i fericească. Dar acestea toate nu le vei putea ocoli, decât de te vei păzi în smerenie, în iubire, în mărturisire şi în nepătimire.

35.Sârguieşte-te să nu superi pe cineva fie cu cuvântul, fie cu fapta, ci să-i mângâi pe aceia care sunt supăraţi de alţii, pe cât e cu putinţă. Şi să nu socoteşti vreodată că ai biruit meşteşugirile diavolului şi să cazi în slavă deşartă. Pentru că firea omenească nu poate să le biruiască, decât numai harul lui Dumnezeu. Deci, cei ce sunt supuşi întâistătătorului să le păzească toate acestea. Iar celor îndrăgostiţi de linişte nu le pot spune nimic. Dar fiecare să cugete la cele ce le-am spus şi la cele ce se cuvin celor ce se liniştesc, pentru că liniştea are nevoie de viaţa cea mai bine îndrumată.

36. Dacă ai câştigat încredere şi siguranţă în vreun frate din obşte, şi-i mărturiseşti lui gândurile tale, să nu încetezi, frate, vreodată să mergi la el şi să-i împărtăşeşti gândurile care vin în fiecare zi şi ceas. Toţi ar trebui să meargă la stareţ ca să se mărturisească. De aceea am spus aceasta, cu pogorământ, fiindcă unii nu voiesc să vădească gândurile lor stareţului, din multă slăbiciune şi din neîncrederea ce o au în el. Însă nu trebuie să colinzi de la unul la altul, ascultând de vrăjmaşul care-ţi spune în ascuns că pricinuieşti povară mergând des la fratele acela care primeşte gândurile tale, sau că e ruşine să-i înfăţişezi de multe ori ale tale, ca să te facă prin aceasta să întrerupi mărturisirea, sau să mergi la altul. Pentru că dacă mergem la cel dintâi, vom câştiga şi mai multă încredere în el, şi ne vom folosi mult şi din viaţa şi din cuvintele lui şi nu vom fi osândiţi de nici un altul pentru viaţa noastră, ci vom fi lăudaţi de toţi că păzim credinţa. Iar dacă neglijăm să ne mărturisim des păcatele noastre, cădem în patimi mai mari şi ne ruşinăm iarăşi să le mai facem cunoscute şi ne prăvălim în prăpastia deznădejdii.

Iar dacă mergem la alt duhovnic (lucru ce nu e îngăduit să-1 facem), dacă duhovnicul e din aceeaşi obşte, toţi fraţii ne vor învinui că am călcat credinţa ce am avut-o în cel dintâi şi vom fi foarte osândiţi de Dumnezeu. Dar şi duhovnicul la

care mergem ne va socoti că vom face la fel şi cu el. Iar noi obişnuindu-ne să trecem de la unul la altul, nu vom înceta niciodată să iscodim, ca să aflăm stâlpnici, sau zăvoriţi, sau isihaşti, şi să mergem la ei să ne mărturisim şi să ne facem necredincioşi tuturor şi să nu propăşim, ci să cădem şi mai mult în osândă. De aceea sârguieşte-te să rămâi fără şovăială până la moarte la duhovnicul la care te-ai mărturisit de la început şi să nu te sminteşti de el, chiar dacă ai vedea că desfrânează, căci tu nu te vei vătăma niciodată. Pentru că, precum am spus, de-1 vei dispreţui pe acela, şi vei merge la altul, te vei face pricină de multe sminteli şi vei judeca la fel şi pe toţi ceilalţi şi vei deschide întru tine cale de pierzanie. Ci, ***Doamne, Doamne, izbăveşte-ne pe noi de toată necredinţa şi iscodirea şi ne acoperă cu harul Tău cel dumnezeiesc.***

37.Iar de vei câştiga ucenici care au încredere în tine, ca să-ţi mărturisească ţie gândurile lor şi îi vezi pe ei că vorbesc cu unii dintre fraţii mai evlavioşi, să nu te sminteşti. Pentru că diavolul spune pe ascuns celor ce vieţuiesc drept, că aceşti ucenici nu umblă cu sinceritatea inimii şi cu simplitate, nici nu ne mărturisesc gândurile lor cu adevărată încredere în noi, ci îi îndeamnă cu scop rău, prin făţărnicie, să vadă libertatea noastră şi prin aceasta ne produc supărare şi neîncredere în aceşti ucenici. Tu deci să nu arăţi acest gând pe care ţi-1 aruncă dracii, ci sileşte-te cu toată simplitatea şi iubirea pentru Dumnezeu şi pentru binele însuşi, să îndrepţi pe unii ca aceştia şi să-i foloseşti sufleteşte şi să socoteşti propăşirea lor drept slava ta însăşi.

38.Dacă vreunii dintre ucenicii tăi ajung la neîncredere în tine, gândeşte-te de unde le-a venit aceasta. Pentru că aceasta vine din multe pricini: ea poate veni fie din slava deşartă, că au ajuns la propăşire şi de aceea au căzut în mândrie, ca să nu mai primească să se numească ucenici, ci să aibă demnitate de învăţători ; fie pentru că, fiind graşi şi iubitori de trup, vreau să se mângâie trupeşte; fie pentru că 1-a iubit pe vreunul prea mult şi pe urmă a iubit pe altul şi acela a căzut în pizmă ; fie pentru că acela doreşte să fie hirotonit şi tu l-ai împiedicat, pentru că, după mărturisirea lui, nu e vrednic să fie preoţit ; fie pentru că ai cinstit mai mult decât pe el, pe altul, care a venit la tine pe urmă, iar aceasta a pricinuit mare supărare aceluia care n-a reuşit în ceea ce dorea, mai ales dacă a venit la tine în vârstă fragedă şi l-ai iubit mult după Dumnezeu ; sau poate că vreodată, ca să se înfrâneze de la patimi, i-ai făgăduit să-i dai voie să se hirotonească (pentru că duhovnicii obişnuiesc de multe ori să facă astfel de făgăduieli de hirotonie tinerilor, ca să le taie cu totul înclinarea ce o au spre patimi din reaua obişnuinţă) şi nădăjduind, potrivit făgăduinţei, n-a reuşit pentru nevrednicia lui şi muşcat de pizmă aduce împotriva altui călugăr învinuiri pe care nu le poate nici asculta cineva, cu atât mai puţin să le spună.

Pe lângă acestea, mai sunt, precum am spus, şi alte feluri de neîncrederi: când cineva cade din negrijă în învoiri cu păcatele, sau şi în fapte păcătoase şi se ruşinează să le mărturisească, prins de slava deşartă şi ascunzându-le ajunge încet, încet la neîncredere; sau poate te-a văzut şi pe tine stăpânit de patimi şi te învinuieşte. Iar semnul depărtării acestora de la tine sau de la propăşire, îl vei avea din vederea feţei lor. Iar dacă nu, din chipurile obişnuite ale prefăcătoriei. Pentru că chiar dacă e sfătuit, sau îndemnat, se preface că primeşte în auzul său sfaturile, dar în inima lui nu le primeşte. Ba se şi supără din pricina lor, sau râde de ele, sau chiar se înfurie. Iar dacă vreodată, vrând să-1 încerci, de este curat de patimi, îl îndemni, fie să se împărtăşească, fie să intre în sfântul altar, le face pe amândouă fără să deosebească, ca să nu-1 învinuieşti.

Leacul acestora sunt rugăciunile din inimă şi cu lacrimi către Dumnezeu şi arătarea iubirii, sfatul des, ajutorul trupesc, convorbirile dese, uneori blânde şi dulci, alteori întristate, aspre şi mustrătoare, precum gândeşti că vor auzi, sau îşi vor îmblânzi moravurile.

39.Dacă un călugăr îţi vorbeşte de unii fraţi că sunt evlavioşi şi îi laudă, tu taci. Iar de te va întreba de ei, răspunde cu smerenie : *«Crede-mă, părinte, nu ştiu. Eu fiind un om simplu, vreau să-mi văd slăbiciunea mea. Pentru că toţi, cu harul lui Dumnezeu, sunt sfinţi şi buni. Dar fiecare ceea ce seamănă, aceea va şi secera».*

Nici să nu lauzi, nici să nu osândeşti pe nici unul în parte, ci să lauzi pe toţi. Mai ales, când în călugărul respectiv se va ivi vreun gând că tu ai încredere în vreunul din aceia şi se lasă stăpânit de acest gând şi se înstrăinează.

Cap aparte

40.Acest sfânt şi fericit Simeon (243. E vorba de Simeon Evlaviosul, autorul capetelor de mai înainte (9-34).), întrebat odată cum trebuie să fie preotul, a răspuns zicând : «Eu nu sunt vrednic să fiu preot. Dar am cunoscut, fără îndoială, cât de vrednic trebuie să fie cel ce va avea să slujească tainele lui Dumnezeu.

- *În primul rând, să fie curat nu numai cu trupul, ci şi cu sufletul; pe lângă acestea, trebuie să nu fie părtaş la nici un păcat.*
- *În al doilea rând, să fie smerit atât în purtarea din afară, cât şi în simţirea dinlăuntru a sufletului.*
- *Apoi când stă înaintea sfintei şi sfinţitei Mese, trebuie să vadă, fără îndoială, cu mintea pe Dumnezeu, iar cu simţurile, Sfintele aşezate înainte. Dar nu numai acestea, ci e dator să-L aibă în chip conştient (244. Ideea*

despre con-ştiinţa prezenţei (poatuc) lui Hristos în inimă este, de asemenea, proprie sfântului Simeon Noului Teolog şi dascălului său Simeon Evlaviosul şi ucenicului său Nichita Stithatul.), sălăşluit în inima sa şi pe însuşi Cel prezent în chip nevăzut în daruri, ca să poată aduce cererile cu îndrăznire. Şi ca prieten care vorbeşte cu prietenul, să zică : «Tatăl nostru Care eşti în ce-ruri, sfinţească-se numele Tău» -, rugăciunea arătându-1 ca având pe Cel ce e Fiul lui Dumnezeu prin fire, sălăşluit în sine împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt (245.Numai unit prin har cu Fiul cel după fire, credinciosul se poate adresa Tatălui ca Tatălui său propriu, fiind înfiat în Fiul.).

Aşa am cunoscut eu pe preoţi. Iertaţi-mă părinţi şi fraţi».

Mai spunea şi aceasta, ca despre altul, ascunzându-se pe sine şi ocolind slava de la oameni, dar arătându-se pe sine însuşi silit de iubirea de oameni. ***«Am auzit, zicea, de la un preot monah, care avea îndrăzneală faţă de mine, ca faţă de un frate iubit al lui : «Niciodată n-am liturghisit, fără să văd pe Duhul Sfânt, cum L-am văzut venind asupra mea când mă hirotoneau şi mitropolitul spunea rugăciunea preotului şi Evhologhiul stătea asupra capului meu nevrednic. Întrebat de mine, cum L-a văzut pe Acesta atunci şi în forma cărui chip, a spus : «simplu şi fără chip, dar ca lumină» (246. Altă idee comună a celor trei: Simeon Evlaviosul, sfântul Simeon Noul Teolog şi Nichita Stithatul.). Şi fiindcă la început mă miram văzând ceea ce niciodată n-am văzut şi întrebându-mă ce poate fi aceasta, Acela mi-a spus în chip tainic, de parcă cunoşteam vocea: «Eu aşa Mă pogor peste toţi proorocii şi apostolii şi aleşii şi sfinţii de acum ai lui Dumnezeu. Căci sunt Duhul Sfânt al lui Hristos, Căruia I se cuvine slava şi stăpânirea în veci. Amin».***

(Extras din Filocalia sau culegere din scrierile Sfinţilor Părinţi care arată cum se poate omul curăţi, lumina şi desăvârşi – volumul VI)

Cuvântări morale

Întâia cuvântare morală a Sfântului Simeon, noul teolog

Ceea ce a trebuit să răspundem şi să spunem către cei ce se împotrivesc nouă şi faţă de vorbăria amară a lor, prin care bârfesc tot ce le iese înainte, chiar dacă e din cele mai de cinste, e destul şi potrivit cu calea cea bună pe care Cuvântul a călăuzit cuvântul nostru . Căci buna desfăşurare a cuvântului şi săgeţile lui care nimeresc ţinta nu sunt de la noi, ci de sus şi din însoţirea cu Duhul, prin Care toţi pot înainta pe calea cea bună până la atingerea scopului urmărit.

Dar odată ce am isprăvit respingerea acelora, trebuie să vedem, să cunoaştem şi să cercetăm, urmând dumnezeiescului Pavel,

- *care sunt cele dăruite nouă de Dumnezeu, sau care e bogăţia (Efes. I, 18) bunătăţii Lui faţă de noi, pe care ne-a dăruit-o de la începutul creaţiei;*
- *care e chipul formării noastre şi cum am călcat porunca dată de sus şi am căzut din acele bunătăţi nemuritoare;*
- *care este viaţa de acum şi lumea aceasta sub care şi după care se mişcă totul;*
- *şi care sunt cele ce sunt rânduite după acestea nouă, închinătorilor Treimii.*

Voi începe acum, punând pe Dumnezeu ca început al cuvântului.

1. Puţină învăţătură despre fire, privind creaţia lumii şi zidirea lui Adam

Dumnezeu nu a dat la început primilor oameni zidiţi numai Raiul, cum socotesc unii, nici nu l-a făcut numai pe om nestricăcios, ci cu mult mai mult şi înaintea lui, tot pământul acesta pe care îl locuim şi toate cele de pe pământ, ca şi cerul şi cele din el, aducându-le la fiinţă în cinci zile. În a şasea zi a zidit apoi pe Adam şi l-a aşezat pe el domn şi împărat al întregii lumi văzute. Şi nici Eva nu era atunci adusă la existenţă, nici Raiul, ci numai lumea aceasta fusese creată ca un fel de Rai, nestricăcioasă, dar materială şi supusă simţurilor . Pe ea a dat-o, cum s-a spus, lui Adam şi urmaşilor lui, spre a se bucura de ea.

Dar să nu-ţi pară aceasta un lucru ciudat, ci aşteaptă urmarea cuvântului, care-ţi va dovedi aceasta în chip limpede prin însăşi Sfânta Scriptură : ***«La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul. Iar pământul era nevăzut şi netocmit»*** (Facere I, 1-2). Pe urmă, istorisind în amănunt toate celelalte fapte ale creaţiei lui Dumnezeu, după ce spune: ***«Şi s-a făcut seară şi s-a făcut dimineaţă, ziua a cincea»*** (Facere I, 23), adaugă: ***«Şi a zis Dumnezeu: să facem pe om după chipul şi asemănarea Noastră şi să stăpânească peste peştii mării şi peste păsările cerului şi peste animalele de pe tot pământul şi peste toate cele ce se târăsc pe pământ. Şi a făcut Dumnezeu pe om, după chipul lui Dumnezeu l-a făcut pe el, bărbat şi femeie i-a făcut pe ei»*** (Facere I, 24-27).

Spune bărbat şi femeie, nu pentru că Eva era deja făcută, ci pentru că se afla împreună cu Adam în coasta lui. Iar aceasta o veţi cunoaşte mai limpede din cele ce urmează: ***«Şi i-a binecuvântat pe ei Dumnezeu zicând: creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul şi-l stăpâniţi pe el şi stăpâniţi peste peştii mării şi peste păsările cerului şi peste toate animalele de pe tot pământul şi peste toate cele ce se târăsc pe pământ»*** (Facere I, 28).

Vezi cum a dat Dumnezeu întreagă această lume, ca pe un Rai, omului de la început ? Căci de ce alt pământ vorbeşte, dacă nu de acesta în care locuim şi acum, cum s-a zis şi nicidecum de altul? De aceea adaugă zicând: ***«Şi a zis Dumnezeu : iată, v-am dat vouă toată iarba purtătoare de sământă, care este pe faţa pământului şi tot pomul care are în sine rod purtător de sământă va fi vouă spre mâncare şi tuturor animalelor pământului şi tuturor păsărilor cerului şi tuturor celor ce se târăsc pe pământ»*** (Facere I, 29-30).

Vezi că toate cele văzute, cele de pe pământ şi din mare, le-a dat lui Adam şi nouă urmaşilor lui spre folosire şi nu i-a dăruit lui numai Raiul ? Căci toate câte le-a spus lui Adam, ni le-a spus nouă, tuturor, precum Acelaşi Dumnezeu a spus mai pe

urmă către apostoli prin Cuvântul cel viu al Său, zicând: ***«Cele ce le spun vouă, le spun tuturor»*** (Marcu XIII, 37). Căci El ştia că neamul nostru se va înmulţi pe pământ, în mulţimi nesfârşite şi nenumărate.

Şi dacă, cu toate că am călcat porunca Lui şi am fost osândiţi să vieţuim în chip trecător şi să murim, noi oamenii am ajuns la atâta mulţime, gândeşte-te câţi ar fi trebuit să fie cei născuţi de la creaţia lumii dacă n-ar fi murit? Şi ce viaţă şi petrecere ar fi avut, dacă s-ar fi păstrat nestricăcios şi nemuritor, într-o lume nestricăcioasă, dacă ar fi trăit o viaţă fără de păcat şi fără supărări, fără griji şi fără osteneală? Şi cum s-ar fi înălţat prin înaintarea în păzirea poruncilor lui Dumnezeu şi prin înfăptuirea gândurilor bune, în chip treptat, la o slavă şi la o schimbare mai desăvârşită, apropiindu-se de Dumnezeu şi de luminile izvorâte din Dumnezeire? Cum s-ar fi făcut sufletul fiecăruia mai strălucitor, iar trupul supus simţurilor şi material s-ar fi prefăcut şi preschimbat în nematerial şi duhovnicesc şi mai presus de toată simţirea? Dar şi ce mare bucurie şi veselie ar fi sporit în noi din convieţuirea noastră? ***Fără îndoială o bucurie cu totul negrăită şi neînţeleasă de gândurile noastre.***

Dar să revenim la tema noastră. Deci lumea întreagă a fost dăruită, ca să repet cele spuse, lui Adam, ca o unică ţară şi ca un câmp unic. Iar pe toate le-a făcut Dumnezeu în şase zile. Ascultă cum o spune aceasta în chip limpede Sfânta Scriptură. Căci după ce a spus: ***«Şi a făcut Dumnezeu pe om, după chipul lui Dumnezeu l-a făcut pe el, bărbat şi femeie i-a făcut pe ei şi i-a binecuvântat pe ei»*** şi celelalte, a adăugat zicând: ***«Şi a văzut Dumnezeu toate câte le-a făcut şi iată erau bune foarte. Şi s-a făcut seară şi s-a făcut dimineaţă, ziua a şasea»*** (Facere I, 31) ; ***«şi a isprăvit Dumnezeu în ziua a şasea lucrurile Lui pe care le-a făcut şi s-a odihnit Dumnezeu în ziua a şaptea de toate lucrurile Lui pe care a început a le face»*** (Facere II, 2—3). Apoi voind să ne înveţe cum a făcut Dumnezeu pe om şi din ce, repetând pe scurt cuvântul, zice iarăşi: ***«Aceasta este cartea facerii cerului şi pământului, când au fost făcute»*** (Facere II, 4). Şi puţin mai departe: ***«Şi a zidit Dumnezeu pe om ţărână din pământ»***, care trebuie înţeleasă aşa: a făcut Dumnezeu pe om, luând ţărână din pământ. ***«Şi a suflat în faţa lui suflare de viaţă şi s-a făcut omul spre suflet viu»*** (Facere II, 7).

După ce ne-a arătat modul creaţiei, Dumnezeu, asemenea unui împărat şi stăpânitor bogat, nu face pământul stăpânit de el ca o singură cetate înconjurată de ziduri, nici ca o singură casă închisă, ci despărţind moşia cea una în multe părţi, o parte o face să fie semănată, alta o orânduieşte ca vie, alta o lasă ca rezervă, iar într-o parte şi într-un loc plăcut şi frumos ridică clădirile, unde zideşte palate şi case, construieşte băi şi plantează grădini şi imaginează tot felul de locuri de desfătare, ridicând în

jurul tuturor un zid şi face chei şi porţi deschise şi închise. Dar nu se mulţumeşte nici cu aceasta, ci pune şi paznici, deşi nu se teme de nimeni, pentru ca locuinţa lui să fie şi mai strălucitoare şi mai felurită prin acestea toate şi închisă prietenilor nerecunoscători şi răi, ca şi slujitorilor răzvrătiţi, dacă se vor găsi vreunii dintre aceştia, iar prietenilor adevăraţi şi credincioşi şi chiar slujitorilor recunoscători să le fie neîmpiedicată intrarea în ea şi ieşirea din ea.

Aşa a făcut şi Dumnezeu omului întâi zidit. Căci, după ce a făcut toate din cele ce nu sunt şi a făcut pe om şi s-a odihnit în ziua a şasea de toate lucrurile Lui pe care a început să le facă, a sădit Raiul în Eden la răsărit, pregătindu-1 ca pe un palat împărătesc într-o parte a lumii şi a aşezat în el pe omul pe care l-a făcut.

Pentru ce, deci, nu a sădit Raiul care trebuia să fie făcut în ziua a şaptea, ci l-a sădit pe el la răsărit după aducerea la existenţă a întregii creaţii? ***Pentru că Dumnezeu, cunoscând de mai înainte toate, a creat lumea într-o ordine şi într-o stare bine orânduită şi cele şapte zile le-a stabilit ca chip al celor şapte perioade (veacuri) ce aveau să se desfăşoare pe urmă, iar Raiul l-a sădit după acestea, ca pe unul ce avea să însemne veacul viitor.***

Dar pentru ce atunci Duhul Sfânt n-a unit ziua a opta, cu cele şapte zile dinainte? ***Pentru că nu era potrivit să numere această zi în ciclul celorlalte, în care prima şi a doua ş.a.m.d. până la a şaptea, repetându-se în cerc, alcătuiesc săptămânile, ziua întâi revenind în acest ciclu de tot atâtea ori câte săptămâni vor fi; ci trebuia ca aceea să fie în afara acestora, ca una ce nu are început şi sfârşit .*** Căci nu e o zi care nu e acum, ci va fi şi-şi va lua începutul în viitor, ci a fost dinainte de veacuri şi este şi acum şi va fi în vecii vecilor. Dar se zice că va veni şi ni se va descoperi la sfârşit ca o zi unică, neînserată şi fără sfârşit, prin faptul că va veni la noi.

Ia seama, de altfel, că nu s-a scris : «A făcut Dumnezeu Raiul», nici : «A zis : să fie, şi s-a făcut». Ci : ***«l-a sădit Dumnezeu pe el şi a făcut să răsară din pământ tot pomul frumos la vedere şi bun la mâncare»*** (Facere II,9), având roade de tot felul, care nu se stricau şi nu lipseau niciodată, ci erau totdeauna proaspete şi dulci şi procurau dulceaţă şi desfătare primilor oameni creaţi. Căci trebuia să se procure trupurilor lor nestricăcioase şi o hrană nestricăcioasă. De aceea viaţa şi petrecerea lor în mijlocul Raiului era şi ea lipsită de osteneli şi de frământări. Acest Rai l-a înconjurat Făcătorul lui cu ziduri, aşezând o intrare prin care ei intrau şi ieşeau.

2. Despre căderea şi alungarea lui Adam din Rai

Deci Adam a fost zidit cu un trup nestricăcios, dar material şi încă nedeplin duhovnicesc. Şi a fost aşezat de Făcătorul ca un împărat nemuritor în această lume nestricăcioasă; nu spun numai în Rai, ci în toată lumea de sub cer. Dar le-a dat lor şi lege, poruncindu-le ca numai din pomul acela să nu mănânce. El însă, dispreţuind porunca, n-a crezut Făcătorului şi Stăpânului, Care a zis: ***«în ziua în care veţi mânca din el, cu moarte veţi muri»*** (Facere II, 17), ci au socotit mai vrednic de crezare pe şarpele viclean (Isaia XXVII, 1), care a spus: ***«Nu veţi muri cu moarte, ci în ziua în care veţi mânca, veţi fi dumnezei, cunoscând binele şi răul»*** (Facere III, 5); ***«şi au mâncat din el»*** (Facere III, 6). Şi îndată au fost dezbrăcaţi de veşmântul nestricăcios şi s-au îmbrăcat în stricăcios.

Văzându-se pe sine gol, Adam s-a ascuns şi s-a încins cu frunze de smochin cusute, încercând să-şi acopere ruşinea. De aceea când Dumnezeu îi zice: ***«Adame, unde eşti ?»*** (Facere III, 9), el răspunde: ***«Am auzit glasul Tău şi cunoscând goliciunea mea, m-am temut şi m-am ascuns»*** (Facere III, 10).

Chemându-1 la pocăinţă, Dumnezeu îi zice: ***«Cine ţi-a spus că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul, din care ţi-am poruncit ca numai din el să nu mănânci?»*** (Facere III, II). Acela însă n-a voit să spună că a păcătuit; dimpotrivă, a dat vina pe Dumnezeu, Care le-a făcut toate foarte bine, zicând: ***«Femeia, pe care mi-ai dat-o, ea mi-a dat şi am mâncat»*** (Facere III, 12); iar aceea, la rândul ei, a pus vina pe şarpe. Deci nevoind ei să se pocăiască şi să cadă înaintea Stăpânului sau să ceară iertare, Dumnezeu îi alungă şi-i scoate din Rai, ca dintr-un palat împărătesc şi ca dintr-o casă prea împodobită, ca să vieţuiască pe acest pământ ca nişte exilaţi şi scoşi peste graniţă.

«Şi îndată a pus o sabie de foc ca să păzească intrarea la pomul vieţii» (Facere III, 24). ***Aceasta nu înseamnă că ei vor fi readuşi iarăşi, după refacerea lor, în acelaşi Rai supus simţurilor şi material. Nu în acest scop a fost păstrat el până acum; nu pentru aceasta nu l-a blestemat pe el Dumnezeu. Ci pentru că e tipul vieţii viitoare şi chipul veşnicei Împărăţii a Cerurilor.*** Căci dacă n-ar avea acest rol de tip, ar fi trebuit să fie blestemat, ca unul în care s-a săvârşit neascultarea lui Adam. Dar n-o face aceasta. O face însă cu tot pământul celălalt, fiindcă, precum am zis, era nestricăcios ca şi Raiul şi producea de la sine toate. De aceea, pentru ca Adam cel ieşit de acolo să nu ducă mai departe o viaţă liberă de greutăţi, de osteneli şi de sudori, blestemă pământul acesta, zicând: ***«Blestemat să fie pământul în lucrurile tale. În necazuri să te hrăneşti din el în toate zilele vieţii tale. Spini şi mărăcini să-ţi răsară ţie şi să mănânci iarba câmpului, rânduită fiarelor şi dobitoacelor necuvântătoare. În sudoarea feţei tale să-ţi mănânci***

pâinea ta, până ce te vei întoarce în pământul din care ai fost luat; că pământ eşti şi în pământ te vei întoarce» (Facere III, 17-19).

Pe drept cuvânt, trebuia deci ca cel ce fusese coborât prin neascultare la stricăciune şi la moarte să locuiască un pământ trecător şi stricăcios şi să se împărtăşească din hrană asemănătoare, aşa cum merită. Odată ce desfătarea îmbelşugată şi vieţuirea ne-stricăcioasă şi neobositoare îl dusese pe om la uitarea şi la dispreţuirea bunătăţilor date de Dumnezeu, pe drept cuvânt a fost osândit să lucreze pământul în osteneală şi sudoare şi aşa să-şi procure câte puţină hrană din el, ca unul ce se afla sub un epitrop.

Aşa l-a primit pământul blestemat mai întâi şi lipsit de rodirea de la sine de mai înainte, pe neascultător. În ce scop şi pentru ce ? Ca, lucrat de el în sudoare şi osteneală multă, să-i dea cele ce cresc din el, cu măsură, spre împlinirea trebuinţelor lui; iar nelucrat, să rămână neroditor, dându-i numai spini şi mărăcini.

De fapt, ieşind Adam din Rai, toată creaţia adusă de Dumnezeu la existenţă din cele ce nu sunt, văzându-1, n-a mai voit să i se supună neascultătorului. Soarele n-a mai voit să strălucească şi luna n-a mai voit să se arate, stelele n-au mai voit să se lase văzute, izvoarele n-au mai voit să ţâşnească, râurile n-au mai voit să curgă, aerul s-a strâns în sine să nu mai dea putinţă de suflare celui ce-1 bate, fiarele şi toate animalele pământului, văzându-1 pe om dezbrăcat de slava dinainte, l-au dispreţuit şi s-au înfuriat toate îndată împotriva lui. Cerul s-a mişcat, cu dreptate, ca să cadă oarecum asupra lui şi pământul n-a mai binevoit să-l poarte pe spatele lui.

Ce face atunci Dumnezeu, Care a făcut toate şi l-a zidit şi pe om? ***Cunoscând mai înainte de întemeierea lumii că Adam va călca porunca şi rânduind de mai înainte viaţa şi refacerea lui din naşterea din nou, prin naşterea Fiului lui Dumnezeu, înfrânează toate cu puterea, cu mila şi cu bunătatea Sa şi opreşte pornirea tuturor făpturilor şi le supune îndată omului pe toate, ca şi înainte. El voieşte ca zidirea să slujească omului, pentru care a fost creată, deşi s-a făcut stricăcioasă pentru omul stricăcios. Căci voieşte ca atunci când acesta se va reînnoi iarăşi şi se va face duhovnieesc, nestricăcios şi nemuritor, eliberându-se şi ea de robia stricăciunii, să se reînnoiască împreună cu el şi să se facă întreagă nestricăcioasă şi duhovnicească, după ce a fost supusă de Dumnezeu celui ce s-a răzvrătit şi nu i-a slujit Lui. Aceasta a rânduit-o Preamilostivul Dumnezeu şi Domn înainte de întemeierea lumii.***

După ce Dumnezeu a rânduit acestea într-un chip înţelept, Adam alungat din Rai a avut copii, şi-a isprăvit viaţa şi a murit. La fel şi cei născuţi din el.

Oamenii de atunci, având proaspătă amintirea căderii, deoarece aflaseră despre ea de la Adam şi Eva, cinsteau pe Dumnezeu ca pe un Stăpân şi se închinau Lui. De aceea Abel şi Cain îi aduceau jertfe din avuţiile lor.

Şi Dumnezeu, scrie Scriptura, a luat aminte la aducerea şi la jertfa lui Abel, dar nu şi la cea a lui Cain. Cain cunoscând aceasta, s-a supărat până la moarte şi aceasta l-a dus la pizmuirea şi la uciderea fratelui (Facere IV, 3-5).

Dar după aceea Enoh a plăcut lui Dumnezeu şi a fost mutat de aici de El (Facere V, 24), iar Ilie a fost înălţat în car de foc (2 Regi II, 11).

Astfel, după hotărârea dată contra lui Adam şi a seminţei lui, şi după alungarea lui, pe fiii lui Adam care au plăcut Lui i-a cinstit cu mutarea şi cu prelungirea vieţii şi i-a eliberat de stricăciune; adică de întoarcerea în pământ şi de coborârea la iad. Prin aceasta a arătat că dacă a făcut aşa cu cei ce trebuiau să moară, sau mai drept vorbind, să se preschimbe, de câtă slavă şi cinste şi milă nu l-ar fi învrednicit pe Adam, lăsându-l să petreacă în Rai, dacă n-ar fi călcat porunca sau după ce a călcat-o, s-ar fi pocăit. Astfel au cunoscut cei vechi pe Făcătorul lor, învăţând unii de la alţii prin predanie, în cursul timpului, cele privitoare la Dumnezeu.

Pe urmă, înmulţindu-se oamenii (Facere VI, 1) şi întorcându-şi cugetarea, din tinereţe, spre cele rele, au căzut în uitarea şi necunoaşterea Făcătorului lor şi nu numai că au cinstit pe idoli şi pe demoni ca dumnezei, ci şi însăşi zidirea dată lor de Dumnezeu spre slujirea lor au îndumnezeit-o, închinându-i-se ca lui Dumnezeu (Rom. I, 25). Şi s-au predat pe ei la toată neînfrânarea şi fapta necurată (Efes. IV, 19), întinând pământul, aerul, cerul şi toate cele de sub el prin faptele lor necuviincioase. Căci nimic altceva din toate celelalte nu murdăreşte pământul aşa de mult şi nu face aşa de necurat lucrul curat al lui Dumnezeu, ca faptul de a-l îndumnezei şi de a-i aduce închinare întocmai ca lui Dumnezeu, aşezîndu-l în locul Făcătorului şi Ziditorului. Astfel toată zidirea a fost murdărită şi adusă la stricăciune de către oameni, prin îndumnezeirea ei şi prin închinarea ce i s-a adus. ***Dar când a fost atins vârful răutăţii şi toţi au fost închişi în neascultare (Rom. XI, 32), după dumnezeiescul apostol, însuşi Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu s-a pogorât pe pământ ca să rezidească pe cel zdrobit, să facă viu pe cel omorât şi să ridice făptura Sa din rătăcire.***

Dar ia seama, te rog, întocmai la ceea ce spun. Căci cuvântul ne va fi de folos atât nouă cât şi rândurilor viitoare de oameni. Dar trebuie să ne folosim de un chip oarecare pentru înţelegerea întrupării Cuvântului şi a naşterii Lui de negrăit din pururea Fecioara Maria şi pentru cunoaşterea cuvenită a tainei iconomiei ascunsă dinainte de veacuri (Efes. III, 9), spre mântuirea neamului nostru.

3. Despre întruparea Cuvântului şi în ce chip s-a întrupat El pentru noi

La facerea de odinioară a strămoaşei Eva, Dumnezeu a luat coasta însufleţită a lui Adam şi a zidit-o ca femeie. De aceea n-a mai suflat în ea ca în Adam, suflare de viaţă, ci a făcut partea pe care a luat-o din Adam, trupul întreg al femeii şi pârga Duhului, pe care au luat-o împreună cu trupul însufleţit, a făcut-o suflet viu deplin, făcând deodată amândouă părţile omului.

La fel, luând trup însufleţit din Sfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria, ca o mică pârgă din frământătura firii noastre, adică din suflet şi trup, Făcătorul şi Ziditorul Dumnezeu a unit-o cu dumnezeirea Sa necuprinsă şi neapropiată. Mai bine zis, unind fiinţial cu fiinţa noastră întreg Ipostasul dumnezeirii Lui, a unit fiinţa noastră, în chip neamestecat, cu aceea, adică fiinţa omenească şi fiinţa Sa, zidind fiinţa omenească ca templu sfânt Sieşi. Astfel însuşi Făcătorul lui Adam s-a făcut om desăvârşit în chip neschimbat şi neprefăcut.Căci precum din coasta aceluia a făcut, cum am spus mai înainte, femeia, aşa din fiica Lui, din pururea Fecioara şi Născătoarea de Dumnezeu Maria, luând trup fără de sămânţă, s-a născut în chip asemănător primului om creat, că precum acela prin neascultare s-a făcut începutul naşterii întru stricăciune şi spre moarte, aşa Hristos, şi Dumnezeu, prin împlinirea a toată dreptatea (Matei III, 15), să se facă pârga rezidirii şi nemuririi noastre întru nestricăciune.

Aceasta vrea să o spună şi dumnezeiescul Pavel, zicând: «Primul om din pământ e pământesc; al doilea om e Domnul nostru din cer. Precum e cel pământesc, aşa sunt şi cei pământeşti; şi precum e cel ceresc, aşa sunt şi cei cereşti» (1 Cor. XV, 47-48). Şi iarăşi: «Pârga e Hristos, apoi cei ai lui Hristos» (1 Cor. XV, 22). Căci odată ce El a fost om desăvârşit în suflet şi trup, asemenea nouă în toate, afară de păcat (Evr. IV, 15), comunicându-ne prin crşdinţa în El din dumnezeirea Lui, ne face şi pe noi rudenii ale Lui, după firea şi fiinţa Sa dumnezeiască.

E o taină nouă şi minunată. Dumnezeu Cuvântul a luat de la noi trupul pe care nu-1 avea după fire şi s-a făcut ceea ce nu era. Şi împărtăşeşte celor ce cred în El din dumnezeirea Sa, pe care n-a dobândit-o nici unul dintre îngeri sau oameni vreodată şi aceştia se fac dumnezei, adică ceea ce nu erau, prin lucrare şi har. Aşa le

dăruieşte lor putere să se facă fii ai lui Dumnezeu (Ioan I, 12). De aceea s-au făcut şi se fac neîncetat şi niciodată nu vor înceta să se facă fii ai lui Dumnezeu. Ascultă pe dumnezeiescul Pavel care îndeamnă: ***«Şi precum am purtat chipul celui pământesc, să purtăm şi chipul celui ceresc»*** (1 Cor. XV, 49). Atâtea despre acestea. Să continuăm deci iarăşi cuvântul nostru.

Deci Dumnezeu, Cel peste toate, a venit pe pământ ca să rezidească şi să înnoiască pe om prin prezenţa Sa şi să binecuvânteze toată zidirea blestemată din pricina lui. În scopul acesta, ascultă cu luare-aminte, a dat viaţă şi a făcut nestricăcios sufletul pe care l-a luat, dar trupul Său neprihănit şi dumnezeiesc, deşi l-a îndumnezeit, l-a purtat încă stricăcios (coruptibil) şi material. Căci ceea ce mănâncă şi bea, osteneşte şi asudă, e legat şi lovit, atârnat şi pironit pe cruce, este în chip vădit stricăcios şi material. Pentru că toate acestea sunt însuşiri ale trupului stricăcios. De aceea a şi murit şi a fost aşezat în mormânt. Dar când a înviat întru nestricăciune, a înviat împreună şi trupul însuşi duhovnicesc, cu totul dumnezeiesc şi nematerial. De aceea n-a rupt nici peceţile mormântului când a ieşit din el. Ba a intrat şi a ieşit şi prin uşile încuiate, neîmpiedicat.

De ce n-a făcut îndată, împreună cu sufletul şi trupul pe care l-a luat, duhovnicesc şi nestricăcios? ***Pentru că şi Adam, mâncând din pomul din care Dumnezeu îi poruncise să nu mănânce, îndată a trebuit să suporte, din neascultare, moartea sufletului, dar moartea trupului numai la mulţi ani după aceea . De aceea a înviat şi a readus la viaţă întâi sufletul îndumnezeit, care a primit pedeapsa morţii şi apoi trupul. Căci Dumnezeu rânduise ca acesta, potrivit hotărârii de odinioară, să se întoarcă prin moarte în pământ, iar prin înviere să-şi recapete nestricăciunea. În afară de aceasta, coborând în iad, Hristos a eliberat din legăturile veşnice sufletele sfinţilor ţinuţi acolo şi le-a înviat, aşezându-le în loc de odihnă şi de lumină neînserată, dar trupurile lor încă nu, ci le-a lăsat în morminte până la învierea de obşte.***

Deci taina aceasta nu s-a săvârşit numai cu Hristos, în chipul amintit, ci pentru toată lumea, şi cu fiecare din sfinţii de odinioară şi se săvârşeşte fără încetare până acum. Căci ***primind Duhul Stăpânului şi Dumnezeului nostru, ne facem părtaşi de dumnezeirea şi de fiinţa Lui. Şi mâncând atotneprihănitul Lui trup, adică dumnezeieştile Taine, ne facem cu adevărat în chip deplin contrupeşti şi înrudiţi cu El***, cum spune şi dumnezeiescul Pavel însuşi: ***«Suntem os din oasele Lui şi carne din carnea Lui»*** (Efes. V, 30); sau iarăşi: ***«Din plinătatea dumnezeirii Lui noi toţi am luat şi har peste har»*** (Ioan I, 16 şi Colos. II, 9). Ajunşi astfel, ne facem asemenea după har iubitorului de oameni Dumnezeu şi Stăpânului nostru însuşi, restabiliţi şi reînnoiţi cu sufletul şi suntem făcuţi nestricăcioşi şi ca înviaţi

din morţi. Căci văzându-L pe Cel ce a binevoit să se facă asemenea nouă şi fiind văzuţi de El, ne-am învrednicit să ne facem asemenea Lui, aşa cum se întâmplă cu cineva care vede de departe faţa prietenului şi vorbeşte cu el şi i se adresează şi aude glasul lui.

Astfel sfinţii din veac, cei de odinioară şi cei de acum, privind duhovniceşte, nu privesc o formă, sau un chip, sau o reproducere, ci o lumină fără formă, precum şi ei sunt lumină din lumina Duhului. Dar făcându-se astfel fiecare dintre sfinţi, nu se face şi trupul lui îndată nestricăcios şi spiritual; ci precum fierul ars de foc se împărtăşeşte de lumina lui şi leapădă îndată negreala sa, dar despărţindu-se de foc se face şi se vede iar rece şi negru, ***aşa şi trupurile sfinţilor, împărtăşin- du-se de harul unit cu sufletul lor sau cu focul dumnezeiesc, se sfinţesc şi arzând se fac şi ele străvezii şi luminoase şi se fac mult deosebite şi cu mult mai de cinste decât celelalte. Dar când sufletul iese şi se desparte de trup, îndată se predau şi trupurile acestea stricăciunii şi se desfac puţin câte puţin. Dar cele ce persistă ani îndelungaţi nu rămân nici total nestricăcioase şi nu se fac nici total stricăcioase, ci menţin în ele atît semnele stricăciunii cât şi pe ale nestricăciunii, fiind păstrate spre a fi făcute total nestricăcioase şi înnoite la înviere.***

În ce scop şi pentru ce? ***Pentru că nu se cuvenea să învie şi să fie făcute nestricăcioase trupurile oamenilor înainte de înnoirea făpturilor şi precum a fost adusă întâi creaţia la existenţă în stare nestricăcioasă şi apoi omul, tot aşa trebuie să fie schimbată şi mutată de la stricăciune la nestricăciune întâi creaţia, apoi împreună cu ea şi odată cu ea să se înnoiască şi trupurile descompuse ale oamenilor, pentru ca iarăşi omul devenit spiritual şi nemuritor să locuiască într-un loc nestricăcios şi veşnic.***

Ca să vezi că acesta este adevărul, ascultă pe Petru, apostolul, care zice: ***«Va veni ziua Domnului ca un fur noaptea, în care cerurile arzând se vor desface şi stihiile arzând se vor topi»*** (2 Petru III, 10). Acestea nu se vor pierde, ci după topire se vor modela şi preschimba într-o stare mai bună şi veşnică. De unde o ştim aceasta ? Din cuvintele aceluiaşi apostol, care adaugă: ***«Aşteptăm ceruri noi şi pământ nou, potrivit făgăduinţei»*** (2 Petru III, 13). Ce făgăduinţă şi a cui? Fără îndoială că a lui Hristos, Dumnezeul nostru, Care a spus: ***«Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece»*** (Matei XXIV, 35). Înţelegând prin trecere schimbarea cerului, El zice: deşi cerul se va schimba, cuvintele Mele vor rămânea neschimbate şi neclintite. Aceasta a spus-o mai înainte şi proorocul David: ***«Şi ca o haină le vei înfăşura şi se vor schimba, iar Tu acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfârşi»*** (Ps. CI, 27—28). Ce este mai limpede decât aceste cuvinte ? Dar să vedem cum se va reînnoi zidirea şi cum va fi restabilită în frumuseţea ei de la început ?

4. Cum va fi reînnoită toată zidirea şi cum se va face «ceruri noi şi pământ nou», cum zice dumnezeiescul apostol

Nici unul dintre credincioşi nu va contrazice pe apostolul care vesteşte ceruri noi şi pământ nou şi nu va refuza să creadă pe Domnul, Care spune aceasta. Căci precum trupurile noastre, desfăcându-se, nu se întorc în ceea ce nu e nicidecum, ci se vor înnoi iarăşi prin înviere, aşa şi cerul şi pământul şi toate cele din el, adică toată zidirea se va reînnoi şi se va elibera de robia stricăciunii (Rom. VIII, 21). Şi stihiile acestea se vor împărtăşi împreună cu noi de strălucirea de acolo şi precum pe noi toţi ne va proba focul (1 Cor. III, 13), după dumnezeiescul apostol, aşa şi toată zidirea se va reînnoi prin foc.

Aceasta se poate afla din ceea ce scrie apostolul Petru: «Căci va veni, zice, ziua Domnului ca un fur noaptea, în care cerurile vor trece cu zgomot, iar stihiile arzând se vor desface şi pământul şi lucrurile din el vor arde» (1 Petru III, 10). Vezi cum spune că toate se vor topi şi modela din nou, sau se vor preschimba ? De aceea adaugă, zicând: «Deci dacă toate acestea se desfac, nu trebuie să vieţuim noi întru sfinte petreceri şi purtări evlavioase ?» (2 Petru III, 11).

Dar cum se vor desface? Aşa cum un vas de aramă învechit şi pătat şi ros de rugină se dă focului de către meşter şi e topit şi astfel e făcut de către acesta iarăşi nou, la fel şi zidirea, odată ce s-a învechit şi s-a pătat de păcate, va fi desfăcută de Făcătorul tuturor prin foc şi se va topi şi modela din nou şi va fi făcută strălucitoare şi neasemănat mai nouă decât cea care se vede acum.

Apostolul Petru după ce a scris astfel despre acestea, după puţin zice iarăşi: «De aceea, iubiţilor, aşteptând acestea, străduiţi-vă să vă aflaţi fără pată, în pace şi socotiţi îndelunga-răbdare a Domnului drept mântuire, precum şi iubitul nostru frate Pavel v-a scris vouă după înţelepciunea dată lui, cum vorbeşte despre acestea şi în toate epistolele lui. În ele sunt unele lucruri anevoie de înţeles, pe care cei neştiutori şi neîntăriţi le strâmbă, cum fac şi cu alte scrieri spre însăşi pieirea lor» (2 Petru III, 14—16). Aceasta o făceau nu numai cei de atunci, ci şi cei mai mulţi de acum, sau putem spune că aproape toţi suferim de neştiinţă, toate amestecându-le, toate ale dumnezeieştii Scripturi strâmbându-le sau răstălmăcindu-le spre pieirea noastră, silindu-ne să avem şi să facem dumnezeieştile Scripturi susţinătoare ale patimilor, ale poftelor şi ale pieirii noastre.

Dar să vedem ce spune şi dumnezeiescul Pavel despre zidire şi despre reînnoirea ei. El zice: «Socotesc că nu sunt vrednice pătimirile timpului de acum de slava ce ni se va descoperi nouă». Apoi adaugă: «căci nerăbdarea zidirii aşteaptă

descoperirea fiilor lui Dumnezeu» (Rom. VIII, 18—19). El vede în «nerăbdare» aşteptarea, dorinţa aprinsă, iar prin «descoperire» înţelege arătarea de la înviere. Căci în aceasta trebuie să se arate, prin prezenţa lui Hristos, fiii lui Dumnezeu şi să apară frumuseţea lor şi ei întregi aşa cum sunt (1 loan III, 2). Căci s-a scris: «Atunci drepţii vor străluci ca soarele» (Matei XIII, 43). Aceştia sunt fiii lui Dumnezeu cel drept. Iar ca să nu înţelegi vreo altă creaţie, adaugă zicând : «Căci deşertăciunii s-a supus zidirea, nu de bunăvoie, ci pentru cel ce a supus-o, spre nădejde» (Rom. VIII, 20).

Vezi că nu fără scop am zis că zidirea n-a mai voit să slujească lui Adam după neascultare, văzându-l căzut din slava dumnezeiască, ca unul ce s-a răzvrătit împotriva Făcătorului? De aceea Dumnezeu, rânduind încă înainte de întemeierea lumii mântuirea lui prin naşterea din nou, i-a supus lui zidirea, blestemând-o ca odată ce omul pentru care a fost creată s-a făcut stricăcios, să se facă şi ea stricăcioasă, pentru ca să-i procure anual hrană stricăcioasă; iar când va înnoi pe om şi-l va face nestricăcios şi nemuritor şi duhovnicesc, să preschimbe întreaga zidire împreună cu el şi să o facă veşnică şi nematerială.

Aceasta a arătat-o prin cele ce le-a spus: «Căci deşertăciunii a fost supusă zidirea, nu de bunăvoie, ci pentru cel ce a supus-o, spre nădejde». ***El zice că ea nu s-a supus de la sine omului, adică nu de bunăvoie a fost mutată la stricăciune şi aduce roduri care se strică şi odrăsleşte spini şi mărăcini, ci ascultând de porunca lui Dumnezeu, Care a hotărât această întru nădejdea reînnoirii ei.*** Voind să facă acest lucru şi mai limpede, apostolul zice: ***«Căci şi zidirea însăşi se va elibera de robia stricăciunii spre eliberarea fiilor lui Dumnezeu»*** (Rom. VIII, 21).

Ai văzut că nu fără dreptate a spus că toată zidirea aceasta, la început, a fost adusă la fiinţă de Dumnezeu ca nestricăcioasă şi în stare de Rai, dar a fost strămutată la starea de stricăciune şi de robie prin blestem, fiind supusă deşertăciunii oamenilor. Dar priveşte care va fi strălucirea ei din urmă.

5. Care va fi cea din urmă strălucire a zidirii şi despre înger şi suflet

Dar chiar când va fi reînnoită, zidirea nu va fi iarăşi cum a fost adusă de Dumnezeu la existenţă la început, să nu fie! Căci se seamănă trup sufletesc (1 Cor. XV, 44), cum s-a spus şi nu se ridică un trup cum era cel al primului om creat înainte de neascultare, adică material şi sensibil şi schimbăcios, având lipsă de hrană materială, ci se scoală trup întreg înduhovnicit şi neschimbăcios, cum era al Stăpânului şi Dumnezeului nostru după înviere, adică al Celui de al doilea Adam şi al Celui întâi-născut din morţi, deci cu mult deosebit de acela.

În acelaşi fel întreaga zidire se va face, la un semn al lui Dumnezeu, nu cum a fost creată, materială şi supusă simţurilor, ci va fi prefăcută, la naşterea din nou, într-o locuinţă nematerială şi duhovnicească mai presus de toată simţirea. De altfel, dumnezeiescul Pavel zice: ***«Nu toţi vom adormi, dar toţi ne vom preschimba într-o clipă, într-o clipeală de ochi»*** (1 Cor. XV, 40). Dar tot aşa se va preschimba zidirea, arsă prin focul dumnezeiesc, ca să se împlinească cuvântul proorocesc care spune: ***«Iar drepţii vor moşteni pământul»*** (Ps. XXXVI, 29); desigur nu un pământ supus simţurilor - căci cum ar fi aceasta, odată ce aceia vor fi înduhovniciţi ? - ci pământul devenit întreg, spiritual şi nematerial , ca cei ce au dobândit trupuri netrupeşti şi au ajuns într-o simţire mai presus de simţire şi circumscrişi fiind se vor face necircumscrişi în cele necir-cumscrise să aibă o locuinţă vrednică de slava lor .

Deci, înţelege o lume înduhovnicită şi aflată mai presus de simţirea noastră! Iar ceea ce este mai presus de simţire şi duhovnicesc este desigur necuprins de noi şi nevăzut. Şi ceea ce este nevăzut şi cu neputinţă de cuprins, cum ar putea spune cineva, dacă e sănătos la minte, că poate fi cuprins între margini ? Nimeni n-ar putea spune aceasta nicidecum.

Acelaşi lucru îl vom spune şi despre îngeri. Căci şi aceştia sunt într-un anumit fel trupeşti şi circumscrişi în comparaţie cu firea nematerială şi netrupească a dumnezeirii, după cum s-a scris: ***«Trupuri cereşti şi trupuri pământeşti»*** (1 Cor. XV, 40). Cele din urmă sunt materiale, iar cele mai presus de noi, nemateriale. Şi în alt loc: ***«Cel ce face pe îngerii Săi duhuri şi pe slujitorii Săi pară de foc»*** (Ps. CUI, 4). Dar dacă sunt duhuri slujitoare, atunci şi minţile cereşti sunt trimise spre slujire (Evrei I, 14), potrivit adevărului şi lui Pavel, care ne introduce în aceste taine.

Când îngerul dumnezeiesc e trimis de sus de Dumnezeu, ca să slujească poruncii dumnezeieşti pe pământ, părăseşte cetele cereşti şi vine, după părerea generală,

aproape de noi şi de cele din lume. Iar dacă lucrul acesta pare conform adevărului, îngerul se arată prin aceasta circumscris şi cuprins între margini. Căci în comparaţie cu firea cea dumnezeiască şi necreată şi cu totul netrupească şi necircumscrisă, îngerii sunt creaţi şi circumscrişi, dar faţă de noi sunt cu totul netrupeşti, necuprinşi şi nevăzuţi.

Acelaşi lucru îl vom spune despre suflet. În comparaţie cu Dumnezeu, Cel prin fire netrupesc şi cu îngerii, el este oarecum corporal şi circumscris, dar numai pentru cel ce poate să-l lege şi are putere să-l arunce împreună cu trupul în gheena focului (Matei X, 28). Pentru simţirea şi vederea oricărei creaturi e cu totul netrupesc şi de necuprins, neputând fi nicidecum circumscris în locuri şi spaţii cunoscute cu simţurile.

Şi să nu se minuneze nimeni auzind acestea; să se gândească cum îngerii netrupeşti intră şi ies în chip nevăzut prin uşile încuiate şi cum iau în acelaşi fel sufletele oamenilor. Dar să asculte şi pe Domnul, Care zice: ***«Iar la învierea dreptţilor, nici nu se vor însura, nici nu se vor mărita, ci vor fi ca îngerii lui Dumnezeu»*** (Matei XXII, 30) şi pe Pavel care spune: ***«Seamănă-se trup sufletesc, scula-se-va trup duhovnicesc»*** (1 Cor. XV, 44). ***Să înveţe din acestea, în chip sigur, că trupurile noastre se vor face duhovniceşti şi aşa zicând asemenea cu ale îngerilor, când vor învia din morţi. Căci dacă se seamănă sufleteşti şi se scoală duhovniceşti, cum spune cuvântul şi dacă în veacul viitor vom fi ca îngerii lui Dumnezeu, cum a spus Domnul, e vădit că vom fi asemenea lor, deşi nu prin fire, ci prin cinstea primită. Iar trupeşti spune că sunt îngerii faţă de Dumnezeu, căci faţă de noi sunt nemateriali şi nevăzuţi. Iar dacă îngerii sunt aşa, cu mult mai mult sufletele, potrivit definiţiei şi legii comparaţiei amintite.***

Dacă vom fi deci astfel în starea învierii, cum a arătat cuvântul, ce trebuinţă vor mai avea cei deveniţi duhovniceşti şi mai presus de toată simţirea de aici, cei ce vor fi ca îngerii lui Dumnezeu, deşi nu după fire, ci după vrednicia primită, de un pământ şi de o locuinţă cunoscută cu simţurile? Căci demnitatea îngerilor lui Dumnezeu şi starea şi dorinţa lor este să fie luminaţi de lumina primă şi dumnezeiască, ei care sunt luminile de al doilea; e să vadă însăşi slava şi strălucirea luminii neapropiate şi nesfârşite şi să se bucure de dumnezeirea negrăită şi întreit ipostatică.

Toată zidirea, cum am spus de multe ori - împreună cu Raiul însuşi - devenită întreagă spirituală, se va preschimba în locuinţă nematerială şi nestricăcioasă, neschimbăcioasă, veşnică şi înţelegătoare. Şi cerul va fi neasemănat mai strălucitor, ca un alt cer nou şi mai luminos decât cel văzut. Iar pământul va

redobândi frumuseţea cea neveştejită ca o verdeaţă netrecătoare, înfrumuseţat de flori luminoase şi de o mare felurime spirituală, în care locuieşte, cum s-a spus, dreptatea (Matei XXII, 30). Soarele dreptăţii va străluci înşeptit (Evr. XII, 22), iar luna va străluci îndoit decât cerul strălucitor de acum. Stelele vor fi asemenea soarelui văzut de acum, oricare vor fi acestea şi oricare ar fi înţelesurile ce li le vor da cei înalţi cu gândirea. Toate vor fi mai presus de cuvânt ca întrecând toată înţelegerea. Căci vor fi spirituale şi dumnezeieşti şi se vor uni cu lumea înţelegătoare şi vor fi un alt rai înţelegător şi un Ierusalim ceresc (Evr. XII, 22), asemănătoare celor cereşti şi unite cu ele, o moştenire de nerăpit a fiilor lui Dumnezeu, din care niciunul n-a moştenit şi n-a locuit statornic cele de pe pământ şi n-a devenit domn măcar al unei bucăţi cât să pună piciorul (Fapte VII, 5).

Căci toţi am fost şi suntem şi vom fi străini pe pământ, cum spune toată dumnezeiasca Scriptură. Când deci toate cele de pe pământ se vor uni în întregime cu cele cereşti, atunci şi drepţii vor moşteni acel pământ reînnoit, pe care îl vor moşteni cei blânzi, fericiţi de Domnul (Matei V, 5). Acum unele s-au unit cu cele cereşti, altele se vor uni.

Sufletele sfinţilor, cum am spus înainte, se lipesc de Dumnezeu încă fiind în trup, prin darul Duhului Sfânt şi prin unirea cu El; dar vor fi reînnoite şi preschimbate şi înviate din morţi şi restabilite în lumina neînserată şi în slavă, după adormire. Dar trupurile lor încă nu, ci vor fi lăsate în morminte şi în stricăciune, având să se facă şi ele nestricăcioase la învierea cea de obşte, când toată zidirea aceasta pământească, văzută şi supusă simţurilor, se va pre-schimba şi se va uni cu cele cereşti, sau cu cele nevăzute şi mai presus de simţuri.

Întâi va trebui să se împlinească acestea, apoi va veni cu slavă multă şi cu putere (Matei XXIV, 30) prea- doritul şi preadulcele nostru împărat şi Dumnezeu Iisus Hristos, ca să judece lumea şi să dea fiecăruia după faptele lui (Matei XVI, 27). După aceea, aşa cum într-o casă mare, sau în palatul împărătesc sunt multe locuri de odihnă şi de locuit şi în amândouă aceste feluri de locaşuri preadumnezeieşti este o mare felurime, aşa va face şi în noua creaţie multe împărţiri, dând fiecăruia moştenirea lui după vrednicia lui şi strălucirea şi podoaba ce i se cuvine pe temeiul virtuţilor şi faptelor lui.

Dar pentru că ei vor fi duhovniceşti şi străvezii şi uniţi cu acele dumnezeieşti locaşuri şi locuri de odihnă, Împărăţia Cerurilor le va fi o singură locuinţă şi aşa se va arăta tuturor drepţilor şi nu vor vedea decât pe împăratul pretutindeni. El va fi în faţa fiecăruia şi fiecare în faţa Lui şi va lumina în fiecare şi fiecare va lumina în El. Vai însă celor ce se vor afla atunci în afara casei aceleia.

După ce am spus destule şi câte trebuie despre acestea, spre cunoştinţa celor ce nu încearcă să ni se împotrivească din duh de gâlceavă, să vă facem, după putinţă cunoscut şi felul cum se unesc toţi sfinţii cu Hristos şi se fac una cu El.

6. Cum se unesc toţi sfinţii cu Hristos şi Dumnezeu

Toţi sfinţii sunt cu adevărat mădulare ale lui Hristos, Dumnezeu cel peste toate, şi cum s-a spus, sunt datori să se lipească de El (1 Cor. VI, 16) şi să se unească cu trupul Lui, ca El să fie capul lor (Colos. I, 18), iar sfinţii din veac şi până la ziua cea mai de pe urmă să fie mădularele Lui, ca să fie cei mulţi un trup al lui Hristos (1 Cor. XII, 27), ca un singur om.

De aici urmează că:

- *unii împlinesc rostul mâinilor, lucrând până azi şi făcând voia Lui preasfântă, făcând din cei nevrednici vrednici şi câştigându-i pentru El;*
- *alţii rostul umerilor, purtându-şi greutăţile unii altora (Gal. VI, 2), sau chiar pe cel pierdut (Luca XV, 6) aflat de ei, care înainte rătăcea pe munţi şi dealuri şi locuri pe care nu le cercetează Domnul (Iezechil XIV, 6; Prov. XIX, 23 ; Matei XVIII, 12), şi împlinind astfel voia Lui (Gal. VI, 2);*
- *alţii, al pieptului, izvorând celor însetaţi şi flămânzi dreptatea Lui Dumnezeu (Matei V, 6), apa cea prea limpede a cuvântului înţelepciunii şi cunoştinţei de negrăit şi procurându-le pâinea pe care o mănâncă Puterile de sus ale cerului (Ps. LXXVII, 25), ca unii ce se odihnesc la pieptul Lui şi sunt iubiţi de El;*
- *alţii, rostul pântecelui, primindu-le toate în sânul lor prin iubire şi purtând înlăuntrul lor duhul mântuirii şi având în ei simţirea în stare să cuprindă tainele Lui, de negrăit şi ascunse;*
- *alţii, rolul coapselor, purtând în ei rodnicia înţelesurilor vrednice de Dumnezeu ale teologiei tainice şi născând pe duhul mântuirii pe pământ (Isaia XXVI, 18), adică rodul şi sămânţa Duhului în inimile oamenilor prin cuvântul şi învăţătura lor;*
- *alţii, rostul picioarelor, dovedind bărbăţie şi răbdare în încercări, după pilda lui Iov şi neabătându-se de la statornicia în cele bune, nici slăbind în ele, ci purtând poverile darurilor Lui.*

Astfel deci, trupul Bisericii lui Hristos e ţinut în armonie şi sfinţit Lui din veac, păstrând întregimea şi neştirbirea în unirea fiilor lui Dumnezeu celor întâi-născuţi, înscrişi în ceruri (Evr. XII, 23). Căci către aceştia zice acum Dumnezeu: ***«Nu vă bucuraţi că dracii vi se supun»***, ceea ce produce în cei mai uşori mai degrabă mândrie şi părere de sine, ***«ci vă bucuraţi că numele voastre s-au scris în ceruri»*** (Luca X, 20).

Iar că sfinţii toţi, fiind mădularele lui Hristos, se fac un trup al Lui, dar că se vor face şi în viitor, voi încerca să o dovedesc şi din Sfânta Scriptură.

Mai întâi ascultă pe însuşi Mântuitorul nostru şi Dumnezeu, cum arată unirea nedesfăcută şi nedespărţită cu El, când zice către apostolii Săi: ***«Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl întru Mine şi voi sunteţi întru Mine şi Eu întru voi»*** (Ioan XI, 26) şi iarăşi: ***«Dar nu Mă rog numai pentru aceştia, ci pentru toţi cei ce vor crede prin cuvântul lor în Mine, ca să fie toţi una»*** (Ioan XVII, 20). Iar voind să arate felul unirii, zice iarăşi: ***«Precum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine, ca şi ei să fie una întru Noi»*** (Ioan XVII, 21). Făcând aceasta şi mai clar zice: ***«Şi Eu slava pe care Mi-ai dat-o Mie am dat-o lor, ca să fie una, precum Noi una suntem. Eu întru ei şi Tu întru Mine ca să fie desăvârşiţi în Unul»*** (Ioan XVII, 22). Şi după puţin: ***«Părinte, pe care Mi i-ai dat voiesc ca unde sunt Eu să fie şi ei cu Mine, ca să vadă slava Mea, pe care Mi-ai dat-o Mie»*** (Ioan XVII, 24). Şi iarăşi: ***«Ca iubirea cu care M-ai iubit pe Mine, să fie întru ei şi Eu întru ei»*** (Ioan XVII, 26).

Ai văzut ce adânc de taine? Ai cunoscut ce copleşire nesfârşită de slavă covârşitoare? Ai înţeles că modul unirii e mai presus de minte şi de toată înţelegerea?

Ce minune, fraţilor, ce coborâre de negrăit a iubirii faţă de noi, a Iubitorului de oameni Dumnezeu ! Unirea pe care o are prin fire cu Tatăl Său, făgăduieşte să o aibă prin har şi cu noi, dacă vrem şi noi o vom avea cu El la fel, dacă vom lucra poruncile Lui. Căci ceea ce are El prin fire cu Tatăl, aceea ne dă şi nouă să avem cu El prin voinţă şi prin har.

Ce minune înfricoşătoare ! Slava pe care a dat-o Tatăl Fiului, ne-o dă şi nouă Fiul prin harul dumnezeiesc. Şi lucru şi mai mare e că precum El este întru Tatăl şi Tatăl este întru El, aşa Fiul lui Dumnezeu este întru noi şi noi, dacă voim, vom fi întru Fiul prin har. Ce har nepătruns ! Iubirea cu care Dumnezeu şi Tatăl a iubit pe Unul-Născut Fiul Lui, aceeaşi, spune, va fi întru noi şi însuşi Fiul lui Dumnezeu va fi întru noi. Şi pe drept cuvânt ! Căci odată ce s-a făcut rudenie cu noi prin trup şi ne-a făcut pe noi împreună-părtaşi ai dumnezeirii Sale, ne-a făcut pe toţi rudenii ale Lui. De altfel, odată ce dumnezeirea împărtăşită nouă prin comunicare este netăiată şi nedespărţită, e numaidecât de trebuinţă ca şi noi, cei ce suntem părtaşi nedespărţiţi la ea într-un singur Duh, să fim un trup cu Hristos.

Că acestea aşa sunt, ascultă pe Pavel care zice: ***«Căci în Hristos Iisus nu este rob şi liber, nu este iudeu şi elin şi scit, nu e barbar, ci Hristos este în toate şi în toţi»*** (Colos. III, 11). Vezi că nu a spus : «Ci toţi sunt creştini», ci «Hristos» la singular, ca fiind un trup din multe mădulare. Căci spunând mai întâi: ***«fiecăruia i s-a dat arătarea Duhului spre folos»*** (1 Cor. XII, 7) şi înşirând deosebirile darurilor, pe

urmă acelaşi a adăugat iarăşi: ***«Iar toate acestea le lucrează unul şi acelaşi Duh, împărţind fiecăruia îndeosebi, precum voieşte»*** (1 Cor. XII, 11). Şi făcându-ne cunoscute darurile date prin Duhul sfintelor mădulare ale lui Hristos, adaugă zicând: ***«Căci precum trupul este unul şi are multe mădulare, dar toate mădularele trupului celui unul, deşi multe, sunt unul şi deci sunt un trup, aşa şi Hristos. Căci într-un singur Duh noi toţi ne-am botezat într-un singur trup, fie iudei, fie elini, fie robi, fie liberi şi toţi am băut o singură băutură. Căci trupul nu este un mădular, ci multe»*** (1 Cor. XII, 12-14). Şi iarăşi, precum fiecăruia, cum am spus mai înainte, i se dă de Dumnezeu după vrednicie locul în preacuratele locaşuri, aşa şi în trupul Bisericii fiecare va fi aşezat în partea în care este vrednic.

Aceasta o arată după puţin acelaşi apostol în aceeaşi epistolă a lui: «Iar acum Dumnezeu a pus mădulare, pe fiecare dintre ele, într-un trup, precum a voit; deci mădularele sunt multe, dar unul este trupul» (1 Cor. XII, 18, 20). Iar ca să arate şi deosebirea mădularelor şi care sunt acestea şi cine sunt, a zis: «Iar voi sunteţi trup al lui Hristos şi mădulare din parte. Şi pe care i-a pus Dumnezeu în Biserică, mai întâi pe apostoli, în al doilea rând pe prooroci, în al treilea rând pe învăţători, apoi puterile, darurile vindecărilor, ajutoarele, cârmuirile, felurile limbilor» (1 Cor. XII, 27-28). Ai văzut deosebirile mădularelor lui Hristos ? Ai aflat care sunt mădularele Lui.

Ascultă tot pe acelaşi apostol arătând şi unirea mădularelor, urmând Stăpânului. Acela a învăţat că unirea pe care o are El cu Tatăl o avem şi noi la fel cu El. Iar ucenicul şi apostolul Lui a spus că ea e unirea pe care o are bărbatul cu femeia lui şi femeia cu bărbatul ei. De aceea zice: ***«Femeilor, supune-ţi-vă bărbaţilor voştri ca Domnului, că bărbatul este cap femeii, precum şi Hristos e cap Bisericii şi El este Mântuitorul trupului»*** (Efes. V, 23). Şi iarăşi: ***«Bărbaţilor, iubiţi pe femeile voastre, precum şi Hristos a iubit Biserica şi s-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o sfinţească şi s-o înfăţişeze Sieşi Biserică slăvită, neavând pată sau zbârcitură, sau altceva de felul acesta, ci ca să fie sfântă şi neprihănită»*** (Efes. V, 27). Şi puţin mai încolo: ***«Cel ce iubeşte pe femeia sa*** - ia aminte, te rog, la adâncimea cuvântului! - ***pe sine se iubeşte şi nimeni nu şi-a urât vreodată trupul său, ci-l hrăneşte şi-l încălzeşte, precum şi Domnul, Biserica, fiindcă mădulare ale trupului Lui suntem, din carnea şi din oasele Lui»*** (Efes. V, 28-29).

Vezi cum a arătat că precum Eva a fost luată din carnea şi din oasele lui Adam şi s-au făcut amândoi un trup, aşa şi Hristos ni se dă nouă pe Sine spre împărtăşire de carnea şi de oasele lui, pe care le-a arătat apostolilor, după ce a înviat din morţi, zicând: ***«Pipăiţi şi vedeţi că duhul carne şi oase nu are, cum Mă vedeţi pe Mine***

având» (Luca XXIV, 39). Ne dă să mâncăm din acestea însăşi (Ioan VI, 56) şi ne face şi pe noi una cu Sine prin această împărtăşire.

Şi voind să arate în chip covârşitor unirea noastră cu Dumnezeu, adaugă zicând: ***«Pentru aceasta*** - adică pentru Hristos - ***va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa»***, adică de Biserică, ***«şi vor fi amândoi un trup»*** (Efeseni V, 21), adică trupul lui Hristos şi al lui Dumnezeu. Ca dovadă că acesta este înţelesul cuvântului şi nu le spunem acestea din judecata noastră, adaugă zicând: ***«Taina aceasta mare este, iar eu vorbesc gândind la Hristos şi la Biserică»*** (Efes. V, 32).

Cu adevărat mare şi mai mult decât mare este şi va fi taina aceasta, căci comuniunea şi unirea, intimitatea şi rudenia ce o are femeia cu bărbatul şi bărbatul cu femeia, aceeaşi o are în chip vrednic de Dumnezeu şi mai presus de orice înţeles şi cuvânt şi Stăpânul şi Făcătorul tuturor cu întreaga Biserică, ca şi cu o femeie, unindu-se cu ea în chip neprihănit şi mai presus de cuvânt, fiind şi împreună-vieţuind în chip nedesfăcut şi nedespărţit cu ea, ca şi cu una ce este prea iubită şi prea dragă. Aşa şi Biserica s-a lipit unindu-se cu preaiubitul ei Dumnezeu, ca un trup întreg cu Capul ei propriu. Căci precum trupul nu poate trăi fără capul concrescut cu el, aşa nici Biserica credincioşilor, adică a fiilor lui Dumnezeu celor scrişi în ceruri (Evr. XII, 23), nu poate fi un trup deplin şi întreg al lui Dumnezeu, fără Cap, sau fără Hristos şi Dumnezeu; nu poate trăi viaţa adevărată şi nepieritoare, dacă nu e hrănită în fiecare zi cu pâinea cea cerească (Matei VI, 11). Căci de la El vine tuturor celor ce-L iubesc puterea de a vieţui şi de a creşte la starea de bărbat desăvârşit, la măsura plinătăţii Lui (Efes. IV, 13).

Prin aceasta s-a lămurit în chip clar întrebarea pusă de cuvântul nostru, cum sfinţii de la început şi până acum şi până la sfârşitul lumii, ajunşi un trup cu Hristos, vor fi şi în viitor cu Hristos şi în Hristos. Să cercetăm acum şi modul cum va trebui să se plinească lumea de sus. Deschideţi deci urechile şi faceţi mintea conducătoare să ia aminte la cele ce vor fi spuse, pentru că cuvântul nostru va atinge la tot pasul întrebări privitoare la lucrurile dumnezeieşti.

7. Cum trebuie să se plinească lumea de sus şi ce este ea şi în ce fel se va plini

Trebuie să ne întrebăm mai întâi despre ce lume se spune că trebuie să se plinească şi fără a cărei plinire nu va veni sfârşitul şi ce este sfârşitul însuşi de care se vorbeşte. Eu socotesc că însăşi Biserica lui Hristos şi omul întreg este o lume înfrumuseţată, în care se spune că locuieşte şi umblă Dumnezeu (2 Cor. VI, 16) şi trimite razele strălucitoare ale darurilor Lui, ca Cel ce e Soarele dreptăţii (Maleahi III, 20).

E Biserica de care ştim că e numită şi trupul şi mireasa lui Hristos, cum zice Pavel, cel ce o conduce la mirele ei. ***«V-am logodit cu un bărbat, ca să vă înfăţişez fecioară curată lui Hristos»*** (2 Cor. XI, 2). La fel spune dumnezeiescul David: ***«De faţă a stătut împărăteasa, la dreapta Ta, în haină aurită îmbrăcată şi felurit împodobită»*** (Ps. XLIV, 10).

Deşi spun mulţi că aceasta s-a zis numai despre Născătoarea de Dumnezeu, dar se potriveşte foarte bine şi pentru Biserica Fiului ei şi a lui Dumnezeu, cum vor arăta mai limpede cele următoare. ***«Aduce-se-vor în urma ei împăratului fecioare, sau suflete. Sufletele apropiate ei se vor aduce Ţie. Aduce-se-vor întru bucurie şi veselie, aduce-se-vor împăratului în locaşul bisericesc»*** (Ps. XLIV, 16).

Ce socoteşti că este locaşul acesta? Socoteşti oare că altul este locaşul şi altul împăratul? Nicidecum. Căci precum Hristos este Capul Bisericii şi Dumnezeu, aşa este El şi locaşul ei, precum şi Biserica însăşi este locaşul Lui şi o lume frumoasă, cum ne-au lămurit cele de mai sus . Dar acestea trebuie să le reluăm şi să le spunem spre o dovedire mai cu prisos şi mai amănunţită.

Care sunt acestea? Cele ce Hristos şi Dumnezeu însuşi le-a spus către Tatăl Său despre credincioşi şi despre apostolii Săi înşişi: ***«Nu numai pentru aceştia Mă rog, ci şi pentru toţi cei ce vor crede prin cuvântul lor în Mine, ca toţi să fie una»*** (Ioan XVII, 20). Cum una ? ***«Precum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine, ca şi ei întru Noi, una să fie»*** (Ioan XVII, 21). Vezi că Acelaşi s-a făcut şi împărat şi locaş sfânt al celor ce se mântuiesc?

Află apoi şi cum toţi credincioşii sau Biserica, împărăteasa, şi cei ce vor urma ei sunt locaş sfânt şi lumea lui Dumnezeu şi a împăratului Hristos. Căci zice: ***«Eu în ei şi Tu, Părinte, întru Mine, ca să fie desăvârşiţi întru Unul»*** (Ioan XII, 23). Şi ce spune Pavel, ucenicul Lui? ***«Nu ştiţi că sunteţi locaşul sfânt al lui Dumnezeu şi Duhul Lui cel Sfânt locuieşte întru voi ?»*** (1 Cor. III, 16). ***Vezi cum consună cuvintele apostolului întocmai cu cele ale Domnului, arătând şi ele că Biserica e***

locaş sfânt şi lumea împăratului Dumnezeu ? Cunoaşte că Acelaşi era Care vorbea în prooroci şi în apostoli şi Acelaşi este Care vorbeşte şi acum în unii şi în alţii.

8. Dacă nu se vor naşte toţi cei mai înainte rânduiţi din neam în neam până la ziua de apoi şi nu vor ajunge la plinire, nici lumea de sus nu se va plini

Deci trupul lui Hristos şi mireasa Lui şi lumea de sus şi locaşul sfânt al lui Dumnezeu este Biserica, iar mădularele trupului Lui sunt toţi sfinţii. Dacă e aşa, dar nu toţi au venit la existenţă, e vădit că nici trupul lui Hristos, nici lumea de sus, adică Biserica lui Dumnezeu nu s-a împlinit întreagă. Sunt azi în lume mulţi care nu cred, sau şi dintre cei ce cred în Hristos sunt mulţi păcătoşi şi risipitori care trebuie să se schimbe făcând pocăinţă, mulţi neascultători care vor trebui să se facă ascultători, mulţi care vor avea încă să se nască şi să placă lui Dumnezeu până la trâmbiţa din urmă.

Trebuie deci să se nască şi să fie aduşi la existenţă toţi cei mai înainte cunoscuţi şi să se plinească lumea mai presus de lume a Bisericii celor întâi-născuţi, Ierusalimul întru cele cereşti (Evrei XII, 22-29). Atunci va fi sfârşitul şi se va înfăptui plinătatea trupului lui Hristos de către cei mai dinainte rânduiţi de Dumnezeu ca să fie în chipul Fiului Său (Rom. VIII, 29). Aceştia sunt fiii luminii şi ai zilei Lui (1 Tes. V, 5). Aceştia toţi, care sunt mai înainte rânduiţi şi scrişi şi număraţi, se vor adăuga şi alipi la trupul lui Hristos. Atunci, ajuns întreg şi ne mai lipsindu-i nici un mădular, se va împlini sau desăvârşi. Aceasta pare să se potrivească adevărului şi apostolului Pavel, care spune: ***«Până ce vom ajunge toţi la bărbatul desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos»*** (Efes. IV, 13). ***«Căci pe care i-a cunoscut de mai înainte, pe aceia i-a şi rânduit de mai înainte ; iar pe care i-a rânduit de mai înainte, pe aceia i-a şi chemat; iar pe care i-a chemat, pe aceia i-a şi îndreptat; iar pe care i-a îndreptat, pe aceia i-a şi slăvit, ca să fie în chipul Fiului Său»*** (Rom. VIII, 29-30).

Vezi cum sunt mai înainte rânduiţi şi mai înainte cunoscuţi toţi sfinţii? Vezi cum zice că i-a şi scris pe aceştia? Căci zice: ***«V-aţi apropiat de Sion, de muntele şi de cetatea Dumnezeului celui viu, de Ierusalimul cel ceresc şi de adunarea a zeci de mii de îngeri».*** Apoi adaugă: ***«Şi de Biserica celor întâi-născuţi, scrişi în ceruri»*** (Evr. XII, 23). Dacă sunt scrişi, e vădit că sunt şi număraţi, precum s-a scris: ***«Cunoaşte Domnul pe ai Săi»*** (2 Tim. II, 19). Şi cuvântul evlavios zice: ***«Chiar şi perii capului vostru sunt număraţi»*** (Matei X, 30). Dacă perii capului nostru sunt număraţi, cu cât mai mult noi? ***Deci toţi sfinţii sunt mai înainte cunoscuţi lui Dumnezeu, mai înainte rânduiţi şi număraţi şi scrişi după numele lor în ceruri. Ca atare, ei sunt mădulare ale lui Hristos, care trebuie să se facă un trup al Lui şi să se desăvârşească în El. Prin aceasta cuvântul a dovedit că atunci când toţi aceştia vor fi adunaţi şi se vor fi făcut un trup al lui Hristos, se va împlini lumea de sus, adică Ierusalimul cel ceresc care este Biserica celor întâi-născuţi sau***

întreg trupul Bisericii, al împărătesei lui Dumnezeu, care este trupul lui Hristos-Dumnezeu.

Unde sunt deci cei ce născocesc, în deşertăciunea cugetărilor lor (Efes. IV, 17), multe locaşuri, spre pieirea lor ? Unde sunt cei ce zic: «Nu voim să intrăm în Împărăţia Cerurilor. Căci aceasta e prea mult. Ci voim să fim în loc de odihnă şi aceasta ne ajunge»?

Toţi sfinţii din veac trebuie să fie un trup cu Hristos şi unde socotesc aceştia că vor fi, dacă se vor afla nevrednici de trupul acesta şi se vor tăia de la el? Dacă toată lumea se va reînnoi prin foc, în ce loc presupun ei că vor fi, ca să nu treacă prin foc şi să nu fie cercaţi de el? Cu adevărat s-au făcut deşerţi în cugetările lor şi inima lor nepriceputǎ s-a întunecat. Căci spunând că sunt înţelepţi, s-au făcut nebuni (Rom. I, 22).

Dar să cercetăm acum care este nunta de taină a lui Dumnezeu. Deci să îndreptăm cuvântul spre altă temă. Care temă ? Cea pe care caută s-o cunoască cei neintroduşi: Oare se vor cunoaşte în veacul viitor sfinţii întreolaltă, când fiecăruia i se va da de Dumnezeu după faptele lui, sau nu? (Rom. I, 22). Trebuie să începem întâi de la cuvintele evanghelice şi aşa cuvântul înaintând pe drumul drept va lămuri şi acestea.

9. La cuvintele Evangheliei: «Asemănatu-s-a Împărăţia Cerurilor» (Matei XXII, 1-14) şi care este nunta de taină a lui Dumnezeu

«Asemănatu-s-a, zice, Împărăţia Cerurilor, împăratului care a făcut nunţi fiului său şi a chemat pe mulţi».

De care împărat vorbeşte, dacă nu de însuşi Tatăl Său şi Dumnezeu? Şi cui altcuiva a făcut nuntă, dacă nu Fiului Său Unul-Născut şi Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos însuşi? Dar cu cine sau cu ce împărat a primit Stăpânul şi împăratul tuturor să facă înţelegerea de căsătorie?

Fiecare din noi oamenii, când vrea să aducă o mireasă fiului său, se grăbeşte să ia pe fiica celui mai de vază şi mai slăvit şi mai bogat. Pe cine va găsi deci Dumnezeu deopotrivă cu El, ca să-şi aducă Sieşi mireasă de la el ? Căci zice proorocul: ***«Cel ce ţine în mâna Lui marginile pământului şi pe cei ce locuiesc în el, ca pe nişte lăcuste»*** (Isaia XL, 22). Iar în alt loc: ***«Dumnezeu cel veşnic, Care a întocmit marginea pământului»*** (Isaia XL, 28) şi a întemeiat pe nimic stâlpii lui (Iov XXXVIII, 4-6). Iar David zice: ***«Cel ce priveşte la pământ şi-l face să se cutremure»*** (Ps. CIII, 32).

Deci Cel ce este aşa, să vedem a cui fiică a luat ca mireasă şi a făcut nunţi Fiului Său. Vreţi să aflaţi a cui? Mărimea coborârii Lui îmi ameţeşte gândul şi mă cutremur să v-o spun. Dar încrezându-mă în bunătatea Lui, voi spune: ***şi-a luat ca mireasă pe fiica celui ce s-a răzvrătit împotriva Lui şi a celui ce a săvârşit desfrânare şi ucidere; ca să spun aşa, a unui desfrânat şi ucigaş.*** Vezi ce bunătate şi coborâre de negrăit ? Vezi ce covârşitoare iubire de oameni? Vezi mărimea iubirii şi a bunătăţii?

Învaţă deci de aici, tu cel ce-ţi închipui lucruri mari despre tine, să te smereşti şi să fii modest şi niciodată să nu te înalţi asupra cuiva, chiar dacă ai fi cel mai mare împărat dintre împăraţi, cel mai vestit dintre conducători, cel mai bogat dintre toţi bogaţii; învaţă privind la Domnul tuturor, la Sfântul sfinţilor, la fericitul Dumnezeu şi singurul Stăpânitor, la Cel ce locuieşte în lumina neapropiată (1 Tim. VI, 15-16), Care coboară astfel şi-Şi aduce mireasă Fiului Său Unul-Născut de la cel ce s-a răzvrătit, El, Cel nevăzut, Cel necuprins, Cel nepătruns, Făcătorul şi Ziditorul tuturor, pentru tine şi pentru mântuirea ta.

Şi cine e cel ce a săvârşit ucidere şi desfrânare, pe a cărui fiică şi-a ales-o Sieşi ca mireasă ? David, fiul lui Iesei, care a omorât pe Urie şi a preacurvit cu femeia lui (2 Reg. XI, 2-5). ***Pe fiica acestuia, pe Maria, pe prea neprihănita şi preacurata***

Fecioară a ales-o El de mireasă. O numesc pe aceasta prea neprihănită şi prea curată în asemănare cu noi oamenii de atunci, comparând-o cu aceia şi cu noi, robii ei; faţă de Mirele ei însă şi Părintele Aceluia, ea e om, dar e curată şi prea curată şi mai curată şi mai neprihănită decât toţi oamenii din toate neamurile. Pe aceasta a ales-o pentru Fiul Său şi i-a făcut nunţi. În ce fel? Ascultă cu luare-aminte.

Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos a trimis pe unul din slujitorii Săi, pe arhanghelul Gavriil, din înălţimea cea sfântă a Sa (Ps. CI, 20). Acesta coborând, înfăţişează fecioarei taina şi-i spune: ***«Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine»*** (Luca I, 28). Şi împreună cu cuvântul, a intrat întreg Cuvântul ipostatic şi de o fiinţă al lui Dumnezeu şi Tatăl în pântecele Fecioarei şi prin venirea şi împreună-lucrarea Sfântului Său Duh, Celei de o fiinţă, a luat trup înzestrat cu minte şi cu suflet din sângele curat al ei şi s-a făcut om. Aceasta e deci unirea de negrăit şi nunta de taină a lui Dumnezeu şi aşa s-a făcut schimbul lui Dumnezeu cu oamenii, unindu-se în chip neamestecat cu fiinţa şi cu firea noastră stricăcioasă şi săracă Cel mai presus de fire şi de fiinţă. Deci Fecioara a zămislit şi a născut din două firi, în chip minunat, adică din dumnezeire şi omenitate, pe Fiul cel Unul, Dumnezeu desăvârşit şi om desăvârşit, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care n-a stricat nici fecioria ei şi nu s-a despărţit nici de sânul părintesc.

Dar harul îmi dă şi mă îndeamnă ca, pornind de la cuvântul evanghelic, să cuget şi la alt lucru, care se petrece pururea în chip tainic şi în toţi fiii luminii. ***Căci de ce n-a spus : «A făcut nuntă Fiului Său», ci «nunţi»?*** De aici îmi vine un gând nou. De ce? Fiindcă cu fiecare dintre credincioşii şi fiii zilei se săvârşeşte pururea aceeaşi nuntă în chip apropiat şi fără mare deosebire. Cum şi în ce fel? ***Dumnezeu, unindu-se cu noi într-o nuntă prea neprihănită şi prea curată, înfăptuieşte în noi ceva ce întrece puterea noastră. Ce este aceasta***? Ascultă cu luare-aminte.

10. Că toţi sfinţii zămislesc în ei pe Cuvântul lui Dumnezeu în chip apropiat Născătoarei de Dumnezeu şi-L nasc pe El şi El se naşte în ei şi ei se nasc din El şi cum sunt fii şi fraţi şi mamă ai Lui

Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu, intrând în pântecele preasfintei Fecioare şi luând trup din ea şi făcându-se om, s-a născut, cum am spus, om desăvârşit şi Dumnezeu desăvârşit, fiind acelaşi amândouă în chip neamestecat.

Ia aminte deci: cum se petrece cu noi acest lucru mai mare ca noi? Fiecare din noi oamenii credem în El, Fiul lui Dumnezeu şi Fiul pururea Fecioarei şi Născătoarei de Dumnezeu Maria şi crezând primim cuvântul despre El cu credinţă în inimile noastre; ca urmare mărturisindu-L cu gura şi pocăindu-ne îndată din suflet de fărădelegile săvârşite de noi mai înainte, precum a intrat Dumnezeu, Cuvântul Tatălui, în pântecele Fecioarei, aşa Cuvântul se află şi în noi ca o sămânţă.

Minunează-te, auzind această taină înfricoşătoare şi primeşte acest cuvânt vrednic de credinţă cu toată încredinţarea şi credinţa. ***Deci îl zămislim pe El nu în chip trupesc, cum L-a zămislit Fecioara şi Născătoarea de Dumnezeu, ci înţe-legător şi fiinţial. Şi-L avem în inimile noastre pe însuşi Acela pe care L-a zămislit şi Fecioara Maria***, cum zice dumnezeiescul Pavel: ***«Dumnezeu, Care a zis să strălucească lumina din întuneric, Care a strălucit în inimile noastre spre luminarea cunoştinţei Fiului Său»*** (2 Cor. IV, 6). E ca şi cum ar zice: «El însuşi a strălucit întreg în chip fiinţial întru noi». Şi că acesta este înţelesul a ceea ce a spus, a arătat în cele următoare, zicând: ***«Şi avem comoara aceasta în vase de lut»*** (2 Cor. IV, 7), numind comoară pe Duhul Sfânt.

În alt loc numeşte însă Duh şi pe Domnul: ***«Căci Domnul, zice, este Duh»*** (2 Cor. III, 17). Iar acestea le spune, ca atunci când auzi de Fiul lui Dumnezeu să înţelegi şi să auzi odată cu El şi pe Duhul şi când auzi iarăşi de Duhul, să înţelegi împreună cu El şi pe Tatăl, întrucât şi despre Tatăl zice: ***«Duh este Dumnezeu»*** (Ioan IV, 24). Peste tot te învaţă nedespărţirea şi de o fiinţimea Sfintei Treimi şi că unde este Fiul, acolo e şi Tatăl, şi unde e Tatăl, acolo e şi Duhul şi unde e Duhul Sfânt, acolo e întreaga dumnezeire tripostatică, Dumnezeu cel Unul, Tatăl cu Fiul şi cu Duhul Său, Cel de o fiinţă, ***«Cel ce e binecuvântat în veci. Amin»*** (Rom. I, 25).

Aşadar, crezând din tot sufletul şi căindu-ne cu căldură, zămislim, cum s-a spus, pe Cuvântul lui Dumnezeu în inimile noastre, ca Fecioara, dacă avem sufletele noastre fecioare şi curate. Şi precum pe aceea, fiindcă era prea neprihănită, nu a topit-o focul dumnezeirii, aşa nici pe noi nu ne topeşte dacă avem inimile curate şi

neprihănite, ci se face în noi rouă din cer şi izvor de apă şi râu de viaţă nemuritoare.

Că şi noi primim la fel focul neîngustat al dumnezeirii, ascultă pe Domnul zicând: ***«Foc am venit să arunc pe pământ»*** (Luca XII, 49). ***Care alt foc, dacă nu Duhul de o fiinţă cu dumnezeirea Lui, cu Care intră împreună şi e împreună-văzut cu Tatăl şi vine şi El înlăuntrul nostru.***

După ce cuvântul lui Dumnezeu s-a întrupat o singură dată din Fecioara Maria şi s-a născut din ea trupeşte în chip de negrăit şi mai presus de cuvânt, întrucât nu se mai poate întrupa sau naşte trupeşte iarăşi din fiecare din noi, ce face ? ***Ne împărtăşeşte spre mâncare trupul Său preacurat, pe care l-a luat din trupul neprihănit al preacuratei Născătoarei de Dumnezeu Maria, născându-se din ea trupeşte. Şi mâncând acest trup al Lui, fiecare din noi cei credincioşi, care îl mâncăm cu vrednicie, îl avem în noi, întreg pe Dumnezeu cel întrupat, pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe însuşi Fiul lui Dumnezeu şi Fiul preacuratei Fecioarei Maria, Care şade de-a dreapta lui Dumnezeu şi Tatăl.***

Aceasta potrivit cu însăşi spusa Lui: ***«Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, rămâne întru Mine şi Eu întru el»*** (Ioan VI, 56). Dar nu provine niciodată din noi, sau nu se naşte trupeşte şi nu se desparte de noi. Căci nu se mai cunoaşte după trup (2 Cor. V, 17), ca unul ce ar fi în noi ca un copil, ci este netrupeşte în trupul nostru, amestecându-se cu fiinţele şi cu firile noastre în chip de negrăit şi îndumnezeindu-ne, ca pe unii ce suntem contrupeşti cu El şi trup din trupul Lui şi os din oasele Lui (Efes. V, 29).

Acesta este lucrul cel mare al negrăitei iconomii şi al coborârii Lui mai presus de cuvânt, săvârşit în noi; aceasta e taina plină de toată înfricoşarea, pe care am şovăit să o descriu şi am tremurat să o înfăţişez.

Dar Dumnezeu pururea voieşte să-Şi descopere şi să ne arate iubirea Sa faţă de noi, ca şi noi, înţelegând şi respectând marea Sa bunătate, să voim să-L iubim pe El. ***De aceea, mişcat de Duhul care mişcă şi luminează inimile noastre, am făcut aceste taine cunoscute prin scris, nu ca să dovedesc că vreun om este egal cu cea care L-a născut pe Domnul în chipul naşterii celei de negrăit - să nu fie ! - căci nu este cu putinţă acest lucru. Pentru că alta este naşterea de negrăit cu trupul a lui Dumnezeu Cuvântul din ea şi alta este cea care se săvârşeşte duhovniceşte din noi.***

Aceea, născând pe Fiul şi Cuvântul întrupat al lui Dumnezeu, a născut taina zidirii din nou a neamului nostru şi mântuirea lumii întregi pe pământ, adică pe Domnul nostru Iisus Hristos şi Dumnezeu, Care a unit cele despărţite cu Sine însuşi (Efes. II, 14-15) şi a ridicat păcatul lumii (Ioan I, 29). Iar aceasta, născând în Duhul dumnezeiesc pe cuvântul cunoştinţei lui Dumnezeu, lucrează totdeauna în inimile noastre taina înnoirii sufletelor omeneşti şi comuniunea şi unirea cu Dumnezeu-Cuvântul.

Aceasta ne-o dă să înţelegem şi cuvântul dumnezeiesc care spune: «Prin care am luat în pântece şi am suferit durerile naşterii şi am născut duh de mântuire, pe care l-am născut pe pământ» (Isaia XXVI, 18).

Scopul meu a fost să arăt iubirea Lui nesfârşită şi curată faţă de noi şi că dacă voim, noi toţi ne putem face, în chipul amintit, mame, după cuvântul Domnului nostru Iisus Hristos (şi fraţi ai lui) şi ne putem face deopotrivă cu ucenicii şi apostolii Săi, nu după vrednicia acelora, nici după călătoriile şi ostenelile ce le-au suportat, ci după harul lui Dumnezeu şi după darul Lui pe care l-a vărsat peste toţi cei ce voiesc să creadă şi să urmeze Lui fără întoarcere.

Căci însuşi El voieşte aceasta, spunând: ***«Mama Mea, zice şi fraţii Mei sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l împlinesc pe el»*** (Luca VIII, 21). Vezi cum a ridicat la cinstea de mame ale Lui pe toţi cei ce ascultă cuvântul Lui şi-l împlinesc pe el şi cum numeşte fraţi şi rudenii ale Lui, pe toţi aceştia? ***Dar aceea a fost mamă a Lui în chip propriu, ca una ce L-a născut, cum am spus, pe Acesta, în chip de negrăit şi fără bărbat, trupeşte. Iar sfinţii toţi îl au ca unii ce L-au zămislit pe El după har şi după dar. Din Maica Lui preacurată a împrumutat trupul Său preacurat, dăruindu-i în schimb dumnezeirea - schimb minunat şi nou! Din sfinţi nu ia trup, ci le împărtăşeşte lor trupul Său îndumnezeit. Priveşte adâncul tainei! Harul Duhului sau focul dumnezeirii, este al Mântuitorului şi Dumnezeului nostru, din firea şi din fiinţa Lui, iar trupul Lui nu este de acolo, ci din trupul preacurat şi sfânt al Născătoarei de Dumnezeu şi din sângele ei prea neprihănit, din care luându-l şi l-a însuşit, după cuvântul evlavios: «Şi Cuvântul trup s-a făcut» (Ioan I, 14).***

De aceea, Fiul lui Dumnezeu şi al neprihănitei Fecioare împărtăşeşte sfinţilor, cum s-a spus, din firea şi fiinţa Tatălui celui împreună-veşnic, harul Său dum-nezeiesc, precum zice prin Proorocul: ***«Şi în zilele de pe urmă, voi vărsa din Duhul Meu peste tot trupul»*** (Fapte II, 16), se înţelege, cel credincios; iar din firea şi fiinţa celei ce L-a născut pe El în chip propriu şi cu adevărat, trupul pe care l-a luat din ea.

Şi precum din plinătatea Lui noi toţi am luat (Ioan I,16), aşa şi din trupul neprihănit luat din preasfânta Sa Maică, primim toţi şi precum Fiul ei şi Dumnezeu s-a făcut Hristos şi Dumnezeul nostru, dar a fost şi fratele nostru, aşa şi noi - o, negrăită iubire de oameni! - ne facem fii ai Născătoarei de Dumnezeu, Maica Lui şi fraţi ai lui Hristos. ***Căci toţi sfinţii sunt aceasta prin nunta cea prea neprihănită şi prea necunoscută săvârşită cu ea şi în ea, datorită căreia Fiul lui Dumnezeu e din ea şi sfinţii sunt din El.*** Căci precum Eva cea dintâi a născut din împreunare şi din sămânţa lui Adam şi din ea şi prin ea s-au născut toţi oamenii, aşa şi Născătoarea de Dumnezeu, primind pe Cuvântul lui Dumnezeu-Tatăl în loc de sămânţă, L-a zămislit şi L-a născut numai pe Unul-Născut din Tatăl dinainte de veci şi Unul-Născut şi întrupat din ea, în zilele de pe urmă. Şi începând ea să zămislească şi să nască, Fiul ei a născut şi naşte în fiecare zi pe cei ce cred în El şi păzesc sfintele Lui porunci.

Căci odată ce naşterea noastră în stricăciune s-a făcut prin femeia Eva, trebuia ca naşterea noastră duhovnicească şi naşterea noastră din nou să se facă prin bărbat, adică prin al doilea Adam şi Dumnezeu. Priveşte potriveala raţională a lucrurilor: sămânţa celui stricăcios a născut şi naşte fii stricăcioşi şi muritori; iar Cuvântul nemuritor şi nestricăcios al Nemuritorului şi Nestricăciosului Dumnezeu a născut şi naşte pururea fii nestricăcioşi şi nemuritori, după ce s-a născut El însuşi din Fecioară, prin Duhul Sfânt.

Potrivit acestora, Maica lui Dumnezeu este Stăpâna şi împărăteasa şi Doamna şi Maica tuturor sfinţilor, iar sfinţii toţi sunt slujitorii ei, precum Maica este a lui Dumnezeu. Pe de altă parte, sunt fiii ei, întrucât se împartăşesc din preacuratul trup al Fiului ei. Credincios este cuvântul (1 Tim. I, 15 ; III, 1 ş.u.). Căci trupul Domnului este trupul Născătoarei de Dumnezeu. Şi împărtăşindu-ne din însuşi trupul îndumnezeit al Domnului, mărturisim şi credem că ne împărtăşim de viaţa veşnică, dacă nu-l mâncăm pe acesta cu nevrednicie şi deci mai degrabă spre osânda noastră.

Iar rudenii ale ei sunt sfinţii în chip întreit.

- *După un chip, pentru că au rudenia din acelaşi lut şi din aceeaşi suflare sau suflet ;*
- *după al doilea chip, pentru că au comuniune şi părtăşie cu ea, prin trupul luat din ea ;*
- *iar după al treilea, pentru că prin sfinţenia ce se înfăptuieşte în ei după Duh, fiecare are în sine prin ea pe Dumnezeul tuturor zămislit în sine, precum L-a avut şi ea. Căci deşi L-a născut şi trupeşte, dar L-a avut întreg în sine*

totdeauna şi-L are şi acum şi pururea şi duhovniceşte şi-L are la fel, în chip nedespărţit.

Aceasta e taina nunţilor, pe care le-a făcut Fiului Său Tatăl cel împreună-veşnic şi de aceeaşi cinste. Şi a chemat pe mulţi şi a trimis pe slujitorii Săi să-i cheme pe cei invitaţi la nunţi şi nu au voit să vină.

11. La cuvântul Evangheliei: «Şi a trimis pe slujitorii săi să cheme pe cei invitaţi la nuntă şi nu au voit să vină» (Matei XXII, 3-14)

Cine erau trimişii? Proorocii, zice.
Cine, invitaţii? Fiii iudeilor. Că ei erau atunci şi au fost de la început invitaţi şi nu au voit să asculte de ei.

«Iarăşi a trimis pe alţi slujitori, zicând: Spuneţi celor invitaţi : Iată, am pregătit ospăţul meu; taurii şi animalele îngrăşate au fost înjunghiate şi toate sunt gata. Veniţi la nunţi. Iar ei neluându-i în seamă, au plecat, unul la ogorul lui, altul la negustoria lui, iar ceilalţi prinzând pe slujitorii lui i-au batjocorit şi i-au omorât».

Despre ce slujitori vorbeşte ? De apostolii Lui.
Şi ce este ospăţul ? Împărăţia Cerurilor, pe care a pregătit-o celor invitaţi, potrivit hotărârii Lui de la întemeierea lumii (Rom. VIII, 28).
Ce sunt taurii şi animalele îngrăşate ? Fiul Fecioarei şi Dumnezeu, viţelul îngrăşat de dumnezeire. Acesta este şi taur, prin puterea cu adevărat de negrăit. Dar L-a numit la plural «tauri», pentru că trupul Lui cel sfânt se împarte în multe şi fiecare parte din el este iarăşi El întreg, fiind atât de puternic că răstoarnă pe toţi duşmanii celor care-L primesc şi le dă putere acestora ca să biruiască lumea şi să poată să se facă fii ai lui Dumnezeu (1 Ioan I, 17). Miel se numeşte Atotneprihănitul Miel al lui Dumnezeu (1 Petru I, 19), Cel de un an (Levitic XII, 6), iar Berbec, ca Cel care poartă deasupra crucea ca nişte coarne, prin care a dat vrăjmaşului lovitura de moarte şi pe care răstignindu-L ceilalţi, L-au omorât.

«Alţi slujitori» sunt sfinţii Săi apostoli, pe care i-a trimis, îndemnându-i să nu umble în calea păgânilor şi în cetatea samarine-nilor să nu intre, ci să meargă mai bine la oile cele pierdute ale casei lui Israel (Matei X, 5-6). Dar aceia nu i-au primit nici pe aceştia, ci pe unii i-au batjocorit şi bătut, pe alţii i-au omorât, între aceştia fiind şi Ştefan, întâiul dintre mucenici (Fapte VI, 8 ş.u.).

«Iar auzind împăratul, s-a mâniat şi trimiţând oştile lui i-a pierdut pe ucigaşii aceia şi a ars cetatea lor».

Aici vorbeşte de evreii necredincioşi pe care i-a şi nimicit, aducând prin venirea romanilor asupra lor, pustiirea totală a ţării lor. Dar prin oştile lui înţelege şi pe cei răi, trimişi spre pedepsirea altor răi, cum zice Dumnezeu prin Moise: ***«Voi trimite peste ei mânie şi urgie, război de pedepsire prin îngerii răi»*** (Ps. LXXVII, 49).

Atunci zise slujitorilor săi: «Nunta este gata, dar invitaţii nu erau vrednici. Mergeţi la răspântiile drumurilor şi pe care îi veţi afla, chemaţi-i la nunţi».

Ai văzut legătura lucrurilor? Ai văzut potriveala pildei? «Şi ieşind, zice, slujitorii aceia la drumuri, i-au adunat pe toţi câţi i-au aflat buni şi răi şi s-a umplut nunta de meseni». ***Căci apostolii, străbătând lumea toată, au vestit cuvântul lui Dumnezeu şi pe toţi cei ce au ascultat i-au adunat într-o unică credinţă, a cunoştinţei de Dumnezeu, răi sau buni la năravuri, adică i-a preschimbat şi readus la virtute.*** Căci aceasta înseamnă «i-au adunat».

Dar şi din cele ce urmează învăţăm acelaşi lucru. Căci zice: «Dar intrând împăratul să vadă pe meseni, a văzut acolo un om neîmbrăcat în haină de nuntă şi i-a zis lui : prietene, cum ai intrat aci neavând haină de nuntă ? Iar acela tăcea. Atunci a zis împăratul slujitorilor: legaţi-i mâinile şi picioarele şi luaţi-1 şi aruncaţi-1 în întunericul cel mai din afară. Că mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi».

Vezi cum zice că cei preaschimbaţi la moravuri au fost adunaţi la masă, dar cei cu vreo viclenie sau răutate oarecare, chiar dacă vor intra, iarăşi vor fi scoşi cu ruşine de către îngeri, pe care îi numeşte şi slujitori. ***Deci mesenii de la nunţi sunt sfinţii. Iar cel ce nu are haină de nuntă***, ştiu că unii socotesc că sunt cei ce şi-au întinat trupurile lor numai prin curvie şi preacurvie şi ucideri. Dar nu este aceasta, ci vorbeşte de tot ***omul care se află sub o oarecare patimă sau păcat.***

Că acesta este adevărul, auzi de la Pavel care zice: «Nu vă înşelaţi: nici curvarii, nici preacurvarii, nici malahiţii, nici şodomiţii, nici furii, nici lacomii, nici slujitorii la idoli, nici beţivii, nici bârfitorii» - şi voi adăuga: nici cei ce au ură sau pizmă faţă de vreun frate «nu vor moşteni Împărăţia Cerurilor» - (1 Cor. VI, 9-10), nici nu vor avea parte de bucuria Domnului nostru Iisus Hristos.

Vezi că toată răutatea şi păcatul murdăreşte haina sufletului şi ne scoate din împărăţie?

12. Nu trebuie ca cineva din cei nedeprinşi să cerceteze tainele ascunse ale Împărăţiei Cerurilor, înainte de lucrarea poruncilor şi de înaintarea în virtuţi şi de desăvârşire şi că la a doua venire a Domnului toţi sfinţii se vor cunoaşte unii pe alţii

Să lăsăm deci discuţiile deşarte şi nefolositoare (Tit III, 9) şi să nu ne grăbim să aflăm înainte de vreme cele ce ţin de o vreme, ci să ascultăm mai bine de Domnul care zice : ***«Cercetaţi Scripturile»*** (Ioan V, 39).

- *Cercetaţi-le şi nu le iscodiţi în discuţii îndelungate.*
- *Cercetaţi Scripturile şi nu faceţi discuţii în afara Sfintelor Scripturi.*
- *Cercetaţi Scripturile, ca să fiţi învăţaţi despre credinţă, nădejde şi iubire.*

Despre credinţă, ca să nu fiţi purtaţi de orice vânt după nesiguranţa oamenilor fără reazim (Efes. IV, 14), ci întăriţi-vă prin dogmele drepte ale Bisericii Apostolice şi Universale şi «drept îndreptaţi» (2 Tim. II, 15) cuvântul ei. Dar nu numai aceasta, ci prin împlinirea poruncilor veţi fi învăţaţi să căutaţi şi rodul credinţei şi folosul din ea, iar când veţi putea afla acestea, atunci veţi dobândi şi nădejdea nefăcută de ruşine şi veţi avea în ea şi întreaga iubire faţă de Dumnezeu. Căci altfel, este cu neputinţă vreunui om să dobândească iubirea desăvârşită de Dumnezeu, decât prin credinţa neştirbită şi prin nădejdea sigură şi neîndoielnică. ***De ce, deci, uitând să ne cercetăm pe noi înşine în privinţă acestora, şi anume, dacă avem credinţă în Dumnezeu atâta cât El însuşi, Judecătorul nostru viitor, zice că o va cere de la noi, iscodim cele mai presus de noi, câtă vreme noi abia ştim cele de la picioarele noastre ?***

Credinţă şi fapte

Iar care este credinţa pe care Dumnezeu o cere de la noi şi pe care trebuie s-o avem în El, a arătat El însuşi în Evanghelie, zicând: ***«Cel ce voieşte să vină după Mine să se lepede de sine şi să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie»*** (Luca IX, 23); ***«Căci cel ce vine la Mine şi nu urăşte pe tatăl său şi pe mama sa şi pe fraţii săi, ba încă şi sufletul său, nu poate fi ucenicul Meu»*** (Luca XIV, 26). Şi iarăşi: ***«Cel ce a aflat sufletul său»***, rămânând alipit la cele spuse, ***«îl va pierde pe el»*** (Matei X, 39), ***«iar cel ce va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelia Mea»***, împlinind poruncile Mele, ***«îl va afla pe el în viaţa veşnică»*** (Marcu VIII, 35 ; Matei XVI, 25).

Aţi auzit semnele credinţei? Vă ajung acestea, sau aveţi nevoie să vi le reamintesc şi pe cele următoare ? Dacă voiţi să aflaţi că o astfel de credinţă cere Dumnezeu de

la noi, încât crezând în El să nu ne mai îngrijim deloc de viaţa de aici, aflaţi aceasta chiar de la Domnul, Care zice limpede: ***«Nu vă îngrijiţi de ziua de mâine, ce veţi mânca, sau ce veţi bea, sau cu ce vă veţi îmbrăca»***(Matei VI, 25, 34). Şi ridicându-ne câte puţin spre cele mai desăvârşite, zice : ***«De te loveşte cineva peste obrazul drept, întoarce-i lui şi pe cel stâng ; şi celui ce voieşte să se judece cu tine şi să-ţi ia haina ta, lasă-i lui şi cămaşa ta»*** (Matei VI, 39-40); ***«şi celui ce răpeşte ale tale, nu i le cere înapoi»***(Luca VI, 30). ***Apoi cerând prisos de credinţă peste prisos, ne porunceşte să ne rugăm pentru duşmanii noştri şi să iubim şi să facem bine celor ce ne urăsc pe noi şi să ne rugăm pentru cei ce ne prigonesc pe noi (Matei V, 44). Şi ne porunceşte să facem altele multe, din care să se arate credinţa noastră în El. Numai atunci trebuie să zicem că suntem credincioşi. Căci fără acestea credinţa noastră este moartă (Iacob II, 20) şi noi înşine suntem morţi .***

Cercetează-te deci pe tine însuţi, tu căruia ţi se cer acestea. Şi dacă te vei afla că nu eşti lipsit de nimic din cele spuse, ci le împlineşti toate cu prisosinţă, din inimă şi cu voinţă fierbinte, vei cunoaşte că te ai în lumină pe tine însuţi şi nădejdea ce nu va fi făcută de ruşine; nu cea care vine în cei pierduţi din închipuirea de sine (2 Tes. II, 10) şi a cărei deşertăciune şi înşelăciune nu o poate recunoaşte nici unul din cei ce o au, ci nădejdea cea bună şi adevărată, în lumina adevărată şi nefăcută de mână . Iar în aceasta vei vedea purtată ca într-un car de heruvimi iubirea, care este Hristos. Dar de vei ajunge să o vezi, nu vei iscodi prin discuţii nimic din cele viitoare şi nevăzute, ci vei închide şi gura altora (1 Tim. I, 3) şi îi vei îndemna să nu iscodească ceva, nici să discute despre acelea. Căci vei fi aflat prin cercare că toate acelea sunt de necuprins cu mintea şi de negrăit cu cuvântul.

Dar dacă n-ai împlinit cele ce te-ajută în primul rând să te faci cunoscut ca credincios chiar de pe acum, şi încă n-ai deplina nădejde şi încredinţare că te vei mântui, şi nici nu poţi spune şi tu ca sfântul apostol Pavel: ***«Lupta cea bună m-am luptat, drumul am săvârşit, credinţa am păzit, de acum mă aşteaptă cununa dreptăţii, pe care mi-o va da Domnul, Judecătorul cel drept»*** (2 Tim. IV, 7-8), de ce iscodeşti să cauţi să afli de se vor cunoaşte sfinţii unii pe alţii în Împărăţia Cerurilor, când, ajunşi la contemplarea lui Dumnezeu cel peste toate, îl vom vedea pe El? Ce folos vei avea din aceasta? Spune-mi !

Am voit să aud şi să aflu de la tine ce folos vei avea dacă ai să afli şi ai să înveţi de la noi despre bucuriile, slăvirile, desfătările şi reaşezările din împărăţia lui Dumnezeu, câtă vreme eşti osândit, cum am spus, de conştiinta, fiindcă n-ai păzit poruncile date ţie de Hristos şi de aceea nu ai parte cu Hristos ? (Ioan XIII, 8). Nici unul, în nici un fel. Ci îţi vei pricinui mai degrabă o şi mai mare osândă, că,

aflându-le acestea, le-ai dispreţuit şi n-ai voit să lepezi închipuirea de sine şi să dobândeşti smerenia.

De altfel, răspunde liniştit la întrebarea ce ţi-o pun cu blândeţe: de va cere un copil mic, care n-a învăţat încă nici alfabetul, să i se explice gramatica şi retorica, va primi oare vreun om stăpân pe raţiune, să ia în seamă măcar cu un singur cuvânt nebunia lui şi nu-l va respinge mai degrabă pe acela că gândeşte lucruri nebuneşti şi copilăreşti şi cere fără judecată cele mai presus de puterea lui ? Iar dacă e drept şi cuvenit lucru să facă aşa în acestea, cu atât mai mult se cuvine să facă aşa în cele mai presus de cuvânt, de minte şi de înţelegere. Totuşi, dacă cineva, care nu cunoaşte nici măcar literele scrisului, va auzi cele ce le-au scris elinii prin alte cuvinte şi le va înţelege pe acestea ca pe cele spuse în dialectul propriu, nu e nici o mirare, dat fiind că aceia vorbesc despre cele supuse simţurilor şi scrierile lor sunt scrieri deşarte despre lucruri deşarte.

Cele despre care întrebi tu, nu sunt, însă, de felul acesta. Dar ce sunt şi cum? Cum zice proorocul David : ***«Şi a aplecat cerurile şi s-a pogorât şi întuneric sub picioarele Lui»*** (Ps. XVII, 10). Ce este întunericul acesta ? Trupul Domnului, despre care Ioan, marele înaintemer-gător al Lui, a spus mai pe urmă: ***«Căruia nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălţămintelor»*** (Marcu I, 7). S-a coborât deci şi a venit îmbrăcând, în loc de întuneric, trupul. Şi iarăşi: ***«S-a suit pe heruvimi şi a zburat; a zburat pe aripi de vânturi. Şi a pus întunericul ascunziş al Lui, în jurul Lui, cortul Lui»*** (Ps. XVII, 11-12). Vezi că cercetarea ta nu se îndreaptă spre cele supuse simţurilor, ci spre cele dumnezeieşti şi necuprinse şi nu uşor de înţeles de toţi ?

Şi dacă a pus negura şi întunericul ascunziş al tainelor Lui şi e nevoie de multă lumină de la Preasfântul Duh spre înţelegerea tainelor ascunse, cum cercetezi cele ce nu poţi să le afli, odată ce nu te-ai făcut locaşul luminii dumnezeieşti, fiind încă nedesăvârşit şi neluminat ? Şi ca să nu bănuieşti, ca unul ce şezi în întuneric (Matei IV, 16), că şi Acela s-a ascuns, aşezându-se în întuneric, proorocul David a spus: ***«în jurul Lui, cortul Lui».*** El numeşte cort ceea ce numeşte Pavel lumină. Căci spune : ***«Cel ce locuieşte în lumina neapropiată»*** (1 Tim. IV, 16). Amândoi atrag luarea aminte asupra necuprinderii şi nemărginirii dumnezeirii Lui, nevoind să facă pe Dumnezeu circumscris. Ei spun aceasta, pentru că îşi îndreaptă cuvântul spre cei ce iscodesc cu privire la El. Nu socotiţi, o, voi cei fără de minte, că Domnul şi Dumnezeul cel înălţat, intrând (în cer) s-a ascuns în întuneric, ci este în slava Sa, în dumnezeirea care umple toate şi e mai presus de toate, în care era şi înainte de aceea.

Închipuirile deşarte ale celor nedesăvârşiţi

Iată, aşadar, că ai aflat în treacăt, de la noi, tainele dumnezeieşti şi înfricoşătoare ale credinţei noastre. Mai bine zis le-ai învăţat de la Duhul Sfânt prin noi. Ai aflat că Dumnezeu s-a coborât pe pământ şi s-a suit iarăşi la ceruri şi a pus întunericul ascunzişul Lui. Căci nu trebuia să ni se arate împreună cu slava Tatălui, înainte de Judecată, ci trebuie să se întâmple aceasta numai atunci; căci Tatăl Lui a pus şi timpul întru a Sa stăpânire (Fapte I, 7).

Deci dacă aşa sunt tainele ascunse ale Împărăţiei Cerurilor şi nu s-a dat tuturor să le cunoască pe ele, după cuvântul Domnului (Matei XIII, 11), pentru ce, odată ce ai fost lăsat să lucrezi poruncile Lui, iscodeşti despre cele ascunse tuturor oamenilor ? Căci auzi în fiecare zi pe apostol spunând despre acelea ***«pe care ochiul nu le-a văzut, şi urechea nu le-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit»***; despre bunătăţile ***«pe care le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El»*** (1 Cor. XI, 9). ***Fiindcă înainte ca El să se înalţe la cer şi să pună întunericul ascunziş al Lui, ne-a dat sfintele Lui porunci, cum ar zice cineva ca nişte unelte, iar credinţa în El ca un meşter. Astfel noi suntem vase, credinţa meşter, iar poruncile unelte, prin care Cuvântul meşter reface şi înnoieşte pe cei ce împlinesc poruncile Lui, ca prin lucrarea lor, curăţindu-ne, să ne luminăm de către Duhul, înaintând în cunoştinţa tainelor Împărăţiei Cerurilor.***

Şi precum uneltele fără meşter şi meşterul fără unelte nu pot face nimic, aşa nici credinţa fără împlinirea poruncilor şi nici împlinirea poruncilor fără credinţă nu ne poate înnoi şi plăsmui din nou, făcându-ne din vechi, noi. Dar când le vom dobândi pe amândouă în inima neşovăitoare şi ne vom face vase de bun folos Stăpânului (2 Tim. II, 21), spre primirea Mirelui spiritual, atunci şi Cel ce a pus întunericul ascunziş al Lui ne va reînnoi prin darul Duhului Sfânt şi ne va face din vechi, noi, ne va scula vii din morţi, va tăia întunericul şi va face să treacă prin el mintea noastră şi se va pleca spre noi ca printr-o deschizătură (1 Petru I, 12) şi ne va da să-L vedem, chiar dacă nu cu totul limpede, aşa cum se poate vedea cercul soarelui sau al lunii. Cei ajunşi aci învaţă din acestea sau mai bine zis cunosc şi înţeleg, încredinţându-se că nu pot ajunge altfel la o oarecare împărtăşire de bunătăţile de negrăit ale lui Dumnezeu, decât dacă vor tăgădui toată lumea (1 Ioan II, 15) împreună cu voile celor din ea, prin toate poruncile lui Dumnezeu, întru smerenia inimii şi întru credinţa neîndoielnică, dintr-o voinţă susţinută de tot sufletul. Mai mult decât atât, cei ce cred în Hristos, şi mai ales pruncii care s-au botezat şi care nu simt încă «darul harului lui Dumnezeu» (Efes. III, 7), vor trebui să străbată, întru veselia inimii şi cu bucurie, ostenelile pentru virtute, împreună cu toate încercările.

Tu deci, cel ce ai citit acestea, judecă-te pe tine nu întru închipuirea cunoştinţei mincinoase (1 Tim. VI, 20) şi întru făurirea de gânduri deşarte, ci întru frică şi cutremur. Şi de voieşti să afli ce stare de viaţă ai, întreabă-ţi sufletul şi spune-i: ***«Suflete, ai păzit toate poruncile lui Dumnezeu, sau nu ?» Şi deschizându-şi gura conştiinţei lui, îţi va spune în chip sigur adevărul. Căci nu se va ruşina de tine, ci te va înfrunta şi-ţi va arăta cele ce le-ai pus înainte şi le ai în tine, fie bune, fie rele. Căci în conştiinţă vei afla, fie că ai iubit lumea, fie că ai slujit mai mult lui Dumnezeu, fie că ai căutat slava de la oameni, fie că ai dorit numai pe cea dată de Dumnezeu. Privind în tine însuţi ca într-o cutie şi pipăind conţinutul şi scoţând una câte una din cele aşezate în ea, le vei cunoaşte în chip limpede.***

Presupune deci că întâi e aşezată acolo dragostea de mărire şi de slavă deşartă, un fel de a plăcea oamenilor, dulceţile laudelor de la oameni, veşmântul făţărniciei, sămânţa ascunsă a iubirii de arginţi şi, simplu vorbind, multe de acestea aşezate în ea, una acoperită de alta; iar deasupra tuturor acestora să presupunem că e îngâmfarea - căci cunoştinţa, zice, îngâmfă (1 Cor. VIII, 1) - iar împreună cu ea, închipuirea de sine şi părerea că eşti ceva, nedându-ţi seama că cel cu cugetul îngâmfat nu e nimic (Gal. VI, 3). Toate acestea, fiind adăugate la celelalte pe care le-am amintit înainte, spune-mi cum vei putea să le deosebeşti? Vei spune, fără îndoială, că nicidecum.

Spune-mi, aşadar, acum şi aceasta. Poate că nu eşti convins că peste inima ta ai aşezat un fel de acoperământ din acestea; poate nu crezi, cum nici evreii nu cred, fapt pentru care-i mustră Pavel (Rom. VIII, 23 ; 2 Cor. III, 15). Şi de aceea nu înlături acoperământul acesta de pe inima ta, ca să vezi patimile ascunse sub el şi să te milostiveşti de amărâtul tău suflet şi să te grăbeşti să-l curăţi şi să speli ochii lui înţelegători şi faţa lui cu lacrimi fierbinţi, aruncând înapoia ta toată înţelepciunea şi cunoştinţa din afară, după îndemnul lui Pavel, ca să te faci nebun lumii acesteia şi să te faci înţelept în Hristos (1 Cor. IV, 10). Dar atunci, spune-mi, cum, odată ce eşti nebun, îţi voi descrie cele privitoare la Dumnezeu şi la cele dumnezeieşti, care sunt ascunse şi nevăzute? Nu mă vei dispreţui tu însuţi, ca pe unul care face un lucru fără rost, şi nu vei zice în tine însuţi cu dreptate: «Acesta e cu adevărat nebun, căci îmi povesteşte despre lucruri neînţelese întregii suflări de sub cer şi întregii suflări ce se află deasupra cerului?» Căci cele ce vor avea să fie atunci, nici îngerii lui Dumnezeu nu le ştiu. Fiindcă dacă nu au cunoscut nici venirea Lui pe pământ, cum sau când avea să se coboare şi să se facă om, cu cât mai mult nu pot cunoaşte venirea Lui cea de pe urmă întru slavă, când va fi, cum va fi şi care vor fi darurile ce le va împărtăşi sfinţilor Lui ? Că acestea aşa sunt cu adevărat, a arătat Pavel zicând : ***«Ca să se facă cunoscute acum începătoriilor şi stăpâniilor prin Biserică înţelepciunea cea de multe feluri a lui Dumnezeu»***

(Efes. III, 10). Ba a arătat şi Domnul, spunând despre venirea Sa că ***«Puterile cerurilor se vor clătina»*** (Matei XXIV, 29), adică se vor uimi şi se vor minuna, văzând deodată ceea ce, fără îndoială, n-au văzut până atunci. Iar dacă puterile cerurilor nu ştiu, cum îndrăzneşti să spui tu că sfinţii nu se vor cunoaşte unii pe alţii în împărăţia lui Dumnezeu, când se vor împărtăşi de vederea Lui ? Dar şi tu, care-l contrazici, pe cel ce zice: «Ei trebuie să se cunoască numaidecât unul pe altul», întrebi: de unde o ştii aceasta ?

Cunoştinţa întreolaltă a sfinţilor

O, neştiinţă şi nebunie şi întunecime ! Nu tremuraţi, nu vă temeţi ? Căci din cuvintele voastre (Matei XII, 37) veţi fi osândiţi de către Dreptul Judecător, Care nu caută la faţă. Căci către cei ce spun că sfinţii nu se văd, nici nu se cunosc unii pe alţii, ci îl văd numai pe El, fiind uniţi întregi prin toate simţurile cu El întreg, se va adresa şi va zice: «M-aţi cunoscut voi? Aţi văzut lumina Mea? M-aţi primit în voi ? Aţi cunoscut prin cercare însăşi lucrările Duhului Sfânt, sau nu?» Socotesc că nu vor îndrăzni să-I răspundă : «Da, Doamne». Căci dacă vor spune aşa, le va răspunde : «Cum, dacă aţi avut cunoştinta acestora prin cercare, spuneţi că cei ce Mă vor avea pe Mine în ei înşişi nu se vor cunoaşte unul pe altul? Eu sunt Dumnezeul cel nemincinos, Dumnezeul cel adevărat, Dumnezeul, cel sfânt, Cel ce locuiesc întru sfinţi. Cum locuiesc întru ei ? Precum am spus că ***Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl întru Mine, aşa şi sfinţii sunt întru Mine şi Eu întru ei*** (Ioan XVII, 21). Şi precum Tatăl e întru Mine şi Eu întru Tatăl Meu, aşa voi fi locuind şi întru toţi sfinţii şi toţi sfinţii vor locui întru Mine».

Dar va mai zice către aceştia şi următoarele: «Dacă deci Eu sunt întru sfinţii Mei şi sfinţii Mei întru Mine, dacă Eu sunt întru Tatăl Meu şi Tatăl Meu întru Mine şi precum Mă cunoaşte pe Mine Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl, e vădit că şi sfinţii Mă cunosc pe Mine şi Eu pe sfinţi şi la fel sfinţii trebuie să se cunoască unul pe altul». Iar ca să se facă acest lucru mai clar, ca să fie vădit şi celor nesimţitori, trebuie să adăugăm a zice iarăşi: ***întru toţi sfinţii va locui Acelaşi Hristos.***

Când se vor deschide, deci, cărţile conştiinţei fiecăruia, în inimile şi conştiinţele păcătoşilor se va afla închipuirea de sine, sau slava deşartă, sau erezia, sau invidia, sau pizma, sau altceva din acestea; se va afla negrija, trândăvia şi neîmplinirea din toată inima a poruncilor lui Dumnezeu, de unde vine lipsa iubirii Lui. De aceea ***«ochii lor se vor întuneca şi nu vor vedea»*** (Rom. XI, 20; Ps. LXVIII, 24) şi vor fi ruşinaţi şi vor auzi: ***«întrucât nu aţi făcut una dintre poruncile Mele prea mici, ci aţi nesocotit-o, Mie nu aţi făcut»*** (Matei XXV, 45 şi V, 19).

Iar când se vor deschide cărţilor conştiinţei sfinţilor - ia aminte ! - va străluci Hristos, Dumnezeu, Cel ascuns acum întru ei, cum a strălucit înainte de veci din Tatăl . Şi sfinţii vor fi asemenea Celui Preaînalt (Isaia XIV, 14). ***De unde ştim aceasta ?*** Ascultă de Mântuitorul însuşi, spunând aceasta: ***«Atunci drepţii vor străluci ca soarele»*** (Matei XIII, 14). Şi ce alt chip sau soare e acesta, dacă nu Cel de Care am vorbit, Cel singur numit de El însuşi Soarele dreptăţii (Mal. III, 20), Care singur va răsări şi va străluci în drepţi ? Aceasta o spune mai vădit ucenicul iubit al lui Hristos, care s-a odihnit pe pieptul Lui, zicând: ***«Fraţilor, acum suntem fiii lui Dumnezeu, dar încă nu s-a arătat ce vom fi. Dar ştim că atunci când se va arăta, asemenea lui vom fi»*** (1 Ioan III, 2). Dar o spune şi Pavel: ***«Acum cunosc în parte, iar atunci voi cunoaşte precum am fost cunoscut»*** (1 Cor. XIII, 12).

Deci sfinţii sunt asemenea lui Dumnezeu şi-L vor cunoaşte pe Dumnezeu. Atâta cât i-a cunoscut Dumnezeu pe ei şi precum cunoaşte Tatăl pe Fiul şi Fiul pe Tatăl, aşa trebuie să se vadă şi să se cunoască sfinţii unii pe alţii. Chiar şi cei ce nu s-au văzut niciodată în această lume trupeşte, vor trebui să se cunoască atunci unii pe alţii. Dacă e aşa, cum nu vă ruşinaţi să ziceţi şi să iscodiţi şi să învăţaţi despre lucruri pe care nu le ştiţi, ca unii ce v-aţi fi îmbogăţit cu cunoştinţa celor mai presus de noi şi aţi fi primit de sus slujba de învăţători ? Căci precum Tatăl nu va fi lipsit niciodată de cunoştinţa Fiului şi Fiul de a Tatălui, aşa nici sfinţii, ajunşi dumnezei prin lucrare şi având pe Dumnezeu locuind în ei, nu vor fi lipsiţi niciodată de cunoştinţa între ei, şi fiecare va vedea slava sa şi slava celorlalţi, precum Fiul pe a Tatălui şi Tatăl pe a Fiului. Dar care şi cum va fi slava sfinţilor ? Cea care este şi a Fiului lui Dumnezeu. Căci zice: ***«Şi Eu slava pe care Mi-ai dat-o Mie, le-am dat-o lor, ca să fie una, precum Noi una suntem»*** (Ioan XVII, 22). ***Vezi că slava dată Fiului dinainte de veci de Dumnezeu şi Tatăl e dăruită de Fiul însuşi, sfinţilor şi aceştia sunt toţi una?***

Pilda celui închis

Deci cei ce zic că sfinţii ajunşi la vederea lui Dumnezeu nu se văd şi nu se cunosc unii pe alţii umblă ei înşişi în întuneric şi n-au ajuns la împărtăşirea şi la vederea şi la cunoaşterea lui Dumnezeu şi vorbesc şi dau mărturie de lucruri pe care nu le cunosc, nici nu le-au văzut vreodată. Ei zic că sfinţii vor fi şi atunci ca într-o ieşire din ei (extaz) ca şi acum şi uită de ei înşişi şi de cei împreună cu ei. Socotesc însă că ei înţeleg greşit Scripturile, când gândesc că sfinţii din veac suferă şi acum şi în viitor aceeaşi schimbare şi răpire.

Când aud că sfântul cutare, ajuns la vederea lui Dumnezeu şi răpit cu mintea, a petrecut atâtea şi atâtea zile şi nopţi fără a-şi mai aminti nimic din cele pământeşti,

ci a uitat, odată cu celelalte toate, şi de trupul său însuşi, rămânând întreg lipit de cele de acolo cu sufletul întreg şi cu toate simţirile, ei socotesc că tot aşa se va întâmpla şi atunci, adică în Împărăţia Cerurilor. Ei sunt într-o totală necunoaştere a tainelor dumnezeieşti ale Duhului şi ale lui Dumnezeu celui nevăzut, care sunt nevăzute, necuprinse şi necunoscute de cei întunecaţi, şi nu ştiu că răpirea aceasta a minţii este proprie începătorilor, nu celor desăvârşiţi.

Să luăm pilda unuia ce se află într-o închisoare întunecoasă, unde e luminat numai de lumina puţină a unui sfeşnic. El abia vede câteva lucruri mici. El nu ştie că există afară o lumină a soarelui, pentru că nu cunoaşte deloc cele din afara închisorii, adică această lume văzută şi lucrurile şi făpturile lui Dumnezeu, care nu i se pot descrie. Aşa este şi cel ce se află încă în temniţa întunecoasă a simţirii comune şi luminat de o cunoştinţă prea restrânsă. El abia primeşte o cunoştinţă redusă şi ceţoasă a credinţei noastre, necunoscînd bunătăţile veşnice ale lui Dumnezeu şi cele viitoare, rânduite sfinţilor. Să mai presupunem că şezând acela mulţi ani în acea închisoare neluminată, i se va întâmpla să i se facă o deschizătură în acoperişul închisorii şi să vadă dintr-o dată albastrul cerului pe o mică suprafaţă şi pe măsura deschizăturii făcute, albastru pe care niciodată nu l-a văzut şi de o lumină atât de strălucitoare, cum n-a bănuit vreodată că există. El va fi răpit de o uimire mare şi va fi ca ieşit din sine (extaz), ţinând multă vreme ochii în sus şi minunându-se de ceea ce s-a petrecut dintr-o dată cu el. Aşa e şi cu cel ce a ajuns dintr-o dată la vederea luminii înţelegătoare, eliberat proaspăt de legăturile patimilor şi ale simţurilor. El e uimit, şi celor ce nu văd bine, pare ieşit din sine, adunându-şi mintea la sine şi minunându-se de vederea şi de strălucirea ce i se arată.

Urmărind asemănarea, vedem că acela, după ce priveşte des şi în fiecare zi prin acea deschizătură şi aceasta se lărgeşte şi luminează tot mai mult spaţiul întunecos al închisorii, care rămâne timp îndelungat în lumină, prin obişnuinţa vederii luminii înlătură câte puţin uimirea. E ceea ce se întâmplă şi cu noi în faţa soarelui; prin obişnuinţa vederii îl privim cu mai puţină uimire, pe când dacă ni s-ar fi arătat dintr-odată, după ce nu l-am văzut timp îndelungat, ne-ar fi făcut să strigăm de uimire. În acelaşi fel înaintarea câte puţin a sufletului, obişnuindu-1 pe acesta cu vederea luminii spirituale, îl scapă de marea uimire şi-l învaţă că există ceva mai desăvârşit şi mai înalt decât această stare de contemplaţie de aici.

Pe lângă aceea, această lumină puţină l-a făcut, când a apărut, pe omul închis de la naştere, timp îndelungat, să cunoască că este într-o închisoare atot întunecoasă şi să presupună că în afara ei sunt unele lucruri minunate, dar care sunt cu adevărat mai presus de gândire şi de înţelegere, putând fi deplin înţelese numai când va fi

scos afară din închisoare. Căci atunci va vedea lumina întreagă şi pe toţi cei din lumină. Tot aşa gîndeşte-1 şi pe cel ce a ieşit de curând din trebuinţele trupului şi a ajuns întreg afară de lume şi de micimea celor văzute. Socoteşte, deci, lumea această întreagă ca fiind cu adevărat o închisoare atot întunecoasă şi neluminată, iar lumina soarelui gândeşte-o ca lumina unui sfeşnic. Lumina întreit ipostatică, de negrăit, nespusă, neapropiată, mai presus de toată înţelegerea, de tot cuvântul şi de toată lumina este în afară de acestea. Iar în lumina aceia sunt lucruri nevăzute şi necunoscute, de negrăit şi de netălmăcit celor aflaţi în această închisoare, măcar că unii le înţeleg şi le văd oarecum prin Scripturi. Cei mai mulţi, însă, nu ştiu nici măcar dacă există ceva în afară de acestea.

Să căutăm, deci, cu toată sârguinţa, cu toată credinţa şi cu tot dorul, nu să vedem lumina din afară a acestei închisori sau lucrurile din acea lumină şi lume; căci nici unul dintre cei ce le caută nu s-a învrednicit să le vadă, nici nu se va învrednici vreodată să le privească. Ci să păzim în primul rând poruncile lui Dumnezeu, să ne pocăim, să plângem, să ne smerim şi celelalte câte le-am spus înainte. Atunci ni se va deschide nouă o mică deschizătură în acest acoperiş văzut al cerului şi se va arăta lumina nematerială şi spirituală de deasupra lui. Pe aceasta văzând-o, sufletul va ieşi întreg, cu totul din sine, se va uimi întreg, văzând minune nouă, minune străină, pe care până atunci n-a văzut-o. El stă- ruieşte în ea ca răpit la cer şi e silit să rămână acolo şi să înţeleagă ceea ce e neînţeles şi s-o privească zile şi nopţi, să se înveţe în fiecare zi că e o lumină neînserată, nesfârşită şi negrăită. De aceea nu mai vrea să se întoarcă la temniţa aceasta şi să vadă iarăşi cele din ea.

Iar aceasta să o ştii că e proprie începătorilor în evlavie, care s-au pregătit de curând spre luptele pentru virtute. După ce va stărui însă timp îndelungat în vederea aceasta, fără să ştie cum, i se va deschide lui, nu ştiu, cerul sau ochiul inimii, sau acesta mai mult decât acela, sub puterea acelei lumini şi lumina aceea minunată şi mai presus de strălucire va intra înlăuntrul casei sufletului său, adică a cortului lui, luminându-1 pe măsura în care poate firea lui să suporte. Stăruind iarăşi vreme îndelungată în ea, socoteşte această lumină obişnuită şi pe sine, ca pe unul ce a fost totdeauna împreună cu ea. El învaţă să vadă, să înţeleagă şi să pătrundă minuni peste minuni, taine peste taine şi vederi peste vederi, fiind iluminat, ca să zic aşa, în fiecare clipă, încât dacă ar vrea să le scrie, nu i-ar ajunge hârtia şi cerneala, ba i-ar lipsi, socotesc, şi timpul ca să le descrie pe acestea în chip amănunţit. Mai bine zis, cum va putea descrie cele ce nu pot fi grăite, fiind cu totul de netălmăcit şi de negrăit ? De atunci el este ca în lumină, mai bine zis conviețuieşte cu lumina şi nu se mai află ca într-o ieşire din sine (extaz), ci se vede pe sine şi cele privitoare la sine şi vede pe cei apropiaţi în ce stări sunt. El prezice şi preştie că atunci când va ajunge în afara acestei închisori şi mai ales după înviere

şi va vedea lumina aceea neacoperită, atâta câtă este, i se vor descoperi şi bunătăţile din ea, «pe care ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe care le-a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El» (1 Cor. II, 9), prin lumina ce este acuma în el şi de care e luminat.

Căci nu vom fi lipsiţi atunci de cunoaştere şi de vedere, ci, cum a dovedit cuvântul mai sus, ele vor fi mai degrabă pe măsura strălucirii şi vederii luminii; recunoaşterea şi cunoştinţa ce-o avem unii de alţii va fi tot mai deplină şi mai curată în vecii vecilor, având loc într-o veselie şi bucurie de negrăit". *(În paginile din urmă, Sfântul Simeon Teologul a apărat ideea că sfinţii în viaţa viitoare, trăind în lumina dumnezeiască, nu sunt într-un extaz, în care au uitat de ei şi de ceilalţi, ci într-o stare de supremă conştiinţă de ei înşişi, de Dumnezeu şi de ceilalţi. Conştiinţa personală este o stare eternă. Îndumnezeirea şi petrecerea în lumină echivalează cu o ridicare la conştiinţa deplină de sine, de Dumnezeu şi de ceilalţi.Sfântul Simeon e profund personalist în gândirea sa. Şi în aceasta a tălmăcit insistent unul din aspectele principale ale creştinismului; s-ar putea spune, cel mai principal şi mai valoros şi cu adevărat mântuitor pentru credincios, opus teosofiilor orientale şi religiilor naturiste şi panteizante. De aceea pentru el starea din viaţa viitoare nu e nici măcar o stare de extaz, asemănătoare stărilor de extaz trecătoare din viaţa pământească. Ea e o stare de supremă luciditate. Dar luciditatea aceasta este în Dumnezeu. E luciditatea în iubirea nesfârşită. E conştiinţa clară a tainei iubirii infinite, nu destrămarea ei sau limitarea ei. E, de altfel, propriu iubirii autentice, în care fiecare dia cei ce se iubesc, se cunosc la maximum unul pe altul şi fiecare din ei pe sine însuşi, să se bucure de iubirea celuilalt, dar să se bucure deplin pentru că ea e nesfârşită şi nu i se pot cunoaşte marginile. Conştiinţa de sine şi de celălalt nu e înlăturată de entuziasmul iubirii, ci e adâncită. La fel conştiinţa de sine nu înlătură entuziasmul iubirii, ci îl promovează. Cunoaşterea reciprocă, pe măsură ce sporeşte, produce bucurie mai mare şi viceversa. Se poate spune deci că «lumina», de care vorbeşte atât de mult sfântul Simeon, e lumina conştiinţei. Valoarea conştiinţei de sine e pusă de sfântul Simeon într-o nouă lumină, cum n-a fost pusă înainte.)*

Aceasta au dovedit-o prin fapte atât proorocii din Vechiul Testament, cât şi mulţi sfinţi din Noul Testament, chemând pe nume oamenii pe care nu i-au văzut niciodată şi recunoscând pe cei ce nu-i cunoscuseră.

Îndemn

Deci cei ce spun că sfinţii nu se cunosc şi nu se văd unii pe alţii, să se lase convinşi prin acestea, să nu se ocupe cu lucruri de neînţeles, ci, de voiesc să asculte de

mine, să fie atenţi mai degrabă la ei înşişi şi să nu înceteze să se judece pe ei înşişi. Iar voi, cei lipsiţi de cunoştinţa tuturor celor spuse şi neajunşi la simţirea, la cunoştinţa şi la experienţa iluminării şi a vederii dumnezeieşti, cum nu tremuraţi să exprimaţi peste tot unele ca acestea ? Căci dacă va trebui să dăm socoteală de tot cuvântul deşert (Matei XII, 36), cu cât mai mult nu vom fi întrebaţi despre acestea şi nu vom fi pedepsiţi ca unii ce am vorbit în deşert ?

Căci cuvânt deşert nu e, cum ar bănui cineva, numai cel nefolositor, ci şi cel grăit de noi înainte de împlinirea faptelor poruncite şi de cunoaşterea lui Dumnezeu prin experienţă (cercare). Când nu dispreţuiesc slava de jos, nici nu sunt scârbit de ea din suflet, ca de una ce e vătămătoare sufletului şi mă lipseşte de slava de sus, dar îndemn pe alţii să se înfrâneze de la ea, nu va fi cuvântul meu deşert şi fără putere pricinuitoare de fapte şi gol ? Şi nu voi fi osândit ca un mincinos ? Iar când, fără să fi primit harul Duhului întru simţire şi cunoştinţă şi fără să fi ajuns învăţat de Dumnezeu (Ioan VI, 45), voi sări să tâlcuiesc, fără ruşine, Scripturile de Dumnezeu insuflate, şi-mi voi lua rolul de învăţător, folosindu-mă spre aceasta numai de cunoştinţa mincinoasă, va lăsa Dumnezeu acest lucru nemustrat şi nu va cere pentru el socoteală de la mine? Nicidecum. Iar de voieşti, învaţă-te acestea şi de la cele de jos şi de la cele omeneşti. Spune-mi care dintre oameni, chiar dacă ar fi admirat de toţi pentru înţelepciunea şi cunoştinţa sa şi pentru ştiinţa legilor, chiar dacă ar fi împodobit cu toată dreptatea şi evlavia, va îndrăzni să şadă ca un judecător cu judecătorii şi să se numească pe sine judecător şi să legiuiască în cele ale altora, fără voia împăratului? Iar dacă ar îndrăzni aceasta, va fi făcut de ruşine de împărat şi va fi pedepsit cu însăşi asprimea legilor.

O, neruşinare ! Pe împăratul pământesc nu îndrăzneşte nimenea să-l nesocotească şi să-i răpească cinstea şi demnitatea şi să şi le atribuie lui, iar tu nesocoteşti pe împăratul ceresc ca pe un nimenea şi îndrăzneşti să-ţi însuşeşti demnităţile apostolice fără încuviinţarea şi voia Lui ? Făcând aşa, socoteşti că Stăpânul va lăsa nepedepsită fapta ta ? Nicidecum !

Dar Tu, Doamne, dă-ne nouă să Te cunoaştem pe Tine şi să ne temem după cuviinţă de Tine şi să stăruim în sfintele Tale voiri.

Vă rog, aşadar, fraţilor, încetaţi cu iscodirile acestea şi grăbiţi-vă să vă curăţiţi sufletele voastre, prin pocăinţă şi lacrimi şi smerenie, ba şi prin împlinirea tuturor celorlalte porunci, ***«de toată întinăciunea trupului şi duhului»*** (2 Cor. VII, 1), ca să vă puteţi bucura de bunătăţile cele de acum şi de cele viitoare întru descoperirea şi simţirea şi vederea lor, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus

Hristos, căruia I se cuvine slava, stăpânirea, cinstea şi închinarea, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor.
Amin.

A cincea cuvântare morală

Despre cei ce socotesc că au în ei pe Sfântul Duh în chip neştiut, fără să simtă deloc lucrarea Lui; şi despre cei ce zic că nu poate cineva dintre oameni să vadă în viaţa de aici slava Lui; şi dovedire prin citate despre aceasta. Şi că nu e nici o pizmă în sfinţi, când încercăm să ne facem deopotrivă cu ei prin toată sârguinţa virtuoasă. Şi în ce fel vede cineva pe Dumnezeu; şi că cel ce a ajuns la aceste măsuri vede, pe cât e cu putinţă, pe Dumnezeu şi e introdus încă de aici şi în bucuria ce se va da sfinţilor în viaţa viitoare; şi că toate câte le-ar spune, sau le-ar face, sau le-ar scrie unul ca acesta, nu el, ci Duhul Sfânt e Cel ce le grăieşte (Matei X, 20), în el, le spune şi le scrie. Şi cel ce nesocoteşte sau răstălmăceşte cuvintele acestui om, păcătuieşte şi huleşte împotriva Duhului lui Dumnezeu, Care lucrează şi grăieşte în el.

Iată, mă îndrept iarăşi spre cei ce zic că au în ei Duhul lui Dumnezeu şi socotesc că L-au dobândit pe Acesta în ei de la Sfântul Botez şi cred că au această comoară, dar se recunosc cu totul uşori de povara Lui; mă îndrept spre cei ce mărturisesc că nu au simţit nimic în Botez, şi gândesc că harul lui Dumnezeu s-a sălăşluit în chip neştiut şi nesimţit în ei şi se află până acum înlăuntrul sufletului lor; ba nu numai către aceştia, ci şi către cei ce zic că nu primesc niciodată vreo simţire prin contemplaţia şi descoperirea acestui dar, şi că l-au primit şi-l ţin în ei numai prin credinţă şi cugetare, nu prin cercare (experienţă), pe temeiul auzirii cuvintelor dumnezeieşti.

Ca să încep de la cele spuse de ei, iată ce grăiesc aceşti înţelepţi, care se socotesc pe ei înşişi învăţaţi (Deut. I, 13): ***«Câţi în Hristos v-aţi botezat, zice Pavel, în Hristos v-aţi şi îmbrăcat»*** (Gal. III, 27). Ei bine ! Nu ne-am botezat şi noi ? Deci dacă ne-am botezat, e vădit, cum zice apostolul, că ne-am şi îmbrăcat în Hristos. Aceasta este prima afirmare şi dovadă a lor.

Realitatea întrupării

Ce va să zică aceasta, îi vom întreba nu noi, ci Duhul Sfânt. Spuneţi ce este haina aceasta: Hristos ? Da, zic. Dar, ca să vorbesc ca un lipsit de minte către cei lipsiţi de minte, Hristos este ceva, sau nu este nimic? Este, vor răspunde fără îndoială, dacă nu şi-au pierdut mintea cu totul. Dacă deci mărturisiţi că este ceva, spuneţi mai întâi ce este, ca să vă învăţaţi pe voi înşivă să vorbiţi nu ca nişte necredincioşi, ci ca nişte credincioşi. Ce altceva e deci Hristos, dacă nu Dumnezeu adevărat, făcut şi om cu adevărat desăvârşit? Dacă o mărturisiţi aceasta, spuneţi-ne şi pentru ce s-a făcut Dumnezeu om?

Fără îndoială, cum învaţă dumnezeieştile Scripturi şi faptele trecute şi cele ce se săvârşesc în fiecare zi, deşi poate voi, făcând pe surzii, nu le luaţi la cunoştinţă, ***ca să facă pe om dumnezeu*** (Ioan I, 12 ; Gal. IV, 5). ***Prin ce înfăptuieşte El acest lucru ? Prin trup sau prin dumnezeire? E vădit că prin dumnezeire. «Trupul, zice, nu foloseşte la nimic; Duhul este cel ce face viu»*** (Ioan VI, 63). Dacă deci prin dumnezeirea Sa a îndumnezeit întâi trupul pe care l-a luat, atunci şi pe noi toţi ne face vii nu prin trupul stricăcios, ci prin cel îndumnezeit, ca să nu-L mai cunoaştem pe El nicidecum ca om, ci ca pe Dumnezeu, Cel Unul, desăvârşit în două firi - căci Unul e Dumnezeu. Căci stricăciosul a fost covârşit de nestricăciune (1 Cor. XV, 54) şi trupul, fără să fie nimicit de ceea ce e netrupesc, a fost întreg preschimbat de acesta şi a rămas neconfundat, amestecat în chip de negrăit şi unit într-o unire neamestecată cu dumnezeirea întreită. Astfel ne închinăm unui singur Dumnezeu în Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, ca să nu primească Treimea vreun adaos la număr prin întrupare, nici să sufere pătimire de la trup.

De ce spun acestea? Că, cunoscând de la început cele ce le-ai mărturisit, întrebat de mine, să nu te abaţi, de la calea cea dreaptă a înţelegerii şi să ne pricinuieşti nouă întristare şi sufletului tău o mai mare osândă. Îţi voi reaminti iarăşi pe scurt cele spuse, ca să înţelegi mai uşor cele ce le voi spune.

Deci Hristos există. ***Dar ce este El ?*** Dumnezeu adevărat şi om cu adevărat desăvârşit, Care s-a făcut om sau ceea ce nu era mai înainte, ca să facă pe om dumnezeu, ceea ce niciodată n-a fost. Ca atare ne-a îndumnezeit şi ne îndumnezeieşte pe noi prin dumnezeirea Sa şi nu numai prin trupul Său. Căci acesta nu este despărţit. Ia aminte, deci şi răspunde-mi cu înţelegere la întrebare (înţel. Sirah V, 12). Dacă cei botezaţi au îmbrăcat pe Hristos (Gal. III, 27), Cine este Cel cu Care s-au îmbrăcat ? Dumnezeu. Deci cel ce a îmbrăcat pe Dumnezeu, nu va cunoaşte cu înţelegerea şi nu va vedea ce a îmbrăcat ? Cel gol cu trupul, când s-a îmbrăcat, simte şi vede haina. Dar cel gol cu sufletul nu cunoaşte pe Dumnezeu, dacă L-a îmbrăcat ? Dacă cel ce îmbracă pe Dumnezeu nu simte ce a îmbrăcat, atunci, după tine, nici nu este Dumnezeu ceva. Căci dacă ar fi, cei ce L-au îmbrăcat L-ar fi cunoscut. Căci dacă neîmbrăcând nimic, nu simţim nimic, dacă ne îmbrăcăm în ceva, fie noi înşine, fie cu ajutorul altuia, simţim aceasta, dacă avem simţurile nevătămate. Numai morţii când sunt îmbrăcaţi nu simt, şi mă tem că cei ce spun aceasta sunt cu adevărat morţi şi goi.

Prezenţa Duhului

Apoi zic că Pavel porunceşte: ***«Duhul să nu-1 stingeţi»*** (1 Tes. V, 19). Dar zicând aceasta şi necunoscând înţelesul celor spuse, îşi arată neştiinţa. Căci cel ce zice

cuiva : «Să nu stingi lampa», nu despre lampa deja stinsă îi vorbeşte, ci despre cea care arde încă şi a cărei lumină străluceşte. Dar să le răspundem iarăşi şi la aceasta. Ei bine ! Vedeţi voi, peste tot, în voi înşivă Duhul arzând şi luminând cum se cuvine ? La aceasta nu numai că nu răspund nimic, ci schimbându-şi privirile şi le întorc şi se supără, ca şi când ar auzi o blasfemie. Apoi făcându-se că întreabă cu interes şi luând un aer de blândeţe, răspund fără asprime: Cine ar îndrăzni să spună că L-a văzut vreodată pe Acesta, sau că L-a văzut peste tot? Ia seama : «pe Dumnezeu, zice, nimenea nu L-a văzut vreodată» (Ioan I, 18). Ce întunecime ! Spune-ne, cine a zis aceasta : «Fiul Unul-Născut, Cel ce este în sânul Tatălui, Acela ne-a spus» (loan I, 18) ?

Adevărat spui şi mărturia ta este adevărată, dar ea e împotriva sufletului tău. ***Căci dacă-ţi voi arăta pe Acelaşi Fiu al lui Dumnezeu, spunându-ţi că e cu putinţă aceasta, ce vei zice?*** Pentru că zice: ***«Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl»*** (Ioan XIV, 9). Dar aceasta nu prin vederea trupului, ci prin descoperirea Dumnezeirii. Căci dacă vom înţelege aceasta săvârşindu-se prin vedere trupească, L-ar fi văzut pe Tatăl şi cei ce L-au răstignit şi L-au scuipat pe Domnul. În acest caz n-ar mai fi nici o deosebire între credincioşi şi necredincioşi şi nici un motiv de alegere a celor dintâi, ci toţi ar fi dobândit şi vor dobândi deopotrivă fericirea dorită. Dar nu este aşa. Căci El însuşi o spune, vorbind iudeilor: ***«Dacă M-aţi fi cunoscut pe Mine, aţi fi cunoscut şi pe Tatăl Meu»*** (Ioan XIV, 7).

Condiţia vederii lui Dumnezeu

Că e cu putinţă a vedea pe Dumnezeu, atât cât e îngăduit omului să vadă, ascultă pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care zice iarăşi : ***«Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu»*** (Matei V, 8). Ce vei zice la acestea ? Ştiu, cel ce nu crede în bunătăţile din mână şi nu râvneşte să le aibă pe acestea, se va îndrepta spre cele viitoare şi va răspunde zicând : «Da, cu adevărat, cei curaţi cu inima vor vedea pe Dumnezeu ; dar aceasta se va întâmpla în veacul viitor şi nu în cel de acum».

De ce şi cum va fi aceasta, iubitule ? Dacă a spus că Dumnezeu poate fi văzut prin curăţia inimii, desigur că atunci când se produce curăţia îi urmează şi vederea. Şi dacă ai fi curăţit-o vreodată pe aceasta, ai fi cunoscut ca adevărate cele spuse. Dar pentru că n-ai pus aceasta în inima ta (Fapte V, 4) şi nici n-ai crezut că este adevărat acest lucru, ai dispreţuit şi curăţia şi ai fost lipsit de vedere. Dacă curăţia se dobândeşte aici, tot aici vei avea şi vederea. Iar dacă spui că vederea e după moarte, vei pune fără îndoială şi curăţia după moarte şi astfel se va întâmpla să nu

vezi niciodată pe Dumnezeu, prin faptul că nu vei avea după moarte o lucrare, prin care să câştigi curăţia.

Dar ce spune Domnul: ***«Cel ce Mă iubeşte pe Mine va păzi poruncile Mele şi Eu îl voi iubi pe el şi Mă voi arăta lui»*** (Ioan XIV, 21). Când va fi arătarea Lui? Aici sau în viitor ? Evident că aici. Căci acolo unde este păzirea întocmai a poruncilor, acolo e şi arătarea Mântuitorului, şi după arătare se iveşte în noi şi desăvârşita iubire. Dacă nu se întâmpla aceasta, nu putem nici crede, nici să-L iubim pe El cum se cuvine. Căci s-a scris : ***«Cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care-1 vede, cum poate să iubească pe Dumnezeu, pe Care nu-L vede ?»*** (1 Ioan IV, 20). Nicidecum.

Învăţătura şi pilda Sfântului apostol Pavel

Cel ce nu poate să iubească e vădit că nu poate nici să creadă. Ascultă pe Sfântul Pavel spunând acestea: ***«Şi acum rămân acestea trei : credinţa, nădejdea, dragostea. Iar mai mare decât toate este dragostea»*** (1 Cor. XIII, 13). ***Dacă credinţa e legată de nădejde, iar nădejdea e urmată de dragoste, cel ce nu are dragoste nu a dobândit nădejdea, iar cel lipsit de nădejde e vădit că e lipsit şi de credinţă. Căci dacă nu există cauzele iubirii, cum poate exista iubirea? Precum fără temelie nu poate sta acoperişul casei, aşa fără credinţă şi nădejde neîndoielnică, nu se poate afla iubirea de Dumnezeu în sufletul omului. Şi cel ce nu are iubirea nu va avea nici un folos din celelalte virtuţi şi fără iubire nu se va folosi întru nimic, precum mărturiseşte însuşi sfântul Pavel în cele scrise.***

Iar despre vederea lui Dumnezeu încă de aici, ascultă iarăşi pe Sfântul Pavel care zice: «Acum vedem ca în oglindă şi ca în ghicitură, iar atunci, faţă către faţă» (1 Cor. XIII, 12). Şi iarăşi: «Acum cunosc în parte, iar atunci voi cunoaşte precum am fost cunoscut» (1 Cor. XIII, 12). Dar acela era Pavel, zice acesta. Dar Pavel nu era întru toate om, asemenea nouă, pătimitor şi împreună-rob cu noi? Dar cine este deopotrivă cu Pavel, o mândrule şi lipsitule de minte - zice acesta - că-1 faci deopotrivă cu noi oamenii? Dar nu noi, ci însuşi Pavel strigă cu glas mare zicând: «Hristos a venit - auziţi - să mântuiască pe păcătoşi, dintre care cel dintii sunt eu» (1 Tim. I, 15). Deci el e primul dintre păcătoşii mântuiţi. Fă-te tu al doilea, fă-te al treilea, fă-te al zecelea, fă-te, dacă voieşti, de-un suflet cu miile şi cu zecile de mii (Filip. II, 2) şi te numără împreună cu Pavel. Şi atunci vei cinsti pe Pavel, cum zice el însuşi : «Faceţi-vă următori mie, precum eu lui Hristos» (1 Cor. XI, 1); şi iarăşi: «Am voit să fie toţi ca mine» (1 Cor.VII, 7).

Dacă vrei, deci, să-l asculţi pe Pavel, sau să-l cinsteşti, urmează-i, şi fă-te şi tu ca el prin credinţă. Şi atunci îl vei cinsti cu adevărat şi el te va primi pe tine şi te va socoti ca pe slava sa şi ca pe coroana laudei sale (1 Tes. II, 19). Căci în acest caz, convins de cuvintele lui şi urmând lui, te-ai făcut şi tu următor lui şi ca el. Iar de spui că e o necinstire a lui Pavel că să se facă şi altul deopotrivă cu el şi de aceea neglijezi mântuirea ta, dispreţuind-o, să ştii că mai degrabă te va respinge ca pe unul ce te-ai abătut de la dreapta cugetare şi de aceea se va scârbi de tine.

Voiesc să-ţi dovedesc că mai mult îl vei cinsti pe el şi-l vei bucura şi-l vei slăvi, de vei putea să te faci mai mare chiar ca el şi mai familiar lui Dumnezeu. Ascultă cum o afirmă el aceasta şi o spune: ***«Aş fi dorit să fiu anatema de la Hristos pentru fraţii mei, rudeniile mele după trup»*** (Rom. IX, 9). El se învoieşte să fie despărţit cu totul de Hristos, ca să te mântuieşti tu. Şi tu spui că se va socoti necinstit, dacă eu voi voi şi mă voi sili să fiu ca el? ***Nu, frate, nu este pizmă la sfinţii lui Dumnezeu, nu este întru ei poftă şi dorinţă de preşedere, sau de slavă mai mare. Căci una este preşederea în scaun şi alta starea dorită şi slava şi bucuria şi desfătarea iubită a celor ce s-au dovedit, din neam în neam, prieteni şi prooroci ai lui Dumnezeu: să vadă pe Dumnezeu. Iar cei ce-L văd pe El sunt izbăviţi de toată pizma. Ei nu pot să privească şi să se întoarcă spre ceva din cele ale vieţii de aici, sau spre altcineva dintre oameni, sau să cugete la ceva ce nu le e potrivit. De aceea ei şi rămân în veac neschimbaţi şi sunt de neîntors spre rău.***

Cunoştinţa proorocilor şi a apostolilor

Dar te voi întreba, iar tu răspunde-mi cu înţelegere (înţel. Sirah, V, 12). De unde le ştiu acestea cei ce le-au scris ? Şi acum de unde le ştie cel ce scrie ? Spune tu, ca să nu-ţi par iarăşi că vorbesc pentru slava deşartă. Ale cui sunt aceste cuvinte? Gândeşte-te cu dreaptă judecată şi te vei încredinţa şi mă vei scăpa de discuţii. Fără îndoială, sunt ale unui om, spui tu. Socotesc însă că nu prin auz se ajunge la vedere (Avacum II, 2). Ci rămâi auzind şi nicidecum văzând. Spui că aceste cuvinte sunt ale unui om ? Dacă sunt ale unui om, poţi spune fără îndoială şi ale cărui fel de om. Fiindcă omul nu e în stare să cunoască sau să tălmăcească gânduri şi dispoziţii străine, ba nici măcar pornirile şi stările animalului, sau starea lăuntrică a sufletului. ***«Căci nimenea nu ştie ale omului, decât numai duhul omului care locuieşte într-însul»*** (1 Cor. II, 11).

Iar dacă omului îi este greu să cunoască bine stările şi pornirile animalelor necuvântătoare, de unde şi cum poate cunoaşte cineva cele ale lui Dumnezeu, sau schimbarea şi starea, ca să nu zic lucrarea ce se iveşte în sfinţi din vederea lui Dumnezeu ? De altfel dacă ale omului sunt cuvintele, ale lui sunt şi înţelesurile. Iar

înţelesurile în aceste cazuri nu trebuie numite înţelesuri, ci vederea celor ce sunt cu adevărat. Căci din vederea (contemplarea) acestora grăim. Trebuie să numim cele spuse mai degrabă descriere a celor văzute. Iar înţeles trebuie să numim gândul ce se naşte în minte privitor la vreun lucru, sau o intenţie fără existenţă reală, ca de pildă gândul de a face vreun bine sau rău, care n-a fost încă făcut de noi şi care de la înţeles trece în faptă. Deci înţelesul este începutul lucrului ce se va face de către noi, după cuvântul: ***«Întâi gândeşte puterile îngereşti şi cereşti şi gândul se face faptă».***

Întâietatea vederii

Ia seama că toate cuvintele şi toată istorisirea noastră cu privire nu la niscai lucruri care nu există şi sunt nearătate, ci la cele ce sunt deja făcute sau au să se facă, ne vin mai degrabă din vederea şi contemplarea lor. Tot cel ce istoriseşte despre vreun lucru oarecare, de pildă despre o casă sau oraş sau palat, sau despre rânduiala şi aşezarea din el, sau despre vreun teatru şi despre cele ce se petrec în ele, are neapărată nevoie să le vadă întâi şi să afle cele din ele şi apoi să grăiască cu socoteală şi cu judecată. Ce înţelegere va avea el despre un lucru pe care încă nu l-a văzut; şi de unde şi-l va procura, ca să-l înfăţişeze ? Spune-mi ce idee venită de la sine sau învăţată, ce cugetare sau gândire, născocire sau judecată va afla ca să grăiască cum se cuvine despre cele ce nu le ştie ? E un lucru cu totul neraţional şi un semn al lipsei de învăţătură, a vorbi cineva despre lucruri pe care nu le ştie sau nu le-a văzut . Dacă deci nimenea nu poate grăi sau istorisi despre cele văzute şi pământeşti, dacă n-a fost însuşi văzător al acelor lucruri, cum va putea grăi sau istorisi cineva despre Dumnezeu şi despre lucrurile dumnezeieşti şi chiar despre sfinţii şi slujitorii lui Dumnezeu, ca să înfăţişeze legătura deplină pe care aceia au avut-o cu Dumnezeu şi ce este vederea lui Dumnezeu, care s-a produs în ei în chip de negrăit? .

Aceasta (vederea) produce în chip «înţelegător» (voepo>?) în inimile lor o lucrare de negrăit, deci cuvântul omenesc nu dă putinţa de a spune ceva mai mult, dacă n-a fost luminat mai înainte de «lumina cunoştinţei» (Osea X, 12), potrivit cu porunca dată.

Iar când auzi de «lumina cunoştinţei», ca să te lămurim în toate, să nu presupui că e numai cunoştinţa celor spuse fără lumină. Căci n-a grăit numai de istorisire sau de cuvântul cunoştinţei, ci de «lumina cunoştinţei» sau de «cunoştinţa luminii», adică de faptul că lumina aduce cunoştinţa în noi. Căci altfel nu poate cunoaşte cineva pe Dumnezeu, decât în vederea (contemplarea) luminii trimisă din El.

Când cineva istoriseşte unora despre vreun om sau despre vreun oraş, el vorbeşte către ei despre cele ce le-a privit şi le-a văzut, iar cei ce ascultă, întrucât n-au văzut pe omul sau oraşul despre care aud, nu pot cunoaşte numai din auz cele privitoare la acel om sau la acel oraş, ca cel ce le-a văzut şi le istoriseşte. Tot aşa nimenea nu poate grăi despre Ierusalimul de sus şi despre Dumnezeu cel nevăzut, Care locuieşte în el, despre, slava şi persoana Lui şi despre lucrarea şi puterea Preasfântului Duh, deci despre lumină, dacă nu vede mai întâi însăşi lumina cu ochii sufletului şi nu cunoaşte întocmai iluminările şi lucrările Lui în sine însuşi .

Dar şi când aude din dumnezeieştile Scripturi pe cei ce au văzut pe Dumnezeu grăind prin ele, numai prin Duhul Sfânt e învăţat despre ele. De aceea nici nu poate zice că a cunoscut pe Dumnezeu numai din auzirea aceasta. Căci pe Cel ce nu L-a văzut cum poate să-L cunoască ? Dacă singură vederea produce în noi cunoştinţa desăvârşită a celui văzut de noi oamenii, cum ar produce în noi numai auzirea, cunoştinţa lui Dumnezeu ? Dumnezeu e lumină şi vederea Lui e ca o lumină. Deci în vederea luminii ne e dată prima cunoştinţă că există Dumnezeu, precum şi cu privire la om întâi e auzirea despre el, apoi vederea, şi în vederea lui e dată de cunoştinţa că există omul despre care am auzit. Dar înţelesul celor spuse nu se opreşte nici aci. Căci oricâte ţi-ar spune cineva din auz, despre un om când îl vezi pe acesta, nu-1 poţi cunoaşte întocmai numai din auz şi nu te poţi încredinţa că este însuşi acela despre care ai auzit, ci sufletul tău e sfâşiat de îndoială şi-l vei întreba pe el însuşi sau pe altcineva care-1 cunoaşte, şi numai atunci vei afla sigur că e însuşi acela.

Întocmai aşa se întâmplă şi în ceea ce priveşte pe Dumnezeu cel nevăzut. Când îl vede cineva pe El descoperit, vede o lumină. Şi se minunează văzându-L. Cine e însă, nu ştie îndată ; dar nici nu îndrăzneşte să-L întrebe pe El. Cum L-ar întreba pe Cel la Care nici nu-şi poate ridica ochii şi pe Care nu-L poate vedea cât e de mare ? Căci priveşte cu cutremur şi cu frică multă, oarecum numai spre picioarele Lui, ştiind doar în general că Cel ce s-a arătat în faţa lui este Cineva.

Şi dacă mai există cel care i-a povestit înainte despre acestea, ca unul ce a cunoscut mai înainte pe Dumnezeu, mergând la el îi spune : «Am văzut».

Şi acela îl întreabă : «Ce ai văzut, fiule ?».

«O lumină dulce, părinte; o lumină de aşa fel, că nu am destulă pricepere pentru a-ţi spune cum e».

Şi în vreme ce spune aceasta, inima lui saltă şi palpită şi se aprinde îndată de dorul Celui pe Care L-a văzut. Apoi începe iarăşi să spună cu lacrimi fierbinţi şi multe: «Mi s-a arătat, părinte, acea lumină. Pereţii chiliei mele au dispărut îndată şi lumea a trecut, fugind, socotesc, de la faţa ei (Ps. LXVII, 2). Am rămas numai eu, într-o însoţire cu lumina singură. Nu ştiu, părinte, de era şi trupul meu atunci acolo. De am ieşit din el, nu ştiu, dar atunci nu ştiam de port trup şi de sunt îmbrăcât în el. Aveam o bucurie de negrăit, care mă însoţeşte şi acum şi o iubire şi un dor mare, încât s-au pornit din mine valuri de lacrimi în râuri, ca şi acum, precum vezi».

Acela răspunzându-i, zice : «E Acela, fiule».

La acest cuvânt, el îl vede din nou şi puţin câte puţin se curăţeşte deplin, iar curăţindu-se, capătă îndrăzneală şi-L întreabă pe Acela şi zice : «Dumnezeul meu, Tu eşti ?»

Şi Acela îi răspunde şi zice : «Da, Eu sunt Dumnezeu cel Care M-am făcut om pentru tine. Şi iată te-am făcut pe tine, precum vezi şi te voi face dumnezeu» .

După ce va fi petrecut mai mult timp plângând, căzând la pământ şi smerindu-se, începe să cunoască puţin câte puţin pe Dumnezeu. Şi ajuns aci, cunoaşte «voia Lui cea sfântă şi bineplăcută şi desăvârşită» (Rom. XII, 2).

Căci dacă nu-L vede pe El, ca să spun iarăşi, nici nu poate să-L cunoască. Şi dacă nu-L cunoaşte pe El, cum va putea cunoaşte voia Lui cea sfântă? Căci dacă privitor la oameni e cu neputinţă aceasta, cu atât mai mult privitor la Dumnezeu. De aceea, înaintând şi ajungând din ce în ce mai familiar lui Dumnezeu, din cele ce se fac de către Dumnezeu cu el, cunoaşte şi cele ce le-a făcut cu toţi sfinţii de mai înainte şi câte le va face cu cei ce vor urma. Iar despre cununile şi răsplătirile viitoare e învăţat, fiind călăuzit tainic de Dumnezeu însuşi, cu- noscând că acestea sunt mai presus de minte, de cuvânt şi de înţelegere. Mai mult decât aceasta, el îşi dă seama limpede cum va fi el şi împreună cu el toţi sfinţii după înviere.

Dar nu le primeşte acestea acum, măcar că unii au socotit cu răutate că noi o spunem aceasta. Căci dacă am presupune că luăm acum totul, atunci după ei, negăm şi învierea însăşi, împreună cu judecata şi cu răsplătirea, şi lepădăm cu voia nădejdea celor viitoare. Dar noi nu gândim şi nu vorbim aşa, ci supunem cu hotărâre anatemei şi pe cei ce afirmă aceasta. Noi mărturisim şi zicem deci că primim şi acum cu măsură o arvună (2 Cor. I, 22) a bunătăţilor, dar totul nădăjduim să-l luăm după moarte, precum s-a scris: ***«Acum cunosc din parte ; iar când va veni totul, atunci ceea ce e din parte va înceta»*** (1 Cor. XIII, 12, 10). Şi

în alt loc: ***«Şi acum suntem copii ai lui Dumnezeu şi încă nu s-a arătat ce vom fi ; dar ştim că atunci când se va arăta, asemenea Lui vom fi»*** (1 Ioan III, 2).

Şi ca să prefacem cuvântul în întrebări şi răspunsuri, să ne facem că întrebăm pe cel ce a spus aceasta: «De unde ştii, preaiubite prieten al lui Hristos, că vei fi asemenea Lui ? Spune-ne, de unde ?» «De la Duhul, zice, Care ne-a dat nouă (1 Ioan III, 24) ; de la Acesta cunoaştem că suntem copii ai lui Dumnezeu şi că Dumnezeu însuşi este întru noi, pentru că El însuşi mi-a spus acestea cu un glas tainic». Dar să revenim la tema noastră.

Înţeles şi înfăţişare

Am spus prima dată mai sus că numele de înţeles trebuie să fie întrebuinţat când se naşte în mintea noastră ideea despre un oarecare lucru bun sau rău, de pildă, ca să dobândesc ceva, sau să fac un rău, sau un bine cuiva ; iar înfăţişare şi nu înţeles înseamnă a grăi despre lucruri, care s-au săvârşit deja, sau au fost văzute.

Apoi am spus iarăşi: cum poate vorbi cineva despre lucruri, sau oraşe, sau teatre pe care nu le-a văzut, sau cum poate descrie înfăţişările sau chipurile, sau poziţiile lor ? Iar dacă totuşi ar grăi despre ele, cu dreptate ar fi numit de către cei ce-1 aud, scornitor de mituri. Proorocii şi apostolii, care spun despre ziua Domnului şi despre slăvita şi înfricoşătoarea Lui venire, că va veni ca un fur noaptea (2 Petru III, 16 ; 1Tes. V, 2) şi că durerea celei ce are să nască (1 Tes. V, 3) şi că în foc se va descoperi (1 Cor. III, 13), de unde au aflat acestea ca să le spună ? Fără îndoială, sau le-au auzit de la cineva sau au fost ei înşişi văzători ai zilei aceleia. Căci cum au putut spune ceea ce n-au văzut sau n-au auzit pe alţii spunându-le ? Iar dacă au auzit, spune-mi de la cine ? Căci ei nu spun totdeauna că le-au văzut ei înşişi şi de aceea au spus, ci că au auzit. Spune-mi deci, dacă ştii, de unde le-au aflat acestea ? Iar dacă nu ştii ce să spui, ascultă şi cunoaşte că au aflat acestea de la Duhul Sfânt, cum le-a spus şi Domnul : ***«Iar când va veni Mângâietorul*** (Ioan XV, 27), ***Duhul Sfânt pe Care îl va trimite Tatăl în numele Meu, Acela vă va învăţa pe voi toate şi vă va aduce aminte toate câte vi le-am spus vouă»*** (loan XIV, 26). Iar că şi cele ce nu li le-a spus lor Hristos, i-a învăţat Duhul şi li le-a spus când a venit, o spune Acelaşi: ***«încă multe am a vă spune vouă, dar nu le puteţi purta. Dar când va veni Acela, Duhul adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul. Că nu va grăi de la Sine, ci câte le va auzi le va grăi şi cele viitoare va vesti vouă»*** (Ioan XVI, 12-14).

Ai aflat de unde au învăţat cei ce au scris despre ziua aceea şi despre arătarea Domnului şi despre cele rânduite să vină celor păcătoşi şi celor drepţi ? Tot aşa

despre toate celelalte care nu se văd ne-au scris ei, ca unii ce le-au văzut, luminaţi prin Duhul.

Prezenţa Duhului

Dar răspunde-mi la întrebarea: ***Ce este Sfântul Duh ?*** ***Dumnezeu, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, după mărturisirea cea de obşte.*** Tu deci, urmând dogmelor Bisericii, zici la fel că Acesta e Dumnezeu. Deci zicând şi cugetând că Acesta e Dumnezeu adevărat, Care purcede din Dumnezeu adevărat, recunoşti că cei ce au pe Duhul Sfânt au, după mărturisirea de obşte, pe Dumnezeu însuşi rămânând pururea în ei, aşa cum a spus Hristos către apostoli : ***«Iar dacă Mă iubiţi pe Mine, veţi păzi poruncile Mele şi Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă, ca să rămână cu voi în veac»*** (Ioan XIV, 15-16). Iată deci că ai fost învăţat că Duhul rămâne şi locuieşte în veacuri nesfârşite. Căci spunând : «ca să rămână cu voi în veac», arată că va fi veşnic şi fără sfârşit cu ei şi că e în chip nedespărţit cu ei în timpul de acum şi în veacul viitor.

Dar că dumnezeieştii apostoli şi toţi câţi L-au primit au şi văzut pe Duhul Sfânt, ascultă ceea ce urmează: «Duhul adevărului, pe Care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede pe El, nici nu-L cunoaşte, dar voi îl cunoaşteţi şi la voi rămâne» (Ioan XIV, 17). Şi ca să cunoşti că şi pe Hristos îl văd cei ce-L iubesc pe El şi păzesc poruncile Lui, ascultă pe Domnul însuşi zicând: «Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte pe ele, acela este care Mă iubeşte. Iar cel ce Mă iubeşte pe Mine, iubit va fi de Tatăl Meu şi Eu îl voi iubi pe el şi Mă voi arăta lui» (Ioan XIV, 21).

Cunoscut fie deci tuturor creştinilor că Hristos e nemincinos şi Dumnezeu adevărat şi că se arată, după mărturisirea cea de obşte, celor ce-şi arată iubirea faţă de El prin păzirea poruncilor Lui. Căci aceasta a spus-o El însuşi. Iar prin arătarea Sa, El le dăruieşte pe însuşi Duhul Sfânt şi prin Duhul Sfânt iarăşi El însuşi şi Tatăl Său rămân în chip nedespărţit cu ei. Iar unii ca aceştia nu grăiesc nimic de la ei.

Cel ce spune că aceştia grăiesc ceva de la ei spune că e cu putinţă că precum un om ştie cele ale omului, la fel oamenii să ştie cele ale lui Dumnezeu . Dar atunci socotesc, fără îndoială, pe cei ce declară că grăiesc de la Duhul Sfânt, născocitori de mituri, ca pe unii ce nu sunt învăţaţi de Duhul. Pe de altă parte ei spun că aceştia învaţă pe alţii despre cele pe care nu le-au văzut sau auzit, din propriile lor raţionamente. Dar trebuie ştiut că dacă aceştia trăiesc în con- glăsuire cu de Dumnezeu purtătorii părinţi de mai înainte, vorbesc şi ei în Duhul Sfânt şi cei ce nu cred lor, sau îi bârfesc, păcătuiesc faţă de Cel ce grăieşte prin ei.

Ai fost învăţat însă, iubitule, că Împărăţia Cerurilor este înlăuntrul tău (Luca XVII, 21), dacă voieşti, şi toate bunătăţile veşnice sunt în mâna ta. Grăbeşte-te deci să vezi şi să iei şi să dobândeşti în tine însuţi bunătăţile ce-ţi sunt rânduite şi să nu te lipseşti de ele prin închipuirea că le ai.

Plângi, cazi la pământ; zi şi tu acum, ca odinioară orbul (Luca XVIII, 35): ***Miluieşte-mă, Fiule al lui Dumnezeu şi deschide-mi ochii sufletului, ca să văd lumina lumii (1 Ioan IX, 5), adică pe Tine, Dumnezeule, şi să mă fac şi eu fiu al zilei (1 Tes. V. 5) dumnezeieşti, şi nu mă lăsa, Bunule, nepărtaş de dumnezeirea Ta. Arată-mi-Te, Doamne, ca să cunosc că m-ai iubit ca pe unul ce am păzit dumnezeieştile Tale porunci, Stăpâne. Trimite pe Mângâietorul, îndurător, şi peste mine, ca să mă înveţe cele privitoare la Tine şi să-mi vestească mie cele ale Tale, Dumnezeule al tuturor.***

Luminează asupra mea lumina cea adevărată (Ioan I, 9), Preamilostive, ca să văd slava Ta, pe care ai avut-o înainte de a fi lumea (Ioan XVII, 5), la Tatăl Tău. Rămâi, cum ai zis, şi întru mine, ca şi eu să mă fac vrednic să rămân întru Tine în chip conştient şi să Te dobândesc în chip conştient întru mine. Binevoieşte să iei chip în mine (2 Cor. IV, 16 ; 2 Tim. I, 1), Tu, Cel nevăzut, ca văzând frumuseţea Ta neapropiată, să port, Dumnezeule ceresc, chipul Tău şi să uit toate cele văzute.

Dă-mi slava Ta, pe care Ţi-a dat-o Ţie, Preamilostive, Tatăl, ca să mă fac asemenea Ţie ca toţi slujitorii Tăi, dumnezeu după har, şi să fiu împreună cu Tine neîncetat, acum şi pururea şi în veacurile nesfârşite. Amin».

Îndemn

Da, fratele meu iubit, crede şi fii convins că aşa şi aceasta este credinţa noastră. Crede, frate, că aceasta este a te naşte din nou (loan III, 4) şi a te reînnoi şi a vieţui în Hristos. ***Sau nu auzi pe marele Vasile spunând în cuvântul său de îndemn la Florii : «Nu doreşti, omule, să te vezi pe tine însuţi ajuns din bătrân tânăr ?» (La Sf. Botez ; P. G. 31, col. 432 D).*** Şi pe Pavel: ***«De e cineva în Hristos, e făptură nouă ; cele vechi au trecut, iată toate noi s-au făcut»*** (2 Cor. V, 17).

Despre care «toate» se vorbeşte? Spune-mi. Oare s-a schimbat cerul sau pământul ? Oare soarele sau stelele sau marea? Sau s-a făcut nou şi proaspăt ceva din cele ce se văd? ***N-o pot spune aceasta. Ci către noi şi pentru noi a spus aceasta. Căci fiind morţi, înviem la viaţă; stricăcioşi, ne mutăm la nestricăciune; muritori, ne preschimbăm spre nemurire; pământeşti, ne facem cereşti; trupeşti şi având***

naşterea din trup, ne facem duhovniceşti, născuţi din nou şi rezidiţi în Duhul Sfânt.

Acestea sunt, deci, fraţilor, zidirea nouă în Hristos. Acestea se săvârşesc şi se fac în fiecare zi cu creştinii adevăraţi şi aleşi, care se fac părtaşi în chip conştient de toate acestea în parte, încă în trup fiind, cum am spus adeseori. Mai mult, ei nădăjduiesc să le moştenească acestea şi după moarte în chip deplin şi neîndoielnic, ajungând întregi în bunătăţile întregi, de care s-au împărtăşit aici. ***Căci suntem învăţaţi fără încetare că mâncăm şi bem pe Hristos, că-L îmbrăcăm şi-L vedem şi iarăşi că suntem văzuţi de El; şi ştim că-L avem în noi şi noi rămânem în El, că El e sălăşluit în noi şi noi sălăşluiţi în El, că El ni se face nouă casă şi noi casă Lui, că noi suntem fii ai Lui şi El se face Tatăl nostru ; şi că El e lumină şi luminează în întuneric (loan I, 5). Apoi mai zicem că noi îl vedem pe El, după cuvântul «poporul ce se afla în întuneric a văzut lumină mare» (Isaia IX, 1).***

Dar dacă toate acestea şi celelalte le învăţăm din dumnezeieştile Scripturi, precum s-a arătat, că se petrec în noi în timpul de faţă al vieţii de aici, dar spunem că nu se petrec în noi nicidecum, sau se petrec, dar în chip tainic şi fără
să simţim, fără să cunoaştem nimic din acestea, prin ce ne deosebim de cei morţi ?

Nu vă predaţi pe voi unei astfel de credinţe, ca să coborâţi în prăpastia pierzaniei. Chiar dacă până acum n-aţi nădăjduit să câştigaţi o simţire a acestor fel de bunătăţi şi de aceea nu aţi căutat-o, cel puţin de acum înainte, odată ce credeţi că acestea sunt adevărate şi în conglăsuire cu dumnezeieştile Scripturi, trecând prin toate acestea, fiţi încredinţaţi că pecetea Sfântului Duh (Efes. I, 13) ni s-a dat încă de aici în chip conştient celor ce credem. Şi odată ce credeţi, alergaţi, aşa ca să luaţi (Filip. III, 12), luptaţi-vă, dar nu ca bătând aerul (1 Cor. IX, 27). Şi pe lângă acestea, «cereţi şi vi se va da ; bateţi şi vi se va deschide» (Matei VII, 7), fie aici, fie în veacul viitor.

Deocamdată primiţi învăţătura, deocamdată pocăiţi-vă, faceţi ascultare, postiţi, plângeţi, rugaţi-vă. Prin acestea şi prin unele ca acestea alergaţi, străduiţi-vă, urmăriţi, căutaţi, bateţi, cereţi, neîntorcîndu- vă spre nimic altceva, până ce veţi lua, până ce veţi apuca, până ce veţi primi, până vi se va deschide şi veţi întra, până veţi vedea înlăuntrul camerei de nuntă pe Mirele, până veţi auzi: ***«Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune»*** (Matei XXV, 21), până vă veţi face fii ai luminii şi fii ai zilei.

Dar înainte de a fi văzut şi luat şi pătimit acestea, să nu vă amăgiţi pe voi înşivă şi să socotiţi pe nedrept că sunteţi ceva, nefiind nimic (Gal. VI, 3). Şi să nu vă

închipuiţi, fiind căzuţi din conştiinţă, că sunteţi duhovniceşti, înainte de a fi luat pe Duhul Sfânt. Să nu vă grăbiţi, din această pricină, a primi, fără înţelepciune, gânduri străine şi să urcaţi la egumenii şi la posturi de conducere şi să vă apropiaţi de preoţie, fără frică, şi să vă dedaţi fără ruşine la zeci de mii de uneltiri pentru a ajunge la mitropolii şi la episcopii, ca să păstoriţi poporul Domnului. Ci rogu-vă, luaţi aminte la voi, cugetând la cele de sus, căutând cele de sus şi dorind cele de sus, neîngrijindu-vă de nimic din cele pământeşti, înainte de a-L fi luat pe Acela.

Da, rog iubirea voastră, să dispreţuim toate relele văzute; să ne scuturăm de toate cele trecătoare, să ne scârbim de toate cele pătimaşe şi vătămătoare, ca să dobândim atât bunătăţile cele de aici, cât şi pe cele viitoare în Hristos Iisus, Domnul nostru, căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Cel fără de început al Său Părinte şi cu Preasfântul şi Bunul şi de viaţă făcătorul Său Duh, luminii celei întreit una, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Amin.

(Extras din Filocalia sau culegere din scrierile Sfinţilor Părinţi care arată cum se poate omul curăţi, lumina şi desăvârşi – volumul VI)

Sfântul Simeon, noul teolog - Scrieri II - Cateheze

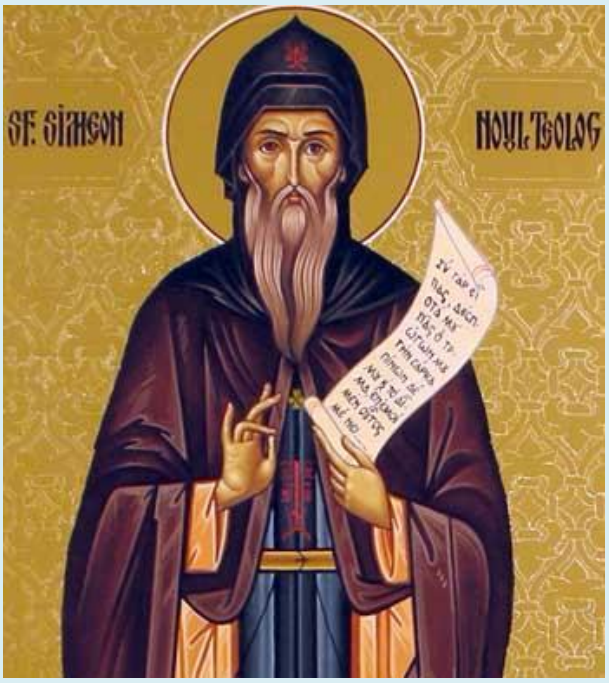

https://www.academia.edu/42260559/Sf%C3%A2ntul_Simeon_Noul_Teolog_-_Scrieri_II_-_Cateheze

***

O, dumnezeiască iubire, unde îl ţii pe Hristos? Unde îl ascunzi pe El? De ce L-ai luat pe Mântuitorul lumii şi te-ai depărtat de la noi? ***Deschide-ne şi nouă, nevrednicilor, uşa ta cea mică ca şi noi să-L vedem pe Hristos Cel ce a pătimit pentru noi, şi să credem că prin milostivirea Lui nu vom mai muri o dată ce L-am văzut. Deschide-te nouă tu, cea care te-ai făcut Lui uşă la arătarea Sa în trup, cea care ai silit îndurările cele bogate şi nesilite ale Stăpânului nostru*** (5 Aluzie poate la Sfântul Ioan Sinaitul, Scara 7, 43; PG 88, 809B [FR 9, 1980, p. 176] [n. B. Krivocheine, SC 96, p. 233]) ***să poarte păcatele şi bolile tuturor [In 1, 29; Mt 8, 17] şi nu ne respinge pe noi zicând: „Nu vă cunosc pe voi" [Mt 25, 12]. Fii cu noi, ca să ne cunoşti, căci suntem necunoscuţi pentru tine. Sălăşluieşte-te întru noi ca, pentru tine venind Domnul, să ne cerceteze şi pe noi, cei smeriţi, întâmpinat fiind mai înainte de tine - fiindcă noi suntem cu totul nevrednici - ca să rămână vorbind puţin cu tine, şi aşa să ne primească şi pe noi, cei păcătoşi, să cădem la preacuratele Sale picioare, iar tu să grăieşti cu El lucruri bune despre noi şi să mijloceşti să ne ierte nouă datoria greşelilor, ca să ne învrednicim prin tine a sluji din nou Lui, Stăpânului, şi să fim purtaţi de grijă şi hrăniţi de El; căci a nu avea nici o datorie dar a pieri de foame şi sărăcie duce cu puţin la o***

egală pedeapsă şi osândă. Să fim iertaţi de tine, sfântă iubire, şi prin tine să ajungem la desfătarea bunătăţilor Stăpânului nostru, a căror dulceaţă nimeni nu o va gusta decât prin tine. Fiindcă cine nu te-a iubit cum se cade şi n-a fost iubit de tine cum trebuie aleargă poate, dar n-a apucat încă [7 Co 9, 24], iar tot cel ce aleargă se îndoieşte încă înainte de a sfârşi alergarea. Dar cel ce te-a apucat pe tine sau a fost apucat de tine [Flp 3, 12] este negreşit sigur, pentru că tu eşti sfârşitul Legii [Rm 10, 4], tu eşti cea care mă ocoleşti, care mă înflăcărezi şi de la o inimă chinuită mă aprinzi de dor nesfârşit după Dumnezeu, după fraţii şi părinţii mei. Fiindcă tu eşti învăţătoarea profeţilor, tovarăşa de drum a apostolilor, puterea mucenicilor, insuflarea părinţilor şi dascălilor [Bisericii], desăvârşirea tuturor sfinţilor şi rânduirea mea acum la slujirea de faţă (6 De preot şi egumen al mănăstirii Sfântul Mamas.).

Cateheza 24 - Duhul Sfânt, cheia ce deschide comoara Scripturii

Cufărul încuiat al Scripturii

Fraţilor şi părinţilor, cunoştinţa duhovnicească se aseamănă unei case ridicate în mijlocul cunoştinţei lumeşti şi eline [păgâne], în care se află depusă ca un cufăr [chivot] solid şi bine asigurat bogăţia cea negrăită a comorii cunoştinţei de Dumnezeu insuflatelor Scripturi, bogăţie pe care cei ce intră în casă n-ar putea-o vedea vreodată decât numai dacă, firește, le va fi deschis mai înainte cufărul. Nu este însă cu putinţă ca acesta să poată fi deschis vreodată de vreo înţelepciune omenească [1 Co 2, 13]; de aceea, bogăţia Duhului depusă în el rămâne necunoscută oamenilor din lume. Şi aşa cum un om, chiar dacă ar purta întreg cufărul pe umerii lui, nu ştie comoara aşezată în el, tot aşa şi omul, chiar dacă ar citi şi învăţa pe de rost toate Scripturile şi le-ar purta cu sine ca pe un singur psalm, nu ştie totuşi darul Duhului Sfânt ascuns în ele. Căci nici cele din cufăr nu se fac evidente prin cufărul însuşi, nici cele din Scriptură prin Scriptura însăşi. Şi cum vine aceasta, ascultă!

Comoara din cufăr

Vezi un cufăr mic, încuiat şi bine asigurat din toate părţile şi care - pe cât presupui după greutatea şi frumuseţea lui exterioară sau poate crezi aceasta auzind de la alţii - are înăuntrul lui o comoară; cufăr pe care-l iei şi pleci în grabă: ce folos vei avea, spune-mi, dacă-l vei purta pururea pecetluit şi încuiat şi nu-l vei deschide? Nu vei vedea niciodată, fiind încă în viaţă, comoara din el, nu vei vedea scânteierea pietrelor preţioase din el, strălucirea mărgăritarelor, sclipirea scânteietoare a aurului. Ce folos vei avea dacă nu te vei învrednici să iei chiar numai puţin din ele şi să-ţi cumperi ceva hrană şi îmbrăcăminte, ci porţi numai, cum spuneam, cu totul pecetluit şi neatins cufărul cel plin cu o comoară atât de mare şi scumpă, iar tu însuţi eşti istovit de foame, sete şi golătate? Negreşit nici unul.

Aceste lucruri primeşte-mi-le, frate, şi despre cele duhovniceşti, înţelege-mi deci aici drept „cufăr" Evanghelia lui Hristos şi celelalte Scripturi dumnezeieşti care au încuiată şi pecetluită în ele viaţa cea veşnică şi, împreună cu ele, bunurile cele veşnice aflate în ea, bunuri negrăite şi nevăzute cu ochii sensibili, potrivit glăsuirii Domnului: „Cercetaţi Scripturile, pentru că în ele e viaţa cea veşnică" [In 5, 39].

Iar „omul" care ia cufărul socoteşte că este cel ce a învăţat pe de rost toate Scripturile şi le poartă pururea în gura lui; le poartă deci în memoria sufletului lui ca într-un cufăr având drept „pietre preţioase" poruncile lui Dumnezeu întru

care este viaţa veşnică - căci cuvintele lui Hristos sunt lumină şi viaţă [In 6, 63], precum însuşi zice: ***„Cel ce nu ascultă de Fiul nu va vedea viaţa"*** [In 3, 36] - iar împreună cu poruncile având ca nişte „mărgăritare" virtuţile.

Poruncile, uşile cunoştinţei

Căci din porunci se nasc virtuţile, iar din acestea descoperirea tainelor celor ascunse şi acoperite în literă. Fiindcă prin plinirea poruncilor se face lucrarea virtuţilor, iar prin făptuirea virtuţilor se face plinirea poruncilor, şi aşa prin acestea ni se deschide uşa cunoştinţei [Le 11, 52], sau, mai degrabă, nu prin acestea, ci prin Cel ce a zis: „Cel ce Mă iubeşte pe Mine, va păzi poruncile Mele, şi Tatăl Meu Îl va iubi pe El şi Eu Mă voi arăta Lui" [In 14, 21. 23].

Deci, atunci când va locui şi va umbla Dumnezeu în noi [2 Co 6, 16] şi ni Se va arăta pe Sine însuşi nouă în chip simţit [aisthetos], ***atunci vom vedea în chip conştient [gnostos] şi cele din cufăr, adică tainele cele dumnezeieşti ascunse în dumnezeiasca Scriptură.*** Altfel însă, nu este cu putinţă - nimeni să nu se înşele! - să deschidem cufărul cunoştinţei; nu este cu putinţă desfătarea de bunurile din el nici să ajungem la împărtăşirea şi vederea [metoche kai theoria] lor.

Dar de ce fel şi despre care bunuri vorbesc? De iubirea desăvârşită, cea către Dumnezeu şi aproapele, de dispreţuirea tuturor celor văzute, de omorârea trupului şi mădularelor lui celor de pe pământ [Col 3, 5] inclusiv a poftei celei rele, ca, aşa cum mortul nu mai gândeşte sau simte deloc ceva, tot aşa nici noi să nu mai gândim vreodată nici un gând al poftei celei rele sau al simţirii celei pătimaşe, nici să mai resimţim tulburarea tiranică a răului, ci să ne aducem aminte numai de poruncile Mântuitorului Hristos, încă şi de nemurire, nestricăciune, slava veşnică, viaţa veşnică, Împărăţia Cerurilor, înfierea prin renaşterea Duhului Sfânt şi de faptul că ne facem dumnezei [nu prin fire ci] prin înfiere şi har [thesei kai chariti], că ne facem moştenitori ai lui Dumnezeu şi împreună moştenitori cu Hristos [Rm 8, 17], şi împreună cu aceasta câştigăm mintea lui Hristos [1 Co 2, 16] şi prin ea vedem pe Dumnezeu şi pe Hristos însuşi locuind în noi după Dumnezeirea Lui şi umblând în noi [2 Co 6, 16] în mod conştient [gnostos].

De toate acestea deci, şi de cele negrăite şi inexprimabile mai presus de acestea, se învrednicesc şi se desfată din belşug cei ce ascultă poruncile lui Dumnezeu şi le fac pe ele [Mt 7, 24 ş.a.] prin deschiderea cufărului de care am vorbit, adică prin descoperirea ochilor minţii şi vederea celor ascunse în dumnezeiască Scriptură. Ceilalţi însă, neavând experienţa tuturor celor spuse, nu gustă din dulceaţa lor, din

viaţa lor cea nemuritoare, ca unii ce se sprijină numai pe învăţarea [mathesei] Scripturilor, [învăţare] care la ieşirea sufletului îi va judeca şi osândi ea însăşi mai degrabă pe ei decât pe cei ce n-au auzit nicidecum Scripturile. Căci unii din aceştia, înşelaţi de ignoranţă, strâmbă toate dumnezeieştile Scripturi [cf. 2 Ptr 3,16], răstălmăcindu-le pe ele după poftele lor pătimaşe, vrând să se laude pe ei înşişi [2 Co 10, 12], pentru că vor să se mântuiască fără paza întocmai a poruncilor lui Hristos, tăgăduind cu totul sensul [puterea] Sfintelor Scripturi.

Duhul Sfânt deschide comoara tainelor

Şi pe drept cuvânt. ***Căci cele pecetluite şi încuiate, cele nevăzute şi necunoscute tuturor oamenilor, care sunt deschise numai de Duhul Sfânt şi care, numai aşa fiindu-ne descoperite ni se fac văzute şi cunoscute, cum le vor putea şti sau cunoaşte sau chiar şi numai a le cugeta cumva oarecând cei ce zic că n-au cunoscut niciodată venirea Duhului Sfânt, strălucirea, luminarea şi locuirea Lui în ei? Cum vor ajunge la înţelegerea [cuprinderea] unor asemenea taine cei ce n-au cunoscut nicidecum şi niciodată întru ei revărsarea, înnoirea, schimbarea, rezidirea şi renaşterea lucrate de Acesta? Cei ce n-au fost botezaţi încă în Duhul Sfânt [Mt 3, 11 par], cum pot şti schimbarea petrecută în cei botezaţi întru El? Cei ce nu s-au născut de sus [In 3, 3], cum vor vedea slava celor ce s-au născut, precum a zis Domnul, de acolo şi s-au făcut copii ai lui Dumnezeu [In 3, 3; 1, 13]? Cei ce nu au vrut să pătimească aceasta, ci le-au lăsat să scape prin nepurtarea lor de grijă - fiindcă au primit puterea de a se face astfel [In 1, 12] - cu ce fel de cunoştinţă vor putea, spune-mi, să înţeleagă sau vor fi în stare să-şi închipuie câtuşi de puţin cu mintea, cum s-au făcut aceia?***

Duh este Dumnezeu [In 4, 24], nevăzut, nemuritor, neapropiat, necuprins, iar El îi face pe cei născuţi în El tot aşa, asemenea cu Tatăl Care i-a născut, ca unii ce sunt percepuţi şi văzuţi numai în ce priveşte trupul, în celelalte însă fiind cunoscuţi numai de Dumnezeu şi cunoscând pe Dumnezeu [Ga 4, 9], spre Care pururea doresc a privi şi de Care ard de dorinţă să fie văzuţi. De altfel, aşa cum cei ce nu cunosc literele nu pot citi cărţile deopotrivă cu cei care le cunosc, tot aşa nici cei ce n-au vrut să străbată prin făptuire poruncile lui Dumnezeu nu vor fi în stare să se învrednicească vreodată de descoperirea Duhului Sfânt deopotrivă cu cei ce au privegheat în ele şi le-au plinit pe ele şi pentru ele şi-au vărsat sângele lor. ***Căci aşa cum omul care ia o carte pecetluită şi încuiată nu poate vedea sau înţelege cum sunt cele scrise în ea, câtă vreme cartea este pecetluită [îs 29, 11], chiar dacă ar fi învăţat toată înţelepciunea lumii, tot aşa nici cel ce are, precum spuneam, în gura lui toate dumnezeieştile Scripturi, nu va putea cândva să cunoască şi să vadă slava şi puterea tainică şi dumnezeiască ascunsă în ele, dacă nu a străbătut***

toate poruncile lui Dumnezeu şi nu a primit împreună cu ele pe Mângâietorul Care-i deschide cuvintele ca pe o carte şi-i arată tainic slava din ele şi Care-i descoperă împreună cu viaţa de veci, pe care o face să ţâşnească, şi bunurile lui Dumnezeu, cele ascunse în ele şi care sunt acoperite şi cu totul nearătate tuturor celor ce le dispreţuiesc şi nu poartă de grijă de ele. Şi pe drept cuvânt. Căci, întrucât şi-au pironit toate simţirile lor în deşertăciunea lumii şi se alipesc pătimaş de cele plăcute ale vieţii şi de frumuseţea trupurilor, purtând ochiul sufletului lor întunecat, nu pot vedea şi privi spre frumuseţile spirituale [inteligibile] ale bunurilor negrăite ale lui Dumnezeu.

Ochii trupeşti sunt închişi frumuseţilor duhovniceşti

Şi aşa cum cel ce are ochii trupului bolnavi nu poate privi nici măcar întrucâtva o rază de soare ce străluceşte limpede, ci, dacă îşi va fixa privirea asupra ei, îşi va pierde îndată desăvârşit şi lumina pe care o avea, tot aşa şi cel care are ochii sufletului bolnavi şi simţurile împătimite nu poate sesiza în mod nepătimaş şi fără pagubă frumuseţea sau strălucirea unui trup, ci, zăbovind în grija şi preocuparea de patimă îşi pierde şi pacea gândurilor şi liniştea din partea poftei celei rele pe care le avea înainte de aceasta. Unul ca acesta deci nu poate să-şi dea deloc seama nici măcar de propria lui boală. Căci dacă s-ar fi socotit pe sine însuşi bolnav, ar fi crezut măcar că există alţii care sunt sănătoşi şi, poate, aşa şi-ar fi reproşat cândva că el însuşi s-a făcut pentru sine cauză a acestei stări de lucruri şi s-ar fi grijit de cele necesare pentru a scăpa de ea. Acum însă unul ca acesta, socotindu-i pe toţi ceilalţi împătimiţi, se socoteşte pe sine deopotrivă cu ei şi zice că e cu neputinţă ca el să ajungă mai presus de toţi ceilalţi. De ce aceasta? Ca să moară împreună cu ei de patimă, nevoind să scape de un asemenea rău, nefericitul! Căci dacă ar fi vrut, ar fi putut, ca unul ce a primit puterea pentru aceasta de la Dumnezeu; căci câţi am fost botezaţi întru numele Lui [FA 18,16; 19,5], am primit de la El puterea să dezbrăcăm ca pe o haină veche neamul prost al stricăciunii, să ne facem fii ai lui Dumnezeu şi să îmbrăcăm pe Hristos [Col 3, 9-10; Ga 3, 27].

Îndemn final

Fie însă, fraţilor, ca noi să nu ne asemănăm celor ce sunt aşa şi cugetă asemenea lucruri, ca unii ce sunt uscaţi şi pământeşti. Ci fie să ne asemănăm lui Hristos Celui ce a murit şi înviat pentru noi [2 Co 5, 15] şi ne-a înălţat pe noi la ceruri, şi să mergem mereu pe urmele Lui, curăţindu-ne prin pocăinţă de întinăciunea păcatului şi îmbrăcându-ne în haina luminoasă a nestricăciunii [cf. Co 15, 53-54] Duhului, în însuşi Hristos Dumnezeul nostru, căruia I se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

Cateheza 31 - Cercetarea conştiinţei după Fericirile Evangheliei - Despre cum trebuie fiecare să se supravegheze pe sine însuşi şi să caute cu sârguinţă cele ale sale. Şi cum trebuie să pună faţă în faţă cele ale sale cu poruncile lui Hristos

Să ne cercetăm pe noi înşine

Fraţilor şi părinţilor, în învăţătura [cateheza] anterioară, ca să nu lungim prea mult cuvântul, am lăsat neterminate cele învăţate tocmai atunci când voiam să spunem ce înseamnă a ne supraveghea pe noi înşine; acum însă prin învăţătura de faţă venim să ne plătim datoria cuvântului, ca unii ce am fost aşezaţi pentru aceasta şi trebuie să dăm pururea iubirii voastre raţia cuvântului [Le 12,42].

Aşadar, ce este, aşa cum spuneam atunci, a fi atenţi la noi înşine şi a ne supraveghea pe noi înşine? A se supraveghea fiecare pe sine însuşi înseamnă a grăi fiecare către sine însuşi: „Oare nu cumva cutare patimă mă stăpâneşte? Căci aud în dumnezeieştile Scripturi că cel ce are o singură patimă nu va intra în Împărăţia Cerurilor, căci scris este: ***«Căci dacă nu va păzi cineva toată Legea, ci va cădea într-o singură poruncă, s-a făcut vinovat faţă de toate poruncile»*** [Iac 2, 10]". În chip asemănător, a se supraveghea cineva pe sine însuşi e asemenea cu a spune în sine însuşi: „Oare n-am neglijat cutare sau cutare poruncă, sau nu sunt nepăsător şi dispreţuitor faţă de ea şi nu o făptuiesc? Fiindcă spune Hristos Dumnezeu: ***«O iotă şi o cirtă din legea poruncilor Mele nu va trece, până ce se vor face toate»*** [Mt 5, 18], şi iarăşi: ***«Cel ce dezleagă una dintre poruncile acestea mai mici şi-i învaţă pe oameni să facă aşa, cel mai mic se va chema în Împărăţia Cerurilor»*** [Mt 5, 19]".

Smerenia

Căci trebuie să fim cu luare-aminte la dumnezeieştile Scripturi, şi atunci când se citesc acestea omul trebuie să se privească pe sine însuşi şi să înţeleagă ca într-o oglindă sufletul său [Iac 1, 23] în ce fel de lucruri se află.

Ce vreau să spun? Îl aude, aşadar, pe Domnul zicând: ***„Pocăiţi-vă, căci s-a apropiat Împărăţia Cerurilor"*** [Mt 4, 7]. Deci trebuie să îşi aducă aminte cum şi-a petrecut zilele lui. Şi dacă se căieşte frumos, va spori şi-şi va întinde lucrarea lui; iar dacă e nepăsător, va fi îndreptat.

Sărăcia cu duhul

Şi iarăşi îl aude zicând: ***„Fericiţi cei săraci cu duhul, că a acestora e Împărăţia Cerurilor"*** [Mt 5, 3]. Deci trebuie să se cerceteze şi să se pună la încercare pururea pe sine însuşi [1 Co 11, 28] în orice împrejurare ticăloasă, de ocară, necinste şi dispreţ, şi aşa să privească la sine însuşi, dacă este în el această virtute a smereniei sau nu; ***fiindcă cel ce a dobândit această virtute suportă toate fără întristare şi împovărare, nefiind înţepat de ceva din cele petrecute în inima lui. Iar dacă e înţepat puţin, nu se tulbură deloc, că, mai mult, pentru această înţepătură a inimii sale, că s-a întristat puţin şi că n-a privit la cele întâmplate cu toată bucuria, se biciuieşte pe sine însuşi şi se umileşte, se întristează şi plânge, intrând în cămara ascunsă a sufletului [Mt 6, 6] sau a chiliei lui, şi aşa căzând înaintea lui Dumnezeu se mărturiseşte Lui ca unul care şi-a pierdut toată viaţa lui.***

Plânsul

Apoi aude iarăşi: ***„Fericiţi cei ce plâng"*** [Mt 5, 4]. Priveşte cum nu spune cei ce au plâns, ci cei ce plâng pururea; aşadar, plecând de aici şi noi trebuie să privim dacă plângem în fiecare zi. Căci dacă ne-am făcut smeriţi din pocăinţă, e vădit că nu va trece o singură zi sau o singură noapte pentru noi fără lacrimi, plâns şi zdrobire.

Blândeţea

Şi iarăşi: ***„Fericiţi cei blânzi"*** [Mt 5, 5]. Dar cine plângând în fiecare zi va rămâne să trăiască cu mânie şi nu se va face blând? Căci aşa cum apa azvârlită stinge flacăra focului [Sir 3, 30], tot aşa şi plânsul şi lacrimile sting irascibilitatea sufletului; şi, pe cât stăruie cineva mai mult în ea, pe atât irascibilitatea sufletului său se strămută ajungând nemişcată. ***Trebuie, aşadar, ca unul ca acesta să vadă şi în sine însuşi dacă e cu adevărat blând - fiindcă nu suportă întru nimic să vadă vreo călcare a poruncii lui Dumnezeu, şi plânge necontenit pentru cei ce păcătuiesc ca şi cum ar păcătui el însuşi.***

Foamea de dreptate

Deci aşa trebuie să cerceteze şi dacă flămânzeşte şi însetează după Dumnezeu [Mt 5, 6]; căci putem găsi pe cineva care să caute dreptatea, dar nu flămânzeşte nici nu însetează după ea; fiindcă dreptatea este Dumnezeu [1 Co 1, 30], aşa cum auzi că e numit soare al dreptăţii [Mal 4, 2]. Aşadar, cel ce flămânzeşte şi însetează după El, socoteşte ca pe nişte gunoaie [Flp 3, 8] lumea întreagă şi cele din lume [1 In 2, 15], iar cinstirile mai-marilor le socoteşte ca pe o ruşine sau nu simte nicidecum cinstirile omeneşti.

Milostenia

Şi iarăşi: ***„Fericiţi cei milostivi"*** [Mt 5, 7]. Dar cine sunt cei milostivi? Cei ce dau bani şi hrănesc pe cei săraci? Nu! Dar cine? Cei ce sărăcesc după Cel ce a sărăcit pentru noi [2 Co 8, 9] şi care n-au nimic de dat, dar îşi aduc aminte pururea cu mintea de cei săraci, de văduve şi de orfani [Iac 1, 27] şi de cei din neputinţe, care îi şi văd adeseori şi compătimesc cu aceştia şi plâng pentru ei fierbinte, cum era şi Iov care zicea: ***„Iar eu am plâns pentru orice neputinţă"*** [Iov 30, 25], iar atunci când au cu ce, îi miluiesc pe aceştia cu voioşie [Rm 12, 8] aducând aminte fără pizmă tuturor şi cele privitoare la mântuirea sufletului, urmând celui ce a spus: ***„Am învăţat fără viclenie şi împărtăşesc fără pizmă"*** [Sol 7, 13]. Aceştia sunt cei fericiţi de Domnul, ca fiind cu adevărat milostivi; de aceea, de la o asemenea milostenie, ca printr-o treaptă, ajung urcând la curăţia desăvârşită a sufletului.

Curăţia inimii

Plecând de la aceasta i-a fericit Dumnezeu şi pe cei curaţi cu inima, zicând aşa: ***„Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceştia vor vedea pe Dumnezeu"*** [Mt 5, 8], ştiind El, Dumnezeu şi legiuitorul nostru, că până când sufletul nostru nu ajunge la o asemenea dispoziţie, nici nu plânge necontenit, nici nu se face cu desăvârşire blând, nici nu însetează după Dumnezeu [Mt 5, 4-6], nici nu se curăţă de patimi, nici nu se face ca o oglindă curată; iar dacă nu se face astfel, nu va vedea în chip curat în sine însuşi cândva faţa Stăpânului. Dar cel care a ajuns aşa vede pe Dumnezeu mereu şi se împacă cu El [2 Co 5, 20], şi aşa se face pace între Dumnezeu, Făcătorul nostru, şi sufletul care i-a fost mai înainte vrăjmaş.

Pacea cu ceilalţi

Şi atunci Dumnezeu îl fericeşte ca pe un făcător de pace: ***„Fericiţi făcătorii de pace, că aceştia fii ai lui Dumnezeu se vor chema"*** [Mt 5, 9]; e vorba de cei care s-au împăcat în chip conştient pe ei înşişi cu Cel ce a venit să dea pace celor de aproape şi celor de departe [Ef 2, 17] împăcându-ne pe noi, încă fiind noi vrăjmaşi [Rm 5, 10], cu Tatăl Său şi a venit să unească cele despărţite într-una [Ef 2, 13], adică să ne împărtăşească Duhul Sfânt şi să ia El trupul nostru. Aşadar, cei care îl văd pe El, e vădit că s-au şi împăcat cu adevărat cu El, săvârşind pacea căutată şi făcându-se fii ai lui Dumnezeu.

„Dumnezeu este Cel ce îndreptează, cine va osândi?" [Rm 8, 33]. Dar dacă pe fratele tău pe care-1 vezi nu-1 iubeşti, pe Dumnezeu, pe Care nu-L vezi, cum îl vei putea iubi [In 4, 20]? Iar dacă nu poţi să-L iubeşti, sau mai bine spus nu vrei să-L

iubeşti, e vădit că nici nu te-ai împăcat cu El. Ci să râvnim să-L vedem şi să ne împăcăm şi să-L iubim pe El, fraţilor, din tot sufletul, precum ne-a poruncit El însuşi [Mc 12,30].

Prigoanele

Apoi iarăşi îl aude zicând: ***„Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate"*** [Mt 5, 10], şi se scrutează cercetându-se pe sine însuşi, dacă a fost prigonit pentru porunca lui Dumnezeu, fiindcă ***„toţi câţi vor să vieţuiască în Hristos vor fi prigoniţi"*** [2 Tim 3, 12], precum zice şi Apostolul. De aceea şi adaugă zicând: ***„Fericiţi sunteţi, când vă vor ocărî pe voi şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră minţind din pricina Mea. Bucuraţi-vă şi veseliţi că plata voastră multă este în ceruri"*** [Mt 5, 11—12].

Din ce pricină însă i-a aşezat în urmă pe cei prigoniţi şi ocărâţi, şi le porunceşte strigându-le cu putere [Mt 7, 29]: „Bucuraţi-vă şi vă veseliţi"? Fiindcă cel ce a arătat pocăinţă vrednică de greşelile lui şi s-a făcut smerit - ca să repet încă o dată aceleaşi lucruri - şi s-a învrednicit să plângă în fiecare zi şi să se facă blând şi să înseteze şi să flămânzească din suflet după soarele dreptăţii, care face milostenie şi e compătimitor, ca unul care îşi face ale sale patimile şi necazurile şi neputinţele tuturor, şi, plângând şi curăţindu-se, vede pe Dumnezeu şi se împacă cu El şi se face cu adevărat făcător de pace şi se învredniceşte să se cheme fiu al lui Dumnezeu însuşi, unul ca acesta poate şi atunci când este prigonit şi lovit şi ocărât şi bârfit şi defăimat, şi când aude tot cuvântul rău rostit împotriva lui, să rabde cu bucurie şi cu veselie negrăită; ştiind deci acestea, Stăpânul Dumnezeu a zis cu hotărâre: „Bucuraţi-vă şi vă veseliţi". Dar cel ce n-a ajuns aşa, nici n-a dobândit înăuntrul său cu bogăţie bucuria cea enipostatică, cum oare va putea să suporte toate acestea fără ţinere de minte a răului? Nicidecum!

Răsplată finală

De aceea, părinţii şi fraţii mei, să nu încetăm nicicând judecându-ne şi cercetându-ne pe noi înşine în fiecare ceas şi în fiecare zi cu toată râvna ci, străbătând, precum spuneam, toate poruncile, să ne observăm în fiecare dintre ele. Şi dacă ne vom găsi împlinind-o, să mulţumim Stăpânului Dumnezeu şi să o păzim mai departe neabătut; iar dacă nu ne-am adus aminte de ea până acum, sau n-am făcut-o, să alergăm, rogu-vă, până ce vom ajunge la ea şi să o ţinem cu tărie, ca, nedispreţuind-o, să nu fim chemaţi cei mai mici în Împărăţia Cerurilor [Mt 5, 19]. Fiindcă aşa, urcând puţin câte puţin ca pe o treaptă a unei scări, ştiu bine, vom ajunge la însăşi cetatea cerului, în care, precum am spus mai sus, Stăpânul nostru

stă plecându-Se spre noi şi zicându-ne tuturor: ***„Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi odihni pe voi"*** [Mt 11, 28]; şi, ajungând acolo şi văzându-L pe cât e cu putinţă omului şi primind de la El Împărăţia Cerurilor, care este Duhul Sfânt, o vom avea pururea înăuntrul nostru [Le 17, 21], aşa cum strigă cu glas mare însuşi Stăpânul şi aşa vom petrece ca nişte îngeri pe pământ, sau mai degrabă ca nişte fii sfinţi ai lui Dumnezeu şi imitatori în toate ai Tatălui Său şi Dumnezeu [Mt 5, 48] de a Cărui preadulce vedere fie să ne desfătăm noi toţi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cateheza 33 - Duhul Sfânt, cheia Uşii prin care se intră în Casa de lumină a Treimii - Despre împărtăşirea Sfântului Duh. Şi că este cu neputinţă ca faptele virtuţii să fie întărite altfel decât prin venirea Duhului, fără de care nimeni nu se îndreaptă spre virtute, nici nu poate folosi pe alţii sau primi gânduri străine. Şi despre egalitatea şi identitatea întru toate a Dumnezeirii Cele întreit-ipostatice

Să ne aprindem candela sufletului...

Fraţilor şi părinţilor, foc este Dumnezeu [Evr 12, 29] şi aşa este numit El de toată de Dumnezeu insuflata Scriptură [2 Tim 3, 16], iar sufletul fiecăruia dintre noi e o candelă [Mt 5, 15; 25, 1-8 par]. Deci aşa cum o candelă, chiar dacă este plină de ulei, chiar dacă are fitil sau o altă materie inflamabilă, este, înainte de a se împărtăşi de foc şi a fi aprinsă, cu totul întunecată, ***aşa şi sufletul, chiar dacă este împodobit în aparenţă cu toate virtuţile, dar dacă nu se împărtăşeşte de foc, adică dacă nu se împărtăşeşte de fiinţa şi lumina dumnezeiască, este încă stins şi întunecat iar faptele lui sunt nesigure; căci toate trebuie să fie învederate şi arătate prin lumină*** [Ef 5, 13]. Deci cel ce are candela sufletului lui aşa, adică nepărtaşă focului dumnezeiesc, are nevoie mai degrabă de un călăuzitor şi de o făclie care să-1 lumineze şi să deosebească în acelaşi timp faptele lui, şi care să aibă compasiune pentru el, pentru greşelile lui [vădite de el] prin mărturisire, şi să îndrepte cele făptuite de el strâmb în tot ceasul. Căci aşa cum e cu neputinţă ca cel ce umblă în noapte să nu se lovească de ceva, aşa nu este cu putinţă să nu cadă cel ce nu vede încă lumina dumnezeiască, după cum zice Hristos: ***„Dacă umblă cineva ziua, nu se loveşte pentru că vede această lumină. Dacă însă umblă cineva noaptea, se loveşte pentru că nu are lumina întru sine"*** [In 11, 9-10; 12, 35]. ***Iar zicând „întru sine" a arătat [că vorbeşte de] Lumina dumnezeiască şi imaterială, căci nimeni nu poate avea întru sine lumina aceasta sensibilă [a soarelui].***

... la lumina Duhului şi a lui Hristos

Deci aşa cum cel ce umblă în întuneric [In 12, 35] n-are nici un folos dacă ţine în mâini lămpi multe şi preafrumoase, dar stinse [Mt 25, 8], căci cu ele nu se vede nici pe sine însuşi nici pe altcineva, tot aşa şi cel căruia i se pare că are întru sine - dacă aceasta e cu putinţă - toate virtuţile, dar nu are în el lumina Duhului Sfânt, nici nu vede bine faptele lui, nici nu este încredinţat în chip desăvârşit dacă ele sunt pe placul lui Dumnezeu, acela nu este vrednic să primească gânduri străine, chiar dacă ar fi făcut de oameni patriarh, până ce nu va avea Lumina strălucind întru sine; căci zice Hristos: ***„Umblaţi până când aveţi lumina, ca să nu vă prindă***

întunericul, iar cel ce umblă în întuneric nu ştie unde merge" [In 12, 35]. Deci, dacă acela nu ştie unde merge, cum va arăta altora calea? Ce folos deci dacă pune o făclie stinsă într-un alt sfeşnic [Mt 5, 15; Le 8, 16; 11, 33] lipsit şi el de focul care să ardă şi strălucească [In 5, 35]? Pentru că nu trebuie să facă aşa! Dar cum? Aşa cum a hotărât Dumnezeu Cel peste toate [Rm 9, 5] Care zice: ***„Nimeni aprinzând o făclie nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc, ci în sfeşnic, ca cei ce intră să vadă strălucirea ei"*** [Le 11, 33]. Iar după ce a spus aceasta, adaugă şi semnele caracteristice ale celui călăuzit de făclie şi care are cu sine lumina, zicând aşa: ***„Făclia trupului este ochiul"*** [Mt 6, 22; Le 34]. ***Despre ce altceva grăieşte spunând „ochi" decât, negreşit, despre minte, care nicidecum nu va deveni simplă, decât numai când va vedea Lumina cea simplă [Mt 6, 22-23; Le 11, 34-36]. Iar Lumina simplă e Hristos. Deci cel ce are de-a pururea Lumina Lui strălucind în mintea sa, se zice că are mintea lui Hristos [7 Co 2, 16]. Deci când ochiul tău va fi aşa, simplu, întreg trupul cel netrupesc al sufletului tău va fi luminat [Le 11, 34].***

Vezi deci ca nu cumva lumina din tine să fie întuneric [Le 11, 35]; căci zice: „Vezi să nu ţi se pară că ai ceea ce nu ai" [Le 8, 18]. Vezi cum însuşi Stăpânul grăieşte poate cu Voi prin noi, robii Lui, zicând: „Vezi să nu te amăgeşti pe tine însuţi şi, socotind că lumina e întru tine, aceasta să nu fie lumină ci întuneric". Vedeţi deci că aceleaşi lucruri ca şi Stăpânul le spunem şi noi către voi, cei împreună robi cu noi, şi nu grăim nimic sucit sau rău.

Căci zicem: vedeţi, fraţilor, ca nu cumva părându-vă a fi în Dumnezeu şi socotind că aveţi comuniune cu El [1 In 1, 6], să vă aflaţi afară şi separaţi de El pentru că nu vedeţi de pe acum [hede] lumina Lui. Căci dacă aceasta ar fi aprins făcliile - adică sufletele - voastre, ar fi strălucit limpede întru voi, precum a zis însuşi Iisus Hristos, Dumnezeul şi Mântuitorul nostru: ***„Deci dacă tot trupul tău este luminat, neavând nici o parte întunecată, atunci el va fi luminat în întregime, ca atunci când te luminează făclia cu strălucirea ei"*** [Le 11, 36]. Ce altă mărturie mai mare deci să-ţi aducem spre încredinţare? Iar dacă nu vei crede Stăpânului, spune-mi, vei crede celui ce este rob împreună cu tine?

Cheia cunoştinţei

Dar ce să zic celor cărora le place să-şi audă des numele şi să şadă ca preoţi, arhierei şi egumeni, care vor să primească gânduri străine şi zic că sunt vrednici de a lega şi dezlega [păcatele oamenilor] [Mt 16, 19; 18, 18]? Căci atunci când văd că ei nu ştiu nimic din aceste lucruri necesare şi dumnezeieşti şi nici nu învaţă acestea pe ceilalţi, nici nu-i duc la lumina cunoştinţei, ce altceva e aceasta decât ceea ce

zicea Hristos fariseilor şi învăţătorilor de Lege: ***„Vai, vouă, învăţătorilor de Lege, că aţi luat cheia cunoştinţei. Voi înşivă n-aţi intrat, iar pe cei ce voiau să intre i-aţi împiedicat"*** [Le 11, 52]. ***Căci ce altceva e „cheia cunoştinţei" decât harul Duhului Sfânt cel dat prin credinţă şi care prin luminare produce cu adevărat cunoştinţa şi cunoaşterea deplină şi deschide mintea noastră [Le 24, 45] cea încuiată şi acoperită cu un văl?*** precum v-am grăit adeseori prin multe pilde [parabole] şi ghicituri [enigme], încă şi prin dovediri [demonstraţii] vădite, şi cum vă voi spune iarăşi:

Cheia, uşa şi casa

- ***„Uşa" este Fiul*** - *căci zice:* ***„Eu sunt uşa"*** *[In 7, 9] - iar*
- ***„cheia" este Duhul Sfânt*** - *căci zice:* ***„Luaţi Duh Sfânt, cărora le veţi ierta păcatele se vor ierta lor, cărora le veţi ţine, ţinute vor fi"*** *[In 20, 22-23] - iar*
- ***„casa" este Tatăl*** - *căci zice:* ***„în casa Tatălui Meu sunt multe locaşuri"*** *[In 14, 2].*

Ia seama deci întocmai în tâlcul duhovnicesc [theoria] al cuvântului. Deci dacă cheia nu descuie - căci zice: „Acestuia portarul îi deschide" [In 10, 3] - uşa nu se deschide; iar dacă uşa nu se deschide, nimeni nu intră în casa Tatălui, după cum zice Hristos: ***„Nimeni nu intră la Tatăl, decât numai prin Mine"*** [In 14, 6].

Cheia e Duhul Sfânt

Iar că Duhul Sfânt deschide mai întâi mintea [Le 24, 45] noastră şi ne învaţă cele privitoare la Tatăl şi la Fiul, tot El a zis iarăşi: ***„Iar când va veni Acela, Duhul Adevărului Care de la Tatăl purcede, Acela va da mărturie despre Mine şi vă va călăuzi la tot adevărul"*** [In 16, 36; 15, 26] - ***vezi cum Tatăl şi Fiul se fac cunoscuţi în mod neseparat prin Duhul sau mai degrabă în Duhul?*** - şi iarăşi: ***„Căci dacă nu Mă voi duce, Duhul nu va veni la voi. Iar când va veni Acela, vă va aduce aminte de toate"*** [In 17, 7; 14, 26]; şi iarăşi: ***„Dacă Mă iubiţi pe Mine, veţi păzi poruncile Mele şi Eu îl voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă, ca să rămână cu voi în veac, Duhul Adevărului"*** [In 14, 15-17]; şi după puţin: „în ziua aceea" - adică atunci când va veni la voi Duhul Sfânt - ***„veţi cunoaşte că Eu sunt în Tatăl Meu şi voi în Mine şi Eu în voi"*** [In 14, 20]; şi iarăşi: ***„Ioan a botezat cu apă, voi însă veţi fi botezaţi în Duhul Sfânt"*** [FA 1, 5; 11, 16], şi pe drept cuvânt, căci dacă nu se va boteza cineva în Duhul Sfânt nu se va face nici fiu al lui Dumnezeu, nici împreună-moştenitor al lui Dumnezeu [Rm 8, 17].

Dar şi lui Petru îi spune: „Ţie îţi voi da cheile Împărăţiei Cerurilor" [Mt 16, 19], desigur nu chei de bronz sau de fier, ci chei vrednice de casa aceea. Iar ce fel este casa aceea, ascultă pe Pavel care în Epistola lui către Timotei zice: „îţi poruncesc înaintea lui Dumnezeu Cel ce face vii toate, şi a lui Iisus Hristos" [7 Tim 6, 13], şi, după puţin: „Fericitul şi singurul Stăpânitor, împăratul împăraţilor şi Domnul Domnilor, Cel ce singur are nemurire şi are drept casă Lumina cea neapropiată" [1 Tim 6, 15-16]. Căci dacă casa, zice, este lumină neapropiată, este evident că şi uşa casei este lumină şi este şi ea neapropiată. Iar dacă voi spune că una [uşa] e apropiată iar alta [casa] neapropiată, apropiatul va fi înghiţit de neapropiat, iar cheia nu va fi în stare să o deschidă, dacă nu va deveni şi ea aceeaşi fire, ci va fi mistuită de uşă sau uşa va fi mistuită de casă şi va deveni şi ea deopotrivă de neapropiată pentru toţi. Sau, mai degrabă, se va destrăma şi credinţa noastră, dat fiind că Sfânta Treime se va împărţi în ceva apropiat şi ceva neapropiat, într-un mai mare şi într-un mai mic.

Vedeţi însă ca nu cumva, auzind voi acestea şi luându-vă după imaginile caselor şi uşilor sensibile, să vă închipuiţi în mintea voastră figura unui corp şi sufletul vostru să cadă în îndoială şi blasfemie. Ci, chibzuind în voi înşivă la toate acestea în chip vrednic de Dumnezeu şi frumos după raţiunea şi legea tâlcuirii [contemplaţiei] duhovniceşti, le veţi găsi pe toate explicate întocmai. ***Dacă însă nu le puteţi înţelege aşa, în chip vrednic de Dumnezeu, primiţi-le numai prin credinţă şi să nu mai voiţi deloc să le iscodiţi cu curiozitate.***

Sălaşul lui Dumnezeu

Căci Duhul Sfânt se numeşte „cheie", pentru că în El şi prin El e luminată mai întâi mintea noastră, iar, curăţiţi fiind, suntem luminaţi cu lumina cunoştinţei, suntem botezaţi şi născuţi din nou de sus [In 3, 3-5], şi ne facem copii ai lui Dumnezeu, după cum spune Pavel: ***„însuşi Duhul se roagă pentru noi cu suspine negrăite"*** [Rm 8, 26], şi iarăşi: ***„A dat Dumnezeu pe Duhul Său în inimile noastre Care strigă: Avva! Părinte!"*** [Ga 4, 6]. Aşadar, El ne arată „uşa" că este lumină, iar uşa ne învaţă că Cel ce locuieşte în „casă" e şi El lumină neapropiată [1 Tim 6, 16]. Însă nu unul e Dumnezeu Care locuieşte în casă şi altă lumină e casa Lui, precum nu una este lumina Dumnezeirii şi alta Dumnezeu, ci Unul şi Acelaşi este casă şi locuitor al casei, precum Acelaşi este Lumină şi Dumnezeu.

Dar, teologic vorbind, şi Fiul se numeşte „casă" ca şi Tatăl - căci zice: ***„Tu, Tată, în Mine şi Eu în ei, Tu în Mine, şi Eu, Tată, în Tine, ca să fim una"*** [In 17, 21-23] - şi ca şi Duhul - căci zice: ***„Şi voi locui şi voi umbla în ei"*** [2 Co 6, 16] şi ***„Eu şi Tatăl vom veni şi Ne vom face la el sălaş"*** [In 14, 23], evident prin Duhul, după

cum zice Pavel: ***„Căci Duhul este Domnul"*** [2 Co 3, 17]. ***Deci dacă Domnul este Duhul şi Tatăl este în El şi El în noi, precum iarăşi şi noi în El, atunci şi El este împreună cu Dumnezeu Tatăl şi Dumnezeu este întru El.***

Persoanele Sfintei Treimi

Şi dacă trebuie să vorbim mai exact, ceea ce este Unul, aceasta sunt şi Celelalte Două. Căci Cele Trei [Persoane] sunt în Acelaşi [Dumnezeu] [1 In 4, 8] şi se cugetă a fi o unică fiinţă, fire şi împărăţie. Deci dacă Una este numită cu un nume, acesta este contemplat după fire şi în Celelalte, afară de numele de „Tată", „Fiu" şi „Duh Sfânt", adică afară de faptul de „a naşte", „a fi născut" şi „a fi purces", căci numai acestea însoţesc indiscutabil Sfânta Treime în mod natural şi ca proprietăţi [personale distinctive şi inconfundabile], iar în acestea nu este îngăduit ca noi să gândim sau să grăim o înstrăinare, redistribuire sau schimbare a Numelor; căci prin acestea s-au făcut cunoscute în mod distinct cele Trei Persoane, şi nu este cu putinţă în aceasta a pune pe Fiul înaintea Tatălui, nici pe Duhul Sfânt înaintea Fiului, ci numai de a spune în acelaşi timp: „Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt", fără ca să se facă între Acestea nici cea mai subtilă întrerupere de timp sau de moment, căci deodată împreună cu Tatăl este născut şi Fiul şi e purces şi Duhul.

Unitatea firii dumnezeieşti

În toate celelalte însă un singur nume sau comparaţie este contemplată şi într-Una şi în [toate] Trei, ca, de pildă, dacă zici „lumină" fiecare din Ele e lumină şi toate Trei sunt o singură lumină; sau „viaţă veşnică" este fiecare din Ei în parte, şi Fiul şi Duhul şi Tatăl şi toate Trei sunt o singură viaţă. „Duh" este Dumnezeu [In 4, 24] Tatăl, „Duh" este Domnul [2 Co 3, 17] şi Duhul Sfânt este [şi El] Dumnezeu: fiecare în parte sunt Dumnezeu şi împreună toate Trei sunt Dumnezeu.

Un „Domn" [Ef 4, 5] sunt fiecare şi toate Trei un Domn. Un Dumnezeu Cel peste toate [Rm 9, 5], Ziditor a toate, sunt fiecare şi toate sunt Un Dumnezeu Ziditor de toate. Căci zice şi Vechiul [Testament]: ***„La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul; şi a zis Dumnezeu: „Să fie lumină şi s-a făcut lumină"*** [Fc 1, 13], iar acest [text] ni-1 face înţeles pe Cuvântul Tatălui; iar David zice: ***„Prin Cuvântul Domnului s-au întărit cerurile"***, prin care am cunoscut că este arătat Fiul, ***„şi prin Duhul gurii Lui toată puterea lor"*** [Ps 32, 6], prin care ni s-a dat de înţeles pe Duhul Sfânt.

Dar şi Ioan, fiul tunetului [Mc 3, 17], zice în Evanghelia lui: ***„La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu"***, adică la Tatăl, ***„şi Dumnezeu era Cuvântul"***, adică Fiul; ***„toate prin El s-au făcut şi fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut"*** [In 1, 1-3].

Să dobândim adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu

Învăţaţi deci acestea, rogu-vă, voi cei ce vă daţi numele de copii ai lui Dumnezeu [In 1, 3] şi vi se pare că sunteţi creştini, şi voi, preoţi şi monahi, care învăţaţi pe alţii cuvinte goale şi socotiţi că sunteţi stăpâni [peste aceştia] - dar numai în chip mincinos. Întrebaţi pe bătrânii şi arhiereii voştri, adunaţi-vă împreună [Dt 31, 28], în iubirea lui Dumnezeu, şi căutaţi mai întâi să învăţaţi şi pătimiţi acestea cu lucrul şi voiţi încă a vedea [acestea] şi a vă face asemenea cu Dumnezeu [deiformi] prin experienţă. Dar să nu râvniţi numai la scenă şi la haină, şi să urcaţi la demnităţile apostolice ca nu cumva voi, care alergaţi fără desăvârşire la stăpânirea asupra altora înainte de a avea cunoştinţa tainelor lui Dumnezeu, să auziţi: ***„Vai, vouă celor ce faceţi lumina întuneric şi întunericul lumină***” [Is 5, 22]!

Vă rog, pe voi toţi, fraţilor lui Hristos, să puneţi mai întâi temelie bună la ridicarea virtuţilor: smerenia; apoi, să ridicaţi prin luptele evlaviei [1 Tim 4, 7] casa [Mt 7, 24-25 par] cunoştinţei tainelor lui Dumnezeu [Mt 13, 11 par], să fiţi cuprinşi de lumina dumnezeiască şi să vedeţi cu ochiul curăţit al inimii pe Dumnezeu [Mt 3, 8], pe cât ne este cu putinţă nouă oamenilor, şi prin aceasta să fiţi iniţiaţi în cele mai desăvârşite din tainele Împărăţiei Cerurilor [Mt 13, 11]; şi aşa, de la această cunoştinţă dată de sus de Părintele luminilor [Iac 1, 17], să veniţi la cuvântul învăţăturii [Rm 12, 7; 7 Tim 4, 6; 5, 17] şi să învăţaţi pe aproapele nostru care e voia lui Dumnezeu cea bună, desăvârşită şi bine-plăcută [Rm 12, 2], şi prin învăţătura noastră să aducem lui Dumnezeu, Celui ce prin Duhul Lui ne-a rânduit dascăli ai Bisericii Lui, un popor ales [Tu 2, 14]; ca să nu fim scoşi afară, ca nişte vrednici de dispreţ şi goi de haina de nuntă, din casa nunţii [Mt 22, 10-13] lui Hristos, ci mai degrabă să intrăm în ea neîmpiedicaţi întru strălucirea vieţii şi cunoştinţei cereşti, ca nişte iconomi înţelepţi [Le 12, 42] care iconomisim bine cele ale cuvântului învăţăturii celor ce sunt robi împreună cu noi, şi, înainte de aceasta, iconomisim bine cele ale vieţii noastre, luminoşi şi plini de Duhul Sfânt, şi să împărăţim împreună cu Hristos [2 Tim 2, 12], moştenind împreună cu El cele ale împărăţiei lui Dumnezeu în Duhul Sfânt, izvorul şi viaţa cea pururea vie şi nemuritoare, căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Amin.

Sfântul Simeon, noul teolog - Imnele iubirii dumnezeieşti

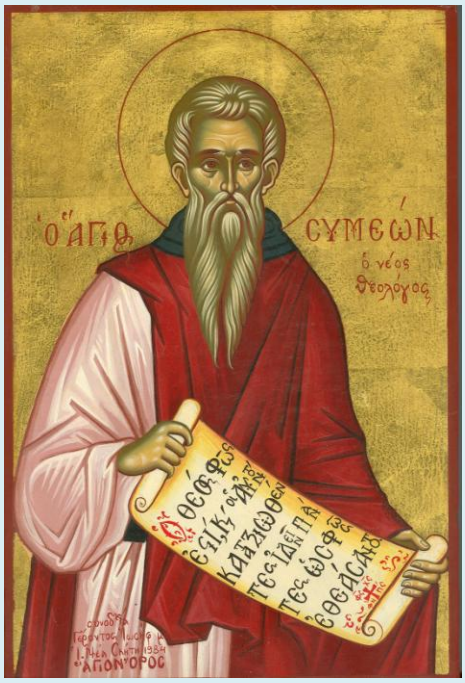

https://www.academia.edu/42260578/Sf%C3%A2ntul_Simeon_noul_teolog_-_Imnele_iubirii_dumnezeie%C5%9Fti

***

XIII - Îndemn la pocăinţă; şi cum voinţa trupului unită cu voinţa duhului face pe om în chipul lui Dumnezeu

Plâng şi mă doare inima când îmi străluceşte lumina
şi văd sărăcia mea şi cunosc unde sunt
şi în ce lume muritoare locuiesc, fiind muritor;
şi mă desfătez şi mă bucur, când înţeleg
starea şi slava dată mie de Dumnezeu
şi mă văd pe mine ca un înger al Domnului,
împodobit întreg în haină nematerială.

Bucuria aprinde dorul meu de Dumnezeu,
Cel ce-mi dă toate şi mă preschimbă.
Iar din dor izvorăsc râuri de lacrimi şi mă face şi mai strălucitor.
Ascultaţi voi, care aţi păcătuit ca mine lui Dumnezeu,
siliţi-vă şi alergaţi cu putere în fapte,
ca să luaţi şi să apucaţi materia nematerială a focului

- iar zicând materie, am arătat fiinţa dumnezeiască -
şi să aprindeţi sfeşnicul spiritual al sufletului,
ca să vă faceţi sori luminători în lume,
chiar dacă nu sunteţi văzuţi de cei din lume;
ca să vă faceţi ca nişte dumnezei,
având înlăuntrul vostru toată slava lui Dumnezeu în două firi,
cu adevărat în două naturi şi în două lucrări
şi în două voinţe cum zice Pavel (Efeseni II, 3).

De fapt, alta este voia trupului curgător
şi alta a Duhului şi alta a sufletului.
Dar ca om nu sunt întreit, ci îndoit.
Însă sufletul meu s-a legat în chip negrăit cu trupul meu.
Deci nu caută fiecare ale sale în chip separat,
ca de pildă a mânca şi a bea, sau a dormi,
care spun că sunt voia pământească a trupului.
Astfel fiindcă nimic nu caută trupul în chip separat de suflet,
căci în acest caz ar fi mort, fără simţire, ca un lut,
socotesc că totul este a sufletului,
că e o singură voinţă a omului.

Deci cel ce şi-a unit ceea ce e al lui cu Duhul dumnezeiesc,
s-a făcut în chipul dumnezeiesc, luând pe Hristos în piept;
S-a făcut creştin din Hristos,
având înăuntru ca pe Cel ce a luat chip în sine (Gal. IV, 19)
pe Hristos cel necuprins şi singur
cu adevărat neapropiat tuturor făpturilor,
Dar, o, fire neprihănită, fiinţă ascunsă,
iubire de oameni necunoscută celor mai mulţi oameni,
milă nevăzută de cei ce vieţuiesc fără minte
fiinţă neschimbătoare, netăiată, întreit sfântă,
lumină simplă şi fără chip, întru totul necompusă,
necorporală, nedespărţită, necuprinsă de nici o fire,
cum te-ai făcut văzută ca mine, cum Te-ai făcut cunoscută celor
din întuneric ?
Cum Te-ai făcut ţinută în mâinile Sfintei Tale Maice ?
Cum te-ai făcut legat ca un ucigaş,
ai pătimit trupeşte ca un răufăcător,
o, împărate, voind cu orice preţ să mă mântuieşti
şi să mă introduci iarăşi în raiul slavei ?

Aceasta e iconomia Ta, aceasta venirea,
aceasta, mila şi iubirea Ta de oameni,
care s-a arătat pentru noi, toţi oamenii, Cuvinte,
pentru credincioşi, necredincioşi,
păgâni, păcătoşi, sfinţi.
Căci tuturor s-a făcut comună arătarea Ta,
mântuirea şi răscumpărarea, celor vii şi morţi.

Dar ceea ce s-a făcut în chip ascuns în mine risipitorul,
şi s-a săvârşit parţial într-o neştiinţă cunoscută
- căci e cunoscută mie şi necunoscută altora -
ce limbă va spune, ce minte va tâlcui,
ce cuvânt va exprima, ca să spună şi limba ta ?
Căci e un lucru înfricoşător Stăpâne,
înfricoşător şi mai presus de cuvânt,
că mi se arată lumina, pe care nu o are lumea.
şi că mă iubeşte Cel ce nu e înăuntru lumii acesteia
şi că iubesc pe Cel ce nu e nicăieri în cele văzute.
Sunt aşezat pe pat, fiind în afara lumii
şi fiind în mijlocul chiliei mele,
văd pe Cel ce e în afara lumii, căruia Îi şi vorbesc,
ba îndrăznesc să spun, Îl şi iubesc şi Acela mă iubeşte.
Mănânc, dar mă hrănesc bine numai cu această contemplare.
Şi unit cu El, depăşesc cerurile.
Şi aceasta o ştiu ca un fapt adevărat şi sigur.
Dar unde e trupul atunci, nu ştiu.
ştiu că pogoară Cel ce e nevăzut.
Ştiu că Cel ce e despărţit de toată zidirea
mă ia înăuntrul Lui şi mă ascunde în braţele Lui,
şi mă aflu atunci în afara întregii lumi.
Iar eu iarăşi, cel muritor şi mic în lume,
privesc în mine întreg pe Făcătorul lumii,
şi ştiu că nu voi muri, aflându-mă înăuntrul Vieţii.
Şi am toată viaţa răsărind înăuntrul meu.
El este în inima mea, dar se află în cer,
mi se arată aci şi acolo, strălucind la fel.
Dar cum se săvârşesc acestea, cum aş putea să înţeleg,
cum aş putea exprima, cele ce le înţeleg şi văd ?
Căci sunt cu adevărat, dar cu totul de negrăit şi de nespus,
cele ce ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit

şi la inima trupească de carne a omului nu s-au suit (I Cor, II, 9).

Îţi mulţumesc, Stăpâne, că m-ai miluit pe mine
şi mi-ai dat să le văd pe acestea şi să le scriu aşa
şi să vestesc celor împreună cu mine iubirea Ta de oameni,
ca să cunoască şi acum în chip tainic popoare, seminţii şi limbi
că îi miluieşti pe toţi cei ce se pocăiesc cu căldură,
la fel ca pe apostolii Tăi şi pe toţi sfinţii .
şi le faci parte de binefaceri, de cinste şi-i slăveşti, Dumnezeul meu,
ca pe unii ce Te caută cu dorinţă şi în frică multă
şi numai spre Tine privesc, Făcătorul lumii,
căruia se cuvine cinstea, stăpânirea şi mărirea,
ca împăratului şi Dumnezeului şi Stăpânului tuturor,
acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

XXIX - Despre descoperirea spirituală a lucrărilor sfintei lumini. Bunătăţile dumnezeieşti li se fac vădite numai acelora cu care s-a unit Dumnezeu prin împărtăşirea Sfântului Duh

De unde vii ? Cum intri
înăuntrul chiliei mele
închisă din toate părţile ?
Acesta este un lucru minunat,
mai presus de cuvânt şi mai presus de minte.
Faptul că vii înăuntrul meu
întreg, deodată, şi că străluceşti
şi Te arăţi luminos
ca luna în plină lumină,
îmi este neînţeles şi mă lasă
fără grăi, Dumnezeul meu.

Ştiu că Tu eşti Cel ce vii
ca să luminezi pe cei ce şed în întuneric
Şi sunt uimit şi-mi ies
din cugetare şi cuvânt,
văzând o minune străină,
care întrece toată zidirea,
toată firea, orice cuvânt.

Totuşi voi spune acum tuturor
cele ce binevoieşti să mi le spui.
O, neam întreg al oamenilor,
împăraţi şi căpetenii,
bogaţi şi săraci,
monahi şi mireni,
toată limba pământenilor,
ascultaţi-mă acum
când vă grăiesc, povestindu-vă
mărimea iubirii de oameni a lui Dumnezeu.

I-am păcătuit ca nici un alt om din lume.
Şi să nu înţeleagă cineva
că spun aceasta din smerenie
Căci am păcătuit cu adevărat
mai mult decât toţi oamenii.

Am săvârşit toată fapta păcătoasă
şi toată răutatea
ca să ţi-o spun pe scurt.
Dar mai ştiu că m-a chemat
şi îndată am ascultat.

Dar unde ai înţeles că spun
că m-a chemat El ?
Oare la slava lumii,
sau la desfătări şi odihnă,
la bogăţia sau la prietenia cu cei avuţi,
sau la altceva din cele văzute în viaţa de atei ?
Aceasta e blasfemie.
Am spus că m-a chemat
mai degrabă la pocăinţă.
Şi îndată am urmat
Stăpânului care m-a chemat.

Deci alergând El, eu alergam după El,
fugind El, îi urmam
ca un câine după stăpânul său.
Iar când Mântuitorul se depărta
şi se ascundea de mine,
nu deznădăjduiam, nici nu mă întorceam înapoi
ca şi când l-aş fi pierdut,
ci şezând în locul în care mă aflam, plângeam,
mă tânguiam şi chemam pe Stăpânul ascuns.
Dar lunecând eu astfel şi strigând,
mi se arată apropiindu-Se.
Iar văzându-L, săream iarăşi
pornind să-L prind.
Şi fugind Acela repede,
alergam cu putere
şi de multe ori îl prindeam
apucându-L de ciucurele veşmântului.
Iar Acela oprindu-Se puţin,
mă bucuram mult.
Şi iarăşi zburam, şi iarăşi îl urmăream.
Şi aşa plecând El şi venind,
ascunzându-Se şi arătându-Se,

nu mă întorceam înapoi,
nu mă descurajam deloc,
nu încetam să alerg,
nu-L socoteam un amăgitor
sau ca pe Unul care mă ispitea,
ci nevăzându-L, îl căutam
cu toată tăria mea,
Cercetam căile şi răspântiile,
unde putea să apară,
mă umpleam de lacrimi
şi întrebam pe toţi
care L-au văzut vreodată.

Pe cine crezi că spun că întrebam ?
Socoteşti că pe înţelepţii lumii acesteia,
sau pe învăţaţi ?
Nicidecum, ci pe prooroci,
pe apostoli şi părinţi,
pe înţelepţii adevăraţi,
pe cei ce-au dobândit
înţelepciunea însăşi întreagă,
care este Acela însuşi,
Hristos, înţelepciunea lui Dumnezeu.

Deci i-am întrebat pe aceştia
cu lacrimi şi cu mare osteneală a inimii
să-mi spună unde L-au văzut pe Acesta,
sau în ce loc şi în ce mod.
Şi după ce mi-au spus aceştia,
am alergat cu toată puterea
şi n-am mai dormit deloc,
ci m-am silit pe mine.

Ca urmare, văzând El dorul meu,
mi s-a arătat în oarecare măsură.
Şi văzându-L, L-am urmărit,
cum am spus înainte, cu putere.
Şi când El m-a văzut
că socotesc toate ca nimic,
că socotesc toate cele din lume

împreună cu lumea,
şi pe toţi cei din lume, din suflet,
ca şi când n-ar fi pentru simţurile mele
şi că m-am despărţit de toate
din această dispoziţie,
mi s-a arătat întreg mie întreg
şi s-a unit întreg cu mine întreg
Cel ce este în afară de lume
şi poartă lumea
cu toate cele din lume,
ţinând în mâna Sa
cele văzute împreună cu cele nevăzute.

Deci, auziţi, Acesta a venit
în întâmpinarea mea şi mi s-a descoperit.
De unde, cum a venit, nu ştiu.
Căci cum aş putea şti de unde a venit,
Cel pe care nici un om
nu L-a văzut vreodată,
nici n-a cunoscut unde este,
unde păstoreşte, unde doarme ?
Căci nu se vede câtuşi de puţin,
nu e înţeles deloc,
locuieşte în lumina neapropiată
şi e în mod negrăit
o lumină în trei ipostasuri,
în spaţii nemărginite.
un Tată, de asemenea, un Fiu,
împreună cu Duhul dumnezeiesc.
Cel unul e trei
şi cei trei sunt un Dumnezeu de netâlcuit.
Căci cuvântul nu poate exprima
cele de neexprimat.
nici mintea nu le poate înţelege clar.

El de-abia poate să exprime întrucâtva
cele din noi.
Dar a tâlcui acestea, nu le pot nici eu nici altul.
Nu pot spune cum e Dumnezeu în afara tuturor,
prin fiinţă şi prin fire,

prin putere şi prin slavă ;
şi cum locuieşte pretutindeni şi în toţi,
dar în mod deosebit în sfinţi;
şi cum îşi face din aceştia un cort conştient
şi fiinţial, Cel ce e cu totul suprafiinţial ?
Şi cum străluceşte în inima de carne
şi cum e şi înăuntrul ei
şi cum e şi în afara tuturor
şi cum umple El toate
şi străluceşte noaptea şi ziua şi totuşi nu se vede ?
Spune-mi, oare va înţelege
mintea omenească toate acestea ?
Sau le va putea exprima ?

Nicidecum, nici îngerul,
nici arhanghelul nu le va putea exprima,
nici nu le va putea înfăţişa prin cuvânt.
Pe acestea numai Duhul lui Dumnezeu
le cunoaşte, le ştie, ca Cel de o fiinţă
şi împreună şezător pe Scaun
şi împreună fără de început
cu Fiul şi cu Tatăl.
Deci El le arată în chip negrăit toate
celor în care străluceşte,
celor cu care se uneşte din belşug.

îţi spun toate ca trăire reală.
Căci, precum orbul, de va vedea,
vede întâi lumina,
apoi şi toată creaţia
cea în lumină - o, minune ! -
aşa şi cel luminat în suflet
de Duhul dumnezeiesc,
ajunge întâi părtaş de lumină
şi vede lumina lui Dumnezeu
şi neîndoielnic pe Dumnezeu,
apoi în El le vede pe toate,
mai bine zis pe toate câte le porunceşte El,
câte le voieşte şi hotărăşte.

Sau celor pe care îi luminează prin strălucire,
le dă să vadă
cele aflate în lumina dumnezeiască.
Pe măsura iubirii,
a păzirii poruncilor
cei luminaţi văd
şi sunt introduşi în adâncul
ascunselor taine dumnezeieşti.

Precum dacă intră cineva într-o casă întunecoasă
ţinând în mâna lui un sfeşnic
sau urmând altuia
ce poartă un sfeşnic,
vede cele ce sunt înăuntrul casei,
la fel cel luminat cu putere
de razele Soarelui spiritual
vede cele necunoscute tuturor celorlalţi
şi le spune, dar nu toate,
ci câte le poate exprima prin cuvânt.

Căci cine va putea arăta vreodată acelea,
cum, câte şi cât de mari sunt,
o dată ce sunt tuturor necuprinse şi nevăzute ?
Şi cine va putea înţelege,
sau cum va putea măsura şi exprima
chipul celor fără chip,
mărimea celor fără mărime,
frumuseţea celor nevăzute ?
Cum se va descrie prin cuvânt
formele celor fără formă ?
Desigur, nicidecum, vei spune.

Dar acestea nu le ştiu
decât numai când cei ce le văd.
De aceea, nu prin cuvinte, ci prin fapte
să ne grăbim să le cercetăm,
să vedem şi să învăţăm
bogăţia tainelor dumnezeieşti,
pe care o dăruieşte Stăpânul
celor ce le caută cu osteneală

şi au dobândit în mod vădit uitarea lumii întregi
şi a lucrurilor din ea.
Căci cel ce le cercetează pe acelea
cu hotărârea sufletului întreg,
cum nu va uita cu adevărat
de toate cele de aici
şi nu va avea mintea goală de acestea
şi nu se va afla îndată singur
în afară de toate ?

Pe acesta văzându-l singur Dumnezeu
devenit singur pentru El
şi negând lumea
şi toate ale lumii,
se uneşte singur cu el
aflându-l singur.

O, înfricoşătoare iconomie,
o, bunătate negrăită !
Nu mă întreba de cele experiate astfel,
nu le cerceta, nu le căuta !
Căci dacă nimeni nu poate număra
mulţimea stelelor,
sau picăturile ploii,
sau boabele de nisip,
sau înţelege şi spune mărimile şi frumuseţile
celorlalte creaturi,
sau firile şi formele lor,
sau cauzele lor,
cum va putea exprima bunătatea Creatorului,
pe care El o arată sufletelor sfinţilor
cu care se uneşte ?

Căci îi îndumnezeieşte cu adevărat şi pe aceia
prin unirea cu Sine.
Deci cel ce voieşte să exprime
felurile de-a fi ale sufletului îndumnezeit,
sau firea, sau dispoziţia, sau gândirea lui,
şi să-ţi povestească toate cele din el,
fără să le ştie,

încearcă să-ţi înfăţişeze prin cuvânt
cum este Dumnezeu.
Dar nu este îngăduit
să cerceteze acestea cei ce trăiesc în lume
sau cei ce trăiesc după trup,
ci numai cei ce le primesc acestea
numai prin credinţă
sau imită vieţile tuturor sfinţilor
prin lacrimi şi pocăinţă
şi prin toată vieţuirea aspră
şi să alerge prin răbdarea necazurilor,
să ajungă, cum s-a spus, în afara lumii.

Aceştia le vor afla, cum am zis, toate fără nici o lipsă.
Şi aflându-le, se vor uimi
şi se vor minuna
şi se vor ruga şi pentru mine, nevrednicul,
ca să nu cad din acestea,
ci să dobândesc şi acelea
pe care am dorit şi doresc să le dobândesc,
dar al căror dor
îl şterg şi-l acopăr acum prin dor.

Ai auzit vreodată de aşa ceva ?
Dorul aprinde dorul
şi focul hrăneşte flacăra.
Dar în mine nu este aşa.
ci - fără să ştiu cum s-o spun -
iubirea covârşitoare stinge iubirea mea.
Căci nu iubesc cât voiesc
şi socotesc că n-am dobândit deloc iubirea lui Dumnezeu.
Iar căutând fără săturare
să iubesc atât cât voiesc,
pierd, o, minune ! şi iubirea lui Dumnezeu pe care am avut-o.
Cel ce are o comoară
şi e iubitor de argint,
fiindcă nu are toate,
socoteşte că nu are nimic,
chiar de are mult aur.
Aşa socotesc că se întâmplă şi cu mine,

nenorocitul, în aceasta :
fiindcă nu doresc cât voiesc,
socotesc că nu doresc deloc.
Deci, a dori cât voiesc
este un dor mai presus de dor.
Şi silesc firea mea
să iubească mai presus de fire.
Dar slăbind firea,
se lipseşte chiar de puterea ce-o are ea.
Şi iubirea moare în chip ciudat
când trăieşte mai mult.

Căci trăieşte în mine şi se epuizează,
cum spun că se epuizează.
îţi voi spune numai aceasta,
că nimeni nu poate să le spună acestea prin cuvânt.
Să dea, deci, Dumnezeu, care e singur
şi care e cu adevărat Dăruitorul acestor bunătăţi,
tuturor celor ce caută acestea
prin pocăinţă,
şi care plâng şi se tânguiesc
şi se curăţă cum se cuvine,
şi se bucură de ele,
ajungând de aici la împărtăşirea de ele prin simţire;
şi să le ducă cu ei plecând de aici
şi să se odihnească întru ele
şi să se bucure de viaţa veşnică.
Şi să se afle prin acestea
părtaşi de slava negrăită. Amin.

XXXIV - Prea Sfântul Duh se uneşte cu sufletele curăţite într-o simţire clară sau conştientă şi face sufletele cu care se uneşte, luminoase, asemenea lui şi pe ele înseşi lumină

Cel nevăzut e cu totul deosebit de cele văzute
şi Cel ce le-a creat, de făpturile Lui
şi Cel nestricăcios, de cele stricăcioase
şi întunericul, de lumină.

Dar când s-a pogorât Dumnezeu,
s-a făcut îmbinarea acestora.
Cele despărţite le-a unit atunci Mântuitorul meu.

Dar orbii n-au văzut unirea
şi morţii spun că nu au deloc simţirea ei
şi socotesc totuşi că trăiesc şi văd,
o, nebunia cea mai de pe urmă.

Şi necrezând spun: "Nimeni n-a cunoscut sau trăit aceasta
prin cercare, nimeni n-a văzut-o întru simţire,
ci se spune doar prin cuvinte ce se aud şi se învaţă".

Dar, o, Hristoase al meu, învaţă-mă să răspund la aceasta
şi să scap pe aceştia de multa neştiinţă şi necredinţă
şi să le dau putinţa să Te vadă pe Tine, lumina lumii.

Ascultaţi şi înţelegeţi, părinţi, cuvintele dumnezeieşti
şi veţi cunoaşte unirea înfăptuită întru conştiinţă
şi întru toată simţirea şi cercarea şi vederea.
Dumnezeu este nevăzut, iar noi suntem cu totul văzuţi.
Dacă deci El se uneşte prin voinţă cu cei văzuţi,
se face o unire a ambilor întru conştiinţă.

Iar dacă ai spune că aceasta se face în chip neştiut şi nesimţit,
unirea ar fi a morţilor şi nu a Vieţii cu cei vii.
Dumnezeu e Creatorul făpturilor, iar noi suntem creaţi.

Dacă deci Dumnezeu, care a creat-o, coboară la creatură
şi se uneşte cu ea şi creatura se face ca şi Creatorul,
ea primeşte simţirea vederii (contemplării) adevărate a faptului,

că ea ca făptură s-a unit în chip negrăit cu Creatorul.
iar dacă nu admitem aceasta, s-a pierdut credinţa
şi a dispărut cu totul nădejdea celor viitoare.
în acest caz nu va fi înviere, nici judecată de obşte.

Dacă noi creaturile, cum spui, ne unim în chip nesimţit
cu Făcătorul, neştiind despre aceasta nimic,
căci şi prin aceasta se primejduieşte, după tine,
Dumnezeu însuşi, ca Unul ce nu este,
atunci nici nu ne dăruieşte viaţă unindu-se cu noi.

Pe de altă parte, Creatorul este nestricăcios,
iar făpturile stricăcioase,
căci cei ce păcătuiesc şi-au dus nu numai trupul
ci şi sufletul însuşi la stricăciune.
Şi în sensul acesta suntem stricăcioşi şi cu trupul şi cu sufletul,
fiind stăpâniţi toţi de stricăciunea morţii spirituale şi a păcatului.

Dacă deci Cel nestricat (necorupt) se uneşte cu mine, stricatul,
se va întâmpla una din acestea de care îţi voi spune:
sau mă va preface şi mă va face nestricat,
sau se va preface nestricatul în stricăciune.
în cazul din urmă eu nu-L voi cunoaşte pe Acela
o dată ce-a fost prefăcut şi făcut ca mine.

Dar dacă mă fac eu întreg nestricat din stricat,
prin alipirea de Cel nestricat,
cum nu voi simţi aceasta,
cum nu mă voi vedea şi nu voi cunoaşte,
prin experienţa (cercarea) însăşi, devenit ceea ce nu eram ?

Căci a spune că Dumnezeu unit cu oamenii
nu le comunică lor nestricăciunea dumnezeiască,
ci e mai degrabă El în stricăciunea lor,
înseamnă a dogmatiza distrugerea Celui ce nu poate fi distrus
şi aceasta e o blasfemie şi o cădere totală din viaţă.

Iar dacă aceasta este cu neputinţă, primeşte mai degrabă contrariul
şi sileşte-te să te împărtăşeşti de nestricăciune înainte de moarte
Dumnezeu este lumină, iar noi suntem în întuneric,

sau vorbind mai adevărat, noi înşine suntem întunericul,
Dar Dumnezeu nu va străluci altundeva, nu vă înşelaţi,
decât în sufletele cu care se uneşte înainte de moartea lor.
Celorlalte, chiar dacă le-ar străluci de la vestitori, cum am spus,
li se va arăta ca un foc cu totul neapropiat,
cercând lucrul fiecăruia cum este
şi iarăşi se va despărţi de ei ca nevrednici,
şi ei vor lua pedeapsa meritată.

Precum aici, aşa şi acolo numai El este lumină,
iar noi suntem întuneric, având sufletele neluminate.
Deci dacă lumina unor suflete se va uni cu sufletul meu,
sau se va stinge şi ea şi va deveni întuneric,
sau sufletul meu se va face luminat ca lumina.

Când se aprinde lumina, întunericul fuge îndată,
chiar când acesta este rezultatul luminii sensibile.
Iar dacă lumina creată are un astfel de efect
şi luminează ochii tăi şi bucură sufletul
şi-ţi dăruieşte să vezi ceea ce nu vedeai înainte,
ce nu va face în suflet luminând în el Creatorul ei.

Care a zis : ***"Să fie lumină şi îndată s-a făcut"*** (Gen. I, 3) ?
Şi ce ţi se pare că va putea face în sufletul luminat
de va străluci spiritual în inimă
sau în minte ca un fulger sau ca soarele cel mare ?
Nu-l va lumina pe acesta, nu-i va dărui
să-L cunoască printr-o cunoştinţă exactă pe El, cine este ?

Da, cu adevărat aceasta se întâmplă, aceasta se săvârşeşte,
aşa se descoperă harul Duhului;
şi în El şi prin El Fiul împreună cu Tatăl.

Şi pe Aceştia îi vede, pe cât e cu putinţă să fie văzuţi.
Şi aşa e învăţat în mod negrăit cele despre Ei.
Iar el le spune şi le scrie şi tuturor celorlalţi.

Şi aşa le expune dogmele vrednice de Dumnezeu
cum le-au învăţat toţi sfinţii părinţi de mai înainte.
Căci aşa au dogmatizat şi Simbolul dumnezeiesc.

Pentru că s-au făcut şi aceia astfel cum au spus,
cum au grăit şi au spus cu Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu.

Căci cine a teologhisit despre unitatea treimică,
sau cine a respins erezia fără să devină astfel,
sau *cine a fost numit sfânt fără să se împărtăşească de Sfântul Duh ?*

La fel lumina spirituală obişnuieşte să vină prin simţire
În cei ce vor fi lumină.
Iar cei ce spun că se împărtăşesc de ea în mod nesimţit,
se numesc pe ei înşişi cu adevărat nesimţitori,
dar noi îi numim morţi lipsiţi de viaţă,
deşi se socotesc că trăiesc încă, o, amăgire, o, nebunie !

Dar, o, lumină, străluceşte-le lor, luminează-le,
ca văzându-Te, să se convingă că eşti de fapt lumina adevărată
şi pe cei cu care te uneşti ca lumină, îi faci asemenea Ţie,

- "O, copile, strălucesc ca totdeauna în faţa orbilor.
Dar ei nu vor să vadă,
ci mai degrabă îşi închid ochii
şi nu vor să privească spre Mine.
Ba îşi întorc privirile în altă parte.

Dar eu mă întorc împreună cu ei şi stau iarăşi înaintea lor.
însă ei iarăşi îşi îndreaptă ochiul în altă parte
şi nu văd lumina feţei Mele.

Unii din aceştia îşi acoperă ochii lor cu un văl,
alţii fug departe, urându-Mă în tot felul.

Ce voi face cu ei ? Nu ştiu deloc.
Să-i mântuiesc oare fără voia lor cu sila ?
Dar li s-ar părea că-i necăjesc vrând
să-i mântuiesc fără voie pe toţi.
Căci numai binele primit cu voia e bine adevărat,
iar binele făcut fără voie, nu va fi bine.
De aceea, pe cei ce voiesc îi văd şi ei mă văd
şi-i fac împreună moştenitori ai împărăţiei,
iar pe cei ce nu voiesc, îi las în lume

şi se fac ei înşişi judecători ai lor înaintea judecăţii;
fiindcă luminându-le eu, lumina neapropiată,
ei şi-au pricinuit singuri loru-şi întunericul,
nevrând să vadă lumina, ci rămânând în întuneric.”

XXXV - Toţi sfinţii luminaţi se umplu de strălucire şi văd slava lui Dumnezeu pe cât e cu putinţă firii omeneşti să-o vadă

Priveşte de sus, Dumnezeul meu, şi binevoieşte a Te arăta
şi a Te întreţine cu mine, sărmanul.
Descoperă-mi lumina Ta,
deschide-mi cerurile,
sau mai bine zis deschide-mi mintea
şi intră şi acum înăuntrul meu.
Răspunde, ca odinioară,
prin gura mea murdară
celor ce spun unii :
că nu e nimeni
care a văzut în mod conştient pe Dumnezeu,
nici nu L-a văzut cineva
înainte, afară de apostoli.

Ba nici aceia, spun ei,
nu L-au văzut limpede pe Dumnezeu şi Tatăl (Ioan XIV, 9).
Ei dogmatizează că este tuturor
necunoscut şi nevăzut,
folosindu-se de cuvântul
ucenicului prea iubit Ioan
care spune : "Pe Dumnezeu nu L-a văzut
nimeni dintre oameni" (loan I, 18).
Da, Hristoase al meu, răspunde-mi repede,
ca să nu par celor fără de minte că aiurez.

- Scrie, a zis, cele ce-ţi spun,
scrie şi nu zăbovi !
Eu eram Dumnezeu dinainte de toate
zilele, orele şi timpurile,
ba şi de toate veacurile
şi de toate făpturile
văzute şi cugetate.
Eram mai presus de minte şi raţiune,
mai presus de toată cugetarea
unic cu unicul, unic.
Şi nimic din cele văzute,
dar nici din cele nevăzute

nu era înainte de-a fi făcute.
Eu sunt singurul necreat
împreună cu Tatăl şi cu Duhul Meu;
singur fără de început,
din Tatăl Meu fără de început.
Nici unul dintre îngeri,
nici dintre arhangheli
şi nici din alte cete (îngereşti)
n-a văzut vreodată firea Mea,
nici pe Mine însumi, Creatorul, întreg,
aşa cum sunt.

Ei nu văd decât o rază a slavei
şi un fir al luminii Mele
şi totuşi se îndumnezeiesc.
Căci toţi primesc razele dumnezeirii
ca o oglindă, care primeşte razele soarelui
sau ca o piatră de cristal
luminată la amiază.
Dar nimeni nu s-a învrednicit
să Mă vadă întreg,
nici dintre îngeri, nici dintre oameni,
nici dintre Sfintele Puteri.

Căci sunt în afara tuturor
şi tuturor nevăzut
fără îndoială, nu pizma faţă de ei
Mă face să nu fiu văzut (întreg) şi prin ei înşişi.
Nici lipsa de frumuseţe
mă face să Mă ascund şi să nu Mă arăt.
Ci fiindcă nu s-a aflat nimeni vrednic
de dumnezeirea Mea,
nici nu s-a făcut creatura
egală în putere cu Creatorul.
Dar nici nu îi este aceasta cuiva de folos.
Însă văzând o rază mică,
află tainic că Eu exist cu adevărat
şi Mă cunosc că sunt Dumnezeu
care i-am adus la existenţă.
Şi, ca urmare, plini de uimire şi de frică

îmi liturghisesc, cântându-Mi.
Căci nu e cu putinţă ca Dumnezeu
să aducă la existenţă un alt Dumnezeu,
egal în putere cu Creatorul
şi de o fiinţă cu Acela ;
nici nu e cu putinţă
să devină creatul
de o fiinţă cu Creatorul.

Căci cum s-ar putea face egal
creatul cu Necreatul ?
Cele create sunt mai mici
decât Cel ce e pururea la fel
şi fără de început şi necreat.
Prin aceasta vei mărturisi că Acela există.
dar că e atât de deosebit,
pe cât o căruţă sau un ferăstrău,
de Cel ce le-a alcătuit.

Deci cum va cunoaşte căruţa
pe cel ce-a alcătuit-o ?
Sau spune-mi cum va cunoaşte
ferăstrăul (Isaia X, 15) pe cel ce-l mişcă ?
Cum ÎI vor cunoaşte de nu le va da lor
cunoştinţa despre Sine,
de nu va pune în ele vederea
Cele ce le-a alcătuit,
fapt cu neputinţă pentru toate cele create.

Deci nimeni dintre oameni
şi nimeni dintre îngeri
n-a primit puterea
de-a da altora duhul,
sau de-a le procura viaţa.
Dar Domnul tuturor
având singur puterea,
având singur stăpânirea
şi fiind izvorul vieţii,
aduce la existenţă vieţuitoarele însufleţite
şi dăruieşte fiecăreia prin voinţă,

ca un Meşter, ca un Stăpân
câte gândeşte şi voieşte.
Lui fie slava şi puterea
acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

XLI - Mulţumire către Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El şi cerere de-a afla pentru ce cei ce-au ajuns desăvârşiţi sunt lăsaţi să fie ispitiţi de demoni; şi învăţătura şi rânduiala dată prin gura lui Dumnezeu despre cei ce s-au lepădat de lume

Cunoşti sărăcia mea, ştii starea mea de orfan,
cunoşti singurătatea mea, vezi slăbiciunea mea
şi neputinţa mea, Dumnezeul meu care m-ai făcut,
nu eşti în neştiinţă despre mine, ci priveşti la mine şi
le cunoşti toate.
Vezi-mi inima smerită, vezi-o zdrobită,
vezi-mă apropiindu-mă de Tine în deznădejde, Dumnezeul meu
şi dă-mi harul Tău din înălţime, dă-mi Duhul Tău dumnezeiesc !
Dă-mi pe Mângâietorul, Mântuitorule, trimite-mi-L,
precum ai făgăduit (Ioan XV 26).
Trimite-L si acum, Stăpâne, mie,
celui ce şed în foişor,
deasupra a tot lucrul pământesc, în afara întregii lumi,
mie celui ce Te caut pe Tine şi aştept Duhul Tău.

Nu întârzia, Milostive, nu mă trece cu vederea, Îndurate !
Nu mă uita pe mine, care Te caut cu sufletul însetat !
Nu mă lipsi de viaţă pe mine cel nevrednic de viaţă,
nu Te scârbi de mine. Dumnezeule, nu mă părăsi,
îţi pun în faţă compătimirea Ta. Îţi amintesc din mila Ta,
Îţi aduc ca mijlocitoare iubirea Ta de oameni.
N-am făcut, n-am împlinit faptele dreptăţii,
niciodată n-am păzit nici una din poruncile Tale,
ci am cheltuit toată viaţa mea în chip risipitor,
dar Tu nu m-ai trecut cu vederea, ci căutând, m-ai aflat rătăcind
şi m-ai întors din calea rătăcirii mele
şi m-ai ridicat pe umerii Tăi neprihăniţi, la lumina harului Tău
şi m-ai purtat, Hristoase, îndurate,
şi nu m-ai lăsat să simt deloc osteneală,
ci odihnindu-mă ca într-o căruţă,
mi-ai dat să umblu cu uşurinţă pe căile Tale aspre,
până ce m-ai readus în turma oilor Tale,
până ce m-ai introdus între robii Tăi şi m-ai numărat între ei.
Vestesc mila Ta, cânt compătimirea Ta,

mă minunez, mulţumindu-Ţi, de bogăţia bunătăţii Tale.

Şi chemat de Tine, cum s-a spus, Dumnezeul meu,
şi slujindu-Ţi acum, cum socotesc, în întregime,
pironit de lumina Ta şi lipit de ea,
stăpânit de dorul Tău, legat de Sine prin iubire,
nu înţeleg, şi sunt uimit şi nu cunosc
cum se mai atinge necazul de sufletul meu nenorocit,
cum mai intră în el întristarea, cum mă mai tulbură în întregime,
cum mă mai lipseşte de dulceaţa Ta, Dumnezeul meu,
şi cum necazul celor pământeşti mă mai desparte de bucurie?
Pentru ce, după ce îmi dau seama că am greşit şi păcătuit atâta,
sau după ce Te-am mâniat atât de mult,
mă părăseşti, Hristoase al meu, Bunule,
ca să mă întristez mai mult ca înainte,
când sufletul meu era împătimit?

Spune-mi şi învaţă-mă adâncul judecăţilor Tale,
spune-mi-le şi nu Te scârbi de mine, care vorbesc cu nevrednicie,
Tu, care odinioară stăteai la masă cu păcătoşii şi cu desfrânatele
şi cinai, Stăpâne, cu risipitorii şi vameşii.

La acestea, Stăpânul meu mi-a răspuns:
"Eu sunt Cel ce te-am scos din lume,
purtându-te în braţele mele ca pe un prunc.
Tu ştii singur ceea ce-ţi spun.
Eu sunt Cel ce Te-am înfăşat, îmbrăţişându-te întreg cu
toate mădularele Mele
şi te-am hrănit cu lapte mai presus de orice mâncare şi băutură.
Căci negrăite sunt toate ale Mele, cu totul de netâlcuit.
Eu sunt Cel ce te-am încredinţat unui pedagog
-şi ştii de cine vorbesc -
şi el te-a îngrijit bine,
ca pe un copil mic ce creşte în fiecare ceas,
hrănindu-te cum se cuvine.
Iar acum, o dată ce-ai ajuns bărbat mare şi un tânăr,
ştii şi tu că Eu am fost pururea cu Tine,
crescând în tine, împreună cu tine şi acoperindu-te
până ce ai trecut cu bine peste toate vârstele.
Deci, acum când nu mai eşti numai un tânăr crescut,

ci mai degrabă ai ajuns cu adevărat un bărbat deplin,
care înclini spre bătrâneţe,
cum mai voieşti să fii purtat în braţe ca un prunc,
cum voieşti să te înfăşez şi să te port iarăşi ?
Cum voieşti să te hrăneşti cu lapte şi să fii sub pedagog ?
Spune-mi, nu te ruşinezi să vorbeşti de acestea ?
Fiind bărbat, slujeşte şi tu altora şi-i hrăneşte
şi-i ajută în toate cele trebuincioase spre creştere.
împotriveşte-te vrăjmaşilor şi loveşte când eşti lovit
- şi ştii că vrăjmaşii de care îţi vorbesc,
sunt oştile dracilor -
primind lovituri, loveşte fără cruţare,
căzând, ridică-te iarăşi.
şi să fie scoşi afară de casa ta, departe.
Căci, cum am spus, nu mai eşti un prunc sau un copil,
nu mai e în tine o neputinţă a sufletului,
Nu te feri să arunci săgeţi
în cei ce-ţi trimit săgeţi şi uneltesc să le trimită,
ca cei ce te rănesc pe tine cu deznădejde
să fie răniţi cu nădejdea trimisă de tine.
Iar cei ce te lovesc cu pumnul mâniei
şi te împing cu furie,
să fie pălmuiţi cu privirile blândeţii tale
nu mai e mintea ta slabă spre a te împotrivi.
Ştii şi să fugi de vrăjmaşi şi iarăşi să-i biruieşti.
Şi războindu-i, Mă ai pe Mine împreună lucrător şi apărător,
iar fugind, Mă ai acoperământ tare, adăpost de neînvins.

Şi spune-mi, ce te supără din cele de pe pământ, care din ele ?
Oare lipsa aurului, sau a argintului, sau a pietrelor scumpe?
Dar ce e mai strălucitor ca Mine sau ce străluceşte mai mult,
sau ce piatră e cu totul mai presus de orice preţ, ca Mine ?
Oare lipsirea de locuri sau lipsa de mâncare,
sau lipsa vinului te tulbură pe tine ?
Şi care alt rai e asemenea Mie ?
Sau care pământ de jos şi al celor curgătoare,
e ca pământul celor blânzi (Matei V, 5) ?
Şi care pâine sau vin în lume
e ca harul Meu, ca Duhul dumnezeiesc,
ca pâinea vieţii, pe care o dăruiesc Eu,

sau ca trupul şi sângele Meu, pentru cei ce Mă mănâncă şi Mă beau
cu inimă curată şi cu credinţă neîndoielnică
şi cu frică şi cutremur, în mod spiritual şi sensibil ?

Spune-mi, ce desfătare, ce bucurie, ce slavă
e mai mare pe pământ, ca aceea de-a Mă vedea pe Mine,
fie şi numai în ghicitură şi în oglindă,
de-a privi fie şi numai strălucirea razei Mele,
şi prin aceasta de-a cunoaşte acestea şi mai multe decât acestea
şi în mod sigur că Eu sunt Făcătorul tuturor;
şi de-a şti şi înţelege că s-a împăcat cu Mine
omul aşezat în groapa cea mai de jos
şi vorbeşte cu Mine ca un prieten cu un prieten,
ridicat din starea de simbriaş, de robie sau de frică;
şi că îmi slujeşte nesilit, din iubire,
făcându-Mi-se familiar prin împlinirea poruncilor ?
Prin aceasta, faptele lor nu mai sunt ca ale celor ce-mi
slujesc pentru simbrie,
nici ca ale celor ce se apropie de Mine ca nişte robi,
ci ca ale prietenilor şi cunoscuţilor şi fiilor Mei.

Şi care sunt acestea, scrie-le pe scurt :
A te socoti mai prejos şi mai rău decât toţi oamenii,
nu numai decât cei împreună nevoitori şi mireni,
ci şi decât păgânii ;
a socoti o mică călcare a celei mai mici porunci
ca o cădere din viaţa veşnică ;
a privi copiii mici ca pe nişte bărbaţi deplini
şi a-i respecta ca pe cei slăviţi ;
a da orbilor aceeaşi cinstire
cum fac Eu, care văd de sus faptele tuturor oamenilor!

Apoi scrie iarăşi acestea, pe care să le faci pentru Mine :
a nu avea împotriva cuiva nimic în inima ta,
nici cea mai mică mişcare sau bănuială;
a te ruga din suflet cu durerea inimii,
din compătimire, pentru cei ce au păcătuit împotriva ta;
ca şi pentru cei ce au îndrăznit aceasta împotriva Mea,
cerând cu lacrimi întoarcerea lor;
a binecuvânta, totodată, pe cei ce te blestemă (Luca VI, 28)

şi a lăuda pe cei ce te bârfesc pururea din invidie
a socoti pe cei ce-ţi vor răul ca binefăcători,
iar pe cei ce nu recunosc ale tale şi nu te ascultă,
a-i plânge şi a-i tângui continuu.
Iar pe cei ce Mă tăgăduiesc pe Mine, Stăpânul lor,
neîncetat să-i sfătuieşti.
Căci am spus că cel ce vă primeşte pe voi, pe Mine Mă primeşte
(Matei X, 40),
şi cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă.

Iar cel ce nu primeşte cu cutremur cuvintele şi îndemnurile voastre
şi nu le împlineşte până la moarte,
nu se va face părtaş de slava Mea cea veşnică,
nu va fi pus în rând cu Mine, Cel răstignit,
cu Mine Cel ce am ascultat de Tatăl până la moarte ;
nu-Mi va sta la dreapta, nu va fi împreună moştenitor
cu cei ce s-au răstignit pe ei
Deci nu înceta de-a sfătui, nu înceta de-a plânge,
nu înceta de-a urmări mântuirea lor,
că de vor asculta şi se vor întoarce,
să-i ai ca fraţi, să-i dobândeşti ca mădulare ale tale
şi să Mi-i aduci ca supuşi adevăraţi,
ca şi Eu să-i primesc prin tine şi să-i slăvesc
şi să-i ofer împreună cu Tine Tatălui ca daruri.

Iar de nu-şi vor tăgădui voile lor,
de nu-şi vor dispreţui, cum am spus, sufletele
(viaţa lor) (Matei XVI, 25),
de nu se vor face morţi voilor lor,
pentru a trăi în viaţa de aici în voia ta,
şi a împlini prin voia ta, voia Mea,
nu vei pierde plata ta, nu te vei lipsi de ea,
ci Eu ţi-o voi da pe aceasta, în loc de simplă, îndoită,
pentru că deşi neascultat, n-ai încetat de-a vorbi,
chiar dacă mai degrabă te-au urât şi s-au întors de la tine
şi te-au privit cu scârbă,
cum M-au urât pe Mine odinioară
şi sunt urât şi acum de ei şi de cei asemenea lor.

Prin astfel de fapte voiesc să slujeşti,

prin astfel de fapte şi cele asemenea sileşte-te să-Mi mulţumeşti.
Căci ele Mă bucură foarte mult.
Să nu ţii mai mult la lenevire
nici să socoteşti altceva din cele din lume mai de folos
pentru suflet.
Căci ce folos va avea cel ce câştigă lumea (Matei VIII, 36),
sau cel ce povăţuieşte şi învaţă,
sau chiar mântuieşte pe toţi, dacă nu se mântuieşte şi el ?
Dar cine e cel ce mântuind pe alţii,
nu mântuieşte, nenorocitul, sufletul său, ci-l pierde ?

Cel ce nesocoteşte porunca Mea, a Stăpânului tuturor
şi o calcă şi prin aceasta iese
din legile Mele şi le dispreţuieşte,
sărind din rânduielile Mele
şi din curtea poruncilor şi ajungând în afara zidului lor.
Acela chiar dacă ar mântui lumea întreagă şi pe cei din lume,
va fi străin de Mine şi departe de oile Mele.
Iar cel ce a dărâmat zidul curţii
şi nu numai a îngăduit ieşirea oilor prin uşă,
ci a şi deschis intrarea neîngăduită fiarelor,
va suporta o pedeapsă negrăită pentru toate oile
şi va fi tăiat şi aruncat în foc şi în tartar
şi va fi, nenorocitul, mâncare viermilor.

Aceasta a spus-o Tatăl prin Fiul
şi a grăit-o Duhul, care este gura Stăpânului
şi au repetat-o îngerii cu glasuri neîncetate,
iar drepţii s-au închinat auzind-o şi au zis :
"Nepătată este judecata Ta, hotărârea Ta de necriticat,
căci fără patimă ai judecat, Dumnezeule Prea Îndurat.
Căci cel ce n-a părăsit voia sa
şi n-a cinstit în primul rând
pe cea a Povăţuitorului, pe care a socotit-o ca a sa,
ţinând-o şi păzind-o fără abatere,
cum ai păzit-o Tu însuţi pe a Părintelui Tău, Îndurate,
cum s-ar fi putut arăta ca împreună moştenitor şi părtaş cu Tine
mai ales când s-a obligat
să nu facă ceva în voia sa până la moarte,
să nu asculte glasul sângelui,

să nu pună mai presus trupul,
sau rudenia şi legătura naturală,
care leagă prin simţire pe cei de pe pământ cu cele
la care au renunţat
Şi-i întoarce pe ei mereu întregi spre cele dinapoi ?

Mucenicii au răspuns la aceasta :
"Dreaptă este cu adevărat judecata Ta".
De fapt, precum cel ce s-a dat pe sine cu hotărâre muceniciei
apoi venind rudeniile, femeile şi copiii,
care îl, întrebau plângând : "Nu ai milă de copiii tăi
şi nu te înduri, nemilostive, de văduvia femeii tale,
nu te apleci cu compătimire spre sărăcia lor,
nici nu înţelegi şi nu te înduri de pieirea lor,
ci-i laşi orfani, străini, săraci şi pe soţie văduvă
şi alegi mai mult mântuirea ta de unul singur ?
Cum nu te temi că vei fi osândit mai degrabă ca un ucigaş,
fiindcă ne-ai părăsit pe noi toţi spre pieire
şi cauţi să mântuieşti doar singur sufletul tău ?"

Acela nu trebuie să asculte nici o clipă cuvântul lor,
nici să-şi aplece auzul spre plânsul lor,
nici să voiască să scape din lanţuri şi închisoare prin daruri,
sau să se elibereze tăgăduindu-Te, Hristoase, pe Tine,
ci să rabde chinurile ca şi când ar fi deja mort
şi să stăruie în închisoare, foame şi sete,
negândindu-se la bunurile şi la banii lui,
nici lăsându-şi, de e cu putinţă, cugetarea
să umble pe afară, fie cât de puţin,
ci să privească prin ea numai la Tine, Stăpâne al tuturor
şi să-şi ocupe mintea gândind la Tine,
stăruind până la moarte numai în dorirea Ta ;
el nu trebuie nici măcar să privească la cei ce se abat,
nici la cei ce Te tăgăduiesc şi se întorc iarăşi
la vărsătura lor (II Petru II, 22),
spre faptele dinainte, spre grija celor de pe pământ
spre soţie şi copii,
nici să se lase legat de aceia prin vreun motiv oarecare;
căci nu mai e stăpân pe viaţa (sufletul) lui,
- de aceea deschizându-se uneori de către Tine

porţile închisorii şi slăbindu-li-se cu totul lanţurile
ce le legau trupul,
mulţi slujitori ai Tăi n-au voit să iasă,
nici să fugă, ci au rămas legaţi cum erau.

La fel, Mântuitorule, şi cei ce sunt acum în lume
şi se leapădă de lume şi de toate rudeniile,
de prietenii, cunoscuţii şi de tot lucrul din lume
şi înainte de toate acestea de voia lor,
nu mai au nici o stăpânire asupra lor,
ci chiar de nu sunt împiedicaţi de stareţi,
sunt datori să-şi ţină obligaţia faţă de Tine, Stăpâne.
Căci n-au făgăduit oamenilor ascultare şi slujire,
ci lui Dumnezeu, ca să se nevoiască cu stareţii
şi cu toţi fraţii ce se află cu ei în mânăstire.
Ei trebuie să locuiască deci în mânăstire
ca într-o insulă din mijlocul mării
şi să socotească toată lumea
devenită pentru ei cu totul de neajuns,
ca şi când o mare prăpastie ar înconjura
de jur împrejur mănăstirea lor,
ca să nu treacă nici cei din lume spre mânăstire,
nici cei din insulă
să nu treacă spre cei din lume
şi să privească împătimiţi spre ei;
ba nici amintirea lor să nu se întoarcă în inima şi mintea lor;
ci trebuie să se simtă ca nişte morţi faţă de nişte morţi,
fiind faţă de ei nesimţiţi în simţire ;
şi să se facă pentru aceia
ca nişte mici jertfiţi cu adevărat de bună voie.

Aceste prea sfinte cuvinte ale mucenicilor
pline de dor şi încărcate de iubire faţă de Stăpânul,
auzindu-le Heruvimii, au cântat cu frică :
"Slavă Ţie împărate, slavă Ţie, Prea Îndurate,
care ne-ai arătat mucenici pe pământ neavând nevoie de tirani,
dând mărturie pentru Tine în fiecare ceas numai prin dor".
"Da", a spus iarăşi Tatăl prin Fiul şi a rostit Duhul :
"Cu adevărat cei ce iubesc din inimă pe Dumnezeu,
stăruind numai în iubirea Lui

şi murind în fiecare ceas voii lor,
sunt şi prieteni adevăraţi şi împreună moştenitori
şi mucenici (martiri) numai prin hotărârea lor,
fără lanţuri, spânzurări, jungheri, pironiri,
fără focul arzător şi săbiile ce taie".
Către aceştia au grăit toate cetele supralumeşti:
"Dreaptă e judecata Ta, Prea Îndurate !
Să se scrie, să se pecetluiască acum şi în veci. Amin"

XLVI - Mărturisire împreunată cu rugăciunea; şi despre unirea între Duhul Sfânt şi nepătimire

M-am depărtat, m-am sălăşluit în pustie,
m-am ascuns de Tine, de dulcele Stăpân,
Scufundat în noaptea grijii de viaţă,
am suferit multe muşcături şi răni.

Şi ridicându-mă de acolo,
port în sufletul meu multe plăgi
şi strig în durerea şi suferinţa inimii:

Miluieşte-mă, îndură-Te de mine, neascultătorul !
Tu, care eşti singurul Doctor de suflet iubitor şi mult îndurat,
Care vindeci în dar pe cei bolnavi şi răniţi.
Vindecă bubele, rănile mele !
Picură untdelemnul harului Tău, Dumnezeul meu
şi unge rănile mele, uşurează ulceraţiile mele,
usucă şi strânge mădularele mele moleşite
şi şterge toate bubele mele, Mântuitorule,
şi fă-mă întreg, deplin sănătos ca înainte,
când nu aveam în mine vreo necurăţie,
când nu aveam vreo rană,
nici vreo bubă puroioasă,
nici vreo pată, Dumnezeul meu,
ci era în mine seninătate şi bucurie,
pace şi blândeţe sfântă, smerenie şi îndelungată răbdare,
lumina îndurării şi a faptelor bune,
răbdarea şi puterea nebiruită faţă de toate.
De aci, multa mângâiere a lacrimilor în fiecare zi,
de aci, bucuria în inima mea,
care ţâşnea ca un izvor şi curgea neîncetat,
pârâu de miere şi băutură a veseliei,
ce se întorcea necontenit în gura minţii mele.

De aci, toată sănătatea, de aci, curăţia,
de aci, ştergerea patimilor şi a gândurilor deşarte,
de aci, nepătimirea fulgerătoare ce mă însoţea
şi se împreuna mereu cu mine –
înţelege aceasta în chip omenesc,

tu care auzi aceste cuvinte, ca să nu te întinezi în chip nenorocit.
Era o nepătimire Ce-mi sădea plăcerea negrăită
a întâlnirii şi dorul nesfîrşit al minţii, al unirii dumnezeieşti,
de care împărtăşindu-mă, mă făceam nepătimitor,
înfocat de plăcere, arzând de dorul ei.

Căci, împărtăşindu-mă de lumină, m-am făcut lumină,
mai presus de orice patimă, în afară de orice răutate.

Fiindcă nu se uneşte patima cu lumina nepătimirii,
precum nici umbra sau întunericul nopţii cu soarele.

Dar devenind astfel şi fiind astfel,
m-am moleşit, Stăpâne, ca unul ce m-am bizuit pe mine
şi am fost atras de grija lucrurilor simţite
şi am căzut în preocuparea de cele ale vieţii, nenorocitul de mine.

Şi răcindu-mă, m-am făcut negru ca fierul
şi întârziind în zacerea aceasta, m-am acoperit de rugină.

Pentru aceasta strig către Tine, cerându-Ţi
să mă curăţeşti iarăşi, Iubitorule de oameni,
şi să mă readuci la frumuseţea de mai înainte
şi să mă bucuri de lumina Ta,
acum şi pururea şi în toţi vecii. Amin.

XLVII - Tâlcurile pătrunzătoare a raiului spiritual; şi despre pomul vieţii din el

Binecuvântat eşti, Doamne, binecuvântat eşti Singur,
binecuvântat eşti, Milostive, prea binecuvântat,
Cel ce ai dat în inima mea lumina poruncilor Tale
şi ai sădit în mine pomul vieţii
şi m-ai arătat pe mine ca pe un alt rai în cele văzute,
ca pe un rai spiritual în cele sensibile, spiritual în simţire.

Căci ai unit cu sufletul meu pe Duhul Tău dumnezeiesc,
pe care L-ai şi sălăşluit în cele dinăuntrul meu.
El este cu adevărat unicul pom al vieţii.
Iar pământul în care se sădeşte el, sau sufletul omului,
sau inima în care prinde rădăcină,
e arătat îndată ca un rai atotstrălucitor,
împodobit cu toate plantele
şi cu toţi pomii frumoşi şi cu roduri diferite,
îmbogăţit cu flori de tot felul şi cu crini binemirositori.
Acestea sunt smerenia, bucuria şi pacea,
blândeţea şi compătimirea, plânsul, ploaia de lacrimi
şi o neobişnuită desfătare în ele, o strălucire a harului Tău,
care luminează tuturor celor din rai.

Tu eşti paharul care îmi verşi undele Tale
şi-mi dăruieşti cu îmbelşugare cuvintele cunoaşterii Tale.
Iar când le refuzi pe acestea şi le retragi,
eu sunt fără minte şi nesimţit ca o piatră.
Precum trâmbiţa fără suflare nu va răsuna niciodată,
aşa şi eu fără Tine sunt ca un lipsit de suflet.
Şi cum fără suflet, trupul nu poate lucra,
aşa nu se poate mişca sufletul fără Duhul Tău
şi nu poate păzi, Mântuitorule, poruncile Tale.
Ba nu Te poate nici vedea şi nu se poate nici înfăţişa Ţie,
şi nici cânta slava Ta cu înţelegere, Dumnezeul meu.

Pentru aceea îţi strig şi-Ţi declar Ţie:
Tu Te afli sus cu Tatăl şi eşti cu noi
nu cum socotesc unii, numai prin lucrare,
nici cum cred alţii, numai prin voinţă,

nici numai cu puterea Ta, ci şi prin fiinţă,
dacă putem îndrăzni să vorbim sau să cugetăm despre fiinţa Ta,
Nemuritorule, Singurul mai presus de fiinţă.

Căci dacă eşti, Mântuitorule, cu adevărat cu totul de netâlcuit,
nevăzut, neapropiat, neînţeles, neatins,
nepipăit, cu totul necuprins,
cum Te putem numi, cum vom îndrăzni
să-Ţi spunem şi fiinţă
şi ce fiinţă anume şi ce fel de fiinţă ?
Fiindcă cu adevărat nu eşti nimic din toate, Dumnezeul meu,
ci toate sunt lucrurile Tale pe care le-ai adus la fiinţă din nimic.
Tu singur eşti, Mântuitorule, necreat, Tu singur fără de început,
Treime Sfântă şi preacinstită, Dumnezeul tuturor.

Tu ne-ai arătat lumina slavei Tale neprihănite.
Dă-mi-o pe aceasta şi acum fără întrerupere, Mântuitorule,
dă-mi să Te văd oglindit în ea pururea, Cuvinte,
şi să înţeleg bine frumuseţea Ta necuprinsă,
care e cu totul de neînţeles
şi copleşeşte mintea mea, ridică din mine cugetarea mea
şi aprinde în mine focul iubirii Tale.
Iar acest foc făcându-se flacără a dorului dumnezeiesc,
îmi arată mai clară slava Ta, Dumnezeul meu,
Acesteia închinându-mă, îţi cer, Fiule al lui Dumnezeu,
Să mi-o dăruieşti şi acum şi s-o am şi în viitor neîntrerupt;
şi prin ea să Te privesc veşnic pe Tine, Dumnezeule.

Nu-mi da, Stăpâne, slava deşartă din lume
şi bogăţia ce se pierde.
Nu-mi da talanţii de aur, nu înălţimea scaunului,
nu puterea peste cele de aici care se strică,
Însoţeşte-mă cu cei smeriţi, cu cei săraci şi blânzi,
ca şi eu să mă fac smerit şi blând.
Iar serviciul meu dacă nu-l pot împlini spre folos
spre plăcerea şi slujirea Ta,
binevoieşte să fiu scos din el,
ca să-mi plâng singur, Stăpâne, păcatele mele
şi să mă îngrijesc numai de judecata Ta cea dreaptă
şi cum să mă apăr după ce Te-am mâniat atât de mult.

Da, Păstorul meu cel milostiv, Cel bun şi blând,
care voieşti să se mântuiască toţi cei ce cred în Tine,
miluieşte-mă, ascultă această rugăciune a mea:
nu Te mânia, nu-Ţi întoarce faţa de la Mine,
ci mă învaţă să împlinesc voia Ta.
Căci eu nu cer să se facă voia mea,
ci a Ta, ca să Te slujesc pe Tine, Prea îndurate.

Te implor, Milostive, pe Tine Cel prin fire milostiv,
fă ceea ce e de folos ticălosului meu suflet,
fiindcă eşti singur de oameni iubitor,
necreat fără sfârşit, cu adevărat atotputernic,
viaţa şi lumina celor ce Te iubesc pe Tine
şi sunt foarte iubiţi de Tine, iubitorule de oameni.

Aşează-mă între aceştia, Stăpâne,
şi fă-mă părtaş şi împreună moştenitor al slavei Tale dumnezeieşti.
Că Ţie se cuvine slavă, Tatălui şi Fiului
împreună cu cel fără de început
şi Duhului dumnezeiesc, în vecii vecilor. Amin.

LIII - Cuvânt în formă de dialog între Dumnezeu şi părintele autor al imnelor; şi cum acest dumnezeiesc părinte luminat de Sfântul Duh grăia cu Dumnezeu şi era iniţiat de Acela în tainele dumnezeieşti şi omeneşti

Vezi, o, Hristoase, necazul meu, vezi lipsa mea de curaj,
vezi-mi neputinţa,
vezi-mi sărăcia,
vezi slăbiciunea mea
şi îndură-Te de mine, Cuvinte !

Străluceşte-mi şi acum ca odinioară
şi luminează, sufletul meu,
luminează ochii mei
ca să Te văd pe Tine, care eşti lumina lumii (Ioan VIII, 12),
bucuria, veselia, viaţa veşnică,
desfătarea îngerilor,
Împărăţia Cerurilor şi Raiul,
cununa dropiilor,
Judecătorul şi împăratul.

Pentru ce ascunzi faţa Ta ?
Pentru ce Te desparţi de mine, Dumnezeul meu,
care nu voieşti să Te desparţi niciodată de cei ce Te iubesc ?
Pentru ce fugi de mine, pentru ce mă arzi,
pentru ce mă răneşti şi mă zdrobeşti ?
Doar ştii că Te iubesc şi că Te caut din suflet.
Descoperă-Te, cum am spus, şi arată-Te mie.
Căci ştiu că eşti adevărat (în ce spui).
fiindcă am cunoscut că eşti nemincinos
şi că iubeşti pe cei ce Te iubesc
şi Te întreţii cu ei ca şi cu nişte prieteni,
nu numai în umbră şi în apariţii,
nici ca o minte, cu o altă minte,
ci ca Cel ce fiind Cuvântul de la început
şi Viaţa ipostaziată
născută din Tatăl
şi unit cu El, precum eşti în convorbire negrăită cu El
Aşa şi cu cei pe care îi vei naşte
prin Duhul Tău cel Sfânt
şi îi vei arăta fii ai Tăi,

sau mai bine zis fraţi ai Tăi
şi fii ai lui Dumnezeu, Tatălui Tău,
te întreţii în convorbire
şi văzându-i pe ei, Te faci,
la rândul Tău, văzut de ei.

Arată deci afecţiunea Ta,
arată iubirea Ta de oameni,
arată mila Ta, Mântuitorule,
pe care ai vărsat-o cu îmbelşugare
cu adevărat peste tot trupul
care a crezut în Tine.
Şi deschide-mi porţile cămării Tale de nuntă, Dumnezeul meu ;
nu-mi închide uşa luminii Tale, Hristoase al meu !

- Socoteşti tu, fiu al oamenilor,
că Mă forţezi cu cuvintele tale ?
Pentru ce spui, fără să gândeşti,
că-Mi ascund faţa Mea?
Şi de ce Mă bănuieşti că-ţi închid
uşile şi porţile?
De ce cugeţi că Mă despart vreodată de tine ?
Pentru ce ai spus că te ard în flăcări
şi că te zdrobesc cu totul ?
Cuvintele tale nu sunt drepte,
nici acest gând nu e drept.
Ascultă mai bine cuvintele
pe care Ţi le voi spune:
Eram lumină şi înainte de-a crea
toate cele văzute de tine.
Sunt pretutindeni şi eram,
şi creând toată zidirea,
sunt pretutindeni şi în toate.
Ascultă cuvintele înţelepciunii,
înţelege adâncul tainelor !
Totuşi nu eram vreunul dintre toate,
nici, desigur, împreună cu toate,
nici n-am fost înăuntrul tuturor.
Dar nefiind unit cu nici una,
eram împreună cu toate.

Iar nefiind ceva din toate,
fiind în toate, nu eram.
Iar în mijlocul celor văzute,
însufleţite şi neînsufleţite,
nesimţitoare şi simţitoare,
despărţite de Mine
şi neştiutoare de Mine,
am modelat lutul în trup
şi am suflat suflet în el,
nu din fiinţa Mea,
ci din tăria Mea.
înţelege ceea ce te învăţ:
am spus prin puterea Mea
ţi-am suflat ţie suflet raţional şi înţelegător,
care intrând în trup ca într-o casă,
a fost legat cu el
şi primind trupul ca pe o unealtă,
omul s-a arătat ca unul format din două.
Vreau să-ţi spun că omul făcut
ca un animal raţional
e îndoit, fiind compus
în chip negrăit din două firi,
din trupul văzut, nesimţitor şi neraţional
şi din sufletul nevăzut,
făcut după chipul Meu,
raţional şi înţelegător,
aşezat - o, minune străină ! -
în mijlocul tuturor,
vreau să spun în mijlocul tuturor creaturilor.

Dar a căror creaturi ?
A celor materiale şi în materie şi a celor nemateriale.
Cele materiale şi în materie sunt cele pe care le vezi,
iar cele nemateriale sunt îngerii.
În mijlocul acestora deci, îţi spun,
este omul vieţuitoare, făptură îndoită,
nematerial între cele sensibile,
sensibil între cele nemateriale.

Pe acesta deci ca sensibil l-am făcut

demn şi stăpân al celor văzute
şi pe toate cele văzute
le-am supus numai lui ca roabe,
ca să vadă lucrurile Mele
şi să Mă slăvească pe Mine, Creatorul.
iar ca celui raţional şi văzător cu mintea,
i-am dat să Mă vadă pe Mine
şi prin aceasta să fie aşezat
în demnitatea îngerilor.

Vezi, înţelege ce ţi-am spus :
Omul fiind îndoit,
vedea cu ochii sensibili făpturile Mele,
iar cu cei înţelegători,
vedea faţa Mea, a Creatorului.
Vedea slava Mea
şi grăia cu Mine în fiecare clipă.
Dar când călcând porunca Mea,
a mâncat din lemn,
a orbit şi a ajuns, cum am spus,
în întunericul morţii.
Acestui fapt i s-a spus că s-a ascuns.
Dar aceasta a născocit-o acela atunci în chip prostesc.
Căci, spune-mi, unde se putea el ascunde de mine,
sau în ce loc ?
Dar tu gândeşti acum mai rău,
mai nebuneşte decât acela,
spunând că mă ascund
nevrând să fiu văzut de tine deloc.
Căci dacă voiesc să nu fiu văzut,
pentru ce M-am arătat în trup ?
Pentru ce M-am şi pogorât peste tot .
şi pentru ce M-am făcut văzut tuturor ?
Nu te face neştiutor al faptelor Mele,
nici al iconomiilor Mele.

Adam orbit mai întâi,
după ce a fost mustrat şi învăţat de Mine,
n-a voit să se pocăiască,
ci s-a arătat cu totul lipsit de smerenie.

Căci a zis mai degrabă :
"Femeia a păcătuit, cea pe care mi-ai dat-o Tu mie" (Fac. III, 12),
făcându-Mă pe Mine vinovat de păcatul lui.
La fel, femeia a învinovăţit,
la rândul ei, pe şarpe.
Astfel, nici unul din cei doi
n-a mărturisit deloc că a păcătuit.
De aceea, a fost scos din desfătarea Raiului
şi a rămas numai în cele ale simţurilor,
cu animalele neraţionale,
ieşit ca neraţional dintre cele raţionale
şi înfundat în materie
prin despărţirea de cele nemateriale.

Minune străină! S-a făcut ca un trup fără ochi,
cu sufletul orbit şi nevăzător de Dumnezeu.
Trupul dacă e orbit,
e mişcat totuşi de suflet,
dar sufletul orbit,
ce mişcare va găsi ?
Şi cum va putea peste tot trăi ?
Nicidecum! Ci va muri
de o moarte veşnică.
E ceea ce au pătimit, cum am spus,
primii oameni plăsmuiţi, prin necuminţenia lor.
Iar prin aceasta au coborât în iad
şi s-au prăbuşit în stricăciune.

Plin de mila lor,
am coborât de sus,
Eu, Cel cu totul nevăzut,
M-am împărtăşit de grosimea şi de trupul lor
şi am luat suflet.
Fiind Dumnezeu în chip neschimbat,
M-am făcut Eu, Cuvântul, trup.
Şi luând început din trup,
M-am arătat tuturor ca om.
Şi pentru ce am primit să fac aceasta ?
Pentru că spre aceasta l-am creat,
precum am zis, pe Adam : ca să Mă vadă.

Dar fiindcă el a orbit
şi din pricina lui toţi urmaşii lui,
n-am răbdat ca Eu să fiu în slava dumnezeiască,
iar pe cei orbiţi
de înşelăciunea şarpelui,
pe care i-am zidit cu mâinile,
să-i trec cu vederea.
Ci M-am făcut
asemenea oamenilor în toate,
sensibil celor sensibili
şi M-am unit cu ei de bună voie.

Vezi, cât de mult doresc
să fiu văzut de oameni,
încât să vreau să Mă fac şi om, ca să Mă fac văzut ?
Deci cum ai putut spune că Eu Mă ascund de tine ?
Eu strălucesc cu adevărat, dar tu nu Mă vezi,
Ia seamă la taină.

Adam vedea la început slava dumnezeirii Mele şi trăia.
Dar făcându-se neascultător, a orbit,
şi îndată a fost lovit de moarte,
nevrând să se pocăiască
şi să spună : "Am păcătuit Ţie".
De aceea, cu dreptate a fost osândit
să se întoarcă în pământul
din care a fost luat.
Ca urmare această sentinţă
s-a dat şi s-a socotit
de neocolit tuturor ca pedeapsă.
Dar nu e o pedeapsă,
ci mai degrabă o binefacere.
Căci n-am lăsat
Să fie stricăciosul, împreună cu nestricăciosul.
Fiindcă ar fi fost mai rău
să se lege pentru veci
şi să rămână răul
nemuritor în amândouă,

De fapt, sufletul, odată căzut din viaţa de aici,

dacă ar purta unit cu el trupul coruptibil,
cum n-ar fi aceasta un lucru mai rău decât moartea,
adică decât despărţirea sufletului ?

Deci sunt două morţi,
a trupului şi a sufletului,
şi spune-mi, cel ce a murit cu sufletul
şi din pricina aceasta
poartă unit cu el trupul stricăcios,
care îmbătrâneşte treptat
şi se desface şi curge,
dacă nu s-ar desface sufletul
de el şi nu s-ar despărţi,
ci ar rămânea în veci unit cu el,
cum n-ar fi această viaţă
mai rea decât orice pedeapsă din iad ?

Priveşte pe cei stăpâniţi de boala sacră,
cum se strică şi se rod cărnurile lor,
cum ajung fără mâini şi picioare,
fără ochi, buze şi urechi,
cum ajung cu totul neputincioşi să se mişte,
fără grai şi surzi,
şi cum roagă pe Dumnezeu
să se desfacă de acest trup !

Dacă sufletul ar fi primit
o astfel de existenţă,
cum n-ar fi fost mai rău
să existe astfel,
decât să moară, ca să repet din nou ?
Astfel, deci pedeapsa s-a făcut binefacere;
mai bine zis n-a fost pedeapsă,
ci iconomie dumnezeiască.
Căci moartea oamenilor
e moartea greutăţilor;
moartea e scăparea de griji,
moartea e libertate
de tot felul de boli şi patimi,
moartea e încetarea păcatelor şi a nedreptăţii,

moartea e izbăvirea de toate relele vieţii,
iar celor ce au vieţuit bine,
le e pricinuitoare de bucurie nesfârşită,
de desfacere veşnică
şi de lumină neînserată.

Totuşi, încă înainte de-a te despărţi
de trup, îţi spun
să priveşti binefacerile,
să priveşti iconomiile,
află darurile Mele !
M-am arătat lumii,
pe Mine însumi şi pe Tatăl
şi am vărsat cu îmbelşugare
pe Prea Sfântul Meu Duh
peste tot trupul
şi am descoperit numele Meu
tuturor oamenilor;
şi am arătat prin faptele Mele
că sunt Creatorul şi Ziditorul lumii
şi arăt şi acum toate
cele ce trebuie să le facă omul. Amin.

LVI - Rugăciune către Dumnezeu pentru toate cele ce s-au întâmplat autorului, unită cu o cerere şi cu o mulţumire

Doamne, dă-mi înţelegere, Doamne, dă-mi cunoştinţă !
Doamne, învaţă-mă şi pe mine să împlinesc poruncile Tale !

Chiar dacă am păcătuit ca un om,
mai mult decât orice om,precum ştii,
Tu, Dumnezeul meu, prin mila proprie Ţie,
m-ai miluit pe mine, sărmanul, pe orfanul în lume,
şi m-ai învăţat, Stăpâne, ceea ce Tu singur ştii,
M-ai despărţit, Milostive, de tată, de fraţi, de rudenii şi prieteni,
de pământul natal, de casa părintească,
ca dintr-un Egipt întunecat, din adâncimile iadului
- căci aşa mi-ai dat mie, neînsemnatului Tău rob
să cuget despre acelea şi să vorbesc cu înţelegere -
şi luându-mă şi ţinându-mă cu mâna Ta înfricoşătoare,
m-ai dus la cel ce ai binevoit să se facă părintele meu pe pământ
şi m-ai aruncat la picioarele lui şi în braţele lui.
Şi acela m-a dus la Tatăl Tău, Hristoase al meu
şi la Tine prin Duhul, - o, Treime, Dumnezeul meu.
M-a dus pe mine, risipitorul şi am căzut plângând
la picioarele Tale, Cuvinte,
precum însuţi ştii, pentru că aşa m-ai învăţat.
Şi n-ai dispreţuit să mă numeşti fiul Tău.

O, gură nevrednică şi buze murdare,
o, cuvânt al unei limbi sărace, neputincioase să Te laude
şi să-Ţi mulţumească şi să povestească binefacerile Tale,
pe care le-ai făcut mie, orfanul şi străinul,
cel străin pe acest pământ.

Că cei ce sunt ai Tăi, sunt străini în lume,
dar bunătăţile Tale date slujitorilor Tăi
ochii nu le văd, limba nu le poate grăi, nici lumea încăpea.
Pentru aceea, Stăpâne, lumea ne urăşte,
ne prigoneşte, ne defaimă, ne pizmuieşte, se înfurie pe noi, ne ucide
şi toate le face împotriva noastră, căzând în acestea.

Iar noi, precum ai binevoit, smeriţii Tăi slujitori,

suntem tari în slăbiciune, bogaţi în sărăcie,
ne bucurăm în tot necazul, fiindcă suntem în afara lumii.
Noi, Stăpâne, suntem ai Tăi, iar lumea nu are decât trupul nostru.
Deci se înşeală orbul, neavând decât lutul,
dar nici pe el nu-l va păstra.
Căci îl va preda, precum ai făgăduit,
la cea din urmă trâmbiţă,
devenit şi el spiritual.
Atunci fiind cu totul singur, nu va păstra decât relele proprii,
împreună cu cei de-un cuget cu el, iubitori orbi ai lumii.

Sfântul Simeon, noul teolog - Schimbarea la Faţă a Domnului arată slava la care este chemat omul

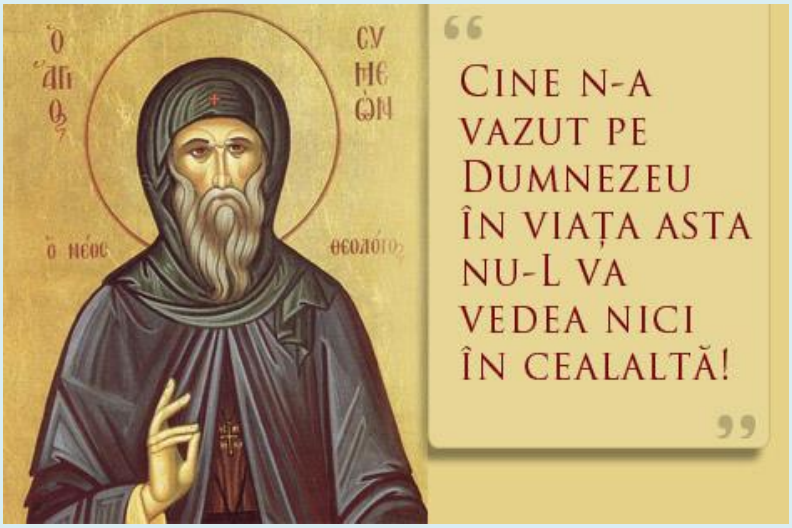

Găsim descris acest fapt la Sfântul Simeon, noul teolog († 1022), cel mai mare mistic bizantin:

„Cum voi descrie, Stăpâne, vederea Feţei Tale?

Cum voi spune vederea cu neputinţă de exprimat a frumuseţii Tale?

Tu, Stăpâne, dintr-odată Te-ai arătat de sus mult mai mare decât soarele strălucind din ceruri şi până în inima mea.

Îţi mulţumesc că mi Te-ai descoperit mie, celui ce şedeam în întuneric, mi-ai strălucit, mi Te-ai arătat lumină, m-ai luminat întreg cu întreagă lumina Ta şi m-am făcut lumină în noapte, deşi eram în mijlocul întunericului“.

Sfântul Simeon, noul teolog – Despre credinţă

Credinţă este să crezi în Dumnezeul cel de necuprins cu mintea, care din nimic a adus la fiinţă cerul şi pământul, marea şi toată făptura văzută şi pe cea înţelegătoare. Această credinţă o aveau toţi vechii Proroci şi Drepţi, de la Adam până la Hristos. După venirea lui Hristos, credinţă este să creadă cineva în Tatăl, în Fiul şi în Sfântul Duh – o fire (phýsis) şi trei ipostasuri –, şi în marea taină a iconomiei că Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, care este de aceeaşi fire cu Tatăl şi Ipostas [al Sfintei Treimi], fără să se despartă de Tatăl, a încăput în pântecele Fecioarei Maria – care a fost Fecioară înainte de naştere, iar după Naştere tot Fecioară a rămas – şi S-a întrupat, asumându-Şi deplin firea omenească într-un Ipostas şi rămânând Dumnezeu neschimbat. Şi S-a născut din Fecioara Maria ca om cu Trup – cu două firi desăvârşite, unite fără amestecare şi fără separare. Şi cu voia Lui a primit îngropare, fără ca Dumnezeirea Lui să se despartă nicidecum nici de suflet, nici de trup, odată cu despărţirea pe care o aduce moartea. Apoi, după trei zile a înviat şi după 40 de zile S-a înălţat la ceruri ca om şi stă pe Tronul Dumnezeirii Sale slăvit şi în Trupul Lui omenesc de cetele îngereşti împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt.

Credinţă este să crezi că acestea au avut loc, pentru ca aceia care cred în Însuşi Hristos, să se îmbrace din nou prin Hristos cu Duhul Sfânt, de Care s-a dezbrăcat Adam cel-întâi-zidit prin încălcarea poruncii. Şi după ce se fac părtaşi Sfântului Duh, să poată săvârşi în împreună-lucrarea Duhului şi dumnezeieştile porunci – la fel cum mai înainte făceau Sfinţii prin credinţă – şi să îl biruiască desăvârşit pe diavol şi pe demonii nevăzuţi. Pentru că, fără Duhul Sfânt, nu este cu putinţă nici să nu păcătuim, nici să săvârşim sfintele porunci, nici să respingem stăpânirea şi puterea demonilor care stau împotriva noastră.

Credinţă este să crezi în Dumnezeu, pentru câte a spus în toate Scripturile însuflate de El, fie binevestind cu bucurie, fie ameninţând.

Credinţă este să primeşti cele ale lui Dumnezeu, fie dogme, fie porunci, adică să primeşti pe Duhul Sfânt. Pentru aceasta se şi numeşte fiecare credincios, „credincios”.

Credinţă este să te dăruieşti lui Dumnezeu întru totul, şi cu tot sufletul să-ţi pui doar în El toată nădejdea mântuirii.

Credinţă este să crezi că Dumnezeu poate să le facă pe toate câte sunt după bunăvoirea bunătăţii Sale şi să cunoşti că El le făptuieşte spre folosul nostru.

Credinţă este să ai încredere în puterea de nebiruit a Dumnezeului Atoatestăpânitor, aşa încât să porunceşti şi munţilor să se mute din loc – lucru care este al celor puţini – şi munţii să se mute din loc. Şi aceia care împlinesc acestea sunt număraţi pe degete, după cum scrie: „Nu este pentru toţi credinţa”. Fără credinţă neruşinată în Hristos şi fără credinţă neşovăielnică în dumnezeieştile cuvinte şi fără dragoste de Dumnezeu şi de oameni venită din conştiinţă curată, din care se naşte smerenia şi milostivirea, nu este cu putinţă să ne mântuim.

Înaintea oricărei virtuţi merge Harul care vine din credinţă şi este temeiul fiecărei virtuţi. Şi oricare virtute, vine, se statorniceşte şi lucrează prin Har. Însă oricare virtute, fără Har, este socotită de Dumnezeu mai prejos decât orice răutate, pentru că acea virtute este diavolească, este lucru uneltit de demoni, care fiind puteri înţelegătoare înşeală mintea înţelegătoare a oamenilor, adică ne fac să părem oamenilor înţelepţi, milostivi şi foarte blânzi, [deşi nu suntem]. Harul lui Dumnezeu vine la orice om, oricât de pângărit şi întinat ar fi, atunci când el aduce lui Dumnezeu mulţumire adevărată. Iar mulţumire adevărată înseamnă cunoştinţa Harului. Cum însă ar putea să mulţumească după vrednicie cel care a primit binefacerea, dacă nu cântăreşte mai întâi mărimea binefacerii primite? Pentru că toţi cei care nu au cunoscut mărimea binefacerii, au sfârşit prin a o dispreţui. Trebuie, aşadar, să cunoaştem că puterea Duhului Sfânt pogoară la toţi cei care cred în Hristos nu din faptele mai înainte făptuite –, pentru că, dacă Harul ar veni din fapte, nu ar mai fi Har [gr. χάρις înseamnă la bază „dar”, n.tr.] –, ci din credinţă, ca Harul să meargă înaintea faptelor şi fapta să se construiască pe temelia Harului, să se împlinească prin Har. Faptele însă care se împlinesc fără Har sunt socotite de Dumnezeu ca şi cum nici nu s-ar împlini, pentru că nu au existenţă, nu există.

Căci binele nu este bine, dacă nu se face bine. Este aşadar cu neputinţă ca binele să se facă bine fără Harul lui Hristos; pentru că, dacă acest lucru ar fi fost cu putinţă şi uşor de împlinit, Dumnezeu nu S-ar mai fi făcut om; căci, numai şi numai prin Harul Său se poate împlini bine orice faptă bună. Fericit este acela care cunoaşte acest lucru şi vrednic de plâns este oricine nu ţine seama de aceasta, pentru că zadarnic mai crede în Hristos. De aceea, cei mai mulţi dintre cei care psălmuiesc în biserică şi se roagă, cu buzele doar rostesc cuvintele, dar mintea (nous) lor stă de vorbă cu demonii, atraşi de aceştia prin griji deşarte, fie ale traiului zilnic, fie ale cărnii, fie ale închipuirii, fie ale ţinerii de minte a răului, aşa încât binele să nu se facă bine, pentru că, fără Har nimic nu se poate face bine.

Pentru care motiv, aşadar, să se laude omul? Pentru nici unul. De aceea, adevăraţii creştini sunt cu zdrobire de inimă şi smeriţi, pentru că ei ştiu că nu au nimic al lor, ci toate sunt ale Harului. Iată însuşirile celor care nu sunt adevăraţi creştini: vanitate şi îngâmfare, înfumurare, trufie, aroganţă, iubire de slăvire şi, în al şaptelea rând, smerenia făţarnică, de suprafaţă, care atrage cinstirea oamenilor. Două sunt cele care îşi urmează una alteia: credinţa şi faptele. ***Credinţa pentru fapte, faptele însă nu pentru credinţă, ci, prin credinţă. Fără credinţă nu este cu putinţă să primească cineva bunăvoire de Sus, de vreme ce din credinţă vine Harul Domnului nostru Iisus Hristos către cel ce crede, însă fiecăruia se dă după o măsură anume. Dacă multă este credinţa, mult va fi şi Harul, iar dacă puţină este credinţa, puţin va fi şi Harul.***

Astfel, pentru cel care crede adevărat şi ortodox nu există nici un folos din credinţa fără fapte. Pentru că dovedire a credinţei este puterea pe care ea o dă; şi arătare a puterii este săvârşirea bunelor porunci, adică a faptelor bineplăcute lui Dumnezeu. Orice lucrare vine din puterea prin care omul poate înfăptui ceva. Şi dacă este cu neputinţă să primim bunăvoirea lui Dumnezeu fără credinţă, este vădit că forţa care vine din credinţă dă tăria prin care se împlineşte fapta bineplăcută lui Dumnezeu şi după voia Lui. ***Prin credinţă înţelegem însă aici nu doar să credem în Hristos sau să ne încredinţăm Lui, ci să credem că în Hristos este cu putinţă şi să ne eliberăm de răutate şi să ne facem lucrători neînfruntaţi ai oricărei virtuţi, aşa cum învaţă şi fericitul Apostol spunând „M-am ostenit mai mult decât ei toţi, dar nu eu, ci Harul lui Dumnezeu care este în mine” (I Cor. 15, 10).***

Aşadar, cel care nu are cunoaştere înţelegătoare că se împărtăşeşte de Har, zadarnic s-a mai făcut creştin; este aşezat alături de necredincioşi, pentru că, chiar de crede că s-a eliberat de orice răutate şi că este părtaş oricărei virtuţi, zadarnic se osteneşte, fiind mincinos şi ipocrit.

Şi chiar dacă ar împărţi săracilor toate ale sale, chiar dacă ar posti şi ar priveghea şi ar dormi pe pământ, şi s-ar ruga şi ar implora pe Dumnezeu să fie miluit, însă nu cunoaşte că Harul care vine din credinţă este milostivirea, de aceea, lăsând toate cererile sale, să ceară Domnului înaintea acestora şi înaintea tuturor celorlalte să îi dea doar Harul. Şi dacă, doar pentru Har ar cheltui bani şi ar suferi orice răutate şi ar arăta grăbire şi zel, fie să îl dobândească pentru prima oară acum, când s-a făcut creştin, fie, după ce a pierdut Harul, să îl redobândească prin pocăinţă şi spovedanie şi printr-o vieţuire mai plină de umilinţă; cu toate acestea, dacă el crede că împlineşte oarecare fapte bune care îl vor îndreptăţi [înaintea lui Dumnezeu], adică milostenii, şi postiri, şi privegheri, şi rugăciuni, zadarnic le face pe toate acestea şi se şi osândeşte.

Aceasta este taina creştinătăţii ascunsă din neam în neam, care s-a arătat în vremurile din urmă, despre care şi Pavel spune arătând că Dumnezeu ***„vrea ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină”. Căci cunoştinţa adevărului nu este nimic altceva decât însuşi Harul, care este şi adevărul care s-a împlinit în Iisus Hristos, după cuvântul Evangheliei.*** Fără această cunoştinţă, este cu neputinţă să găsească creştinul milă la Dumnezeu. Pentru că, aşa cum nu este cu putinţă ca Hristos să facă minuni necredincioşilor, nici să se dezmintă, nici să se lepede de Sine, la fel nu este cu putinţă să miluiască pe cineva dintre cei care cred în El, dacă nu mai înainte acela înţelege deplin că Harul care vine de la El şi prin El este milostivirea şi mântuirea. Pentru că mântuirea nu se dobândeşte decât dacă cei care vor să se mântuiască ajung la îndumnezeire.

(Sursa: Αγ. Συμεών του Νέου Θεολόγου [Sfântul Simeon noul theolog]. Αλφαβητικά κεφάλαια [Capete alfabetice], ed. I. M. Σταυρονικήτα, Άγιο Όρος 2011, pp. 224- 233.)

Sfântul Simeon, noul teolog - Îndemn la luptă şi dorirea luminii lui Dumnezeu

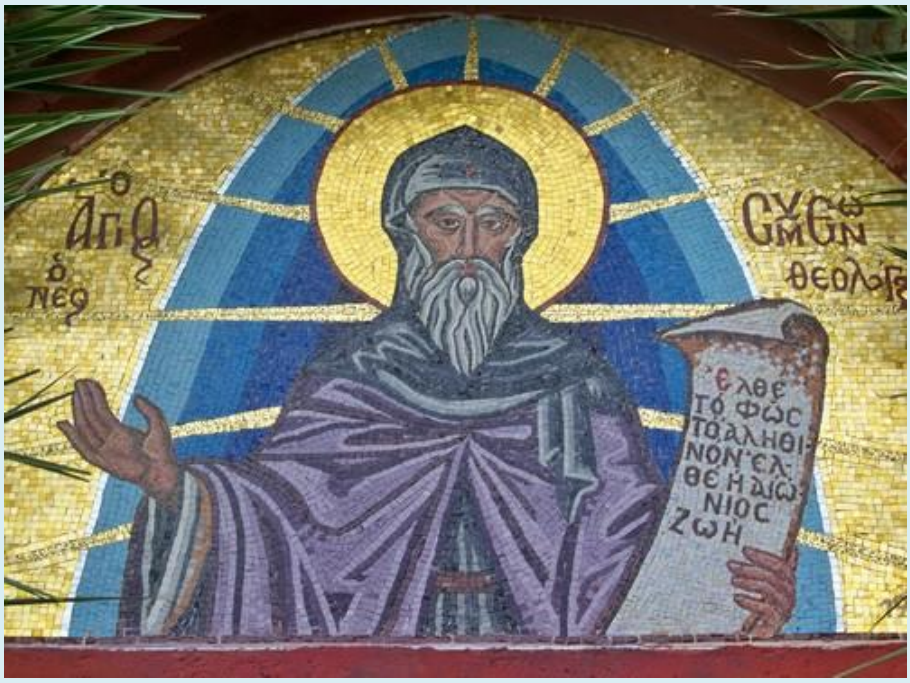

Şi ca să las deoparte multe altele, trăgând spre aducerea voastră aminte numai aceasta, voi înceta cuvântul. Să ştie tot cel ce ascultă că, precum vedem că după noapte se face zi şi după zi se face iarăşi noapte, aşa trebuie să credem şi să fim convinşi noi, cei ce suntem în întunericul păcatului şi petrecem în acesta încă de la naştere, că putem fi înălţaţi prin credinţă şi lucrarea poruncilor la o zi dumnezeiască, la o luminare duhovnicească; după cum iarăşi prin trândăvie şi dispreţ şi nepurtare de grijă cădem din nou în relele dintâi şi ajungem sub noaptea păcatului.

Se cuvine deci ca noi să imităm în aceasta, dacă nu pe altcineva, pe robul şi slujitorul nostru, soarele. Căci aşa cum acela nu încetează nicicând să răsară şi să strălucească, ci împlineşte pururea porunca Stăpânului, tot aşa şi noi nu trebuie să vrem să vedem prin nepăsare în întunericul poftelor şi al patimilor, păzind mai degrabă porunca Celui ce a zis: ***"Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor"*** [Mt 3, 2] şi, curăţindu-ne prin pocăinţă neîncetată şi de fiecare zi, prin lacrimile pe care le vărsăm din aceasta şi prin aceasta, şi prin orice facere de bine, să râvnim să ne întoarcem ca nişte fii ai luminii la lumina cea neînserată. Căci aşa, având strălucind în noi pe Soarele dreptăţii [Mal 3, 20], ne vom face prin exemplu pentru cei de aproape ai noştri o zi nematerială, un pământ nou şi ceruri noi [II Petru 3, 13], bine explicând adică poruncile lui Dumnezeu şi slava Lui nu în cuvinte deşarte şi goale, ci prin înseşi faptele noastre, făcându-ne învăţători făptuitori [didaskaloi

empraktoi] întru toate şi în toţi, pentru cei mai nepăsători dintre fraţi, şi făcându-i astfel să fie lipsiţi de cuvânt de apărare.

Deci să nu-i ducem spre trândăvie pe cei de aproape ai noştri, spunând: “Cum oare e cu putinţă ca nişte oameni să realizeze aceasta sau aceasta?", şi să-i facem astfel încă şi mai zăbavnici spre lucrarea poruncilor. Că, într-adevăr, cele mai multe din acestea sunt cu neputinţă celor mulţi, consimt şi eu, dar aceasta este pentru cei leneşi ca şi mine, şi care nu se hotărăsc să dispreţuiască lumea şi să socotească toate cele din ea ca nişte gunoaie [Filip 3, 8], pentru cei alipiţi de slava deşartă şi care poftesc bogăţia, cărora le plac laudele şi cinstirile care vin de la oameni, şi care sunt ţinuţi în chip nenorocit împreună cu aceştia de părerea de sine şi de orbire. Căci îi las deoparte acum în mod intenţionat pe cei ce se tăvălesc ca nişte porci în lucrurile noroioase ale răutăţilor păcatului care, purtând locuinţa sufletului lor goală de Cel ce locuieşte în cei credincioşi şi Care strigă în fiecare zi aşa: ***“În lume necazuri veţi avea, dar îndrăzniţi, Eu am biruit lumea" [În 16, 23]***, se alătură celui potrivnic. Dar pentru cei care, prin credinţă şi prin făgăduirea a lor înşişi, au urmat lui Hristos Dumnezeu cu credinţă, iubire şi smerenie şi L-au dobândit în ei înşişi pe El, împreună cu Tatăl şi cu Duhul, toate se fac cu putinţă şi uşoare, după cel ce a spus în Duhul: ***“Toate le pot în Hristos, care îmi dă putere"*** [Flp 4, 13]. Îmbogăţindu-se în El, văd în chip nevăzut frumuseţea negrăită a lui Dumnezeu însuşi; ţin în chip nepipăit, înţeleg în chip neînţeles chipul Său fără chip, forma Sa fără formă, figura Sa fără figură într-o vedere lipsită de vedere şi într-o frumuseţe necompusă şi felurită în chip nefelurit.

Dar ce este ceea ce văd ei înţelegând? Văd cu ochii minţii şi cu bogăţie însăşi Lumina simplă a Dumnezeirii, pe care atingând-o cu mâini nemateriale împinşi de o dragoste nereţinută, o mănâncă fără să mănânce cu gura duhovnicească a minţii sufletului lor, şi de vederea frumuseţii şi dulceţii ei nu se pot sătura niciodată. Fiindcă pururea “ lucru nou şi uimitor!” ţâşneşte cu adaos de dulceaţă şi aprinde pofta lor cu şi mai mare putere; iar dacă odată nu li se arată încă şi mai limpede, atunci se simt ca lipsiţi de toate, iar dacă vrea să se ascundă cu totul, fie chiar şi numai pentru puţin timp, atunci provoacă în ei durerea ascuţită şi insuportabilă a unui dor negrăit.

Iată că iarăşi mă îndrept către cei ce spun că au în ei Duhul lui Dumnezeu în chip neştiut [inconştient, agnostos] şi socotesc că L-au dobândit pe Acesta în ei înşişi de la dumnezeiescul Botez şi cred că au această comoară [II Co 4, 7], dar se recunosc pe ei înşişi cu totul uşori de aceasta, spre cei care mărturisesc că n-au simţit nimic la Botez, dar presupun că darul lui Dumnezeu s-a sălăşluit în ei înşişi şi că el există de atunci şi până acum în sufletul lor în chip neştiut şi nesimţit [agnostos kai

anepaisthetos]; dar nu numai spre aceştia, ci şi spre cei care spun că n-au primit vreodată o simţire a lui în vedere şi descoperire [aisthesis en theoria kai apokalypsei], ci că l-au primit pe acesta şi îl ţin în ei înşişi numai prin credinţă şi gând [pistei mone kai logismo] din auzirea cuvintelor dumnezeieşti [ale Scripturii].

Lupta e necesară, dar nu suficientă

Mărturiseşte acest lucru însuşi Stăpânul Hristos Care strigă deschis astfel: ***"Cel ce nu este cu Mine este împotriva Mea; şi cel ce nu adună cu Mine risipeşte" [Lc 11, 23].*** Spunând aceasta arată că acela care nu păzeşte în tot chipul şi cu toată râvna poruncile Lui şi nu câştigă pururea virtuţile prin lucrarea poruncilor Lui şi nu înaintează prin ele, ci i se pare că trebuie doar să se reţină de la cele rele, fără a se sili prea mult să dobândească în schimb cele bune, încetând oarecum să adune virtuţile prin negrija de porunci, acela nici ceea ce i se pare că are [Mt 25, 29] nu poate să păzească, fiindcă prin nelucrare le pierde şi pe acestea; e ceea ce arată cuvântul care spune "cel ce nu adună risipeşte". Fiindcă acest lucru e cu neputinţă în lucrurile simţite, căci acolo cel ce nu adună, ci şade inactiv, nu este ca unul care risipeşte. Dar în cele duhovniceşti nu este aşa, ci dumnezeiasca Scriptură socoteşte pe cel ce nu face binele drept păcătos şi declară că este osândit: ***"Cel ce ştie să facă binele şi nu-l face, acela are păcat" [Iac 4, 17]***, şi iarăşi: ***"Blestemat tot omul care face lucrurile Domnului cu negrijă" [Ir 48, 10]***. Lucru care întâi mie, celui zăbavnic şi nepăsător, îmi va fi negreşit de ajuns spre osândă. Iar dacă cel ce face cu nepurtare de grijă poruncile lui Dumnezeu este blestemat, cu atât mai mult va fi osândit cel ce face doar o parte din lucrurile pe care le poate face, sau nu face nimic. Şi acest lucru îl vei găsi petrecându-se şi în legile civile şi în lucrurile vieţii. Căci robul care vede casa stăpânului său prădată de unii, şi averea lui jefuită, chiar dacă n-a conlucrat cu hoţii, dar nici nu i-a împiedicat sau nu a strigat, ci i-a lăsat pe aceştia să fugă pe ascuns după ce au luat toate, robul acela e socotit de stăpânul său ca un duşman şi hoţ deopotrivă cu aceia. Dar ce? Oare nu şi voi toţi aţi vota acelaşi verdict împotriva acestui rob viclean?

Aşa vor sta negreşit lucrurile mai întâi cu mine ticălosul şi josnicul căci nu îndrăznesc să spun că vor sta şi cu voi toţi dacă ne abţinem de la lucrurile şi faptele rele, dar nu dobândim în locul lor cu toată tăria virtuţi, până într-atât încât să ne facem bărbaţi desăvârşiţi şi să ajungem la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos, precum porunceşte Pavel să ne facem noi toţi [Efes 4, 13]. Şi pe bună dreptate: căci dacă nu ne facem aşa, cum vom putea să slujim ca robi Domnului? Cum vom putea să fim soldaţi lui Hristos? Cum ne vom înarma duhovniceşte şi ne vom număra în rândurile armatei Dumnezeului celui Viu şi ne vom arăta înfricoşători vrăjmaşilor? Nicidecum.

Deci să nu socotească cineva că, dacă posteşte sau priveghează sau flămânzeşte sau însetează sau se culcă pe jos sau plânge sau varsă lacrimi sau suferă ocărî şi îndură ispite, este rob lui Dumnezeu sau că prin unele ca acestea face ceva pe placul cuiva. El se foloseşte numai pe sine însuşi, şi aceasta numai dacă suferă şi face acestea în smerenie şi cunoaştere duhovnicească; iar dacă nu, nu se foloseşte nici măcar pe sine însuşi. Fiindcă tot ceea ce nu se face cu smerită-cugetare şi cunoaştere duhovnicească, orice lucru ar fi acesta, nu serveşte cu nimic celui care-l face. Cum anume este aceasta, cel ce vrea să afle va fi învăţat din toate dumnezeieştile Scripturi. Fiindcă noi ne grăbim să arătăm numai aceasta: că nici cei ce fac pocăinţă, nici cei ce îşi petrec vremea în asceză nu sunt robi ai Domnului, ci se folosesc pe ei înşişi şi se arată făcându-şi o favoare numai lor înşişi.

(Sfântul Simeon, noul teolog, Discursuri teologice şi etice (Scrieri 1), editura Deisis 2001, Sibiu. Ierom. Ioan Iaroslav, Cum să ne mântuim)

Sfântul Simeon, noul teolog - „Adevărul nu stă în feţe, înfăţişări şi cuvinte”

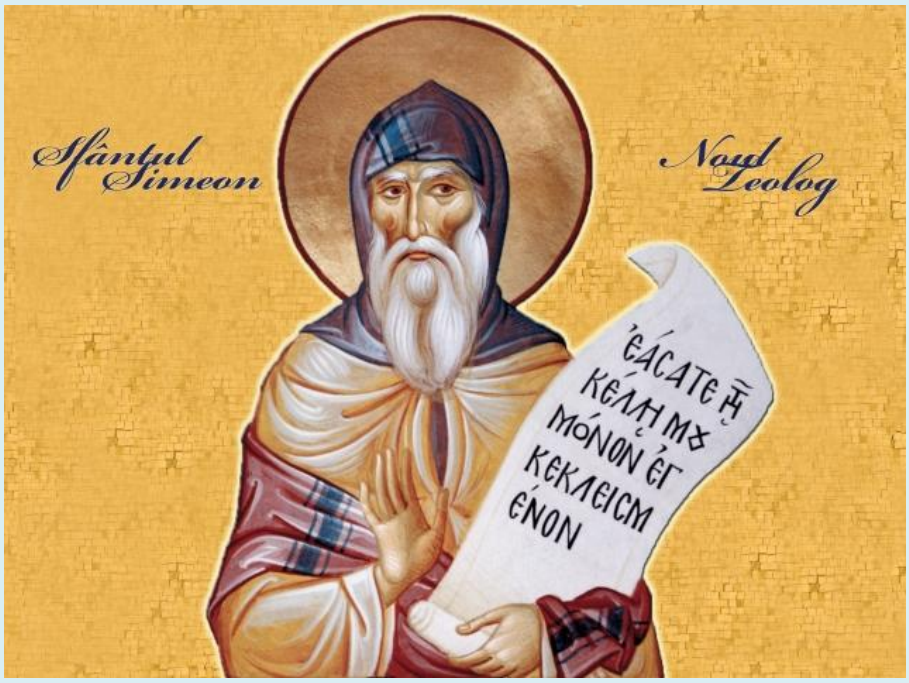

Adevărul nu stă în feţe, înfăţişări şi cuvinte, nici nu se odihneşte Dumnezeu în acestea, ci în inimi înfrânte, în duh de smerenie şi în suflete luminate de cunoştinţa lui Dumnezeu. Căci se întâmplă să vedem uneori pe cineva acoperindu-se în afară sub cuvinte şi folosindu-se de vorbe smerite faţă de alţii pentru a vâna lauda de la oameni, iar înăuntru e plin de viclenie şi de răutate şi de ţinerea de minte a răului aproapelui; precum se întâmplă uneori să vedem pe cineva luptându-se în afară pentru dreptate prin cuvinte înalte de înţelepciune şi ridicându-se împotriva minciunii sau a călcării legilor dumnezeieşti, iar înăuntru e plin de cuviinţă, de smerenie şi de dragoste faţă de aproapele. (…)

Dumnezeu nu priveşte faţa din afară a celor zise sau făcute de noi, ci stările sufletelor şi scopul pentru care facem ceva din cele văzute sau zicem ceva din cele cugetate, precum cei ce se deosebesc de cei ce vorbesc sau fac ceva, prin înţelegerea lor văd mai bine înţelesurile cuvintelor şi sfârşiturile lucrurilor şi-şi fac judecăţi fără greşeală despre ele.

„Dar omul ca om caută la faţă; Dumnezeu însă vede în inimă” (I Regi 16, 7; Psalmi 7, 10)

(Sfântul Simeon noul teolog, Cele 300 de capete despre făptuire, II, 32-33, în Filocalia VI, traducere din greceşte, introducere şi note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, Bucureşti, 2004, p. 257-258)

Filocalia - Din viaţa Sfântului Simeon, noul teolog

Ss. Symeon the New Theologian and Symeon the Pious

"Diavolul, împreună cu dracii, au primit îngăduinţa ca după ce au făcut ca omul să fie scos din Rai şi de la Dumnezeu, prin neascultare, să clatine în planul gândit cugetarea omului noaptea şi ziua; a unuia mult, a altuia puţin şi a altuia şi mai mult. Şi nu e cu putinţă să fie întărită aceasta altfel, decât prin pomenirea necontenită a lui Dumnezeu. ***Când pomenirea dumnezeiască s-a întipărit în inima cuiva prin puterea crucii, ea îi întăreşte cugetarea, făcându-i-o neclătinată.*** La aceasta duce lupta în cugetare, pe care fiecare creştin s-a gătit s-o poarte în stadionul credinţii în Hristos. Dacă n-ajunge acolo, în deşert se luptă. Pentru această luptă este toată ne voinţa felurită a celui ce poartă greaua pătimire pentru Dumnezeu. Prin ea urmăreşte să-şi atragă milostivirea bunului Dumnezeu, ca să-i dea iarăşi cinstea dintâi şi să se pecetluiască în cugetarea lui, Hristos, precum zice apostolul : ***"copilaşii mei, pe care iarăşi vă nasc, până ce va prinde Hristos chip în voi"*** (Galat. IV, 19).

[Se dă şi acest text pentru a se arăta că prin practicarea continuă a rugăciunii se întipăreşte în inimă pomenirea necontenită a lui Dumnezeu şi se fixează în ea

cugetarea la Dumnezeu odată cu puterea lui Dumnezeu. Din toate aceste texte Nichifor" a scos următoarele concluzii:

a) Păzirea minţii, ca să nu hoinărească prin gânduri străine de Dumnezeu.
b) Adunarea ei în inimă, care poate fi socotită ca adâncul propriu al întregii fiinţe umane şi al minţii,
c) Menţinerea minţii în inimă se poate dobândi prin păstrarea continuă a amintirii lui Dumnezeu sau prin rugăciunea neîncetată şi curată de alte gânduri.
d) Prin această pomenire mintea întâlneşte în inimă pe Dumnezeu însuşi, ca într-un alt cer.

După ce a întemeiat necesitatea acestor lucruri, pe baza exemplului şi îndemnurilor unor sfinţi anteriori, Nichifor vrea să dea şi o metodă prin care ele pot fi înfăptuite.- Părintele Dumitru Stăniloae]

Aţi văzut, fraţilor, că este un meşteşug duhovnicesc, sau o metodă, care duce repede pe lucrătorul ei la nepătimire şi la vederea lui Dumnezeu ? V-aţi încredinţat că toate faptele se socotesc la Dumnezeu ca frunzele de pe pom, fără rod ? Şi că tot sufletul care nu are supravegherea minţii, în zadar le săvârşeşte pe acelea? Drept aceea să ne sârguim ca nu cumva, murind fără rod, să ne căim fără folos.

Întrebare: Nu ne îndoim nici noi, ba chiar suntem foarte convinşi că din scrierea aceasta cunoaştem care a fost fapta celor ce au bineplăcut Domnului şi că este o lucrare oarecare ce izbăveşte sufletul repede de patimi şi-l leagă de dragostea lui Dumnezeu, lucrare ce este de trebuinţă oricui se osteşte sub Hristos; dar ce este luarea-aminte şi cum se învredniceşte cineva să o afle ? Iată ce am dori să învăţăm, căci suntem cu totul necunoscători ai unui astfel de lucru.

Răspuns: în numele Domnului nostru Iisus Hristos, care a zis: ***"Fără de Mine nu puteţi face nimic"*** (Ioan XV, 5), chemându-L pe El ca ajutor şi împreună-lucrător, voi încerca să vă arăt ce este luarea-aminte şi cum se poate dobândirea, cu voia lui Dumnezeu.

Luarea-aminte, au spus unii dintre sfinţi, este supravegherea minţii; alţii, paza minţii; alţii, iarăşi, trezvia; alţii, liniştea mintală şi alţii, alt fel. Dar toate acestea arată unul şi acelaşi lucru. Gândeşte şi despre acestea, aşa cum ai gândi când ar spune unul "pâine", altul "bucată", altul "îmbucătură". Dar ce este luarea-aminte şi care sunt însuşirile ei, află acum cu de-amănuntul.

- *Luarea-aminte este semnul pocăinţii neştirbite;*

- *luarea-aminte este reînsănătoşirea sufletului, ura lumii, întoarcerea la Dumnezeu;*
- *luarea-aminte este desfiinţarea păcatului şi recâştigarea virtuţii;*
- *luarea-aminte este încredinţarea neîndoielnică a iertării păcatelor;*
- *luarea-aminte este începutul vederii (al contemplaţiei), mai bine zis este temelia contemplaţiei, căci prin ea, aplecându-Se, Dumnezeu Se arată minţii;*
- *luarea-aminte este netulburarea minţii, sau mai bine zis oprirea ei, dăruită sufletului prin mila lui Dumnezeu;*
- *luarea-aminte este înlăturarea gândurilor, palatul amintirii lui Dumnezeu, vistieria răbdării necazurilor ce ne vin asupra;*
- *luarea-aminte este pricinuitoarea credinţei, nădejdii şi dragostei. Căci de n-ar crede cineva, n-ar primi necazurile ce vin din afară. Şi dacă n-ar primi cu bucurie necazurile, n-ar zice Domnului : **"Sprijinitor al meu eşti şi loc de scăpare"** (Ps. XC, 2). Şi dacă n-ar face pe Cel preaînalt loc de scăpare, nu şi-ar umple inima de dragostea Lui.*

Drept aceea, rodul acesta care este cel mai mare dintre cele mai mari şi-l însuşesc cei mulţi sau toţi, cu deosebire prin învăţătură. Căci sunt rari cei ce deprind luarea-aminte fără să fie învăţaţi prin silinţa trăirii sau prin căldura credinţei, dobândită de la Dumnezeu. Iar ceea ce e rar nu e lege. De aceea trebuie căutat un povăţuitor neînşelător, ca din învăţătura şi pilda aceluia să învăţăm cele ce cad la dreapta şi la stânga atenţiei, adică ceea ce e prea puţin şi ceea ce e prea mult, care vin de la cel rău, de care a pătimit el însuşi, fiind ispitit. Scoţându-le pe acestea la iveală, el ne arată în chip neîndoielnic calea duhovnicească şi aşa o vom străbate cu uşurinţă.

Iar de nu este povăţuitor trebuie ajutat cu osteneala. Şi de nu se găseşte, chemând pe Dumnezeu întru frângerea duhului şi cu lacrimi şi rugându-L întru sărăcie, fă ce-ţi spun: [Urmează metoda lui Nichifor. Adunarea minţii în inimă şi întâlnirea ei statornică cu Dumnezeu prin pomenirea Lui continuă, sau prin rugăciunea neîncetată, am văzut-o recomandată şi practicată de toţi sfinţii amintiţi de Nichifor în introducerea metodei sale şi pentru ea se pot invoca şi multe alte exemple şi texte din părinţii duhovniceşti anteriori.

Ceea ce aduce nou în metoda sa Nichifor este un mod mai precis în care mintea poate fi adunată şi ţinută în inimă odată cu rostirea neîncetată a rugăciunii lui Iisus. Metoda aceasta a devenit în esenţa ei o practică generală în secolul XIV între monahii zişi isihaşti şi dacă nu metoda însăşi, cel puţin rugăciunea neîncetată a lui Iisus, adică partea a doua a metodei lui Nichifor, a devenit generală pentru monahii răsăriteni, în tot timpul de atunci încoace.

Practica uzitată de cel dintâi constă până azi într-o anumită asociere a celor două părţi ale rugăciunii lui Iisus cu inspirarea şi expirarea aerului. Odată cu inspirarea aerului se spun cuvintele: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu", iar odată cu expirarea se spun cuvintele: "miluieşte-mă pe mine păcătosul".

Ceea ce a adus nou Nichifor ca metodă de adunare a minţii în inimă a fost tocmai această îmbinare a actului de trimitere a minţii la inimă odată cu aerul; dar el nu vorbeşte şi de îmbinarea celor două părţi ale rugăciunii lui Iisus cu inspirarea şi expirarea aerului. El vorbeşte numai de o continuă trimitere a minţii la inimă odată ("împreună") cu inspirarea continuu repetată şi cu repetarea rugăciunii neîncetate. Propriu-zis el recomandă folosirea respiraţiei continuu repetate a aerului mai mult ca un mijloc de a menţine mintea neîncetat în inimă şi de a rosti neîncetat rugăciunea lui Iisus. Mintea e menţinută mereu în inimă şi rugăciunea la fel, numai întrucât nu se uită de a face mereu efortul concentrării ei în inimă şi efortul de a repeta mereu rugăciunea. Nichifor spune că prin aceasta mintea e obişnuită "să nu iasă repede din inimă". Mintea nu rămâne fixată în inimă în mod static şi nici rugăciunea.

Persistarea minţii şi a rugăciunii în inimă e un fapt neîntrerupt, dar în acelaşi timp un fapt viu, dinamic, un fapt de voinţă de a repeta adunarea ei în inimă şi repetarea rugăciunii. La urma urmelor şi cu aerul se întâmplă acelaşi lucru: el e mereu în inimă, adică nu iese total de acolo, dar e şi trimis mereu acolo.

Sfântul Grigorie Palama aduce în plus explicarea că ceea ce se trimite în inimă nu e mintea ca esenţă, ci lucrarea ei (Al doilea cuvânt din triada I şi II contra lui Varlaam).

Iar în practica monahală generalizată, deasemenea, ieşirea aerului din piept nu înseamnă şi ieşirea rugăciunii lui Iisus, ci numai mutarea atenţiei de la o parte a ei la alta. Propriu-zis inspirarea şi expirarea aerului formează un întreg dual, între ale cărui părţi nu se produce nici o separare, nici o întrerupere.

Dar dacă mintea trebuie să rămână mereu în inimă şi rugăciunea lui Iisus la fel, de ce mai recomandă Nichifor în metoda sa trimiterea minţii la inimă odată cu inspirarea aerului ? De ce recomandă adică un lucru care a scandalizat pe Varlaam şi pe alţi adversari ai sihaştrilor ?

Aceşti adversari nu au înţeles că e vorba nu de o legare a trimiterii minţii la inimă de inspirarea aerului, ci de folosirea ritmicităţii inspiraţiei aerului ca o ocazie pentru ritmicitatea neîntreruptă a efortului de menţinere a minţii sau a atenţiei în

inimă şi odată cu aceasta în pomenirea lui Dumnezeu. Ritmicitatea neîntreruptă a respiraţiei e un mijloc sau un prilej de reînnoire neîncetată a amintirii lui Dumnezeu şi prin aceasta de adunare a gândului de la cele din afară la cele dinlăuntru, iar prin aceasta, de evitare a oricărei întreruperi în gândirea îndreptată spre Dumnezeu.

Un teolog occidental, Herrigel, într-una din cărţile sale, spune acelaşi lucru când declară că trebuie să mulţumim lui Dumnezeu pentru orice nouă respiraţie, că am mai putut, sau mai putem respira odată, deci mai putem prelungi încă cu o clipă viaţa noastră. (Der Umbruch des Denkens).

Încă Isichie Sinaitul, trăitor prin secolul VI, spusese : "Uneşte cu răsuflarea nării trezvia şi numele lui Iisus, sau gândul neuitat la moarte, şi smerenie. Căci amândouă sunt de mare folos" (II, 87; Filoc. rom. IV, p. 89).

S-ar putea spune că avem aci o paralelă între un act corporal şi unul spiritual: inspirarea aerului şi trimiterea înlăuntru a minţii. E o paralelă în care un act de gândire voluntar se repetă paralel cu săvârşirea involuntară a unui act de repetiţie neîntreruptă, luând prilej de la săvârşirea regulată a acestuia. Dar nu e numai o paralelă. Respiraţia e un act care întreţine nu numai viaţa trupului ca o unitate separată de suflet şi de gândire, ci dă putinţă şi vieţii spirituale. E un act care condiţionează viaţa totală a fiinţei umane, care face posibilă gândirea. Ca atare gândirea e legată de respiraţie şi de aceea poate face din inspiraţie un act conştient. ***Aceasta înseamnă pe de o parte că inima prin care se întreţine viaţa corpului, datorită aerului inspirat şi expirat, întreţine şi cugetarea; iar cugetarea, la rândul ei, poate face respiraţia conştientă, o poate pătrunde, o poate face să nu fie străină nici o clipă de conştiinţă. În aceasta poate să constea unul din aspectele strânsei legături dintre inimă şi minte. Când mintea se împrăştie în gânduri variate, nu mai e unită conştient cu respiraţia şi cu inima, ca centru al vieţii întreţinut prin respiraţie, adică nu le mai spiritualizează pe acestea.*** În acest caz pierde şi mintea şi pierde şi inima. ***Când mintea, adică gândirea ei, se concentrează în inimă prin ritmicitatea respiraţiei, amândouă câştigă: respiraţia ritmică (şi bătaia ritmică a inimii am putea zice), aduce aminte cugetării să pomenească pe Dumnezeu, iar pomenirea lui Dumnezeu repetată ritmic odată cu respiraţia, ţine atentă gândirea la respiraţie şi la inimă şi le încadrează pe acestea în conştiinţa ocupată cu pomenirea lui Dumnezeu, le sfinţeşte.***

Varlaam a fost susţinătorul unui spiritualism abstract, dezlegat de trup, şi prin aceasta a contribuit la formarea unei atitudini neînţelegătoare a efortului de spiritualizare sau de sfinţire a trupului, devenită proprie Occidentului. În Răsărit,

afară de Evagrie, e greu de găsit vreun părinte care n-ar fi urmărit sfinţirea fiinţei totale a credinciosului şi care n-ar fi cerut, de aceea, unirea minţii cu inima. E drept că unii părinţi, vorbind de adunarea minţii în inimă, spun totodată că prin aceasta mintea se adună în ea însăşi. Dar prin aceasta ei înţeleg inima ca centru al întregii vieţi, deci şi al cugetării.

Poate în acest sens socoteau unii, cum spune Palama, ca vehicol al cugetării "punctul cel mai din mijloc şi cel mai curăţit al duhului sufletesc", în vreme ce alţii aşezau înţelegerea în encefal. Şi poate aşa trebue să înţelegem şi adeziunea lui Palama la prima opinie.

"Noi încă, deşi nu socotim sufletul înăuntru ca într-un vas, fiindcă e netrupesc, nici în afară, fiindcă e unit cu trupul, totuşi ştim sigur că puterea noastră cugetătoare stă în inimă ca într-un organ" (Cuv. II din triada I contra lui Varlaam, la P. Hristou, op. cât. p. 395).

Căci chiar în acest loc Palama spune totodată că cugetarea are inima nu ca organul exclusiv, ci ca primul organ şi aceasta întrucât inima e punctul cel mai central al duhului sufletesc, deci un fel de centru al vieţii sufletului care întreţine şi trupul. Deci nu e la el o opoziţie faţă de opinia altor părinţi, că mintea e şi în creier (Aşa spune şi Meyendorff, A sfudy of Gregory Palama, Londra, The Faith Press, 1964, p. 138). El nu separă prea strict între creier şi inimă ca loc al sufletului şi recunoaşte inimii rolul de centru vital şi ca atare şi de centru sufletesc, de care cugetarea nu poate fi despărţită. Legând cugetarea mai strâns de centrul vital al fiinţei umane, isihaştii dădeau posibilitatea rugăciunii, care ţine şi de cugetare, să înfluienţeze şi trupul. Astfel s-a evitat intelectualismul fără influenţă asupra trupului, aşa cum s-a dezvoltat în Apus.

Nichifor spune însă că cugetarea este în piept. Vasile de la Poiana Mărului, stareţ trăitor în Ţara Românească în secolul XVIII, va spune la fel. Dar se pare că prin aceasta ei nu se deosebesc prea mult de opinia celor ce susţineau că şi cugetarea îşi are sediul în inimă. Dar prin precizarea că ea e în piept parcă ar vrea să arate că ea e în centrul fiinţei, unde se unesc cugetarea şi simţirea.

Nichifor, spunând că mintea adunându-se în inimă e ca bărbatul care revine acasă dintr-o călătorie, vrea să spună că inima nu e un loc străin pentru minte, dar mintea poate să şi călătorească. Însă deplin fericită se simte numai când revine în inimă, sau acasă. Mintea în sens de pură cugetare nu e mintea întreagă şi nici inima în sens de pur izvor al sentimentelor sau al vitalităţii nu e inima întreagă. Plasarea

cugetării în inimă sau în piept nu înseamnă însă că mintea ca izvor al cugetării exclusive nu e în creier.

În orice caz cugetarea fiind încadrată în viaţa integrală a fiinţei umane, deci în fundamentul ei care este inima, trebuie să se întipărească cu conştiinţa ei în toate actele trupului, dar cu o conştiinţă preocupată permanent de amintirea lui Dumnezeu. Atunci însuşi actul respiraţiei e imprimat de amintirea lui Dumnezeu, cum poate fi imprimată îngenunchierea, ca şi orice faptă şi cuvânt. Aşa se sfinţeşte tot trupul şi toate actele lui, toată viaţa care e întreţinută de inimă şi izvorăşte din ea, pentru că s-a sfinţit cugetarea însăşi oare prin pomenirea neîncetată a lui Dumnezeu s-a adâncit în intimitatea fiinţei umane şi a imprimat amintirea lui Dumnezeu în izvorul vieţii integrale a ei.

În felul acesta nu mai apare fără sens faptul că Nichifor Monahul vorbeşte despre importanţa respiraţiei ca act de întreţinere a inimii, şi prin ea a vieţii, şi de trebuinţă de a lega actul concentrării minţii în inimă de acest ritm al respiraţiei. Cugetarea devine prin aceasta conştientă de respiraţie ca condiţie a vieţii totale a subiectului ei şi de faptul că ea trebuie să o sfinţească pe aceasta şi să se sfinţească pe ea însăşi prin pomenirea numelui lui Dumnezeu, sau să sfinţească inima, ca fundament al vieţii. Cugetarea, devenind conştientă de acest fundament al vieţii, va deveni conştientă că el nu e de la sine, ci are ca fundament ultim, corespunzător lui, pe Dumnezeu. ***Inima celui ce se roagă neîncetat va deveni transparentă pentru Dumnezeu, sau cer al lui Dumnezeu, sau locul lui Dumnezeu, cum zic unii părinţi.***

Legătura această strânsă dintre gândirea plină de pomenirea lui Dumnezeu şi actele trupeşti, în primul rând al respiraţiei, o va socoti Sfântul Grigorie Palama o legătură simbolică, dat fiind că simbolul e ceva în acelaşi timp deosebit de ceea ce simbolizează şi unit cu el. Respiraţia, îngenunchierea, semnul crucii, cuvântul curat, devin simboluri ale vieţii spirituale. De sigur, când aceste acte sunt săvârşite fără pomenirea lui Dumnezeu, ele nu se sfinţesc, ele îşi slăbesc caracterul de simboluri. Palama zice : "Unii ca aceştia vor numi om cu sufletul în buric pe cel ce zice : "Legea lui Dumnezeu în mijlocul pântecelui meu" (Ps. 39,8) şi pe cel ce zice către Dumnezeu : "Pântecele meu va răsuna ca o chitară şi cele dinlăuntru ale mele ca un zid de aramă pe care l-ai înnoit" (Isaia XVI, 11), cum vor calomnia pe toţi cei ce exprimă şi numesc prin simboluri cele ale lumii gândite, cele dumnezeieşti şi duhovniceşti" (Cuv. II, triada I contra lui Varlaam, la P. Hristou, op. cât., voi. I, p. 404).

Dar dacă alte organe ale trupului se pot bucura de lucrarea lui Dumnezeu în ele, deci pot fi simboluri, cum n-ar putea fi cu atât mai mult inima, centrul vital al fiinţei umane ? Sfântul Grigorie Palama va insista în cele două "Cuvinte" ale sale despre rugăciune (II din întâia triadă şi II din a doua triadă contra lui Varlaam) asupra acestei sfinţiri a trupului prin pomenirea lui Dumnezeu şi prin rugăciune, în apărarea "Metodei" lui Nichifor.

Metoda lui Nichifor n-a fost singura metodă a rugăciunii lui Iisus, sau ea şi-a modificat sau precizat în practicarea ei unele elemente, după cum găseau de bine cei ce o practicau, pe baza experimentării ei. Una din formele astfel modificate sau precizate în anumite detalii s-a păstrat în câţiva codici manuscrişi şi poartă numele sfântului Simeon noul teolog. Dar cercetarea a demonstrat că nu e a lui. Căci nu se află între scrierile Sfântului Simeon noul teolog şi nu e menţionată nici în "Viaţa" lui scrisă de ucenicul lui, Nichita Stithatul (Vezi la Pr. D. Stăniloae, Viaţă şi Învăţătura Sfântului Grigorie Palama, Sibiu, 1938, p. 46-61). Totuşi Sfântul Grigorie Sinaitul citează ceva din ea şi o atribuie lui Simeon noul teolog. Dar întrucât Nichifor nu o pomeneşte, se pare că ea a apărut după Nichifor.

Se poate că încă din vremea lui Palama unii monahi (foarte puţini) mai nepricepuţi să fi practicat întoarcerea privirii spre mijlocul pântecelui şi în mediul lor să fi apărut şi metoda atribuită lui Simeon noul teolog, dar Palama nu pomeneşte de această atribuire. El recunoaşte totuşi ca această practică există, dar o explică din trebuinţă de a se impune şi stomacului legea sănătoasă a minţii ca înfrânare.

Mai e de remarcat că traducerea neogreacă a metodei atribuite lui Simeon publicată în Filocalia greacă, nu cuprinde recomandarea îndreptării privirii spre pântece. Forma aceasta a textului trimite poate la unele manuscrise care nu cuprindeau acest amănunt. În plus, trebuie ţinut seama de faptul că în practica generală a monahismului răsăritean de după acel timp, niciodată nu s-a folosit rugăciunea lui Iisus după această metodă, decât poate cu totul excepţional de vreun călugăr nepriceput.

Dintr-o practică cu totul rară din acea vreme a luat probabil Varlaam afirmarea că isihaştii îşi închipuiau că sufletul se află în buric şi-i eticheta cu numele de "omfalopsichi". Palama respinge cu indignare acest nume şi afirmarea că isihaştii ar fi avut o asemenea credinţă. Niscai cazuri excepţionale ale unei astfel de practici, care au putut dura şi după aceea, sau faptul rarei ei existenţe în secolul XIV l-a făcut şi pe Vasile de la Poiana Mărului să combată în secolul XVIII, credinţa unora că inima s-ar afla în mijlocul pântecelui (în: "Cuvântul înainte" la Filotei Sinaitul, d. ex. în ms. Acad. Rom. 1441). De altfel până de curând exista în popor părerea că inima e în pântece.

Mai existau printre monahi şi unii care îşi făceau o regulă proprie pentru a putea ţine rugăciunea neîncetată. Grigorie Sinaitul dezaproba această1 "idioritmie". O astfel de "idioritmie" a putut fi şi întoarcerea privirii spre mijlocul pântecelui.

În forma care cuprinde amănuntul întoarcerii privirii spre mijlocul pântecelui, metoda atribuită sfântului Simeon a fost publicată de teologul catolic J. Hausherr S.I., în Orientalia Christiana, 1927, nr. 36, p. 101-210. Dar e curios că privind acest text, se constată în el o contrazicere: pe de o parte se cere ca privirea să fie îndreptată spre ombilic, ca imediat după aceea să se adauge: "pentru ca să se caute cu mintea interiorul şi să se găsească locul inimii". S-ar părea că prima recomandare e interpolată. Căci nu e firesc ca prin privirea spre ombilic să se mai caute pe urmă locul inimii. Textul neogrec vorbeşte numai de căutarea locului inimii. Şi această recomandare e logică, prin faptul că nu se cere de la început unde să se caute cu privirea.

În acest text se spune direct: "adună-ţi mintea de la tot ce e trecător şi deşert şi apleacă-ţi partea de jos a feţii, sau bărbia, spre piept, ca în acest fel să iei aminte la sinea ta cu mintea şi cu ochii tăi; şi ţine-ţi puţin respiraţia ca să ai acolo şi mintea şi să afli locul unde este inima ta şi acolo să fie cu totul şi mintea ta". Cel mai interesant amănunt pozitiv, adaus în această metodă, este recomandarea răririi inspiraţiei şi expiraţiei, pentru a nu se respira prea comod. Acest amănunt a avut o oarecare aplicare practică la unii monahi. Dar aceasta nu înseamnă altceva decât o anumită ritmicizare negrăbită a respiraţiei, pentru a nu se produce în mod neregulat, inegal, căci aceasta tulbura ritmicitatea pomenirii lui Dumnezeu, sau ar fi expresia unor stări inegale, neliniştite, speriate, confuze, mânioase, pasionale, în suflet.

Într-o formă puţin deosebită apare metoda acestei rugăciuni în scrisul rămas de la Grigorie Sinaitul. Ea se resimte şi de metoda lui Nichifor şi de detaliul răririi respiraţiei din forma ei de sub numele lui Simeon noul teolog. El întemeiază respirarea mai rară cu motivul că ieşirea aerului de la inimă întunecă mintea despărţind-o din inimă odată cu expirarea, sau răpeşte cugetarea spre alte gânduri. El a observat poate faptul că expirarea aerului produce oarecare slăbire a concentrării minţii, o relaxare a atenţiei. Dar amănuntul cel mai important şi cel mai preţios în forma în care metoda ne-a rămas de la Grigorie Sinaitul este recomandarea de a uni cugetarea când cu prima jumătate a rugăciunii lui Iisus, când cu a doua jumătate. În această recomandare s-ar putea implica poate unirea primei jumătăţi a rugăciunii cu inspirarea aerului şi a celei de a două jumătăţi cu expirarea aerului. Dar el nu o spune aceasta explicit (P. G. 150, 1316 D). El cere, dimpotrivă, să se repete de multe ori prima jumătate şi iarăşi de multe ori a doua

jumătate, ca să nu se mute prea uşor cugetarea de la o jumătate la alta.- Părintele Dumitru Stăniloae]

Ştii că răsuflarea pe care o răsuflăm este aerul acesta. Şi îl respirăm nu pentru altceva, ci pentru inimă, căci ea este o pricină a vieţii şi a căldurii trupului. Deci inima trage aerul ca să-şi împingă căldura ei afară prin expirare, iar ei să-şi procure o temperatură bună. Iar pricinuitorul acestei lucrări, sau mai bine zis slujitor al ei, este plămânul, care fiind zidit de Făcător fără desime, ca nişte foi, primeşte şi scoate uşor conţinutul lui. Astfel inima, trăgând prin aerul respirat răcoarea la sine şi împingând de la sine căldura, păzeşte fără abatere rânduiala pentru care a fost zidită spre susţinerea vieţii. Tu deci şezând şi adunându-ţi mintea, împinge-o şi sileşte-o pe calea nărilor pe care intră aerul în inimă, să coboare împreună cu aerul inspirat în inimă. Şi intrând acolo, nu-ţi vor mai fi fără veselie şi fără bucurie cele de după aceea.

Şi precum un bărbat oarecare fiind călătorit de la casa sa, când se întoarce nu mai ştie ce să facă de bucurie că s-a învrednicit să se întâlnească cu copiii şi cu nevasta, aşa şi mintea când se întâlneşte cu sufletul se umple de o bucurie şi veselie de negrăit. Drept aceea, frate, obişnuieşte-ţi mintea să nu iasă degrabă de acolo. Căci la început e nepăsătoare poate, din pricina închiderii înăuntru şi a strâmtorării. Dar după ce se obişnuieşte, nu-i mai plac rătăcirile pe afară. Căci ***"Împărăţia Cerurilor este înlăuntrul nostru"*** (Luca XII, 21). Pe aceasta privind-o acolo şi cerând-o prin rugăciune curată, toate cele din afară le socoteşte urâte şi neplăcute.

Dacă deci, cum s-a zis, poţi intra de la prima încercare în locul inimii pe care ţi l-am arătat, mulţumeşte lui Dumnezeu, şi slăveşte-L şi saltă şi te ţine de lucrarea aceasta pururea. Iar ea te va învăţa pe tine cele ce nu le ştii. Dar trebuie să ştii şi aceasta că, ajungând mintea acolo, nu trebuie să tacă şi să stea după aceea degeaba. Ci să aibă ca lucru şi îndeletnicire neîncetată rugăciunea:"Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă"! Să nu mai contenească niciodată din aceasta. Căci aceasta, ţinând mintea neîmprăştiată, o face să nu poată fi prinsă şi atinsă de momelile vrăjmaşului şi o ridică la dragostea şi dorul dumnezeiesc în fiecare zi.

Iar dacă, ostenindu-te mult, o, frate, nu poţi totuşi intra în părţile inimii, precum ţi-am arătat, fă ceea ce-ţi spun şi cu ajutorul lui Dumnezeu vei afla ceea ce cauţi. Ştii că partea cugetătoare a fiecărui om este în piept, căci înlăuntrul pieptului, tăcând noi cu buzele, vorbim, ne sfătuim cu noi înşine, dăm rând rugăciunilor, psalmilor şi altora. Dă-i deci acestei cugetări, depărtând de la ea orice gând - şi aceasta o poţi dacă vrei - dă-i deci pe: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă!" şi sileşte-te ca în loc de orice alt gând să strigi pururea înlăuntru aceste

cuvinte. Iar ţinând aceasta mai multă vreme, ţi se va deschide prin aceasta şi intrarea inimii, precum ţi-am scris, fără nici o îndoială, cum am cunoscut şi noi prin cercare. Şi îţi va veni, împreună cu luarea-aminte mult dorita şi plăcuta, şi toată ceata virtuţilor, dragostea, bucuria, pacea şi celelalte, prin care vei dobândi cererile tale în Hristos Iisus, Domnul nostru, căruia, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt I se cuvine slava, stăpânirea, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfântul Simeon, noul teolog – Predici şi editoriale

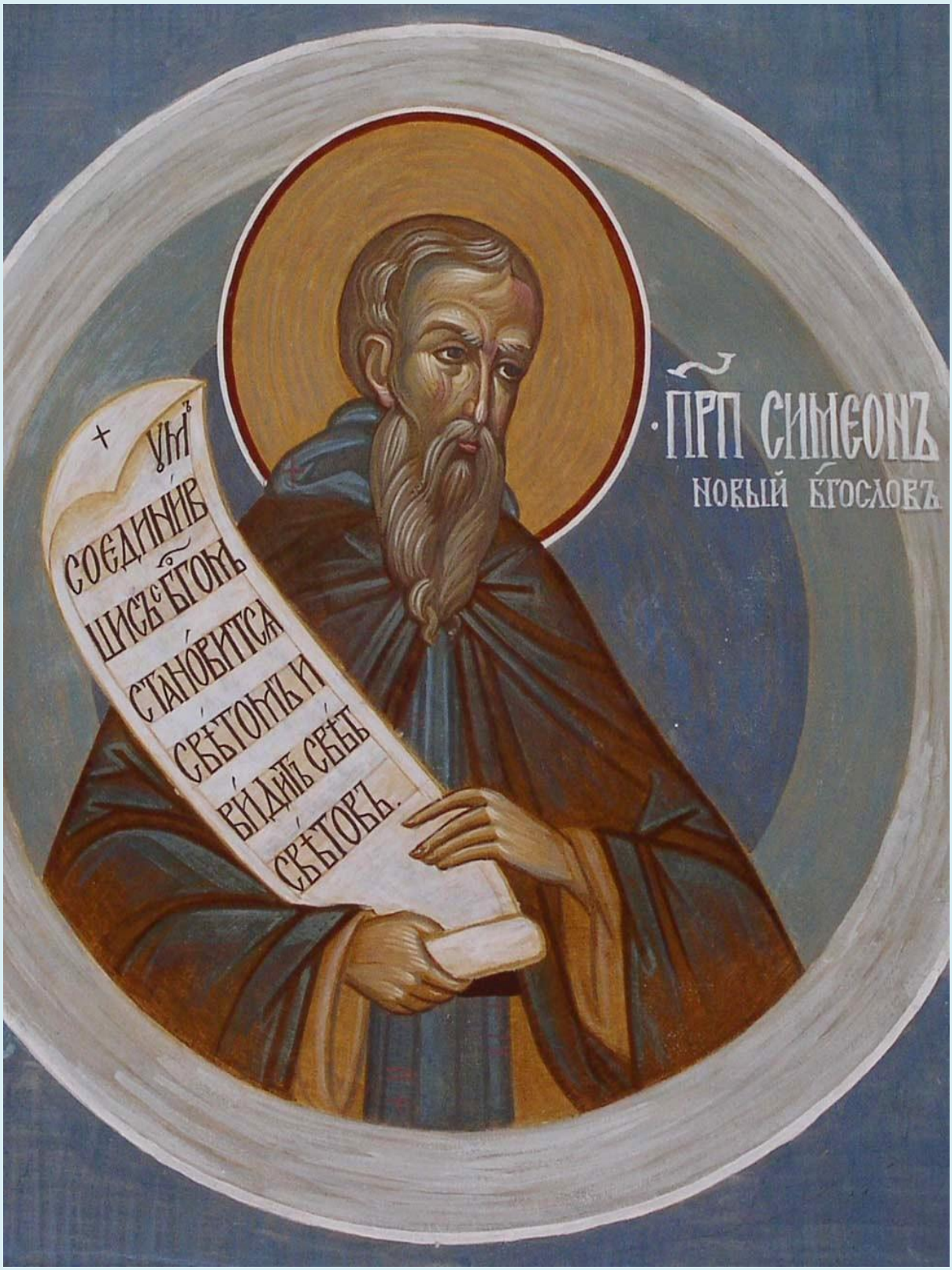

Sfântul Ioan Iacob (Hozevitul) - Din Ierihon către Sion - Cuvântul 71 (din cartea Sfântului Simeon, noul teolog) - Despre călugării începători

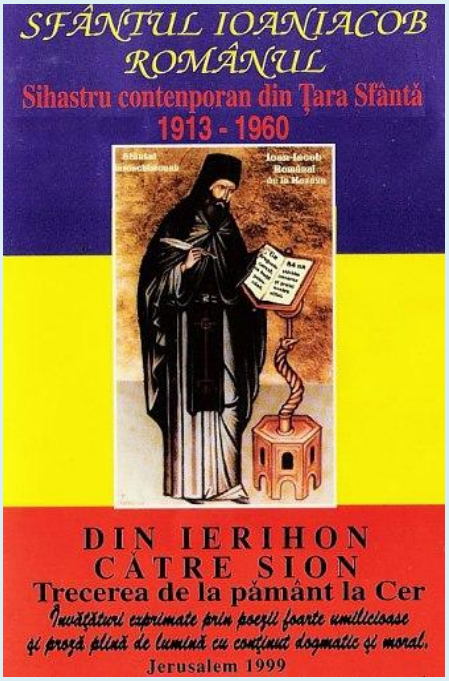

Acel călugăr care este începător şi cu puţin înainte a lepădat lumea şi toate cele din lume şi a intrat în nevoinţele aşezării călugăreşti, dacă a plecat din lume pentru Dumnezeu şi vrea să înveţe acest meşteşug al meşteşugurilor şi doreşte ca să nu fie zadarnică depărtarea lui de lume, de nevoie este ca de la început să facă cu toată bunăvoinţa şi cu sârguinţa lucrurile virtuţii.

Şi ca să dăm în scris o oarecare înainte pregătire (povăţuire) a firilor acestei ştiinţe a ştiinţelor, adică a aşezării călugăreşti la cei începători, care nu de mult au venit din lume şi au intrat la această îndeletnicire, ca şi într-o şcoală, acest fel de povaţă povăţuiesc de la început şi pe aceştia şi pe cei mai înainte născuţi (duhovniceşte) din nou, după tradiţia pe care am moştenit-o (dobândit-o) de la părinţii noştri.

Aşadar trebuie să ştim că acel ce s-a dezbrăcat de omul cel vechi dimpreună (precum şi) de grija lui odată cu hainele cele mireneşti şi s-a îmbrăcat în omul cel ceresc prin (odată cu) chipul călugăresc, este nevoie ca să se scoale la miezul nopţii mai înainte de Utrenie şi să facă o rugăciune anumită (orânduită) şi atunci să meargă la slujba Utreniei dimpreună cu toţi fraţii şi să aibă atenţie mare în toată vremea slujbei, luând aminte foarte la cei şase psalmi, la psaltire şi la citire şi să nu lase a se desface (a se răzleţi) mădularele trupului său şi să stea fără rânduială sau să se sprijine pe ziduri sau stâlpi, ci trebuie să aibe mâinile sale împreunate înaintea

lui şi picioarele lui să fie îndesate (strânse) amândouă împreună la pământ şi capul lui nemişcat şi să nu privească ici şi colo, ci să fie plecat în jos şi să nu-şi răspândească mintea, nici să cerceteze (privească) pe unul sau pe altul, nici să meargă împreună cu cei leneşi, cari sfătuiesc şi şoptesc în ascuns între ei, ci să-şi păzească ochiul său şi sufletul său ca să nu rătăcească ici şi colo şi să ia seama cât poate numai la rugăciune şi la citire şi la înţelesul troparelor care se cântă şi la cuvintele Sfintei Scripturi, care se citesc, ca să nu scape (să nu treacă) vreun cuvânt degeaba fără de folos, ci să hrănească sufletul său din toate acestea şi să vină întru umilinţă şi smerenie şi întru dumnezeiasca luminare a Sfântului Duh.

Deci fraţilor, părinţilor şi fiilor mei, vă rog dară pe voi, pe toţi şi vă dau ca pe o regulă de suflet mântuitoare ca să vă sârguiţi şi să puneţi asemenea început la acest lucru al lui Dumnezeu (pentru care primim de la El şi răsplata după osteneala noastră): de-acuma, de este cu putinţă, să nu treceţi slujba fără lacrimi. Căci de te vei obişnui, o, fratele meu, să faci în acest chip, în puţină vreme vei spori şi vei creşte şi vei ajunge întru bărbat desăvârşit, în măsura vârstei plinirii lui Hristos.

Pentru că cu cât te vei sârgui pe tine ca să nu petreci la slujba Bisericii fără lacrimi, te obişnuieşti la acest bine după multă vreme şi dobândeşti lacrimi, ca ceva firesc de la sine şi atunci se hrăneşte sufletul tău şi cu psalmii ce se citesc sau îi auzi şi cu troparele şi pătrunzi în ele tainele lor cele dumnezeieşti şi prin mijlocirea celor citite se ridică mintea ta şi se înalţă la cele fără de materie (gândite) şi abia atunci lăcrimezi cu multă dulceaţă şi te afli în Biserică în aşa chip, ca şi cum ai fi în ceruri împreună cu sfinţii îngeri.

Şi pune hotar şi regulă întru sine-ţi ca să nu ieşi nicicând din Biserică înainte de a zice preotul şi cea mai din urmă rugăciune (“Pentru rugăciunile …”) fără de vreo mare nevoie sau trebuinţă a trupului tău, ci să stai cu răbdare la locul tău, căci zice dumnezeiescul cuvântător: “Cela ce rabdă până la sfârşit, acela se mântuieşte.”

Şi mai întâi vei lua de la Dumnezeu ajutor fără ca să pricepi (simţi) şi apoi cu vremea vei înţelege şi ajutorul lui Dumnezeu cu simţirea sufletului tău şi, după puţină vreme, cu luminarea dumnezeiască. Şi când se sfârşeşte slujba utreniei, îndată ce ieşi afară din Biserică, să nu începi a vorbi cu unul şi cu altul şi să te împrăştii ici şi colo şi să zăboveşti la vorbă, ci mergi numaidecât în chilia ta şi fă-ţi pe rând rugăciunea cea orânduită a ta cu lacrimi şi cu multă băgare de seamă şi (abia) numai atunci începe a-ţi face sau lucrul mâinilor sau citirea; şi nu cumva să stai cu totul nelucrător (fără lucru) în chilia ta, ca să nu te înveţe nelucrarea tot răul, ce nu se cuvine ca să-l spun; dar nici să colinzi mânăstirea şi să ispiteşti (cerci) pe cei care lucrează (fac rucodelie) sau slujesc.

Păzeşte doar tăcerea şi să fugi (să te fereşti) de toţi, căci asta este adevărata înstrăinare, şi ia seama cât poţi de sine-ţi numai şi de lucrul mâinilor tale (rucodelia) şi să nu mergi la altul careva în chilie, afară numai de a părintelui tău duhovnicesc şi nu numai când te trimite înainte stătătorul sau dregătorul (slujitorul) mânăstirii, dară şi când mergi, ia seama să nu zici sau să asculţi vreun cuvânt afară de nevoia pentru care eşti trimis, iar dacă dai răspunsul, întoarce-te repede îndărăt; şi dacă cumva când treci, vezi pe vreun frate care şade singur ori cu alţi fraţi şi ar vorbi afară de cele cuvenite vremii, pune-le lor metanie şi treci cu tăcere şi să nu mergi să stai împreună cu dânşii, ci adu-ţi aminte de cuvântul sfântului Psalmist David care zice: ***"Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioşilor şi în calea păcătoşilor n-a şezut (stătut) şi pe scaunul pierzătorilor n-a şezut".*** Pentru că aceştia sunt cu adevărat pierzători adică făcători de omor (criminali) şi vătămători de suflet după cum zice şi Sfântului apostol Pavel: ***"Strică obiceiurile bune vorbirile cele rele."***

Pentru că oricine este pierzător, acela este şi criminal. Deci dară nu sta, iubite frate, împreună cu cei cari zăbovesc la vorbă, nici să spui către ei, să aud şi eu ce spuneţi şi după cum am zis, pune metanie şi treci şi pleacă la treaba ta şi păzeşte liniştea şi înstrăinarea, iară liniştea va să te păzească de vei zice întru sine-ţi: şi ce am a spune eu, care sunt cu totul tot putoare şi necurăţie şi nebun şi străin şi nevrednic a vorbi, sau de a asculta, ori de a mă socoti desăvârşit cu oamenii?

Iarăşi înstrăinarea şi depărtarea de către toţi o vei păzi de vei cugeta şi vei zice întru sine-ţi: Cine sunt eu neputinciosul şi netrebnicul, mojicul şi săracul, care vreau să merg în chilia altcuiva? Şi cine să mă vadă şi să nu mă respingă (întoarcă) şi să mă urască ca pe o lepădătură? Oare dacă voi merge, nu-mi va zice: ce a voit acest mârşav, a venit să-mi murdărească chilia? Şi cugetând aceasta, pune înaintea ta păcatele tale şi zi acestea ce le-am spus din tot sufletul tău, dară puţin câte puţin vei veni şi la aceasta cu împreună lucrarea darului dumnezeiesc, adică să-ţi închipui ca adevărate întru sine-ţi acestea.

Numai ascultă-mă pe mine, smeritul, şi începe împreună cu Dumnezeu să zici şi să faci acestea ce ţi-am spus şi nu te va părăsi Dumnezeu, pentru că te iubeşte şi vei veni la cunoaşterea adevărului şi te vei mântui. Deci dară, frate, petrece-ţi timpul în acest chip, până în vremea Liturghiei şi atunci mergi iarăşi în Biserică şi fă precum ţi-am rânduit să faci şi la slujba utreniei şi să nu uiţi nicidecum jalea (umilinţa), ci să stai cu frică şi cu cutremur ca şi cum ai vedea pe Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, care se jertfeşte pentru tine. Iar de eşti vrednic şi ai luat învoire de la duhovnicul tău, mergi cu frică, dar şi cu bucurie şi te împărtăşeşte cu Prea Curatele taine şi după încheiere (apolis) mergi împreună cu toţi fraţii în trapeză; iar dacă eşti

orânduit să slujeşti, ***fă-ţi slujba ta în aşa fel cu dragoste curată şi fără vicleşug, ca şi când ai sluji pe însuşi Hristos, iar nu pe oameni şi pe toţi fraţii tăi ca pe sfinţi, sau precum am zis ca pe însuşi Hristos şi dă la toţi cele de nevoie cu aceeaşi dragoste, ca şi cum le-ai da sufletul tău şi însuţi pe tine cu totul de bună voie, fiind încredinţat că iei sfinţire prin slujirea ce le-o faci lor.***

Dar dacă stai şi tu în trapeză împreună cu toţi, ia seama să nu întinzi cu singura ta voie mâna la bucate, până nu încep să mănânce cei mai vechi ca tine şi până nu binecuvântează preotul; şi când începi să mănânci împreună cu fraţii şi părinţii tăi, ai rezervă (sfiiciune) mare şi tăcere şi să nu vorbeşti de loc cu cineva, ci ***ia aminte la citire şi precum te hrăneşti trupeşte cu bucate, tot în acelaşi chip să-ţi hrăneşti şi sufletul cu cele de Dumnezeu insuflate cuvinte ale Sfântului Duh.***

Pentru că eşti dublu cu trupul şi sufletul şi trebuie să te hrăneşti şi sufleteşte şi trupeşte. Iară trupul tău ca cel ce este simţit şi pământesc trebuie să-l hrăneşti cu cele simţitoare şi pământeşti bucate, pe câtă vreme sufletul tău ca cel ce este netrupesc şi dumnezeiesc, să îl hrăneşti cu cele dumnezeieşti şi gândite bucate ale Cuvântului lui Dumnezeu. Deci nu cerceta porţiile ce sunt aşezate în trapeză, care este mai mare şi care este mai mică, ci orice fel de porţie ţi s-ar da, mănânc-o cu mulţumire şi cu înfrânare, ferindu-te de toată săturarea; şi cugetând că nu eşti vrednic să stai în trapeza de obşte a fraţilor, zi în sine-ţi: *cine sunt eu, netrebnicul şi nevrednicul, că m-am învrednicit să stau şi să mănânc împreună cu aceşti fraţi?* Şi tot zicând acestea cu mintea ta, să te ai pe sine-ţi păcătos cu tot sufletul tău.

Şi precum un sărac îmbrăcat într-o rasă veche, dacă se află în mijlocul boierilor şi a bogătaşilor luminaţi îmbrăcaţi şi împodobiţi, se ruşinează şi se sfieşte şi nu îndrăzneşte să se atingă, nici să se apropie cineva dintre dânşii, tot astfel să te afli şi tu totdeauna la toată frăţimea şi să alegi totdeauna locul cel mai de jos (mai din urmă) şi să te ruşinezi a sta mai sus (mai în frunte) de cineva, ca şi când toţi aceia ar fi bogaţi întru fapte bune şi tu singur ai fi gol şi sărac de orice virtute şi vrednic de a mânca împreună şi să te vezi desăvârşit de ei. Dară şi când vrei să începi a mânca, adu-ţi aminte de păcatele tale şi zi iarăşi în sine-ţi: *oare nu cumva să-mi fie spre osândă de voi mânca vreuna din bucatele ce-mi stau înainte? Căci eu din tinereţea mea nu l-am ascultat cândva pe Dumnezeu. Cel ce le-a făcut şi ni le-a dat ca să le mâncăm şi Sfintele Lui porunci nu le-am păzit şi cum?, eu, cel osândit şi nevrednic, să mănânc din bunătăţile Lui?*

Cu ce obraz să mănânc şi să beau şi să mă bucur împreună cu aceşti sfinţi părinţi, eu, cel viclean şi nemulţumitor rob, care sunt departe de faţa Stăpânului meu, până nu mă voi pocăi şi să iau iertăciune de la iubitorul de oameni Dumnezeu, după cum

mănâncă şi beau şi se veselesc aceia cari n-au greşit deloc, sau cu cei cari au greşit şi s-au pocăit şi au dobândit iertăciune de la Dumnezeu?

Nu, nu voi mânca eu ca şi aceştia, ci numai atât să mănânc şi să beau ca să trăiesc şi să mă necăjesc şi să mă strâmtorez şi să mă defaim pe sine-mi, ca să vadă Dumnezeu dintru înălţime strâmtoarea mea şi scârba mea cea de bună voie şi să mă miluiască şi să-mi ierte păcatele mele cele multe. Acestea deci să ţi le aminteşti şi să le cugeţi de-a pururea. Pentru aceasta osândeşte-te ca să mănânci şi pâine numai atât ca să nu te saturi, dară nici prea puţină faţă de trebuinţa ta şi faţă de cât poţi să te ţii. La fel orânduieşte-te ca şi apă să bei unul sau două pahare şi acestea într-o anumită vreme a zilei; iară când vrei să mănânci, nu asculta de părerea (gândul) ce te îndeamnă ca să alegi vreuna din bucate să mănânci, ci să te păzeşti cât poţi să mănânci numai aceea care este în faţa ta. Şi iarăşi din ceea ce se află în faţa ta, de se întâmplă că este fruct sau oarecare altă mâncare şi îţi place şi-ţi zice gândul tău: aceea este bună, ia-o şi o mănâncă, tu nevoieşte-te cât poţi ca să nu biruieşti, nici măcar să o atingi. Că Adam n-a fost izgonit din Rai de altceva, decât pentru că i s-a părut rodul pomului frumos şi bun la mâncare şi a mâncat din el.

Deci dară acei cari vreau să se întoarcă iarăşi în acel Rai, sau să zic mai bine, să meargă pentru Împărăţia Cerurilor, au nevoie ca să păzească înfrânarea chiar de la fructe, fără vreo hotărâre, pentru ca să nu alunece încetul cu încetul în vătămări mai mari, adică în pofte. Şi dacă te îndeamnă fraţii ce şed împreună cu tine ca să mănânci sau să bei mai mult, nu răspunde altceva nimica, ci împreunează mâinile tale şi ridică-te puţin, pleacă-ţi capul şi zi cu voce blândă şi liniştită: “iertaţi-mă!”, şi nu numai la aceasta, ci şi la toate celelalte în acelaşi chip să răspunzi; şi nici tu să nu dai la altcineva din cele ce privesc, nici de la altul să nu primeşti ceva; iar dacă nu bei vin, să nu cauţi nicidecum să-l iei spre a-l da altui frate, afară numai dacă se întâmplă de este străin şi a venit la tine pentru vreo nevoie. Să nu cutezi vreodată ca să dejunezi (să guşti cu cineva), nici să prânzeşti sau să cinezi sau să guşti după cină vreodată a doua oară, căci toate relele din asta se nasc şi acestea sunt cursele diavolului, care se par a fi bune, însă au ascuns înăuntru otrava cea purtătoare de moarte; de asemenea trebuie să se ferească (să fugă) cel care mă crede şi păzeşte cuvintele mele, căci cu împreună lucrarea darului lui Dumnezeu va rămâne neispitit şi nevătămat de către diavol, iar ceilalţi vor trăi viaţă (aşezare) mirenească cu chip călugăresc, cari se vor prăbuşi (aluneca) şi vor cădea în prăpastie şi prăbuşiţi fiind, nu o vor simţi (pricepe). De unde tu, prea iubitul meu frate, hotărăşte-te asupra celor ce ţi-am zis atâta, încât dacă este nevoie să şi mori pentru asta. Pentru că în alt chip nu vei putea scăpa de demonul îmbuibării.

Să ştii şi asta, că de vei păzi acestea, diavolul nu suferă ca să te vadă şi va ridica împotriva ta pe toţi cei leneşi şi vicleni ca să te judece şi să te clevetească şi să te pizmuiască şi să te batjocorească şi spre (pentru) asta să-ţi pricinuiască şi necazuri nenumărate spre a te face să laşi acest scop bun şi să încetezi de la aceste lucruri (fapte) cari îţi pricinuiesc mântuirea sufletului; pe cari de le vei răbda, vei afla mare ajutor şi mângâiere de la Dumnezeul şi Mântuitorul nostru.

Iar dacă oarecari alţii stau la cină şi mănâncă şi tu nu mănânci, ci slujeşti sau stai sau faci altceva, nu uita să zici cu mintea ta aceasta: Dacă şi eu m-aş fi pocăit şi aş fi luat iertăciune pentru păcatele mele, de bună seamă că aş mânca şi eu şi împreună m-aş veseli cu fraţii mei. Dară de vreme ce eu ticălosul m-am făcut de sine-mi nevrednic prin lucrurile mele cele spurcate, cu dreptate primesc acum după faptele mele. Şi zicând acestea stăpâneşte-ţi pântecele cât poţi; să nu cauţi, nici să doreşti nicicând şederea înainte (în frunte), ci să o urăşti din tot sufletul tău, ca ceea ce este cauza mândriei, pentru că smerenia ta va să te înalţe şi ceea ce ceri de a fi mai jos decât alţii, va să te facă cel dintâi căci este scris: ***"Tot cel ce se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa."***

Deci dacă te scoli împreună cu toţi fraţii şi dai mulţumită către Dumnezeu şi te slobozeşti de către preot, mergi îndată cu tăcere la chilia ta şi închide-ţi uşa, ia cartea în mână şi citeşte puţin; şi de este vreme de vară odihneşte-te puţin (pe rogojină şi dormi puţin), căci pe cât te vei păzi de săturare şi întrebuinţezi mâncare (masă) uşoară (simplă) adică pâine şi apă cu măsură şi legume sau seminţe, atunci dormi puţin şi te trezeşti repede. Iar dacă este vreme de iarnă, dacă citeşti puţin în rucodelia ta şi stai la ea, până ce toacă de vecernie şi atunci pleacă la Biserică şi stai cu frică şi cu multă atenţie la slujba vecerniei şi nu vorbi nicidecum cu cineva; iar când se sfârşeşte vecernia, dacă te poţi înfrâna să nu mănânci, nici să bei deloc, având rânduiala ca să mănânci o singură dată pe zi, vei afla multă folosinţă şi ajutor la rugăciunile tale cele de noapte şi de priveghere. Iară de nu poţi, mănâncă numai un pesmet şi bea un pahar de apă, afară de boală sau de slăbiciunea stomacului, şi când plineşti către Dumnezeu rugăciunile pavecerniţei împreună cu ceilalţi, pune metanie la picioarele egumenului ca şi la picioarele lui Hristos, ia rugăciunea de la acela, sărută sfintele icoane şi mergi în tăcere în chilia ta şi să nu vorbeşti de fel cu careva.

Şi intrând înăuntru, închide uşa, ia cartea în mână şi citeşte în ea până la trei file, ridică-te apoi la rugăciune şi te roagă liniştit lui Dumnezeu ca să nu te audă cineva. Ia seama însă să stai cu bărbăţia sufletului tău şi să-ţi aduni cugetele în rugăciunea ta şi să nu le laşi să se plimbe la alte lucruri; şi împreunează-ţi mâinile în faţă şi picioarele să ţi le păstrezi drepte şi nemişcate şi închide-ţi ochii tăi ca să nu vadă

altceva nimic şi să ţi se răspândească mintea; apoi ridică-ţi mintea şi toată inima ta spre ceruri şi spre Dumnezeu şi cere de la Dânsul mila Lui cu lacrimi şi suspine; şi să ai psalmi orânduiţi de către duhovnicescul tău părinte, câţi (care) sunt pentru noapte şi pricinuiesc lacrămi şi câţi sunt pentru (după) puterea ta, căci după puterea ta şi după bărbăţia ta trebuie să ai orânduit şi psalmii şi plecările genunchilor şi timpul stării, ca să nu te mustre conştiinţa ta şi să-ţi zică, că mai ai încă putere să stai şi să slavosloveşti pe Dumnezeu.

Pentru acest lucru să ai orânduit şi alte rugăciuni, cari să cuprindă mulţumire şi laudă către Dumnezeu şi atâtea să zici dimineaţa şi atâtea seara, iar dacă termini rugăciunea fă iarăşi puţină citire, apoi stai la rucodelia ta şi întârzie până la al treilea ceas de noapte, apoi ridică-te şi citeşte "Cel fără prihană" şi te odihneşte pe rogojina ta, pecetluindu-ţi tot trupul tău cu semnul Sfintei Cruci şi dormi până la miezul nopţii, apoi fă iarăşi precum ţi-am rânduit.

Pentru aceasta să-ţi mărturiseşti cugetele părintelui duhovnic, de este cu putinţă în tot ceasul, la fiecare oră; iar de nu este cu putinţă, cel puţin să nu laşi să treacă vreo zi în care să nu te mărturiseşti; îndată după utrenie, cearcă-te pe sine-ţi bine şi arată duhovnicului toate câte ţi-au urmat şi să ai credinţă sigură către acesta: chiar dacă lumea întreagă l-ar cleveti şi l-ar osândi şi dacă tu singur l-ai vedea că curveşte, să nu te sminteşti, nici să-ţi împuţinezi credinţa ce o ai către el, ascultând pe Hristos care zice: ***"Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi".*** Iar când te nevoieşti în chipul acesta în fiecare zi, să fii încredinţat că nu va întârzia de a te cerceta Dumnezeu de sus, ci îţi va trimite ajutor din Sfântul Său sălaş şi va să vie către tine darul Sfântului Duh.

Şi puţin câte puţin sporind, vei veni întru bărbat desăvârşit şi vei să te măreşti întru vârsta duhovnicească şi vei ajunge întru bărbat desăvârşit al măsurii vârstei lui Hristos, luminat de Duhul Sfânt cu lumina cunoştinţei şi luminând ca un soare pe toţi aceia care sunt aproape de tine să te hrăneşti împreună cu ei şi să slăveşti cu lucrul şi cu cuvântul pe care ţi le-a dat harul Sfântului şi Făcătorul de viaţă Duhul Lui.

Căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

Amin.

Sfântul Ioan Iacob (Hozevitul) - Din Ierihon către Sion - Cuvântul 72 (din cartea Sfântului Simeon, noul teolog)

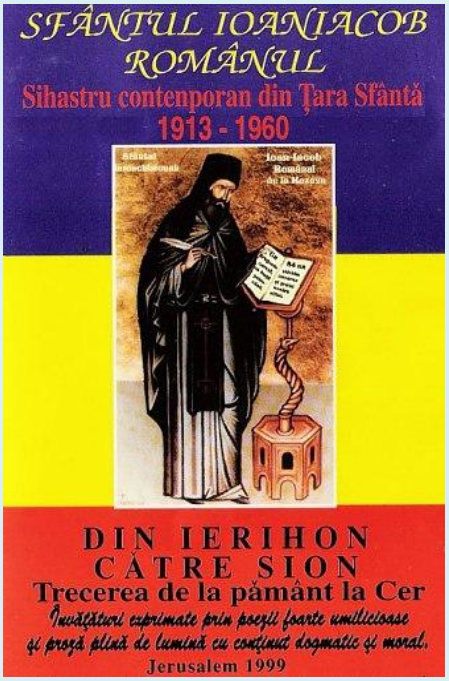

1. Despre lepădarea şi tăierea voii.

2. Că trebuie ca cineva să-şi găsească povăţuitor iscusit ca să deprindă fapta bună.

3. Că trebuie să aibă credinţă către (la) părintele duhovnicesc.

4. Şi despre cercarea (privirea) luminii, de la care se luminează orice suflet şi sporeşte întru dragoste lui Dumnezeu.

1. Iubiţii mei fraţi, de multe ori aţi căutat ca să auziţi cuvântul lui Dumnezeu de la mine, nevrednicul …, dar eu n-am voit să vorbesc către dragostea voastră ca şi cum ar fi la întâmplare, cele cuvenite şi de nevoie; pentru aceea acum când este vreme potrivită am voit şi eu cu râvnă, nu ca să vă învăţ, căci sunt nevrednic, ci ca să vă amintesc cele cari folosesc sufletului vostru şi să vă îndemn spre fugirea (depărtarea) de lume şi spre înstrăinarea de patimi, spre dragostea lui Dumnezeu şi spre cea desăvârşită nepătimire. De vreme ce am vorbit către oameni cari flămânzesc şi însetoşează pentru mântuirea lor, am cugetat că trebuie să fac începutul cuvântului de la acest nesecat izvor, de la Domnul nostru Iisus Hristos, căci acesta este şi la începători temelia credinţei şi la cei de mijloc nădejde neruşinată şi la cei desăvârşiţi dragoste fără saţiu şi viaţă fără de sfârşit, căruia Îi

auzim în fiecare zi glasul cel sfânt care zice: ***"Oricine nu va lăsa pe tatăl său şi pe mama sa şi fraţii şi toate câte le are el, şi luând Crucea să-mi urmeze Mie, nu este Mie vrednic".***

Aceasta deci am învăţat-o din Scriptură, şi am învăţat-o şi din încercare, că Crucea s-a pus la urma celorlalte ca să ne arate scârbele şi ispitele şi în sfârşit însăşi moartea cea de voie, pe care trebuie s-o rabde cel ce vrea să se facă următor lui Hristos.

După cum în acele vremuri când erau tiranii, prigonitorii creştinilor, au răbdat mulţi cu bucurie moartea cu atâtea prea felurite chinuri. Acum însă când este cu darul dumnezeiesc pace desăvârşită la creştini, suntem încredinţaţi că nu este alta nimic Crucea şi moartea decât desăvârşita omorâre şi tăierea voii de sine. Căci acela care face voia lui, oricât de mică, nu-i cu putinţă ca să urmeze poruncile Lui. Şi atunci ca să fac cuvântul meu către dragostea voastră, ca pe un frate, zic astfel:

2. Frate, roagă pe Dumnezeu adesea cu multă râvnă ca să-ţi arate omul care ar putea să te povăţuiască bine şi pe care să-l ţii tainic Dumnezeu cu darul său, în chip văzut sau arătat printr-un rob al Lui, mergi la el şi să ai respect şi evlavie către dânsul, ca şi cum ai avea pe însuşi Hristos. Pentru că precum ai nevoie ca să te supui lui Dumnezeu, aşa se cuvine să te supui şi către dânsul, pentru ca să te înveţe cele de trebuinţă şi orice îţi spune trebuie să le faci fără clintire (şovăială), chiar dacă-ţi pare potrivnic sau vătămător de suflet cele ce îţi porunceşte. Căci mai bine este ca să te numeşti ucenic al ucenicului, decât să petreci viaţa ta de sine şi să-ţi agoniseşti fără folos rodurile voii tale proprii.

3. Şi atunci dacă auzi de la dânsul astfel, ieşi din pământul voii tale şi din rudenia cugetelor tale, nu socoti şi nici cumva să te ruşinezi, biruit fiind de slava deşartă. Iar de ţi-ar spune vino în pământul ascultării ce ţi-l arăt, aleargă, cu toată puterea ta, nu da somn ochilor tăi, ca nu cumva să te birueşti de ticăloşie sau de trândăvire, căci poate acolo va să se arate şi ţie Dumnezeu, care va să te facă părinte multor fii duhovniceşti şi să-ţi dăruiască pământul făgăduinţei, pe care îl moştenesc numai cei drepţi.

Dacă îţi porunceşte ca să te urci la munte, urcă-te cu sârguinţă, căci sunt încredinţat că vei vedea pe Hristos, care se va schimba la Faţă şi va lumina mai mult decât soarele cu lumina dumnezeirii Lui şi poate vei cădea jos, neputând suferi să vezi ceea ce n-ai văzut niciodată şi să auzi glasul de sus de la Tatăl său şi să vezi norul ce umbreşte şi proorocii ce stau de faţă şi Îl încredinţează pe El, că este Domnul viilor şi al morţilor. Dacă îţi spune ca să-l urmezi, străbate cetăţile împreună cu

dânsul cu îndrăzneală, că te vei folosi mult, dacă priveşti numai spre el şi nu spre altcineva. Şi dacă-l vezi că mănâncă cu curve şi cu vameşi şi cu păcătoşi, să nu cugeţi ceva pătimaş şi omenesc, ci toate nepătimaşe şi sfinte; cugetând în mintea ta aceea că ***"m-am făcut tuturor toate ca pe toţi să-i dobândesc".***

Văzându-l că se pleacă (face pogorământ) spre patimile omeneşti, să nu dai crezare la asta nicidecum, căci te înşeală şi acestea după cum am aflat cu lucrul, ci urmează-l şi crede cuvintele lui şi nu căuta spre cei ce sunt împreună cu tine şi nici să zici cumva pentru cineva: Doamne dar acesta ce este?, ci ia aminte totdeauna de sineţi şi ai în faţa ta moartea şi cugetă cu luare aminte, cu ce fel de faptă bună să slăveşti pe Dumnezeu; să nu te mândreşti pentru învăţătorul tău, dacă eşti cinstit de către cineva mai mare nici dacă ai pe mulţi cari ţi se supun pentru numele lui; ci mai vârtos să te bucuri dacă s-a scris numele tău în cerul smereniei.

De vezi pe demoni că tremură şi de umbra ta, să nu-ţi închipui că asta ar fi din iscusinţa ta proprie, ci atribuind (socotind) totul rugăciunilor părintelui tău, atunci se vor înfricoşa demonii mai mult pentru smerenia ta. Dacă îţi zice să stai la masă, alături de el, primeşte-o cu mulţumire şi păzeşte respectul şi cinstea către dânsul cu tăcere şi să nu începi a mânca ceva, fără rugăciunea lui, dar nici să nu îndrăzneşti a da ceva altuia, sau să pofteşti altceva, fără de ştirea şi porunca aceluia; iară de-ţi porunceşte ca să stai mai jos (mai la urmă) decât toţi, să nu zici că eu vreau de-a dreapta ta, sau de-a stânga ta, ştiind că aceasta altora s-a pregătit, ci primeşte locul cel din urmă, ca şi cum ţi-ar fi cel dintâi. De vreme ce ai auzit pe Hristos, care zice că cel ce voieşte să fie primul, să se facă slugă tuturor şi iubeşte pe învăţătorul tău ca (şi când) prin cele nepreţuite şi nici să dobândeşti cu uşurinţă (cu bine) pe cele mai mari şi iarăşi să nu îndrăzneşti a întinde mâna ta în blid înaintea altora, tu împreună cu el, pentru că ştii foarte bine cine a îndrăznit să facă asta.

Iar de voieşti ca să-ţi spele picioarele fereşte-te (trage-te îndărăt) cu evlavie; dar şi de auzi: nu ai parte cu mine, de nu-ţi voi spăla picioarele, dă cu sârguinţă chiar şi întreg trupul tău ca să-l spele, ca să te înveţi din cele ce se fac (lucrează) la tine, cea prea înaltă smerenie a Dumnezeu Făcătorului; şi de ai conştiinţă atunci te vei folosi mai mult, decât dacă ai spăla tu picioarele părintelui duhovnicesc. Iar dacă ar zice că unul dintre voi mă va vinde, sau mă va sminti, să nu ascunzi vicleşugul, ci de cunoşti că ai făcut-o, mărturiseşte-o; iar de nu cunoşti nimic cazi la picioarele lui cu lacrimi şi întreabă-l: nu cumva sunt eu, Doamne?, căci păcătuim multe din neştiinţă şi nu pricepem.

Nu-ţi zic să cazi pe pieptul părintelui tău, căci nu îţi este de folos. Pentru că deşi Ioan, din multa dragoste ce o avea către Hristos, a îndrăznit către acesta ca şi către

un om şi a căzut pe pieptul lui, cu toate acestea a poruncit (a pus hotărâre) şi el împreună cu ceilalţi, că de ar face toate poruncile Lui, să se numească pe sine rob netrebnic.

Dacă vezi pe învăţătorul tău că face minuni şi se slăveşte, crede şi te bucură şi mulţumeşte lui Dumnezeu, că ai nimerit un asemenea învăţător. Şi iarăşi dacă îl vezi că se necinsteşte şi se pălmuieşte de se întâmplă vreodată şi se târăşte de acei cari îl pizmuiesc, să nu te sminteşti de dânsul, ci ia sabia ca un alt Petru râvnitor şi taie nu numai urechea celui care se încumetă să clevetească şi să pălmuiască pe duhovnicescul tău părinte, ci taie şi mâna şi limba lui, chiar dacă vei fi mustrat, precum Petru, însă totdeauna vei fi lăudat şi mai mult, pentru cea multă dragoste a ta către el şi credinţă.

Iar dacă te înfricoşezi ca un om şi zici: nu am văzut pe omul (acesta), plângi mai pe urmă cu amar pentru asta şi nu te deznădăjdui şi sunt încredinţat că acela întâi te va trage la sine, iar dacă-l vezi că se răstigneşte ca un răufăcător şi pătimeşte de la oamenii răi, dacă este cu putinţă mori şi tu împreună cu el, iar de nu este cu putinţă să mori, să nu te faci măcar deopotrivă cu oamenii cei răi, ca un rău şi trădător (vânzător) şi să te faci părtaş cu ei la sânge nevinovat, ci ca un rob şi fricos răzleţindu-te puţin şi lăsând singur pe păstorul şi învăţătorul tău, păstrează-ţi credinţa întru dânsul; şi dacă sloboade din legături, mergi iarăşi la dânsul şi ai mai mult respect şi evlavie către el, ca la un mucenic; de moare întru necazuri şi chinuri, ia îndrăzneală şi cere trupul lui şi-l cinsteşte mai mult decât când ar fi viu, unge-l cu miruri şi-l îngroapă cu mare cinste. Căci şi de n-ar învia la trei zile, însă în ziua cea de pe urmă va învia împreună cu toţi şi crede că stă de faţă înaintea lui Dumnezeu cu îndrăzneală, măcar că tu ai îngropat în mormânt trupul lui şi cheamă (cere) fără încetare rugăciunea lui şi îţi va ajuta în viaţa asta şi te va păzi de toate cele potrivnice. Şi iarăşi dacă mori, te va primi acolo, şi-ţi va pregăti locuinţă veşnică.

Şi mai la urmă de toate cele cari le-am spus, dacă te va chema deosebi şi-ţi va spune să te linişteşti, zicând: stai aici şi nu ieşi deloc afară, până ce te vei îmbrăca cu putere de sus, ascultă-l cu nădejde nestrămutată şi cu mare bucurie, pentru că asemenea învăţător este întrutotul nemincinos şi adevărat şi va veni acum la tine aceeaşi putere a Prea Sfântului Duh, ce a coborât şi la Sfinţii Apostoli, nu arătată în chip sfinţit ca focul, nici cu mult vuiet şi cu suflare grabnică (căci asta s-a făcut atunci la Sfinţii Apostoli pentru cei necredincioşi), ci va să se arate la tine gândit, ca şi o lumină înţelegătoare cu toată seninătatea şi bucuria, care lumină este începutul (vestirea) veşniciei şi începătoarei lumini, strălucirea şi razele veşnicei fericiri; numaidecât se pierde orice cuget pătimaş şi se goneşte orice patimă

sufletească şi orice neputinţă trupească se vindecă. Atunci se curăţă ochii inimii tale, şi văd ceea ce este scris la fericiri, atunci vede (priveşte) ca într-o oglindă şi cele mai mici abateri (greşeli) şi vine întru mare smerenie şi cugetând la slava cea nespusă a lui Dumnezeu, se umple de toată bucuria şi voioşia şi se uimeşte de acea negrăită minune şi scoate izvor de lacrimi şi în acest chip se schimbă pe de-a-ntregul omul şi cunoaşte pe Dumnezeu, căci numai acest dar al Prea Sfântului Duh face pe om ca să dispreţuiască toate cele pământeşti şi cereşti şi pe cele de acum şi pe cele viitoare şi întristătoare şi veselitoare, şi îl face prieten al lui Dumnezeu şi fiu al Celui Prea Înalt şi Dumnezeu după dar.

Deci dar acestea le-am scris către dragostea ta, ca să le citeşti oricând vrei; şi de crezi că ţi le-a vestit Prea Sfântul Duh, din iconomie pentru mine şi fiind de folos, se vor împlini la tine toate pe care le-am zis şi pe care le-am lăsat. Pentru că sunt multe, despre care te va învăţa îndată însuşi Hristos, iară dacă şi îţi par de necrezut şi nu-ţi plac (convin) iartă-mă, căci cele ce am aflat, te sfătuiesc, iar tu urmează-i pe cei cari ştii că sunt mai buni.

Numai ia seama, frate, să nu se întâmple să urmezi fără să vrei pe cei mai răi. Căci cei cari ştiu să păstorească bine şi să vindece suflete cuvântătoare, sunt în adevăr foarte puţini, mai ales în vremurile de faţă (de acum), pentru că mulţi poate s-au arătat cu făţărnicie, că postesc şi priveghează sau că le fac şi cu lucrul, având şi evlavie în afară, îngaimă cuvinte multe şi învaţă cu uşurinţă poporul de obşte.

Însă foarte puţini se găsesc ca să dezrădăcineze patimile cu umilinţă şi cu lacrimi şi să săvârşească (lucreze) faptele (virtuţile) cele de căpetenie (generale); virtuţi de căpetenie numim smerenia, care dezrădăcinează patimile şi dă naştere (pricinuieşte) la nepătimirea cea cerească şi îngerească; apoi dragostea care nu stă nicicând, nici nu cade, ci pururea creşte şi adaugă dorinţă către dorinţă şi iubire către iubire, din care se naşte desăvârşita socoteală (chibzuinţă) ce povăţuieşte cu bine pe acei cari o urmează şi îi trece marea cea gândită (înţelegătoare) fără primejdie, pe care socoteală trebuie ca s-o ceri şi tu de la Dumnezeu şi să-L rogi ca să ţi-o dea şi mai ales acum, ca să judeci bine starea ta şi aşa cu socoteală să te nevoieşti până ce vei afla pe Hristos, care şi la cele de acum să te ajute şi pe viitor să-ţi dăruiască dobânda strălucirii Sale şi nu cumva să urmezi pe lup, drept păstor, nici să intri în turma care ar avea boală sufletească şi patimi, nici să te afli singur aparte, ca să nu cazi în gura lupului pierzător de suflete, diavolul, şi să fi înghiţit ori te vei îmbolnăvi de boală peste boală şi patimă peste patimă şi să mori sufleteşte, ori aflându-te singur, să cazi şi câştigi pe vai şi amar; căci vai unuia de ar cădea, pentru că acela care a nimerit un bun povăţuitor şi se dă pe sine cu totului

tot acestuia, nu va avea grijă pentru vreuna din acestea, ci va petrece viaţa lui fără grijă şi se va mântui întru Hristos, Domnul nostru, Caruia este slava în veci.

Amin.

Sfântul Ioan Iacob (Hozevitul) - Din Ierihon către Sion - Cuvântul 73 (din cartea Sfântului Simeon, noul teolog) - Că trebuie ca să ne supunem de bună voie şi să nu uităm făgăduinţele cele către Dumnezeu, nici să nu cârtim întru slujbe

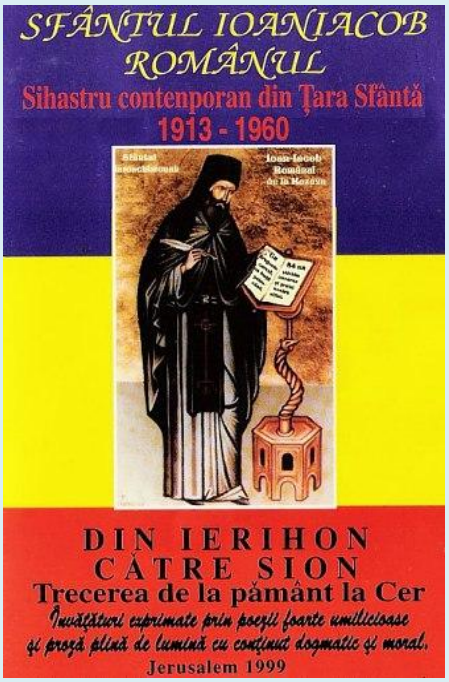

Aduceţi-vă aminte, fraţii mei de porunca lui Dumnezeu, care spune: ***"Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi".*** Şi nu căutaţi nicidecum ce face unul şi ce face altul, şi mai cu seamaă cele ce vă spun preoţii şi părinţii voştri duhovniceşti faceţi; şi nu faceţi după faptele lor, precum auziţi pe Hristos, care zice: ***"Cele ce vă zic vouă să faceţi, faceţi, iar după faptele lor să nu faceţi".***

De aceea ca nişte robi ai lui Hristos, ascultaţi-mă pe mine, nevrednicul, şi nu căutaţi la împuţinarea sufletească şi la trândăvia mea, ci vă rog purtaţi grijă de sufletele voastre şi nevoiţi-vă ca să faceţi poruncile lui Dumnezeu cu sârguinţă şi nu cârtiţi împotriva mea, că sunteţi sculaţi în miezul nopţii la slujbă, ci aduceţi-vă aminte de David care zice: ***"În miezul nopţii m-am sculat ca să mărturisesc Ţie pentru judecăţile dreptei Tale".*** Şi mulţumiţi mai ales lui Dumnezeu şi aceluia care vă trezeşte spre slavoslovia lui Dumnezeu, bucuraţi-vă şi vă veseliţi că vă învredniciţi a da slavă lui Dumnezeu împreună cu îngerii. Pentru că acel care n-are răbdare întru slujbele cele obişnuite, şi cari se îngreunează şi se leneveşte întru lungimea slavosloviei lui Dumnezeu, acolo cu adevărat n-a priceput că cuvintele lui Dumnezeu sunt prea dulci întru gâtlejul celor cari iubesc pe Dumnezeu, şi-s mai dulci decât mierea şi fagurul în gura celor cari au ajuns întru cunoştinţa Lui, ci este

întru totul numai trup, iar grija lui este trupească şi simţirea lui mai trupească. Şi deci nu poate ca să guste şi să simţească în chip duhovnicesc binefacerile ce ni le-a dat Dumnezeu; căci toate lucrurile cele după Dumnezeu îi par amare şi nu cunoaşte după cum trebuie: ***"gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul".*** Şi acela care nu cunoaşte aceasta, arătat este că s-a înstrăinat de către dragostea şi dulceaţa lui Hristos; iar acela care n-a simţit dragostea şi dulceaţa lui Dumnezeu (vai mie, a mea este această lipsă pentru că m-am hotărât ca să judec cele străine), este potrivnic lui Dumnezeu şi străin de Împărăţia Cerurilor.

Pentru că în care altul poate să nădăjduiască? Şi a cărui altuia dragostea să dobândească şi să afle mângâiere, fie în viaţa aceasta, fie în cea viitoare? Dar cel care se îndărătniceşte şi cârteşte şi blestemă pe acei care îl îndeamnă la cântarea şi slăvirea lui Dumnezeu, ce răspuns va afla în ziua judecăţii, pentru că s-a făcut sminteală pierzării şi pentru sine şi pentru alţii? Credeţi-mă, duhovniceştilor mei fraţi, când aud acestea şi văd pe careva dintre voi că pregetă pentru acestea, atâta de nespus mă scârbesc şi se răneşte inima mea, încât îmi pare că mă aflu în iad şi nu simt vreo altă mângâiere a lumii, ci mi-e silă şi de această viaţă şi plâng şi mă tânguiesc, ca şi cum eu aş fi cel care mă osândesc şi cu toate că vă rog pe voi, nu sunt ascultat.

Mustrând, sunt dispreţuit, învinuind sunt urât, pedepsind, sunt în schimb pedepsit şi izgonit ca duşman şi făcând acestea nu pot să-mi aflu vreo odihnă; mă gândesc să încetez şi să-mi văd mai bine de păcatele mele, dară când socot să o fac pe aceasta, atunci se aprinde în inima mea ca o flacără şi iarăşi mă găsesc în aceleaşi şi mă scârbesc mai mult de păcatele voastre, decât l-ar scârbi pe fiecare ale lui; şi mă aprind şi mă înflăcărez pentru voi şi socotesc viaţa mea nenorocită şi nu mă pot dumiri cum am ajuns în asemenea nesimţire; şi facem toate lucrurile noastre împotriva sufletelor noastre şi ne sfâşiem pe noi înşine, sărind şi jucând spre pierzarea noastră; şi legând strâns sufletul nostru cu păcatele, ne veselim; iar pe acei cari se străduiesc ca să ne dezlege din legături îi sfâşiem; şi dacă ne împiedică cineva ca să nu facem ceva potrivnic sufletului nostru, îl lătrăm ca nişte câini înfuriaţi şi îl clevetim şi nu ne astâmpărăm până ce nu săvârşim lucrul cel rău şi ne pierdem sufletele noastre.

După aceea, cu vremea, ne obişnuim la asemenea rele şi ne facem răi într-un chip oarecare firesc şi nici nu mai voim ca să ieşim dintru întunericul acestora şi să ne venim întru simţire. Zicem că suntem monahi şi ne-am făcut mai rău ca mirenii. Am făgăduit să flămânzim şi să însetăm şi să ne chinuim şi nu ne ruşinăm a înjura pentru o bucată de pâine, pe care poate şi o cerem în afară de vremea rânduită pentru masă. Am venit la mânăstire ca să părăsim toate ale lumii, şi părinţi şi fraţi

şi prieteni, iar noi nu încetăm a-i hrăni pe aceştia şi mai ales cu pâinea mânăstirii. Am lepădat lumea ca pe un duşman şi iubim pe mireni şi pe cele mireneşti mai mult decât sufletul nostru.

Te întreb, frate, spune-mi când ai venit la mânăstire, ai crezut că este înviere, judecată şi răsplătirea faptelor fiecăruia? Ai mărturisit că este Dumnezeu care va să răsplătească la fiecare după faptele lui? Ori n-ai pus în mintea ta nici una dintre acestea? Spune-mi, când te-ai făcut călugăr şi ai venit înaintea atâtor martori, ai avut scop ca să păzeşti făgăduinţele ce ai făgăduit şi contractele ce le-ai încheiat, prin care te-ai învoit cu Hristos? Ori ai făcut-o cu vicleşug şi cu prefăcătorie? Că adică vrei să te faci frate de mânăstire şi mădular al frăţimei, iară scopul tău a fost ca să mănânci şi să bei şi să-ţi saturi pântecele şi lăcomia pântecului tău şi să petreci viaţă fără de griji şi fără osteneală? De ai venit să te faci rob al lui Hristos şi frate al nostru, păzeşte, te rog, poruncile lui Hristos şi te hotărăşte să-L slujeşti cu sârguinţă ca să arăţi din fapte că eşti creştin adevărat şi să te faci şi frate al nostru, iubitor de Dumnezeu, făcându-te întru toate asemenea nouă; şi să suferi împreună cu ceilalţi fraţi, ca un bun ostaş al lui Hristos, pentru a te încununa şi a te slăvi şi a te bucura împreună cu ei întru slava cea veşnică. Iară de ai venit cu vicleşug, nu ca să te faci călugăr întru adevăr, ci numai ca să mănânci şi să bei, aflându-le pe toate de-a gata, ascultă să-ţi spun şi eu cele ce urmează. Află mai întâi (care este mai mare ca toate) că nu te-ai unit cu Hristos, ci eşti potrivnic Lui şi trădător, de vreme ce alta cugeţi cu mintea ta şi alta făgăduieşti cu gura. Şi îţi închipui că înşeli pe Dumnezeu cel cu totul neînşelat?

Acela vesteşte pe faţă la toţi: “Nu vă grijiţi pentru mâine, ce veţi mânca sau ce veţi bea sau cu ce vă veţi îmbrăca”. Şi tu pentru asta te-ai făcut călugăr ca să ai parale şi lucruri, pe care poate dacă erai mirean, nu le-ai fi avut? Apostolul Pavel porunceşte: ” Având hrană şi îmbrăcăminte, întru acestea să fim mulţumiţi” şi tu nu te mulţumeşti numai cu acele ce-ţi trebuie, ci furi şi faci ale tale lucrurile mânăstirii pentru plăcerea şi mângâierea trupească şi vrei să fii frate întru toate cu aceia cari s-au ostenit mult întru lucrul lui Dumnezeu.

Iar de vezi pe unii fraţi ce-ţi nevoiesc cu tot sufletul lor întru postiri sau privegheri sau osteneli trupeşti, întru umilinţă şi necurmată rugăciune, ori întru starea cea de toată noaptea, întru slavoslovii şi cântări duhovniceşti, tu spui că eşti străin şi nu poţi să le faci pe acestea şi te ascunzi şi nu vii la slujbe şi îţi închipui că te foloseşte pe sineţi? Vai orbirii celei mai mari şi nepriceperii şi înşelăciunii cugetelor tale! Dar şi mai rău decât asta, că dacă se iveşte în faţa ta cea mai mică ispită ori te scârbeşte puţin egumenul, voind să te încerce, lepezi şi schima aceasta, după cum

eu am văzut pe mulţi că ziceau: “Nu cumva oare am venit să fiu rob cuiva, ori ca să fiu ocărât?”

O, ce nesocotinţă! N-ai venit, frate, ca să te nevoieşti împotriva vrăjmaşilor noştri nevăzuţi, demonii? N-ai venit ca să te lupţi cu patimile tale? Dar pentru ce ai voit ca să te faci ostaş al lui Hristos şi să te numeri împreună cu fraţii ostaşi ai lui Hristos? Ca să primeşti plată şi bucate şi băuturi întocmai ca aceia? Şi să stai la crâşmă şi să dormitezi şi să te îmbeţi?

Dacă cumva cugeţi acestea, vai de tine în ziua judecăţii, când va veni dreptul Judecător ca să răsplătească fiecăruia după faptele lui şi să ceară de la călugări legăturile şi făgăduinţele ce le-au făcut către El, de faţa multor martori, înaintea Sfântului Altar şi a Sfinţilor Îngeri. Pentru că atunci când ne întreabă preotul “de ce ai venit, frate, căzând înaintea Sfântului Jertfelnic şi a sfinţilor însoţitori (a celor adunaţi în Biserică), doreşti viaţă monahicească şi petrecere îngerească?” Ce răspundem la acestea? Nu zicem: “Da, cinstite părinte!”? Iată preotul ce zice iară: “Să ştii, frate, că de vreme ce ai venit ca împreună să te numeri cu slugile Împăratului Hristos, găteşte-te pe sineţi de ispite, căci de acum înainte vrăjmaşul nostru diavol, va să iscodească mai mult orice meşteşug împotriva ta.

Deci dară trebuie să şi flămânzeşti, să şi însetezi, să şi răceşti şi să fii scuipat şi batjocorit şi pălmuit şi să rabzi toate cele întristăcioase ce ţi se fac pentru Dumnezeu”. Şi noi ce răspundem? Nu ne făgăduim ca să le pătimim şi să le răbdăm toate acestea? Şi la fiecare întrebare ce ne-o face preotul, nu zicem: “Da, cinstite părinte”? Nu mărturisim înaintea lui Dumnezeu şi a îngerilor să păzim înfrânarea şi privegherea şi rugăciunea şi ascultarea până la moarte către stareţ şi către fraţi? Şi acum am ajuns în această stare nenorocită, că petrecem viaţa noastră cu atâta netemere de Dumnezeu şi cu atâta dispreţuire a poruncilor Lui, ca şi când n-ar mai fi nimeni care să ne întrebe de asemenea făgăduinţe ce le-am făcut?

Şi nu judecăm numai pe fraţi, dar şi înşişi pe stareţii noştri, apoi cârtim şi vorbim împotrivă şi blestemăm şi facem aproape pe toate câte le urăşte Dumnezeu şi ne aruncă sufletele noastre în focul iadului? Unde aţi auzit cândva asemenea înşelăciune şi meşteşugire? Sau care diavol poate să iscodească vreun alt mijloc mai mare decât acesta spre pierzarea sufletelor noastre? Şi mai bine să zic, ce altceva mai rău pot demonii să cugete şi să iscodească spre pierzarea noastră? Pentru că demonii văzându-ne că suntem robiţi voinţei trupului, văd că ne înstrăinăm de darul Sfântului Duh şi ne omorâm sufletele noastre, căci depărtarea sufletului de către Dumnezeu este moartea lui; şi pentru care altă cauză poartă şi

aceştia război împotriva noastră? Căci tot războiul demonilor ce-l poartă împotriva noastră pentru aceasta este, ca să ne depărteze de către darul Sfântului Duh.

Dară noi, precum văd, chiar înainte de a ne lupta aceia, ne dezbrăcăm pe noi înşine de asemenea dar al lui Dumnezeu, prin aceea că nu plinim poruncile lui Dumnezeu şi prin aceea că nu avem niciodată bunăvoinţă ca să-L căutăm din tot sufletul nostru;

- *căci dacă L-am căuta, n-am petrece viaţa noastră cu atâta lenevire;*
- *de am avea grijă pentru cele cereşti, nu ne-am nevoi atâta de mult pentru cele lumeşti;*
- *dacă am cugeta pentru cele nepieritoare, n-am fi legaţi cu totul absolut de cele pieritoare;*
- *dacă am dori pe cele veşnice, n-am iubi în felul acesta pe cele trecătoare;*
- *dacă am iubi pe Dumnezeu, nu ne-am întoarce aşa de mult de la cei cari ne povăţuiesc către El;*
- *dacă ne-am sili ca să lucrăm fapte bune, nu ne-am lipsi de învăţătorii faptelor bune;*
- *dacă am primi cu bucurie postul, nu am cârti niciodată pentru lipsa bucatelor şi a băuturilor;*
- *dacă ne-am nevoi ca să ne înfrânăm de la patimi, nu am sluji cu silinţă plăcerilor;*
- *de am avea credinţă adevărată, n-am face lucrurile celor necredincioşi;*
- *dacă am avea în inima noastră frică de Dumnezeu, nu ne-am împotrivi robilor celor adevăraţi ai lui Dumnezeu, pentru orice lucru bun;*
- *dacă am avea smerenie, nu am nesocoti pe robii lui Dumnezeu;*
- *dacă ne-am învrednici să dobândim adevărata dragoste, am cunoaşte şi pe Dumnezeu, am alege mai degrabă nu numai să fim necinstiţi, dar şi pedepsiţi şi a fi nedreptăţiţi şi a fi necăjiţi şi a suferi cu bunăvoinţă orice ispită şi strâmtoare pentru dragostea lui Hristos.*

Dar acuma suntem atât de mult robiţi de patimi şi întru atâta orbire şi prostime ne aflăm, încât nici nu ne venim întru simţire ca să cunoştem în ce fel de rele ne găsim, nici nu ştim deloc că suntem în această stare ticăloasă. Pentru aceea şi de ne-ar învăţa cineva pentru vreun păcat oarecare, răspundem în aşa fel, ca şi cum n-am fi auzit niciodată dumnezeieştile Scripturi şi îi zicem: “Oare şi acest lucru este păcat şi din ce cauză se numeşte păcat?”

De ne-am păzi noi măcar de cele mai mari rele, pentru că Dumnezeu nu va să facă atâta întrebare pentru cele prea mici. Şi cine le zic acestea? Creştinii, fiii lui Hristos, cari au făcut atâtea făgăduinţe către Dumnezeu, când s-au botezat şi mai

ales monahii cari au făcut a doua legătură şi mărturisire cu Dumnezeu. Cei cari poartă chipul călugăresc ca pe o virtute şi au numele de monah în loc de sfinţenie, cei cari au făcut legătură cu Hristos ca să părăsească lumea şi toate cele din lume şi cari au mărturisit ca să părăsească şi părinţi şi rude şi prieteni şi au făgăduit că vor fi supuşi părintelui lor duhovnicesc ca însuşi lui Dumnezeu şi vor păzi viaţa pustnicească, grijindu-se până şi de privire şi de orice cuvânt nelucrător (adică să nu privească fără rânduială, nici să zăbovească la vorbă), iar acum gândesc că nu este păcat pizma şi clevetirea şi cârtirea şi vorbirea împotrivă şi minciunile, vieţuirea deosebi (de sine) şi jurământul şi de a fura pe ascuns vreun lucru al mânăstirii, spre a-l avea ca al lor, ori ca să-l dea la alţii, fără de ştirea proestosului; şi de acestea încă gândesc că nu este nicidecum păcat, prin aceea că chivernisesc rău ascultările lor, adică făcând la slujbele lor ceva cu părtinire ori cu împătimire ori cu răutate ori cu pizmă, ori fără conştiinţă şi după osteneală.

O, omule, nu te înfricoşezi auzind în fiecare zi pe Dumnezeu care îţi zice: “Cuvânt deşert să nu iasă din gura voastră; căci amin zic vouă, şi pentru cuvântul deşert veţi da răspuns? Şi pentru apa rece veţi lua răsplată”. Nu auzi !? …

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruş - Predică la pomenirea Sfântului Simeon, noul teolog

Iubiţii mei, Sfântul Simeon este mare pentru că a avut iubiri de la care nu a abdicat.

Şi pentru asta îl iubesc enorm…

Pentru că L-a iubit pe Dumnezeu mai presus de orice şi i-a iubit pe Sfinţii şi pe robii Lui cu o iubire nesmintită…care nu s-a îndoit de cineva.

De aceea e un exemplu uimitor de prietenie…de prietenie care nu uită, care nu pleacă…care nu se îndepărtează de cel pe care îl iubeşte dar, în primul rând, de ucenicie sfântă faţă de Părintele lui duhovnicesc…

Însă Sfântul Simeon e şi o rană deschisă pentru istoria Bisericii…

Pentru că oamenii Bisericii din vremea lui, de la patriarh în jos…au greşit în ceea ce îl priveşte.

Nu au ştiut să îl vadă…

Nu au avut ochi să-l înţeleagă.

Nu au avut timp să-l iubească…

Şi când te lupţi cu marii Sfinţi ai lui Dumnezeu…rămâi o ruşine pentru Biserică…mai ales dacă eşti teolog, episcop, patriarh…

Greşeli care, în ciuda exemplelor marcante, se repetă…tot se repetă…în istorie…

Pentru că, se pare, demonii ne prostesc minţile foarte mult…şi îi încurcăm mereu pe oamenii Lui cu contra-exemplele.

Iar Dumnezeiescul Simeon este un monument de sinceritate, de sinceritate frustă, năvalnică, genuină…în teologia şi în confesiunile sale…adică lucrul de care are nevoie orice om…când vrea să trăiască şi să fie iubit.

Pentru că nu vrem să fim iubiţi cu măsură…şi nici cenzurati de cineva în năvalnica noastră dorinţă spre împlinirea duhovnicească.

Ci vrem totul…vrem toată iubirea şi tot adevărul…şi toată libertatea…şi toată mângâierea lui Dumnezeu şi a oamenilor în viaţa noastră.

Iar dacă vrem să ne apropiem de imnele sale, adică de delicata lui bunătate şi de brutala lui sinceritate, trebuie să înţelegem că nu vom înţelege nimic…dacă vom merge cu inimă perversă, rea, duşmănoasă…spre ele.

Pentru că acolo e sinceritate totală…e totală recunoaştere de sine…e multă experienţă îndumnezeitoare…şi nu epatare.

Epatarea e acolo unde frazele nu au în spate nici o iubire, nici o conştiinţă, nici o curăţire.

Pe când, la Simeon al nostru, cuvintele sunt frumuseţe…sunt curăţie a inimii…pentru că întru el S-a revelat Dumnezeu.

De aceea: Teolog.

Pentru că teologul e un harismat, e un om plin de slava lui Dumnezeu în primul rând…şi care păstrează cu fidelitate toate însemnele adevărului dumnezeiesc.

Şi teologii sunt ochii Bisericii…sunt cei care văd drumul Bisericii în lume…pentru că prin ei e călăuzită Biserica.

Iar când teologii lipsesc, când lipsesc văzătorii de Dumnezeu, când lipsesc cei care ne luminează întunericul…moartea pare viaţă, decadenţa triumf şi sfinţenia relaxare.

Dar când etalonul, când omul Bisericii e în mijlocul nostru…şi vedem diferenţa dintre el şi noi atunci nu mai putem zice amarului dulce şi letargiei frumuseţe.

Pentru că simpla lui prezenţă…ne adumbreşte micimile de cuget.

Dar dacă vrem să luptăm cu Dumnezeu…şi să negăm lucrările Lui în Sfinţii Lui…atunci orice nou Simeon al lui Dumnezeu va fi tratat cu acelaşi dispreţ, ocărât, exilat, ocultat…pentru că nu dorim voia lui Dumnezeu cu noi.

Numai că El…din nou şi din nou…va arăta de ruşine toate demersurile împotriva Sfinţilor Lui.

Pentru că El este cu ei…şi când nimeni nu mai e cu ei.

El este cu Sfinţii Lui…pentru că Se odihneşte întru ei.

Şi în cei în care Se odihneşte Dumnezeu…El lucrează toată curăţia şi măreţia Lui.

De aceea nu trebuie să ne mirăm că nu mulţi îi iubesc şi îi cinstesc pe Sfinţi…şi le urmează exemplul.

Pentru că nu îi iubesc pe Sfinţi…decât cei care se aseamănă lor.

Care au acelaşi dor…aceeaşi năvalnică iubire…aceeaşi curăţie a împlinirii în Dumnezeu.

Şi mă rog Lui pentru noi toţi, pentru ca toţi să avem iubire înfocată pentru Dumnezeu şi pentru Sfinţii Lui…pentru că aceasta e frumuseţea care împlineşte omul.

Dumnezeiescul Simeon a fost simplu şi năvalnic în iubirea lui.

Dacă vă rugaţi lui…nu încercaţi să fiţi altfel. Amin!

Sfântul Simeon, noul teolog - un isihast înainte de isihasm

Biserica Ortodoxă îl pomeneşte pe 12/25 martie, pe Sfântul Simeon, noul teolog. Acesta este unul dintre cei mai importanţi scriitori mistici bizantini din perioada în care isihasmul nu devenise încă un curent monastic recunoscut oficial de Biserică.

„Sfântul Simeon este într-un fel veriga de legătură între lumea filocalică a originilor şi a începuturilor experienţei monahale şi cea a monahismului isihast canonizat de Biserică în secolul al XIV-lea.”

“Mesajul său a fost acela de a atrage atenţia într-o societate bizantină foarte înfloritoare şi secularizată a faptului că învăţătura lui Iisus Hristos nu se rezumă la o simplă morală, la o simplă practicare a riturilor formale exterioară, ci Biserica, prin Evanghelie, Liturghie, Spiritualitate vrea să comunice tuturor oamenilor experienţa Duhului Sfânt”.

Opera sa, pronunţat autobiografică, comparabilă cu cea a Fericitului Augustin, este una dintre cele mai tulburătoare mărturii patristice ale convertirii de la o viaţă trăită în păcat la una centrată pe asceză, rugăciune şi pocăinţă.

Sfântul Simeon noul teolog împreună cu Părintele său duhovnicesc - Simeon evlaviosul

„Viaţa Sfântului Simeon, noul teolog seamănă cu viaţa Fericitului Augustin poate într-un singur punct şi anume faptul că amândoi sunt convertiţi şi sunt oameni care se întorc la Hristos oarecum spre maturitate. Dar în rest totul îi desparte, atât în ce priveşte mesajul lor, cât în ce priveşte şi epocile extrem de diferite în care au activat”.

În ţara noastră scrierile Sfântului Simeon, noul teolog au fost traduse integral, pentru prima oară, de ucenicii Sfântului Paisie Velicikovski, fapt care indică amploarea pe care o luase, în acea perioadă, isihasmul. În perioada modernă, cel

care a iniţiat proiectul de traducere a Filocaliei a fost părintele Dumitru Stăniloae şi tot acesta este primul care oferă, în traducere adaptată limbii române contemporane, o versiune a unora din scrierile noului teolog.

„Opera Sfântului Simeon, noul teolog este mult mai vastă. Părintele Dumitru Stăniloae era angajat, pe lângă traducerea «Filocaliei» oricum extinsă, şi în alte planuri mult mai ample şi mai largi care se regăsesc în colecţia «Părinţi şi Scriitori Bisericeşti», aşa că opera Sfântului Simeon, noul teolog a rămas oarecum în suspans versiunea ei integrală. Aşa că este necesar şi util pentru Teologia şi Spiritualitatea Ortodoxă Românească restituirea unei ediţii integrale.

Ca orice autor filocalic, Sfântul Simeon propune termeni noi prin care îşi exprimă Teologia, adesea poetici şi dificil de transpus în limba română. Acest limbaj va fi dezvoltat ulterior de autorii isihaşti.

Din seria operelor complete ale Sfântului Simeon, noul teolog au apărut, deja, primele trei volume, cuprinzând discursurile teologice şi etice, catehezele şi imnurile.

Arhiepiscopul Basile Krivocheine - Învăţătura despre rugăciune a Sfântului Simeon, noul teolog

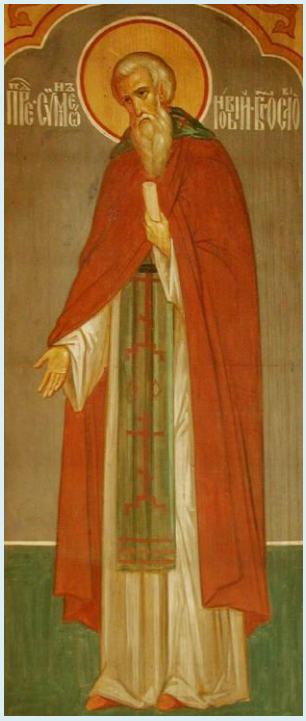

Rugăciunea ocupa un loc central în spiritualitatea lui Simeon. El vorbeşte despre ea în mod constant în scrierile sale, deşi nu o face în mod sistematic şi teoretic şi nu ne dă "metoda ştiinţifică" a felului cum trebuie făcută.

Dimpotrivă, el ne vorbeşte într-un fel concret şi viu despre diferite tipuri de rugăciune, despre particularităţile lor, despre conţinutul lor şi ne arată cum se rugă el însuşi. El prezintă mai întâi rugăciunea bisericească şi felul de a participa la ea în mod personal. Astfel, în a 26-a Cateheza a sa, adevărată sursa de informaţii asupra vieţii monahale şi liturgice din vremea sa, intitulată "învăţătură de mare folos pentru un începător", Simeon ne dă o imagine asupra zilei unui tânăr călugăr vieţuitor în obşte, şi enumeră diferitele rugăciuni la care el trebuie să participe.

El spune că monahul, "trebuie să se scoale la miezul nopţii, şi să-şi facă pravila de chilie şi numai după aceasta să meargă împreună cu toţi la slujba de laudă pe care să o facă de la un cap la altul cu atenţie şi trezvie, veghind cu mare grijă de la începutul cantării, adică la cei şase psalmi, la stihologie, la citire, fără a se odihni, fără a-şi moleşi trupul ducându-şi un picior înaintea celuilalt sau sprijinindu-se de pereţi şi de stâlpi, fără a-şi lăsa mintea să se împrăştie, ci, dimpotrivă, privirea şi sufletul fără să rătăcească, atenţia numai la psalmodiere, la citire şi la sensul

cuvintelor, cantate sau citite, ale Dumnezeieştii Scripturi, atât pe cât este capabil pentru a nu lăsa să treacă în deşert nici unul din aceste cuvinte, ci pentru că, dimpotrivă, sufletul său, hrănit şi întărit prin toate, să ajungă la căinţă, la smerenie şi la dumnezeiasca iluminare a Duhului Sfânt".

Se vede aici şi importantă pe care o dădea Simeon atitudinii exterioare ce trebuie păstrată în timpul rugăciunilor din biserică, ca mijloc ajutător de a păstra atenţia şi exprimând frică evlavioasă în prezenţa lui Dumnezeu în aceste rugăciuni a căror tinta sunt smerenia, pocăinţă şi iluminarea Duhului Sfânt.

Simeon nu precizează ceea ce înţelege prin "pravila de chilie" de dinaintea Utreniei, dar se poate bănui că este vorba de rugăciunile începătoare, spuse de călugăr în chilie şi care se afla la începutul Ceaslovului, pe când Utrenia era cantata la biserică. Poate şi rugăciuni scurte repetate, prescrise de tipicul mănăstirii. Prin rugăciune cu lacrimi la slujba bisericii se poate spori grabnic:

"Căci silindu-te spre a nu lăsa să treacă fără lacrimi slujba pravilei bisericeşti, tu te obişnuieşti cu acest mare bine şi, prin stihologia şi troparele pe care le cânţi, sufletul tău se hrăneşte, primind în el cugetările dumnezeieşti pe care ele le cuprind şi mintea ta este ridicată, prin cuvinte, spre înţelegere. Şi, vărsând lacrimi dulci, petrecerea ta în biserica este că în cer cu puterile de sus".

Această rugăciune a bisericii aduce rod duhovnicesc dacă este continuată prin rugăciunea singuratică din chilie, numită de asemenea "rugăciunea de pravila". Despre rugăciunea din timpul Liturghiei, se va vorbi la capitolul despre Euharistie.

Recomandări asemănătoare de concentrare lăuntrică şi de înălţare cu duhul sunt date de Sfântul Simeon pentru rugăciunile şi lecturile de seară şi de noapte care erau citite la chilie:

"Stai cu bărbăţie, concentrând gândurile tale în loc să le laşi să fie în altă parte, împreună mâinile, apropie deopotrivă picioarele tale, nemişcate pe un singur plan. Şi închide ochii, pentru a-i împiedică de a privi altceva şi de a risipi mintea; dar mintea ta ridic-o, ca şi toată inima ta, spre Ceruri şi spre Dumnezeu, chemând de acolo, de sus, cu lacrimi şi suspine, milostivirea Sa".

Conţinutul acestor rugăciuni este indicat mai departe, ca fiind psalmi care exprimă părerea de rău şi pocăinţă. Totuşi aceste rugăciuni fiind pronunţate cu ochii închişi, se poate gândi sau că psalmii erau spuşi pe de rost, sau că era vorba de oarecare

rugăciuni improvizate. "Între altele să ai şi rugăciuni de dimineaţă şi de seară care să cuprindă o mărturisire către Dumnezeu".

Simeon vorbeşte şi despre o "rugăciune obişnuită", citită în chilie înainte de a merge spre somn - este vorba probabil de Pavecerniţa -, sau de "rugăciunea Vecerniei", sau de "slujba Utreniei", sau de o "rugăciune stăruitoare", sau de o "rugăciune curata şi nemateriala", însoţită de lacrimi neostenite. În toate aceste sfătuiri privind felul de a se ruga, Simeon avea în vedere mai ales un începător, un tânăr călugăr, a cărui rugăciune trebuia însă să fie neîncetată pentru că el să ajungă curând la starea de bărbat desăvârşit. El încheie:

"Dacă faci astfel în fiecare zi şi lupţi astfel, Dumnezeu nu va întârzia să te cerceteze dintru înălţime, ci îţi va trimite ajutorul Său din sfântul Sau lăcaş şi harul Duhului Sau Cel Sfânt te va umbri".

Se pot afla la Simeon numeroase feluri de rugăciuni, deosebindu-se după obiectul lor şi starea duhovnicească a celui ce se roagă. Sunt mai întâi rugăciunile treimice. De pildă, către Tatăl: "Când suntem ridicaţi către Dumnezeu Tatăl, sub lucrarea Duhului care ne înalta cu El prin Cuvântul, şi întindem către El mâinile şi privirile noastre, zicem: Tatăl nostru care eşti în Ceruri."

Către Fiul: Când ne apropiem de Fiul cel Unul al Părintelui spre a-I aduce rugăciunile noastre în Duhul care dă înţelegere, noi spunem : "Fiule Unule Născut, Cuvinte impreuna-vesnic al lui Dumnezeu Părintele, Unul din Cel Unul, Dumnezeu din Dumnezeu, fără de început din Cel ce este fără de început, veşnic din Cel veşnic, fără de sfârşit din Cel fără de sfârşit, Lumina din Lumină, Viaţa din Viaţă, neapropiat din Cel neapropiat, necuprins din Cel necuprins, negrăit din Cel negrăit, neclintit din Cel neclintit, necuprins din Cel de necuprins, iartă-ne nouă gresalele noastre".

Urmează o rugăciune către Duhul Sfânt, mai lungă şi mai emoţionantă, stăruind mai ales asupra lucrării Sale îndumnezeitoare, şi care este reprodusă în capitolul despre Duhul Sfânt. Aceste rugăciuni sunt mai ales dogmatice şi influenţate de Liturghie. Ele se adresează fiecărei persoane a Sfintei Treimi, dar întotdeauna într-un context treimic. Foarte numeroase sunt rugăciunile către Hristos. Astfel, Simeon Îl roagă să-l păzească în dragostea Să şi să-l ferească de tot răul după trecerea la cele veşnice a părintelui său duhovnicesc, Simeon Evlaviosul. Către Hristos Cel răstignit el se roagă:

"Tu, Cel ce ai avut mâinile pironite, Tu, Cel ce ai avut picioarele pironite pe Cruce şi coasta Ta străpunsă de suliţă, Preamilostive, îndură-Te şi smulge-mă din focul cel veşnic, învredniceşte-mă că în lumea aceasta să-Ţi slujesc cu adevărat şi să mă aflu neosândit înaintea Ta, pentru ca să fiu primit înlăuntrul cămării Tale de nuntă şi să mă împărtăşesc de fericirea care este la Tine, Preabunule Stăpâne, în bucuria negrăită intru toţi vecii".

Simeon aduce o altă rugăciune către Hristos că să-l învrednicească de pătimirile Sale şi de slavă Să. De asemenea, o rugăciune către Hristos că tămăduitor:

"Miluieşte-mă, învredniceşte-mă de milostivirea Ta pe mine, păcătosul! Doctore, singur iubitor de suflete, singur iubitor de milostivire, Care vindeci în dar bolnavi şi răniţi, fii Doctorul loviturilor, al rănilor mele!"

Altă dată, Simeon se roagă lui Dumnezeu că El să i Se arate: "Vezi-mă dintru înălţime, Dumnezeul meu, binevoieşte a Te arăta şi a vorbi cu un sărman. Descoperă-mi lumina Ta deschizându-mi cerurile sau, mai curând, deschide-mi sufletul şi sălăşluieşte-Te chiar acum în mine."

Sau se roagă lui Dumnezeu ca să-i trimită Duhul Sau Cel Sfânt: "Vezi smerita mea inimă, vezi inima mea căita, ia aminte la mine, cel deznădăjduit, care mă apropii de Tine, Dumnezeul meu, şi dintru înălţime dă-mi harul Tău, dă-mi Duhul Tău Dumnezeiesc, trimite-L după făgăduinţă Ta, fă-L să vină chiar acum asupra ucenicului Tău aşezat în foişor - o, Stăpâne, cu adevărat mai presus de orice îndeletnicire pământească, în afară întregii lumi - şi care Te caută, care aşteaptă Duhul Tău ! Nu zăbovi deci Milostive, nu-Ţi întoarce privirea Milosarde, nu uita pe cel care Te caută cu toată setea sufletului, nu mă lipsi de viaţă, deşi sunt cu totul nevrednic de ea, nu mă lepăda scarbindu-Te de mine, o, Dumnezeule, nu mă părăsi".

De asemenea, Simeon se roagă ca Dumnezeu să strălucească asupra lui Lumina Sa: "O, Dumnezeul meu, care binevoieşti a ierta, Ziditorule, măreşte asupra mea strălucirea Luminii Tale neapropiate, umplând de bucurie inima mea", "Arată-mi din nou Lumina pe care lumea nu o poate primi, Lumina care scoate în afara lumii - a lumii văzute din aer, a cerului simţit şi a tuturor lucrurilor simţite - pe acela care o contemplă, o, Mântuitorul meu !"

O altă rugăciune este rostită pentru că el să poată împlini voia lui Dumnezeu: "Da, Pastorule milostiv, bun şi blând, care voieşti mântuirea tuturor celor ce cred în Tine, milostiveste-Te, auzi rugăciunea mea; nu Te mânia, nu-Ţi întoarce faţă de la

mine, ci învaţă-mă să fac voia Ta, căci eu nu caut să fac voia mea, ci a Ta, spre a-Ţi sluji, Mult Milostive!"

Se roagă şi pentru că Hristos să nu-i ia harul Său, cu care a fost pecetluit: "Nu mă lepăda acum, nu-mi ascunde lumina feţei Tale, ca să nu mă acopere din nou întunericul, adâncul să nu mă înghită, cerul să nu se închidă din nou asupra mea."

Simţămintele nevredniciei omeneşti fiind întotdeauna prezente la Simeon, scrierile sale conţin multe rugăciuni de căinţa şi de pocăinţă. Am citat una în capitolul despre pocăinţă, dăm aici o alta, pe care Simeon o pune în gura unui călugăr:

"Stăpâne, Doamne al cerului şi al pământului, ştiu că am păcătuit mai mult decât toată făptura omenească, mai mult chiar decât toate dobitoacele fără raţiune şi târâtoarele, sub ochii Tăi, Dumnezeul meu Cel înfricoşat şi neajuns, şi nu mai sunt vrednic să dobândesc vreodată milostivirea Ta. De aceea, nici n-aş mai fi îndrăznit să mă apropii sau să mă închin înaintea Ta, iubitorule de oameni împărate, dacă n-aş fi auzit sfântul Tău glas spunându-mi: Nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu, şi încă : Bucurie se face în cer, pentru un păcătos care se pocăieşte. Şi mi-am amintit pilda fiului risipitor pe care Tu ai spus-o, Stăpâne, şi cum, întorcându-se, înainte ca el să ajungă aproape de Tine, Milostive, ai mers în, întâmpinarea lui, ai îmbrăţişat grumazul lui şi l-ai acoperit de sărutări; pentru aceasta, aruncând încrederea mea în oceanul bunătăţii Tale am venit la Tine, în durerea şi întristarea şi deznădejdea inimii mele, împietrit şi greu rănit cum sunt, suspinând ca un ticălos din adâncul iadului nedreptăţilor mele. Dar, începând de acum Îţi făgăduiesc, Doamne, că atâta vreme cât îmi vei rândui să rămân în această viaţă, în acest trup, eu nu Te voi mai părăsi, nu mă voi mai întoarce înapoi, nu mă voi mai alipi de răutăţile deşarte. Iar Tu, Dumnezeul meu, care cunoşti neputinţa mea, micimea mea de suflet şi patimile învechite care mă tiranisesc şi mă zdrobesc, vino în ajutorul meu! Cad la picioarele Tale, nu mă părăsi, nu mă mai lasa să fiu râsul şi batjocură vrăjmaşului, pe mine, care sunt de acum înainte slujitorul Tău, Preabunule".

La Simeon se afla încă şi alte lămuriri asupra rugăciunii. Astfel, el spune că rugăciunea atrage Lumina Duhului, că în timpul rugăciunii trebuie să fii, atent la ocârmuirea inimii, că rugăciunea trebuie să fie neîncetată. O astfel de rugăciune înlocuieşte rugăciunile la ore fixe, căci "cel care practica rugăciunea neîncetată a cuprins totul în această faptă şi nu mai are nevoie să laude pe Domnul de şapte ori ziua, seara, dimineaţa şi la prânz, dat fiind că el a săvârşit deja rugăciunile şi cântările datorate la vremea şi ceasul hotărât".

El se roagă şi pentru a afla un călăuzitor duhovnicesc: "Doamne, Tu care nu voieşti moartea păcătosului, ci ca să se întoarcă şi să fie viu, Tu care Te-ai pogorât pe pământ tocmai spre a învia pe cei ce suspină şi care sunt morţi prin păcat şi spre a-i face vrednici să Te vadă, pe Tine, Lumina cea adevărată, pe cât este cu putinţă omului, trimite-mi un om care să Te cunoască, pentru că slujindu-l şi supunându-mă lui din toate puterile mele, ca şi Ţie, şi făcând voia Ta în a lui, să-Ţi plac Ţie, singurului Dumnezeu, şi să mă învrednicesc şi eu, păcătosul, de împărăţia Ta".

În sfârşit, rugăciunea este o laudă către Dumnezeu, spre a Se descoperi şi uni cu noi: "Slavă Ţie, Celui ce ai binevoit să ni Te arăţi şi să Te uneşti cu noi. Slavă Ţie, Celui care Te-ai descoperit nouă şi Te-ai făcut văzut pentru nemărginita Ta milostivire, Tu, Cel nevăzut după fire nici de puterile cereşti. Slavă Ţie, Celui ce ai negrăita milă către noi şi ai binevoit că, pentru pocăinţa noastră, să locuieşti şi să umbli în noi".

Un loc aparte trebuie să fie dat unui fel de rugăciune pe care Simeon o numeşte îndeletnicire sau lucrare tainică, termen care, în limbajul Părinţilor, desemnează în mod general o rugăciune mintală neîntreruptă, "rugăciunea lui Iisus" îndeosebi şi al cărei cuprins clasic este: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă".

Totuşi nici expresia "rugăciunea lui Iisus", nici textul acestei rugăciuni, centrată pe numele lui Iisus, nu se întâlnesc în scrierile autentice ale lui Simeon. Din diferite pasaje ale lui Simeon se poate vedea însă că el înţelegea prin această "îndeletnicire tainică" o rugăciune mintală constând din invocări repetate. Amintindu-şi mai târziu de aceste exerciţii de rugăciune, Simeon le numeşte "practici tainice".

Astfel, în istorisirea să autobiografica despre tânărul Gheorghe, de care am pomenit deja, Simeon vorbeşte despre "mica recomandare" pe care Gheorghe o primise de la părintele său duhovnicesc şi care privea, probabil, felul de a se ruga, deoarece ea este deosebită de îndrumările de citire duhovnicească pe care părintele său duhovnicesc i-o recomandase de asemenea.

În tot cazul, tânărul Gheorghe se inspiră, în rugăciunile sale, dintr-un pasaj de la Marcul Ascetul, trăitor în sec. VI, unde se spune: "Orbul care strigă şi spune: Fiul lui David, miluieşte-mă!, este cel care se roagă în chip trupesc şi nu are încă cunoştinţă duhovnicească. Dar orbul de odinioară, redobândindu-şi vederea şi văzând pe Domnul, nemaimarturisindu-L ca fiu al lui David, ci ca Fiu al lui Dumnezeu, I s-a închinat". Să notăm că aceasta spusă a lui Marcu este socotită în literatura ascetică drept o mărturie de bază pentru "rugăciunea lui Iisus".

Tânărul, scrie Simeon, "nu făcu nimic altceva.. decât să împlinească în fiecare seară, înainte de a se aşeza în pat, mică recomandare pe care i-o făcuse acest sfânt bătrân. Dacă, deci, conştiinţa îi spunea: Hai, mai fă câteva metanii, adăugă ceilalţi psalmi, repetă "Doamne miluieşte", încă mai poţi! - el ascultă cu bună inima şi, fără a şovăi, ca şi cum însuşi Dumnezeu i-ar fi spus, făcea toate acestea". Era deci o rugăciune în care "Doamne miluieşte", repetat de nenumărate ori, se unea cu citirea prelungită a psalmilor.

"Astfel, în fiecare seară, lacrimile curgeau din ochii săi; el îşi înmulţea îngenuncherile, păzindu-şi picioarele unite, nemişcate de la locul lor, înălţând rugăciuni stăruitoare către Maica Domnului, cu suspine şi lacrimi; socotind că Domnul era de faţă trupeşte, el cădea la preacuratele Sale picioare şi, ca un orb, îi cerea să aibă milă de el şi să-i dăruiască lumina ochilor minţii lui. În fiecare seară, rugăciunea lui se prelungea, ţinând uneori până la miez de noapte, fără ca el să se odihnească sau să dovedească vreo neglijenţă cât de mică în timpul rugăciunii sale, fără că vreun mădular al trupului său să facă cea mai mică mişcare, fără chiar ca să-şi întoarcă sau să-şi ridice ochii, ci stătea, astfel, nemişcat, că o statuie sau un adevărat duh".

Simeon termina astfel această descriere a rugăciunii lui Gheorghe: "Într-o zi, când se ruga, după obicei, în picioare şi zicea: Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului - cu mintea mai curând decât cu gura, deodată asupra lui străluci din înălţime o lumină dumnezeiasca îmbelşugată care umplu pe de-a-ntregul locul acela".

Urmează descrierea vederii în extaz a Luminii despre care vom vorbi în capitolul "Vederea Luminii". Să subliniem aici ca cuvintele rugăciunii sunt: "Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului", că ele sunt pronunţate mai curând cu mintea decât cu gura şi că aceste rugăciuni, deşi duhovniceşti, sunt însoţite sau precedate de eforturi fizice aspre (îngenuncheri, prosternări la pământ şi o nemişcare ce ajută la concentrare). Într-o descriere asemănătoare a viziunii unui tânăr călugăr, tot "Doamne miluieşte" este repetat neîncetat de acesta:

"Am uitat locul unde mă aflam, cine eram şi în ce parte, mulţumindu-mă să strig: Doamne miluieşte - aşa cum, reluându-mi cunoştinţă, m-am aflat că repetăm. Dar cine era cel care vorbea, părinte, sau care făcea să se mişte limba mea, eu nu ştiu.. Dumnezeu ştie."

Dar, aici aflăm ca început al acestui extaz rugăciunea Trisaghionu-lui, "Sfinte Dumnezeule", pe care tânărul călugăr a spus-o numai de trei ori, că ascultare faţă de părintele său duhovnicesc, şi care a fost imediat urmată de vederea Luminii.

Găsim la Simeon şi alte scurte rugăciuni, repetate de cincizeci de ori sub forma "Doamne iartă-mă, pe mine, păcătosul". Totuşi numele lui Iisus nu este menţionat explicit în aceste scurte rugăciuni, repetate.

De altfel, expresia "îndeletnicire tainică" ia câteodată la Simeon sensul mai larg al unei spiritualităţi lăuntrice, opuse unei evlavii pur exterioare. Astfel, după ce menţionează aceste practici exterioare: "postul, mortificările, ostenelile, nepieptanarea, lanţuri de fier, haina aspră, bătăturile la genunchi, culcatul pe jos, culcatul pe paie şi toate mortificările trupului din această viaţă", Simeon spune:

"Toate acestea sunt bune numai dacă merg bine şi exerciţiile îndeletnicirii voastre duhovniceşti şi tainice cu cunoştinţă, înţelepciune şi înţelegere; dar dacă, în afara acestei îndeletniciri, va trufiţi cu mortificările voastre şi vă credeţi ceva, atunci când fără cea dintâi nu sunteţi nimic, vă asemănaţi cumva leproşilor, leproşilor acoperiţi de veşminte strălucitoare pentru a înşela pe cei care îi văd."

Rugăciunea lăuntrică este opusă rugăciunii trupeşti şi aceasta de a doua trebuie să ducă la cea dintâi: "Ne rugăm în chip trupesc? (se întreabă Simeon). Aceasta pentru a nu da deloc prilej vrăjmaşului să ne robească mintea şi spre a ajunge să concepem binele şi, lăuntric, să ne rugăm fără oprire şi continuu cu mintea".

Concentrarea necesară minţii pentru o asemenea rugăciune este astfel descrisă de Simeon: "Cel care în deplină cunoştinţă de cauză a renunţat cu bucurie la toate lucrurile exterioare, la oameni, la bunurile vieţii, şi care a ajuns să le uite după ce a trecut zidul împătimirii de acestea, unul ca acesta devine ca străin lumii şi tuturor celor ale ei; el îşi concentrează mintea şi nu mai ara grijă decât pentru gândul şi pomenirea morţii; el nu mai gândeşte decât la judecată şi la răsplătire, el este cu totul prinsul acestora, pătruns de o frică negrăită prin asemenea gânduri şi prin cugetarea la ele".

Se poate deci spune că Simeon nu leapădă de fel rugăciunile bisericeşti şi liturgice cu textele lor fixate de tradiţie, dar ele îl interesează mai puţin ca atare, ci îndeosebi că surse de pocăinţă personală şi de lacrimi, dacă sunt urmate cu atenţie şi frica de Dumnezeu.

Scopul rugăciunii, fie ea la biserică sau singur în chilia monahală, fie că e vorba de o rugăciune de pocăinţă sau de slăvire a lui Dumnezeu, este întotdeauna pentru el iluminarea şi unirea dumnezeiască. O "îndeletnicire tainică" şi permanentă, un fel de rugăciune scurtă şi adeseori repetată cu mintea mai curând decât cu gura, pare

totuşi a fi la temelia vieţii sale duhovniceşti, deşi el nu vorbeşte mult despre această.

Procedeele fizice ajutând la concentrarea minţii sunt folositoare. Dar Simeon nu se limita numai la aceste scurte rugăciuni lăuntrice, ci în numeroasele rugăciuni pe care ni le-a lăsat, deosebit de grăitoare, de convingătoare, ne impresionează prin sinceritatea sa, prin trecerile sale bruşte de la cea mai adâncă pocăinţă la viziunile în extaz. Şi mai ales, el arata în rugăciunile sale că iubitorul de oameni Dumnezeu este gata să răspundă la chemarea păcătosului şi să-l primească în împărăţia Sa. Pe scurt, Simeon ne învaţă să ne rugăm prin exemplul său personal.

Sfântul Simeon, noul teolog - Metoda sfintei rugăciuni şi atenţiuni

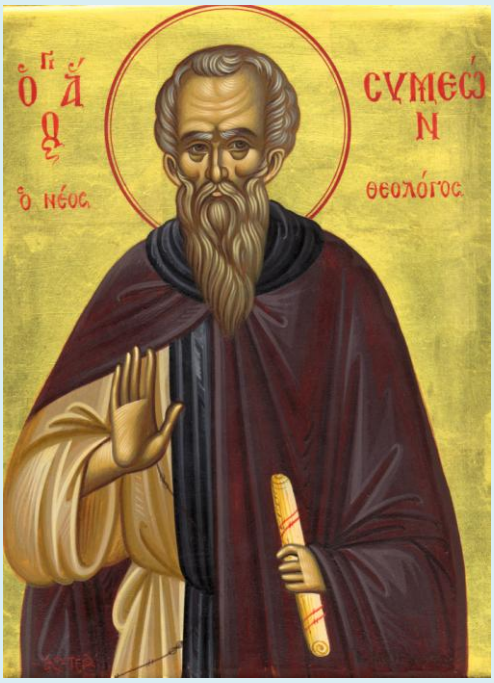

https://www.academia.edu/42268514/Sf%C3%A2ntul_Simeon_Noul_Teolog_-_Metoda_sfintei_rug%C4%83ciuni_%C5%9Fi_aten%C5%A3iuni

***

Trei sunt felurile rugăciunii şi ale luării aminte prin care sufletul sau se înalţă, sau se coboară. Se înalţă dacă le întrebuinţează la timp potrivit, sau se coboară dacă le întrebuinţează fără socoteală, la vreme nepotrivită. Iar trezvia şi rugăciunea sunt legate între ele ca sufletul şi trupul: lipsind una, nu poate sta nici cealaltă. Unirea lor se face în acest chip: întâi, trezvia se opune păcatului, ca un străjuitor şi înainte mergător; în urma ei, rugăciunea desfiinţează şi şterge îndată gândurile rele, împiedicate de străjuitor, luare aminte neputând face singură acest lucru. Acestea sunt deci poarta vieţii şi a morţii: luarea aminte şi rugăciunea. De o curăţim prin trezvie, ne îmbunătăţim; iar de o întinăm prin lipsă de pază, ne înrăim.

Fiindcă am spus deci că luarea aminte şi rugăciunea sunt trei feluri, trebuie să înfăţişăm însuşirea fiecăruia din ele, ca cel ce vrea să dobândească viaţa şi să şi-o desăvârşească, să aleagă din aceste trei feluri care se deosebesc între ele, pe cel mai bun, ca nu cumva, ţinând din neştiinţă pe cel mai rău, să fie scos de la ceea ce e mai bun.

Despre primul fel de rugăciune

Însuşirile primului fel de rugăciune sunt acestea: Când cineva face această rugăciune, îşi ridică mâinile şi ochii împreună cu mintea la cer, iar mintea alcătuieşte înţelesuri dumnezeieşti şi-şi închipuie frumuseţi cereşti, ierarhii de îngeri şi corturi de-ale drepţilor şi, simplu vorbind, toate câte le-a auzit din Scripturi le adună în vremea rugăciunii în minte, el îşi stârneşte astfel sufletul la dragostea dumnezeiască, privind la cer, ba uneori vărsând şi lacrimi din ochi. Făcând aşa, se umflă dulce în inimă şi se mândreşte şi socoteşte că ceea ce i se întâmplă este o mângâiere dumnezeiască. Drept aceea, se roagă să petreacă pururi într-o astfel de îndeletnicire.

Dar acestea sunt semne ale amăgirii. Căci binele nu e bine când nu se face bine. Unul ca acesta, chiar de se dedă unei vieţi de cea mai deplină linişte, e cu neputinţă să nu-şi iasă din minţi. Iar dacă nu cade într-o astfel de patimă, totuşi nu poate ajunge la dobândirea virtuţilor şi la nepătimire. Prin acest fel de luare aminte s-au amăgit cei ce văd lumini în chip simţit şi miros bune miresme şi aud glasuri şi alte multe de acestea. Unii din ei au căzut cu totul în stăpânirea dracilor, fiind purtaţi din loc în loc şi din ţară în ţară. Alţii, necunoscând pe cel ce se preface în înger al luminii şi de aceea primindu-l, au fost amăgiţi de el şi au rămas neîndreptaţi până la sfârşit, neprimind nici un sfat de la oameni. Unii şi-au pus mâinile asupra lor înşişi, şi s-au făcut sinucigaşi, fiind scoşi din minţi de înşelătorul, iar alţii s-au aruncat în prăpăstii. În sfârşit, alţii s-au spânzurat, şi cine ar putea spune toate felurile amăgirii diavolului?

Din toate cele spuse, cel înţelept poate cunoaşte care este câştigul născut din cea dintâi luare aminte. Iar dacă cineva nu cade în acestea, pentru că trăieşte în viaţa de obşte (acestea li se întâmplă deci pustnicilor), totuşi rămâne toată viaţa fără nici o sporire din ea.

Despre al doilea fel de rugăciune

Al doilea fel de rugăciune se face aşa: Mintea se retrage din cele supuse simţurilor, îşi păzeşte simţurile de cele din afară, şi-şi adună toate gândurile, ca să nu umble după lucrurile deşarte; apoi aici face cercetarea gândurilor, aici ia aminte la cererile ce le rosteşte cu gura către Dumnezeu, sau aici atrage la sine gândurile robite de diavol, aici, cuprinsă ea însăşi de patimă, începe să revină la sine cu silire. Dar unuia ce se luptă aşa, îi este cu neputinţă să câştige pacea, sau să primească cununa biruinţei? (II Timotei 4, 8). Căci unul ca acesta se aseamănă omului ce se luptă noaptea, care aude glasurile vrăjmaşilor şi primeşte loviturile lor, dar nu poate vedea curat cine sunt, sau de unde au venit, sau cum şi pentru ce se bat, dat fiind

întunericul din mintea sa , care îi pricinuieşte acest neajuns. Cel ce se luptă aşa, nu va scăpa de a fi zdrobit de către duşmanii inteligibili, el va suporta osteneala, dar de răsplată va fi păgubit, căci furat de slava deşartă, el se făleşte că e cu luare aminte şi stăpânit şi batjocorit de ea, va dispreţui pe alţii, că nu sunt cu luare aminte şi se va mândri faţă de ei şi se va da drept păstor al oilor, asemănându-se orbului care vrea să călăuzească pe orb.

Acestea sunt însuşirile rugăciunii a doua. Din ele, cel ce se sileşte poate să cunoască neajunsul ei. Această a doua rugăciune e mai bună decât cea dintâi, precum o noapte cu lună plină e mai bună decât o noapte fără stele şi fără lumină.

Despre al treilea fel de rugăciune

Vom începe să vorbim şi despre a treia rugăciune. Ea este un lucru minunat şi greu de tălmăcit, iar pentru cei ce n-au cunoscut-o, nu numai greu de înţeles, ci şi aproape de necrezut. E un lucru care nu se întâlneşte la mulţi, căci socotesc că acest bun a dispărut azi de la noi împreună cu ascultarea. Pentru că ascultarea este aceea care, dezlipindu-l pe cel ce-o iubeşte de veacul rău de acum, desfăcându-l de patimi şi de griji, îl face statornic şi neobosit în urmărirea căii acesteia, mai ales dacă a găsit şi un povăţuitor neamăgitor. Căci ce lucruri vremelnice ar putea atrage mintea aceluia care a murit prin ascultare, oricărei împătimiri faţă de lume şi de trup? Sau ce grijă ar mai putea stăpâni pe acela care a dat în seama lui Dumnezeu şi a părintelui său duhovnicesc toată grija sufletului şi a trupului şi nu mai trăieşte sieşi, nici nu mai aşteaptă o zi a plăcerilor sale? De aceea, ispitele puterilor răzvrătite, care trag mintea ca nişte funii în nenumărate curse de gânduri, se rup şi omul, ajuns liber, luptând cu putere şi pătrunzând gândurile vrăjmaşilor, le alungă cu măiestrie şi înalţă rugăciuni din inimă curată. Aceasta este începutul adevăratei vieţuiri călugăreşti. Cei ce nu încep astfel, se vor zdrobi în deşert.

Începutul rugăciunii a treia nu se face cu întinderea mâinilor, cu adunarea gândurilor şi cu chemarea ajutorului din cer, căci acestea sunt însuşirile primei rugăciuni. Dar nu începe nici de la al doilea fel, în care mintea ia aminte la simţurile din afară, iar pe duşmanii dinăuntru nu-i observă. Fiindcă unul ca acesta e lovit, dar nu loveşte, e rănit, dar nu răneşte, e dus în robie fără să se poată apăra de cei ce-l robesc. Necontenit vrăjmaşii îl lovesc din spate, dar mai ales din faţă şi îl fac iubitor de slavă deşartă şi plin de părere de sine.

Deci tu, de voieşti să începi această lucrare născătoare de lumină şi plină de farmec, fă începutul de aici: după ascultarea cu de-amănuntul, pe care am zugrăvit-o mai înainte, trebuie să le faci toate cu conştiinţă. Căci fără ascultare, nu există

nici conştiinţă curată. Iar conştiinţa aceasta trebuie să o păzeşti întâi faţă de Dumnezeu, faţă de părintele tău duhovnicesc şi în al treilea rând faţă de oameni şi de lucruri.

- *Faţă de Dumnezeu trebuie să-ţi păzeşti conştiinţa curată, ca toate câte le ştii că nu slujesc Lui, să nu le faci;*
- *faţă de părintele tău, ca să faci tot ce îţi spune potrivit scopului pe care îl urmăreşte, neadăugând şi netăind nimic;*
- *faţă de oameni trebuie să-ţi păzeşti conştiinţa, ca cele ce tu le urăşti, altuia să nu le faci; iar*
- *faţă de lucruri trebuie să te fereşti de trecerea măsurii în tot ce faci: în mâncare, în băutură şi în îmbrăcăminte.*

Simplu grăind, toate câte le faci ca în faţa lui Dumnezeu, ca să nu fii mustrat în vreo privinţă de conştiinţă.

Neascultând de un povăţuitor iscusit, nu-ţi dai seama de limitele puterii tale, te supraevaluezi, n-are cine te face atent la scăderi şi greşeli ale tale.

Această conştiinţă este un fel de simţ al răspunderii faţă de oameni şi chiar faţă de lucruri şi de împrejurările ce-ţi sunt date, dar mai ales faţă de întrebuinţarea lor. Iar temeiul acestei răspunderi stă în răspunderea faţă de Dumnezeu.

Şi acum, după ce am limpezit şi lămurit adevărata luare aminte, vom vorbi, dacă voieşti, şi despre însuşirile ei. Luarea aminte şi rugăciunea adevărată şi neînşelătoare constă în aceea, ca mintea să păzească inima în vremea rugăciunii şi să se întoarcă neîncetat înăuntru ei şi din acel adânc să-şi înalţe cererile către Domnul. În felul acesta, gustând mintea ***"că bun este Domnul"*** nu mai vrea să iasă din locaşul inimii, căci zice şi ea cu Apostolul: ***"Bine este nouă să fim aici".***

Şi cercetând tot timpul locurile acelea, alungă cu lovituri aspre gândurile semănate de vrăjmaşi. Celor ce nu cunosc acest fel de vieţuire, li se pare aspru şi foarte greu, şi de fapt lucrul este înăbuşitor şi obositor nu numai pentru cei necercaţi, ci şi pentru cei ce au agonisit cercare adevărată, dar n-au gustat şi n-au făcut să treacă plăcerea ei în adâncul inimii. Însă cei ce au gustat plăcerea ei şi au făcut să treacă dulceaţa ei în adâncul inimii, pot striga împreună cu Pavel: ***"Cine ne va despărţi pe noi de dragostea lui Hristos?"*** şi celelalte.

Sfinţii noştri Părinţi, auzind pe Domnul zicând: ***"Din inimă ies gândurile rele, uciderile, preacurviile, furtişagurile, mărturiile mincinoase, şi ele sunt cele ce***

spurcă pe om”, şi îndemnul de a curăţa partea dinăuntru a paharului, ca şi partea din afară să se facă curată, lăsând orice altă lucrare a virtuţilor, şi-au îndreptat toată nevoinţa spre această pază a inimii, bine ştiind că odată cu ea dobândesc toate celelalte virtuţi fără greutate, iar fără de ea nu pot stărui în nici o virtute.
Luarea aminte este o trezvie a omului la sine însuşi. Dacă aceasta este permanentă, se evită toate păcatele şi omul face numai binele de toate felurile, adică se deprinde cu toate felurile de bine şi acestea sunt virtuţile. În fond acest al treilea fel de luare aminte şi al rugăciunii constă în căutarea sinei proprii şi a întâlnirii prin ea cu Dumnezeu şi în stăruirea în ele. Este întâlnirea cu Dumnezeu în rugăciune, dialog ce se petrece în acest abis nesfârşit al sinei, sau al inimii. Numai în indefinitul nostru descoperit şi trăit în mod conştient ne întâlnim în mod conştient cu infinitul dumnezeiesc; trăim conştiinţa prezenţei Lui. Numai în abisul subiectului nostru, trăit conştient, ne putem întâlni cu abisul Subiectului dumnezeiesc, sau cu trăirea conştientă a Lui, într-o acută responsabilitate. Propriu zis, abisul subiectului nostru se actualizează în întâlnirea cu abisul Subiectului dumnezeiesc, care ne cheamă la răspundere, sau la conştiinţa de noi înşine.

Dar abisul nostru, sau conştiinţa de noi înşine se poate şi închide prin faptul că mintea se strânge după forma lucrurilor mărginite. Căci atunci dispare şi conştiinţa prezenţei lui Dumnezeu cel nesfârşit. Mintea noastră are tendinţa de a se întinde spre Nesfârşitul, ca să se odihnească în El, dar iese din finit propriu zis în inima care se umple de conştiinţa prezenţei lui Dumnezeu.

Autorul “Metodei” cere să nu se rămână la lucrarea virtuţilor, fără vederea infinitului dumnezeiesc, sau fără conştiinţa prezenţei lui, ca să se vadă acest infinit şi apoi virtuţile vor veni de la sine, prin alipirea de Dumnezeu. Atunci virtuţile nu vor mai fi agonisite cu greutate şi nici nu se vor mai pierde cu uşurinţă, ci se nasc firesc şi devin statornice, căci sunt iradieri ale acestei conştiinţe ale întâlnirii cu infinitul lui Dumnezeu, devenită iubire a noastră. Fără ea, care este în fond esenţa luării aminte, nu se pot deprinde virtuţile. Împrăştierea aduce inevitabil greşelile.

Pe aceasta unii dintre Părinţi au numit-o linişte a inimii, alţii luare aminte, alţii pază a inimii, unii trezvie şi împotrivire în cuvânt, alţii cercetarea gândurilor şi paza minţii. Dar toţi îndeobşte şi-au lucrat pământul inimii lor şi prin aceasta au ajuns să se hrănească cu mana dumnezeiască. Despre ea zice Eclesiastul: ***“Veseleşte-te tinere, întru tinereţea ta şi umblă în căile inimii tale fără pată şi scoate întărâtarea de la inima ta” (Eclesiast 11, 9);*** sau: ***“Dacă duhul stăpânitorului se ridică împotriva ta, să nu-ţi laşi locul tău” (Eclesiast 10, 4).*** Zicând “loc”, a voit să arate inima, precum zice şi Domnul: ***“Din inimă ies gândurile rele”.*** Şi iarăşi: ***“Nu vă împrăştiaţi cu gândurile” (Luca 12, 29);*** sau:

"Strâmtă este poarta şi îngustă calea ce duce la viaţă" şi: ***"Fericiţi cei săraci cu duhul"*****,** adică cei ce n-au în ei nici un gând al veacului acesta. Iar Apostolul Petru zice: ***"Fiţi treji şi privegheaţi, că potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cineva să înghită".*** Pavel, la rândul său, scrie foarte limpede către Efeseni, despre paza inimii: ***"Nu ne este lupta împotriva sângelui şi a trupului"***, iar câte au scris dumnezeieştii noştri Părinţi în scrierile lor despre paza inimii, e cunoscut celor ce le cercetează pe acestea cu osârdie.

Înainte de toate, însă trebuie să-ţi câştigi trei lucruri şi aşa să porneşti spre ţinta căutată:

- *lipsa de griji în privinţa lucrurilor neîndreptăţite şi îndreptăţite, adică moartea faţă de toate;*
- *conştiinţa curată, păzindu-te neosândit de conştiinţa proprie; şi*
- *neîmpătimirea, nelăsându-te atras de nimic din cele ale veacului acesta, sau ale trupului.*

Apoi şezând într-o chilie liniştită şi într-un colţ retras, ia aminte să faci ceea ce-ţi spun: închide uşa şi ridică-ţi mintea de la tot ce e deşert sau vremelnic. Apoi, apleacă-ţi barba în piept, ca să iei aminte, cu mintea şi cu ochii sensibili la tine însuţi. Ţine puţin respiraţia, ca să fixezi mintea şi să afli astfel locul unde este inima ta, ca acolo să fie în întregime şi mintea ta. La început vei afla un întuneric şi o grosime de nestrăbătut, dar stăruind şi făcând acest lucru zi şi noapte, vei afla o bucurie nesfârşită. Căci îndată ce află mintea locul inimii, vede ceea ce nu crede: vede văzduhul ce se află în mijlocul inimii şi se vede pe sine în întregime luminoasă şi plină de puterea de deosebire. Şi de aici înainte, îndată ce mijeşte un gând, încă înainte de a se alcătui şi de a lua chip îl izgoneşte cu chemarea lui Iisus Hristos şi-l face să se mistuie. De acum mintea, în ciuda ei pe draci, ridică împotriva lor mânia cea după fire şi îi loveşte, izgonind pe aceşti vrăjmaşi inteligibili-spirituali. Celelalte le vei învăţa cu ajutorul lui Dumnezeu, prin păzirea minţii, ţinând pe Iisus în inimă, căci se spune: Şezi în chilia ta şi aceasta te va învăţa toate.

Despre etapele şi vârstele creşterii duhovnicesti: băieţandru, tânăr, bărbat şi bătrân cu privirea neabătută

Dacă vrem să ajungem la bărbatul desăvârşit al plinătăţii lui Hristos, să începem să urcăm scara de la hrana vârstelor copilăreşti, ca păşind treptat să ajungem la măsurile bărbatului şi bătrânilor. Deci cea dintâi vârstă a vieţii călugăreşti stă în a micşora patimile. Acesta este lucrul începătorilor.

A doua treaptă şi schimbare, care face pe cineva din băietan, tânăr duhovnicesc, este stăruinţa în cântare. Căci, după potolirea şi micşorarea patimilor, cântarea se face dulce limbii şi e luată în seamă de Dumnezeu, dat fiind că nu e cu putinţă a cânta Domnului în pământ străin, adică într-o inimă pătimaşă.
A treia treaptă şi schimbare de vârstă, care face dintr-un tânăr un bărbat duhovnicesc, este stăruinţa în rugăciune: ea este a celor înaintaţi. Iar rugăciunea se deosebeşte de cântare ca bărbatul desăvârşit de tânărul şi băietanul, ca trepte deosebite pe scara pe care păşim.

La aceasta se adaugă a patra treaptă şi schimbare de vârstă duhovnicească. Aceasta este a bătrânului şi celui albit la păr şi constă în aţintirea neabătută a privirii, care este proprie celor desăvârşiţi. Aici calea s-a isprăvit şi scara a luat sfârşit.

Deci acestea fiind astfel orânduite şi hotărâte de Duhul, nu e cu putinţă copilului să se facă bărbat şi să urce la treapta bătrânului albit altfel decât începând de la prima treaptă, precum am zis, ca păşind bine prin cele patru trepte să se înalţe la desăvârşire. Iar începutul înaintării spre lumină pentru cel ce vrea să se renască duhovniceşte este micşorarea patimilor, sau păzirea inimii. Căci altfel este cu neputinţă să se micşoreze patimile.

În al doilea rând vine stăruirea în cântare, căci patimile fiind domolite şi micşorate prin împotrivirea inimii faţă de ele, dorinţa împăcării cu Dumnezeu aprinde mintea. Astfel mintea întărită izgoneşte prin loviturile trezviei gândurile ce suflă la suprafaţa inimii. Şi iarăşi se dăruieşte luării aminte şi rugăciunii celei de a doua. În această vreme se dezlănţuie întărirea duhurilor şi suflările patimilor tulbură adâncul fără fund al inimii. Dar prin chemarea Domnului Iisus Hristos se mistuie şi se topesc de acolo ca ceara. Însă ele tot nu se liniştesc, ci, scoase de acolo, aprind prin simţuri suprafaţa minţii. De aici mintea le scoate repede şi îndată simte pacea. Dar să scape cu totul şi să nu mai trebuiască să lupte, este cu neputinţă, căci acest lucru este propriu numai celui ce a ajuns la bărbatul desăvârşit, care s-a retras cu totul din lume şi stăruie neîncetat în paza inimii. De la acestea cel ce ia aminte se înalţă treptat la înţelepciunea părului alb, sau la treapta vederii, lucru care e propriu celor desăvârşiţi.

Mintea încălzită de dorul lui Dumnezeu, nu mai acordă atenţie gândurilor străine de El. Inima nu se mai îngustează prin plăcerea pentru lucrurile mărginite la care se referă aceste gânduri, ci se încălzeşte de dragostea lui Dumnezeu cel nesfârşit şi îi cântă cu foc. Dar încă n-a ajuns la vederea lui Dumnezeu Cel infinit, la liniştea conştiinţei prezenţei Lui. Patima mărgineşte vederea în adâncimea fără sfârşit a Lui. Căldura cântării poate dezlănţui şi ea patimile care acoperă abisul inimii în

care se vede nesfârşirea dumnezeiască. Ele mai încearcă prin simţuri să tulbure mintea, dar nu mai pot tulbura adâncul ei, ci numai suprafaţa ei şi pentru scurt timp. Dar chemarea numelui lui Iisus lărgeşte vederea, căci prin umanitatea lui Iisus se poate privi la infinitatea dumnezeirii Lui.
După ce a ajuns câte puţin la nepătimire şi prin aceasta la obişnuinţa privirii în adâncul cel fără fund al inimii şi prin ea în abisul dumnezeiesc, poate să se ocupe şi cu cântarea şi poate căuta şi la înţelesurile lucrurilor, căci nu mai este ispitit de ele la rămânerea la ele, ca la singura realitate, deci la păcat. Dar a începe cu ele, înainte de dobândirea nepătimirii, care îngustează mintea alipind-o la cele mărginite, înseamnă a face primul şi al doilea fel de rugăciune şi a fi ispitit la păcate, adică la alipirea de ele şi la uitarea lui Dumnezeu.

Deci cel ce împlineşte acestea la vreme potrivită şi cu bună rânduială, poate, după alungarea patimilor din inimă, să stăruie şi în cântare şi să se apere şi de gândurile trezite prin simţuri şi de tulburarea de la suprafaţa minţii; de asemenea poate să caute cu ochiul trupesc şi cu cel al minţii "pentru că şi de aceasta e nevoie" la cer şi să facă rugăciune curată întru tot adevărul.

Dar aceasta numai din când în când şi câte puţin, din pricina vrăjmaşilor ce întind curse în văzduh. ***Căci numai acestea se cere de la noi: să fie inima noastră curăţită prin supraveghere.*** Fiindcă ***"de e rădăcina sfântă, e vădit că vor fi şi ramurile" (Romani 11, 16)*** şi rodul. Dar cel ce îşi ridică ochiul şi mintea la cer şi vrea să-şi închipuie niscai lucruri gândite cu mintea (inteligibile) în afară de modul în care am grăit, oglindeşte mai degrabă idoli decât adevăr. Căci câtă vreme inima este necurată, a doua şi prima luare aminte nu poate înainta, fiindcă precum la zidirea unei case nu punem întâi acoperişul, apoi temelia (aceasta e cu neputinţă), ci dimpotrivă întâi temelia, apoi zidirea şi la urmă acoperişul, aşa trebuie să gândeşti că e şi în acestea.

Căci întâi ne păzim inima şi ne micşorăm patimile din ea şi prin aceasta punem temelia duhovnicească a casei; apoi respingem suflarea duhurilor rele, răscolită prin simţurile din afară, prin a doua luare aminte, şi aşa scăpând repede de război, ridicăm zidurile peste temeliile casei duhovniceşti. Apoi, prin aţintirea noastră desăvârşită spre Dumnezeu, sau prin retragerea în sine, întindem acoperişul casei şi aşa desăvârşim casa duhovnicească în Hristos Iisus, Domnul nostru, căruia se cuvine slava în vecii vecilor.

Amin.

Nota mea: Aş adăuga, înainte de aceste etape duhovniceşti atât de minunat descrise de Sfântul Simeon Noul Teolog, pre-etapa, ante-perioada „prunciei” care este chiar perioada împătimirii (pruncie în sensul rău al cuvântului, al imaturităţii, al refuzului omului de a creşte duhovniceşte, al blocării copilăreşti în păcat, iar nu în sensul frumos al copilului curat, care este finalmente şi scopul vieţii noastre duhovniceşti: „Dacă nu veţi ajunge precum pruncii…”), în care omul stă ca la „sânul mamei” mult timp – poate toată viaţa, neavând nici măcar curajul şi dorinţa de a începe despătimirea. Omul împătimit astfel, foloseşte necontenit plăcerile ucigaşe ale poftelor şi patimilor – oricare ar fi acelea – refuzând durerea creşterii şi a desprinderii de sâmburele de satisfacţie pe care-l aduce păcatul, îmbolnăvindu-se treptat tot mai mult, departe de Izvorul Vieţii – Hristos. În multe cazuri, trezirea noastră se întâmplă prin căderi şi loviri dureroase prin care ne dăm seama că avem nevoie de ajutor şi că singuri nu mai putem face nimic. Din mila Lui, Domnul ne prinde, pentru rugăciunile Bisericii, chiar şi în cele mai dureroase şi adânci căderi ale noastre.

Ceea ce este dureros este că iadul este plin de „prunci” duhovniceşti (sensul rău al cuvântului), adică oameni îmbătrâniţi în rele dar copii din punct de vedere duhovnicesc, care nu au crescut în Domnul.

Iar Raiul este plin de prunci ai bucuriei, curaţi de rele, dar bătrâni duhovniceşte, avansaţi în iubirea, înţelepciunea şi în lucrarea Harului Domnului Hristos.

(Extras din Filocalia sau culegere din scrierile Sfinţilor Părinţi care arată cum se poate omul curăţi, lumina şi desăvârşi – volumul VIII)

Iulian Predescu - Teologia lacrimilor la Sfântul Simeon, noul teolog

Sfântul Simeon, noul teolog dezvolta o Teologie a lacrimilor de o rară profunzime, a cărei valoare stă mai ales în faptul că ea este trăită intens. Aşadar, cuvintele Sfântului Simeon despre lacrimi izvorăsc dintr-o neîndoielnică şi tainică experiere a lor. Teologia lacrimilor este una dintre temele caracteristice spiritualităţii Sfântului Simeon Noul Teolog, despre care găsim scris în toată opera sa, dar îndeosebi în "Imne" şi "Cateheze".

Catehezele sunt pline de plânsete amare, pricinuite de neascultarea călugărilor de la Mănăstirea Sfântul Mamas: ***"Astfel este întristarea care mă cuprinde şi îmi muşcă inima, încât mi se pare că deja eu însumi sunt supus pedepsei... eu plâng şi gem, ca şi cum aş fi deja osândit, fiindcă îndemnurile mele nu sunt auzite, mustrările mele sunt lepădate, dojenile mele urâte, îndreptările mele urâte - la rândul lor îndreptate şi eu însumi urmărit ca un vrăjmaş, deoarece tot ceea ce fac nu îmi poate aduce odihnă".*** Această mărturisire a Sfântului Simeon vine şi în sprijinul afirmaţiei de mai înainte, conform căreia el a experiat profund lucrarea plânsului.

Sfântul Simeon nu se desparte de linia trasată anterior de către Sfinţii Părinţi care au trăit şi au învăţat înaintea lui. Pe aceştia îi evoca adeseori, cu multă evlavie, iar mărturiile lor le aduce înaintea cititorilor şi a ucenicilor săi, alături de cele ale sale.

Deşi deosebeşte felurile lacrimilor, Sfântul Simeon tratează îndeosebi despre lacrimile de pocăinţă. Pe acestea le recomanda necontenit, într-un mod categoric considerând că ***"fără lacrimi şi fără străpungere necontenită, nimeni nu s-a curăţat vreodată sau s-a făcut sfânt sau a primit Duhul Sfânt sau a văzut pe Dumnezeu sau L-a cunoscut, sălăşluindu-se în el, sau L-a avut pe Acesta vreodată sălăşluind întreg în inima lui".*** Pentru Sfântul Simeon, pocăinţa este necesară pentru toată lumea, deoarece toţi au păcătuit şi nu există păcate mici.

În cea de-a cincea catehează, Sfântul Simeon arată că pocăinţă trebuie să devină o stare permanentă, pentru ca omul să nu cadă din nou: ***"Este cu putinţă întregii lumi, fraţilor, nu numai călugărilor ci şi mirenilor, ca totdeauna şi încontinuu să se pocăiască, să plângă şi să se roage lui Dumnezeu şi, printr-o asemenea purtare, să dobândească toate şi celelalte virtuţi".***

Sfântul Simeon vede lacrimile nu doar ca pe un rod al pocăinţei, ci şi ca pe un element indispensabil al ei. Ele uşurează drumul spre contemplaţie şi spre unirea cu Duhul Sfânt. Prin cuvintele următoare, Sfântul Simeon ne înfăţişează lacrimile drept criteriu al pocăinţei: ***"Înainte de căinţă şi lacrimi [...] nu se află în noi pocăinţă, nici adevărată remuşcare, nici frică de Dumnezeu în inimile noastre. [...] Dacă el - sufletul - ar fi dobândit aceste simţăminte şi ar fi intrat aici, lacrimile cu adevărat ar fi curs imediat; fără ele inima noastră secătuită nu poate niciodată să se înduioşeze, nici sufletul nostru să dobândească smerenia duhovnicească şi nu avem puterea de a deveni smeriţi. Or, cel care n-are această aşezare nu se poate uni cu Duhul Sfânt şi fiind unit cu El după curăţie, el nu mai poate să se aştepte la cunoaşterea şi contemplarea lui Dumnezeu, nici nu este vrednic să fie învăţat virtuţile smereniei" .***

Ca efect al lacrimilor de pocăinţă, Simeon numeşte împărtăşirea luminii, eliberarea de patimi şi vederea lui Dumnezeu ca o culminare a lor: ***"Când, trezit de ostenelile nevoinţelor şi de lacrimile pocăinţei, scutură de la sine greutatea trupului şi topeşte în şiroaiele lacrimilor cugetul trupesc şi s-a ridicat mai presus de micimea celor văzute, se împărtăşeşte de lumina curată şi se eliberează de patimile care îl tiranizează". "Cu ochii tăi spălaţi de lacrimi vei vedea pe Cel pe Care nimeni nu L-a văzut vreodată", pentru că lacrimile fac ochii curaţi şi de aceea capabili să vadă esenţa tainică a lucrurilor şi pe Dumnezeu prin ele.***

Pentru el, vederea lui Dumnezeu nu reprezenta un fel de răsplată dată după moarte, ci un lucru care începe de aici, de pe pământ, ca un element esenţial al vieţii creştine, chiar dacă plinătatea sa nu va fi atinsă decât în veacul viitor.

Sfântul Simeon ne mai prezintă un efect deosebit al plânsului, pe care îl numeşte "lucrare", şi anume, înflăcărarea inimii de dragostea şi dorul lui Dumnezeu: ***"Plânsul este îndoit în lucrările lui. Unul este ca apa, care stinge prin lacrimi văpaia patimilor şi curăţeşte sufletul de întinăciunea pricinuită de ele; altul ca focul, care face viu, prin prezenţa Sfântului Duh şi reaprinde şi încălzeşte şi face înfocată inima şi o înflăcărează de dragostea şi dorul lui Dumnezeu".***

Pocăinţa şi amintirea păcatelor săvârşite, alături de lacrimi ajută la slobozirea de patimi: ***"Cel care are totdeauna păcatele sale în amintire şi judecata viitoare neîncetat înaintea ochilor, cu pocăinţă şi plânsete fierbinţi, acela este deasupra tuturor acestor patimi. [...] Dar dacă mintea noastră, purtată pe aripile pocăinţei şi ale lacrimilor ca şi ale smereniei duhovniceşti care rezultă din ele, nu se înalţă pe culmea nepătimirii, noi nu vom fi niciodată slobozi de toate patimile".***

Şi iarăşi accentuează rolul pocăinţei, afirmând şi efectul curăţitor al lacrimilor, prin următoarele cuvinte: ***"Cunoaşteţi că pocăinţa fierbinte, cu lacrimi arzătoare izvorâte din adâncul inimii, topeşte şi arde ca un foc de cuptor zgura păcatului şi face curat sufletul întinat".***

O importanţă deosebită acorda Sfântul Simeon rugăciunii şi cuminecării însoţite de lacrimi. Iar de lipsa lacrimilor, atât de la rugăciune, cât şi de la împărtăşanie (împietrire a inimii) îi învinuieşte pe cei care aduc asta ca argument al neplângerii lor. ***El afirmă că darul lacrimilor este dat celor care-l caută cu adevărat şi arată de asemenea că împietrirea inimii şi greutatea de a plânge nu reprezintă ceva propriu unor anumite firi, ci provin din nepăsare şi lene duhovnicească: "Cu neputinţă este a curăţa veşmântul murdar în lipsa apei şi fără lacrimi încă mai cu neputinţă este de a spăla şi a curăţa sufletul de petele şi spurcăciunile sale. Să nu aducem îndreptăţiri primejdioase pentru suflet şi deşarte, sau, mai bine spus, cu desăvârşire mincinoase şi bune să se piardă, ci să căutăm din tot sufletul nostru această împărătească a virtuţilor - pocăinţa... ea mai întâi spală de murdăria lor pe cei care se împărtăşesc de ea; apoi ea curăţă totodată patimile smulgându-le ca pe nişte coji de pe răni... şi aceasta nu este totul: întinzându-se ca o flacără, încetul cu încetul ea le dă afară, arzându-le neîncetat ca pe nişte spini... iată toate cele pe care cu lacrimi, sau mai curând prin lacrimi, le lucrează focul dumnezeiesc al pocăinţei; dar fără lacrimi, după cum am spus, nimic din acestea, nici în noi şi nici în altă persoană, nu s-a produs niciodată şi nici nu se va produce".***

Despre rugăciunea cea însoţită de lacrimi la slujba bisericii, Sfântul nostru spune următoarele: ***"Căci, silindu-te spre a nu lăsa să treacă fără lacrimi slujba pravilei***

bisericeşti, tu te obişnuieşti cu acest mare bine şi prin stihologia şi troparele pe care le cânţi, sufletul tău se hrăneşte, primind în el cugetările dumnezeieşti pe care le cuprind şi mintea ta este ridicată, prin cuvinte, spre înţelegere. Şi, vărsând lacrimi dulci, petrecerea ta în biserică este ca în cer cu puterile de sus".

O frumuseţe deosebită dă Sfântul Simeon descrierii bucuriei duhovniceşti care urmează lacrimilor. Viaţa duhovnicească (Stăniloae, nota 133, Filocalia VI) e împletită din contraste, ca şi viaţa în păcat. Plăcerea păcatului e însoţită de chinul părerii de rău. Întristarea pentru păcat care merge până la plâns, naşte bucuria, căci ea pune începutul vieţii celei noi.

În mod paradoxal, izvorul lacrimilor se face izvor de lumină. Se vede prin lacrimile acestora lumina din ei. Cel ce nu poate plânge pentru păcat, rămâne încruntat şi întunecat. ***"Aceluia - care îl vede pe Dumnezeu - i se vor dezlega lanţurile, iar călăul lui, sau frica, va fugi departe de la el, şi durerea din inima lui se va întoarce în bucurie şi se va face izvor care izvorăşte la vedere neîncetat şiroaie de lacrimi, iar în minte, linişte, blândeţe şi dulceaţă de negrăit. (...) Iar celor desăvârşiţi, izvorul acesta li se face lumină, inima schimbându-li-se şi prefăcându-li-se fără de veste".***

"Unele stări sunt pricinuite de noi, altele ni se dau de Dumnezeu. În măsura în care ne curăţim, prin osteneli şi sfinţite sudori, suntem luminaţi prin lumina lacrimilor de pocăinţă. Şi în măsura în care ne luminăm, ne curăţim prin lacrimi. Lucrul din urmă (curăţirea prin lacrimi) îl aducem noi de la noi înşine; cel dintâi (luminarea) ni se dă şi-l primim de sus".

Tot un paradox este şi faptul că din răcoarea lacrimilor se aprinde focul unui şi mai mare dor de Dumnezeu, căci: ***"Copleşit neîncetat de lacrimi şi răcorit de ele, el aprinde focul şi mai tare. Ca urmare, varsă şi mai multe lacrimi şi, spălându-se în mulţimea lor, fulgeră de tot mai multă strălucire".***

Sfântul combate argumentul pe care l-ar aduce unii pentru a se justifica, şi anume că cei care nu pot plânge, nu pot din cauza unei neputinţe a firii (împietrire a firii) şi că unii sunt predispuşi din fire spre a plânge. Sfântul Simeon îşi începe răspunsul prin a întreba care este pricina acestei asprimi a inimii, la care tot el răspunde astfel: ***"Vine din alegerea liberă a voinţei fiecăruia, care la unul este bună, iar la altul rea; din gândurile fiecăruia, care la unul sunt rele iar la altul nu; şi din faptele fiecăruia, care la unul sunt potrivnice, iar la altul iubitoare de Dumnezeu".***

Aşadar, după Sfântul Simeon, capacitatea de a vărsa lacrimi nu depinde de calităţile firii noastre, ci de buna noastră voinţă. Este un dar de la Dumnezeu, dat tuturor celor ce arată prin fapte o asemenea voinţă. Deci, dacă nu putem plânge, este greşeala noastră.

Sfântul Simeon vorbeşte în imnele sale despre "lacrimile de mântuire", care curăţă întunericul minţii şi conduc către lumina dumnezeiască. Şi el se roagă lui Dumnezeu să-i lumineze întunericul şi să-i strălucească lumina Sa cea dumnezeiască,. Când aceasta se retrage, el iarăşi plânge şi se roagă, cu "lacrimi de dor", să-i răsară iarăşi, ca venind să dobândească pacea sufletească atât de râvnită.

Suntem îndemnaţi de către Sfântul Simeon la tânguiri şi lacrimi, pocăinţă şi un nou Botez al Duhului. Aşadar, darul lacrimilor este adevăratul botez cu Duhul. Aceasta nu înseamnă că, acordând multă importanţă acestui Botez, îl preţuieşte mai puţin pe cel cunoscut, pentru că el recunoaşte pe deplin atât lucrarea Duhului Sfânt în Taina Botezului, cât şi eficacitatea botezului pruncilor. ***"Eu cred că pruncii botezaţi prin Duhul Sfânt nu numai că sunt sfinţiţi şi păziţi, ci şi pe de-a-ntregul izbăviţi de tirania diavolului şi, însemnaţi cu pecetea crucii care dă viaţă, devin oi ale turmei duhovniceşti a lui Hristos şi miei aleşi".***

El recomandă Botezul Duhului în virtutea faptului că pruncii botezaţi întâia oară cu apă, pe măsură creşterii lor, au alunecat în felurite păcate. ***Faptul în sine de a fi botezat nu este suficient pentru a avea plinătatea vieţii creştine, de aceea ne îndeamnă la tânguiri şi lacrimi. Acest botez al Duhului, numit şi a doua curăţire, se deosebeşte de botezul primit în pruncie şi prin caracterul său conştient, prin faptul că este pregătit printr-o îndelungă pocăinţă, iar harul pe care îl primeşte cel care se botează astfel este mai deplin. "Căci nu numai prin apă vine harul, potrivit cuvintelor Tale, ci mai curând prin Duhul".***

Sfântul Simeon ne dă explicaţia a ceea ce înţelege el prin botez al Duhului, în următorii termeni: ***"Nu numai atât, dar - cel ce se pocăieşte - trece şi din nou trece prin judecata focului dumnezeiesc şi, scăldat în apa lacrimilor care pătrund întregul trup, el este botezat încetul cu încetul în întregime sub lucrarea focului şi a Duhului Sfânt şi devine curat în întregime, cu totul fără pată, fiu al Luminii şi al zilei şi nu mai este de acum înainte - trupul - al unui om muritor".***

Sfântul Simeon vorbeşte de naşterea duhovnicească prin lacrimi care se vede şi se lucrează prin "botezul Duhului Sfânt". Dacă Taina Botezului reprezintă momentul decisiv care îl introduce pe om într-o perioadă de efort susţinut pentru a-L urma pe Hristos, botezul pocăinţei sau al lacrimilor este necesar întrucât starea de înnoire

trebuie să fie permanentă. Aceasta este raţiunea pentru care invocăm, la rugăciune, venirea Duhului Sfânt astfel: "Vino şi te sălăşluieşte întru noi!"

Scopul pocăinţei şi a curăţirii prin lacrimi este vederea lui Dumnezeu, în lumină. Pentru Sfântul Simeon noul teolog, ca şi pentru Sfântul Grigorie Palama, lumina lui Dumnezeu e spirituală, dar ea este accesibilă şi pentru ochii materiali, deci prin toată materia trupului şi mai ales prin inimă.

Următorul pasaj al Sfântului Simeon noul teolog, "despre pocăinţă, plâns şi lacrimi", cuprins în volumul de Scrieri (IV), formulat sub forma unor preţioase îndemnuri, este edificator în întărirea tuturor celor mai-sus amintite:

"De aceea, înainte de toate şi împreună cu toate, lucrul nostru al tuturor, fraţilor, să ne fie căinţa şi plânsul unit cu ea, şi lacrimile care urmează plânsului; fiindcă nici plânsul nu este fără căinţă, nici lacrimile fără plâns; şi toate acestea trei sunt legate între ele, şi nu e cu putinţă ca unul să se arate fără celălalt. Să nu spună cineva că e cu neputinţă să plângă în fiecare zi; căci cel ce spune aceasta, spune că e cu neputinţă şi să ne căim în fiecare zi şi răstoarnă toate dumnezeieştile Scripturi, ca să nu spun şi însăşi porunca Domnului: "Pocăiţi-vă că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor" (Matei 4, 17) şi iarăşi: "Cereţi şi vi se va da, căutaţi şi veţi afla, bateţi şi vi se va deschide" (Matei 7,7). Fiindcă dacă spui că e cu neputinţă să ne căim, să plângem şi să lăcrimăm în fiecare zi, atunci cum vei spune că va fi cândva cu putinţă să se înfăptuiască de către nişte oameni stricăcioşi smerita-cugetare, bucuria pururea şi rugăciunea neîncetată (I Tesaloniceni 5, 17), dar chiar şi dobândirea unei inimi curate de tot felul de patimi şi gânduri rele pentru a vedea cineva pe Dumnezeu (Matei 5, 8)? Nicidecum. Şi aşa vei ajunge să fii aşezat împreună cu cei necredincioşi, iar nu cu cei credincioşi. Căci dacă Dumnezeu a spus că toate acestea sunt cu putinţă să se facă de către noi şi El spune şi strigă acest lucru în fiecare zi, dar tu Îl contrazici în faţă pe Acela, spunând că ele sunt cu neputinţă pentru noi, negreşit nu te vei deosebi cu nimic de necredincioşi".

Diac. Liviu Petcu - Sfântul Simeon, noul teolog şi experierea luminii dumnezeieşti

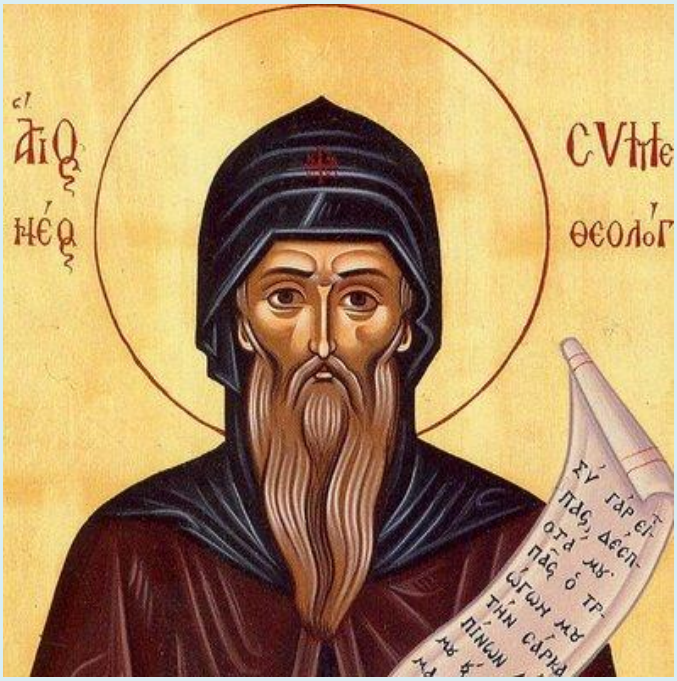

O serie întreagă de Apostoli şi Părinţi ai Bisericii mărturisesc că lumina arătată de Dumnezeu sfinţilor este altceva decât cunoştinţa din lucrurile create, e slava naturii dumnezeieşti. E singura lumină adevărată, eternă, neschimbată, prin care devenim şi noi lumină, ca nişte fii ai luminii. Această lumină au văzut-o apostolii pe Tabor, prefăcându-se, schimbându-se ei înşişi în lumină, apoi Maria Magdalena şi ceilalţi sfinţi. În sensul acesta trebuie înţeles cuvântul lui Ava Iosif către Ava Lot, că nu poţi să te faci călugăr de nu te vei face ca focul, arzând tot. El însuşi, făcându-şi odată rugăciunea, şi-a întins mâinile la cer şi i s-au făcut degetele ca zece făclii de foc. Tot aşa au fost văzuţi strălucind ca fulgerul şi Ava Pamvo, şi Silvan, şi Sisoe (Patericul egiptean). Esenţa luminoasă a lui Dumnezeu şi manifestarea Persoanelor treimice înseşi prin lumina văzută de cei curaţi cu inima le-a subliniat Sfântul Simeon, noul teolog.

Caracterizând pe Dumnezeu ca lumină, **Sfântul Simeon** spune: ***„Dumnezeu este lumină, o lumină nesfârşită şi necuprinsă. Toate cele din jurul Lui sunt lumină comună şi împărţită fără împărţire între persoane (…) Tatăl e lumină, Fiul e lumină, Duhul e lumină. Cei trei sunt o lumină unică, simplă, necompusă, netemporală (…) Tot ce vine de la Dumnezeu este lumină şi ce ne vine din lumină: lumină e viaţa, lumină nemurirea, lumină iubirea, pacea, adevărul, uşa Împărăţiei Cerurilor, lumină este Hristos, Mântuitorul şi Împăratul lumii;***

lumină pâinea Trupului Său neprihănit, lumină potirul preacinstitului Său sânge, lumină Învierea Sa, lumină degetul Său, lumină mâna Sa, lumină ochii Săi; lumină e Domnul, glasul Său, ca lumină din lumină“ (Tratat teologic III). Ele sunt lumină, dar în acelaşi timp rămân ceea ce sunt. ***Toate ale lui Hristos sunt lumină, şi toate cele din jurul Lui sunt luminate, persoanele cu voia lor, lucrurile fără voia lor.***

Lumina divină nu este una materială şi nici spirituală sau sensibilă, dar nici nu este o lumină inteligibilă sau de ordin intelectual. ***Această lumină este divină şi necreată. Lumina divină şi vederea ei înseamnă a-L cunoaşte pe Dumnezeu în lumina Sa cea mai neapropiată şi această împărtăşire de lumină este pe măsura credinţei noastre şi a curăţirii de păcat.*** Astfel, lumina rămâne necunoscută celor împătimiţi şi lumeşti.

Sfântul Simeon numeşte pe Dumnezeu flacără, foc duhovnicesc şi soare nematerial: ***„Dar Acela e (Foc) duhovnicesc, cu neputinţă de împărţit, e cu desăvârşire inseparabil şi indivizibil; căci atunci când e comunicat nu se divide în mai multe, ci rămâne indivizibil şi există în mine; răsare în mine înăuntrul ticăloasei mele inimi ca un soare sau ca discul unui soare, arătându-se sferic, luminos, ca o flacără“ (Imnele iubirii dumnezeieşti, 1).***

Sfântul Simeon numeşte pe Dumnezeu Cel Unul în fiinţă şi întreit în Persoane – Izvorul acestei lumini dumnezeieşti necreate. Dumnezeu este lumină suprafiinţială: ***„Lumină este Tatăl, lumină este Fiul, lumină Duhul Sfânt, o lumină atemporală, netăiată, necontopită, necreată, nemărginită, nelipsită de nimic, nevăzută, ca una ce este şi se înţelege în afară de toate şi mai presus de toate, pe care nimeni dintre oameni n-a putut vreodată să o vadă înainte de a se fi curăţit, nici nu a primit-o înainte de a o fi văzut“ (Cartea discursurilor etice, Discursul 10).***

Căile spre lumina dumnezeiască

Mulţi sfinţi au văzut lumina dumnezeiască încă din viaţa aceasta, învrednicindu-se de ea ca de o arvună a fericirii veşnice. Unora, Domnul Hristos le-a dăruit ca în timpul rugăciunii sau al chinurilor pentru El, trupul lor să răspândească lumină, încât străluceau, fiind învăluiţi în lumină. ***Sfântul Simeon ne îndeamnă pe toţi să dorim a fi luminaţi de această lumină dumnezeiască şi să ne silim a încălzi în noi dragostea şi dorirea slavei şi frumuseţii dumnezeieşti. Numai în felul acesta putem înfrunta întunericul, când Dumnezeu-Lumina este cu noi şi în noi.***

Sfântul Simeon Noul Teolog a experiat această lumină din fragedă adolescenţă, mai întâi ca dar al lui Dumnezeu, iar apoi ca rod al intenselor sale osteneli ascetice. Sub îndrumarea şi ascultarea părintelui său duhovnicesc – Sfântul Simeon Evlaviosul – el s-a învrednicit de vederea luminii dumnezeieşti. Pe acest părinte spiritual al său îl considera un adevărat sfânt, închinându-i diferite imnuri şi o zi de sărbătorire pe an. Fiinţă harismatică, bătrânul angelic i-a apărut lui Simeon chiar de la prima viziune pe care a avut-o: ***„Şi stând în apropierea acelei lumini i s-a arătat în chip uimitor bătrânul acela sfânt şi deopotrivă cu îngerii“ (Cateheze).*** În timpul acestui moment capital, în sfinţenia sa ascunsă, dar văzută de Dumnezeu şi de îngeri, bătrânul îndrumător servea de icoană (imagine) a lui Hristos, mai bine zis era chipul viu al lui Hristos, şi, ca urmare, îl introduce în lumina Duhului Sfânt, dincolo de forme. Îl introduce numai, pentru că singurul Mijlocitor este Fiul.

Lumina nu suportă indiferenţa omului mândru

Prima experienţă a vederii luminii este descrisă de Sfântul Simeon în Cateheza 22, unde apare sub numele tânărului Gheorghe, povestirea făcându-se la persoana a III-a: ***„Aşadar, stând el în picioare într-o zi şi spunând mai mult cu mintea decât cu gura: «Dumnezeule, milostiveşte-Te spre mine păcătosul!» (Luca 18, 13), dintr-o dată o strălucire dumnezeiască l-a încununat de sus şi a umplut tot locul. Iar atunci când s-a petrecut aceasta, tânărul nu mai ştia şi a uitat dacă era în casă sau sub un acoperiş. Fiindcă de pretutindeni vedea numai lumină şi nu ştia dacă mai umbla pe pământ. Nu mai era în el nici teamă de a nu cădea, nici grijă de lume, nimic din cele ce-i năpădesc pe oamenii ce poartă trup nu-i ataca gândul, ci fiind cu totul împreună cu lumina nematerială şi părându-i-se că s-a făcut el însuşi lumină, şi uitând toată lumea, a ajuns plin de lacrimi şi de bucurie şi de veselie negrăită. Apoi mintea lui s-a înălţat la cer şi a văzut altă lumină mai limpede decât cea care era aproape de el“ (Ibidem).***

Ajutorul oferit de părintele duhovnicesc nu face de prisos treptele ascetice pe care trebuie să le parcurgă novicele pentru a ajunge la desăvârşire, ci acesta este conştientizat de părintele său că trebuie să înceapă procesul despătimirii şi al asprelor nevoinţe pentru a se învrednici de vederea dumnezeieştii lumini: ***„prin multă osteneală şi cu multe lacrimi şi cu înstrăinare exactă şi cu ascultare desăvârşită şi cu o totală trăire a voii proprii şi cu multe alte întreprinderi şi făptuiri foarte aspre, mergând eu pe o cale de neoprit şi de neîntârziat, m-am învrednicit iarăşi să văd în chip nedesluşit o mică rază a acelei preadulci şi dumnezeieşti lumini“ (Ibidem).*** Experierea luminii se face în sufletul curăţit de patimi. Dumnezeu Se descoperă în lumină numai celor cu inima curată. ***Duhul Sfânt există şi lucrează înlăuntrul omului când acesta a făcut eforturi de a se***

curăţa de patimi şi s-a pregătit pentru arătarea Domnului Hristos, pentru a vedea lumina dumnezeiască unindu-se cu Dumnezeu în iubire. Mintea omului este comparată cu o candelă care aşteaptă scânteia dumnezeiască pentru a primi lumina. Odată primită, mintea este aprinsă de lumina harului dumnezeiesc care o învăluie. Omul se uneşte duhovniceşte şi trupeşte cu Dumnezeu şi astfel se face prin har un dumnezeu prin înfiere.

Lumina cea dumnezeiască se poate sălăşlui în cei drepţi. Aceştia simt şi văd lumina Lui. Ea este un dar al lui Dumnezeu prin care El locuieşte în cei credincioşi, prin mijlocirea rugăciunii, a nevoinţelor şi a Sfintelor Taine. Celor mai mulţi, din păcate, nu li se arată măcar o adiere a sa, pentru că lumina nu suportă indiferenţa omului mândru. Dobândirea vederii luminii dumnezeieşti depinde de progresul duhovnicesc al fiecăruia, de capacitatea fiecăruia de a o primi cu iubire.

Calităţile sau însuşirile luminii divine

Sfântul Simeon prezintă adeseori în Imnele dragostei dumnezeieşti lumina dumnezeiască pe care o vede ca pe una care-i vorbeşte. În Imnul 22, Dumnezeu-Lumina îi prezintă Sfântului Simeon calităţile suprafireşti ale ei: ***„Crede deci că Eu sunt o lumină fără formă, în întregime simplă, necompusă, indivizibilă prin fire, cu neputinţă de iscodit, apropiată în chip neapropiat (accesibilă în mod inaccesibil); căci Mă las privit cu adevărat, Mă arăt cu iubire de oameni schimbându-Mi forma după puterile fiecărui om; nu sufăr Eu această (schimbare), ci cei ce se învrednicesc să Mă vadă aşa, căci altfel n-ar putea, nici n-ar ajunge la mai mult; de aceea aceiaşi Mă văd uneori soare – atunci când au mintea curată -, iar uneori stea – atunci când se vor găsi sub întunericul şi noaptea acestui trup. Căldura iubirii Mă face foc şi strălucire, căci atunci când se aprinde în tine cărbunele prieteniei, văzând râvna iubirii tale, Mă găsesc şi Eu unit cu aceasta şi dau lumină şi Mă arăt ca foc, Eu Cel ce am creat focul cu cuvântul“ (Erosurile imnelor dumnezeieşti, 22).***

În Imnul 22, Lumina continuă să se prezinte astfel: ***„(…) prin fire sunt cu neputinţă de negrăit, cu totul de nespus, de nerostit şi de nerecunoscut pentru oameni şi îngeri, şi de neînţeles pentru orice altă fiinţă creată. Cunoaşte numai cele ale tale sau, încă şi mai bine, pe tine însuţi şi atunci vei cunoaşte că Eu sunt cu totul de necuprins şi de neînţeles, că sunt împreună şi îi iubesc numai pe cei ce Mă iubesc şi-şi aduc aminte cu căldură de poruncile Mele şi care nu preferă nicidecum în locul acestora ceva din cele ce curg: cu ei voi vorbi şi voi fi acum şi în veci. Amin.“ (Ibidem).***

Întâlnirea personală cu Hristos, care Se descoperă în lumină

Vorbind despre lumina dumnezeiască, Sfinţii Părinţi au subînţeles-o totdeauna ca manifestare a lui Dumnezeu Cel personal sau tripersonal.

Nu vederea luminii în sine constituie momentul central al vieţii mistice, ci întâlnirea personală cu Hristos, care Se descoperă în lumină, cunoaşterea mistică a lui Hristos şi unirea cu El. Şi ***numai în clipa în care Hristos începe să vorbească cu noi, în inima noastră, prin Sfântul Duh, dobândim cunoştinţa personală.***

Sfântul Simeon se referă la vederea feţei lui Hristos în lumină. Oricum, aceasta e o experienţă a unei luminozităţi pure, mai degrabă decât apariţia feţei într-o anumită formă. Este o lumină ce nu poate fi înţeleasă, dar sub razele ei se înţelege totul. Ea este o cunoaştere mai presus de limita puterilor naturale la care nu se poate ajunge oricât ar evolua spiritul nostru. La ea se ajunge printr-un salt, prin răpirea ei de către Duhul. Dumnezeu Se cunoaşte fiindcă Se descoperă şi El apare ca lumină, din care pricină, în actul cunoaşterii supranaturale, noi facem experienţa luminii divine. Atât cunoaşterea, cât şi întreaga trăire spirituală ar fi imposibilă fără această lumină, deoarece ea este punctul de contact dintre noi şi Dumnezeu. Un element ce trebuie evidenţiat la Sfântul Simeon Noul Teolog este transfigurarea – adică transfigurarea atât a trupului, cât şi a sufletului, prin pătrunderea întregii fiinţe de lumina divină.

La început ea se poate arăta ca o stea ce răsare departe, iar pe măsura purificării sufletului ea devine un soare mare, lumină şi foc dumnezeiesc, ce cuprinde întreg trupul şi sufletul, aprinzând toate cele dinăuntru şi transformându-le în lumină. Adeseori, experienţa simţirii prezenţei luminii se realizează în stare de extaz sau răpire, deasupra lumii acesteia materiale şi imperfecte.

Pentru cei pângăriţi de păcate, această lumină este inexistentă şi invizibilă, pentru cei ce luptă cu patimile şi urcă pe cărarea despătimirii, dobândirea ei este o promisiune, speranţă şi dorinţă, iar celor duhovniceşti ea le vorbeşte în suflet, în inima lor curată.

Vederea luminii dumnezeieşti nu este o analogie simbolică cu lumina fizică sau o simplă teorie, ci semnul prezenţei vii şi personale a lui Hristos. ***În lumina divină omul Îl vede pe Hristos, Îl cunoaşte şi comunică cu El.***

Mistica întunericului face loc misticii luminii

Vorbind despre modul de manifestare şi lucrare al luminii, ***Sfântul Simeon spune că lumina transformă şi preface în lumină tot ceea ce atinge.*** În Imnul 16, Sfântul Simeon mărturiseşte despre faţa sa şi despre toate mădularele sale devenite purtătoare de lumină: ***„El însuşi Se găseşte întru mine, fulgerând înăuntrul inimii mele ticăloase, învăluindu-mă de jur-împrejur cu strălucirea Lui nemuritoare, făcând să scânteieze toate mădularele mele cu razele Sale, împletindu-Se întreg cu mine, mă sărută întreg, Se dă întreg mie, nevrednicului, şi mă satur de iubirea şi frumuseţea Lui, mă umplu de plăcerea şi îndulcirea dumnezeiască, mă împărtăşesc de lumină, mă împărtăşesc şi de slavă, iar faţa mea străluceşte ca şi a Celui dorit de mine şi toate mădularele mele devin purtătoare de lumină".***

Lumina dumnezeiască se manifestă ca iubire, împlinire, bucurie, fericire, frumuseţe, pace şi dulceaţă. Lumina este şi o comunicare a dragostei în mod reciproc, căci harul dumnezeiesc se revelează ca lumină şi se simte ca iubire revărsată în suflet. ***Ea aduce sufletului o bucurie nemăsurată şi o voioşie de negrăit, sufletul umplându-se de ea până la saturaţie.*** Fiind imaterială ea are efect, mai întâi, asupra intelectului (nous), strălucind în el, iluminându-l, purificându-l, prinzându-l în extaz după Dumnezeu. Însă, toate mădularele trupului devin luminoase, şi omul întreg este transfigurat.

În manifestările ei de la început, lumina duce la pierderea cunoştinţei, nu mai ştii unde te afli, nici dacă mai eşti în trup sau nu. Simeon vrea să o simtă în căuşul palmelor sale, strângându-le, însă ea îi scapă. Necunoscută la primele sale apariţii, lumina se manifestă apoi ca Dumnezeu Însuşi, Hristos şi Sfântul Său Duh. Dar este mai ales lumina lui Hristos. ***Potrivit Sfântului Simeon, lumina divină este Dumnezeu Însuşi în descoperirea Sa faţă de persoana umană.***

Ca şi în mistica siriacă, lumina este uneori identificată de Sfântul Simeon cu Sfânta Treime. Tot Simeon vorbeşte cu regularitate şi de vederea lui Hristos ca lumină. După cum am mai spus, Simeon vorbeşte de Hristos ca apărând într-o formă vizibilă, dar numai ca lumină sau uneori ca voce. Cu Sfântul Simeon, mistica întunericului face loc misticii luminii. Norul văzut de Simeon nu este norul lui Moise, ci lumina Taborului. El vede un fel de nor foarte luminos, fără formă sau culoare, şi plin de slava negrăită a lui Dumnezeu. Sfântul Simeon descrie astfel lumina îndumnezeitoare: ***„Dumnezeu este lumină şi contemplarea Sa este asemenea unei lumini (…) Întrebând: eşti Tu, Dumnezeul meu? Primeşte răspunsul: Da, Eu sunt Dumnezeul făcut Om pentru tine, şi, iată, că Eu te-am făcut şi te voi face, după cum vezi, dumnezeu (…). Cum această lumină se făcea deasupra sa, asemenea soarelui în splendoarea lui de la prânz, şi-a dat seama că***

era el însuşi în centrul luminii, plin de bucurie şi de lacrimi (…) A văzut lumina unindu-se, ea însăşi, într-un mod de necrezut cu trupul său şi pătrunzând încet-încet în mădularele sale (…) şi făcându-l şi pe el pe de-a-ntregul foc şi lumină".

Vederea luminii dumnezeieşti în viaţa viitoare

Experierea luminii dumnezeieşti în această viaţă este o arvună şi o pregustare a bunătăţilor din împărăţia luminii şi a iubirii lui Dumnezeu. În această lumină dumnezeiască, Hristos va străluci la cea de-a doua venire a Sa pe pământ întru slavă. Sfinţii, ca unii ce s-au făcut asemănători cu Dumnezeu, gustă încă din această viaţă anticipat nesfârşitele bucurii ale vieţii veşnice. Harul Duhului Sfânt este prezent în sfinţi nu numai în timpul vieţii, ci şi după moarte. ***Acea lumină văzută pe Muntele Taborului este lumina de care sfinţii vor avea parte în Împărăţia Cerurilor.*** Această lumină nefiind nici materială, nici spirituală, ci divină şi necreată, se comunică omului întreg, făcându-l viu în comuniune cu Sfânta Treime.

Fiecare credincios renăscut la o viaţă nouă are posibilitatea, prin colaborare cu harul, să ajungă încă din viaţa aceasta, prin rugăciune, despătimire şi lucrarea virtuţilor, la vederea luminii dumnezeieşti. Îndumnezeirea prin har poate fi atinsă încă din viaţa aceasta, dar vederea luminii dumnezeieşti va fi desăvârşită în viaţa viitoare. În veacul viitor înaintăm la nesfârşit în taină şi vom înţelege treptat ceea ce încă nu înţelegem.

Lumina împărăţiei pe care o văd sfinţii este o lumină personală. **Moştenirea şi împărăţia noastră este Hristos.** Lumina dumnezeiască luminează oştirile îngereşti. Ele o privesc (o contemplă) cu nesfârşită bucurie. La vederea deplină a Domnului Hristos în lumină vor ajunge cei ce cred în El, în viaţa eternă. Acolo drepţii ca luminătorii vor străluci. În aceasta va consta fericirea lor nesfârşită. ***Atunci nu indivizi izolaţi, ci neamurile vor umbla în lumină (Apoc., 21, 24).*** Lumina va fi cu atât mai mare, cu cât va izvorî din toţi, descoperindu-se în această lumină comorile potenţiale aflătoare în toţi. ***Căci totul se face arătat la lumină (Efes. 5, 13).*** Lumina care îi va lumina pe toţi şi în care toţi se vor lumina ca persoane va fi Hristos. ***Hristos va lumina toate şi Se va arăta tuturor drepţilor împărţindu-le răsplăţile fericirii. Atunci nu va mai fi nici o distanţă între El şi sfinţii Săi, „şi ei nu vor vedea decât pe Împăratul pretutindeni. El va fi în faţa fiecăruia şi fiecare în faţa Lui şi va lumina în fiecare, şi fiecare va lumina în El" (Cuvântări morale, cuv. 1, cap. 5).*** Va fi o lumină care va copleşi toate luminile fizice. ***„Ei nu vor avea trebuinţă nici de lampă, nici de lumina soarelui, că Domnul Dumnezeu îi luminează pe ei. Şi noapte nu va mai fi acolo" (Apoc. 22,***

5). Cei ce vor fi în faţa lui luminoasă a lui Hristos vor străluci şi ei mai mult decât razele soarelui.

Cei plecaţi din lumea aceasta, în nădejdea învierii şi a vieţii veşnice, văd lumina dumnezeiască. Pe pământ o pot vedea când voinţa lui Dumnezeu îngăduie, cei cu inima curată, aşa cum a spus Însuşi Mântuitorul (Mt. 5, 8).

Sfântul Simeon noul teolog, colosală figură a misticii noastre ortodoxe

În contextul bogăţiei de harisme a veacurilor al X-lea şi al XI-lea, domină personalităţi teologice care, prin experienţa mistică şi a iubirii dumnezeieşti, au lăsat opere demne de toată admiraţia şi totodată au devenit lumini ale Bisericii şi ale culturii generate de aceasta. Printre aceste personalităţi, este şi Sfântul Simeon noul teolog (949-1022). Originar din Paflagonia, s-a aflat de foarte mic în Constantinopol, a trecut prin mai multe mănăstiri, răspândind lumina teologiei şi „pecetluind puternic epoca lui cu ucenici plini de har” [4].

Colosală figură a misticii noastre ortodoxe şi un „pnevmatofor” experimentat până la sublim, trăieşte în preajma marii schisme dintre Biserica Răsăriteană şi cea Apuseană, rânduit parcă de Dumnezeu să fie „stâlp de foc la această tragică răspântie a istoriei pentru a lumina sensul viitor al Ortodoxiei” [5].

Sfântul Simeon noul teolog ocupă un loc deosebit în istoria spiritualităţii Răsăritului creştin datorită personalităţii sale puternice care se face simţită în fiecare rând scris al operei sale. „Este singurul dintre toţi misticii ortodocşi ai Evului Mediu care vorbeşte deschis despre experienţa sa personală şi lăuntrică, descrie propriile viziuni şi nu se teme să opună evenimentul spiritual al vieţii sale mistice unor instituţii tradiţionale” [6].

---

[4] *Nikolaos A. Matsoukas, Istoria filosofiei bizantine: cu o anexă despre scolasticismul Evului Mediu, traducere de Pr. Prof. Dr. Constantin Coman, Nicusor Deciu, Editura Bizantina, Bucureşti, 2003, p. 125.*

[5] *Nichifor Crainic, Sfinţenia împlinirea umanului (curs de teologie mistică), Ediţie îngrijită de Ierod. Teodosie Paraschiv, Trinitas, Iaşi, 1993, p. 22.*

[6] *John Meyendorff, Sfântul Grigorie Palamas şi mistica ortodoxă, traducere din limba franceza de Angela Pagu; cuvânt înainte de Teodor Baconsky, Humanitas, Bucureşti, 2007, p. 54.*

Sfântul Simeon noul teolog este unanim considerat drept teologul mistic prin excelenţă al Bisericii bizantine, purtând marele nume de „noul teolog”, situându-se astfel pe aceeaşi treaptă cu Sfântul Ioan evanghelistul şi Sfântul Grigorie de Nazianz, singurii care au fost numiţi „teologi”.

„Editate, traduse şi studiate, scrierile sale se bucură în ultimele decenii de un interes crescând nu doar din partea savanţilor şi specialiştilor, fiind o lectură favorită pentru monahi, dar şi pentru credincioşii ortodocşi doritori de desăvârşire duhovnicească, râvnitori să se aprindă de focul Duhului şi lumina lui Hristos” [7].

Deşi opera teologică a Sfântului Simeon noul teolog de-a lungul istoriei a fost oarecum evitată circulând mai degrabă clandestin şi trunchiat, în special în mediul monahal, a revenit în epoca contemporană în prim plan [8]. Studiile ce au drept obiect viaţa, activitatea şi teologia Sfântului Simeon noul teolog au devenit din ce în ce mai numeroase şi mai variate, abordând aspecte dintre cele mai diverse.

În acest context favorabil pentru literatura teologică românească, când poţi avea acces la aproape toate scrierile din toată perioada patristică datorită numeroaselor traduceri realizate de erudiţii teologi români, am reuşit să lecturez Viaţa şi Cate-hezele Sfântului Simeon noul teolog, scrieri duhovniceşti, unice prin originalitatea lor mistică.

---

[7] *Nicodim Aghioritul, Slujba, Acatistul şi Lauda Sfântului Simeon noul teolog, cuvânt înainte şi traducere Diac. Ioan. I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2002, p. 5.*

[8] *Sfântul Simeon noul teolog, Cele 225 de capete teologice şi practice; Capetele morale; Cuvântările morale întâi şi a cincea, în Filocalia, vol. VI, traducere, introducere şi note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 1947, este prima lucrare tradusă din spaţiul românesc postbelic. În 1990 Părintele Dumitru Stăniloae, la Craiova, în volumul Studii de Teologie dogmatică ortodoxă, traduce Imnele iubirii dumnezeieşti ale Sfântului Simeon noul teolog. Se traduce apoi Sfântul Nichita Stithatul, Viaţa Sfântului Simeon noul teolog, traducere de Ilie Iliescu, Editura Herald, Bucureşti, 2003, iar opera completă a fost tradusă în: Sfântul Simeon Noul Teolog, Discursuri teologice şi etice: Scrieri I, studiu introductiv şi traducere de diac. Ioan I. Ică jr., şi un studiu de ieromonah Alexander Golitzin, Editura Deisis, Sibiu, 1999; Sfântul Simeon noul teolog, Cateheze: Scrieri II, Ediţia a II-a revăzută, studiu introductiv şi traducere de diac. Ioan I. Ică jr., la Editura Deisis, Sibiu, 2000; Sfântul Simeon noul teolog, Imne, Epistole şi Capitole: Scrieri III, introducere şi traducere de diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2001; Sfântul Simeon noul teolog, Viaţa şi epoca: Scrieri IV, introducere şi traducere de diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2001.*

Catehezele, au un specific aparte, unic probabil în contextul literaturii teologice ortodoxe, „înclinate spre tradiţionalism, măsură şi conformism, fiind în aceeaşi măsură provocatoare şi riguros tradiţionale” [9].

Scrise între anii 980-998, în prima parte a egumenatului de la mănăstirea Sfântul Mamas, Catehezele Sfântului Simeon se concentrează asupra realităţii unei întâlniri conştiente cu Hristos în Duhul Sfânt.

Lecturând Catehezele Sfântului Simeon, „găseşti un mesaj personal şi inovator, dar şi extrem de conservator” [10], mesaj pe care îl poţi folosi ca reper în contextul lumii de azi, secularizată şi plină de „repere” care nu duc nicăieri.

Prin întreaga lui viaţă străluminată de Duhul Sfânt, Sfântul Simeon noul teolog, ilustrează în mod sublim doctrina îndumnezeirii. Înţelegem astfel de ce viaţa mistică în condiţiile de timp şi spaţiu e începutul vieţii veşnice. Astfel, spunea Nichifor Crainic, în Simeon „se exemplifică adevărul teologic că destinaţia omului e aceea de a deveni „dumnezeu prin asemănare şi prin participare” [11].

În viziunea Sfântului Simeon noul teolog: „din porunci se nasc virtuţile, iar din acestea descoperirea tainelor celor ascunse şi acoperite în literă. Fiindcă prin plinirea poruncilor se face lucrarea virtuţilor, iar prin făptuirea virtuţilor se face plinirea poruncilor, şi aşa prin acestea ni se deschide uşa cunoştinţei [Lc 11, 52], sau, mai degrabă, nu prin acestea, ci prin Cel ce a zis: «Cel ce Mă iubeşte pe Mine, va păzi poruncile Mele, şi Tatăl Meu Îl va iubi pe El şi Eu Mă voi arăta Lui» [In 14, 21. 23]”.

În cele 36 de Cateheze este scoasă în evidenţă, pe lângă multe alte mesaje, lucrarea poruncilor şi virtuţilor, afirmând nevoia fiecărui creştin de a avea un contact viu cu Dumnezeu, a unei comuniuni conştiente cu Hristos.

Gândirea şi scrisul teologic ale lui Simeon aduc un plus de vitalitate în simţirea şi experierea duhovnicească a vieţii harice „ce trebuie să se întemeieze pe taina lui

---

[9] *Pr. Asist. Univ. Dr. Marius Popescu, Sfântul Simeon noul teolog şi actualitatea „noii” sale teologii, Teologia Mistică Poetică, Imnele iubirii dumnezeieşti ale Sfântul Simeon noul teolog - 1000 de ani de la compunerea lor, Editura Basilica, Bucureşti, 2012, p. 377.*

[10] *Conf. Univ. Dr. Dan Chiţoiu, Experiere şi expresie în „imnele iubirii dumnezeieşti”, Teologia Mistică Poetică, Imnele iubirii dumnezeieşti ale Sfântul Simeon noul teolog - 1000 de ani de la compunerea lor, Editura Basilica, Bucureşti, 2012, p. 235.*

[11] *Nichifor Crainic, Sfinţenia împlinirea umanului..., p. 23.*

Hristos Însuşi, uns de către Duhul pentru mântuirea lumii, dar în acelaşi timp, El Însuşi lăcaş al Duhului din vecie” [12].

Opera Catehezelor este „rod al unei experienţei proprii, de o expresie şi o intensitate unică în cadrul epocii în care a trăit” Sfântul Simeon noul teolog; fiind de „cea mai autentică factură ortodoxă”, este rod al unei vieţi inundate de harul, iubirea şi lumina divină, centrul gândirii la care sfântul a ajuns prin curăţire sufletească, prin lacrimi, exercitarea virtuţilor şi rugăciune neîncetată [13].

Pentru ca totul să capete un înţeles în viaţa omului de azi, spunea Sfântul Simeon, trebuie să existe experienţa personală a prezenţei şi puterii lui Hristos Celui viu.

„Deci fericit omul acela, care ascultă cuvintele acestea, le primeşte cu credinţă şi le face pe ele [Mt 7, 24], căci găsind mari bunătăţi, care sunt mai presus de minte şi de cuvânt şi de cuget, va ferici mâna mea nenorocită, care a scris acestea, şi va slăvi pe Domnul Cel milostiv şi mult îndurat care printr-o limbă murdară şi printr-o gură necurată şi murdară le-a încredinţat scrisului ca model de întoarcere şi de pocăinţă şi ca o cale nerătăcită şi prea adevărată a celor ce vor din tot sufletul să se mântuiască şi să moştenească împărăţia care este în însuşi Dumnezeu şi Mântuitorul nostru, Căruia fie slava în veci. Amin.” [14].

---

[12] *Preotul Profesor Boris Bobrinskoy, Împărtăşirea Duhului Sfânt, traducere din limba franceză de Măriuca şi Adrian Alexandrescu, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1999, p. 50.*

[13] *Cf. Pr. Prof. Univ. Dr. Gheorghe Petraru, Cunoaşterea lui Dumnezeu după Sfântul Simeon Noul Teolog..., pp. 129-130.*

[14] *Cat. 23, p. 253.*

Bogdan Cândea – Filocalia

Filocalia, volumul 6, traducere, introducere şi note de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Ed. IBMO, Bucureşti, 2011, 446 p. de Redacţia pe iunie 19th, 2012

Volumul al VI-lea al Filocaliei româneşti cuprinde unele dintre cele mai importante scrieri duhovniceşti ale Sfântului Simeon, noul teolog ***(Capete teologice, Capete morale şi Cuvântări morale)***, cât şi ale părintelui său duhovnicesc, Simeon evlaviosul (Capete morale) şi ale ucenicului său, cuviosul Nichita Stithatul (Capete despre făptuire, despre fire şi despre cunoştinţă; Vederea duhovnicească a Raiului).

Sfântul Simeon s-a născut în 949 la Galata. S-a dedicat de tânăr vieţii monahale, dobândind o bogată viaţă duhovnicească deosebită; pe nedrept condamnat la exil în 1009, apoi reabilitat, el a rămas un mare nevoitor, având până azi meritul de ne a fi înfăţişat o „hristologie practică", prin scrierile sale, vorbind despre „vederea" lui Dumnezeu şi despre lumina dumnezeiască mai mult decât Sfinţii Părinţi anteriori.

Sfântul Simeon ne dă o explicaţie duhovnicească a procesului de unire a omului credincios cu Hristos. Deşi aparent înnoitor în modul de prezentare al realităţilor duhovniceşti, el se încadrează în tradiţia ascetică şi duhovnicească răsăriteană,

analizând şi descriind urcuşul duhovnicesc al omului, de la curăţirea de patimi şi dobândirea virtuţilor, la contemplarea raţiunilor duhovniceşti şi apoi la vederea lui Dumnezeu în lumină şi unirea cu El: ***„Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte pe ele, acela este cel ce Mă iubeşte”*** (Ioan 16, 21).

„El însuşi ne iubeşte, precum a făgăduit”, spune Sfântul Simeon şi astfel ne iubeşte şi Tatăl iar Duhul Sfânt găteşte casa fiinţei noastre, o curăţeşte pentru a primi Sfânta Treime, întâmpinând oarecum împreună cu noi pe Fiul şi pe Tatăl.

Despre acest lucru Părintele Stăniloae spune: „Suntem ridicaţi în circuitul iubirii treimice, fără să ne confundăm totuşi cu Duhul Sfânt şi fără să confundăm persoanele Sfintei Treimi”. Această sălăşluire „întru curăţie cunoscută şi simţită, a Dumnezeirii celei în trei Ipostasuri” e atât împlinirea dorinţei, cât şi începutul unei dorinţe mai puternice.

Silindu-se „să atingă şi să dobândească capătul fără sfârşit”, sufletul poartă în sine pururea „dorinţa nesfârşită şi iubirea nesăturată”, iar această dorinţă a sufletului ajunsă în infinitul iubirii dumnezeieşti nu se stinge, ci e ţinută mereu trează şi îşi află odihna în acest ocean nemărginit al iubirii.

Credinţa în Hristos uneşte sufletul cu El şi-l face părtaş la desăvârşirea lui Hristos. Căci Hristos este izvorul unei puteri nemărginite. ***„Credinţa în Hristos, Adevăratul Dumnezeu, naşte dorinţa după cele bune” spune Sfântul Simeon.*** Astfel adăugăm nevoinţe şi ne arătăm iubirea prin fapte. Fapta bună cerută de Dumnezeu trebuie săvârşită imediat. Altfel, obişnuindu-ne cu amânările se poate întâmpla să n-o mai împlinim niciodată. Vorbind despre cunoştinţa duhovnicească, Sfântul spune că se află „la mijloc între frică şi iubire”. Această cunoştinţă duhovnicească a realităţilor duhovniceşti nu e o cunoştinţă teoretică, rece, ci o cunoştinţă plină de viaţă.

„Există o proporţie directă între iubire şi cunoştinţa duhovnicească, - spune Părintele Stăniloae - întrucât în însăşi cunoştinţa aceasta este iubire şi în iubire cunoştinţă”. Nimeni după Sfântul Ioan evanghelistul n-a mai unit acestea două aşa de mult în trăire, ca Sfântul Simeon, noul teolog. Aceasta a şi făcut să fie numit ulterior „teolog”.

Iubirea unită cu cunoştinţa creşte treptat din fapte, iar faptele sunt manifestări ale iubirii şi ale cunoaşterii. Nuanţa nouă, specifică Sfântului Simeon, constă în punerea accentului în mod deosebit pe simţire, pe conştiinţă, pe iubirea şi pe lumina dumnezeiască. Accentul pus pe simţire şi pe vederea lui Dumnezeu în

lumină nu face decât să dezvolte treapta a treia a urcuşului duhovnicesc al omului care îşi dedică viaţa rugăciunii neîncetate. Căci e vorba de o simţire sfântă, plină de iubirea de Dumnezeu, venită după curăţirea de patimile egoiste.

Punctul de pornire al teologiei Sfântului constă în dorinţa omului de a se mântui. Orice creştin, care doreşte să se mântuiască, trebuie să ajungă la sfinţire sau la conştiinţa harului prezent în el de la Botez. Atunci, deschizându-si omul ochii minţii şi privind firea celor ce sunt, cum n-a mai privit niciodată, se umple de uimire şi-l podidesc, fără să vrea şi fără durere, lacrimile, prin care se curăţeşte cu al doilea botez, cu botezul de care zice Domnul în Evanghelie: ***„De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va intra în Împărăţia Cerurilor”*** (Ioan 3, 5); şi iarăşi : „De nu se va naşte cineva de sus” (Ioan 3, 7). Spunând „de sus”, a dat să se înţeleagă naşterea din Duh. Primul Botez are apa „care preînchipuieşte lacrimile, are mirul ungerii” care e semnul premergător al mirului duhovnicesc al Duhului, afirmă Sfântul Simeon, iar al doilea botez „nu mai este chip al adevărului, ci este însuşi adevărul”. Acest al doilea Botez este curăţitor prin lacrimi de pocăinţă. Aceasta nu înseamnă că harul dumnezeiesc nu lucrează cu adevărat şi în Botezul cu apă şi în taina Mirungerii, ci numai că în aceste taine lucrează prin mijloace văzute şi fără ca primitorul să simtă această lucrare, pe când prin lacrimile iubirii de Dumnezeu lucrarea dumnezeiască e simţită, spune Părintele Stăniloae.

În virtutea acestei conştiinţe, el trebuie să înceapă prin curăţirea de păcate. Pe măsura curăţirii de păcate se iveşte în om simţirea sau vederea lui Dumnezeu cu ajutorul credinţei, harului şi voinţei de mântuire. Darul suprem al vederii lui Dumnezeu poate fi accesibil tuturor creştinilor, dacă se fac vrednici de aceasta. Acesta este sensul patristic al teologiei, ca fiind contemplaţie a lui Dumnezeu, atinsă pe treptele înalte ale curăţiei şi nepătimirii. Cel ce trăieşte desăvârsit în Dumnezeu, văzându-L cu mintea, nu mai simte nici trebuinţă de pocăinţă, căci uită până şi de starea sa, fiind ieşit întreg în Dumnezeu pe Care-L vede, afirmă Părintele Stăniloae.

Adevărata teologie este dialogul cu Dumnezeu, simţirea puternică şi responsabilă a prezenţei Lui. Vederea luminii dumnezeieşti nu e despărţită, pentru Sfântul Simeon, de împărtăşirea de ea, potrivit învăţăturii lui despre simţurile sufleteşti prin care omul duhovnicesc intră se uneşte cu Dumnezeu, aşa cum intră orice om prin simţurile trupului în contact cu lumea materială: de auzirea cu sufletul, adică cu un simţ al sufletului. cel ce-L are pe Hristos „împreună-grăitor se află cu El însuşi într-un dialog direct, şi prin urmare a depăşit cuvintele Scripturii”.

Volumul mai cuprinde ***Capetele morale ale lui Simeon evlaviosul.***

Iluminarea despre care vorbeşte atât de mult Sfântul Simeon, noul teolog o subliniază şi Simeon evlaviosul, părintele său duhovnicesc. Iluminarea este de natură duhovnicească, mergând împreună cu gândul permanent la Dumnezeu şi cu smerenia. ***Conştiinţa permanentă a prezenţei lui Dumnezeu este un dialog neîncetat cu El şi o rugăciune neîncetată.*** Dacă Sfântul Simeon Noul Teolog identifică uneori lumina cu curăţia, părintele său vede lumina legată de gândul neîncetat la Dumnezeu ca pe un mijloc de curăţire. Desigur, starea de curăţie dobândită sporeşte ea însăşi lumina dumnezeiască care se iveşte în suflet prin permanentizarea gândului la Dumnezeu. ***Dumnezeu este menţinut în minte de rugăciunea neîncetată care aduce lumina lui Hristos în inimă. Această idee este comună şi Sfântului Simeon noul teolog, părintelui său Simeon evlaviosul şi ucenicului său Nichita Stithatul.***

Cuvântările morale cuprind învăţătura teologică a Sfântului Simeon. Acesta vorbeşte despre fire, facerea lumii şi zidirea lui Adam. Dumnezeu nu-l crease încă pe om, ci doar „lumea aceasta fusese creată ca un fel de Rai, nestricăcioasă, dar materială şi supusă simţurilor". Ideea că lumea întreagă a fost creată ca un Rai o preia şi Nichita Stithatul în Vederea Raiului. ***Sfântul Simeon încearcă o explicaţie duhovnicească a asemănării omului credincios cu Iisus: „Fiind văzuţi de El, ne-am învrednicit să ne facem asemenea Lui"; în felul aceasta i se transmite omului însuşi puterea duhovnicească a lui Hristos care este lumină, iar lumina lui Hristos văzută de sfinţi nu are formă, ci este prezenţa Lui reală, imposibil de definit, dar simţită cu intensitate, şi este purtătoarea tuturor însuşirilor lui Hristos: blândeţe, iubire, curăţie, putere desăvârşită. Astfel, cel ce o simte ştie că e (una cu) prezenţa lui Hristos şi se schimbă după chipul Lui.***

Omul adevărat este fiul lui Dumnezeu şi ca un adevărat fiu primeşte necontenit de la Tatăl daruri noi, înzestrat în cele din urmă cu tot ce are şi Tatăl: ***„Căci şi zidirea însăşi se va elibera de robia stricăciunii spre eliberarea fiilor lui Dumnezeu"*** (Romani 8, 21). Fiul cel Unul-Născut S-a făcut om şi înviind, ne-a descoperit filiaţia noastră dumnezeiască şi înălţimea la care putem ajunge. Întrebându-se care va fi strălucirea de pe urmă a zidirii, Sfântul Simeon găseşte răspunsul dat chiar de Apostolul Pavel: ***„Nu toţi vom adormi, dar toţi ne vom preschimba într-o clipă"***(1 Corinteni 15, 40). Astfel, ***fiecare om îşi va avea locaşul său şi strălucirea sa, care este strălucirea dăruită lui de Dumnezeu. Comuniunea aceasta în Dumnezeu o vor avea cei drepţi. „Vai însă celor ce se vor afla atunci în afara casei aceleia!" exclamă Sfântul Simeon.***

O altă idee exprimată este asemănarea între Biserică şi Împărăţia Cerurilor. Hristos este în Biserică şi Biserica în Hristos, formând un singur trup.

Fiecare din noi credem în Fiul lui Dumnezeu şi în Fiul pururea Fecioarei şi Născătoarei de Dumnezeu Maria şi crezând, „primim cuvântul despre El cu credinţă în inimile noastre”. ***„Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, rămâne întru Mine şi Eu întru el”*** (Ioan 6, 56). Cuvântul se află şi în noi ca o sămânţă. Hristos este totuşi „trupeşte” în trupul nostru. Dar Sfântul Simeon spune că e „netrupeşte”, înţelegând că e ca un trup copleşit de Duhul Său cel Sfânt.

Credinţa creşte pe măsura faptelor şi a virtuţilor iar iubirea creşte şi ea neîncetat fiind o manifestare a credinţei care sporeşte şi nu poate fi separată de fapte. ***„Iar în aceasta vei vedea purtată ca într-un car de heruvimi iubirea, care este Hristos” spune Sfântul Simeon.*** Faptele eliberează de cele trecătoare, descoperindu-ne lumina netrecătoare care este Dumnezeu. ***„Şi a plecat cerurile şi s-a pogorât şi întuneric sub picioarele Lui”*** (Psalm 17, 10). La întrebarea „Ce este întunericul acesta ?” Sfântul răspunde: „Trupul Domnului”, despre care Părintele Stăniloae spune: „Este interesantă asemănarea trupului Domnului cu un întuneric, întunericul de care Dumnezeu era înconjurat pe muntele Sinai” şi care a fost interpretat de Sfântul Grigorie de Nyssa şi de Dionisie Areopagitul ca taina care înconjoară pe Dumnezeu.

Una din trăsăturile teologiei Sfântului Simeon evlaviosul este că e o teologie a „conştiinţei” după cum singur afirmă: „Şi deschizându-şi gura conştiinţei lui, îţi va spune în chip sigur adevărul”. Conştiinţa este recunoaşterea plină de simţire a stării păcătoase a omului. Fără această conştiinţă, omul nu poate „simţi” prezenţa lui Dumnezeu. Astfel trebuie înţeleasă „simţirea” harului despre care vorbeşte Sfântul Simeon, aceasta fiind o condiţie a mântuirii. ***Conştiinţa este o „simţire” în general, dar în acelaşi timp o simţire „a prezenţei lui Dumnezeu” care-l ajută pe om să recunoască păcatul şi să se lepede de el. „Simţirea” prezenţei lui Dumnezeu este „lumina” lui Dumnezeu, ceea ce înseamnă cunoaşterea evidentă a prezenţei Lui.***

Sfântul Simeon deosebeşte înţelegerea sau înţelesul intelectual al lucrului fizic sau duhovnicesc de „vederea” lui duhovnicească. El „atribuie minţii şi capacitatea contemplaţiei înţelegătoare”. ***„Ce înţelegere va avea el despre un lucru pe care încă nu l-a văzut” se întreabă Sfântul Simeon şi „de unde şi-l va procura, ca să-l înfăţişeze ?”*** Dar „înţelesul” şi „înţelegerea” urmează numai după „vedere”. El atribuie acelaşi rol „simţirii”.

Sfântul Simeon, ca şi ceilalţi Sfinţi Părinţi, vede în „minte” şi în lucrarea ei „înţelegătoare” atât funcţia intelectuală de sesizare a înţelesului, cât şi pe cea „văzătoare”, sau de „simţire” a realităţilor „inteligibile”, obiective şi ele, spune

Părintele Stăniloae. Nu numai sfinţii, care au avut vederi ale lui Dumnezeu, pot vorbi despre El, ci noi toţi trebuie să credem ceea ce „au văzut” sfinţii. Părintele Stăniloae spune că prin aceasta Sfântul Simeon afirmă primatul revelaţiei lui Dumnezeu şi al experienţei întru sfinţenie.

Cuvântarea a cincea se adresează celor ce cred că au „în ei pe Sfântul Duh în chip neştiut, fără să simtă deloc lucrarea Lui” şi celor ce afirmă că oamenii nu pot să vadă în viaţa de aici slava Lui.

Vederea este vedere a luminii, adică a unei realităţi care manifestă un sens, deci procură o cunoaştere. „Da, Eu sunt Dumnezeu cel care M-am făcut om pentru tine. Şi iată te-am făcut pe tine, precum vezi şi te voi face dumnezeu”.

Sfântul Simeon arată: „cunoaşte voia Lui cea sfântă şi bineplăcută şi desăvârşită” (cf. Romani 12, 2). Nu e vorba numai de voia generală a lui Dumnezeu, pe care o deducem cu mintea, ci de voia Lui din acel moment, voie care vrea ceva potrivit acelui moment. ***Aceste Cuvântări morale întăresc ideea Creştinismului care deschide oamenilor dorinţa şi putinţa înlăturării separaţiei între ei şi Dumnezeu, prin Hristos.***

„Ei vor fi dumnezei în Dumnezeu prin har sau prin împărtăşire” după cum afirmă şi Părintele Stăniloae.

Cele 300 de Capete despre făptuire, despre fire şi despre cunoştinţă ale Cuviosului Nichita Stithatul sunt scrieri teologico-duhovniceşti.

Cuviosul Nichita Stithatul s-a născut către 1005 petrecând câţiva ani în apropierea Sfântului Simeon Noul Teolog, iar înaintea morţii acestuia a primit ascultarea să-i publice scrierile. Neglijând să o facă, Sfântul Simeon i-a reamintit-o, prin vedenie, la 13 ani de la moartea lui. Cuviosul Nichita a îndeplinit ascultarea fără să adauge despre el însuşi nimic.

Capetele cuprind învăţătura sa: „Socotesc că patru sunt cauzele virtuţilor îmbinate în treimea desăvârşită”. Urcuşul duhovnicesc trebuie făcut în trepte, într-o anumită ordine: cea dintâi dintre ele este animată de aspiraţia spre nepătimire; a doua este voinţa de curăţie; a treia tinde spre sălăşluirea Sfintei Treimi în suflet, a patra este nevoia sufletului de a propovădui cunoştinţa de Dumnezeu la care a ajuns.

Autorul vorbeşte apoi despre simţurile superioare: văzul şi auzul, care nu trebuie scăpate din frâu raţiunii ce sălăşluieşte în ele pentru că atunci vor fi scăpate din

frâu şi simţurile inferioare, ce pot fi înfrânate doar prin mijlocirea simţurilor superioare.

Virtuţile nu sunt numai o deschidere spre ceilalţi, ci şi o înălţare spre cer. „Cele patru virtuţi cardinale sunt cei patru cai ai carului cu care ne înălţăm spre cer” spune Cuviosul. Mintea sau înţelegerea nu are deci numai un rost teoretic, ci şi un rost practic, altruist şi plin de adevărata simţire. Dacă lepădăm răul din noi şi „ne curăţim inima prin lacrimile pocăinţei” mai spune acesta, „ne facem părtaşi de venirea Mângâietorului” şi-L vom vedea pe „Dumnezeu în lumină veşnică şi fiind văzuţi de Dumnezeu”.

Voinţa se opune căderii sufletului într-o stare de robie sub pornirile trupeşti iar neîncrederea în toţi şi în toate deschide un adânc prăpăstios în faţa sufletului, precizează Părintele Stăniloae.

Cuviosul Nichita mai vorbeşte despre transparenţa luminoasă a celor buni şi a sfinţilor cât şi de faţa întunecoasă a celor răi. În ochi se văd gândurile rele ce fac feţele întunecate, iar cele bune le fac luminoase. Iar în lumina feţei sfinţilor se vede şi lucrarea Sfântului Duh.

Cel care vede raţiunile lucrurilor nu se mai lăcomeşte spre posedarea lor, căci vede originea acestor raţiuni în Dumnezeu şi vede pe Dumnezeu ca purtător de grijă al lor. Cuviosul Nichita subliniază modul prin care sufletul se curăţeşte de cele trei patimi: iubirea de plăceri, iubirea de arginţi şi iubirea de slava deşartă, urcând pe cele trei trepte: a înfrânării, a vederii raţiunilor dumnezeieşti ale lucrurilor şi a cunoştinţei tainice de Dumnezeu. Dragostea este o biserică, pentru că aflându-te în ea, te afli în comuniune curată cu Dumnezeu şi cu oamenii.

Starea omului influenţează vederea ochilor, auzul urechilor, care proiectează peste lucruri înfăţişări ce răspund stării lui sufleteşti. În casa virtuţilor se odihneşte Dumnezeu, pentru că, prin smerenie, este o casă deschisă curăţiei, păcii, iubirii. Dar nu-L vom afla într-un suflet egoist, întunecat, arată Părintele Stăniloae.

Cuviosul Nichita adaugă: „priveşte pe omul zidit de firea cea în trei ipostasuri şi unică, drept chip al ei”. Omul e chip al lui Dumnezeu şi prin faptul că nu există ca o unică persoană, ci totdeauna legat în mod nedespărţit de celelalte. Prin viaţă curată se ajunge la cunoaşterea fără greşeală a lui Dumnezeu şi a dogmelor prin care se întăreşte viaţa duhovnicească. ***Numai iubirea odihneşte sufletul şi o găsim numai lângă Hristos, unit într-o iubire desăvârşită cu Tatăl şi cu Duhul.*** Smerenia este în Hristos, care este izvorul ei, de la El învăţăm smerenia şi luăm

puterea pentru ea pentru iubirea aproapelui pusă mai presus de orice. Dar iubirea veşnic persistentă, care ne poate da o veşnică odihnă o găsim numai lângă Hristos, unit într-o iubire desăvârşită cu Tatăl şi cu Duhul, ne mai spune Părintele Dumitru Stăniloae.

În concluzie volumul de faţă, prin conţinutul său centrat pe modul dezvoltării vieţii duhovniceşti, precum şi pe etapele şi diagnoza acesteia, se recomandă de la sine tuturor celor ce doresc aprofundarea spiritualităţii ortodoxe autentice în scopul practicării ei. De asemenea, lucrările din acest volum, prin cuprinderea gândirii teologice a unuia dintre marii teologi ai Bisericii, precum Sfântul Simeon, pot constitui repere pe drumul unei drepte şi neînşelate cugetări în spaţiul teologiei contemporane.

Orthodoxwiki - Simeon, noul teolog

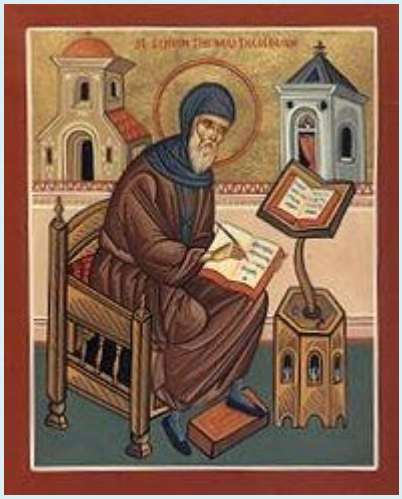

Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Simeon noul teolog (în limba greacă: Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος; 949–1022) este unul din cei trei sfinți ai Ortodoxiei care poartă titlul de „cuvântător de Dumnezeu” (ceilalți doi fiind Sfântul apostol și evanghelist Ioan și Sfântul Grigorie Teologul). Prăznuirea lui în Biserica Ortodoxă se face în ziua de 12 martie.

Viața

Sfântul Simeon noul teolog s-a născut în anul 949 în Basileion (în latină: Iuliopolis), provincia Galateea din Asia Mică și a studiat la Constantinopol. Tatăl său l-a pregătit pentru o carieră în avocatură și pentru o scurtă perioadă tânărul a ocupat o poziție înaltă la curtea imperială. La vârsta de 14 ani l-a întâlnit pe vestitul părinte Simeon evlaviosul la Mănăstirea Studion, care avea să-i marcheze adânc dezvoltarea spirituală. Tânărul a rămas în lume pentru mai mulți ani, pregătindu-se pentru viața monahală sub ascultarea părintelui, iar când a împlinit 27 de ani a intrat în mănăstire.

Sfântul Simeon evlaviosul i-a recomandat tânărului să citească scrierile Sfântului Marcu Ascetul (prăznuit la 5 martie), pe lângă alți scriitori duhovnicești. El a citit acele cărți cu atenție și punea în practică ceea ce citea. În mod deosebit l-au impresionat trei puncte din cartea Sfântul Marcu „Despre legea duhovnicească”[1]:

- ✓ *În primul rând, trebuie să-ți asculți conștiința și să faci ce-ți spune ea, dacă dorești să-ți vindeci sufletul.*

- ✓ *În al doilea rând, numai prin îndeplinirea poruncilor poți atrage asupra ta harul Sfântului Duh.*
- ✓ *În al treilea rând, cel ce se roagă numai trupește fără cunoștința spirituală este ca și orbul care a strigat „Fiul lui David, ai milă de mine" (Luca 18,38). Când orbul și-a recăpătat vederea, atunci L-a numit pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu (Ioan 9,38).*

Sfântul Simeon s-a hrănit cu dragostea pentru frumusețea duhovnicească și a încercat să o dobândească. Pe lângă pravila dată de părintele său, conștiința îi spunea să mai adauge câțiva psalmi și metanii, repetând constant „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!" Bineînțeles că și-a ascultat conștiința.

În timpul zilei ajuta oamenii nevoiași care locuiau în palatul lui Patrichie, iar noaptea rugăciunile lui se prelungeau, prinzându-l miezul nopții la rugăciune.

Odată, în timp ce se ruga, o lumină divină, foarte strălucitoare, a coborât asupra lui, inundând camera. N-a văzut decât lumina în jurul său și nu a mai simțit pământul de sub el. I s-a părut că el însuși s-a transformat în lumină. Apoi mintea i-a urcat la ceruri și a văzut o a doua rază, mai strălucitoare ca cea dintâi, iar la capătul ei părea că se afla Sfântul Simeon evlaviosul, cel care i-a dat spre citire scrierile Sfântului Marcu Ascetul.

La șapte ani după acea viziune, Sfântul Simeon a intrat în mănăstire, unde a înăsprit postul și privegherea, învățând lepădarea de sine. Vrăjmașul mântuirii noastre i-a ridicat pe frații din mănăstire împotriva Sfântului Simeon, care era indiferent la laudele sau reproșurile altora. Datorită nemulțumirilor din mănăstire, Sfântul Simeon a fost trimis la mănăstirea Sfântul Mamas din Constantinopol. El a primit schima monahală acolo, înăsprindu-și nevoințele duhovnicești.

Prin citirea Sfintelor Scripturi și a scrierilor sfinților părinți, precum și prin conversațiile pe care le purta cu alți sfinți părinți, el a atins un nivel duhovnicesc înalt, îmbogățindu-și cunoștințele ziditoare de suflet.

Prin anul 980, Sfântul Simeon a fost făcut egumen al Mănăstirii Sfântului Mamas și a rămas în funcție timp de 25 de ani. El a reparat și restaurat mănăstirea care avusese de suferit din cauza neglijenței fraților și a impus ordine în viața călugărilor mănăstirii.

Această disciplină monastică strictă pe care sfântul se lupta să o respecte a adus multe nemulțumiri în rândul fraților. Odată, după Sfânta Liturghie, câțiva călugări

l-au atacat și aproape că l-au omorât pe Sfântul Simeon. Când patriarhul Constantinopolului i-a scos din mănăstire și vroia să-i predea autorităților civile, Sfântul Simeon a cerut ca aceștia să fie tratați cu blândețe și să fie lăsați să trăiască în lume.

Prin anul 1005, Sfântul Simeon s-a retras din funcția de egumen în favoarea lui Arsenie, stabilindu-se undeva lângă mănăstire, în liniște. Acolo el a creat operele sale teologice, din care unele fragmente apar în Filocalie.

Tema primară a scrierilor sale este activitatea ascunsă a perfecțiunii duhovnicești și lupta cu patimile și gândurile rele. El a scris și instrucțiuni pentru călugări: „Capitole teologice și practice", „Tratat despre cele trei metode de rugăciune" și un „Tratat despre credință". Mai mult, Sfântul Simeon a fost și un poet creștin, scriind „Imnuri despre iubirea divină", în jur de 70 de poezii cu semnificație religioasă profundă.

Învățăturile neprețuite ale Sfântului Simeon despre misterele rugăciunii minții și despre lupta duhovnicească i-au adus supranumele de noul teolog. Aceste învățături nu au fost creația Sfântului Simeon, ci fuseseră uitate în timp. Unele dintre ele păreau ciudate și de neacceptat pentru contemporanii săi, ceea ce a dus la conflicte cu autoritățile ecleziastice din Constantinopol, iar Sfântul Simeon a sfârșit prin a fi exilat din oraș. El a traversat strâmtoarea Bosfor și s-a stabilit la vechea mănăstire a Sfintei Marina.

În anul 1022, la 12 martie, sfântul a adormit în pace întru Domnul. În timpul vieții sale a primit darul facerii de minuni și chiar după moartea sa s-au petrecut numeroase minuni, printre care găsirea miraculoasă a icoanei sale.

Viața sa a fost scrisă de ucenicul său, Sfântul Nichita Stithatul.

Scrieri ale Sfântului Simeon, noul teolog

Câteva din scrierile Sfântului Simeon se pot găsi în Filocalia, (traducere de Prof. Dr. Dumitru Stăniloae), vol. I, ediția a II-a, Institutul de arte grafice „Dacia Traiană" S.A., Sibiu, 1947, pag. 230 (disponibil online)

Imnografie

Tropar, glas 8: Cu izvoarele lacrămilor tale ai udat stearpa pustie, și cu suspinuri din adâncurile sufletului ai arătat lucrurile tale însutit roditoare, a toată lumea

luminător făcându-te, cu minuni strălucit. Simeoane Părintele nostru, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să se mântuiască sufletele noastre.

Alt tropar, glas 3: Primind, Părinte Simeoane, dumnezeiască strălucire în suflet, arătatu-te-ai lumii prea strălucită lumină ce toată întunecimea izgonește și ai chemat pre toți a căuta cel al Sfântului Duh harul, pre carele au pierdut; cuvioase Părinte, roagă pe Hristos Dumnezeu să dăruiască nouă mare milă.

Condac, glas 4: Astăzi Biserica lui Hristos se bucură, strălucit prăznuind pomenirea ta, pe care cu cuvinte și rugăciuni o ai împodobit, și fii credinței la cereștile lăcașuri ai povățuit, și cu negrăită Lumină ai străluminat, strălucire primind de la Hristos Dumnezeu, Soarele nostru, Simeoane cuvioase.

Note: Filocalia, (traducere de Prof. Dr. Dumitru Stăniloae), Vol. I, Ediția a II-a, Institutul de arte grafice „Dacia Traiană” S.A., Sibiu, 1947, pag. 230 disponibil online

Icoane

"Dumnezeu nu este nicăieri pentru cei ce privesc trupeşte, căci e nevăzut. Dar pentru cei ce înţeleg duhovniceşte este pretutindeni; căci e de faţă, fiind în toate şi în afară de toate. El este în toate şi aproape de cei ce se tem de El (Ps. LXXXIV, 10), dar mântuirea Lui e departe de cei păcătoşi (Ps. CXVIII, 155). "

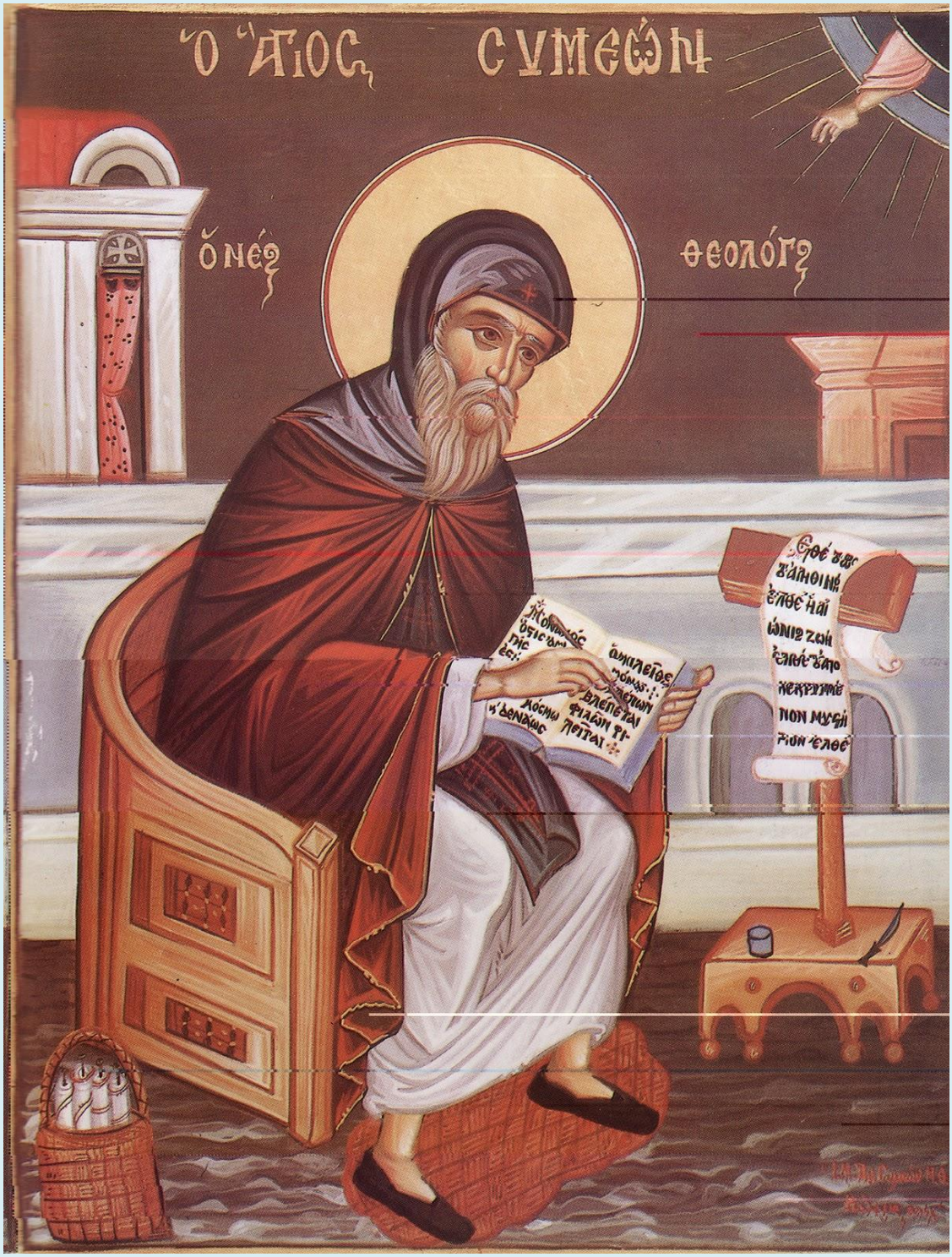

"Luarea aminte este o trezvie a omului la sine însuşi. Dacă aceasta este permanentă, se evită toate păcatele şi omul face numai binele de toate felurile, adică se deprinde cu toate felurile de bine şi acestea sunt virtuţile."(din Filocalie - Metoda sfintei rugăciuni şi atenţiuni.)

"Inima curată aduce mintea în stare de a cunoaşte pe Dumnezeu. Curăţia inimii este temeiul cunoştinţei noastre duhovniceşti."

The vision of St. Symeon the New Theologian

"Dumnezeu este Lumină şi cei pe care-i face vrednici să-L vadă Îl văd ca Lumină. Cei ce n-au văzut această Lumină, nu L-au văzut pe Dumnezeu, căci Dumnezeu este Lumină."

"Postul, acest doctor al sufletelor noastre, (…) îl face pe fiecare să ia aminte la sine însuşi şi-l învaţă să-şi amintească de păcatele şi de lipsurile sale."

Icon of two great Fathers of the Church: St. Maximos the Confessor and St. Symeon the New Theologian

"Mintea încălzită de dorul lui Dumnezeu, nu mai acordă atenţie gândurilor străine de El. Inima nu se mai îngustează prin plăcerea pentru lucrurile mărginite la care se referă aceste gânduri, ci se încălzeşte de dragostea lui Dumnezeu cel nesfârşit şi îi cântă cu foc." (Sfântul Simeon Noul Teolog - din Filocalie - Metoda sfintei rugăciuni şi atenţiuni)

Sfântul cuvios Teofan mărturisitorul, Sfântul Grigorie dialogul, episcopul Romei, Sfântul Simeon noul teolog - Icoană sec. XX, Mănăstirea Panahrantou, Megara (Grecia)

"Sârguieşte-te să nu superi pe cineva fie cu cuvântul, fie cu fapta, ci să-i mângâi pe aceia care sunt supăraţi de alţii, pe cât e cu putinţă."

Ὁ Ἅ. ΘΕΟΦΑΝΗΣ
Ὁ Ἅ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Ὁ Ἅ. ΣΥΜΕΩΝ

Sf. Cuv. TEOFAN
MĂRTURISITORUL
Sf. Ier. GRIGORIE
DIALOGUL
Sf. Cuv. SIMEON
NOUL TEOLOG

12 martie

Sf. Cuv. TEOFAN
MĂRTURISITORUL
Sf. Ierarh GRIGORIE
DIALOGUL
Sf. Cuv. SIMEON
NOUL TEOLOG

12 martie

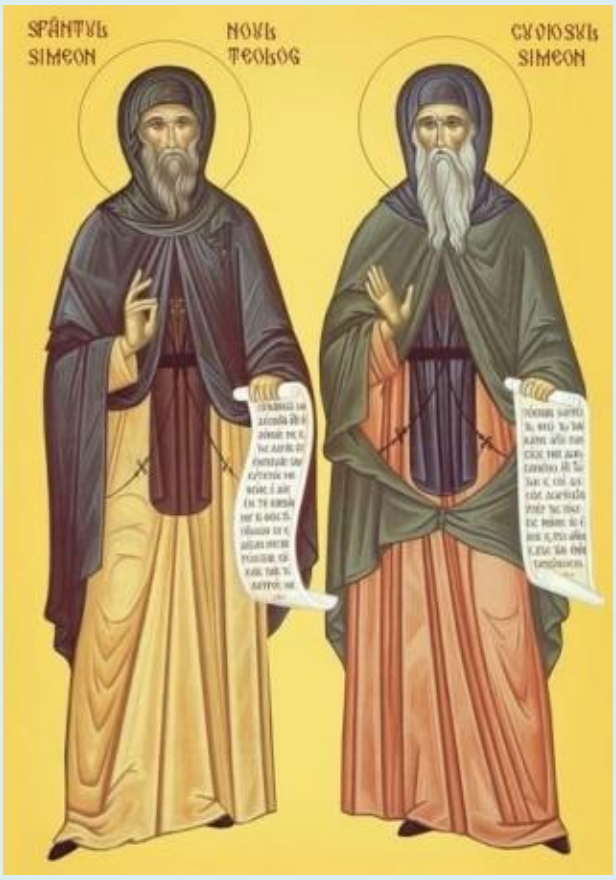
SFÂNTUL
SIMEON
NOUL
TEOLOG
CUVIOSUL
SIMEON

IISUS
HRISTOS
SF. CUV. SIMEON NOUL TEOLOG
SF. CUV. SIMEON EVLAVIOSUL

Ὁ ἅγιος
Συμεὼν
Ὁ νέος θεολόγος
Ὁ ἅγιος
Συμεὼν
Ὁ εὐλαβής

12 martie

Nimeni nu poate cunoaşte cum se cuvine, cu ochii sensibili, mărimea cerului şi lăţimea pământului şi raţiunile tuturor celorlalte. Căci cum va putea cineva înţelege cu ochii trupului cele ce întrec mintea şi înţelegerea? Numai mintea curăţită de gânduri şi eliberată de prejudecăţi şi luminată de mintea şi de harul lui Dumnezeu va putea încerca cum se cuvine, după măsura luminării primite, să contemple făpturile.

Cel ce vede pe Unul, prin Unul se vede şi pe sine şi pe toţi şi pe toate. Dar fiind ascuns în toate, nu priveşte la nimic din toate.

SFANTUL
NOUL
SIMEON
TEOLOG
VINO,
LUMINĂ
NEÎNSERATĂ
VINO, TAINĂ
ASCUNSĂ,
VINO, TU,
SINGURUL
PE CEI SIN-
GUR, CĂCI
TU VEZI CĂ
EU SUNT
SINGUR!

SF. SIMEON
NOUL TEOLOG

Ὁ ἅγι ος
Συ με ὼν
Ὁ νέος
θεολόγος
εὐχαρστῶ σοι
δέσποτα ὅτι ἠ-
λέησάς με, κ
τῆς χαρᾶς σου
ἐμπιπλᾶς γλυ-

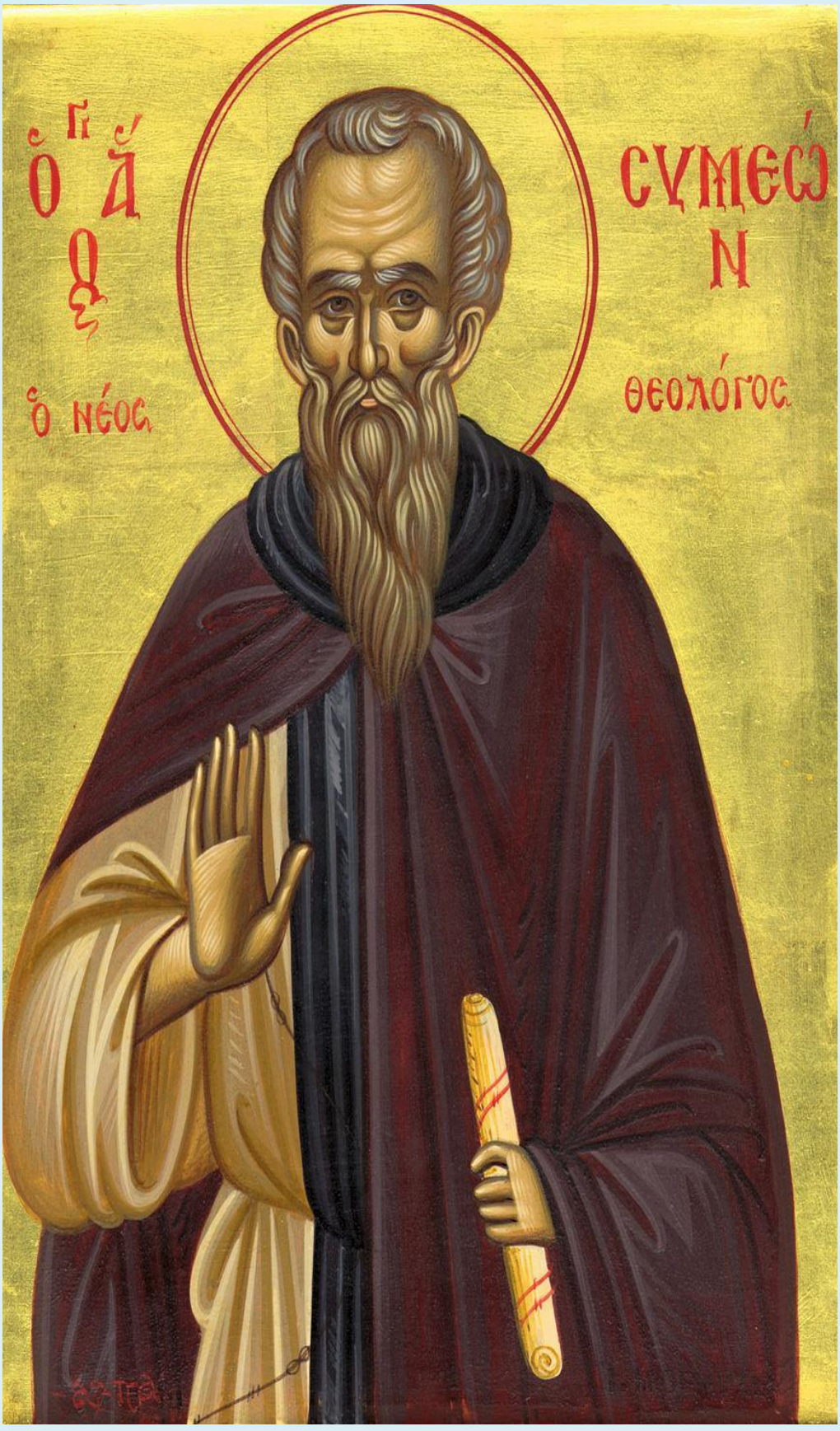
Ο ΑΓΙΟΣ
ΣΥΜΕΩΝ
Ο ΝΕΟΣ
ΘΕΟΛΟΓΟΣ

CΥΜΕΩΝ
ὁ νέος
θεολόγος

ἐᾶτε ἡ
κέλλη μ
μόνον ἐγ
κεκλεισμ
ένον

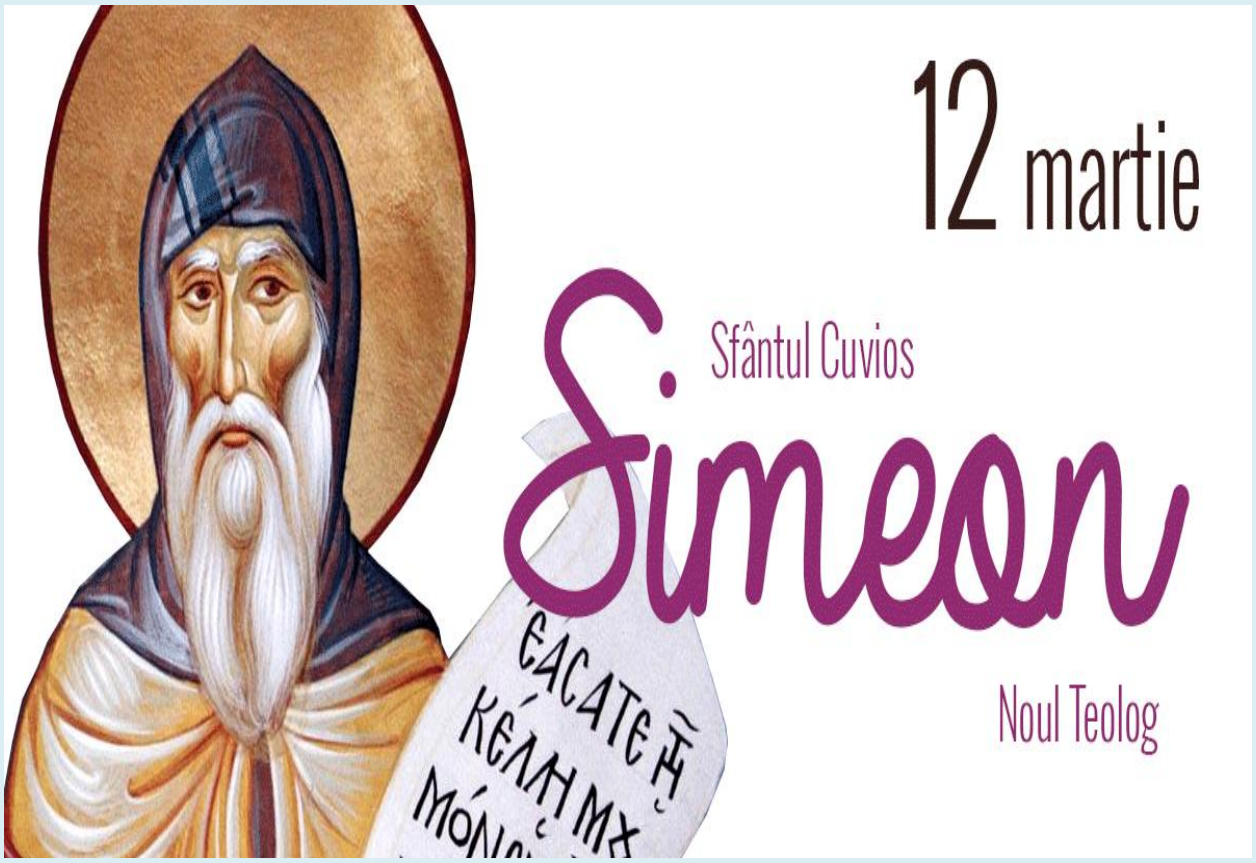
12 martie
Sfântul Cuvios
Simeon
Noul Teolog

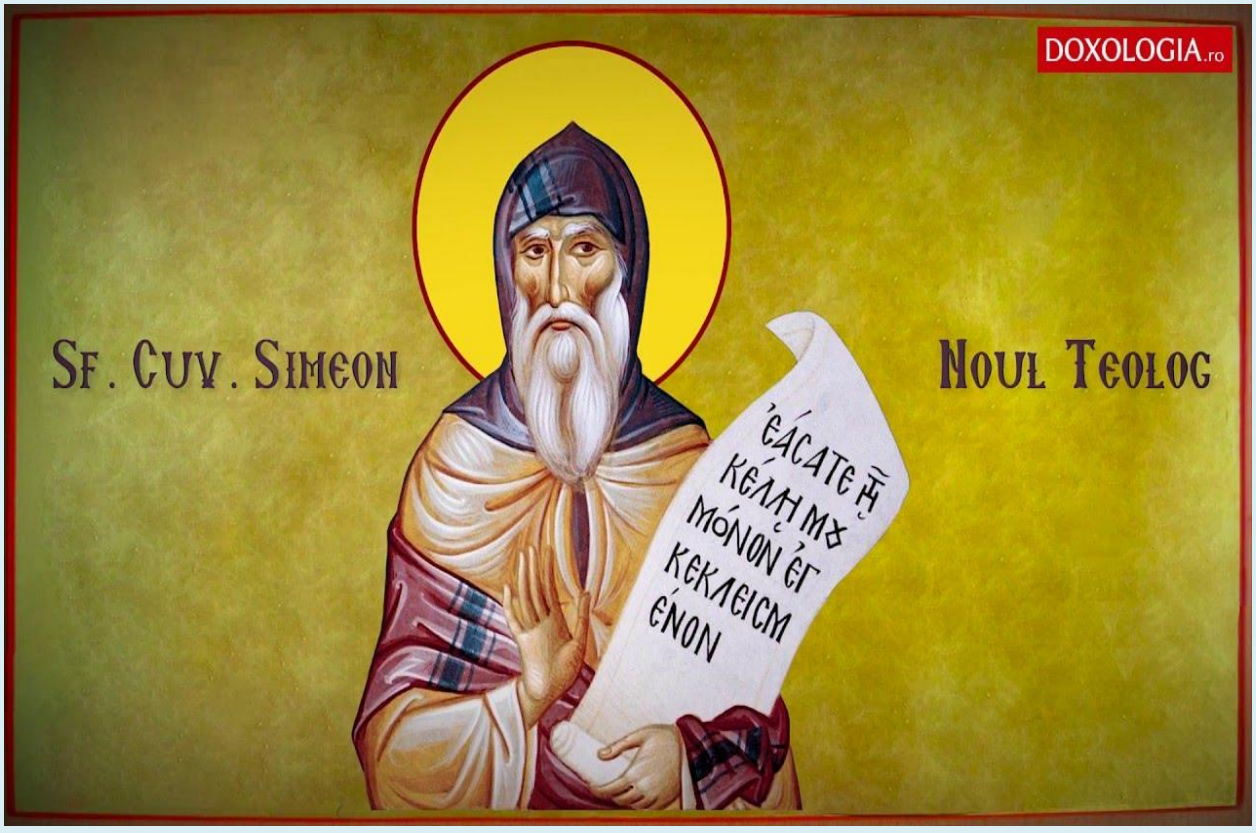
DOXOLOGIA.ro
SF. CUV. SIMEON
NOUL TEOLOG

DOXOLOGIA.ro
Sf. Cuv. Simeon
Noul Teolog

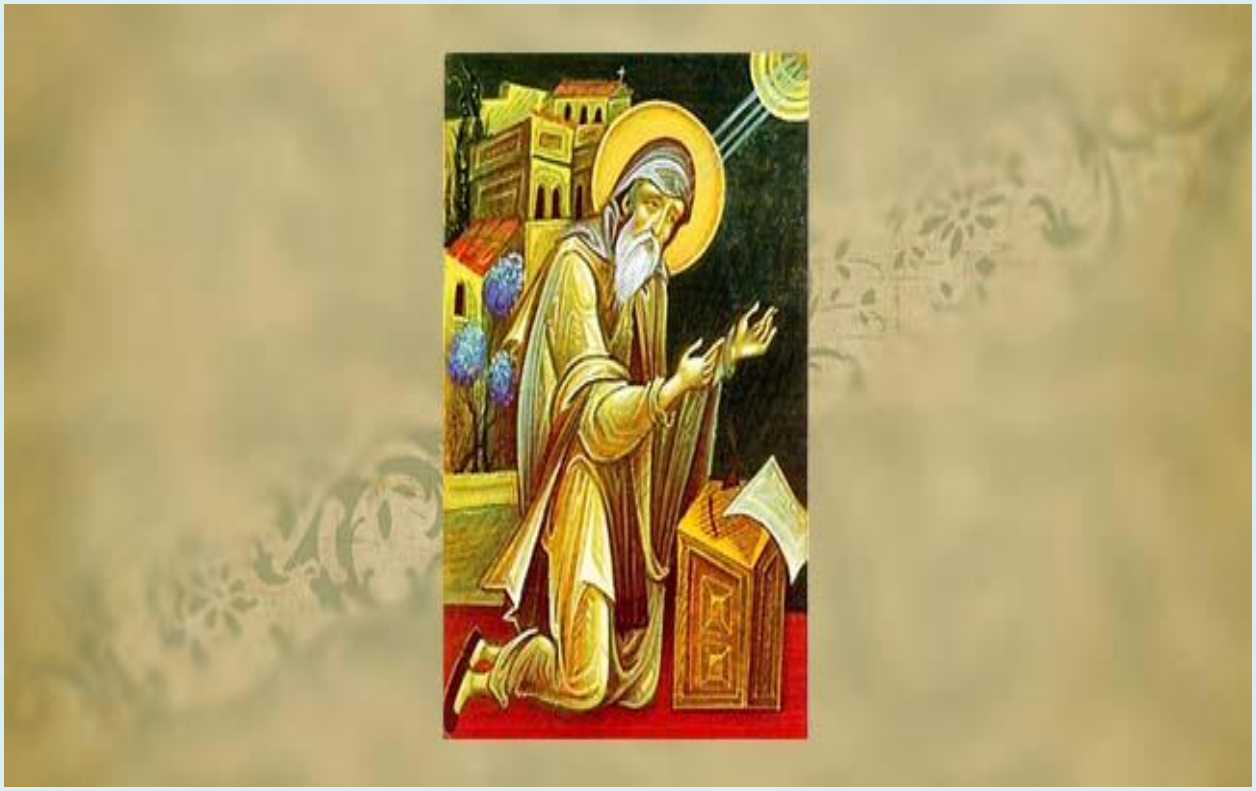

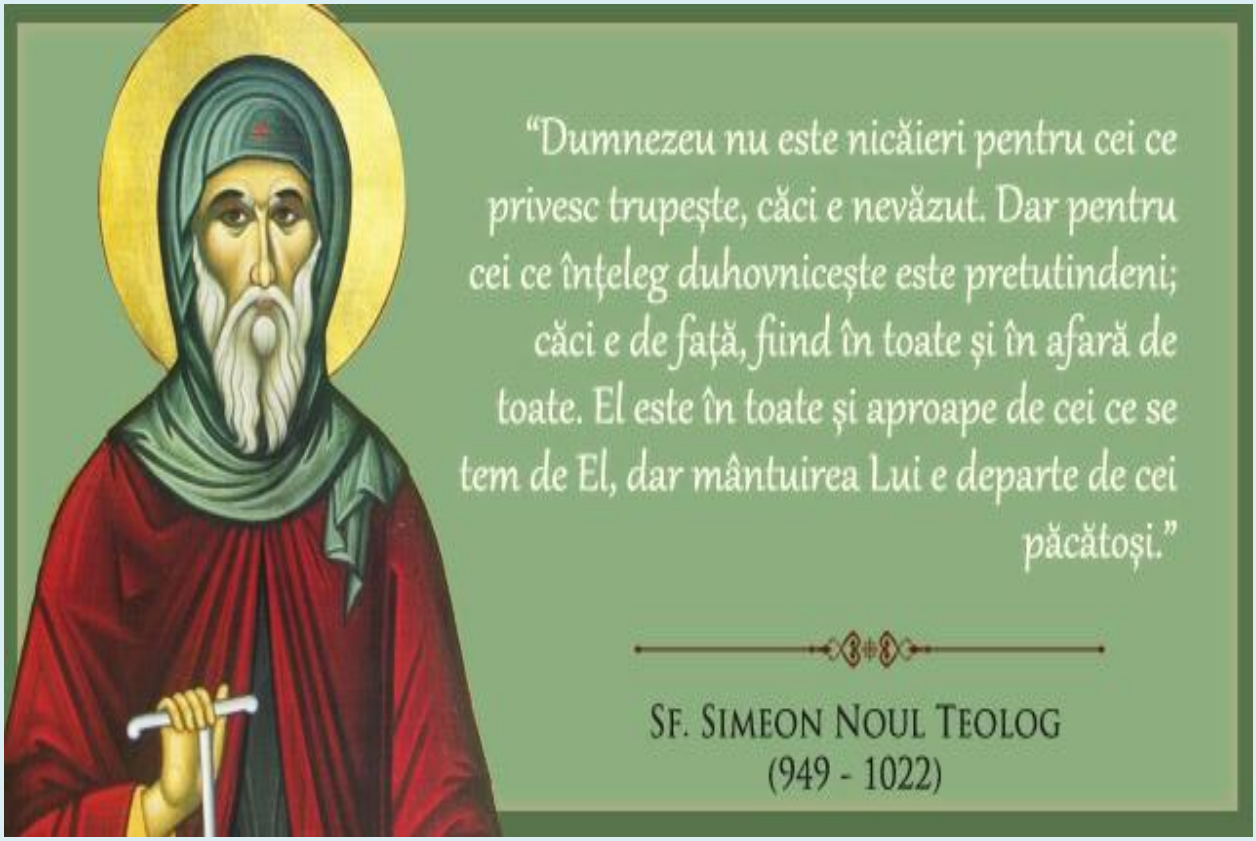
"Dumnezeu nu este nicăieri pentru cei ce privesc trupește, căci e nevăzut. Dar pentru cei ce înțeleg duhovnicește este pretutindeni; căci e de față, fiind în toate și în afară de toate. El este în toate și aproape de cei ce se tem de El, dar mântuirea Lui e departe de cei păcătoși."
Sf. Simeon Noul Teolog
(949 - 1022)

"Domnul a primit să ia asupra Sa chipul fiecărui om lipsit și să Se unească pe Sine cu fiecare, ca fiecare, văzând pe fratele său ca pe Dumnezeu, să-l primească și să-l socotească ca pe Acela și să deșerte avutul său spre slujirea lui, precum și Hristos Și-a vărsat sângele Său pentru mântuirea noastră."
Sfântul Simeon Noul Teolog
949 - 1022

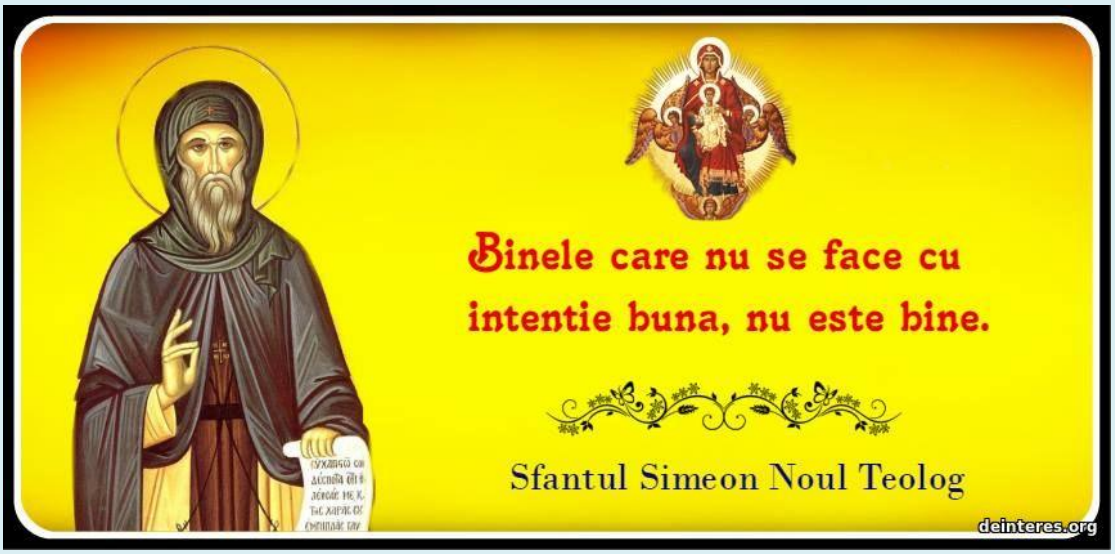
Binele care nu se face cu intentie buna, nu este bine.
Sfantul Simeon Noul Teolog
deinteres.org

Sfințenia noastră este un efect și nu o cauză; atâta timp cât ochii ne sunt ațintiți cu suficiență pe propria noastră curățenie, lucrurile nu sunt în ordine.
RO.JAROFQUOTES.COM

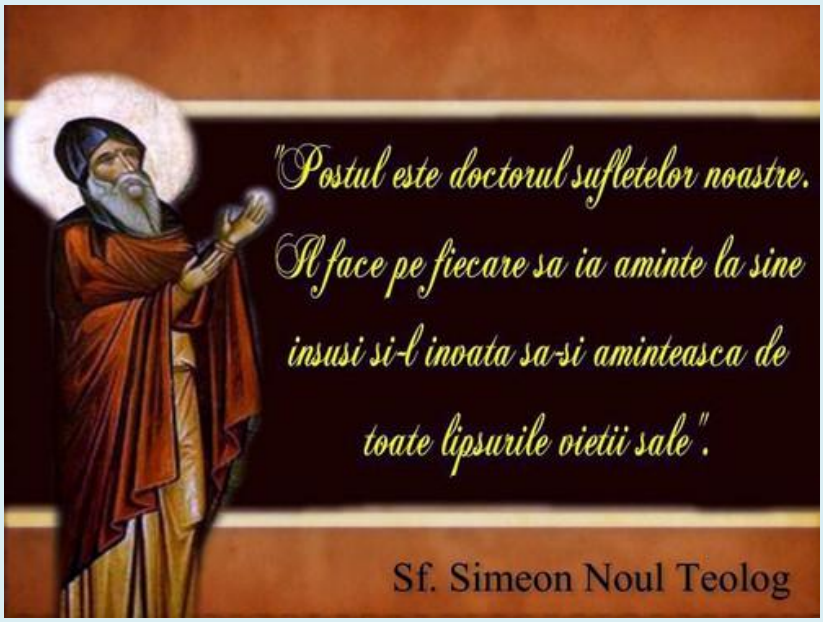
"Postul este doctorul sufletelor noastre.
El face pe fiecare sa ia aminte la sine
insusi si-l invata sa-si aminteasca de
toate lipsurile vietii sale".
Sf. Simeon Noul Teolog

Spada cucereşte biruința, inteligența
asigură supremații politice, numai
dreptatea face cuceriri morale.
RO.JAROFQUOTES.COM

Sunt om prin fire şi Dumnezeu prin
har; prin dragostea Domnului.
RO.JAROFQUOTES.COM

Vedem că celor ce navighează pe mare nu li se spune izbaviţi pentru că au parcurs atâtea şi atâtea mile, ci doar când au ajuns în port şi calcă pe pământ.

— Sfântul Simeon Noul Teolog

citatepedia.ro

Sa fii activ intr-un chip degajat, ca o pasare în zborul ei vesel, ca un artist, fericit in inaripata lui straduinta de a gasi expresia justa a ceea ce contempla.
RO.JAROFQUOTES.COM

Astfel, numai după sosirea lui Abraham în grotă îşi găsesc Adam şi Eva liniştea... Înaintea sosirii sale, ei nu putuseră să intre în paradis.
RO.JAROFQUOTES.COM

Căinţa îl face pe om primitor al iertării pe care i-o dăruieşte Dumnezeu, dar iertarea se dă prin Biserică.
RO.JAROFQUOTES.COM

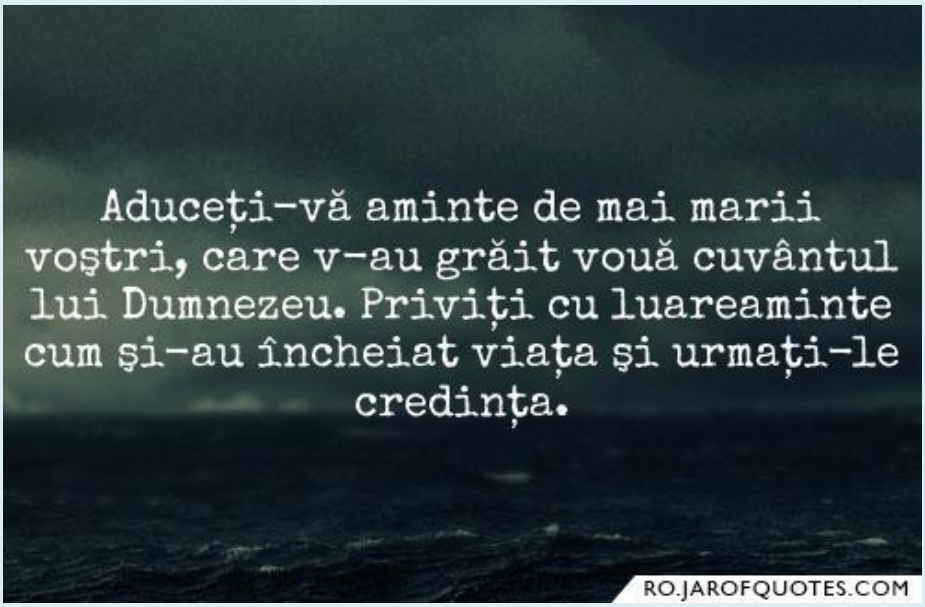
Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu. Priviți cu luareaminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința.
RO.JAROFQUOTES.COM

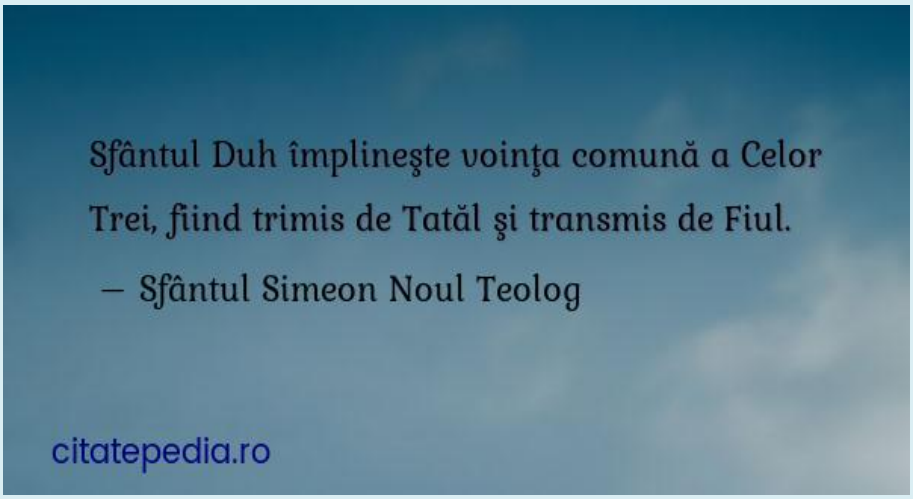
Sfântul Duh împlineşte voinţa comună a Celor Trei, fiind trimis de Tatăl şi transmis de Fiul.
– Sfântul Simeon Noul Teolog
citatepedia.ro

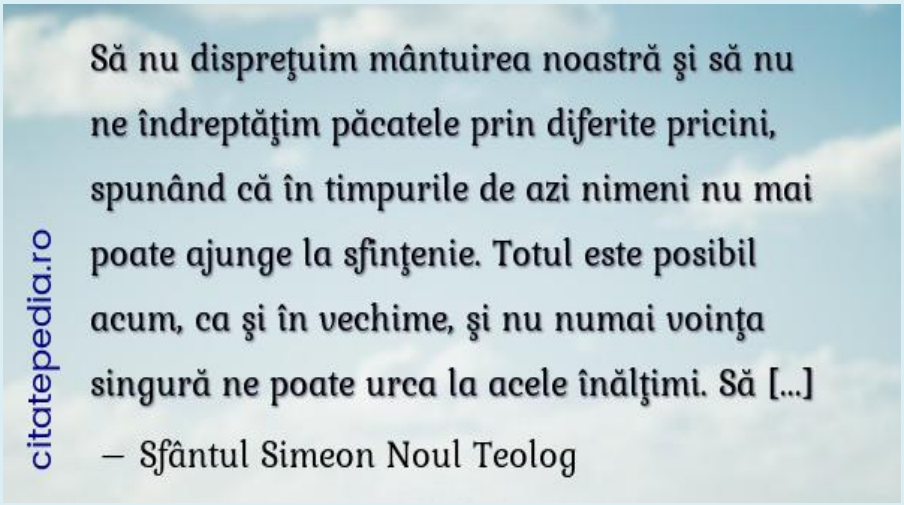
Să nu dispreţuim mântuirea noastră şi să nu ne îndreptăţim păcatele prin diferite pricini, spunând că în timpurile de azi nimeni nu mai poate ajunge la sfinţenie. Totul este posibil acum, ca şi în vechime, şi nu numai voinţa singură ne poate urca la acele înălţimi. Să [...]
– Sfântul Simeon Noul Teolog
citatepedia.ro

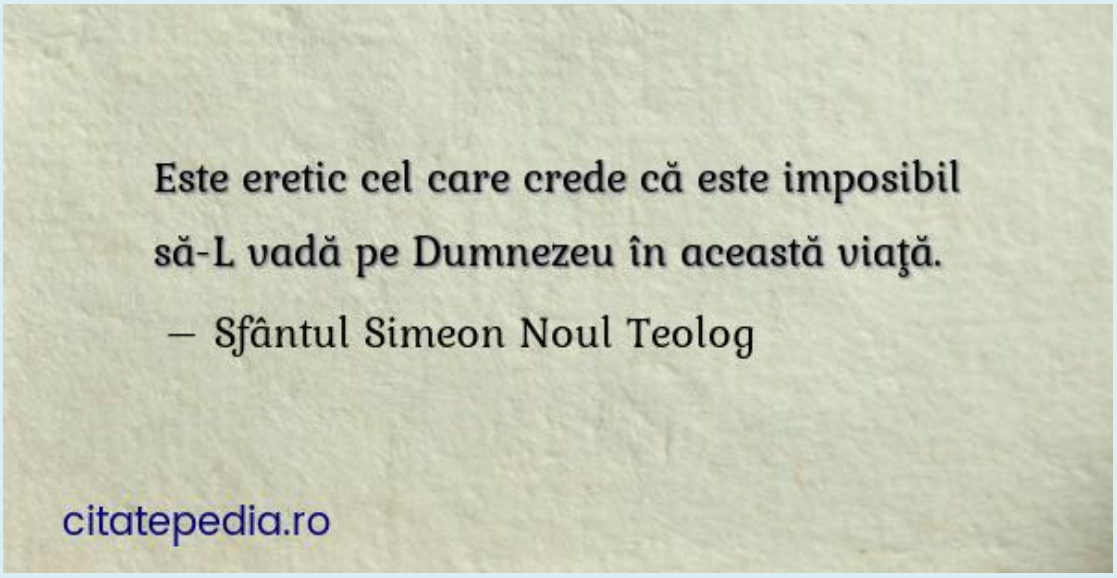
Este eretic cel care crede că este imposibil
să-L vadă pe Dumnezeu în această viaţă.
– Sfântul Simeon Noul Teolog
citatepedia.ro

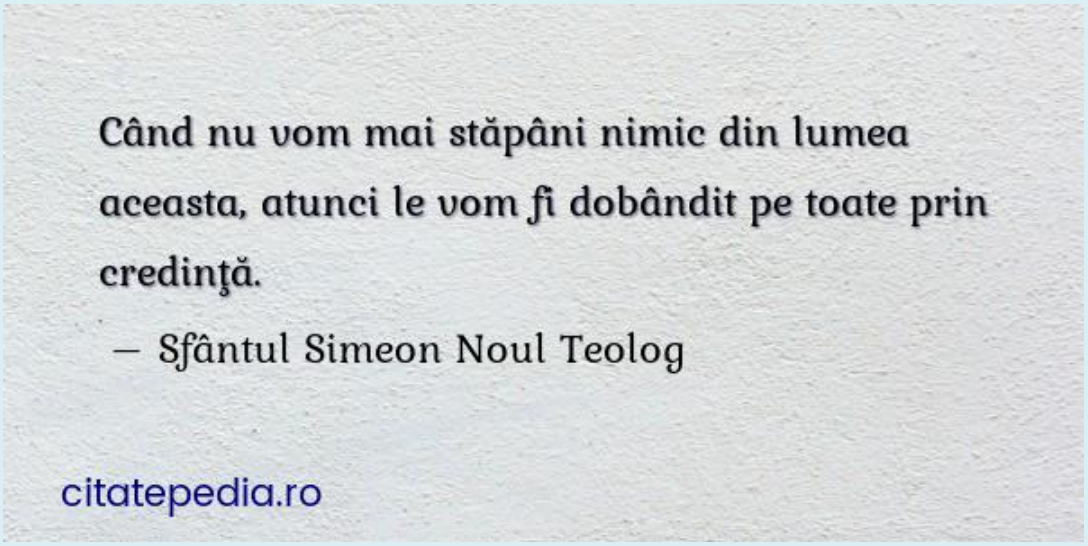
Când nu vom mai stăpâni nimic din lumea
aceasta, atunci le vom fi dobândit pe toate prin
credinţă.
– Sfântul Simeon Noul Teolog
citatepedia.ro

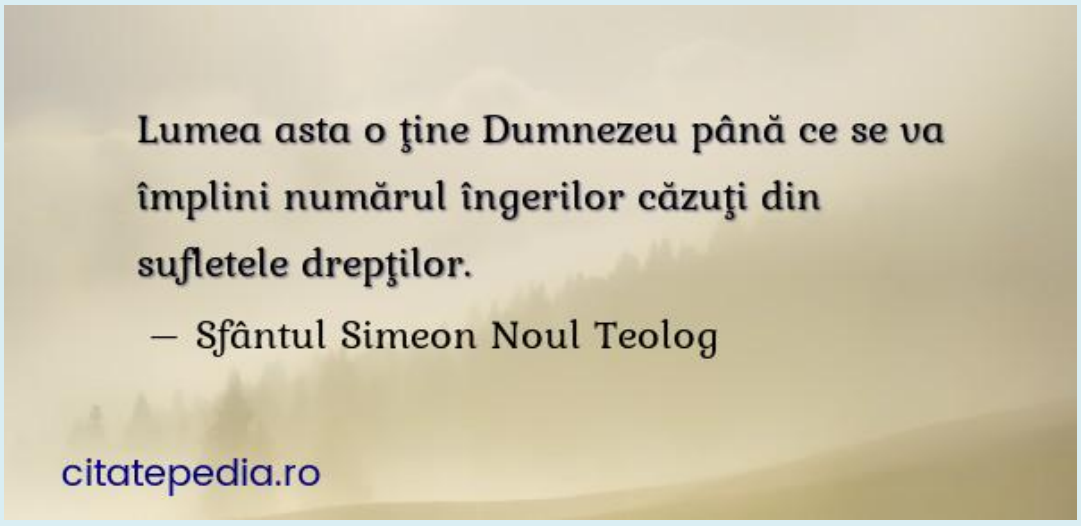
Lumea asta o ţine Dumnezeu până ce se va
împlini numărul îngerilor căzuţi din
sufletele drepţilor.
– Sfântul Simeon Noul Teolog
citatepedia.ro

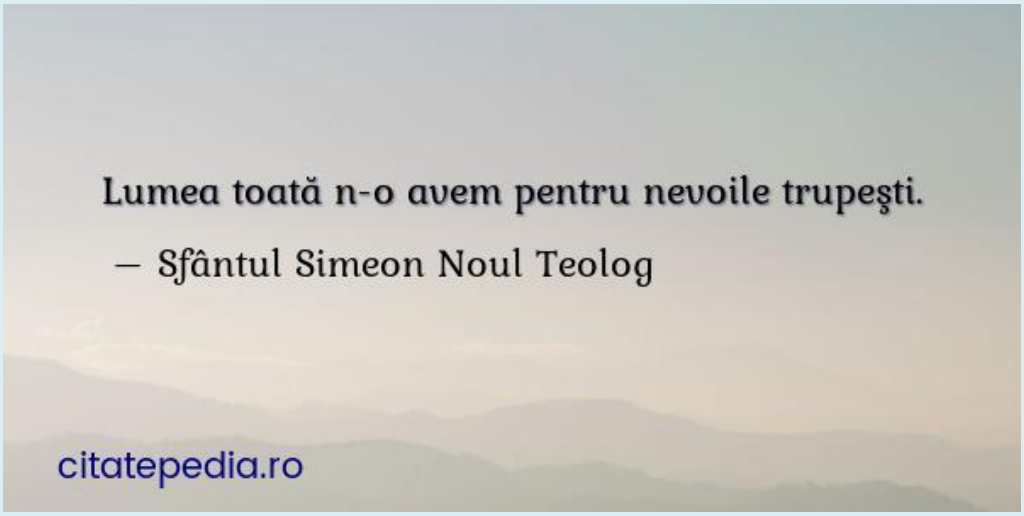
Lumea toată n-o avem pentru nevoile trupeşti.
— Sfântul Simeon Noul Teolog
citatepedia.ro

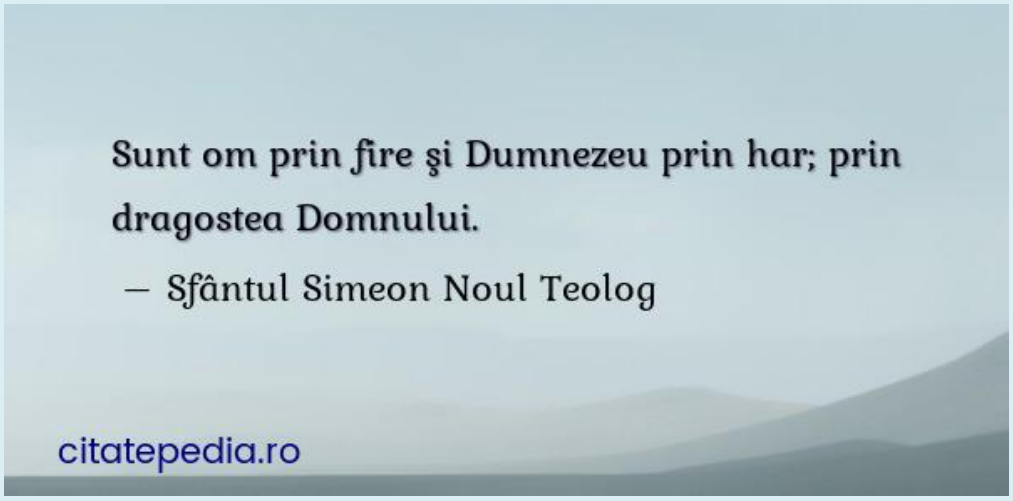
Sunt om prin fire şi Dumnezeu prin har; prin dragostea Domnului.
— Sfântul Simeon Noul Teolog
citatepedia.ro

Credință, fără fapte, nu există.
RO.JAROFQUOTES.COM

Eu întreb
Sfinții răspund

Ce vrea Dumnezeu de la om?

Eu

Din întreaga Scriptură văd că ceea ce vrea Dumnezeu de la om este adunat în urmatoarele: să se smerească înaintea aproapelui în toate, să-și lepede dorințele lui păcătoase, să-L roage neîncetat pe Dumnezeu să-l miluiască și El să-i dea mână de ajutor.

Sfântul Simeon Noul Teolog

©doxologia.ro

Sfantul Cuvios

Simeon Noul Teolog

(12 octombrie și 12 martie)

Troparul

Glasul al 3-lea

Ἦχος γ'. Γα

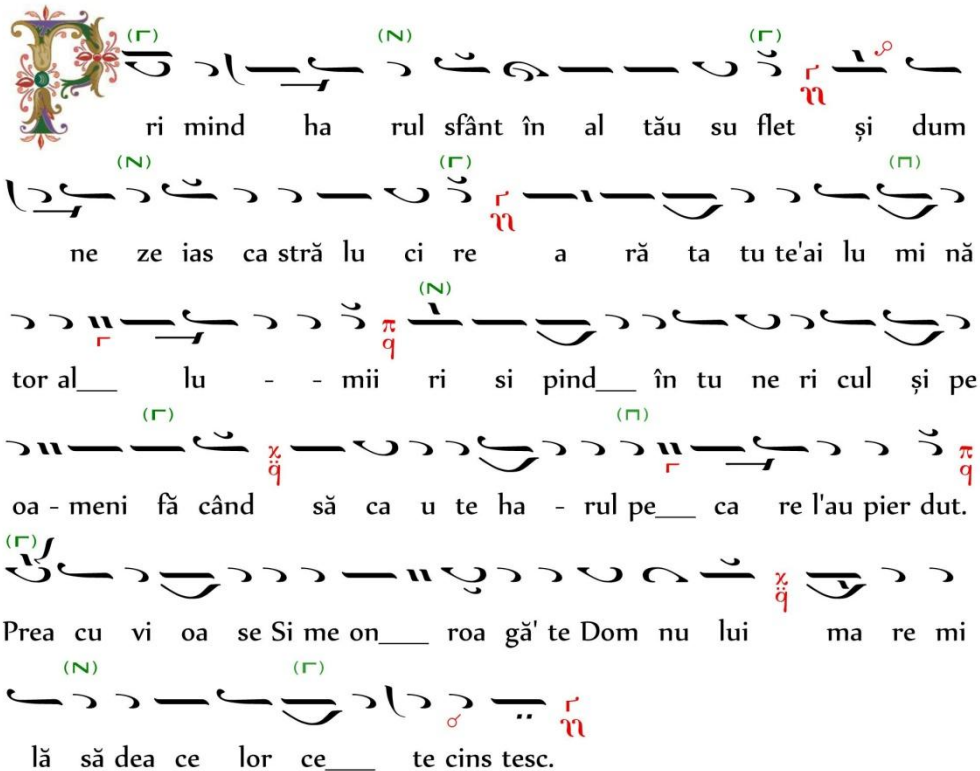

"Pe toţi suntem datori, noi cei credincioşi, să-i privim ca pe unul şi în fiecare să socotim că este Hristos."

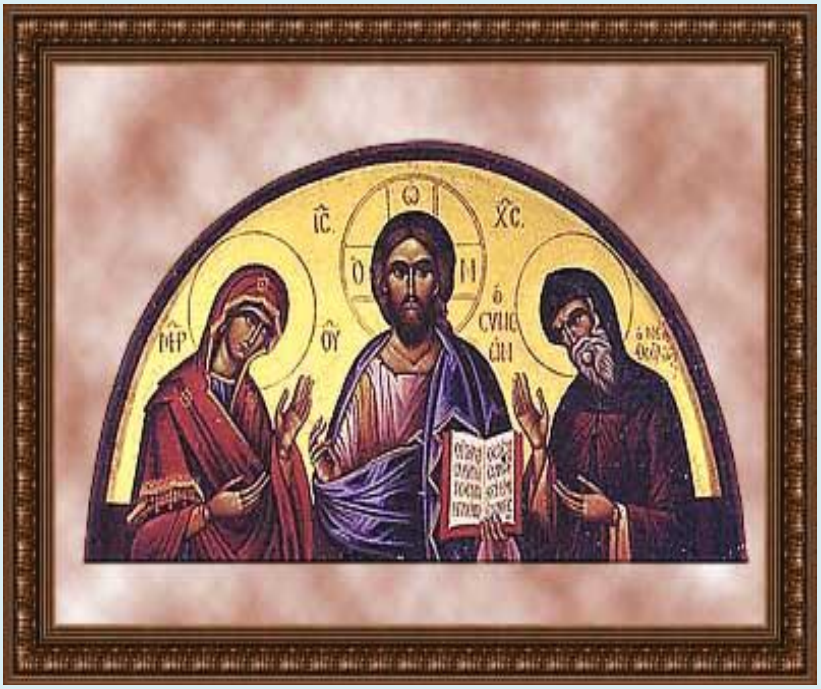

O, Sfinte prea cuvioase Simeon, nu ne lăsa pe noi, cei prea mici, ci precum ai făgăduit fii pururi cu noi pe calea mântuirii.

Roagă-te Preasfintei Treimi să strălucească peste noi raza dumnezeirii, ca de ea călăuziţi să ieşim din adâncul patimilor şi prin crucea pătimirii de bunăvoie pentru dragostea lui Hristos să ne împărtăşim şi de Învierea lui.

Aşa, Sfinte Simeon, mijloceşte iertare sufletelor noastre şi milă de la Cel Prea-înalt, căruia împreună cu tine Îi cântăm: Aliluia!